

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑

พระวินัยปิฎก

เล่ม ๔

มหาวารค ภาค ๑

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นี้

มหาชั้นอภิ

โพธิคถา ปฏิจสมุปบาทมณสิกา

[๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพหูเจ้า แรกตรัสรู้ ประทับอยู่ ณ คงไม่โพธิพฤกษ์ ใกล้ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ในอุรเวลาประเทศ . ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคประทับนั่งด้วยบัลลังก์เดียว เสาวย์วิมุตติสุข ณ คงไม่โพธิพฤกษ์ตลอด ๗ วัน และทรงมนสิกาปฏิจสมุปบาทเป็นอนุโอม และปฏิโอม ตลอดปฐมยามแห่งรัตรี ว่าดังนี้ :

ปฏิจสมุปบาท อุโนโอม

พระอวิชาเป็นปัจจัย จึงมีสังขาร
พระสังขารเป็นปัจจัย จึงมีวิญญาณ
พระวิญญาณเป็นปัจจัย จึงมีนามรูป
พระนามรูปเป็นปัจจัย จึงมีสภาพตนะ
พระสภาพตนะเป็นปัจจัย จึงมีเพลสละ
พระเพลสละเป็นปัจจัย จึงมีเทนา
พระเทนาเป็นปัจจัย จึงมีตตานหา
พระตตานหาเป็นปัจจัย จึงมือปากาน
พระอุปากานเป็นปัจจัย จึงมีกพ
พระกพเป็นปัจจัย จึงมีชาติ

พระชาติเป็นปัจจัย จึงมีชา มะรณะ โลสกะ ปริเทware ทุกข์ โภมนัส อุปากาน เป็นอันว่ากองทุกข์ทั้งมวลนั้นย้อมเกิด ด้วยประการะนี้ .

ปฏิจสมุปบาท ปฏิโอม

อนึ่ง พระอวิชานั้นเหลาดับโดยไม่เหลือด้วยมรณคือวิรากะ สังขาร จึงดับ
พระสังขารดับ วิญญาณจึงดับ
พระวิญญาณดับ นามรูปจึงดับ
พระนามรูปดับ สภาพตนะจึงดับ
พระสภาพตนะดับ ผัสสะจึงดับ
พระเพลสละดับ เทนาจึงดับ
พระเทนาดับ ตตานหาจึงดับ
พระตตานหาดับ อุปากานจึงดับ
พระอุปากานดับ กพจึงดับ
พระกพดับ ชาติจึงดับ

พระชาติดับ ชา มะรณะ โลสกะ ปริเทware ทุกข์ โภมนัส อุปากาน จึงดับ
เป็นอันว่ากองทุกข์ทั้งมวลนั้นย้อมดับ ด้วยประการะนี้ .

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทราบเนื้อความนั้นแล้ว จึงทรงเปล่งอุทานนี้ในเวลานั้น
ว่าดังนี้ :-

พุทธอุทานคถาที่ ๑

เมื่อได้แล ธรรมทั้งหลาย ปรากฏแก่พระมหาณ
ผู้มีเพียรเพงอยู่ เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวง
ของพระมหาณนั้นย่อลงสิ้นไป พระมารู้ธรรม
พร้อมทั้งเหตุ .

[๒] ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงมนสิกาปฏิจสมุปบาท เป็นอนุโอมและปฏิโอม
ตลอดมฉณิมยามแห่งรัตรี ว่าดังนี้ :-

ปฏิจสมุปบาท อุโนโอม

พระอวิชาเป็นปัจจัย จึงมีสังขาร
พระสังขารเป็นปัจจัย จึงมีวิญญาณ
พระวิญญาณเป็นปัจจัย จึงมีนามรูป
พระนามรูปเป็นปัจจัย จึงมีสภาพตนะ
พระสภาพตนะเป็นปัจจัย จึงมีเพลสละ
พระเพลสละเป็นปัจจัย จึงมีเทนา
พระเทนาเป็นปัจจัย จึงมีตตานหา
พระตตานหาเป็นปัจจัย จึงมือปากาน
พระอุปากานเป็นปัจจัย จึงมีกพ
พระกพเป็นปัจจัย จึงมีชาติ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
เพราชาติเป็นปัจจัย จึงมีชรา มรณะ โลสกา ปริเทวะ ทุกข์ โภมนัส อุปายาล
เป็นอันว่ากองทุกข์ทั้งมวลนั้นย่อมเกิด ด้วยประการจะนี้ .

ปฏิจจสมบูปบาท ปฏิโลม

อนึ่ง เพราชาติชานนั้นแหล่ดับโดยไม่เหลือด้วยมารคดีอวิรากะ สังขาร จึงดับ

เพราสังขารดับ วิญญาณจึงดับ

เพราวิญญาณดับ นามรูปจึงดับ

เพรานามรูปดับ สพายตนะจึงดับ

เพราสพายตนะดับ ผัสสะจึงดับ

เพราผัสสะดับ เวทนาจึงดับ

เพราเวทนาดับ ตัณหาจึงดับ

เพราตัณหาดับ อุปทานจึงดับ

เพราอุปทานดับ กพเจจึงดับ

เพราภพดับ ชาติจึงดับ

เพราชาติตับ ชรา มรณะ โลสกา ปริเทวะ ทุกข์ โภมนัส อุปายาล จึงดับ

เป็นอันว่ากองทุกข์ทั้งมวลนั้นย่อมดับ ด้วยประการจะนี้ .

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทราบเนื้อความนั้นแล้ว จึงทรงเปล่งอุทานนี้ในเวลาหนึ่ง
ว่าดังนี้ :-

พุทธอุทานคถาที่ ๒

เมื่อได้แล ธรรมทั้งหลาย ปราภูแก่พระมหาณ

ผู้มีเพียรเพงอยู่ เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวง

ของพระมหาณนั้นย่อมลืมไป เพราได้รู้ความ

ลื้นแห่งปัจจัยทั้งหลาย .

[๓] ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงນเล็กการปฏิจจสมบูปบาท เป็นอนุโลมและปฏิโลม
ตลอดปัจจมิยามแห่งรัตตี ว่าดังนี้ :-

ปฏิจจสมบูปบาท อนุโลม

เพราชาติเป็นปัจจัย จึงมีสังขาร

เพราสังขารเป็นปัจจัย จึงมีวิญญาณ

เพราวิญญาณเป็นปัจจัย จึงมีนามรูป

เพรานามรูปเป็นปัจจัย จึงมีสพายตนะ

เพราสพายตนะเป็นปัจจัย จึงมีผัสสะ

เพราผัสสะเป็นปัจจัย จึงมีเวทนา

เพราเวทนาเป็นปัจจัย จึงมีตัณหา

เพราตัณหาเป็นปัจจัย จึงมีอุปทาน

เพราอุปทานเป็นปัจจัย จึงมีกพ

เพราภพเป็นปัจจัย จึงมีชาติ

เพราชาติเป็นปัจจัย จึงมีชรา มรณะ โลสกา ปริเทวะ ทุกข์ โภมนัส อุปายาล

เป็นอันว่ากองทุกข์ทั้งมวลนั้นย่อมเกิด ด้วยประการจะนี้ .

ปฏิจจสมบูปบาท ปฏิโลม

อนึ่ง เพราชาติชานนั้นแหล่ดับโดยไม่เหลือด้วยมารคดีอวิรากะ สังขาร จึงดับ

เพราสังขารดับ วิญญาณจึงดับ

เพราวิญญาณดับ นามรูปจึงดับ

เพรานามรูปดับ สพายตนะจึงดับ

เพราสพายตนะดับ ผัสสะจึงดับ

เพราผัสสะดับ เวทนาจึงดับ

เพราเวทนาดับ ตัณหาจึงดับ

เพราตัณหาดับ อุปทานจึงดับ

เพราอุปทานดับ กพเจจึงดับ

เพราภพดับ ชาติจึงดับ

เพราชาติตับ ชรา มรณะ โลสกา ปริเทวะ ทุกข์ โภมนัส อุปายาล จึงดับ

เป็นอันว่ากองทุกข์ทั้งมวลนั้นย่อมดับ ด้วยประการจะนี้ .

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทราบเนื้อความนั้นแล้ว จึงทรงเปล่งอุทานนี้ในเวลาหนึ่ง
ว่าดังนี้ :-

พุทธอุทานคถาที่ ๓

เมื่อได้แล ธรรมทั้งหลาย ปราภูแก่พระมหาณ

ผู้มีเพียรเพงอยู่ เมื่อนั้น พระมหาณนั้น ย่อม

กำจัด Mara และ Sena ได้ ดุจพระอาทิตย์อุทัย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ท่าอากาศให้ส่วน ฉะนั้น。
โพธิกา จบ

อชปานิໂໂຮກຄາ
ເຮືອພຣາມົມໜ້າຫກຂາຕີ

[๔] ครັນລ່ວງ ๓ ວັນ ພຣະຜູ້ມີພຣະກາດທຽບອອກຈາກສາມາຊີນ໌ ເສດືຈາກຄວາງໄນ້
ໂພຣິພຖຸກໍ ເຂົ້າໄປຢັງຕົ້ນ ໄນອັນດີ ໂອກຈາກສາມາຊີນ໌ ເສດືຈາກຄວາງໄນ້
ຄວາງໄນ້ອັນດີ ໂອກຈາກສາມາຊີນ໌ ເສດືຈາກຄວາງໄນ້

ຄົງນີ້ ພຣາມົມໜ້າຫກຂາຕີນີ້ ໄດ້ໄປໃນພທສຳນັກ ຄົງນີ້ແລ້ວໄດ້ຖຸກປຣາຄຮຍ
ກັນພຣະຜູ້ມີພຣະກາດ ຄົງຜ່ານກາຣຖຸກປຣາຄຮຍໄທ່ເປັນທີ່ບັນທຶກ ເປັນທີ່ຮະລືກສິງກັນໄປແລ້ວ ໄດ້
ຍືນອູ່ ດັນ ທີ່ຄວາມສ່ວນຂ້າງໜຶ່ງ . ພຣາມົມໜ້ານີ້ ໄດ້ຍືນອູ່ ດັນ ທີ່ຄວາມສ່ວນຂ້າງໜຶ່ງແລ້ວ ໄດ້ຖຸກຄຳນີ້
ແຕ່ຜູ້ມີພຣະກາດວ່າ ທ່ານພຣະໂຄດມ ບຸດຄລື້ອວ່າເປັນພຣາມົມໜ້າ ດ້ວຍເຫດເພີຍທ່າໄຮ່ນອ ກີ່ແລ
ຮ່າມາມແລ້ວໃຫ້ນຳມາດົກໂທໃຫ້ເປັນພຣາມົມໜ້າ

ລຳດັບນີ້ ພຣະຜູ້ມີພຣະກາດທຽບທຽບເນື້ອຄວາມນີ້ແລ້ວ ຈຶ່ງທຽບເປັນອຸທານີໃນເວລານີ້
ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ພທຮອຖານຄາຕາ

ພຣາມົມໜ້າໄດ້ມີນາປ່ອຮົມອັນລອຍເສີຍແລ້ວ ໄນ
ຕາມຜູ້ອື່ນວ່າ ທີ່ ທີ່ ໄນມີກີເລສດຈຸນ້າຝາດ ມີຕົນ
ສໍາຮັມແລ້ວ ຄົງທີ່ສຸດແໜ່ງເວທ ມີພຣາມຈະຈົບ
ອູ່ຈົນແລ້ວ ພຣາມົມໜ້າໄນ້ມີກີເລສເຄື່ອງຟູ້ໜີ້
ໃນອາມົນໄທ່ນາ ໃນໂລກ ອວກລ່າກ້ອຍຄວາມ
ຕະເປັນພຣາມົມໜ້າ ໂດຍຮ່າມາມ .

ອັນດີ ໂອກຈາກສາມາຊີນ໌ ໂອກຈາກສາມາຊີນ໌

ມຸຈຈັນທກຄາ

ເຮືອມຸຈຈັນທານາຄາຮ

[๕] ครັນລ່ວງ ๓ ວັນ ພຣະຜູ້ມີພຣະກາດທຽບອອກຈາກສາມາຊີນ໌ ເສດືຈາກຄວາງໄນ້ອັນດີ ໂອກຈາກສາມາຊີນ໌
ເຂົ້າໄປຢັງຕົ້ນ ໄນມຸຈຈັນທີ່ ແລ້ວປະທັນນີ້ດ້ວຍບໍລິສັກເດືອນ ເສຍວິມຸຕິສຸຂ ດັນ ໄນມຸຈຈັນທີ່
ຕລອດ ๗ ວັນ .

ຄົງນີ້ ເມື່ອໃໝ່ໃນສັນຍົມໃຊ້ຄຸດກາລົດຕັ້ງໜີ້ແລ້ວ ຝົນຕົກພຣາມເຈື້ອດ້ວຍລມໜາວ ຕລອດ
๗ ວັນ . ຄົງນີ້ ມຸຈຈັນທານາຄາຮອອກຈາກທີ່ອູ່ຂອງຕົນ ໄດ້ເວົາງພຣະກາຍພຣະຜູ້ມີພຣະກາດດ້ວຍ
ໝາຍດ ່ ຮອນ ໄດ້ແພັ່ງພານໃໝ່ເໜື້ອພຣະເຕີຍຮົດຕ່ອງດ້ວຍຫວັງໃຈວ່າ ຄວາມໜາວ ຄວາມຮ້ອນ
ອ່າຍເບີຍດເບີຍພຣະຜູ້ມີພຣະກາດ ສັນຜົສແກ່ເໜື້ອບຸນ ດັດ ແລະສັຕົວເລືອຍຄລານ ອ່າຍ
ເບີຍດເບີຍພຣະຜູ້ມີພຣະກາດ . ຄັນລ່ວງ ๓ ວັນ ມຸຈຈັນທານາຄາຮ້າວ່າ ອາກາຄປລອດໂປ່ງປຣາຄຈາກ
ຝົນແລ້ວ ຈຶ່ງຄລາຍນັດຈາກພຣະກາຍຂອງພຣະຜູ້ມີພຣະກາດ ຈໍາແລງຮູບປຸງອອກນີ້ແປຄມາຄັພ ໄດ້ຍືນ
ປະຄອງອັນດີຄວາມນີ້ສກາຣພຣະຜູ້ມີພຣະກາດ ຖ້ານີ້ອັນດີພຣະຜູ້ມີພຣະກາດ .

ລຳດັບນີ້ ພຣະຜູ້ມີພຣະກາດທຽບທຽບເນື້ອຄວາມນີ້ແລ້ວ ຈຶ່ງທຽບເປັນອຸທານີໃນເວລານີ້
ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ພທຮອຖານຄາຕາ

ຄວາມສັດເປັນສັນຂອງບຸດຄລື້ອນໂດຍ ມີຮ່າມ
ປຣາກູ່ແລ້ວ ເຫັນອູ່ ຄວາມໄນ້ພ່າຍນາ ດືອຄວາມ
ສໍາຮັມໃນສັຕົວທີ່ໜ້າ ເປັນສຸຂໃນໂລກ ຄວາມ
ປຣາຄຈາກກໍາໜັດ ຕີ່ອານຸມາດວັນກໍາໜັດ
ເສີຍໄດ້ ເປັນສຸຂໃນໂລກ ກາຣກໍາຈັດອັນດີມານະ
ເສີຍໄດ້ນີ້ແລ້ວ ເປັນສຸຂອ່າຍ່າງຍິ່ງ .

ມຸຈຈັນທກຄາ ໂອກຈາກສາມາຊີນ໌

ຮາຍາຍຕົນທກຄາ

ເຮືອຕປຸສສະກັບລືກິກະ ២ ພອດ້າ

[៦] ครັນລ່ວງ ๓ ວັນ ພຣະຜູ້ມີພຣະກາດທຽບອອກຈາກສາມາຊີນ໌ ແລ້ວເສດືຈາກຄວາງໄນ້
ມຸຈຈັນທີ່ ເຂົ້າໄປຢັງຕົ້ນ ໄນຮາຍາຍຕະນະ ແລ້ວປະທັນນີ້ດ້ວຍບໍລິສັກເດືອນ ເສຍວິມຸຕິສຸຂ ດັນ
ດັນ ໄນຮາຍາຍຕະນະ ຕລອດ ๗ ວັນ .

ກີ່ສັນຍົນ ພອດ້າຕປຸສສະກັບລືກິກະ ១ ພອດ້າ ເດີນທາງ ໄກລຈາກອຸກລໜນທ ຄົງຕຳນັນນີ້ .
ຄົງນີ້ ເປັນເຫດຍາດາຜູ້ເປັນຄູາຕິສາລູ ທີ່ຕົວອອກປຸສສະກັບລືກິກະ ២ ພອດ້າ ໄດ້ກຳລ່າງຄຳນີ້ກະ ២ ພອດ້ານີ້
ວ່າ ດູກຮ່າມທ່ານຜູ້ນີ້ທີ່ກີ່ສັນຍົນ ພຣະຜູ້ມີພຣະກາດພຣະອົງກົນ໌ແຮກຕັກສູງ ປະທັບອູ່ ດັນ ດັນໄນ້ຮາຍາຍຕະນະ ທ່ານ
ທີ່ສອງຈີ່ໄປບຸ້ຫາພຣະຜູ້ມີພຣະກາດນີ້ ດ້ວຍລັດຕຸພົງ ແລະ ສັຕົວກ້ອນ ກາຣບຸ້າຂອງທ່ານທີ່ສອງນີ້

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๕ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

จักเป็นไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ท่านทั้งหลายตลอดกาลนาน .

ครั้นนั้น พ่อค้าชื่อตุลสัมภะ และภัลลิกะ ถือสัตตพุงและสัตตก้อนเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคแล้วความบังคับ ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง . สองพ่อค้านั้นยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่งแล้ว ครั้นแล้วได้ทูลคำนี้แด่พระผู้มีพระภาคว่า พระพทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคจะทรงรับสัตตพุงสัตตก้อนของข้าพระพทธเจ้าทั้งสอง ซึ่งจะเป็นไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ข้าพระพทธเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนาน . ขณะนั้น พระผู้มีพระภาคได้ทรงปริวิตกวา พระตถาคตทั้งหลาย ไม่รับวัตถุด้วยเมื่อ เราชดึงรับสัตตพุง และสัตตก้อนด้วยอะไรหนอ

ลำดับนั้น ท้าวมหาราชนั้ง ๔ องค์ทรงทราบพระปริวิตกแห่งจิตของพระผู้มีพระภาค ด้วยใจของตนแล้ว เสด็จมาจาก ๔ ทิศ ทรงนำบานตรที่สำเร็จด้วยศิลป ๔ ใบเข้าไปถวายพระผู้มีพระภาค ทราบทูลว่า ขอพระผู้มีพระภาคจะทรงรับสัตตพุงและสัตตก้อนด้วยบานตรนี้ พระพทธเจ้าข้า .

พระผู้มีพระภาคทรงใช้มารดาสำเร็จด้วยศิลปอันใหม่เอี่ยม รับสัตตพุงและสัตตก้อนแล้วเสวย .

ครั้นนั้น พ่อค้าตุลสัมภะและภัลลิกะ ได้ทูลคำนี้แด่พระผู้มีพระภาคว่า พระพทธเจ้าข้า ข้าพระพทธเจ้าทั้งสองนี้ ขอถึงพระผู้มีพระภาคและพระธรรมว่า เป็นสุณะ ขอพระผู้มีพระภาค จงทรงจำข้าพระพทธเจ้าทั้งสองของข้าเป็นอุบาสกผู้มืออาชีวิตถึงสุณะ จำเดิมแต่วันนี้เป็นต้นไป .

กัณฑ์พานิชสองคนนั้น ได้เป็นอุบาสกกล่าวอ้าง ๒ รัตนะ เป็นชุดแรกในโลก .

ราชายุนกตา จบ

-----

[๗] ครั้นล่วง ๓ วัน พระผู้มีพระภาคทรงออกจากສາම්බันดูแล้ว เสด็จจากคงไม้ราชายุนแล้ว เข้าไปปั้งตันไม้อชปานนิโคธ . ทราบว่า พระองค์ประทับอยู่ ณ คงไม้อชปานนิโคธ นั้น และพระองค์เด็ดไปในที่สัจด หลีกเร้นอยู่ ได้มีพระปริวิตกแห่งจิตเกิดขึ้นอย่างนี้ว่า ธรรมที่เราได้บรรลุแล้วนี้ เป็นคุณอันลึก เห็นได้ยาก รู้ตามได้ยาก เป็นธรรมลงบ ประณีต ไม่หยิ่งลงสุ่วความตระก ละเอียด เป็นวิสัยที่บันทึกจะพึงรู้แจ้ง สวนหมู่สัตว์นี้ ริงรมย์ด้วยอาลัย ยินดีในอาลัย ชื่นชมในอาลัย ฐานะคือความที่อวิชาเป็นปัจจัยแห่งสังขารเป็นต้นนี้ เป็นสภาพอาทัย ปัจจัยเกิดขึ้นนี้ อันหมายสัตว์ผู้ริงรมย์ด้วยอาลัย ยินดีในอาลัย ชื่นชมในอาลัยเห็นได้ยาก เมี้ยฐานะคือธรรมเป็นที่รังสบสังขารทั้งปวง เป็นที่สละศีนอปชิทั้งปวง เป็นที่สันตตนา เป็นที่สิน กำหนด เป็นที่ดับสนิท หากเลสเครื่องร้อยรัดมิได้นี้ ก็เสนยากที่จะเห็นได้ ก็ถ้าเราจะพึงแสดงธรรม สัตว์เหล่านี้ก็จะไม่พึงรู้ท่าถึงธรรมของเรา ข้อนั้น จะพึงเป็นความเห็นเดียวเปล่า แก่เรา จะพึงเป็นความลับกับเปล่าแก่เรา .

อนึ่ง อนันติริยคานาเหล่านี้ ที่ไม่เคยได้สดับในการก่อน ปรากฏแก่พระผู้มีพระภาค ว่าดังนี้ :-

อนันติริยคานา

บัดนี้ เรายังไม่ควรจะประการธรรมที่เราได้บรรลุแล้ว
โดยหาก เพราธรรมนี้อันสัตว์ผู้อันราคะและโถล
ครบจำแล้ว ไม่ตรัสรู้ได้easy สัตว์ผู้อันราคะย้อมแล้ว
ถูกมองอวิชาห้มห่อแล้ว จักไม่เห็นธรรมอันละเอียด
ลึกซึ้ง ยกที่จะเห็น ละเอียดยิ่ง อันจะยังสัตว์
ให้ถึงธรรมที่หวานกระಡีกันพพาน .

เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงพิจารณาเห็นอยู่ ดังนี้ พระทัยก็น้อมไปเพื่อความขวนขายน้อย ไม่น้อมไปเพื่อทรงแสดงธรรม .

พระหมาจันกตา

[๘] ครั้นนั้น ท้าวสหัมบดิพรหมทราบพระปริวิตกแห่งจิตของพระผู้มีพระภาคด้วยใจของตนแล้วกิດความปริวิตกวา ชาวเราผู้จริญ โลกจักจิบหายหนอ โลกจักวินาคหนอ เพราพระตถาคตรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงน้อมพระทัยไปเพื่อความขวนขายน้อย ไม่ทรงน้อมพระทัยไปเพื่อทรงแสดงธรรม .

ลำดับนั้น ท้าวสหัมบดิพรหมได้หายไปในพรหมโลก มาปรากฏ ณ เบื้องพระพักตร์ ของพระผู้มีพระภาค ดูบุรุษมีกำลังเหยียดแขนที่คุ้นหรือคุ้นที่เหยียดชนะนั้น ครั้นแล้วห่มผ้าอตราชักคณเวียงบ่า คอกชาบนุณฑลเบื้องขวาลงบนแผ่นดิน ประณมอัญชลีไปทางพระผู้มีพระภาคแล้วได้ทูลคำนี้แด่พระผู้มีพระภาคว่า พระพทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคได้โปรดทรงแสดงธรรมของพระสุคต ได้โปรดทรงแสดงธรรม เพราจะสัตว์ทั้งหลายจำพวกที่มีธุลีในจักขุน้อยเมียว เพราไม่ได้ฟังธรรมย้อมเสื่อม ผู้รู้ท่าถึงธรรมจักมี .

ท้าวสหัมบดิพรหมได้กราบทูลดังนี้แล้ว จึงกราบทูลเป็นประพันธคานาต่อไปว่า

เมื่อก่อนธรรมไม่เบริสทธิ์อันคณเมืองทินทั้งหลาย
คิดแล้วได้ปรากฏในเมืองชนบท ของพระองค์ได้
โปรดทรงเปิดประตูแห่งอmontธรรมนี้ ขอสัตว์ทั้ง
หลายจะฟังธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้หมด

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑

มลทินตัวสรุ้วแล้วตามลำดับ เปรียบเหมือนบรรจุ
มีจักษุยืนอยู่บนยอดภูเขา ซึ่งล้วนแล้วด้วยศิลป์
พึงเห็นชุมชนได้โดยรอบฉันได้ข้าแต่พระองค์ผู้มี
ปัญญาดี มีพระปัญญาลักษณะชอบ ขอพระองค์
ผู้ปราคากความโศกงเสด็จเข้าสุปราสาท อัน
ล้ำเรื่จด้วยธรรม แล้วทรงพิจารณาชุมชน ผู้
เกลื่อนกล่นด้วยความโศก ผู้อันชาติและชาติ
ครอบจั่งแล้ว มีอุปมัยฉันนี้เกิด ข้าแต่
พระองค์ผู้มีความเพียร ทรงขณะลงคราม ผู้นำหมู่
หนานมีได้ ขอพระองค์จงทรงอุตสาหะเที่ยวไป
ในโลกเกิด ขอพระผู้มีพระภาคโปรดแสดงธรรม
พระราษฎร์รู้ทั่วถึงธรรมจักมี。

ทรงพิจารณาสัตตาโลกเปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า

[๙] ลำดับนี้ พระผู้มีพระภาค ทรงทราบคำทูลอาราธนาของพระมหา พระอาจารย์
ความกรรณในหมู่สัตว์ จึงทรงตรวจสอบสัตว์โลกด้วยพหุจักษุ เมื่อตรวจสอบสัตว์โลกด้วยพหุจักษุ
ได้ทรงเห็นสัตว์ทั้งหลายที่มีธุลีคือกิเลสในจักษุน้อยก็มี ที่มีธุลีคือกิเลสในจักษุมากก็มี ที่มีอินทรี
แก่กล้าก็มี ที่มีอินทรีอ่อนก็มี ที่มีอาการกระตือรือก ที่มีอาการทรมานก็มี ที่จะสอนให้รู้ได้ง่ายก็มี
ที่จะสอนให้รู้ได้ยากก็มี ที่เป็นกติเทินปรโลกและโท钵โดยความเป็นกัยอยู่ก็มี。

มีอปมาเมื่อ nondokoblnigobln ดอกปุ่มในกอบปุ่ม หรือดอกบุณทริกในกอบบุณทริก
ที่เกิดเล้าในน้ำ เจริญแล้วในน้ำ งอกงามแล้วในน้ำ บางเหลบยังคงในน้ำ อันน้ำเลี้ยงไว
บางเหลาตั้งอยู่สมอน้ำ บางเหลาตั้งอยู่พันน้ำ อันน้ำไม่ติดแล้ว。

พระผู้มีพระภาคทรงตรวจสอบสัตว์โลกด้วยพหุจักษุ ได้ทรงเห็นสัตว์ทั้งหลาย บางพวก
มีธุลีคือกิเลสในจักษุน้อย บางพวกมีธุลีคือกิเลสในจักษุมาก บางพวกมีอินทรีแก่กล้า
บางพวกมีอินทรีอ่อน บางพวกมีอาการตื้ บางพวกมีอาการทรมาน บางพวกสอนให้รู้ได้ง่าย
บางพวกสอนให้รู้ได้ยาก บางพวกมีปกติเทินปรโลกและโท钵โดยความเป็นกัยอยู่ ฉันนี้
เมื่อันกัน ครั้นแล้วได้ตรัสคถาตอบท้าวสหัมบดีพระมหา ดังนี้ :-

เราเปิดประดุจอมตะแก่ท่านแล้ว สัตว์เหล่าใดจะฟัง
จะปล่อยครรชามาเกิด ดุกรพรหม เพาะเรฯ
มีความล้ำคัญในความลับมาก จึงไม่แสดงธรรม
ที่เรดาล่องแคล้ว ประณีต ในหมุ่มนหมาย.

ครั้นท้าวสหัมบดีพระมหาทราบว่า พระผู้มีพระภาคทรงประทานโอกาสเพื่อจะแสดงธรรม
แล้ว จึงถวายบังคมพระผู้มีพระภาคทำประทักษิณแล้ว อันตรธานไปในที่นั้นแล้ว。

พระมหาจันกตา จบ

พุทธประวิตกถา

[๑๐] ครั้นนี้ พระผู้มีพระภาคได้ทรงดำเนินว่า เราจะพึงแสดงธรรมแก่ไกรก่อนหนอน
ให้รักษาท้าวถึงธรรมนี้ได้ฉันพลัน ครั้นแล้วทรงพระดำเนินไปว่า อาฬารดับส ภัลปุ่นไก่ตอรานี่แล
เป็นผู้ผลิต เฉียงแหลม มีปัญญา มีธุลีคือกิเลสในจักษุน้อยเป็นปกติมานาน ถ้ากระไร
เราพึงแสดงธรรมแก่อาฬารดับส ภัลปุ่นไก่ตอรานี่ได้ฉันพลัน . ที่นั้น
เหพดาอันตรานมากกราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า อาฬารดับส ภัลปุ่นไก่ตอรานี่ได้ฉันพลัน . ที่นั้น
พระพหุเจ้าช้า . แม้พระผู้มีพระภาคก็ทรงทราบว่า อาฬารดับส ภัลปุ่นไก่ตอรานี่ได้ฉันพลัน
จึงทรงพระดำเนินว่า อาฬารดับส ภัลปุ่นไก่ตอรานี่ เป็นผู้มีความเลื่อมใหญ่ เพาะถ้าเออได้ฟังธรรมนี้
จะพึงรู้ท้าวถึงได้ฉันพลัน .

ลำดับนี้ พระผู้มีพระภาคได้ทรงพระดำเนินว่า เราจะพึงแสดงธรรม แก่ไกรก่อนหนอน
ให้รักษาท้าวถึงธรรมนี้ได้ฉันพลัน ครั้นแล้วทรงพระดำเนินไปว่า อุทกดาบส รามบุตรนี้แลเป็น
ผู้ผลิต เฉียงแหลม มีปัญญา มีธุลีคือกิเลสในจักษุน้อยเป็นปกติมานาน ถ้ากระไร เราพึง
แสดงธรรมแก่อุทกดาบส รามบุตรนี้แล เออจักรู้ท้าวถึงธรรมนี้ได้ฉันพลัน . ที่นั้น เหพดาอันตราน
มากกราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า อุทกดาบส รามบุตรสิ้นชีพเสียนานนี้แล้ว พระพหุเจ้าช้า . แม้
พระผู้มีพระภาคก็ทรงทราบว่า อุทกดาบส รามบุตรสิ้นชีพเสียนานนี้แล้ว จึงทรงพระดำเนินว่า
อุทกดาบส รามบุตรนี้ เป็นผู้มีความเลื่อมใหญ่ เพาะถ้าเออได้ฟังธรรมนี้ จะพึงรู้ท้าวถึงได้ฉันพลัน .

ลำดับนี้ พระผู้มีพระภาคได้ทรงพระดำเนินว่า เราจะพึงแสดงธรรมแก่ไกรก่อนหนอน
ให้รักษาท้าวถึงธรรมนี้ได้ฉันพลัน ครั้นแล้วทรงพระดำเนินไปว่า กิกษุปัญจวัคคีย์มีอปการะแก่เรา
มาก ได้นำรุ่งเรืองตั้งหน้านำเพลี้ยเพียรอยู่ ถ้ากระไร เราพึงแสดงธรรมแก่กิกษุปัญจวัคคีย์ก่อน
ครั้นแล้วได้ทรงพระดำเนินไปว่า บัดนี้ กิกษุปัญจวัคคีย์อยู่ที่ไหนหนอน . พระผู้มีพระภาคได้ทรง
เห็นกิกษุปัญจวัคคีย์อยู่ ณ ป่าอิสิปตานะมฤคทายวัน เขตพระนราภาราณสี ด้วยทิพยจักษุอัน
บริสุทธิ์ล้วนจักษุมุนงบย ครั้นพระองค์ประทับอยู่ ณ อุรุเวลาประเทศตามควรแก่พุทธภารกิริมย์แล้ว

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
เสด็จาริกไปทางพระนหาราณสี。
เรื่องอุปการชีวะ

[๑] อาชีวகซีอุปกะ ได้พบพระผู้มีพระภาคเสด็จดำเนินทางไกรระหว่างแม่น้ำคยาและไม่โพธิพุกษ์ ครั้นแล้วได้ทูลคำนี้เดพระผู้มีพระภาคว่า ดูกรอาวุโส อินทรีย์ของท่านฟ่องใสยังนัก ผิวพรรณของท่านบริสุทธิ์ผุดผ่อง ดูกรอาวุโส ท่านบัวขอติครับ? ใครเป็นศาสดาของท่าน? หรือท่านชอบธรรมของใคร? เมื่ออุปการชีวากทราบทูลอย่างนี้แล้ว พระผู้มีพระภาคได้ตรัสพระคณาตบอบก้าวว่าดังนี้

เราเป็นผู้ร่วมนำธรรมหั้งปวง รู้ธรรมหั้งปวง
อันดั่นหาและทิภูจิไม่ฉบบทาแล้ว ในธรรมหั้งปวง
ละธรรมเป็นไปในกฎสาม ได้หมด พ้นแล้วเพระ
ความสั่น ไปแต่ตั้นหา เรตตั้งรูปยังเง้อแล้ว จะพึง
อ้างได้แล้ว อาจารย์ของเรามีเมื่อคนเช่นเรา
ก็ไม่มี บุคคลเสมอเหมือนเรา ก็ไม่มี ในโลกกัน
ทั้งเทวโลก เพราะเราเป็นพระอรหันต์ในโลก
เราเป็นศาสดา หาศาสดาอื่นยิ่งกว่าได้ เราผู้เดียว
เป็นพระสัมมาสัมพุทธะ เราเป็นผู้ยืนใจ ดับกิเลส
ได้แล้ว เราจะไปเมืองในแคว้นกาลี เพื่อ
ประกาศธรรมจักรให้เป็นไป เราะตีกลองประกาศ
อุമธรรมในโลกอันเมิด เพื่อให้สัตว์ได้ธรรมจักยุ .

อุปการชีวากทูลว่า ดูกรอาวุโส ท่านปฏิญาณโดยประการใด ท่านควรเป็นผู้ชั่นหาที่สุด
มิได้ โดยประการนั้น .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า บุคคลเหล่าใดถึงความสั่นอាមานะแล้ว บุคคลเหล่านี้ซึ่ง
เป็นผู้ชั่นเข่นเรา ดูกรอุปกะ เรากำหนดอันลามกแล้ว เพราะฉะนั้นเราจึงซึ่งเป็นผู้ชั่น
เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสอย่างนี้แล้ว อุปการชีวากทูลว่า เป็นให้พอกเกิด พ่อ ดังนี้ แล้ว
สันศีรษะ กืออาทางพิดเดินหลักไป .

เรื่องอุปการชีวะ จบ

เรื่องพระปัญจวัคคี

[๒] ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคเสด็จาริกโดยลำดับ ถึงป่าอิสปตานะฤคทายวัน
แขวงเมืองพาราณสี เสด็จเข้าไปทางสำนักพระปัญจวัคคี . พระปัญจวัคคีได้หันพระผู้มีพระภาค
เสด็จมาแต่ไกล แล้วได้นัดหมายกันและกันว่า ท่านหั้นหลาย พระสมณะโโคดมนี้เป็นผู้มักมาก
คลายความเพียร เวียนมาเพื่อความเป็นคณนักมาก กำลังเสด็จมา พากไรไม่พึงอภิวิทา ไม่พึง
ลูกชิ้นต้อนรับพระองค์ ไม่พึงรับบำบัดจิราของพระองค์ แต่พึงวางอาสนะไว้ ถ้าพระองค์ประทานา
ก็จักประทับนั่ง . ครั้นพระผู้มีพระภาคเสด็จเข้าไปถึงพระปัญจวัคคี พระปัญจวัคคีนั้นไม่ตั้งอยู่
ในกติกาของตน ต่างลุกขึ้นต้อนรับพระผู้มีพระภาค รูปหนึ่งรับบำบัดจิราของพระผู้มีพระภาค
รูปหนึ่งปางสนะ รูปหนึ่งจัดหาน้ำล้างพระบาท รูปหนึ่งจัดตั้งตั้งรองพระบาท รูปหนึ่ง
นำกระเบื้องเช็ดพระบาทเข้าไปถวาย พระผู้มีพระภาคประทับนั่งบนอาสนะ ที่พระปัญจวัคคี
จัดถวาย และทรงล้างพระบาท . ฝ่ายพระปัญจวัคคีเรียกพระผู้มีพระภาคโดยระบุพรนาม และ
ใช้คำว่า "อาวุโส" เมื่อพระปัญจวัคคีกล่าวอย่างนั้นแล้ว พระผู้มีพระภาคได้ตรัสห้ามพระ
ปัญจวัคคีว่า ดูกรภิกษุหั้นหลาย พากเรออย่าเรียกต Kata โดยระบุชื่อ และอย่าใช้คำว่า "อาวุโส"
ดูกรภิกษุหั้นหลาย ต Kata เป็นอรหันต์ ตั้งรูปของโดยชื่อ พากเรอจะเจย์โลตสดับ เรายได้บรรลุ
อุมธรรมแล้ว เรายังสั่งสอน จะแสดงธรรม พากเรอปฏิบัติอยู่ตามที่เราสั่งสอนแล้ว ไม่ช้า
สักเท่าไร จักทำให้แจ้งซึ่งคุณอันยอดเยี่ยม อันเป็นที่สุดแห่งพระมหาจารย์ ที่กลบบุตรหั้นหลาย
ออกจากเรือนบัวเป็นบรพชิตโดยขอบต้องการนั้น ด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเองในปัจจุบัน
เข้าถึงอยู่ .

เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสอย่างนี้แล้ว พระปัญจวัคคีได้ทูลค้านพระผู้มีพระภาคว่า
อาวุโสโโคดม แม้ด้วยจริยานั้น แม้ด้วยปฏิปทานั้น แม้ด้วยทุกกริริยานั้น พระองค์ก็ยังไม่ได้
บรรลุอุตตริมนสธธรรม อันเป็นความรู้ความเห็นพิเศษอย่างประเสริฐ อย่างสามารถ ก็บัดนี้
พระองค์เป็นผู้มักมาก คลายความเพียรเรียนมาเพื่อความเป็นคณมักมาก ใจนักบรรลุอุตตริ-

* มนุสธรรม อันเป็นความรู้ความเห็นพิเศษอย่างประเสริฐ อย่างสามารถได้แล้ว .

เมื่อพระปัญจวัคคียกราบทูลอย่างนี้แล้ว พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภิกษุหั้นหลาย
ต Kata ไม่ใช่เป็นคณมักมาก ไม่ได้เป็นคณคลายความเพียร ไม่ได้รับนามเพื่อความเป็นคณมักมาก
ดูกรภิกษุหั้นหลาย ต Kata เป็นอรหันต์ ตั้งรูปของโดยชื่อ พากเรอจะเจย์โลตสดับ เรายได้
บรรลุอุตธรรมแล้ว เรายังสั่งสอน จะแสดงธรรม พากเรอปฏิบัติอยู่ตามที่เราสั่งสอนแล้ว
ไม่ช้าสักเท่าไร จักทำให้แจ้งซึ่งคุณอันยอดเยี่ยม อันเป็นที่สุดแห่งพระมหาจารย์ ที่กลบบุตรหั้นหลาย
ออกจากเรือนบัวเป็นบรพชิตโดยขอบต้องการนั้น ด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเองในปัจจุบัน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

เข้าถึงอยู่ .

แม้ครั้งที่สอง พระปัญจวัคคีย์ได้ทูลค้านพระผู้มีพระภาคว่า . . .

แม้ครั้งที่สอง พระผู้มีพระภาคก็ได้ตรัสว่า . . .

แม้ครั้งที่สาม พระปัญจวัคคีย์ได้ทูลค้านพระผู้มีพระภาคว่า อวุโสโสดน แม้ด้วยจริยา
นั้น แม้ด้วยปฏิปทาหนึ่น แม้ด้วยทักษิริยานั้น พระองค์ก็ยังไม่ได้บรรลุอุตตริมนสธรรม
อันเป็นความรู้ความเห็นพิเศษอย่างประเสริฐ อุ่นสามารถ ก็บัดนี้พระองค์เป็นผู้มักมาก คลาย
ความเพียร เวียนมาเพื่อความเป็นคนมักมาก ใจนั้นบรรลุอุตตริมนสธรรม อันเป็นความรู้
ความเห็นพิเศษอย่างประเสริฐ อุ่นสามารถได้แล้ว .

เมื่อพระปัญจวัคคีย์ทราบทูลอย่างนี้แล้ว พระผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า ดุกรกิษทั้งหลาย
พวกเชออย่างจำได้หรือว่า ถ้อยคำเช่นนี้เราได้เคยพูดแล้วในปางก่อน แต่กานนี้ .

พระปัญจวัคคีย์ทราบทูลว่า คำนี้ไม่เคยได้ฟังเลย พระพุทธเจ้าข้า .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดุกรกิษทั้งหลาย ตถาคตเป็นอาจารย์ ตั้งสัรูของโดยชอบ
พวกเชอจะเงียบสตัตน์ เราได้บรรลุอบรมธรรมแล้ว เราจะสั่งสอน จักแสดงธรรม พวกเชอ
ปฏิบัติอยู่ตามที่เรารสั่งสอนแล้ว ไม่เข้าลักษณะ จักทำให้แจ้งชีงคุณอันยอดเยี่ยม อันเป็นที่สุด
แห่งพระมหาธรรม ที่กลับตัวทั้งหลายออกจากเรื่องราวเป็นบริพัชต์ โดยชอบด้วยการนั้น ด้วย
ปัญญาอันยิ่งด้วยตนเองในปัจจุบันเข้าถึงอยู่ . พระผู้มีพระภาคทรงสามารถให้พระปัญจวัคคีย์
ยินยอมได้แล้ว . ลำดับนั้นพระปัญจวัคคีย์ ได้ยอมเชือฟังพระผู้มีพระภาค เนี่ยสตัตน์ ตั้งจิต
เพื่อรู้ยิ่ง .

ขั้นมจักกับปวัตตนสูตร

ปฐมเทศนา

[๓๑] ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งกะพระปัญจวัคคีย์ว่า ดุกรกิษทั้งหลาย ที่สุด
สองอย่างนี้อันเป็นบริพัชต์ไม่ควรเสพ คือ

การประกอบตนให้พัวพันด้วยความสุขในการทั้งหลาย เป็นธรรมอันแล้ว เป็นของชาวบ้าน
เป็นของบุคุณ ไม่ใช่ของพระอริยะ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ ๑

การประกอบความเห็นด้วยอโยகต์ เป็นความลำบาก ไม่ใช่ของพระอริยะ ไม่ประกอบ
ด้วยประโยชน์ ๒

ดุกรกิษทั้งหลาย ปฏิปทาสายกลาง ไม่เข้าไปใกล้ที่สุดสองอย่างนั้น นั้นตถาคตได้
ตรัสรู้แล้วด้วยปัญญาอันยิ่ง ทำดวงตาให้เกิด ทำภยานให้เกิด ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบ
เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้ เพื่อนิพพาน

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็ปฏิปathaสายกลางที่ตถาคตได้ตรัสรู้แล้วด้วยปัญญาอันยิ่ง ทำดวงตา
ให้เกิด ทำภยานให้เกิด ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้ เพื่อนิพพาน
นั้น เป็นใจน?

ปฏิปathaสายกลางนั้น ได้แก่อริยมรรค มีองค์ ๘ นี้แหล่ คือปัญญาอันแท่นชอบ ๑
ความดำริชอบ ๑ เจรจาชอบ ๑ การงานชอบ ๑ เลี้ยงชีวิตชอบ ๑ พยายามชอบ ๑ ระลึกชอบ ๑
ตั้งจิตชอบ ๑

ดุกรกิษทั้งหลาย นี้แลคือปฏิปathaสายกลางนั้น ที่ตถาคตได้ตรัสรู้แล้วด้วยปัญญาอันยิ่ง
ทำดวงตาให้เกิด ทำภยานให้เกิด ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้
เพื่อนิพพาน .

[๓๒] ดุกรกิษทั้งหลาย ข้อนี้แลเป็นทุกขอริยสัจ คือ ความเกิดก็เป็นทุกช ความแก่
ก็เป็นทุกช ความเจ็บไข้ก็เป็นทุกช ความตายก็เป็นทุกช ความประจวบด้วยสิ่งที่ไม่เป็นที่รัก
ก็เป็นทุกช ความผลัดพราจากลังเป็นที่รักก็เป็นทุกช ปราณนาลังไดไม่ไดลังนั้นก็เป็นทุกช
โดยย่บย่อง อุปทานขันธ์ & เป็นทุกช

ดุกรกิษทั้งหลาย ข้อนี้แลเป็นทุกขอริยสัจ คือ ตัณหานั้นแลดับ โดยไม่เหลือ
ด้วยมรรคคืออิริค ஸละ สละคืน ปล่อยไป ไม่พัวพัน .

ดุกรกิษทั้งหลาย ข้อนี้แลเป็นทุกขอริยสัจ คือ อริยมรรค มีองค์ ๙
นี้แหล่ คือ ปัญญาเห็นชอบ ๑ . . . ตั้งจิตชอบ ๑ .

[๓๓] ดุกรกิษทั้งหลาย ดวงตา ภยาน ปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้ว
แก่เรา ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า นี่ทุกขอริยสัจ .

ดุกรกิษทั้งหลาย ดวงตา ภยาน ปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า ทุกขอริยสัจนั้นแล ควรกำหนดรู้ .

ดุกรกิษทั้งหลาย ดวงตา ภยาน ปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า ทุกขอริยสัจนั้นแล เราก็ได้กำหนดรู้แล้ว .

ดุกรกิษทั้งหลาย ดวงตา ภยาน ปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า นี้ทุกขสมทัยอธิบายสัจ

ดุกรักษาทั้งหลาย ดวงตา ภูมิปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า ทุกขสมทัยอธิบายสัจนีนั้นแล ควรละเสีย .

ดุกรักษาทั้งหลาย ดวงตา ภูมิปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า ทุกขสมทัยอธิบายสัจนีนั้นแล เรายังไม่ได้แล้ว

ดุกรักษาทั้งหลาย ดวงตา ภูมิปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า นี้ทุกขนิโรธอธิบายสัจ .

ดุกรักษาทั้งหลาย ดวงตา ภูมิปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า ทุกขนิโรธอธิบายสัจนีนั้นแล ควรทำให้แจ้ง .

ดุกรักษาทั้งหลาย ดวงตา ภูมิปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า ทุกขนิโรธอธิบายสัจนีนั้นแล เรายังไม่ได้แจ้งแล้ว .

ดุกรักษาทั้งหลาย ดวงตา ภูมิปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า นี้ทุกขนิโรธความมิปฏิปทาอธิบายสัจ .

ดุกรักษาทั้งหลาย ดวงตา ภูมิปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า ทุกขนิโรธความมิปฏิปทาอธิบายสัจนีนั้นแล ควรให้เจริญ .

ดุกรักษาทั้งหลาย ดวงตา ภูมิปัญญา วิทยา แสงสว่าง ได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมทั้งหลายที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า ทุกขนิโรธความมิปฏิปทาอธิบายสัจนีนั้นแล เรายังไม่ได้เจริญแล้ว .

ภูมิปัญญาสัณะ มีร้อน ๓ มีอาการ ๑๒

[๑] ดุกรักษาทั้งหลาย ปัญญาอันรู้เห็นตามเป็นจริงของเรานิอธิบายสัจ ๔ นี้ มีร้อน ๓
มีอาการ ๑๒ อย่างนี้ ยังไม่หมดจดเดล้ำ เพียงใด ดุกรักษาทั้งหลาย เรายังยืนยันไม่ได้ว่า
เป็นผู้ตัวสร้างสรรค์สัมมาสัมโพธิญาณ อันยอดเยี่ยมในโลก พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก ใน
หมู่สัตว์ พร้อมทั้งสัมณะ พราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ เพียงนั้น .

ดุกรักษาทั้งหลาย ก็เมื่อได้แล ปัญญาอันรู้เห็นตามเป็นจริงของเรานิอธิบายสัจ ๔ นี้
มีร้อน ๓ มีอาการ ๑๒ อย่างนี้ หมดจดเดล้ำ ดุกรักษาทั้งหลาย เมื่อนั้น เรายังยืนยันได้ว่า
เป็นผู้ตัวสร้างสรรค์สัมมาสัมโพธิญาณ อันยอดเยี่ยมในโลก พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก
ในหมู่สัตว์ พร้อมทั้งสัมณะ พราหมณ์ เทวดาและมนุษย์ .

อนึ่ง ปัญญาอันรู้เห็นได้เกิดขึ้นแล้วแก่เราฯ ความพ้นวิเศษของเรามิกลับคำเริบ ชาติ
นี้เป็นที่สุด กพใหม่ไม่มีต่อไป .

ก็แลเมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสรู้ไวยากรณภาษาซึ่งนี้อยู่ ดวงตาเห็นธรรม ประภาจากชั้น
ปราคจากมลทิน ได้เกิดขึ้นแก่ท่านพระโภณทัญญาฯ สิ่งใดสิ่งหนึ่นมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดा
สิ่งนั้นทั้งมวล มีความดั่นเป็นธรรมดា .

[๒] ครั้นพระผู้มีพระภาคทรงประภาครอมจักรให้เป็นไปแล้ว เหล่ากุมเทวดาได้
บันลือเสียงว่า นั้นพระธรรมจักรอันยอดเยี่ยม พระผู้มีพระภาคทรงประภาครให้เป็นไปแล้ว ณ
ป่าอิสิปตันนะมุคคุทายวัน เขาดพระนนครพาราณสี อันสัมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือ
ครา ในโลก จะปฏิริบุติไม่ได้ .

เทวดาขึ้นจากมหาราช ได้ยืนเสียงของพากกุมเทวดาแล้ว ก็บันลือเสียงต่อไป .

เทวดาขึ้นดาวดึงส์ ได้ยืนเสียงของพากเทวดาขึ้นจากมหาราชแล้ว ก็บันลือเสียงต่อไป .

เทวดาขึ้นยามา . . .

เทวดาขึ้นดุสิต . . .

เทวดาขึ้นนิมมานรดี . . .

เทวดาขึ้นปรนิมิตาสวadi . . .

เทวดาที่นับเนื่องในหมู่พรหม ได้ยืนเสียงของพากเทวดาขึ้นปรนิมิตาสวadiแล้ว ก็
บันลือเสียงต่อไปว่า นั้นพระธรรมจักรอันยอดเยี่ยม พระผู้มีพระภาคทรงประภาครให้เป็นไปแล้ว
ณ ป่าอิสิปตันนะมุคคุทายวัน เขาดพระนนครพาราณสี อันสัมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม
หรือครา ในโลก จะปฏิริบุติไม่ได้ .

ข้าพระคุรุหనีนี้ เสียงกระฉ่อนขึ้นไปจนถึงพรหมโลก ด้วยประการจะนี้แล .

ทั้งหมื่นโลกชาตินี้ได้หัวเราะไว้เสียงเดือนละห้าน ทั้งแสงสว่างอันยิ่งใหญ่หาประมาณมิได้
ได้ปรากฏแล้วในโลก ล้วนเท่านภาพของเทวดาทั้งหลาย .

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงเปล่งพระอุทanaฯ ท่านผู้เจริญ โภณทัญญาฯ ได้รู้แล้วหนอน
ท่านผู้เจริญ โภณทัญญาฯ ได้รู้แล้วหนอน เพราะเหตุนั้น ค่าว่า อัญญาโภณทัญญาฯ จึงได้เป็นเชือ
ของท่านพระโภณทัญญาฯ ด้วยประการจะนี้ .

อัมมจักกปวัตตนสูตร จบ

ปัญจัคคีย์หลักบรรพชาอุปสมบท

[๓] ครั้นนั้น ท่านพระอัญญาโภณทัญญาฯ ได้เห็นธรรมแล้ว ได้บรรลุธรรมแล้ว ได้
รู้ธรรมแล้วเจ้งแล้ว มีธรรมอันหยั่งแล้ว ข้ามความสงบสัจจ์ได้แล้ว ปราคจากถ้อยคำแสดง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑
ความสังสัย ถึงความเป็นผู้แก้ลักษณะ ไม่ต้องเชื่อผู้อื่นในคำสอนของพระศาสดา ได้ทูลคำนี้
ต่อพระผู้มีพระภาคว่า ขอข้าพระองค์พึง ได้บรรพชา พึงได้อุปสมบท ในสำนักพระผู้มีพระภาค
พระพุทธเจ้าช้า .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เเรอจะเป็นกิจนามาถีด ดังนี้ แล้วตรัสถือไปวาระมอันรา
กกล่าวดีแล้ว เเรอจะประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบเกิด .

พระawanี้แล ได้เป็นอุปสมบทของท่านผู้มีอายุนั้น .

[๑๙] ครั้นต่อมา พระผู้มีพระภาคได้ทรงประทานโอวาทสั่งสอนกิจทึ้งหลายที่เหลือ
จากนั้นด้วยธรรมมิกา . เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงประทานโอวาทสั่งสอนด้วยธรรมมิกาอยู่ ดังตา
เห็นธรรม ปราศจากอธิ ปราศจากมลทิน ได้เกิดขึ้นแก่ท่านพระวัปปะและท่านพระภัททิยะว่า
สิ่งใดสิ่งหนึ่นมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดा สิ่งนั้นทั้งมวลมีความดับเป็นธรรมดा ท่านทั้งสองนั้น
ได้เห็นธรรมแล้ว ได้บรรลุธรรมแล้ว ได้รู้ธรรมแจ่มแจ้งแล้ว มีธรรมอันหนึ่งลงแล้ว ข้ามความ
สังสัยได้แล้ว ปราศจากอถ้อยคำแสดงความสังสัย ถึงความเป็นผู้แก้ลักษณะ ไม่ต้องเชื่อผู้อื่นใน
คำสอนของพระศาสดา ได้ทูลคำนี้ต่อพระผู้มีพระภาคว่า ขอข้าพระองค์ทั้งสองพึง ได้บรรพชา
พึงได้อุปสมบท ในสำนักพระผู้มีพระภาค พระพุทธเจ้าช้า .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เเรอทั้งสองจะเป็นกิจนามาถีด ดังนี้ แล้วได้ตรัสถือไปว่า
ธรรมอันแรกกล่าวดีแล้ว เเรอทั้งสองจะประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบเกิด .

พระawanี้แล ได้เป็นอุปสมบทของท่านผู้มีอายุทึ้งสองนั้น .

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคเสวยพระกระยาหารที่ท่านทั้งสามนำมาถวาย ได้ทรงประทาน
โอวาทสั่งสอนกิจที่เหลือจากนั้นด้วยธรรมมิกา . กิจที่イヤบินนาทนาตนำบินนาทนาตไดมา ทั้ง ๖
รูปก็เลี่ยงชี้พด้วยบินนาทนาตนั้น .

วันต่อมา เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงประทานโอวาทสั่งสอนด้วยธรรมมิกาอยู่ ดังตาเห็น
ธรรม ปราศจากอธิ ปราศจากมลทิน ได้เกิดขึ้นแก่ท่านพระอัลลัษชิว่า สิ่งใด
สิ่งหนึ่นมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดा สิ่งนั้นทั้งมวลมีความดับเป็นธรรมด่า ท่านทั้งสองได้เห็น
ธรรมแล้ว ได้บรรลุธรรมแล้ว ได้รู้ธรรมแจ่มแจ้งแล้ว มีธรรมอันหนึ่งลงแล้ว ข้ามความสังสัย
ได้แล้ว ปราศจากอถ้อยคำแสดงความสังสัย ถึงความเป็นผู้แก้ลักษณะ ไม่ต้องเชื่อผู้อื่นในคำสอน
ของพระศาสดา ได้ทูลคำนี้ต่อพระผู้มีพระภาคว่า ขอข้าพระองค์ทั้งสอง พึง ได้บรรพชา พึงได้
อุปสมบทในสำนักพระผู้มีพระภาค พระพุทธเจ้าช้า .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เเรอทั้งสองจะเป็นกิจนามาถีด ดังนี้ แล้วได้ตรัสถือไปว่า
ธรรมอันแรกกล่าวดีแล้ว เเรอทั้งสองจะประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบเกิด .

พระawanี้แล ได้เป็นอุปสมบทของท่านผู้มีอายุทึ้งสองนั้น .

ทรงแสดงอันตตัลักษณสูตร

[๒๐] ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคครับสั่งพระปัญจวัคดีว่า ดุกรกิจทึ้งหลาย รูปเป็น
อนัตตา ดุกรกิจทึ้งหลาย ถ้ารู้นี้จักได้เป็นอัตตตาแล้ว รูปนี้ไม่พึงเป็นเพื่ออาพาธ และบุคคล
พึงได้ในรูปว่า รูปของเรางเป็นอย่างนี้เกิด รูปของเรารอย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย . ดุกรกิจ
ทึ้งหลาย ก็ เพราะรูปเป็นอนัตตา จะนั้นรูปจึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลย่อมไม่ได้ในรูปว่า
รูปของเรางเป็นอย่างนี้เกิด รูปของเรารอย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย .

เราท่านเป็นอนัตตา ดุกรกิจทึ้งหลาย ถ้าเราท่านนี้จักได้เป็นอัตตตาแล้ว เราท่านนี้ไม่พึง
เป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลพึงได้ในเราท่านว่า เราท่านของเรางเป็นอย่างนี้เกิด เราท่านของ
เรางอย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย . ดุกรกิจทึ้งหลาย ก็ เพราะเราท่านเป็นอนัตตา จะนั้น เราท่านจึงเป็นไป
เพื่ออาพาธ และบุคคลย่อมไม่ได้ในเราท่านว่า เราท่านของเรางเป็นอย่างนี้เกิด เราท่าน
ของเรารอย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย .

สัญญาเป็นอนัตตา ดุกรกิจทึ้งหลาย ถ้าสัญญานี้จักได้เป็นอัตตตาแล้ว สัญญานี้ไม่พึง
เป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลพึงได้ในสัญญาว่า สัญญาของเรางเป็นอย่างนี้เกิด สัญญาของเรา
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย . ดุกรกิจทึ้งหลาย ก็ เพราะสัญญานี้เป็นอนัตตา จะนั้น สัญญาจึงเป็นไป
เพื่ออาพาธ และบุคคลย่อมไม่ได้ในสัญญาว่า สัญญาของเรางเป็นอย่างนี้เกิด สัญญาของเรา
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย .

สัنجขารทึ้งหลายเป็นอนัตตา ดุกรกิจทึ้งหลาย ถ้าสัنجขารเหล่านี้จักได้เป็นอัตตตาแล้ว
สัنجขารเหล่านี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลพึงได้ในสัنجขารทึ้งหลายว่า สัنجขารทึ้งหลายของ
เรางเป็นอย่างนี้เกิด สัنجขารทึ้งหลายของเรารอย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย . ดุกรกิจทึ้งหลาย ก็ เพราะ
สัنجขารทึ้งหลายเป็นอนัตตา จะนั้น สัنجขารทึ้งหลายจึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลย่อมไม่ได้
ในสัنجขารทึ้งหลายว่า สัنجขารทึ้งหลายของเรางเป็นอย่างนี้เกิด สัنجขารทึ้งหลายของเรารอย่าได้
เป็นอย่างนั้นเลย .

วิญญาณเป็นอนัตตา ดุกรกิจทึ้งหลาย ถ้าวิญญาณนี้จักได้เป็นอัตตตาแล้ว วิญญาณนี้
ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลพึงได้ในวิญญาณว่า วิญญาณของเรางเป็นอย่างนี้เกิด
วิญญาณของเรารอย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย ดุกรกิจทึ้งหลาย ก็ เพราะวิญญาณเป็นอนัตตา จะนั้น
วิญญาณจึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลย่อมไม่ได้ในวิญญาณว่า วิญญาณของเรางเป็นอย่างนี้เกิด

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
วิญญาณของเราอย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย .

ตัวสัมภាមความเห็นของพระปัญจวัคคี

[๒๑] พระผู้มีพระภาคตรัสภานุว่า ดูกรกิษณะทั้งหลาย พากເຂົ້າສຳຄັນความนั้นเป็นໄຈນ
รูปเที่ยงหรือไม่เที่ยง?

พระปัญจวัคคีทูลว่า ไม่เที่ยง พระพಥເຈົ້າຂ້າ.

ก. กີສິງໄດ້ໄມ່ເທິຍ ສິ່ງນີ້ແມ່ນທຸກໆຫຼືເປັນສຸຂເລົາ?

ປ. ເປັນທຸກໆ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ກີສິງໄດ້ໄມ່ເທິຍ ເປັນທຸກໆ ມີຄວາມແປ່ປຽນແປ່ນຮຽມດາ ດວກຮີວີຈະຕາມເທິນສິ່ງ
ນີ້ວ່າ ນັ້ນຂອງເຮົາ ນັ້ນເປັນເຮົາ ນັ້ນເປັນຕົນຂອງເຮົາ?

ປ. ຂ້ອນນີ້ ໄນມີຄວາມ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ເວທະນາທີ່ເປັນຫຼື່ອໄມ່ເທິຍ?

ປ. ໄມ່ເທິຍ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ກີສິງໄດ້ໄມ່ເທິຍ ສິ່ງນີ້ແມ່ນທຸກໆຫຼືເປັນສຸຂເລົາ?

ປ. ເປັນທຸກໆ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ກີສິງໄດ້ໄມ່ເທິຍ ເປັນທຸກໆ ມີຄວາມແປ່ປຽນແປ່ນຮຽມດາ ດວກຮີວີຈະຕາມເທິນສິ່ງ
ນີ້ວ່າ ນັ້ນຂອງເຮົາ ນັ້ນເປັນເຮົາ ນັ້ນເປັນຕົນຂອງເຮົາ?

ປ. ຂ້ອນນີ້ ໄນມີຄວາມ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ສັບຍຸດທີ່ເປັນຫຼື່ອໄມ່ເທິຍ?

ປ. ໄມ່ເທິຍ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ກີສິງໄດ້ໄມ່ເທິຍ ສິ່ງນີ້ແມ່ນທຸກໆຫຼືເປັນສຸຂເລົາ?

ປ. ເປັນທຸກໆ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ກີສິງໄດ້ໄມ່ເທິຍ ເປັນທຸກໆ ມີຄວາມແປ່ປຽນແປ່ນຮຽມດາ ດວກຮີວີຈະຕາມເທິນສິ່ງ
ນີ້ວ່າ ນັ້ນຂອງເຮົາ ນັ້ນເປັນເຮົາ ນັ້ນເປັນຕົນຂອງເຮົາ?

ປ. ຂ້ອນນີ້ ໄນມີຄວາມ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ສັງຫຼາກທີ່ເປັນຫຼື່ອໄມ່ເທິຍ?

ປ. ໄມ່ເທິຍ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ກີສິງໄດ້ໄມ່ເທິຍ ສິ່ງນີ້ແມ່ນທຸກໆຫຼືເປັນສຸຂເລົາ?

ປ. ເປັນທຸກໆ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ກີສິງໄດ້ໄມ່ເທິຍ ເປັນທຸກໆ ມີຄວາມແປ່ປຽນແປ່ນຮຽມດາ ດວກຮີວີຈະຕາມເທິນສິ່ງ
ນີ້ວ່າ ນັ້ນຂອງເຮົາ ນັ້ນເປັນເຮົາ ນັ້ນເປັນຕົນຂອງເຮົາ?

ປ. ຂ້ອນນີ້ ໄນມີຄວາມ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ສັບຍຸດທີ່ເປັນຫຼື່ອໄມ່ເທິຍ?

ປ. ໄມ່ເທິຍ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ກີສິງໄດ້ໄມ່ເທິຍ ເປັນທຸກໆຫຼືເປັນສຸຂເລົາ?

ປ. ເປັນທຸກໆ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ກ. ກີສິງໄດ້ໄມ່ເທິຍ ເປັນທຸກໆ ມີຄວາມແປ່ປຽນແປ່ນຮຽມດາ ດວກຮີວີຈະຕາມເທິນສິ່ງ
ນີ້ວ່າ ນັ້ນຂອງເຮົາ ນັ້ນເປັນເຮົາ ນັ້ນເປັນຕົນຂອງເຮົາ?

ປ. ຂ້ອນນີ້ ໄນມີຄວາມ ພຣະພຸຖທີ່ເຈົ້າຂ້າ.

ຕະລາໄຫ້ພິຈາລະນາໂດຍກາງຕາມທັສສະ

[๒๒] พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ດູກກົກົມທີ່ເຫັນຫາຍ ເພຣະເຫດນີ້ແລ້ ຮູປອຢ່າງໄດ້
ອໍາຍ່າງໜຶ່ງທີ່ເປັນອົດົດ ອານາຄຕ ແລ້ປ່ອງຈຸບັນ ກາຍໃນຫຼື່ອກາຍນອກ ໝາຍ
ປະປັບປຸງ ໄກລຫຼື່ອໄກລ໌ ທັ້ງໝາດດັກປິບປັນແຕ່ສັກວ່າງຽມ ເຮອທັ້ງໝາຍພິ່ງເຫັນຮູປນີ້ດ້ວຍປັບປຸງອັນຂອບ^{ตามເປັນຈິງອ່າຍ່າງໜຶ່ງ} ຕາມເປັນຈິງອ່າຍ່າງໜຶ່ງ ນັ້ນໄໝໃຊ້ຂອງເຮົາ ນັ້ນໄໝເປັນເຮົາ ນັ້ນໄໝໃຊ້ຕົນຂອງເຮົາ .

ເວທະນາອ່າຍ່າງໄດ້ອ່າຍ່າງໜຶ່ງທີ່ເປັນອົດົດ ອານາຄຕ ແລ້ປ່ອງຈຸບັນ ກາຍໃນຫຼື່ອກາຍນອກ ໝາຍ
ຫຼື່ອລະເອີ້ດ ເລວ່າຫຼື່ອປະປັບປຸງ ໄກລຫຼື່ອໄກລ໌ ທັ້ງໝາດດັກປິບປັນແຕ່ສັກວ່າເວທະນາ ເຮອທັ້ງໝາຍພິ່ງ
ເຫັນສັບຍຸດທີ່ເປັນຫຼື່ອໄມ່ເທິຍ ຕາມເປັນຈິງອ່າຍ່າງໜຶ່ງ ນັ້ນໄໝໃຊ້ຂອງເຮົາ ນັ້ນໄໝເປັນເຮົາ ນັ້ນໄໝໃຊ້ຕົນຂອງເຮົາ .

ສັງຫຼາກທີ່ເປັນຫຼື່ອໄມ່ເທິຍໄດ້ອ່າຍ່າງໜຶ່ງທີ່ເປັນອົດົດ ອານາຄຕ ແລ້ປ່ອງຈຸບັນ ກາຍໃນຫຼື່ອກາຍນອກ
ໝາຍຫຼື່ອລະເອີ້ດ ເລວ່າຫຼື່ອປະປັບປຸງ ໄກລຫຼື່ອໄກລ໌ ທັ້ງໝາດດັກປິບປັນແຕ່ສັກວ່າສັງຫຼາກ ເຮອທັ້ງໝາຍພິ່ງ
ພິ່ງເຫັນສັງຫຼາກນີ້ດ້ວຍປັບປຸງອັນຂອບ ຕາມເປັນຈິງອ່າຍ່າງໜຶ່ງ ນັ້ນໄໝໃຊ້ຂອງເຮົາ ນັ້ນໄໝເປັນເຮົາ ນັ້ນໄໝໃຊ້ຕົນຂອງເຮົາ .

ສັງຫຼາກທີ່ເປັນຫຼື່ອໄມ່ເທິຍໄດ້ອ່າຍ່າງໜຶ່ງທີ່ເປັນອົດົດ ອານາຄຕ ແລ້ປ່ອງຈຸບັນ ກາຍໃນຫຼື່ອກາຍນອກ

ໝາຍຫຼື່ອລະເອີ້ດ ເລວ່າຫຼື່ອປະປັບປຸງ ໄກລຫຼື່ອໄກລ໌ ທັ້ງໝາດດັກປິບປັນແຕ່ສັກວ່າສັງຫຼາກ ເຮອທັ້ງໝາຍພິ່ງ
ພິ່ງເຫັນສັງຫຼາກນີ້ດ້ວຍປັບປຸງອັນຂອບ ຕາມເປັນຈິງອ່າຍ່າງໜຶ່ງ ນັ້ນໄໝໃຊ້ຂອງເຮົາ ນັ້ນໄໝເປັນເຮົາ ນັ້ນໄໝໃຊ້ຕົນຂອງເຮົາ .

ວິญญาณອ່າຍ່າງໄດ້ອ່າຍ່າງໜຶ່ງທີ່ເປັນອົດົດ ອານາຄຕ ແລ້ປ່ອງຈຸບັນ ກາຍໃນຫຼື່ອກາຍນອກ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๕ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
หมายหรือละເອີດ ເລວທີ່ປະນິຕ ໄກລໂຮງໄກລ໌ ທັ້ງໜົມດົກີ່ປິບແຕ່ສັກວໍາວິຫຼຸງຄູາ ເວີ່ທັ້ງໜ່າຍ
ພົງເຫັນວິຫຼຸງຄູານັ້ນດ້ວຍປັບປຸງອັນຂອບ ຕາມເປັນຈິງຍ່າງນີ້ວ່າ ນັ້ນ ໄນໃໝ່ຂອງເຮົາ ນັ້ນ ໄນເປັນເຮົາ
ນັ້ນ ໄນໃຊ້ຕຸນຂອງເຮົາ .

[๒๓] ດູກກົກຍຸທັ້ງໜ່າຍ ອົງລາກຜູ້ໄດ້ຟັງແລ້ວ ເຫັນອ່ອຍ່ອຍ່າງນີ້ ຍ່ອມເບື້ອໜ່າຍແນ້
ໃນຢູ່ ຍ່ອມເບື້ອໜ່າຍແນ້ໃນເວທຳນາ ຍ່ອມເບື້ອໜ່າຍແນ້ໃນສັກວໍາ ຍ່ອມເບື້ອໜ່າຍແນ້ໃນສັກວໍາ
ທັ້ງໜ່າຍ ຍ່ອມເບື້ອໜ່າຍແນ້ໃນວິຫຼຸງຄູາ ເນື່ອເບື້ອໜ່າຍ ຍ່ອມເສັນກຳຫັດ ເພຣະສັນກຳຫັດ ຈິຕົກີ່ພັນ
ເມື່ອຈິຕົກີ່ພັນແລ້ວ ກົງຮົວພັນແລ້ວ ອົງລາກນັ້ນທຽບສັດວ່າ ຂາຕິສິນແລ້ວ ພຣມຈະຈະຍໄດ້ອຸ່ງຈົນແລ້ວ
ກິຈທິການທ່ານໄດ້ທຳເສົ່າງແລ້ວ ກິຈອື່ນອົກເພື່ອຄວາມເປັນຍ່າງນີ້ໄດ້ມີ.

[๒๔] ພຣະຜູ້ມີພະກາດໄດ້ຕັດສັກສູດນີ້ແລ້ວ ພຣະປັບປຸງຈັກຄື່ມີໃຈຍືນດີ ເພລິດເພລິນ
ການື່ອນຂອງຜູ້ມີພະກາດ. ກິລະເມື່ອພຣະຜູ້ມີພະກາດຕັດໄວ້ການກາປີຕົນນີ້ອຸ່ງ ຈິຕົນພຣະປັບປຸງຈັກຄື່ມີ
ພັນແລ້ວຈາກອາສະຫັກທັ້ງໜ່າຍ ເພຣະ ໄນກົ່ອມັນ.

ອັນຕັດລັກຂົນສົດຕະ ຈບ
ຄົງນັ້ນ ມີພຣະອໜ້າຕົກີ່ຂຶ້ນໃນໂລກ ๖ ອົງຄໍ.
ປຸ້ມການວາງ ຈບ

ເຮື່ອງຍສກລຸນຕຣ

[๒๕] ກິໂໂດຍສັນຍັ້ນແລ້ວ ໃນພຣະນຄພຣາຣາສີ ມີສກລຸນຕຣ ຂົ້ວ ຍສ ເປັນບຸຕຣເຕຣຍີ
ສຸນມາລໜາຕີ. ຍສກລຸນຕຣນີ້ມີປຣາສາທ ๓ ແລ້ວ ຄື້ວ ແລ້ວໜີ້ນີ້ເປັນທີ່ອູ້ໃນຄຸງທຸນາ ແລ້ວໜີ້ນີ້
ເປັນທີ່ອູ້ໃນຄຸງຮ້ອນ ແລ້ວໜີ້ນີ້ເປັນທີ່ອູ້ໃນຄຸງຟຸນ. ຍສກລຸນຕຣນີ້ນັ້ນນັ້ນບໍ່ເຮັດຕ້າຍພວກດົນຕຣີ ໄນມີ
ບຸຮຸນຍື່ອປັນ ໃນປຣາສາຖຸຄຸຟຸນຕລອດ ๔ ເດືອນ ໄນລົງມາເບື້ອງລ່າງປຣາສ. ດໍາວັນໜີ້ນີ້ ເນື່ອ
ຍສກລຸນຕຣອື່ມເລີບພຣ້ອມພຣ້ອນນັ້ນນັ້ນດ້ວຍການຄຸນ & ໄດ້ນອນຫລັບກອນ ສ່ວນພວກບວງວາງຫຼຸງນອນ
ຫລັບກາຍໜັງ. ປະເທົ່ານັ້ນຕາມສ່ວນອູ້ດ້ວຍຕໍລອດຄືນ. ຄື້ນີ້ຍສກລຸນຕຣຕີ່ນີ້ຫັນກອນ ໄດ້ເຫັນ
ບວງວາງຫຼຸງຂອງຕົນກ່າວກົດກອງຍື່ອທີ່ຮັກແຮງ ບາງນາງມີຕະໂພນວາງອູ້ຂ້າງຄອ
ບາງນາງມີເປັນມາກົດກອງຍື່ອທີ່ອົກ ບາງນາງສ່າຍາພມ ບາງນາງມີນ້ຳລ້າຢ່າໂທ ບາງນາງບ່ນລະເມອຕ່າງໆ
ປຣາກູແກຍຍສກລຸນຕຣຈຸດປ່າຊ້າຜິດນ. ຄົງແລ້ວຄວາມເຫັນເປັນໂທຢ່າໄດ້ປຣາກູແກຍຍສກລຸນຕຣ ຈິຕົຕັ້ງອຸ່ງ
ໃນຄວາມເບື້ອໜ່າຍ ຈຶ່ງຍສກລຸນຕຣເປັນອຸ່ງອຸ່ງ ທີ່ນີ້ວຸນວາຍຫຼອນ ທີ່ນີ້ຂັດຂັງຫຼອນ
ແລ້ວສາມຮອງເທົ່າທອງເດີນຕຽງ ໄປຢັງປະຕຸນເວັດນີ້ ພວກອມນຸ່ມຍື່ອປັດປະຕຸໃຫ້ດ້າຍຫວັງໃຈວ່າ ໄກຮາ
ອຍ່າໄດ້ທ່າວັນຕາຍແກ່ການອົກຈາກເວັນນາຂີ່ເປັນນັບປະຕຸກື່ອຍສກລຸນຕຣແລ້ວ. ລຳດັບນີ້ນ ຍສກລຸນຕຣ
ເດີນຕຽງໄປທາງປະຕຸພຣະນຄ. ພວກອມນຸ່ມຍື່ອປັດປະຕຸໃຫ້ດ້າຍຫວັງໃຈວ່າ ໄກຮາ ອຍ່າໄດ້ທ່າວັນຕາຍ
ແກ່ການອົກຈາກເວັນນາຂີ່ເປັນນັບປະຕຸກື່ອຍສກລຸນຕຣ. ທີ້ນີ້ ຍສກລຸນຕຣໄດ້ເດີນຕຽງໄປທາງປ່າ
ອື່ປັດນະມຄຸກທາຍວັນ.

[๒๖] ຄົງປັ້ງສັນຍັ້ນແໜ່ງຮາຕີ ພຣະຜູ້ມີພະກາດຕີ່ນີ້ບໍ່ເຮັດຕົ້ງຈົງກມອູ່ ຄ ທີ່ແຈ້ງ
ໄດ້ທົດພຣະນຄຕີ່ນີ້ຍສກລຸນຕຣເດີນມາແຕ່ໄກລ ຄົງແລ້ວເສດື່ອຈົງຈາກທີ່ຈຳການປະຕຸທີ່ນັ້ນບັນອາສນະ
ທີ່ປຸລາດໄວ້. ຂະນະນີ້ນ ຍສກລຸນຕຣເປັນອຸທານໃນທີ່ໄກລພຣະຜູ້ມີພະກາດວ່າ ທັນຜູ້ເຈົ້າຍື່ອ
ທີ່ນີ້ວຸນວາຍຫຼອນ ທັນທີ້ນີ້ ພຣະຜູ້ມີພະກາດຕັດສະຍຸຍສກລຸນຕຣວ່າ ດູຮຍສ ທີ່ນີ້ວຸນວາຍ
ທີ່ນີ້ໄຟ້ຂັດຂັງ ມາເກີດຍື່ອ ນັ້ນລົງ ເຮົາຈັກເສດັກຫຼວມແກ່ເວົ້ວ. ທີ້ນີ້ ຍສກລຸນຕຣເຮົາເຈັບຕົ້ນໃຈວ່າ
ໄດ້ຍື່ນວ່າ ທີ່ນີ້ວຸນວາຍ ທີ່ນີ້ໄຟ້ຂັດຂັງ ດັ່ງນີ້ ແລ້ວຄອດຮອງເທົ່າທອງເຂົ້າໄປເຝົ້າພຣະຜູ້ມີພະກາດ
ຄາຍນັ້ນຄມພຣະຜູ້ມີພະກາດແລ້ວນັ້ນ ທີ່ຄວາມສ່ວນຂ້າງໜີ້ນີ້ ເນື່ອຍສກລຸນຕຣນີ້ເຮັດວຽກແລ້ວ
ພຣະຜູ້ມີພະກາດໄ້ທຽບແສດງອຸນປຸ່ມພົກຄາ ອື່ນ ທຽບປະກາດທານກາຄ ສີລິກາ ສັດຄົກຄາ ໂທຢ່າ
ຄວາມດໍາທ່ານ ຄວາມເຕ්රັ້າໜອງຂອງການທັ້ງໜ່າຍ ແລະ ອານື່ອສິນສີໃນຄວາມອົກຈາກການ. ເນື່ອພຣະອົງຄໍ
ທຽບທານວ່າ ຍສກລຸນຕຣມີຈິຕົກີ່ນີ້ ມີຈິຕົກີ່ອົນ ມີຈິຕົກີ່ປລອດຈາກນິວຮັນ ມີຈິຕົກີ່ບົກບານ ມີຈິຕົກີ່ຜອງໃສແລ້ວ
ຈຶ່ງທຽບປະກາດພຣະຫວັນແທກນາ ທີ່ພຣະພູອເຈົ້າທັ້ງໜ່າຍທຽບກື່ນແສດງດ້ວຍພຣະອົງຄໍ ອື່ນ ຖຸກໜີ້
ສົມທັບ ນີ້ໂຮງ ມຣຄ. ດວງຕາຫົນຮຽມ ປຣາຈາກຮູລີ ປຣາຈາມລທິນ ວ່າ ສິ່ງໄດ້ລົງທີ່ນີ້
ມີຄວາມເກີດຂຶ້ນເປັນຮຽມດາ ສິ່ງນີ້ທີ່ມາລົງມີຄວາມດັບເປັນຮຽມດາ ໄດ້ເກີດແກຍຍສກລຸນຕຣ ຄ ທີ້ນີ້
ນັ້ນແລ້ວ ດັ່ງພັກທີ່ສະອາດປຣາຈາກມລທິນ ດວງໄດ້ຮັບນ້ຳຍົມເປັນຍ່າງຕີ່ ດະນັ້ນ.

ນິດາຂອງຍສກລຸນຕຣຕາມຫາ

[๒๗] ຄົງຮັງຂ້າ ມາຮັດຂອງຍສກລຸນຕຣຂຶ້ນໄປຢັງປຣາສາທ ໄນເຫັນຍສກລຸນຕຣ ຈຶ່ງຂ້າ
ໄປທາເຕຣຍີ້ຜູ້ຄົບທີ່ ແລ້ວໄດ້ຄາມວ່າ ທັນຄົບທີ່ຈັ້າຂ້າ ພ້ອຍຍສກລຸນຕຣອງທີ່ມາຫຍໄປໄຫ້? ຜ່າຍ
ເຕຣຍີ້ຜູ້ຄົບທີ່ສົ່ງຖົດໜີ້ມ້າໄປຕາມຫາທີ່ ๔ ທີ່ຄແລ້ວ ສ່ວນຕ້າເອງໄປທາທາງປ່າອື່ປັດນະມຄຸກທາຍວັນ.
ໄດ້ພບຮອງເທົ່າທອງຈາກວ່າຍື່ອ ຄົງແລ້ວທຽບແສດງໃຈໆຕາມໄປສູ່ທີ້ນີ້. ພຣະຜູ້ມີພະກາດໄ້ທົດພຣະນຄຕີ່
ເຕຣຍີ້ຜູ້ຄົບທີ່ມາແຕ່ໄກລ. ຄົງແລ້ວທຽບພຣະດໍາວິວາ ໄນນ່ອນ ເຮົາພິ່ນບັນດາລອິທຮາກສັງຫຼາກໃໝ່
ເຕຣຍີ້ຜູ້ຄົບທີ່ນັ້ນຍື່ອ ຄ ທີ້ນີ້ ໄນເຫັນຍສກລຸນຕຣຜູ້ນັ້ນຍື່ອ ຄ ທີ້ນີ້ ແລ້ວທຽບບັນດາລອິທຮາກສັງຫຼາກ
ດ້ວຍພຣະພູວ່າດໍາວິວາ. ຄົງນັ້ນ ເຕຣຍີ້ຜູ້ຄົບທີ່ໄດ້ເຂົ້າເຝົ້າພຣະຜູ້ມີພະກາດແລ້ວຖຸລຄາມວ່າ ພຣະຜູ້ມີພະກາດ
ທຽບເຫັນຍສກລຸນຕຣນັ້ນໄໝ້ ພຣະພູວ່າຈັ້າຂ້າ?

ພຣະຜູ້ມີພະກາດຕັດສ່ວ່າ ດູຮຍີ້ຜູ້ຄົບທີ່ ຕ້າອຍ່າງນັ້ນ ເຂົ້ານັ້ນ ບາງທີ່ທ່ານນັ້ນຍື່ອ ຄ ທີ້ນີ້
ຈະພິ່ນໄດ້ເຫັນຍສກລຸນຕຣຜູ້ນັ້ນຍື່ອ ຄ ທີ້ນີ້.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑

ครั้นนั้น เศรษฐีผู้คหบดีร้าเริงบันทึกไว้ ได้ยินว่า เรายังอยู่ ณ ที่นี้แหล่ จักเห็น
ยสกุลบุตรผู้นั้นอยู่ ณ ที่นี่ จึงถ่ายบั้นคุมพระผู้มีพระภาค แล้วนั้น ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เมื่อ
เศรษฐีผู้คหบดีนั้นเรียบร้อยแล้ว พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงอนุปพิพากษา คือ ทรงประกาศ
ทานกถา สลักกถา สักกถา ไทย ความต่ำธรรม ความงามครั้นหน่องของงานทั้งหลาย และ
านิสงส์ในความอกรากาม . เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงทราบว่า เศรษฐีผู้คหบดี มีจิตสงบ
มีจิตอ่อน มีจิตปลดจากนิวรณ์ มีจิตบึกบาน มีจิตผ่องใสแล้ว จึงทรงประกาศพระธรรมเทศนา
ที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงยกขึ้นแสดงด้วยพระองค์เอง คือ ทุกชั้น มุทัย นิโรช มารค . ดูงตา
เห็นธรรม ประภาจากฉลี ประภาจากลมทิว ลักษณะนี้เป็นธรรมชาติ สิ่งนั้น
ทั้งมวลมีความดับเป็นธรรมชาติ ได้เกิดแก่เศรษฐีผู้คหบดี ณ ที่นั้นนั้นแล้ว ดุจผ้าที่สะอาดประภาจาก
ลมทิว ควรได้รับเน้าย้อม จะนั้น .

ครั้นแครายฐีผู้คหบดี ได้เห็นธรรมแล้ว ได้บรรลุธรรมแล้ว ได้รู้ธรรมแจ่มแจ้งแล้ว
มีธรรมอันหยังลงแล้ว ข้ามความลงสัยได้แล้ว ประภาจากถ้อยคำแสดงความลงสัย ถึงความเป็น
ผู้แก้วกล้า ไม่ต้องเชือดอื่นในคำสอนของพระศาสนา ได้ทุลค่านี้แล้วพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่
พระองค์ผู้เจริญ ภาริตของพระองค์แจ่มแจ้งนัก ภาริตของพระองค์ไฟแรงนัก พระพุทธเจ้าข้า
พระองค์ทรงประกาศธรรมโดยอุนภัยอย่างนี้ เปรียบเหมือนบุคลแห่งยังคงที่ค่าว่า เปิดของ
ที่ปิด บอกทางแก่คนเหล่านั้น หรือส่องประทีปในที่มืดด้วยตั้งใจว่า คุณมีจักษุจักเห็นรู้ปัจจนี
ข้าพะเพทเจ้านี้ ขอถึงพระผู้มีพระภาค พระธรรม และพระลงมูล ว่าเป็นสราณะ ขอพระองค์
ทรงจำข้าพะเพทเจ้าว่า เป็นอุบาสกผู้มอบชีวิตถึงสระบำเดิมแต่วันนี้เป็นต้นไป .

ก็เศรษฐีผู้คหบดีนั้น ได้เป็นอุบาสกกล่าวอ้างพระรัตนตรัย เป็นคนแรกในโลก .

ยสกุลบุตรสำเร็จพระอรหัตต์

[๒๘] ความเมื่อพระผู้มีพระภาคทรงแสดงธรรมแก่บิดาของยสกุลบุตร จิตของยสกุลบุตร
ผู้พิจารณาภูมิธรรมตามที่ตนได้เห็นแล้ว ได้รู้แจ้งแล้ว ก็พ้นจากอาสวะทั้งหลาย เพราะไม่ถือมั่น .
ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคได้ทรงพระดำริว่า เมื่อเราแสดงธรรมแก่บิดาของยสกุลบุตรอยู่ จิตของ
ยสกุลบุตร ผู้พิจารณาเห็นภูมิธรรมตามที่ตนได้เห็นแล้ว ได้รู้แจ้งแล้ว พ้นแล้วจากอาสวะ^๑
ทั้งหลาย เพราะไม่ถือมั่น . ยสกุลบุตรไม่ควรจะกลับเป็นคฤหัสด์สกุบธิกา เหมือนเป็นคฤหัสด์
ครั้งก่อน ถ้ากระไร เราพึงคลายอิทธิพลสิ่งข่านนี้ได้แล้ว . พระองค์ก็ได้ทรงคลายอิทธิพลสิ่งขาร
นั้น . เศรษฐีผู้คหบดีได้เห็นยสกุลบุตรนั้นอยู่ ครั้นแล้วได้พูดกะบายสกุลบุตรว่า พอยส์ มาตรา
ของเจ้าโโคเคเคร้าค่าครวญถึง เจ้าจะให้ชีวิตแก่กรรมดาวของเจ้าเกิด . ครั้นนั้น ยสกุลบุตรได้เข้าเลื่องดุ
พระผู้มีพระภาคฯ ได้ตัวสั่งแก่เศรษฐีผู้คหบดีว่า ดุการคหบดี ท่านจะสักัญญาณข้อนี้เป็นไนน?
ยสกุลบุตรได้ที่นี่ธรรมด้วยญาณที่สันะเพียงเชกภูมิเหมือนท่าน เมื่อเชอพิจารณาภูมิธรรมตามที่
ตนได้เห็นแล้ว ได้รู้แจ้งแล้ว จิตพันแล้วจากอาสวะทั้งหลาย เพราะไม่ถือมั่น ดุการคหบดี
ยสกุลบุตรควรหรือเพื่อจะกลับเป็นคฤหัสด์สกุบธิกา เหมือนเป็นคฤหัสด์ครั้งก่อน? .

เศรษฐีผู้คหบดีกราบทูลว่า ข้อนี้ไม่ควรเลย พระพุทธเจ้าข้า .

พระผู้มีพระภาคตรัสรับรองว่า ดุการคหบดี ยสกุลบุตรได้เห็นธรรมด้วยญาณที่สันะ
เพียงเชกภูมิเหมือนท่าน เมื่อเชอพิจารณาภูมิธรรมตามที่ตนได้เห็นแล้ว ได้รู้แจ้งแล้ว จิตพันแล้ว
จากอาสวะทั้งหลาย เพราะไม่ถือมั่น ดุการคหบดี ยสกุลบุตรไม่ควรจะกลับเป็นคฤหัสด์สกุบธิกา
เหมือนเป็นคฤหัสด์ครั้งก่อน .

เศรษฐีผู้คหบดีกราบทูลว่า การที่จิตของยสกุลบุตรพันจากอาสวะทั้งหลาย เพราะไม่ถือมั่น
นั้น เป็นลากของยสกุลบุตร ยสกุลบุตรได้ดีแล้ว พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคเมียสกุลบุตร
เป็นปัจจามณะ จงทรงรับก้าดดาวารของข้าพะเพทเจ้า เพื่อเสวยในวันนี้เกิด พระพุทธเจ้าข้า .
พระผู้มีพระภาคทรงรับโดยด庠ณีภาพ . ครั้นเศรษฐีผู้คหบดีทรงกราบนิมนต์ของพระผู้มีพระภาค
แล้ว ได้ลากจากที่นั้น ถวายบั้นคุมพระผู้มีพระภาค ทำประทักษิณแล้วกลับไป .

กาลเมื่อเศรษฐีผู้คหบดีกลับไปแล้ว ในนาน ยสกุลบุตรได้ทุลค่านี้ต่อพระผู้มีพระภาคว่า
พระพุทธเจ้าข้า ขอข้าพะเพทพึงได้บรรพชา พึงได้อุปสมบทในสำนักพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เรื่องจะเป็นกิจยุมาเกิด แล้วได้ตรัสต่อไปว่า ธรรมอันแรกกล่าว
ดีแล้ว เรื่องจะเป็นประพฤติธรรมจริย์เกิด .

พระวจานนี้แล้ว ได้เป็นอุปสมบทของท่านผู้มีอายุนั้น

สมัยนั้น มีพระอรหันต์เกิดขึ้นในโลก ๗ องค์ .

ยับรรพชา จบ

มาตรและภารยาเก่าของพระยสได้ธรรมจักษุ

[๒๙] ขณะนั้นเป็นเวลาเช้า พระผู้มีพระภาคทรงอันตรวาสกแล้ว ถือบาริจารมีท่าน
พระยสเป็นปัจจามณะ เสด็จพระพุทธดำเนินไปสุนิศาสนของเศรษฐีผู้คหบดี ครั้นถึงแล้ว
พระทับนั้นเห็นอพุทธอาสน์ที่เขาบลัดถวาย . ล้ำดับนั้น มาตรและภารยาเก่าของท่านพระยส
พากันเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวายบั้นคุมแล้วนั้น ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง . พระผู้มีพระภาคตรัส
อนุปพิพากษาแก่น้ำทั้งสอง คือ ทรงประกาศทานกถา สลักกถา สักกถา ไทย ความต่ำธรรม

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑

ความเครื่องของกิจกรรมทั้งหลาย และอันสูงในความอุ่นใจ . เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงทราบว่า นางทั้งสองมีจิตสงบ มีจิตอ่อน มีจิตปลดจากนิวรณ์ มีจิตเบิกบาน มีจิตผ่องใส แล้ว จึงทรงประการพระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงยกขึ้นแสดงด้วยพระองค์เอง คือ ทกข สมหัตติ นิโร บรรรค . ดวงตาเห็นธรรม ปราคจากธลี ปราคจากมลทินว่า สิงได้สิ่งหนึ่ง มีความเกิดขึ้นเป็นธรรมด้า สิ่งนั้นทั้งมวลมีความดับเป็นธรรมด้า ได้เกิดแก่นางทั้งสอง ณ ที่นั่น นั้นแล ดุจผ้าที่สะอาดปราศจากมลทิน ควรได้รับน้ำย้อมเป็นอย่างดี ฉะนั้น . มารดาและภรรยาเก่าของท่านพระยล ได้หันหัวธรรมแล้ว ได้บรรลุธรรมแล้ว ได้รู้ธรรมแจ่มแจ้งแล้ว มีธรรมอันหนึ่งลงแล้ว ข้ามความสงสัยได้แล้ว ปราศจากถ้อยคำแสดงความสงสัย ถึงความเป็นผู้แก้วกล้า ไม่ต้องเชือผู้อื่นในคำสอนของพระศาสดา ได้ทูลค่านี้ต่อพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญภาษิตของพระองค์แจ่มแจ้งนัก ภาษิตของพระองค์ไฟเร้นนัก พระพุทธเจ้าข้า พระองค์ทรงประภาครอมโดยเนกปฏิยา ประยิบมายื่นบุคลหมายของที่ค่าว่า เปิดของที่ปิด บอกทางแก่คนลงทาง หรือลองประทิปในการที่มีดัดวยตั้งใจว่า คนเมียกหัวใจให้รูป ดังนี้ หม่อมฉันทั้งสองนี้ ขอถึงพระผู้มีพระภาค พระธรรม และพระภิกษุสูงว่าเป็นส่วนของพระองค์ทรงจำนำม่อมฉัน ทั้งสองว่า เป็นอุบาสิกาผู้มุ่งอบรมชีวิตถึงสุธรรม จำเดิมเดือนนี้เป็นต้นไป .

กิมารดาและภรรยาเก่าของท่านพระยล ได้เป็นอุบาสิกา กล่าวอ้างพระรัตนตรัยเป็นชดแทนในโลก . ครั้งนั้น มารดาบิดาและภรรยาเก่าของท่านพระยลได้อังคสพพระผู้มีพระภาคและท่านพระยล ด้วยขานนี้ยิ่งมากขึ้น น้ำเสียงดังด้วยมือของตนฯ จนให้ห้ามกัต ทรงนำพระหัตถ์ออกจากราตรีแล้ว จึงนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง . ขณะนั้น พระผู้มีพระภาคทรงชี้แจงให้มารดาบิดา และภรรยาเก่าของท่านพระยล เห็นแจ้ง สามารถ อาจหาญ ร่าเริง ด้วยธรรมมีกถา แล้วเสด็จลุกจากอาสนะกลับไป .

สหายคุหัสต ๔ คนของพระยลออกบริพชา

[๓๐] สหายคุหัสต ๔ คนของท่านพระยล คือ วิมล ๑ สุพาห ๑ ปุณณชี ๑ คัมปติ ๑ เป็นบุตรของสกุลเครญชีสีบฯ มา ในพระนครพาราณสี ได้ทราบข่าวว่า ยสกุลบตร ปลงผุมและหนวด นุงห่มผ้ากาสาภะ ออกจากเรือน น้ำเสียงเป็นบรรพชิตแล้ว . ครั้นทราบดังนั้นแล้ว ได้คำริว่า ธรรมวินัยและบรรพชาที่ยสกุลบตร ปลงผุมและหนวดนุงห่มผ้ากาสาภะออกจากเรือน น้ำเสียงเป็นบรรพชิตแล้วนั้น คงไม่ต่าธรรมแน่นอน ดังนี้ จึงพากันเข้าไปหาท่านพระยล อภิਆทแล้ว ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง จึงท่านพระยลพากษาสหายคุหัสตทั้ง ๔ นั้น เข้าฝ่าพระผู้มีพระภาค ถวายบังคมแล้วนั้น ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ได้กราบทูลว่า พระพุทธเจ้าข้า สหายคุหัสตของข้าพระองค์ ๔ คนนี้ ชื่อ วิมล ๑ สุพาห ๑ ปุณณชี ๑ คัมปติ ๑ เป็นบุตรของสกุลเครญชีสีบฯ มาในพระนครพาราณสี ขอพระผู้มีพระภาคโปรดประทานโටวาทสั่งสอนสหายของข้า พระองค์เหล่านี้ .

พระผู้มีพระภาคทรงแสดงอนุบุพติกถาแก่พวคเข้า คือ ทรงประทานกถา สลักถา สักคคกถา トイช ความต่าธรรม ความเครื่องของกิจกรรมทั้งหลาย และอันสูงในความอุ่นใจ . เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงทราบว่า พวคเขามีจิตสงบ มีจิตอ่อน มีจิตปลดจากนิวรณ์ มีจิตเบิกบาน มีจิตผ่องใสแล้ว จึงทรงประการพระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงยกขึ้นแสดงด้วยพระองค์เอง คือ ทกข สมหัตติ นิโร บรรรค . ดวงตาเห็นธรรม ปราคจากธลี ปราคจากมลทินว่า สิงได้สิ่งหนึ่ง มีความดับเป็นธรรมด้า ได้เกิดแก่พวคเข้า ณ ที่นั่นแล ดุจผ้าที่สะอาดปราศจากมลทิน ควรได้รับน้ำย้อมเป็นอย่างดี ฉะนั้น . พวคเข้าได้หันหัวธรรมแล้ว ได้บรรลุธรรมแล้ว ได้รู้ธรรมแจ่มแจ้งแล้ว มีธรรมอันหนึ่งลงแล้ว ข้ามความสงสัยได้แล้ว ปราศจากถ้อยคำแสดงความสงสัย ถึงความเป็นผู้แก้วกล้า ไม่ต้องเชือผู้อื่นในคำสอนของพระศาสดา ได้ทูลค่านี้ต่อพระผู้มีพระภาคว่า พระพุทธเจ้าข้า ขอพวคเข้าพระองค์พึงได้บรรพชา พึงได้อปสมบูรณ์ในสำนักพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสว่า พวคเของเป็นกิจยามาเกิด ดังนี้ แล้วได้ตรัสรอไปว่า ธรรมอันแรกล้าดีแล้ว พวคเของประพฤติธรรมจรรยา เพื่อทำให้สุดทุกชนิดของตน .

พระวจันน์แล ได้เป็นอุปสมบทของท่านผู้มีอัยุเหล่านี้ .

ต่อมา พระผู้มีพระภาคทรงประทานโටวาทสั่งสอนภิกษุเหล่านั้นด้วยธรรมมีกถา . เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงประทานโටวาทสั่งสอนภิกษุเหล่านั้นด้วยธรรมมีกถา จิตของภิกษุเหล่านั้น พ้นแล้ว จากอิสระทั้งหลาย เพราะไม่ถือมั่น .

สมยนั้น มีพระอรหันต์เกิดขึ้นในโลก ๑ องค์ .

สหายคุหัสต ๔ คน ของพระยลออกบริพชา จบ .

สหายคุหัสต ๕๐ คน ของพระยลออกบริพชา

[๓๑] สหายคุหัสตของท่านพระยล เป็นชาวชนบทจำนวน ๕๐ คน เป็นบุตรของสกุลเก้าสีบฯ กันมา ได้ทราบข่าวว่า ยสกุลบตร ปลงผุมและหนวด นุงห่มผ้ากาสาภะ ออกจากเรือนน้ำเสียงเป็นบรรพชิตแล้ว . ครั้นทราบดังนั้นแล้วได้คำริว่า ธรรมวินัยและบรรพชาที่ยสกุลบตรปลงผุมและหนวด นุงห่มผ้ากาสาภะออกจากเรือนน้ำเสียงเป็นบรรพชิตแล้วนั้น คงไม่

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑
ต่าทรามແນนອນ ดังนี้ จึงพากันเข้าไปหาท่านพระยส อภิวัทແລ້ວได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง
จึงท่านพระยสพางสาหบคฤหัสดกจำนวน ๕๐ คนนั้นเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวายบังคมແລ້ວนັ້ນ ณ
ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ได้กราบทูลว่า พระพุทธเจ้าข้า สหายคฤหัสดกของข้าพระองค์เหล่านี้เป็นข้า
ชนบท เป็นบุตรของสกุลเก่าสืบฯ กันมา ขอพระผู้มีพระภาคโปรดประทานโววาทสั่งสอนสหาย
ของข้าพระองค์เหล่านี้。

พระผู้มีพระภาคทรงแสดงอนุปุพพิกาแก่พากษา คือ ทรงประภาคนอกตา สักคอกตา ໂຫສ ความต่าทราม ความเครื่າມองของกามทั้งหลาย และอาโนสังสในความออกจาก
กาม . เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงทราบว่า พากษา มีจิตสงบ มีจิตอ่อน มีจิตปลดจากนิวรณ
มีจิตเบิกบาน มีจิตผ่องใส่แล้ว จึงทรงประภาคนะรรมเทศนา ที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงยก
ขึ้นแสดงด้วยพระองค์เอง คือ ทกช สมทัย นิโรธ มารค . ดูงานเดินธรรม ปราศจากธลี
ปราศจากมลทิน ว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความกิดขึ้นเป็นธรรมด้า สิ่งหนึ่งมวลมีความดับเป็นธรรมด้า
ได้เกิดแก่พากษา ณ ที่นั่งนั้นแล ดูผ้าที่สะอาดปราศจากมลทิน ควรได้รับน้ำย้อมเป็นอย่างดี
ฉะนั้น . พากษาได้เห็นธรรมแล้ว ได้บรรลุธรรมแล้ว ได้รู้ธรรมแจ่มแจ้งแล้ว มีธรรมอันหยังลง
แล้ว ข้ามความสัมยได้แล้ว ปราศจากด้อยคำแสดงความสงสัย ถึงความเป็นผู้แก้ลักษณะ
ไม่ต้องเชื่อผู้อื่นในคำสอนของพระศาสนา ได้ทูลคานี้ต่อพระผู้มีพระภาคว่า พระพุทธเจ้าข้า
ขอพากษาพระองค์พึงได้บรรพชา พึงได้อปสมบทในสำนักพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสว่า
พากษาจะเป็นกิกษุมาคิด ดังนี้ แล้วได้ตรัสต่อไปว่า ธรรมอันแรกล่าดีแล้ว พากษาจะ
ประพฤติพราหมณธรรมเพื่อทำให้สุดทุขโดยชอบเกิด .

พระawananenแล ได้เป็นอปสมบทของท่านผู้มีอาญาเหล่านั้น .

ต่อมมาพระผู้มีพระภาคทรงประทานโววาทสั่งสอนกิกษุเหล่านี้ด้วยธรรมมีกตา . เมื่อพระ
ผู้มีพระภาคทรงประทานโววาทสั่งสอนกิกษุเหล่านี้ด้วยธรรมมีกตา จิตของกิกษุเหล่านั้นพันแล้ว
จากอาสวะทั้งหลาย เพราะไม่ถือมั่น .

สมัยนั้น มีพระอรหันต์เกิดขึ้นในโลก ๖๑ องค์ .

สหายคฤหัสดก ๕๐ คน ของพระยสออกบรรพชา จบ .

เรื่องพันจากบ่วง

[๓๒] ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษุทั้งหลายว่า ดุกรกิกษุทั้งหลาย เรายังพันแล้ว
จากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย ทั้งที่เป็นของมนุษย แม้พากษาอีกพันแล้วจากบ่วงทั้งปวง
ทั้งที่เป็นของทิพย ทั้งที่เป็นของมนุษย พากษาจะเป็นที่บว贾ริก เพื่อประโยชน์และความสุขแก่
ชนหมู่มาก เพื่อ恩เคราะห์โลก เพื่อประโยชน์แก่กลุ่มและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย
พากษาออย่าได้ไปรำทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งานในท่ามกลาง
งานในที่สุด งประภาคนะรรมจารย์พร้อมทั้งอรakanทั้งพยัญชนะครบบริูษล บริสุทธิ์ สัตว์ทั้งหลาย
จำพวกที่มีรลีคือกิเลสในจักขุน้อย มืออยู่ เพราะไม่ได้ฟังธรรมย่อมเสื่อม ผู้รู้ทั้งธรรม จักมี
ดุกรกิกษุทั้งหลาย แม้เรา ก็จักไปยังตำแหน่งอุรุเวลาเสนาคิม เพื่อแสดงธรรม .

เรื่องพันจากบ่วง จบ .

เรื่องมา

[๓๓] ครั้นนั้น มาการผู้มีใจบาปเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นแล้วได้ทูลพระผู้มีพระภาค
ด้วยคำาว่า

ท่านเป็นผู้อันบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย ทั้งที่เป็นของมนุษย ผูกพันไว้แล้ว ท่าน
เป็นผู้อันเครื่องผูกให้กฎรัดรึงแล้ว แนะนำมณะ ท่านจักไม่พันเรา .

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า เราเป็นผู้พันแล้วจากเครื่องผูกให้กฎ ดุกรรม ท่านถูกเราทำจัดเสียแล้ว .

มากรบกวนทูลว่า บวจนี้เที่ยวไปได้ในอากาศ เป็นของมีในจิต สัญจารอยู่ เราจักผูกรัด
ท่านด้วยบ่วงนั้น แนะนำมณะ ท่านจักไม่พันเรา .

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า เราปราศจากความพอใจในอารมณ์เหล่านี้ คือ รูป เสียง
กลิ่น รส โภชัฐพะ อันเป็นที่รื่นรมย์ใจ ดุกรรม ท่านถูกเราทำจัดเสียแล้ว .

ครั้นนั้น มาการผู้มีใจบาปรู้ว่า พระผู้มีพระภาคทรงรู้จักเรา พระสุดทั้งรู้จักเรา ดังนี้แล้ว
มีทกช เสียใจ หายไปในที่นั้นเอง .

เรื่องมา จบ .

ทรงอนญัติบรรพชาและอปสมบทด้วยไตรสารณคุณ

[๓๔] ก็โดยสมัยนั้น กิกษุทั้งหลายพากลับตรัพมั่งบรรพชาและผู้มุ่งอปสมบท มาจาก
ทิศต่างๆ จากชนบทต่างๆ ด้วยตั้งใจว่า พระผู้มีพระภาคจักให้พากษาบรรพชาอปสมบท . ใน
เพาะเหตุนั้น ทั้งพากิกษุ ทั้งกลบุตรผู้มั่งบรรพชาและกลบุตรผู้มุ่งอปสมบท ย่อมลำบาก .

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคประทับในที่สังค หลิกเรือนอยู่ มีพระทัยปริวิตกเกิดขึ้นอย่างนี้ว่า
บัดนี้ กิกษุทั้งหลายพากลับตรัพมั่งบรรพชาและผู้มุ่งอปสมบทมาจากทิศต่างๆ จากชนบทต่างๆ
ด้วยตั้งใจว่า พระผู้มีพระภาคจักให้พากษาบรรพชา อปสมบท ในเพาะเหตุนั้น ทั้งพากิกษุ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๕ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวราค ภาค ๑
หั้งกลบตระผู้มุ่งบรรพชาและกลบตระผู้มุ่งอุปสมบท ย้อมลำบาก ผิดจะนัน เร้าพึงอนุญาตแก่กิกษ
หั้งหลายว่า ดกรกิกษหั้งหลาย บัดนี้ พากเรือนนแหะจะให้กลบตระหั้งหลายบรรพชาอุปสมบท
ในทิศนนๆ ในชนบทนนๆ เกิด . ครั้นเวลาเย็น เสด็จออกจากที่เร้น รับสังให้ประชุมกิกษสูง
ในพระเหตุเป็นเดือนกันนน ในพระเหตุแรกเกิดนน ทรงทำธรรมมีกิจการแล้ว รับสังกากิกษ
หั้งหลายว่า ดกรกิกษหั้งหลาย เราไปในที่สักด หลังเร้นอยู่ ณ ที่นี ได้มีใจปริวิตกเกิดขึ้นอย่างนี
ว่า บัดนี้ กิกษหั้งหลายพากกลบตระผู้มุ่งอุปสมบท มาจากทิศต่างๆ จากชนบท
ต่างๆ ด้วยตั้งใจว่า พระผู้มีพระภาคจักให้พากเข้าบรรพชาอุปสมบท ในพระเหตุนน หั้งพาก
กิกษ หั้งกลบตระผู้มุ่งบรรพชา และกลบตระผู้มุ่งอุปสมบท ย้อมลำบาก ผิดจะนัน เร้าพึงอนุญาต
แก่กิกษหั้งหลายว่า ดกรกิกษหั้งหลาย บัดนี้ พากเรือนนแหะจะให้กลบตระหั้งหลายบรรพชา
อุปสมบทในทิศนนๆ ในชนบทนนๆ เกิด . ดกรกิกษหั้งหลาย บัดนี้ เร่อนุญาต พากเรอ
นนแหะจะให้กลบตระหั้งหลายบรรพชาอุปสมบท ในทิศนนๆ ในชนบทนนๆ เกิด .

ดกรกิกษหั้งหลาย กีเพลวกเรอพึงให้กลบตระบรรพชาอุปสมบทอย่างนี :-

ขั้นแรก พากเรอพึงให้กลบตระผู้มุ่งบรรพชาและผู้มุ่งอุปสมบท ปลงผมและหนวด แล้ว
ให้ครองผ้ากาสาย ให้ทำผ้าอุตราลงเคลือบเงา ให้กรอบหักกิกษหั้งหลายแล้ว ให้นั่งกระหง
ประคงอัญชลิสั่งว่า เรื่องว่าอย่างนี แล้วให้วาระณกมน ดังนี :-

ข้าพเจ้าถึงพระพุทธเจ้าเป็นที่พึง

ข้าพเจ้าถึงพระธรรมเป็นที่พึง

ข้าพเจ้าถึงพระสงฆ์เป็นที่พึง

แม้วาระที่ ๒ ข้าพเจ้าถึงพระพุทธเจ้าเป็นที่พึง

แม้วาระที่ ๒ ข้าพเจ้าถึงพระธรรมเป็นที่พึง

แม้วาระที่ ๒ ข้าพเจ้าถึงพระสงฆ์เป็นที่พึง

แม้วาระที่ ๓ ข้าพเจ้าถึงพระพุทธเจ้าเป็นที่พึง

แม้วาระที่ ๓ ข้าพเจ้าถึงพระธรรมเป็นที่พึง

แม้วาระที่ ๓ ข้าพเจ้าถึงพระสงฆ์เป็นที่พึง

ดกรกิกษหั้งหลาย เร่อนุญาตบรรพชาอุปสมบท ด้วย ไตรสารณกมนนี .

กถาว่าด้วยอุปสมบทด้วยไตรสารณกมน จบ .

ทรงประทานโวหารแก่กิกษสูง

[๓๕] ครั้นนน พระผู้มีพระภาคทรงจำพระยาแล้ว รับสังกากิกษหั้งหลายว่า ดกรกิกษ
หั้งหลาย เพาะท่านใจโดยแบบ cavity เพาะตั้งความเพียรขอโดยแบบ cavity เรอาจึงได้บรรลุ
อนุตตรวิมุติ จึงได้ทำอนุตตรวิมุติให้แจ้ง แม้พากเรอก็ได้บรรลุอนุตตรวิมุติ ทำอนุตตรวิมุติ
ให้แจ้ง เพาะท่านใจโดยแบบ cavity เพาะตั้งความเพียรขอโดยแบบ cavity .

ครั้นนน มากผู้มีใจบานเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นแล้ว ได้ทูลพระผู้มีพระภาคด้วย
คำถาวา

ท่านเป็นผู้อันบ่วงมา หั้งที่เป็นของทิพย์ หั้งที่เป็นของมนุษย์ผูกพันไว้แล้ว ท่านเป็น
ผู้อันเครื่องผูกแห่งมารรัศรีเงแล้ว แนะนำตนะ ท่านจักไม่พันเรา .

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า เรายเป็นผู้พันแล้วจากเครื่องผูกแห่งมา ดุกรรม ท่านถูกเราจัดเสียแล้ว .

ครั้นนน มากผู้มีใจบานปรุ้ว่า พระผู้มีพระภาคทรงรู้จักรา พระสุคตทรงรู้จักรา ดังนีแล้ว
มีทกข ลี่ยิ หาน ไปในที่นั่นเอง .

เรื่องสหายภัททวัคคี

[๓๖] ครั้นพระผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่พระนหารพารามสีตามพระพราภิรมย์ แล้วเสด็จ
จากริปไปโดยมาราอันจะไปสั่งสำลอรุ่วลา และทรงแกะจากทาง แล้วเสด็จเข้าไปยังไพรสอนท์
แห่งหนึ่ง ครั้นถึงไพรสอนท์นนแล้ว ประทับนั่ง ณ โคนไม้ตันหนึ่ง .

กีโดยสมัยนนแล สหายภัททวัคคีจำนวน ๓๐ คน พร้อมด้วยปชาบดีบำเรอกันอยู่ ณ
ไพรสอนท์แห่งนน . สหายคนหนึ่งไม่มีปชาบดี . สหายหั้งหลายจึงได้นำหญิงแพคยามาเพื่อ
ประโยชน์แก่เขา . ต่อมามาหญิงแพคยามา เมื่อพากสหายนนแหลกตัวม้าบำเรอกันอยู่ ได้ลัก
เครื่องประดับหนีไป . จึงพากสหายนน เมื่อจะทำการช่วยเหลือสหาย เที่ยวตามหาหญิงแพคยา
นน ไปถึงไพรสอนท์แห่งนน ได้เห็นพระผู้มีพระภาคประทับนั่งอยู่ ณ โคนไม้ตันหนึ่ง ครั้นแล้ว
จึงเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค และได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคว่า พระผู้มีพระภาคเห็นหญิงบ้าง ไหม
เจ้าช?

พระผู้มีพระภาคทรงย้อนถามว่า ดกรกุมาหั้งหลาย พากเรจะต้องการอะไรด้วย
หญิงเล่า?

ภัท . เจ้าช พากข้าพเจ้าเป็นสหายภัททวัคคีจำนวน ๓๐ คน ในตำบลนี พร้อมด้วย
ปชาบดี บำเรอกันอยู่ในไพรสอนท์แห่งนน สหายคนหนึ่งไม่มีปชาบดี พากข้าพเจ้าจึงได้นำหญิง
แพคยามาเพื่อประโยชน์แก่เขา ต่อมาก หญิงแพคยามา เมื่อพากข้าพเจ้าแหลกตัวม้าบำเรอกันอยู่
ได้ลักเครื่องประดับหนีไป เพาะเหตุนน พากข้าพะองค์ผู้เป็นสหายกัน เมื่อจะทำการช่วยเหลือ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
สหาย จึงที่ยวตามหาหอยูนั้นมาถึงไฟรสนั้นแห่งนี้ เจ้าช่า.

ก. ดุกรกมารหึ้งหลาย พากເຮອສຳຄັງຄວາມຂັ້ນຕົ້ນເປັນໄລນ ຂ້ອທີພາກເຮອແສວງຫາຫຍູງ
ຫີ່ອແສວງຫາຕຸນນີ້ ອ່າງໃຫນເປັນຄວາມດີຂອງພາກເຮອເລົາ?

ກັ. ຂ້ອທີພາກຂ້າພະວອນດີແສວງຫາຕຸນນີ້ແລ້ວ ເປັນຄວາມດີຂອງພາກຂ້າພະເຈົ້າ ເຈົ້າ.

ກ. ດຸກຮົມກາຮ້າຫັ້ງຫລາຍ ດ້າຍຢ່າງນີ້ພາກເຮອນັ້ນລົງເກີດ ເຮົາກັກແສດງຮຽມແກ່ພາກເຮອ.

ພາກສຫຍກທີ່ຫວັດຄື່ຢ່າງນີ້ ຮັບພະພູຫານັ້ນຕື່ພຈນີ້ວ່າ ອ່າງນີ້ ເຈົ້າ ດ້ວຍນັ້ນ
ພະຜູມີພະກາດແລ້ວ ນຶ່ງອຸ່ນ ທີ່ຄວາມສ່ວນຂັ້ນທີ່ນີ້. ພະຜູມີພະກາດທຽບແສດງອຸປຸພິກຄາ
ແກ່ພາກເຂົາ ອື່ອທຽບປະກາດກາສ ສີລົກຄາ ສັຄຄົກຄາ ໂທຍ ຄວາມຕໍ່າທຣາມ ຄວາມເຕົ້າໜ່ອງຂອງ
ການຫັ້ງຫລາຍ ແລະ ອານືສລືໃນຄວາມອອກຈາກການ. ເນື່ອພະອົງທ່ຽງທ່າງວ່າ ພາກເຂົາມີຈິຕສົນ
ມີຈິຕອົນ ມີຈິຕປົລດຈາກນິວາຣົນ ມີຈິຕເບີກບານ ມີຈິຕຝອງໄສແລ້ວ ຈຶ່ງທຽບປະກາດພະວິຫາມທັນນາ
ທີ່ພະພູຫັ້ງຫລາຍຫຍົກຂົ້ນແສດງດ້ວຍພະວອນຄ່ອງ ດື່ອ ຖຸກ໌ ສຸນທັບ ນິໂຣ ມຣັດ. ດວງຕາ
ເຫັນຮຽມ ປຣາຕາຈັກຊີ້ ປຣາຕາຈັກມລທີ່ນວ່າ ສິ່ງໃດສິ່ງນີ້ມີຄວາມເກີດຂົ້ນເປັນຮຽມດາ ສິ່ງນີ້ນ
ທີ່ມາລົມີຄວາມດັບເປັນຮຽມດາ ໄດ້ເກີດແກ່ພາກເຂົາ ຄູນ ທີ່ນັ້ນແລ້ວ ດຈູ້ຜ້າທີ່ສະອາດ ປຣາຕາຈັກມລທີ່ນ
ການໄດ້ຮັບນ້ຳຍົມເປັນອ່າຍົງຕີ ລະນີ້ນ. ພາກເຂົາໄດ້ເຫັນຮຽມແລ້ວ ໄດ້ບຣລ໌ຮຽມແລ້ວ ໄດ້ຮູ້ຮຽມ
ແຈ່ນແຈ່ງແລ້ວ ມີຮຽມອັນຫຍຸ່ງແລ້ວ ຂ້າມຄວາມສັບສົນໄດ້ແລ້ວ ປຣາຕາຈັກຕ້ອຍຄໍາແສດງຄວາມສັບ
ສົນຄວາມເປັນຜູ້ເກົລກັກລັກ ໂມ່ຕ້ອງເຂົ້າຜູ້ອື່ນໃນຄໍາສອນຂອງພະກາສາດາ ໄດ້ຖຸລັກນີ້ຕ່ອງພະຜູມີພະກາດ
ວ່າ ພະເຈົ້າ ພາກຂ້າພະວອນຄົງ ໄດ້ບຣພູ້ຈົ່າ ພິ້ງ ໄດ້ອຸປະສົມບທໃນສຳນັກພະຜູມີພະກາດ.

ພະຜູມີພະກາດຕຽບສ່າງ ພາກເຮອຈົງເປັນກົກຍາມເກີດ ດັ່ງນີ້ ແລ້ວໄດ້ຕ້ອນຕ່ອງໄປວ່າ ອຣົມ
ອັນຮາກລ່າງຕີແລ້ວ ພາກເຮອຈົງປະປຸກທຽມຈາກຮ່າຍ ເພື່ອທ່າທີ່ສຸດທຸກນີ້ໂດຍຂອບເກີດ.

ພະວາຈານນີ້ແລ້ວ ໄດ້ເປັນອຸປະສົມບທຂອງທ່ານຜູ້ມີອົບໜຸ່ງແລ້ານີ້.

ເຮືອງສຫຍກທີ່ຫວັດຄື່ ຈບ
ທຸດິຍການວາງ ຈບ.

ເຮືອງສຫຍກ ๓ ພຶ້ນອັນ

[๓๗] ຄົ່ງນີ້ ພະຜູມີພະກາດເສດື້ຈາກຮົກໂດຍລຳດັບ ຄົ່ງຕຳລຸລອງເຈົ້າແລ້ວ. ກີໂດຍ
ສົມຍັນແລ້ວ ຂໍ້ມືລື ๓ ດົນ ອື່ອ ອຸງວາລັກສູປັ ๑ ນີ້ກັບສູປັ ๑ ດົກຍ້ອຍຸໃນຕຳບລ
ອຸງວາລັ. ບຣາດ໌ຂໍ້ມືລື ๓ ດົນນີ້ ຂໍ້ມືລືຂໍ້ອຸງວາລັກສູປັ ເປັນຜູ້ນໍາ ເປັນຜູ້ຝັກສອນ ເປັນຜູ້ລືລື ເປັນ
ຫົວໜ້າ ເປັນປະຫານ ຂອງຂໍ້ມືລື ๕๐๐ ດົນ. ຂໍ້ມືລືຂໍ້ອຸງວາລັກສູປັ ເປັນຜູ້ນໍາ ເປັນຜູ້ຝັກສອນ ເປັນ
ຜູ້ລືລື ເປັນຫົວໜ້າ ເປັນປະຫານ ຂອງຂໍ້ມືລື ๓๐๐ ດົນ. ຂໍ້ມືລືຂໍ້ອຸງວາລັກສູປັ ເປັນຜູ້ນໍາ ເປັນ
ຜູ້ຝັກສອນ ເປັນຜູ້ລືລື ເປັນຫົວໜ້າ ເປັນປະຫານ ຂອງຂໍ້ມືລື ๒๐๐ ດົນ. ຄົ່ງນີ້ ພະຜູມີພະກາດ
ໄດ້ເສດື້ຈົ່າໄປສູ່ຄຣມຂອງຂໍ້ມືລືຂໍ້ອຸງວາລັກສູປັ ແລ້ວ ໄດ້ຕ້ອນສະຂໍ້ມືລືຂໍ້ອຸງວາລັກສູປັວ່າ ດຸກ
ກັບສູປັ ຄ້າທ່ານ ໄນເໜັກໃຈ ເຮົາຂອງຄ້າຍຸ່ງໃນໂຮງບູ້ຫາເພັລິງສັກຄືນໜີ້.

ອຸຮ. ຂ້າແຕ່ມ່າສົມນະ ຂ້າພົຈ້າໄມ້ເໜັກໃຈເລີຍ ແຕ່ໃນໂຮງບູ້ຫາເພັລິງນັ້ນມີພົງໝາດຕຸ້ຮ້າຍ
ມີຄຸທົ່ງ ເປັນອສຣພິນ ມີພິບຮ້າຍແຮງ ອ່າຍເລີຍ ມັນຈະທໍາໃຫ້ທ່ານລຳບາກ.

ແມ່ຄັ້ງທີ່ສອງ ພະຜູມີພະກາດ ໄດ້ຕ້ອນສະໜັກຂໍ້ມືລືຂໍ້ອຸງວາລັກສູປັວ່າ ດຸກກັບສູປັ ຄ້າທ່ານ
ໄມ່ເໜັກໃຈ ເຮົາຂອງຄ້າຍຸ່ງໃນໂຮງບູ້ຫາເພັລິງສັກຄືນໜີ້.

ອຸຮ. ຂ້າແຕ່ມ່າສົມນະ ຂ້າພົຈ້າໄມ້ເໜັກໃຈເລີຍ ແຕ່ໃນໂຮງບູ້ຫາເພັລິງນັ້ນມີພົງໝາດຕຸ້ຮ້າຍ
ມີຄຸທົ່ງ ເປັນອສຣພິນ ມີພິບຮ້າຍແຮງ ອ່າຍເລີຍ ມັນຈະທໍາໃຫ້ທ່ານລຳບາກ.

ແມ່ຄັ້ງທີ່ສາມ ພະຜູມີພະກາດ ໄດ້ຕ້ອນສະໜັກຂໍ້ມືລືຂໍ້ອຸງວາລັກສູປັວ່າ ດຸກກັບສູປັ ຄ້າທ່ານ
ໄມ່ເໜັກໃຈ ເຮົາຂອງຄ້າຍຸ່ງໃນໂຮງບູ້ຫາເພັລິງສັກຄືນໜີ້.

ອຸຮ. ຂ້າແຕ່ມ່າສົມນະ ຂ້າພົຈ້າໄມ້ເໜັກໃຈເລີຍ ແຕ່ໃນໂຮງບູ້ຫາເພັລິງນັ້ນມີພົງໝາດຕຸ້ຮ້າຍ
ມີຄຸທົ່ງ ເປັນອສຣພິນ ມີພິບຮ້າຍແຮງ ອ່າຍເລີຍ ມັນຈະທໍາໃຫ້ທ່ານລຳບາກ.

ກ. ລາງທີ່ ພົງໝາດຈະ ໄນທໍາໃຫ້ເຮົາລຳບາກ ດຸກກັບສູປັ ເອົາເກີດ ຂອທ່ານຈອນນຸ້າຫຼາດໂຮງ
ບູ້ຫາເພັລິງ.

ອຸຮ. ຂ້າແຕ່ມ່າສົມນະ ເຂີຍທ່ານອ່າຍຕາມສບາຍເກີດ.

ຄົ່ງນີ້ ພະຜູມີພະກາດເສດື້ຈົ່າໄປສູ່ໂຮງບູ້ຫາເພັລິງ ແລ້ວທຽບປະກິດ ເຮົາກັກແສດງຫຼັງ
ນັ້ນຄູ້ບັລລັງກໍ ດັ່ງພະກາຍຕຽບ ດໍາຮຽນພະລັກສົນ.

ປ່າງໝາຮີຍທີ່ ๑

[๓๘] ຄົ່ງນີ້ ພົງໝາດນີ້ໄດ້ເຫັນພະຜູມີພະກາດເສດື້ຈົ່າໄປປັດນີ້ ຄົ່ງແລ້ວ ມີ
ຄວາມນຶ່ງເດີຍດ ໄນເພົ່ອໃຈ ຈຶ່ງມັງຫວັນຄວນນີ້. ລຳດັບນີ້ ພະຜູມີພະກາດ ໄດ້ທຽບດໍາລົງວ່າ ໄຟນໜອນ
ເຮົາພົງກອບຈຳເຫັນພົງໝາດນີ້ຕໍ່າຍເຫັນອອກຕານ ໄນກໍາຮຽບກາຮ້າທີ່ພົງໝາດນີ້ ເນື່ອ ເອົາເກີດ
ແລະເຍື່ອໃນກະຊວງ ດັ່ງນີ້ ແລ້ວທຽບບັນດາລວມທີ່ກໍາສັນເກົ່າເຫັນນີ້ ທຽບບັນດາວັນແລ້ວ. ພົງໝາດ
ນີ້ທີ່ນັ້ນຄວາມລົບຫຼຸໄນ້ໄດ້ ຈຶ່ງພົນໄຟສູ່ໃນທັນທີ. ແນ້ວ່າ ແນ້ວ່າ ແນ້ວ່າ ແນ້ວ່າ ແນ້ວ່າ
ເປັນອາມລົບ ບັນດາລວມໄຟຕ້ານທານໄວ້. ເນື່ອທີ່ພົງໝາດນີ້ໄຟສູ່ໃນໂຮງບູ້ຫາເພັລິງ ແລ້ວໂຮງບູ້ຫາເພັລິງ
ແລັງຄົວໄຟລູກ ໃຫ້ທ້ວ່າໄປ. ຈຶ່ງຂໍ້ມືລືພາກນີ້ພາກນັ້ນລົມໂຮງບູ້ຫາເພັລິງ ແລ້ວກ່າວລ່າວ່າຍຸ່ນນີ້ວ່າ ຂ້າເວົາ
ພະມ່າສົມນະຮູ່ປະກາຍຕຽບ ດັ່ງກັນພົບຕົ້ນເປັນແນ່. ຕ່ອມ້າ ພະຜູມີພະກາດໄດ້ທຽບກອບຈຳເຫັນຂອງ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
พญาဏนัคนั้น ด้วยเดชของพระองค์ ไม่กระเทบกระทึ่งผิวหนัง เนื้อ เอ็น กระดูก และเยื่อใน
กระดูก ทรงขดพญาဏนัคไว้ในนาต โดยผ่านราตรีนั้น แล้วทรงแสดงแก่ชภีลอรุเวลกัสสปด้วย
พระพุทธคำรัสว่า ดุกรักสสป นี้พญาဏนัคของท่าน เรายอมจำเดชของมันด้วยเดชของเราแล้ว
จึงชภีลอรุเวลกัสสปได้คำรับ พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมากแท้ จึงครอบจำเดช
ของพญาဏนัคที่ด้วย มีฤทธิ์ เป็นอสรมพิษ มีพิษร้ายแรง ด้วยเดชของตนได้ แต่พระมหาสมณะ
นี้ก็ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเราแน่。

[๓๙] ที่แม่น้ำเนรัญชรา พระผู้มีพระภาคได้ตรัสระชภีลอรุเวลกัสสป ว่าดังนี้:-
ดุกรักสสป ถ้าท่านไม่หนักใจ เรายอด้วยอยู่ในโรงบุชาเพลิงสักวันหนึ่ง.

อธ. ข้าแต่เมฆามณะ ข้าพเจ้าไม่หนักใจเลย แต่ข้าพเจ้าหังความสำราญจึงห้ามท่านว่า
ในโรงบุชาเพลิงนั้นมีพญาဏนัคดุร้าย มีฤทธิ์ เป็นอสรมพิษ มีพิษร้ายแรง อย่าเลย มันจะทำให้
ท่านลำบาก.

ก. ลางที่ พญาဏนัคนั้นจะ ไม่ทำให้เราลำบาก ดุกรักสสป เอาเกิด ท่านจะอนุญาตโรง
บุชาเพลิง.

พระผู้มีพระภาคทรงทราบอรุเวลกัสสปนั้นว่า อนุญาตให้แล้ว ไม่ทรงครั้นครั้ม ปราศจาก
ความกลัว เสด็จเข้าไป.

พญาဏนัคเห็นพระผู้มีพระภาคผู้เสงความคุณความดี เสด็จเข้าไปแล้ว ไม่พอใจ จึงบังหวน
ค้นขึ้น.

ส่วนพระพಥเจ้าผู้เป็นมนุษย์ประเสริฐ มีพระทัยปีบดี มีพระทัยไม่ขัดเคือง ทรงบังหวน
ค้นขึ้นในที่นั้น.

แต่พญาဏนัคทุกความลับหลุดไม่ได้ จึงพ่นไฟสู้.

ส่วนพระพಥเจ้าผู้เป็นมนุษย์ประเสริฐ ทรงกลาดในกลิ่นਸมาบติมีเตโซธาตุเป็นอารมณ์
ได้ทรงบันดาล ไฟต้านทานไว้ในที่นั้น.

เมื่อทั้งสองฝ่ายโผล่ไฟขึ้นแล้ว โรงบุชาเพลิงรุ่งโจนเป็นปลาเพลิง. พากชภีลกล่าว
กันว่า ชาวเรา พระมหาสมณะรุ่งโจนคงถูกพญาဏนัคเบียดเบี้ยนแน่.

ครั้นราตรีผ่านไป ปลาไฟของพญาဏนัคไม่ปรากฏ. แต่ปลาไฟสีต่างๆ ของพระผู้มี
พระภาคหุ่งทรงฤทธิ์ยังสถิตอยู่.

พระรัศมีสีต่างๆ คือสีเขียว สีแดง สีเหลือง สีแก้วผลึก ปรากฏที่พระกาย
พระอังคีรส.

พระพุทธองค์ทรงขดพญาဏนัคไว้ในนาตแล้ว ทรงแสดงแก่พราหมณ์ว่า ดุกรักสสป
นี้พญาဏนัคของท่าน เรายอมจำเดชของมันด้วยเดชของเราแล้ว.

ครั้นนั้น ชภีลอรุเวลกัสสป เลื่อมใสยิ่งนัก เพราอิทธิปักษิหารย์นี้ของพระผู้มีพระภาค
ได้ทูลคำน์ต่อพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่เมฆามณะ นิมนต์อยู่ในที่นี้แหล่ ข้าพเจ้าจักบำรุงท่าน
ด้วยกัตตาหารประจำ.

ปักษิหารย์ที่ ๑ จบ

ปักษิหารย์ที่ ๒

[๔๐] ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ ไพรสอนท์แห่งหนึ่ง ไม่ไกลจากอาครม
ของชภีลอรุเวลกัสสป. ครั้นนั้น ท้าวมหาราชทั้ง ๔ เมื่อราตรีปัฐมายามผ่านไปแล้ว เปลงรักมีงาม
ยังไพรสอนท์ทั้งสิ้นให้สว่างไสว แล้วเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นถึงแล้วจึงถวายบังคมพระผู้มี
พระภาค ได้ยืนเฝ้าอยู่ทั้ง ๔ ทิศ ดุจกองไฟใหญ่ฉะนั้น. ต่อมากชภีลอรุเวลกัสสป เข้าไปเฝ้า
พระผู้มีพระภาคโดยผ่านราตรีนั้น ครั้นถึงแล้วได้ทูลคำน์ต่อพระผู้มีพระภาคว่า ถึงเวลาแล้ว
มหาสมณะ กัตตาหารเสร็จแล้ว พากนั้นคือการกันหนອ เมื่อราตรีปัฐมายามผ่านไปแล้ว มีรัศมี
งาม ยังไพรสอนทั้งสิ้นให้สว่างไสว เข้าไปหาท่าน ครั้นถึงแล้วอภิวิทท่าน ได้ยืนอยู่ทั้ง ๔ ทิศ
ดุจกองไฟใหญ่ฉะนั้น?

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า ดุกรักสสป พากนั้นคือท้าวมหาราชทั้ง ๔ เข้ามาหาเราเพื่อ
ฟังธรรม.

ครั้นนั้น ชภีลอรุเวลกัสสปได้มีความคำรับ พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมาก
แท้ ถึงกับท้าวมหาราชทั้ง ๔ เข้ามาหาเพื่อฟังธรรม แต่ก็ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเราแน่.

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคเสวยกัตตาหารของชภีลอรุเวลกัสสป แล้วประทับอยู่ใน
ไพรสอนท์ดำเนินนั้นแล.

ปักษิหารย์ที่ ๒ จบ

ปักษิหารย์ที่ ๓

[๔๑] ครั้นนั้น ท้าวสักกะจอมทวยเทพ เมื่อราตรีปัฐมายามล่วงไปแล้ว เปลงรักมีงาม ยัง
ไพรสอนท์ทั้งสิ้นให้สว่างไสว เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นถึงแล้วจึงถวายบังคมพระผู้มีพระภาค
ได้ประทับยืนอยู่ ณ ที่ราษฎร์ส่วนข้างหนึ่ง ดุจกองไฟใหญ่ งามและประณีตกว่ารัศมีแต่ก่อน. ต่อมาก

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑
ชฎีลอรุ่งรัตน์สปเป็นไปเพื่อพระผู้มีพระภาคโดยผ่านราตรีนั้น ครั้นถึงแล้วได้ทูลค้านี้ต่อพระผู้มีพระภาคว่า ถึงเวลาแล้ว มหาสมณะ กัตตาหารเสร็จแล้ว ผู้นั้นคือไกรกันหนอน เมื่อราตรีปฐมยาม ผ่านไปแล้ว เปลงรักมีงาม ยังไพรสอนที่หงส์ให้สว่างใส่ เข้ามาหาท่าน ครั้นถึงแล้วอภิวัท ท่าน ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ดูจากองไฟใหญ่ งามและประณีตกว่ารัศมีแต่ก่อน?

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า ดุกรักษ์สป ผู้นั้น คือ ท้าวสักกะจอมทวยเทพเข้ามาหาเรา เพื่อฟังธรรม.

ครั้นนั้น ชฎีลอรุ่งรัตน์สปได้มีความดำริว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมากแท้ ถึงกับท้าวสักกะจอมทวยเทพเข้ามาหาเพื่อฟังธรรม แต่ก็ไม่เป็นพระอหันต์เหมือนเราแน่.

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคเสวยกัตตาหารของชฎีลอรุ่งรัตน์สป และประทับอยู่ใน ไพรสอนท์ตำบลนั้นแล.

ปฎิหาริย์ที่ ๓ จบ

ปฎิหาริย์ที่ ๔

[๔๒] ครั้นนั้น ท้าวสหัมบดีพرحم เมื่อราตรีปฐมยามล่วงไปแล้ว เปลงรักมีงาม ยังไพรสอนที่หงส์ให้สว่างใส่ เข้าไปเพื่อพระผู้มีพระภาค ครั้นถึงแล้วถึงจักวันบังคมพระผู้มีพระภาค ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ดูจากองไฟใหญ่ งามและประณีตกว่ารัศมีแต่ก่อน. ครั้นล่วงราตรีนั้น ชฎีลอรุ่งรัตน์สป ได้เข้าไปเพื่อพระผู้มีพระภาค ครั้นถึงแล้วได้ทูลคำนี้ต่อพระผู้มีพระภาคว่า ถึงเวลาแล้ว มหาสมณะ กัตตาหารเสร็จแล้ว ผู้นั้นคือไกรกันหนอน เมื่อราตรีปฐมยาม ผ่านไปแล้ว เปลงรักมีงาม ยังไพรสอนที่หงส์ให้สว่างใส่ เข้ามาหาท่าน ครั้นถึงแล้วอภิวัท ท่าน ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ดูจากองไฟใหญ่ งามและประณีตกว่ารัศมีแต่ก่อน?

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า ดุกรักษ์สป ผู้นั้น คือ ท้าวสหัมบดีพرحمเข้ามาหาเรา เพื่อฟังธรรม.

ครั้นนั้น ชฎีลอรุ่งรัตน์สปได้ดำริว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมากแท้ ถึงกับท้าวสหัมบดีพرحمเข้ามาหาเพื่อฟังธรรม แต่ก็ไม่เป็นพระอหันต์เหมือนเราแน่.

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคเสวยกัตตาหารของชฎีลอรุ่งรัตน์สป และประทับอยู่ใน ไพรสอนท์ตำบลนั้นแล.

ปฎิหาริย์ที่ ๔ จบ

ปฎิหาริย์ที่ ๕

[๔๓] ก็โดยสมัยนั้นแล ชฎีลอรุ่งรัตน์สปได้เตรียมการบุชาบัญญเป็นการใหญ่ . และ ประชาชนชาวอังคะและมคอทั้งสิ้น ถือของเคี้ยวของบริโภคเป็นอันมาก นำยาน้ำมุงไปหา. จึงชฎีลอรุ่งรัตน์สปได้ดำริว่า บัดนี้ เราได้เตรียมการบุชาบัญญเป็นการใหญ่ และประชาชนชาวอังคะ และมคอทั้งสิ้น ได้นำของเคี้ยวของบริโภคเป็นอันมากบ่ายหน้ามุ่งมาหา ถ้าพระมหาสมณะจักทำ อิทธิปฎิหาริย์ในหมู่มหาชน ลากลั้กการะจักเจริญยิ่งแก่พระมหาสมณะ ลากลั้กการะของเรา จักเสื่อม โอ ทำไวน วันพรุ่งนี้ พระมหาสมณะจึงจะไม่มาฉัน. ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาค ทรงทราบความปริวิตกแห่งจิตของชฎีลอรุ่งรัตน์สปด้วยพระทัยแล้ว เสด็จไปอุดตรกรุทวีป ทรง นำบิณฑบาตมาจากอุดตรกรุทวีปนั้น และเสวยที่ริมஸระในดitat ประทับกลางวันอยู่ ณ ที่นั้นแหล่. ครั้นล่วงราตรีนั้น ชฎีลอรุ่งรัตน์สปได้เข้าไปเพื่อพระผู้มีพระภาค ครั้นถึงแล้วได้ทูลคำนี้ต่อ พระผู้มีพระภาคว่า ถึงเวลาแล้ว มหาสมณะ กัตตาหารเสร็จแล้ว เพราะเหตุไรหนอ พระมหาสมณะจึงไม่มา แต่ส่วนแห่งข้าหนี่ยาหาร ข้าพเจ้าได้จัดไว้เพื่อท่าน

พระผู้มีพระภาคตรัสย้อนถามว่า ดุกรักษ์สป ท่าน ได้ดำริอย่างนี้มิใช่หรือว่า บัดนี้ เราได้เตรียมการบุชาบัญญเป็นการใหญ่ และประชาชนชาวอังคะและมคอทั้งสิ้น ได้นำของเคี้ยวและ ของบริโภคเป็นอันมากบ่ายหน้ามุ่งมาหา ถ้าพระมหาสมณะจักทำอิทธิปฎิหาริย์ ในหมู่มหาชน ลากลั้กการะจักเจริญยิ่งแก่พระมหาสมณะ ลากลั้กการะของเราจักเสื่อม โอ ทำไวน วันพรุ่งนี้ พระมหาสมณะจึงจะไม่มาฉัน ดุกรักษ์สป เราเน้นและทราบความปริวิตกแห่งจิตของท่านด้วยใจ ของเรา จึงไปอุดตรกรุทวีป นำบิณฑบาตมาจากอุดตรกรุทวีปนั้น มาฉันที่ริมஸระในดitat แล้ว ได้พักกลางวันอยู่ ณ ที่นั้นแหล่.

ที่นั้น ชฎีลอรุ่งรัตน์สปได้ดำริว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมากแท้ จึงได้ทราบความคิดนึกแม่ด้วยใจได้ แต่ก็ไม่เป็นพระอหันต์เหมือนเราแน่.

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคเสวยกัตตาหารของชฎีลอรุ่งรัตน์สป และประทับอยู่ ณ ไพรสอนท์ตำบลนั้นแล.

ปฎิหาริย์ที่ ๕ จบ

ผ้าบังสกุล

[๔๔] ก็โดยสมัยนั้น ผ้าบังสกุลบังเกิดแก่พระผู้มีพระภาค. จึงพระองค์ได้ทรงพระดำริว่า

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

เราจะพึงซักผ้าบังสกุล ณ ที่ไหนหนอ . สำดับนั้น ท้าวสักกะจอมทวยเทพ ทรงทราบพระคำว่า ในพระทัยของพระผู้มีพระภาคด้วยพระทัยของพระองค์ จึงขดสระใบกษรนีด้วยพระหัตถ์ แล้ว ได้ทูลพระผู้มีพระภาคว่า พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคโปรดซักผ้าบังสกุลในสารนี้ . ที่นั้น พระผู้มีพระภาคได้ทรงพระคำว่า เราชพิงขึ้นผ้าบังสกุล ณ ที่ไหนหนอ . สำดับนั้น ท้าวสักกะจอมทวยเทพ ทรงทราบพระคำว่าในพระทัยของพระผู้มีพระภาคด้วยพระทัยของพระองค์แล้ว ได้ ยกศีลามาเพ่นให้ญี่มาร่างพลางทูลว่า พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคโปรดทรงขยำผ้าบังสกุล บันศีลามาเพ่นนี้ . สำดับนั้น พระผู้มีพระภาคได้ทรงพระคำว่า เราชพิงพาดผ้าบังสกุลไว้ ณ ที่ไหนหนอ . ครั้นนั้น เทพยาดาที่สิงสถิตอยู่ที่ต้นกมบก ทราบพระคำว่าในพระทัยของพระผู้มีพระภาคด้วยใจของตน จึงน้อมกิ่งก้มลงมา พลากรากบทูลว่า พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคโปรดทรงพาดผ้าบังสกุลไว้ที่กิ่งก้มนี้ . ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคได้ทรงพระคำว่า เราชื่นผ้าบังสกุล ณ ที่ไหนหนอ . ครั้นนั้น ท้าวสักกะจอมทวยเทพ ทรงทราบพระคำว่าในพระทัยของพระผู้มีพระภาคด้วยพระทัยของพระองค์แล้ว ได้ยกศีลามาเพ่นให้ญี่มาร่างไว้ พลากรากบทูลว่า พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคโปรดทรงผึงผ้าบังสกุลบนศีลามาเพ่นนี้ .

หลังจากนั้น ชฎีลอรุเวลาลักษปเปร้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคโดยล่วงราตรีนั้น ครั้นถึงแล้ว ได้ทูลคำนี้ต่อพระผู้มีพระภาคว่า ถึงเวลาแล้ว มาหามณะ กัตตากหาราเร็วจแล้ว เพราะเหตุไรหนอ มาหามณะ เมื่อก่อนสารนี้ไม่มีที่นี่ เดียวเนื้อสารอยู่ที่นี่ เมื่อก่อนศีลามาแล่นนี้ไม่มีวางอยู่ ใคร ยกศีลามาแล่นนี้มาร่างไว้ เมื่อก่อนกิ่งก้มบทตันนี้ไม่น้อมลง เดียวเนื้อกิ่งก้มนั้นมลง ?

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า ดุกรกัสสป ผ้าบังสกุลบังเกิดแก่เรา ณ ที่นี่ เรายืนได้ คำว่า จะพึงซักผ้าบังสกุล ณ ที่ไหนหนอ ครั้นนั้น ท้าวสักกะจอมทวยเทพ ทรงทราบความคำว่า ในจิตของเราด้วยพระทัยของพระองค์แล้ว จึงขุดสระใบกษรนีด้วยพระหัตถ์ แล้วตรัสรบออกแก่ เรากว่า พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคโปรดทรงซักผ้าบังสกุลในสารนี้ สารนี้อันผู้มีใชมนุษย์ ได้ชุดแล้วด้วยเมื่อ ดุกรกัสสป เรายืนได้คำว่า จะพึงขย้ำผ้าบังสกุล ณ ที่ไหนหนอ ครั้นนั้น ท้าวสักกะจอมทวยเทพ ทรงความคำว่าในจิตของเราด้วยพระทัยของพระองค์แล้ว ได้ทรงยก ศีลามาเพ่นให้ญี่มาร่างไว้ โดยทูลว่า พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคโปรดทรงขยำผ้าบังสกุล บนศีลามาเพ่นนี้ ศีลามาเพ่นนี้อันผู้มีใชมนุษย์ได้ยกมาวางไว้ ดุกรกัสสป เรายืนได้คำว่า จะพึง พาดผ้าบังสกุล ณ ที่ไหนหนอ ครั้นนั้น เทพยาดาที่สิงสถิตอยู่ที่ต้นกมบก ทราบความคำว่าในจิต ของเราด้วยใจของตนแล้ว จึงน้อมกิ่งก้มลงมาโดยทูลว่า พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาค โปรดทรงพาดผ้าบังสกุลไว้บนกิ่งก้มนี้ ต้นกุ่มบทนี้นั้นประหนึ่งเป็นราบทูลว่า ขอพระองค์คง ทรงนำพระหัตถ์มาแล้วน้อมลง ดุกรกัสสป เรายืนได้คำว่า จะพึงผึงผ้าบังสกุล ณ ที่ไหนหนอ ครั้นนั้น ท้าวสักกะจอมทวยเทพ ทรงทราบความคำว่าในจิตของเราด้วยพระทัยของพระองค์แล้ว ได้ยกศีลามาเพ่นให้ญี่มาร่างไว้ โดยทูลว่า พระพุทธเจ้า ขอพระผู้มีพระภาคโปรดทรงผึงผ้าบังสกุล บนศีลามาเพ่นนี้ ศีลามาเพ่นนี้อันผู้มีใชมนุษย์ได้ยกมาวางไว้ .

ครั้นนั้น ชฎีลอรุเวลาลักษปได้คำว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมากแท้ ถึงกับท้าวสักกะจอมทวยเทพได้ทำการช่วยเหลือ แต่ก็ไม่เป็นพระอหันต์เหมือนเราแน่ .

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคเสวยกัตตากหารของชฎีลอรุเวลาลักษป และประทับอยู่ใน พระสุนทร์ทำบลนณฑล .

ผ้าบังสกุล จบ .

ปภีหาริย์เก็บผลหัวเป็นต้น

[๔๕] ครั้นล่วงราตรีนี้ไป ชฎีลอรุเวลาลักษปเปร้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นแล้วจึง กราบบทูลกัตตากหารเดพระผู้มีพระภาคว่า ถึงเวลาแล้ว มาหามณะ กัตตากหารเร็วจแล้ว .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดุกรกัสสป ท่านไปเถิด เราชดามไป . พระผู้มีพระภาค ทรงส่งชฎีลอรุเวลาลักษปไปแล้ว ทรงเก็บผลหัวจากต้นหัวประจำชัมพุทวีป แล้วเสด็จมาประทับ นั่งในโรงบูชาเพลิงก่อน . ชฎีลอรุเวลาลักษปได้เห็นพระผู้มีพระภาคประทับนั่งในโรงบูชาเพลิงแล้ว ได้ทูลคำนี้ต่อพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่เมหามณะ ท่านมาทางไหน ข้าพเจ้ากลับมาก่อนท่าน แต่ท่านยังมาที่โรงบูชาเพลิงก่อน ?

ก. ดุกรกัสสป เราชงหันไปแล้ว ได้เก็บผลหัวจากต้นหัวประจำชัมพุทวีป แล้วมา นั่งในโรงบูชาเพลิงนักก่อน ดุกรกัสสป ผลหัวนี้แล สมบูรณ์ด้วยสี กลิ่น รส ถ้าท่านต้องการ เชิญบริโภคเกิด .

อธ. อาย่าเลย มาหามณะ ท่านนั้นแหล่เก็บผลไม้นี้มา ท่านนั้นแหล่ จงลับผลไม้ นี้เกิด .

สำดับนั้น ชฎีลอรุเวลาลักษปได้มีความคำว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมากแท้ เพราส่งเรามาก่อนแล้ว ยังเก็บผลหัวจากต้นหัวประจำชัมพุทวีปแล้วมาที่โรงบูชาเพลิงก่อน แต่ก็ไม่เป็นพระอหันต์เหมือนเราแน่ .

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคเสวยกัตตากหารของชฎีลอรุเวลาลักษปแล้ว ประทับอยู่ใน พระสุนทร์ทำบลนณฑล .

ครั้นล่วงราตรีนี้ไป ชฎีลอรุเวลาลักษปไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นแล้ว จึงทูลกัตตากหาร

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
แดพระผู้มีพระภาคคัว ถึงเวลาแล้ว มหาสมณะ ภัตตาหารเสร็จแล้ว .

พระผู้มีพระภาคทรงส่งชฎิลอรุเวลกัสปไปด้วยพระดำรัสว่า ดูกรกัสป ท่านไปเกิด
เราจักตามไป แล้วทรงเก็บผลมะม่วง . . . ผลมะขามป้อม . . . ผลสมอ ในที่ไม่ไกลต้นหว้าประจำ
ชนบทวันนั้น . . . เสด็จไปสู่พุดดาวดึงส์ ทรงเก็บดอกประดิษตตะกะ แล้วมาประทับนั่งในโกรบุชาเพลิง
ก่อน . ชฎิลอรุเวลกัสปได้เห็นพระผู้มีพระภาคประทับนั่งในโกรบุชาเพลิง ครั้นแล้วได้ทูลคำนี้
ต่อพระผู้มีพระภาคคัว ข้าแต่เมหามณะ ท่านมาทางไหน ข้าพเจ้ากลับมาก่อนท่าน แต่ท่านยัง
مانนั่งในโกรบุชาเพลิงก่อน? .

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า ดูกรกัสป เราส่งท่านแล้วได้ไปสู่พุดดาวดึงส์ เก็บ
ดอกประดิษตตะกะแล้ว มาນั่งในโกรบุชาเพลิงก่อน ดูกรกัสป ดอกประดิษตตะกะนี้แล สมบูรณ์
ด้วยสีและกลิ่น .

ครั้นนั้น ชฎิลอรุเวลกัสปได้มีความคิดว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพ
มากแท้ เพราส่องเรามาค่อนแล้วยังไปสู่พุดดาวดึงส์ เก็บดอกประดิษตตะกะแล้ว มานั่งในโกรบุชา-
*เพลิงก่อน แต่ก็ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเราแน่ .

ปากิหาริย์ผ่าฟืน

[๔๖] ก็โดยสมัยนั้นแล ชฎิลเหล่านั้นประทานจะบำเรอไฟ แต่ไม่อาจจะฝ่าฟืนได้.
จึงชฎิลเหล่านั้นได้มีความคิดว่า ข้อที่พวกเรามิอาจผ่าฟืนได้นั้น คงเป็นอิทธิรา Narapathong
พระมหาสมณะ ไม่ต้องลงสัญเลย . ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคได้ตรัสรักษ์ชฎิลอรุเวลกัสปว่า
ดูกรกัสป พากชฎิลลงผ่าฟืนแน่ .

ชฎิลอรุเวลกัสป รับพระพุทธดำรัสว่า ข้าแต่เมหามณะ พากชฎิลงผ่าฟืนกัน .

ชฎิลทั้งหลายได้ผ่าฟืน ๕๐๐ ท่อนคราวเดียวเท่านั้น . ครั้นนั้นแล ชฎิลอรุเวลกัสป
ได้มีความคิดว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมากแท้ ถึงกับให้พากชฎิลงผ่าฟืนได้
แต่ก็ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเราแน่ .

ปากิหาริย์ก่อไฟ

[๔๗] ก็โดยสมัยนั้นแล ชฎิลเหล่านั้นประทานจะบำเรอไฟ แต่ไม่อาจจะก่อไฟให้ลุก
ได้ . จึงชฎิลเหล่านั้นได้มีความคิดว่า ข้อที่พวกเรามิอาจก่อไฟให้ลุกขึ้นได้นั้น คงเป็น
อิทธิรา Narapathong ของพระมหาสมณะ ไม่ต้องลงสัญเลย . ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคได้ตรัสรักษ์ชฎิลอรุเวล
กัสปว่า ดูกรกัสป พากชฎิลงก่อไฟให้ลุกแน่ .

ชฎิลอรุเวลกัสป รับพระพุทธดำรัสว่า ข้าแต่เมหามณะ พากชฎิลงก่อไฟให้ลุก .

ไฟทั้ง ๕๐๐ กอง ได้ลุกขึ้นคราวเดียวกันแท้ๆ . ลำดับนั้น ชฎิลอรุเวลกัสป ได้มีความคิดว่า
พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมากแท้ ถึงกับให้ไฟลุกขึ้นได้ แต่ก็ไม่เป็นพระอรหันต์
เหมือนเราแน่ .

ปากิหาริย์ดับไฟ

[๔๘] ก็โดยสมัยนั้นแล ชฎิลเหล่านั้นประทานจะบำเรอไฟกันแล้วไม่อาจดับไฟได้ . จึงได้คิด
ต้องกันว่า ข้อที่พวกเรามิอาจดับไฟได้นั้น คงเป็นอิทธิรา Narapathong ของพระมหาสมณะ ไม่ต้องลงสัญ
เลย . ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคได้ตรัสรักษ์ชฎิลอรุเวลกัสปว่า ดูกรกัสป พากชฎิลงดับไฟแน่ .

ชฎิลอรุเวลกัสป รับพระพุทธดำรัสว่า ข้าแต่เมหามณะ พากชฎิลงดับไฟกัน .

ไฟทั้ง ๕๐๐ กอง ได้ดับคราวเดียวกันแท้ๆ .

ครั้นนั้นแล ชฎิลอรุเวลกัสปได้มีความคิดว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพ
มากแท้ ถึงกับให้พากชฎิลงดับไฟได้ แต่ก็ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเราแน่ .

ปากิหาริย์กองไฟ

[๔๙] ก็โดยสมัยนั้นแล ชฎิลเหล่านั้น พากันดำเนินบ้าง ผดขึ้นบ้าง ทึ้งดำเนินผดบ้าง
ในแม่น้ำเนรัญชรา ในราตรีหนาเหม็นดกๆ ระหว่างท้ายเดือน ๓ ต้นเดือน ๔ ในสมัยน้ำค้างตก .
ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคได้ทรงนิมิตกองไฟไว้ ๕๐๐ กอง สำหรับให้ชฎิลเหล่านั้นขึ้นจากน้ำแล้ว
จะได้ผึ้ง . จึงชฎิลเหล่านั้นได้มีความคิดว่า ข้อที่กองไฟเหล่านี้กุณารมิตไว้นั้น คงต้อง
เป็นอิทธิรา Narapathong ของพระมหาสมณะ ไม่ต้องลงสัญเลย . ครั้นนั้น ชฎิลอรุเวลกัสปได้มีความ
คิดว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมากแท้ ถึงกับนิมิตกองไฟได้มากมายถึงเพียงนั้น
แต่ก็ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเราแน่ .

ปากิหาริย์น้ำท่วม

[๕๐] ก็โดยสมัยนั้นแล เมฆใหญ่ในสมัยที่มีใช้ฤดูกาลยังฝนให้ตกแล้ว หัวน้ำใหญ่
ได้ไหลลงไป . พระเทศที่พระผู้มีพระภาคประทับอยู่นั้นถูกน้ำท่วม . ขณะนั้น พระผู้มีพระภาค
ได้ทรงพระคิดว่า ใจนหนอ เรายังบันดาลให้น้ำห่างออกไปโดยรอบ แล้วจะกรรมอยู่บนภาคพื้น
อันมีฝนฟูฟุ่นท่อนกลาง . ครั้นแล้วจึงทรงบันดาลให้น้ำห่างออกไปโดยรอบแล้วเสด็จกรรมอยู่
บนภาคพื้น อันมีฝนฟูฟุ่นท่อนกลาง . ต่อมา ชฎิลอรุเวลกัสปกล่าวว่า พระมหาสมณะอย่าได้
ถูกน้ำพัดไปเสียเลย ดังนี้ แล้วพร้อมด้วยชฎิลมาการด้วยกัน ได้อ Erao ไปสู่พระเทศที่พระผู้มี
พระภาคประทับอยู่ . ได้เห็นพระผู้มีพระภาคผู้ทรงบันดาลให้น้ำห่างออกไปโดยรอบแล้ว เสด็จ
จกรรมอยู่บนภาคพื้นอันมีฝนฟูฟุ่นท่อนกลาง แล้วได้ทูลพระผู้มีพระภาคคัว ข้าแต่เมหามณะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวราค ภาค ๑
ท่านยังอยู่ที่นี่ดอกหรือ? พระผู้มีพระภาคตรัสรสตอบว่าคุณ กัลสป เรายังอยู่ที่นี่ ดังนี้แล้ว
เสด็จขึ้นสู่เทวหาสประภูมิที่เรือ . จึงภูลิอุร่วงกัลสปได้มีความดำริว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก
มีอานุภาพมากแท้ ถึงกับบันดาลไม่ให้น้ำไหลไปได้ แต่ก็ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเราแน่ .

ทูลขอบรรพชาและอุปสมบท

[๔๑] ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคได้ทรงพระดำริว่า โนมบุรุษนี้ ได้มีความคิดอย่างนี้
มานานแล้วว่า พระมหาสมณะมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมากแท้ แต่ก็ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเราแน่
ถ้ากระไร เรายังให้ชภูลิอุร่วงกัลสปได้ แล้วจึงตรัสรสจะภูลิอุร่วงกัลสปป่าว ดูกรกัลสป ท่านไม่ใช่
พระอรหันต์แน่ ทั้งยังไม่พบทางแห่งความเป็นพระอรหันต์ แม้บัญญาของท่านที่จะเป็นแท้ให้เป็น
พระอรหันต์ หรือพบทางแห่งความเป็นพระอรหันต์ ก็ไม่มี . ทีนั้น ภูลิอุร่วงกัลสปได้
ชนเคียงลงที่พระบาทของพระผู้มีพระภาค แล้วทูลขอบรรพชาอุปสมบทต่อพระผู้มีพระภาคว่า
ขอข้าพระพุทธเจ้าพึงได้บรรพชา พึงได้อุปสมบทในสำนักพระผู้มีพระภาค พระพุทธเจ้าช้า .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกิริยานี้ ท่านเป็นผู้นำ เป็นผู้ฝึกสอน เป็นผู้เลิด เป็นหัวหน้า
เป็นประธานของชภูลิ ๔๐ คน ท่านจะบอกกล่าวพากนั้นก่อน พากนั้นจักทำตามที่ข้าใจ .

ลำดับนั้น ภูลิอุร่วงกัลสปเข้าไปหาชภูลิเหล่านั้น ครั้นแล้วได้แจ้งความประஸงค์
ต่อชภูลิเหล่านั้นว่า ผู้เจริญทั้งหลาย เราราบรถนาจะประพฤติธรรมจรรยาในพระมหาสมณะ
ท่านผู้เจริญทั้งหลาย จงทำตามที่ข้าใจ .

ชภูลิพากนั้นกราบเรียนว่า พากนั้นเจ้าเลื่อมใสยิ่งในพระมหาสมณะนานาแล้ว ขอรับ
ถ้าท่านอาจารย์จักประพฤติธรรมจรรยาในพระมหาสมณะ พากนั้นเจ้าทั้งหมดก็จักประพฤติ-
“พระหมจรรย์ในพระมหาสมณะเหมือนกัน .”

ต่อมา ชภูลิเหล่านั้นได้ถอดผ้า ชฎา เครื่องบวชขาว และเครื่องบุษพาลิงในน้ำ แล้ว
พากนั้นเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค ชนเคียงลงแทนพระบาทของพระผู้มีพระภาค แล้วได้ทูลขอบรรพชา
อุปสมบทต่อพระผู้มีพระภาคว่า ขอพากนั้นพระองค์พึงได้บรรพชา พึงได้อุปสมบทในสำนักพระผู้
มีพระภาค พระพุทธเจ้าช้า .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า พากนั้นจะเป็นกิริยามาถีด ดังนี้แล้ว ได้ตรัสรสต่อไปว่า ธรรม
อันราภิลักษณะแล้ว พากนั้นจะเป็นประพฤติธรรมจรรย์เพื่อทำให้สุดทุกข์โดยชอบเกิด .

พระราชนั้นแล ได้เป็นอุปสมบทของท่านผู้มีอายุเหล่านั้น .

[๔๒] ชภูลิที่กัลสปได้เห็นผ้า ชฎา เครื่องบวชขาว และเครื่องบุษพาลิงในน้ำแล้ว
ครั้นแล้ว ได้มีความดำริว่า อุปสรรคอย่าได้มีแก่พิชัยเราเลย จึงส่งชภูลิไปด้วยคำสั่งว่า พากนั้น
จะไป จงรู้พิชัยของเรา ดังนี้แล้ว ทั้งตนเองกับชภูลิ ๓๐๐ ได้เข้าไปหาท่านพระอุร่วงกัลสป
แล้วเรียนถามว่า ข้าแต่พิกัลสป พระหมจรรย์นี้ประเสริฐแน่หรือ?

พระอุร่วงกัลสปตอบว่า แน่นะเออ พระหมจรรย์นี้ประเสริฐ .

หลังจากนั้น ชภูลิเหล่านั้นถอดผ้า ชฎา เครื่องบวชขาวและเครื่องบุษพาลิงในน้ำ แล้ว
พากนั้นเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค ชนเคียงลงแทนพระบาทของพระผู้มีพระภาค แล้วได้ทูลขอบรรพชา
อุปสมบทต่อพระผู้มีพระภาคว่า ขอพากนั้นพระพุทธเจ้าพึงได้บรรพชา พึงได้อุปสมบทในสำนัก
พระผู้มีพระภาค พระพุทธเจ้าช้า .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า พากนั้นจะเป็นกิริยามาถีด ดังนี้แล้ว ได้ตรัสรสต่อไปว่า ธรรม
อันราภิลักษณะแล้ว พากนั้นจะเป็นประพฤติธรรมจรรย์เพื่อทำให้สุดทุกข์โดยชอบเกิด .

พระราชนั้นแล ได้เป็นอุปสมบทของท่านผู้มีอายุเหล่านั้น .

[๔๓] ชภูลิยกยาสปได้เห็นผ้า ชฎา เครื่องบวชขาว และเครื่องบุษพาลิง ลอยน้ำมา .
ครั้นแล้ว ได้มีความดำริว่า อุปสรรคอย่าได้มีแก่พิชัยทั้งสองของเราเลย แล้วส่งชภูลิไปด้วย
คำสั่งว่า พากนั้นจะไป จงรู้พิชัยทั้งสองของเรา ดังนี้แล้ว ทั้งตนเองกับชภูลิ ๒๐๐ คน ได้เข้า
ไปหาท่านพระอุร่วงกัลสป แล้วเรียนถามว่า ข้าแต่พิกัลสป พระหมจรรย์นี้ประเสริฐแน่หรือ?

พระอุร่วงกัลสปตอบว่า แน่นะเออ พระหมจรรย์นี้ประเสริฐ .

หลังจากนั้น ชภูลิเหล่านั้นถอดผ้า ชฎา เครื่องบวชขาว และเครื่องบุษพาลิงในน้ำ
แล้วพากนั้นเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค ชนเคียงลงแทนพระบาทของพระผู้มีพระภาคแล้ว ได้ทูลขอ
บรรพชาอุปสมบทต่อพระผู้มีพระภาคว่า ขอพากนั้นพระพุทธเจ้าพึงได้บรรพชา พึงได้อุปสมบท
ในสำนักพระผู้มีพระภาค พระพุทธเจ้าช้า .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า พากนั้นจะเป็นกิริยามาถีด ดังนี้แล้ว ได้ตรัสรสต่อไปว่า ธรรม
อันราภิลักษณะแล้ว พากนั้นจะเป็นประพฤติธรรมจรรย์เพื่อทำให้สุดทุกข์โดยชอบเกิด .

พระราชนั้นแล ได้เป็นอุปสมบทของท่านผู้มีอายุเหล่านั้น .

[๔๔] พากชภูลินั้น ผ้าฟิน ๕๐๐ ท่อนไม่ได้ แล้วผ้าได้ ก่อไฟไม่ติด แล้วก่อไฟติด
ขึ้นได้ ดับไฟไม่ดับ แล้วดับได้ ด้วยการเพ่งอธิษฐานของพระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาค
ทรงนิรนิตกองไฟไว้ ๕๐๐ กอง . ปากชภูลิหาย ๓๐๐ วิธี ย้อมมีโดยนัยนี้ .

อาทิตตยปริยายสูตร

[๔๕] ครั้นพระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ ตำบลอุรุเวลา ตามพระพุทธาภิรัมย์แล้ว เสด็จ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
จากริบไปโดยมารดาอันจะ ไปสู่สำนักลูกยาสีสะ พร้อมด้วยกิกขุลงมหุใหญ่ ๑๐๐๐ รูป ล้วนเป็น^๑
ปราณชฎีล . ได้ยินว่า พระองค์ประทับอยู่ที่สำนักลูกยาสีสะ ใกล้แม่น้ำคานน์ พร้อมด้วยกิกขุ
๑๐๐๐ รูป .

ณ ที่นั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกขุทั้งหลาย ว่าดังนี้ :-

ดูภิกขุทั้งหลาย สิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน ก็อะไรเล่าซึ่งว่าสิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน?
ดูภิกขุทั้งหลาย จักมเป็นของร้อน รูปทั้งหลายเป็นของร้อน วิญญาณอาทัยจักมเป็นของร้อน
สัมผัสอาทัยจักมเป็นของร้อน ความเสวยอารมณ์ เป็นสุขเป็นทุกข์ หรือมิใช่สุขมิใช่ทุกข์ ที่
เกิดขึ้นเพราจะสัมผัสเป็นปัจจัย แม้นก็เป็นของร้อน ร้อนเพราจะไร? เรากล่าวว่า ร้อน
เพราไฟคือราคะ เพราไฟคือโถส เพราไฟคือโมหะ ร้อนเพราความเกิด เพราความแก่
และความตาย ร้อนเพราความโศก เพราความรำพัน เพราทุกข์กาย เพราทุกข์ใจ เพรา
ความคับแคน .

โสตเป็นของร้อน เสียงทั้งหลายเป็นของร้อน . . .

นานะเป็นของร้อน กลิ่นทั้งหลายเป็นของร้อน . . .

ชีวหายเป็นของร้อน รสทั้งหลายเป็นของร้อน . . .

กายเป็นของร้อน โภภรรุพพะทั้งหลายเป็นของร้อน . . .

มนะเป็นของร้อน ธรรมทั้งหลายเป็นของร้อน วิญญาณอาทัยมนะเป็นของร้อน
สัมผัสอาทัยมนะเป็นของร้อน ความเสวยอารมณ์เป็นสุข เป็นทุกข์หรือมิใช่ทุกข์มิใช่สุข ที่
เกิดขึ้นเพราจะโน้สัมผัสเป็นปัจจัย แม้นก็เป็นของร้อน ร้อนเพราจะไร? เรากล่าวว่า ร้อน
เพราไฟคือราคะ เพราไฟคือโถส เพราไฟคือโมหะ ร้อนเพราความเกิด เพราความแก่
และความตาย ร้อนเพราความโศก เพราความรำพัน เพราทุกข์กาย เพราทุกข์ใจ เพรา
ความคับแคน .

ดูภิกขุทั้งหลาย อธิษฐานกผู้ได้ฟังแล้วเห็นอยู่อย่างนี้ ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในจักช
ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในรูปทั้งหลาย ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในวิญญาณอาทัยจักช ย่อมเบื่อหน่ายแม่ใน
สัมผัสอาทัยจักช ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในความเสวยอารมณ์ ที่เป็นสุข เป็นทุกข์ หรือมิใช่ทุกข์
มิใช่สุข ที่เกิดขึ้นเพราจะสัมผัสเป็นปัจจัย

ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในโสต ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในเสียงทั้งหลาย . . .

ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในนานะ ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในกลิ่นทั้งหลาย . . .

ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในชีวหาย ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในรสทั้งหลาย . . .

ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในกาย ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในโภภรรุพพะทั้งหลาย . . .

ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในมนะ ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในธรรมทั้งหลาย ย่อมเบื่อหน่ายแม่ใน
วิญญาณอาทัยมนะ ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในสัมผัสอาทัยมนะ ย่อมเบื่อหน่ายแม่ในความเสวยอารมณ์
ที่เป็นสุข เป็นทุกข์ หรือมิใช่ทุกข์มิใช่สุข ที่เกิดขึ้นเพราจะโน้สัมผัสเป็นปัจจัย .

เมื่อย่อมเบื่อหน่าย ย่อมลืมกำหนด เพราจะลืมกำหนด จิตกິฟัน เมื่อจิตพันแล้ว กົງรຸວ່າພັນ
แล้ว อธิษฐานกนั้นทราบชัดว่า ชาติลືนແລ້ວ ພຣມຈະໄດ້ອ່າຍຈົບແລ້ວ ກິຈທຳການທີ່ໄດ້ທຳເສົ້ຈ
ແລ້ວ ກິຈອື່ນອົກເພື່ອຄວາມເປັນຍ່າງນີ້ໄມ້ມີ . ກິແລ ເມື່ອพระผู้มีพระภาคຕັສໄວຢາກຄາມກາເຊີຕິນູ່
ຈິຕຂອງກົກຂ ๑๐๐ ຮູບນີ້ ພັນແລ້ວຈາກສະຫະທັງหลาย ເພົ່າໃຫ້ອົມນີ້ .

อาทิตตยປະຈຸບັນ ຈະ
ອຸរາລປະກຸບິຫາຣີ່ ຕະຍິການວາ ຈະ .

ทรงเทศนาโปรดพระเจ้าพิมพิสาร

เสด็จพระนราชาดุกหົກຈົ່ງແຮກ

[๔๖] ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ สำนักลูกยาสีสະตามพระพุทธาภิรัมย์แล้ว
เสด็จจากริบไป โดยมารดาอันจะ ไปสู่พระนครราชคฤห์ พร้อมด้วยกิกขุลงมหุใหญ่จำนวน
๑๐๐๐ รูป ล้วนเป็นปราณชฎีล . เสด็จจากริบโดยลำดับถึงพระนราชาดุกหົກຈົ່ງແຮກ
ประทับอยู่ใต้ต้นไทรชื่อสปตระบัญเจดีย์ ในสวนตาลหนุ่ม เขตพระนราชาดุกหົກຈົ່ງ
เป็นพระอหันต์ ตรัสรูปองโดยชอบ สมบูรณ์ด้วยวิชชาและจาระ เสด็จไปตี ทรงทราบโลก
ทรงเป็นสารถฝึกบำรุงที่ควรฝึก ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า เป็นศาสตรของเทพและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้
เบิกบานແລ້ວ เป็นผู้จำแนกธรรม พระองค์ทรงทำໂລກนີ້ พร้อมทั้งເຫຼົາໂລກ ມາຮ່າໂລກ ພຣມໂລກ
ให้แจ้งชัด ด้วยพระปัญญาอันเยิ่งของพระองค์เอง ແລ້ວทรงสอนหมู่สัตว์พร้อมทั้งສமณะ ພຣມຄົມ
ເທິງ และມѹຫຍໍຍ ให้ຮູ້ ทรงแสดงธรรมงานในเบื้องต้น งานในท่านกลาง งานในที่สุด ทรง
ประภาປຣມຈະຮົມຍົມຍົມ ພຣມທີ່ອຣດັບທັງພົມບົນບົນບົນ ບົນບົນບົນ ພຣມທີ່ອຣດັບທັງຫຼາຍ
ເຫັນປານນີ້ ເປັນຄວາມຕື່ມ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑

หลังจากนั้น พระเจ้าพิมพิสารจอมเสนาคมราช ทรงแวดล้อมด้วยพระมหาณฑ์คหบดีข่าว มคอ ๑๒ นหตุ เสเด็จเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นถึงจังหวะยังคงพระผู้มีพระภาค แล้ว ประทับนั่ง ณ ที่การส่วนข้างหนึ่ง ส่วนพระมหาณฑ์คหบดีขามคธ ๑๒ นหตุ นั่นแล บางพาก ความบังคับพระผู้มีพระภาคแล้วนั่ง ณ ที่การส่วนข้างหนึ่ง บางพากได้ทูลบรรยายกับพระผู้มี พระภาค ครั้นผ่านการทูลบรรยายพอให้เป็นที่บันเทิง เป็นที่ระลึกถึงกันไปแล้ว จึงนั่ง ณ ที่การ ส่วนข้างหนึ่ง บางพากประคองอัญชลีไปทางที่พระผู้มีพระภาคประทับ แล้วนั่ง ณ ที่การส่วน ข้างหนึ่ง บางพากประคานนและโโคตรในสำนักพระผู้มีพระภาค แล้วนั่ง ณ ที่การส่วนข้างหนึ่ง บางพากนั่งอยู่ ณ ที่การส่วนข้างหนึ่ง ครั้นนั้น พระมหาณฑ์คหบดีขามคธ ๑๒ นหตุนั้นได้มี ความชำริว่า พระมหาสมณะประพฤหมจรรย์ในท่านอุรุ瓦ลกัสสป หรือว่าท่านอุรุ瓦ลกัสสป ประพฤหมจรรย์ในพระมหาสมณะ ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทราบความชำริในใจของ พระมหาณฑ์คหบดีขามคธ ๑๒ นหตุนั้น ด้วยพระทัยของพระองค์ ได้ตรัสกระท่านพระอุรุ瓦ลกัสสป ด้วยพระคถาคำว่า ดังนี้ :-

ดุกรท่านผู้อยู่ในอุรุ瓦ลภานาน เคยเป็นอาจารย์ลังสอนหมู่ภิกษุผู้พอม เพาะกำลังพรต ท่านเห็นเหตุอะไร จึงยอมละเพลิงเสียเล่า?

ดุกรกัสสป เราถามเนื้อความนี้กະท่าน ท่านจะเพลิงที่บุชาเสียทำไม่เล่า?

ท่านพระอุรุ瓦ลกัสสปทูลตอบว่า ยักษ์ทั้งหลายกล่าวยกย่องรูปเสียงและรสที่น่าประทัน และสตรีทั้งหลาย ข้าพระพุทธเจ้ารู้ว่านั้นเป็นมลทินในอุปธิทั้งหลายแล้ว เพาะเหตุนั้น จึงไม่ ยินดี ในการเช่นสรวง ในการบุชา.

พระผู้มีพระภาคตรัสตามว่า ดุกรกัสสป ก็ใจของท่านไม่ยินดีแล้วในอุปธิ ตือรูป เสียงและรสเหล่านั้น ดุกรกัสสป ก็เมื่อเป็นเช่นนั้น ใจของท่านยินดีในสิ่งไรเล่า ในเทวโลก หรือมนุษยโลก ท่านจะงอกข้อนั้นแก่เรา?

ท่านพระอุรุ瓦ลกัสสปทูลตอบว่า ข้าพระพุทธเจ้าได้เห็นทางอันสงบ ไม่มีอุปชิ ไม่มีกังวล ไม่ติดอยู่ในการกุศล ไม่มีภาวะเป็นอย่างอื่น ไม่ใช่ธรรมที่ผู้อื่นแนะนำให้บรรลุ เพาะจะนั้น จึงไม่ ยินดีในการเช่นสรวง ในการบุชา.

[๕๘] ลำดับนั้น ท่านพระอุรุ瓦ลกัสสปถกจากอาสามะ ห่มผ้าอุตราสังก์ณวีมงบ่า ชบ เคิรลงที่พระบาทของพระผู้มีพระภาค แล้วได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า พระพุทธเจ้าข้า พระผู้มีพระภาคเป็นพระศาสดาของข้าพระพุทธเจ้า ข้าพระพุทธเจ้าเป็นสาวก, พระผู้มีพระภาคเป็น พระศาสดาของข้าพระพุทธเจ้า ข้าพระพุทธเจ้าเป็นสาวก พระพุทธเจ้าข้า.

ลำดับนั้น พระมหาณฑ์คหบดีขามคธ ทั้ง ๑๒ นหตุ นั้น ได้มีความเข้าใจว่า ท่านพระ อุรุ瓦ลกัสสปประพฤหมจรรย์ในพระมหาสมณะ . ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทราบความ ประวิติมากแห่งจิตของพระมหาณฑ์คหบดีขามคธทั้ง ๑๒ นหตุนั้น ด้วยพระทัยของพระองค์แล้ว ทรง แสดงอนุปพิคกตา ถือทรงประภาคนานกตา สลักคตา สักคคตา โทษ ความต่าทรม ความเคร้า หม่องของกามทั้งหลายและอาโนสังสในความออกจากกาม . เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงทราบว่า พาก เขามีจิตสงบ มีจิตอ่อน มีจิตปลดออกนิวรณ์ มีจิตเบิกบาน มีจิตผ่องใสแล้ว จึงทรงประภาคน พระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงยกขึ้นแสดงด้วยพระองค์เอง ถือทุกข์ สมทัย นิโร มนารค . ดวงตาเห็นธรรม ปราคจากธลี ปราคจากมลทิน ว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหมดมีความดับเป็นธรรมดา ได้เกิดแก่พระมหาณฑ์คหบดีขามคธ ๑๒ นหตุ ซึ่งมีพระเจ้า พิมพิสารเป็นประมุข ณ ที่นั่นนั่นแล ดุจพ้าที่สะอาด ปราคจากมลทิน ควรได้รับน้ำย้อมเป็นอย่างดี ฉะนั้น . พระมหาณฑ์คหบดีอีก ๑ นหตุ และตนเป็นอุบาสก .

[๕๙] ครั้นนั้น พระเจ้าพิมพิสารจอมเสนาคมราช ได้ทรงเห็นธรรมแล้ว ได้ทรงบรรลุ ธรรมแล้ว ได้ทรงรู้ธรรมแจ่มแจ้งแล้ว ทรงมีธรรมอันหยั่งแล้ว ทรงข้ามความสงสัยได้แล้ว ปราคจากถ้อยคำแสดงความสงสัย ทรงถึงความเป็นผู้แก้ลากลาก ไม่ต้องทรงเชือผู้อื่นในคำสอน ของพระศาสดา ได้ทูลพระว่าจันต่อพระผู้มีพระภาคว่า ครั้นก่อน เมื่อหม่องฉันยังเป็นราชกุมาร ได้มีความประทานฯ ๔ อายุ บัดนี้ ความประทานฯ ๔ อายุนั้น ของหม่องฉันสำเร็จแล้ว.

ความประทานฯ อายุ

๑. ครั้นก่อน เมื่อหม่องฉันยังเป็นราชกุมาร ได้มีความประทานฯ ไฉนหนอ ชน ทั้งหลายพึงอภิเบิกเราในราชสมบัติดังนี้ นี้เป็นความประทานของหม่องฉันประการที่ ๑ บัดนี้ ความประทานนั้น ของหม่องฉันสำเร็จแล้ว พระพุทธเจ้าข้า

๒. ขอพระอาทิตย์ตั้มมาสัมพุทธเจ้า พึงเสด็จมาสู่เราเเน่แคนวันของหม่องฉันนั้น นี้เป็น ความประทานของหม่องฉันประการที่ ๒ บัดนี้ ความประทานนั้น ของหม่องฉันสำเร็จแล้ว พระพุทธเจ้าข้า

๓. ขอหม่องฉันพึงได้เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น นี้เป็นความประทานของ หม่องฉันประการที่ ๓ บัดนี้ ความประทานนั้น ของหม่องฉันสำเร็จแล้ว พระพุทธเจ้าข้า

๔. ขอพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นพึงแสดงธรรมแก่หม่องฉัน นี้เป็นความประทานฯ ของหม่องฉันประการที่ ๔ บัดนี้ ความประทานนั้น ของหม่องฉันสำเร็จแล้ว พระพุทธเจ้าข้า

๕. ขอหม่องฉันพึงรู้ทั้วถึงธรรมของพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น นี้เป็นความประทานฯ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑
ของหมวดฉันประการที่ ๔ บัดนี้ ความประรักนัน ของหมวดฉันสำเร็จแล้ว พระพุทธเจ้าช้า
พระพุทธเจ้าช้า ครั้งก่อนหน่อมฉันยังเป็นราชกิจ ได้มีความประรักนา ๔ อย่างนี้
บัดนี้ความประรักนา ๔ อย่างนั้นของหน่อมฉันสำเร็จแล้ว ภาริษตของพระองค์เจ้มแจ้งนัก ภาริษต
ของพระองค์ໄพราณนัก พระพุทธเจ้าช้า พระองค์ทรงประภาตธรรมโดยอเนกประยาบอย่างนี้
เปรียบเหมือนบุคลหมายของที่ค่าว เปิดของที่ปิด บอกทางแก่นหนทาง หรือส่องประทีป
ในที่มืด ด้วยตัวเอง ใจว่า คณเมจักบุจกเห็นรูป ดังนี้ หน่อมฉันนี้ ขอถึงพระผู้มีพระภาค พระธรรม
และพระกิษณลง ว่าเป็นสรณะ ของพระองค์จะทรงจำหน่อมฉันว่า เป็นอนุสาสกผู้มอบชีวิตถึงสรณะ
จำเดิมแต่วันนี้เป็นต้นไป และขอพระผู้มีพระภาคพร้อมด้วยกิษณลงจะทรงรับภัตตาหารของ
หน่อมฉัน ในวันพรุ่งนี้。

พระผู้มีพระภาคทรงรับด้วยดุษณิภาพ . ครั้นพระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาคราชทรงทราบ
การรับนิมนต์ของพระผู้มีพระภาคแล้ว เสด็จลุกจากที่ประทับถวายบังคมพระผู้มีพระภาค ทรงทำ
ประทักษิณแล้วเสด็จกลับไป

[๖๐] หลังจากนั้น พระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาคราช รับสั่งให้ตอกแต่งของเดียว
ของฉันอันประณีตโดยผ่านราชรื่นน แล้วให้เจ้าพนักงานไปกราบทูลกัตตากลแด่พระผู้มีพระภาคว่า
ถึงเวลาแล้ว พระพุทธเจ้าช้า กัตตاتาหารเสร็จแล้ว . ขณะนั้นเป็นเวลาเช้า พระผู้มีพระภาคทรง
อันตราสกแล้ว ทรงถือบัตรจิร์ เสด็จพระพุทธดำเนินสู่พระนครราชคฤห์ พร้อมด้วยกิษณลง
หมู่ใหญ่ จำนวน ๑๐๐๐ รูป ล้วนปุราณช្ឦิล .

[๖๑] ก็โดยสมญนั้นแล้ว ท้าวสักกะจอมทวยเทพทรงนิรโมตเพศเป็นมากพ เสด็จพระ
ดำเนินนำห้ากิษณลงมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข พลางขับคากาเหล่านี้ ว่าดังนี้ :-

คำสาสดดีพระผู้มีพระภาค

พระผู้มีพระภาค มีพระฉวีเสมอด้วยลิ่มทองสิงค์ ทรงฝึก
อินทรีย์แล้ว ทรงพันวิเศษแล้ว เสด็จประเวศสุพรรณคร
ราชคฤห์พร้อมด้วยพระปุราณช្ឦิลทั้งหลาย ผู้ฝึกอินทรีย์
แล้ว ผู้พันวิเศษแล้ว .

พระผู้มีพระภาค มีพระฉวีเสมอด้วยลิ่มทองสิงค์ ทรงพัน
แล้ว ทรงพันวิเศษแล้ว เสด็จประเวศสุพรรณครราชคฤห์
พร้อมด้วยพระปุราณช្ឦิลทั้งหลาย ผู้พันวิเศษ
แล้ว . พระผู้มีพระภาคมีพระฉวีเสมอด้วยลิ่มทองสิงค์
ทรงข้ามแล้ว ทรงพันวิเศษแล้ว เสด็จประเวศสุพรรณคร
ราชคฤห์ พร้อมด้วยพระปุราณช្ឦิลทั้งหลาย ผู้พันแล้ว
ผู้พันวิเศษแล้ว .

พระผู้มีพระภาค มีพระฉวีเสมอด้วยลิ่มทองสิงค์ ทรงสูบ
แล้ว ทรงพันวิเศษแล้ว เสด็จประเวศสุพรรณครราชคฤห์
พร้อมด้วยพระปุราณช្ឦิลทั้งหลาย ผู้สูบแล้ว ผู้พันวิเศษ
แล้ว .

พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นทรงมีริบวัลธรรม ๑๐ ประการ
เป็นเครื่องอยู่ ทรงประกอบด้วยพระกำลัง ๑๐ ทรงทราบ
ธรรม คือ การบัก ๑๐ และทรงประกอบด้วยธรรมด้วยเป็น
องค์ของพระอเศษ ๑๐ มีกิษณบุริวารพันหนึ่ง เสด็จ
ประเวศสุพรรณครราชคฤห์

[๖๒] ประชาชนได้เห็นท้าวสักกะจอมทวยเทพแล้วพากันกล่าวอย่างนี้ว่า พ่อหนุ่มนี้
มีรูปงามยิ่งนัก น่าดูนัก น่าชื่นนัก พ่อหนุ่มนี้ของไครหนอ . เมื่อประชาชนกล่าวอย่างนี้แล้ว
ท้าวสักกะจอมทวยเทพ ได้กล่าวตอบประชาชนพากันนั้นด้วยคากา ว่าดังนี้ :-

พระผู้มีพระภาคพระองค์ได้เป็นนักประชญาญ ทรงฝึกอินทรีย์
ทั้งปวงแล้ว เป็นผู้ผ่องแผ่วนบุคคลเปรียบมิได้ ไกลจาก
กิเลส เสด็จไปดีแล้วในโลก ข้าพเจ้าเป็นผู้รับใช้ของ
พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น .

ทรงรับพระเวฬุวันเป็นสังฆกิจวاس

[๖๓] ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคเสด็จพระพุทธดำเนินไปสู่พระราชวิหารนิเวศน์ของพระเจ้า
พิมพิสารจอมเสนามาคราช ครั้นถึงแล้ว ประทับนั่งหนีอพระพุทธอาสน์ที่เข้าจัดถวายพร้อมด้วย
กิษณลง . จึงพระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาคราช ทรงอังคากิษณลงมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข
ด้วยขานนี้โภชนาหารอันประณีตด้วยพระหัตถ์ของพระองค์ จนให้พระผู้มีพระภาคเสวยเสร็จ
ทรงนำพระหัตถ์ออกจากราตรี ห้ามกัดแล้ว จึงประทับนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง . ท้าวเรอได้ทรง
พระราชดำริว่า พระผู้มีพระภาคพึงประทับอยู่ ณ ที่ไหนดีหนอ ซึ่งจะเป็นสถานที่ไม่ไกล ไม่ไกล
จากบ้านนัก สะดวกด้วยการคมนาคม ควรที่ประชาชนผู้ต้องประลังจะเข้าไปได้ กลางวัน
ไม่พลุกพล่าน กลางคืนเงียบสงบ เสียงไม่กีก กอง ปราศจากลมแต่ชั่นที่เดินเข้าออก ควรเป็น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๕ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวราค ภาค ๑
ที่ประกอบกิจของผู้ต้องการที่สังฆ และควรเป็นที่หลีกเร้นอยู่ตามสมณวิสัย . แล้วได้ทรงพระราชนิรันดร์ไปว่า ล้วนๆ เห็นว่า ล้วนๆ ไม่ได้กล่าวจากบ้านนัก สะท้วงด้วยการคอมนาคม ควรที่จะประชุมผู้ต้องประสังค์จะพึงข้าไปเฝ้าได้ กลางวัน ไม่เพลากพล่าน กลางคืนเงียบสงบ เสียงไม่กือก้อง ปราศจากลมแต่ชนที่เข้าออก ควรเป็นที่ประกอบกิจของผู้ต้องการที่สังฆ และควรเป็นที่หลีกเร้นอยู่ตามสมณวิสัย ผิวนี้นั่น เรายังคงถวายล้วนๆ แก่กิษณะมีพระพธเจ้า เป็นประมุข ดังนี้ ลำดับนั้น จึงทรงจับพระสุวรรณเก็บกิษณะมีพระพธเจ้า ทรงหลังหน้าอ้มถวายแด่พระผู้มีพระภาค ด้วยพระธรรมคำสอนว่า หมื่นล้านถวายล้วนๆ แก่กิษณะมีพระพธเจ้าเป็นประมุข พระพธเจ้าฯ .

พระผู้มีพระภาคทรงรับอรามแล้ว . และทรงชี้แจงให้พระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาคราช ทรงเห็นแจ้ง สมາทาน อาจหาญ ร่าเริง ด้วยธรรมมีค่า แล้วเสด็จลงจากที่ประทับเสด็จกลับ . ต่อมมา พระองค์ทรงทำธรรมมีค่าในพระเศษที่เป็นแก้วมุลนั่น แล้วรับสั่งกะกิษณะทึ่งหลายว่า ดูกร กิษณะทึ่งหลาย เรายังคงอุทิษต่อ .

ทรงเหตุนาโปรดพระเจ้าพิมพิสาร จบ .

พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะบรรพชา

พระอัลลัซชีเคราะห์

[๖๔] ก็โดยสมัยนั้นแล ลัญชัยปริพากษาด้วยในพระนครราชคฤห์ พร้อมด้วย ปริพากษบริษัทหมุนใหญ่ จำนวน ๒๕๐ คน . ก็ครั้งนั้น พระสารีบุตรพระโมคคัลลานะประพฤติ พระมหาธรรมยอยู่ในสำนักลัญชัยปริพากษา . ท่านทั้งสองได้ทำกติกา กันไว้ว่า ผู้ใดบรรลุอมตธรรมก่อน ผู้นั้นจะบอกแก่องค์หนึ่ง . ขณะนั้นเป็นเวลาเช้า ท่านพระอัลลัซชีนุ่งอันตรวาสกแล้ว ถือบัตรวิวาร เข้าไปบันฑباتยังพระนครราชคฤห์ มีมารยาทก้าวไป ถอยกลับ แลเหลียว คุ้แขวน เหยียดแขน นาเลื่อมใส มีนัยเนตตาหอดลง ถึงพร้อมด้วยอิริยาบถ . สารีบุตรปริพากษาได้เห็นท่านพระอัลลัซชี กำลังเทียบมันเทศนาที่บันฑบัดในพระนครราชคฤห์ มีมารยาทก้าวไป ถอยกลับ แลเหลียว คุ้แขวน เหยียดแขน นาเลื่อมใส มีนัยเนตตาหอดลง ถึงพร้อมด้วยอิริยาบถ ครั้นแล้วได้มีความคิดว่า บรรดาพระอรหันต์ หรือท่านผู้ได้บรรลุพระอรหัตธรรมในโลก กิษณะเป็นผู้ได้ผู้นี้แน่ ถ้ากระไร เรายังข้าไปหา กิษณะเป็นผู้นี้แน่ หรือท่านชอบใจธรรมของใคร? แล้วได้คำริบอุปมาไว้ว่า ยังเป็นกาลไม่สมควรจะถวายกิษณะเป็น เพราะ ท่านกำลังเข้าลามบานาที่บันฑบัด ผิวนี้นั่น เรายังติดตามกิษณะเป็นไปข้างหลังๆ เพราะเป็น ทางอันผู้ไม่ประโภชน์ทึ่งหลายจะต้องสนใจ . ครั้นนั้น ท่านพระอัลลัซชีเทียบมันเทศนาที่บันฑบัดในพระนคร ราชคฤห์ ถือบันทนากลับไป . จึงสารีบุตรปริพากษาข้าไปหาท่านพระอัลลัซชี ถึงแล้วได้พูด ประคายกับท่านพระอัลลัซชี ครั้นผ่านการพูดประคายพอยให้เป็นที่บันเทิง เป็นที่ระลึกถึงกัน ไปแล้ว ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนหนึ่ง . สารีบุตรปริพากษายืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนหนึ่งแล้ว ได้กล่าวคำนี้ ภะท่านพระอัลลัซชีว่า อินทรีย์ของท่าน放生 ผิวพรรณของท่านบันธิสทธิ์ผ่อง ท่านบัวช เนพะไคร ไครเป็นศาสดของท่าน หรือท่านชอบใจธรรมของไคร ขอรับ?

อ. มืออยู่ ท่าน พระมหาสมณะคากายบุตร เสด็จออกจากทรงพนวยจากคากยตระกูล เรา นามเดียวกับพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นเป็นศาสดของเรา และเรา ชอบใจธรรมของพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น .

สา. ก็พระศาสดของท่านสอนอย่างไร แนะนำอย่างไร?

อ. เราเป็นคนใหม่ บัวชยังไม่นาน เพิ่งมาสู่พระธรรมวินัยนี้ ไม่อาจแสดงธรรมแก่ท่าน ได้ก้าวขึ้น แต่จักกล่าวใจความแก่ท่านโดยย่อ .

สา. น้อยหรือมาก นิมนต์กล่าวเต็ม ท่านจะกล่าวแต่ใจความแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าต้อง การใจความอย่างเดียว ท่านจักทำพยัญชนะให้มากทำไม่ .

พระอัลลัซชีเคราะห์แสดงธรรม

[๖๕] ลำดับนั้น ท่านพระอัลลัซชี ได้กล่าวธรรมปริယายนี้แก่สารีบุตรปริพากษา ว่าดังนี้ :-

ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตทรงแสดงเหตุแห่งธรรม

เหล่านั้น และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณะมีปกติ

ทรงสังสอนอย่างนี้ .

สารีบุตรปริพากษาได้ดวงตาเห็นธรรม

[๖๖] ครั้นได้ฟังธรรมปริယายนี้ ดวงตาเห็นธรรม ปราศจากหลี ปราศจากมลทินว่า สิ่งใด สิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดा สิ่งนั้นทั้งมวลมีความดับไปเป็นธรรมดा ได้เกิดขึ้นแก่สารีบุตรปริพากษา

ธรรมนี้แหลกถ้ามีก็เพียงนี้เท่านั้น ท่านทึ่งหลายจงแหง

ตลอดทั้นหากความโศกมีได้ บท้อนหากความโศกมีได้นี้

พวกเรายังไม่เห็น ล่วงเลยมาแล้วหลายหนึ่งกัลป .

สารีบุตรปริพากษาเบลื้องคำปฏิญาญา

[๖๗] เวลาต่อมา สารีบุตรปริพากษาไปหาโมคคัลลานะปริพากษา . โมคคัลลานะปริพากษา ได้เห็นสารีบุตรปริพากษาเดินมาแต่ไกล ครั้นแล้วได้ถามสารีบุตรปริพากษาว่า ผู้มีอายุ อินทรีย์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
ของท่านผ่องใส ผู้พวรรณของท่านบริสุทธิ์ผดผ่อง ท่านได้บรรลุอมตธรรมแล้วการมั่งหนอน?

สา. ถูกละ ผู้มีอ้าย เรายได้บรรลุอมตธรรมแล้ว.

โม. ท่านบรรลุอมตธรรมได้อ่าย่างไร ด้วยวิธีไร?

สา. ผู้มีอ้าย วันนี้เราได้เห็นพระอัลสซีกำลังเที่ยวบินทบทาตในพระนครราชคฤห์ มี
มารยาทก้าวไป ถอยกลับ แลเหลียรา เหยียดแขน คุ้แขวน นาเลือมใส มีนัยน์ตาหอดลง ถึง
พร้อมด้วยอิริยาบถ ครั้นแล้วเราได้มีความคิดว่า บรรดาพระอรหันต์หรือท่านผู้ได้บรรลุอรหัตมาราด
ในโลก กิษรุปนี้คงเป็นผู้ใดผู้หนึ่งแน่ ถ้าจะ ไร เราพึงข้าไปหา กิษรุปนี้ แล้วตามว่า ท่าน^๑
น้ำแข็งพะไคร ได้เป็นศาสดาของท่าน หรือท่านชอบใจธรรมของไคร เราเน้นได้ยังคิดว่า ยัง^๒
เป็นกาล ไม่สมควรจะถูก กิษรุปนี้ เพราะท่านยังกำลังเข้า lokale แกะบ้านที่ยาบินทบทาต ผิฉะนั้น
เราพึงติดตาม กิษรุปนี้ไปข้างหลังๆ เพาะเป็นทางอันผู้งุ่งประโภชน์หัวใจจะต้องสนใจ ลำดับ
นั้น พระอัลสซีที่บินทบทาตในพระนครราชคฤห์ ถือบินทบทาตกลับไปแล้ว ต่อมา เราได้เข้า^๓
ไปหาพระอัลสซี ครั้นถึงแล้ว ได้พุดประคัรยกับพระอัลสซี ครั้นผ่านการพุดประคัรชี้พอให้เป็น^๔
ที่บันทึก เป็นที่ระลึกถึงกันไปแล้ว ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เรายืนอยู่ ณ ที่ควรส่วน
ข้างหนึ่งแล้ว ได้กล่าวคำนี้ต่อพระอัลสซีว่า อินทร์ของท่านผ่องใส ผู้พวรรณของท่านบริสุทธิ์
ผดผ่อง ท่านน้ำแข็งพะไคร ได้เป็นศาสดาของท่าน หรือท่านชอบใจธรรมของไคร ขอรับ?^๕
พระอัลสซีตอบว่า มืออยู่ ท่าน พระมหาสมณะศักยบุตรเสต็จออกทรงพนวชจากศักยตระกูล เรา^๖
น้ำแข็งพะพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น เราได้ถูกพระอัลสซีต่อไปว่า ก็พระศาสดาของ
ชอบใจธรรมของพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น เราได้ถูกพระอัลสซีต่อไปว่า ก็พระศาสดาของ
ท่านสอนอย่างไร แนะนำอย่างไร? พระอัลสซีตอบว่า เราเป็นคนใหม่ น้ำแข็งไม่นาน เพิ่งมา^๗
สู่พระธรรมวินัยนี้ ไม่อาจแสดงธรรมแก่ท่านได้กว้างขวาง แต่จักกล่าวใจความแก่ท่านโดยย่อ เรา^๘
ได้เรียนว่า น้อยหรือมาก นิมนต์กล่าวเดียว ก็ได้ ท่านจะจักกล่าวแต่ใจความแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าต้องการ
ใจความอย่างเดียว ท่านจักทำพยักหนะให้มากทำไม่.

[๙๙] ผู้มีอ้าย ครั้นนั้น พระอัลสซีได้กล่าวธรรมปริยายนี้ ว่าดังนี้ :-

ธรรมเหล่าได้เกิดแต่เหตุ พระตถาคตทรงแสดงเหตุ

แห่งธรรมเหล่านั้น และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น

พระมหาสมณะมีปักติทรงสั่งสอนอย่างนี้.

ไม่คัลลานปริพาชกได้ดูงดเห็นธรรม

[๑๐] ครั้นได้ฟังธรรมปริยายนี้ ดวงตาเห็นธรรม ปราจากอุล ปราจากมลทินว่า
สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดा สิ่งนั้นทึ่งมวลมีความดับ ไปเป็นธรรมดा ได้เกิดขึ้นแก่
ไม่คัลลานปริพาชก

ธรรมนี้แหล่ถ้ามีก็เพียงนี้เท่านั้น ท่านทึ่งหลายจงแหงตลดดบท้อนหาความ

โถกมิได้ บท้อนหาความโถกมิได้ นี้ พากเร้ายังไม่เห็น ล่วงเลยมาแล้ว

หลายหนึ่งก้าลป.

สองสายยอคำลาอาจารย์

[๑๑] ครั้นนั้น ไม่คัลลานปริพาชกได้กล่าวชักชวนสารบุตรปริพาชกว่า ผู้มีอ้าย เรา
พากันไปสำนักพระผู้มีพระภาคเกิด เพาะพระผู้มีพระภาคนั้นเป็นพระศาสดาของเรา.

สารบุตรปริพาชกกล่าวว่า ผู้มีอ้าย ปริพาชก ๒๕๐ คนนี้อ่าวยเรา เห็นแก่เรา จึงอยู่ใน
สำนักนี้ เราจะนองอกกล่าวพากันนั้นก่อน พากนั้นจักทำตามที่เข้าใจ.

คำนั้น สารบุตรไม่คัลลานะพากันนั้นว่า ท่านทึ่งหลาย เราจะไปในสำนักพระผู้มีพระภาค เพาะพระผู้มีพระภาค
นั้นเป็นพระศาสดาของเรา.

พากปริพาชกตอบว่า พากข้าพเจ้าอ่าดยท่าน เห็นแก่ท่านจึงอยู่ในสำนักนี้ ถ้าท่าน^๙
จักประพฤติพรหมจรรย์ในพระมหาสมณะ พากข้าพเจ้าทึ่งหมด กิจจประพฤติพรหมจรรย์ใน
พระมหาสมณะด้วย.

ต่อมา สารบุตรไม่คัลลานะได้พากันเข้าไปหาท่านสัญชัยปริพาชก ครั้นถึงแล้วได้เรียน
ว่า ท่านขอรับ พากกระผมจะไปในสำนักพระผู้มีพระภาค เพาะพระผู้มีพระภาคนั้นเป็นพระ
ศาสดาของพากกระผม

สัญชัยปริพาชกพูดห้ามว่า อ่าแลย ท่านทึ่งหลาย อ่าไปแลย เราทึ่งหมด ๓ คน
จักช่วยกันบริหารคณะนี้.

แม่ครั้งที่ ๒ . . .

แม่ครั้งที่สาม สารบุตรไม่คัลลานะได้กล่าวคำนี้ต่อสัญชัยปริพาชกว่า ท่านขอรับ พาก
กระผมจะไปในสำนักพระผู้มีพระภาค เพาะพระผู้มีพระภาคนั้นเป็นพระศาสดาของพากกระผม.

สัญชัยปริพาชกพูดห้ามว่า อ่าแลย ท่านทึ่งหลาย อ่าไปแลย เราทึ่งหมด ๓ คน
จักช่วยกันบริหารคณะนี้.

ครั้นนั้น สารบุตรไม่คัลลานะพากปริพาชก ๒๕๐ คนนั้น มองไปทางที่จะไปประวิหาร
เวลาพุ่น. ก็โลหิตร้อนได้พุ่งออกจากปากสัญชัยปริพาชกในที่นั้นเอง.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

ทรงพยากรณ์พระอัครสาวก

[๓๑] พระผู้มีพระภาคได้ทอดพระเนตรเห็นสาวบุตรโมคคลาณะมาแต่ไกลเที่ยา ครรั่นแล้วรับสั่งภิกษุหั้ง流星ว่า ดูกรภิกษุหั้ง流星 สหายสองคนนี้ คือโกลิตะ และอุปติสະกำลังมานนน จักเป็นคู่สาวกของเราร จักเป็นคู่อันเจริญชั้นเยี่ยมของเราก็สหายสองคนนี้พ้นนิเศษแล้ว ในธรรมอันเป็น

ที่ลึอนอปิธ อันยอดเยี่ยม มีญาณวิสัยอันเล็กซึ่ง

ยังไม่ทันถึงพระวิหารเวฟวัน พระศาสดา

ทรงพยากรณ์ ว่าดังนี้

สหายสองคนนี้คือ โกลิตะและอุปติสະกำลัง

มานน จักเป็นคู่สาวกของเราร จักเป็นคู่อันเจริญ

ชั้นเยี่ยมของเราร.

เข้าเฝ่าทดลองบรรพชาอุปสมบท

[๓๒] ครั้นนี้ สาวบุตรโมคคลาณะได้พากันเข้าไปเฝ่าพระผู้มีพระภาค ครั้นถึงแล้วได้ชนเดียรลงที่พระนาทของผู้มีพระภาค แล้วทูลขอบรรพชาอุปสมบทต่อพระผู้มีพระภาคว่า ขอ

พากษาพระพุทธเจ้า พึงได้บรรพชา พึงได้อุปสมบทในสำนักพระผู้มีพระภาค พระพุทธเจ้าข้า .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า พากເຮົອຈົນປະກິດມາເຄີດ ດັ່ງນີ້ ແລ້ວໄດ້ຕັດສັດຕ່ອໄປວ່າ ອຣມອັນ

ເຮົາລໍາດືແລ້ວ ພາກເຮົອຈົນປະກິດພຽມຈາຍເປົ້າທີ່ສຸດຖຸນໂດຍຂອບເຄີດ .

พระawanนແລ້ວ ໄດ້ເປັນອຸປະນນທຂອງທ່ານຜູ້ມີອົບເຫດນີ້ .

ເສີ່ງຕີເຕີຍນ

[๓๓] ກີໂດຍສັຍນີ້ແລ້ວ ພາກຄຸນບຸຕະຫາວົມຄົມທີ່ມີຊື່ເສີ່ງฯ ພາກນປະພຸດທິພຣມຈາຍົ່ງໃນພຣະຜູ້ມີພຣະກາດ . ປະຫານພັກນັ່ງໂທ ຕີເຕີຍນ ໂພນທະນາວ່າ ພຣະສົມຄະໂຄດມປົງບັດຕີເພື່ອໃຫ້ຂ່າຍ ໃນມົນຕຸ ພຣະສົມຄະໂຄດມປົງບັດຕີເພື່ອໃຫ້ໜູ້ເປັນໝາຍ ພຣະສົມຄະໂຄດມປົງບັດຕີເພື່ອຕັດສຸກ ບັດນີ້ ພຣະສົມຄະໂຄດມໃຫ້ໜູ້ລັບພັນຮັບປາວແລ້ວ ແລ້ວໃຫ້ປົງປາຊົມຍ່ອງທ່ານສູນຂີຍ ๒๕๐ ດັນນີ້ ບານແລ້ວ ແລະກະບຸຕະຫາວົມຄົມທີ່ມີຊື່ເສີ່ງฯ ພາກນປະພຸດທິພຣມຈາຍົ່ງໃນພຣະສົມຄະໂຄດມ .

ອົ່ງ ປະຫານໄດ້ເຫັນກົກຂູ້ຫັ້ງ流星ແລ້ວ ໄດ້ໂຈຫຍໍດ້າຍຄານີ້ ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ພຣະມາສົມຄະເສດ້ຈົມສຸພຣະນຄຣຄອກເຂາຍອງ

ໜາວມຄຮແລ້ວ ໄດ້ທຽນນຳປົງປາຊົມພັກສູນຂີຍ

ທັງປົງໄປແລ້ວ ບັດນີ້ ຈັກທຽນນຳໄກຣໄປອຶກເລ້າ .

[๓๔] ກົກຂູ້ຫັ້ງ流星 ໄດ້ຍືນປະຫານພາກນັ່ງໂທ ຕີເຕີຍນ ໂພນທະນາວູ້ ຈຶກການທຸລ
ເຮົອນີ້ແດ່ພຣະຜູ້ມີພຣະກາດ .

ພຣະຜູ້ມີພຣະກາດຕັດສຸກ ດູກກົກຂູ້ຫັ້ງ流星 ເສີ່ງນີ້ຈັກອູ້ໄມ້ໄດ້ນານ ຈັກອູ້ໄດ້ເພີ່ງ

๗ ວ່ານທ່ານນີ້ ພັນ ๗ ວັນກົກຂູ້ຫັ້ງ流星 ດັ່ງນີ້ຈັກລ່າວາຫາຕ່ອພາກເຂອ ດ້ວຍ

ຄາຕານີ້ ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ພຣະມາສົມຄະເສດ້ຈົມສຸພຣະນຄຣຄອກເຂາຍອງ

ໜາວມຄຮແລ້ວ ໄດ້ທຽນນຳປົງປາຊົມພັກສູນຂີຍ

ທັງປົງໄປແລ້ວ ບັດນີ້ ຈັກທຽນນຳໄກຣໄປອຶກເລ້າ .

[๓๕] ພາກເຮົອຈົກລ່າວໂຕຕົບຕ່ອນຕ່ອນເຫດນີ້ ດ້ວຍຄາຕານີ້ ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ພຣະຕາຄາຕັດຫັ້ງ流星ຜູ້ເກລັກລ້າມາ ຍ່ອມທຽນ

ນຳຂັນຫັ້ງ流星 ໄປດ້ວຍພຣະສັທ່ວຣມ ເນື້ອຂນ

ຫັ້ງ流星ອັນພຣະອອງຄ່ຽງນໍາໄປໂອຢູ່ໂດຍຫຣມ ຜູ້

ເຂົ້າໃຈອ່າງນີ້ຈະວິບ່າດໍາໄມ້ .

ກີໂດຍສັຍນີ້ແລ້ວ ປະຫານຫັ້ງ流星 ໄດ້ເຫັນກົກຂູ້ຫັ້ງ流星ແລ້ວ ຍ່ອມກ່າວຫາດ້ວຍຄາຕານີ້
ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ພຣະມາສົມຄະເສດ້ຈົມສຸພຣະນຄຣຄອກເຂາຍອງ

ໜາວມຄຮແລ້ວ ໄດ້ທຽນນຳປົງປາຊົມພັກສູນຂີຍ

ທັງປົງໄປແລ້ວ ບັດນີ້ ຈັກທຽນນຳໄກຣໄປອຶກເລ້າ .

ກົກຂູ້ຫັ້ງ流星 ໄດ້ກ່າວໂຕຕົບຕ່ອນຕ່ອນພາກນີ້ ດ້ວຍຄາຕານີ້ ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ພຣະຕາຄາຕັດຫັ້ງ流星ຜູ້ເກລັກລ້າມາ ຍ່ອມທຽນ

ນຳຂັນຫັ້ງ流星 ໄປດ້ວຍພຣະສັທ່ວຣມ ເນື້ອຂນ

ຫັ້ງ流星ອັນພຣະອອງຄ່ຽງນໍາໄປໂອຢູ່ໂດຍຫຣມ ຜູ້

ເຂົ້າໃຈອ່າງນີ້ຈະວິບ່າດໍາໄມ້ .

[๓๖] ປະຫານກ່າວວ່າ ໄດ້ຍືນວ່າ ພຣະສົມຄະເຊື່ອສາຍພຣະຄາຍບຸຕະທຽນນຳຫັ້ງ流星¹
ຫັ້ງ流星ໄປໂດຍຫຣມ ໄມທຽນນຳໄປໂດຍຫຣມ .

ເສີ່ງນີ້ໄດ້ມີເພີ່ງ ๗ ວ່ານທ່ານນີ້ ພັນ ๗ ວັນກົກຂູ້ຫັ້ງ流星 .

ພຣະສາບຸຕະພຣະໂມຄັດລານະບັດພຣະ ຈນ .

ຈຸຕຸກພາກນາວ ຈນ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

ต้นเหตุอปปชญาภัยวัตร

[๓๗] ก็โดยสมัยนั้นแล ภิกษุทั้งหลาย ไม่มีปีชญาภัย ไม่มีการตักเตือน ไม่มีการพร่าสอน บ่อนั่งห่ม ไม่เรียบร้อย มีมารยาทไม่สมควร เที่ยวนิษฐาต เมื่อประชาชนกำลังบริโภค ย้อมน้ำอมบารสำหรับเที่ยวนิษฐาตเข้าไปข้างบนของครารบริโภคบ้าง ข้างบนของครารเดียวบ้าง ข้างบนของครารล้มบ้าง ข้างบนของครารดีบ้าง ขอแกงบ้าง ข้าวสุกบ้าง ด้วยตนเองมาฉัน แม้ในโรงอาหารก็เป็นผู้มีเสียงอ้ออิง มีเสียงดังอยู่ .

คนทั้งหลายจึงเพงโถช ติดเตียน โพนหน่าว่า ไวนพระสมณะเขือสายพระคาบทูตร จึงได้นุ่งห่ม ไม่เรียบร้อย มีมารยาทไม่สมควร เที่ยวนิษฐาต เมื่อประชาชนกำลังบริโภค ได้ น้อมบารสำหรับเที่ยวนิษฐาตเข้าไปข้างบนของครารบริโภคบ้าง ข้างบนของครารเดียวบ้าง ข้างบนของครารล้มบ้าง ข้างบนของครารดีบ้าง ขอแกงบ้าง ข้าวสุกบ้าง ด้วยตนเองมาฉัน แม้ในโรงอาหารก็ได้เป็นผู้มีเสียงอ้ออิง มีเสียงดังอยู่ เมื่อcionพากพราหมณ์ในสถานที่เลี้ยงพราหมณ์ ฉะนั้น .

[๓๘] ภิกษุทั้งหลายได้ยินประชานพากนั้นเพงโถช ติดเตียน โพนหน่าวอย . บรรดาที่ เป็นผู้มักน้อย สันโดย มีความละอาย มีความรังเกียจ ผู้ใดรตอสิกขา ต่างก็เพงโถช ติดเตียน โพนหน่าว่า ไวนภิกษุทั้งหลาย จึงได้นุ่งห่ม ไม่เรียบร้อย มีมารยาทไม่สมควร เที่ยวนิษฐาต เมื่อประชาชนกำลังบริโภค ได้น้อมบารสำหรับเที่ยวนิษฐาตเข้าไปข้างบนของครารบริโภคบ้าง ข้างบนของครารล้มบ้าง ข้างบนของครารเดียวบ้าง ข้างบนของครารดีบ้าง ขอแกงบ้าง ข้าวสุกบ้าง ด้วยตนเองมาฉัน แม้ในโรงอาหารก็ได้เป็นผู้มีเสียงอ้ออิง มีเสียงดังอยู่ ดังนี้ แล้วกราบทูล ความนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

ประชุมภิกษุสงฆ์ทรงสอบตาม

[๓๙] ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมภิกษุสงฆ์ ในพระแทบทีปีแคว้นลัน ในพระแทบทีรากเกิดนั้น แล้วทรงสอบกิษรทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่า ภิกษุ ทั้งหลาย นุ่งห่ม ไม่เรียบร้อย มีมารยาทไม่สมควร เที่ยวนิษฐาต เมื่อประชาชนกำลังบริโภค ย้อมน้ำอมบารสำหรับเที่ยวนิษฐาต เข้าไปข้างบนของครารบริโภคบ้าง ข้างบนของครารเดียวบ้าง ข้างบนของครารล้มบ้าง ข้างบนของครารดีบ้าง ขอแกงบ้าง ข้าวสุกบ้าง ด้วยตนเองมาฉัน แม้ในโรงอาหารก็เป็นผู้มีเสียงอ้ออิง มีเสียงดังอยู่ จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทูลรับว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ .

ทรงติดเตียน

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย การกระทำของโมฆบูรุษเหล่านั้น ไม่เหมาะสม ไม่สม ไม่ควร ไม่ใช่กิจของสมณะ ใช่ไม่ได้ ไม่ควรทำ โินโมฆบูรุษเหล่านั้น จึง ได้นุ่งห่ม ไม่เรียบร้อย มีมารยาทไม่สมควร เที่ยวนิษฐาต เมื่อประชาชนกำลังบริโภค ได้น้อมบารสำหรับเที่ยวนิษฐาตเข้าไปข้างบนของครารบริโภคบ้าง ข้างบนของครารเดียวบ้าง ข้างบนของครารล้มบ้าง ข้างบนของครารดีบ้าง ขอแกงบ้าง ข้าวสุกบ้าง ด้วยตนเองมาฉัน แม้ในโรงอาหารก็ได้เป็นผู้มีเสียงอ้ออิง มีเสียงดังอยู่ ดการภิกษุทั้งหลาย การกระทำของโมฆบูรุษเหล่านั้น นั่น ไม่เป็น ไปเพื่อความเลื่อมใสของชนชนที่ยัง ไม่เลื่อมใส หรือเพื่อความเลื่อมใสยังของชนชนที่ เลื่อมใสแล้ว โดยที่แท้ ย้อมเป็น ไปเพื่อความไม่เลื่อมใสของชนชนที่ยัง ไม่เลื่อมใส และเพื่อ ความเป็นอย่างอื่นของชนบานพากผู้ลี้ลืมใสแล้ว .

ทรงอนุญาตอปปชญาภัย

[๔๐] ครั้นพระผู้มีพระภาคทรงติดเตียนภิกษุเหล่านั้นโดยอนุปริยาดังนี้แล้ว จึงตรัส โถชแห่งความเป็นคนเลี้ยงยาก ความเป็นคนบำรา羯 ความเป็นคนมักมาก ความเป็นคนไม่ สันโดย ความคลอกคลี ความเกียจคร้าน ตรัสรสุคุณแห่งความเป็นคนเลี้ยงง่าย ความเป็นคนบำรา羯 ง่าย ความมักน้อย ความสันโดย ความกำจัด ความชั้ดเกลา อาการที่น่าลืมใส การไม่สะสม การปรารถนาความเพียร โดยอนุกปริยา ทรงทำธรรมภิกษาที่สมควรแก่เรื่องนั้น ที่เหมาะสมแก่ เรื่องนั้นแก่ภิกษุทั้งหลาย แล้วรับสั่งว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรายอนุญาตอปปชญาภัย อปปชญาภัยจัก ตั้งจิตตนิทสมในสัทธิวิหาริกจันบุตร สัทธิวิหาริกจัตตั้งจิตตนิทสมในอปปชญาภัยฉันบิดา เมื่อ เป็นเช่นนี้ อปปชญาภัยและสัทธิวิหาริกนั้น ต่างจักมีความเคารพ ยำเกรง ประพฤติกลมเกลียวกัน อยู่ จักถึงความเจริญของงานใหญ่ในธรรมวินัยนี้ .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แลสัทธิวิหาริกพึงถืออปปชญาภัยอย่างนี้ .

วิธีถืออปปชญาภัย

สิทธิวิหาริกนั้น พึงห่มผ้าอุตราสังค์เจวิญบ่า ให้ไว้ท้า นั่งกระhey ประคงอัญชลีแล้ว กล่าวคำอย่างนี้ ๓ หน

ท่านเจ้าช้า ขอท่านจะเป็นอปปชญาภัยของข้าพเจ้า, ท่านเจ้าช้า ขอท่านจะเป็นอปปชญาภัย ของข้าพเจ้า, ท่านเจ้าช้า ขอท่านจะเป็นอปปชญาภัยของข้าพเจ้า .

อปปชญาภัยรับว่า ดีล เบาใจละ ขอบแก่อบายละ สมควรละ หรือรับว่า จงยังความ ปฏิบัติให้ถึงพร้อมด้วยอาการอันน่าเลื่อมใสเกิด ดังนี้ได้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
รับด้วยกาย รับด้วยวาจา รับด้วยกายด้วยวาจาก็ได้ เป็นอันสิทธิวิหาริกถืออุปัชฌายะ^{แล้ว}

ไม่รับด้วยกาย ไม่รับด้วยวาจา ไม่รับด้วยทั้งกายและวาจา ไม่เป็นอันสิทธิวิหาริกถืออุปัชฌายะ .

อุปัชฌายะวัตร

[๙] ดุกรกิกษุทั้งหลาย สิทธิวิหาริกพึงประพฤติชอบในอุปัชฌายะ .

วิธีประพฤติชอบในอุปัชฌายะนั้น มีดังต่อไปนี้ :-

สิทธิวิหาริกพึงลุกแต่เข้าตู้ ถอดรองเท้า ห่มผ้าแล้วบ่ายเบิก แล้วถวายไม้ขาระพัน
ถวายหน้าล้างหน้า ปูอาสนะไว้

ถ้าญาณี พึงล้างภาชนะแล้วน้อมยาคุเข้าไปคลาย เมื่ออุปัชฌายะดีเมยาคุแล้ว พึงถวายน้ำ
รับภาชนะมา ก็อตต่า อย่าให้กระทบกัน ล้างให้สะอาดแล้วเก็บไว้ เมื่ออุปัชฌายะลุกแล้ว พึงเก็บ
อาสนะ

ถ้าที่นั่นรอก พึงถวัดที่นั่นเสีย .

ถ้าอุปัชฌายะประஸจะเข้าบ้าน พึงถวายผ้านุ่ง พึงรับผ้านุ่งผลิตมา พึงถวายประคตเจา
พึงพับผ้าสั้นชายปฏิเป็นชั้นถวาย พึงล้างบาทรแล้วถวายพร้อมทั้งน้ำด้วย

ถ้าอุปัชฌายะประสารนาจะให้เป็นปัจจามสมณะ พึงปกปิดมณฑล ๓ นุ่งให้เป็นปรมณฑล
แล้วคาดประคตเจา ห่มสังฆภูต ทำเป็นชั้น กลัดดุม ล้างบาทรแล้ว ก็อไป เป็นปัจจามสมณะ
ของอุปัชฌายะ ไม่พึงเดินให้ห้ามนัก ไม่พึงเดินให้ชิดนัก พึงรับวัตถุที่เนื่องในบาร

เมื่ออุปัชฌายะกำลังพุด ไม่พึงพุดสดชื่นในระหว่าง อุปัชฌายะกล่าวถ้อยคำใกล้ต่อ
อาบัติ พึงห้ามเสีย

เมื่อกลับ พึงมาก่อน แล้วปูอาสนะที่นั่นฉันไว้ พึงเตรียมหน้าล้างเท้า ตั้งรองเท้า
กระเบื้องเช็ดเท้าไว้ พึงลุกขึ้นรับบาทรและจิวาร พึงถวายผ้านุ่งผลิต พึงรับผ้านุ่งมา .

ถ้าจิวารข้มเหงื่อ พึงฟื้นเดดไว้ครู่หนึ่ง แต่ไม่พึงผึงทึ่งไว้ที่เดด

พึงพับจิวาร เมื่อพับจิวาร พึงพับให้เหลือมุมกัน ๔ นิ้ว ด้วยตั้งใจมีให้มีรอยพับตรงกลาง
พึงทำประคตเจาไว้ในชนดอันตรวาสก .

ถ้าบินบทาตมิ และอุปัชฌายะประஸจะฉัน พึงถวายน้ำ แล้วน้อมบินบทาตเข้าไปคลาย
พึงถวามอปัชฌายะด้วยน้ำฉัน เมื่ออุปัชฌายะฉันแล้ว พึงถวายน้ำ รับบาทรมา ก็อตต่า อย่าให้
กระทบ ล้างให้สะอาด เช็ดให้แห้งแล้ว ผึงไว้ที่เดดครู่หนึ่ง แต่ไม่พึงมีทึ่งไว้ที่เดด

พึงเก็บบาทรจิวาร เมื่อเก็บบาทร พึงเอามือข้างหนึ่งจับบาทร เอามือข้างหนึ่งลูบคลำ
ใต้เตียงหรือใต้ตั้ง แล้วจึงเก็บบาทร แต่ไม่พึงเก็บบาทรไว้บนพื้นที่ไม่มีสิ่งใดรอง

เมื่อเก็บจิวาร พึงเอามือข้างหนึ่งถือจิวาร เอามือข้างหนึ่งลูบราขาวจิวารหรือสายระเดียง
แล้วทำชายไว้ข้างนอก ทำขันดไว้ข้างใน แล้วจึงเก็บจิวาร

เมื่ออุปัชฌายะลุกแล้ว พึงเก็บอาสนะ เก็บหน้าล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า
ถ้าที่นั่นรอก พึงถวัดที่นั่นเสีย .

ถ้าอุปัชฌายะไดรจะสรงน้ำ พึงจด้น้ำสรงถวาย ถ้าต้องการน้ำเย็น พึงจด้น้ำเย็นถวาย
ถ้าต้องการน้ำร้อน พึงจด้น้ำร้อนถวาย .

ถ้าอุปัชฌายะประஸจะเข้าเรือนไฟ พึงบดจุณ แซดิน ก็อตั้งสำหรับเรือนไฟแล้ว
เดินตามหลังอุปัชฌายะไป ถวายตั้งสำหรับเรือนไฟแล้ว รับจิวารมาวางไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง
พึงถวายจุณ ถวายดิน

ถ้าอุตสาหะอยู่ พึงเข้าเรือนไฟ เมื่อเข้าเรือนไฟ พึงเจดินทางหน้า ปิดทึ่งข้างหน้า
ข้างหลัง แล้วเข้าเรือนไฟ ไม่พึงนั่งเบียดกิกษุผู้เกระ ไม่พึงห้ามกันอาสนะภิกษุใหม่ พึงทำ
บริกรรม แก้อุปัชฌายะในเรือนไฟ

เมื่อออกจากเรือนไฟ พึงถือตั้งสำหรับเรือนไฟ แล้วปิดทึ่งข้างหน้าทึ่งข้างหลังออกจาก
เรือนไฟ

พึงทำบริกรรมแก้อุปัชฌายะแม่ในน้ำ อาบเสร็จแล้ว พึงขึ้นมา ก่อน ทำตัวของตน
ให้แห้งน้ำ นุ่งผ้าแล้ว พึงเช็ดน้ำจากตัวของอุปัชฌายะ พึงถวายผ้านุ่ง พึงถวายผ้าสั้นชายปฏิ
ถือตั้งสำหรับเรือนไฟมา ก่อน แล้วปูอาสนะไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง พึงขันผ้าปูน้ำ
พึงถวามอปัชฌายะด้วยน้ำฉัน .

ถ้าประஸจะเรียนบาลี พึงขอให้อุปัชฌายะแสดงบาลีขึ้น

ถ้าประஸจะสอบความอรรถกถา พึงสอบความ .

อุปัชฌายะอยู่ในวิหารแห่งใด ถ้าวิหารแห่งนั้นรอก ถ้าอุตสาหะอยู่ พึงปิด gwad เสียง
เมื่อปิด gwad วิหาร พึงขันบทาตจิวารออกก่อน แล้ววางไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง พึงขันผ้าปูน้ำ
และผ้าปูน่อน ฟูก หมอน ออกวางไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

เตียงตั้ง สิทธิวิหาริกพึงยกตัวๆ อย่าให้ครุดสี อย่าให้กระทบกระแทกบานและกรอบ
ประตู ขอนอกให้เรียบร้อย แล้วตั้งไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เขียงรองเตียง กระโคน พนักอิง
พึงขันออกตั้งไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เครื่องปูพื้น พึงสังเกตที่ปูไว้เดิม แล้วนกอกวางไว้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

ถ้าในวิหารมีเทnyder เยื่อ พึงภาวดแต่เพดานลงมาก่อน กروبหน้าต่างและหม้อห้องพิงเชิด
เสียง ถ้าฝ่าเข้าทำบริกรรมด้วยน้ำมัน หรือพื้นเบาทาสีดำเน็นรา พึงเอาผ้าชุบน้ำบิดแล้วเชิดเสียง
ถ้าพื้นแขวนได้ทำ พึงเอาผ้าประพรเมแล้วเชิดเสียง ระวังอย่าให้วิหารฟุงด้วยธลี พึงภาวดเหมากเยื่อ
ทึ่งเสียง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

เครื่องลาดพื้น พึงผึ่งแเดด ชำรุด เคาะปิด แล้วขอกลับปูไว้ตามเดิม เขียงรองเตียง
พึงผึ่งแเดด ขัด เชิด แล้วขอกลับตั้งไว้ที่เดิม เตียงตั้ง พึงผึ่งแเดดขัดสี เคาะเสียง ยกต่ำๆ อย่าให้
ครุฑสี กระบทบกระแทกบานและกรอบประตู ขอกลับไปให้ดีๆ แล้วตั้งไว้ตามเดิม ฟูก หมอน
ผ้าปูนั่ง ผ้าปูนอน พึงผึ่งแเดด ทำให้สะอาด ตอบเสียง แล้วนำกลับวางปูไว้ตามเดิม กระโคน
พนักอิง พึงผึ่งแเดด เชิดถูกเสียงแล้วขอกลับตั้งไว้ตามเดิม

พึงเก็บนาตรจิวาร เมื่อเก็บนาตร พึงอาเมือข้างหนึ่งับนาตร เอาเมือข้างหนึ่งลูบคลำ
ใต้เตียงหรือใต้ตั้งแล้วจึงเก็บนาตร แต่ไม่พึงเก็บนาตรบนพื้นที่ไม่มีสิ่งใดรอง

เมื่อเก็บจิวาร พึงอาเมือข้างหนึ่งถือจิวาร เอาเมือข้างหนึ่งลูบราจิวารหรือสายระเดียง แล้ว
แล้วทำชาย ไว้ข้างนอก ทำขันด้วยไว้ข้างใน แล้วเก็บจิวาร.

ถ้าลมเจือด้วยเผศลีพัดมาแต่ทิศตะวันออก พึงปิดหน้าต่างด้านตะวันออก ถ้าพัดมาแต่
ทิศตะวันตก พึงปิดหน้าต่างด้านตะวันตก ถ้าพัดมาแต่ทิศเหนือ พึงปิดหน้าต่างด้านเหนือ
ถ้าพัดมาแต่ทิศใต้ พึงปิดหน้าต่างด้านใต้ ถ้าถูกหน้าพึงปิดหน้าต่างกลางวัน กลางคืนพึงปิด
ถากดร้อน พึงปิดหน้าต่างกลางวัน กลางคืนพึงปิด.

ถ้าบวีวนาน ชั้มนำ โรงลัน โรงไฟ รัจจาภู ราก พึงปิดภาวดเสียง ถ้าน้ำฉันน้ำใช้ไม่มี
พึงจัดตั้งไว้ ถ้าน้ำในหม้อชำรุด ไม่มี พึงตักน้ำมาไว้ในหม้อชำรุด.

ถ้าความกระสันดั่งเกิดแก่อปีชณาวย สทธิวิหาริกพึงช่วยรับ หรือพึงงานกิกขื่นให้
ช่วยรับ หรือพึงทำธรรมกถาแก่อปีชณาวยนั่น ถ้าความรำคาญบังเกิดแก่อปีชณาวย สทธิวิหาริก
พึงช่วยบรรเทา หรือพึงงานกิกขื่นให้ช่วยบรรเทา หรือพึงทำธรรมกถาแก่อปีชณาวยนั่น ถ้า
ความเห็นผิดบังเกิดแก่อปีชณาวย สทธิวิหาริกพึงให้สละเสียง หรือพึงงานกิกขื่นให้ช่วย หรือ
พึงทำธรรมกถาแก่อปีชณาวยนั่น. ถ้าอปีชณาวยต้องอาบดีหนักควรปริวารส สทธิวิหาริกพึงทำความ
ขาวข่วยว่า ด้วยอนุญาต ไว้หนอ ลงพึงให้ปริวารแก่อปีชณาวย ถ้าอปีชณาวยควรซักเข้าหา
อาบดีเดิม สทธิวิหาริกพึงทำความขาวข่วยว่า ด้วยอนุญาต ไว้หนอ ลงพึงชักอปีชณาวย
เข้าหาอาบดีเดิม ถ้าอปีชณาวยความมันต สทธิวิหาริกพึงทำความขาวข่วยว่า ด้วยอนุญาต ไว้
หนอ ลงพึงให้манตแก่อปีชณาวย ถ้าอปีชณาวยควรอพกาน สทธิวิหาริกพึงทำความขาวข่วยว่า
ด้วยอนุญาต ไว้หนอ ลงพึงอพกาน อปีชณาวย พึงประพฤติชอบ.

ถ้าสังป์ปราทานจะทำกรรมแก่อปีชณาวย คือ ตั้ชชนียกรรม นิยสกกรรม ปัพพาชนียกรรม
ปฏิสราณียกรรม หรืออกเขเปนียกรรม สทธิวิหาริก พึงทำความขาวข่วยว่า ด้วยอนุญาต ไว้
หนอ ลงพึงไม่พึงทำกรรมแก่อปีชณาวย หรือลงพึงหนอนไปเพื่อกรรมสถานแบบ หรืออปีชณาวย
นั่นถูกลงชื่นที่กรรม นิยสกกรรม ปัพพาชนียกรรม ปฏิสราณียกรรม หรืออกเขเปนียกรรม
แล้ว สทธิวิหาริกพึงทำความขาวข่วยว่า ด้วยอนุญาต ไว้หนอ อปีชณาวย พึงประพฤติชอบ
พึงหมายเยอหยি พึงประพฤติแก้ตัว ลงพึงพึงรับกรรมนั่นเสียง.

ถ้าจิวรของอปีชณาวยจะต้องซัก สทธิวิหาริกพึงซัก หรือพึงทำความขาวข่วยว่า ด้วย
อนุญาต ไว้หนอ ใจๆ พึงซักจิวรของอปีชณาวย ถ้าจิวรของอปีชณาวยจะต้องทำ สทธิวิหาริก
พึงทำ หรือพึงทำความขาวข่วยว่า ด้วยอนุญาต ไว้หนอ ใจๆ พึงทำจิวรของอปีชณาวย
ถ้าน้ำย้อมของอปีชณาวยจะต้องต้ม สทธิวิหาริกพึงต้ม หรือพึงทำความขาวข่วยว่า ด้วยอนุญาต
อย่าง ไว้หนอ ใจๆ พึงต้มน้ำย้อมของอปีชณาวย ถ้าจิวรของอปีชณาวยจะต้องย้อม สทธิวิหาริก
พึงย้อม หรือพึงทำความขาวข่วยว่า ด้วยอนุญาต ไว้หนอ ใจๆ พึงย้อมจิวรของอปีชณาวย
เมื่อย้อมจิวร พึงย้อมพลิกกลับ ไปกลับมาให้ดีๆ เมื่อยัดน้ำย้อมยังหยด ไม่ขาดสาย ไม่พึงหลัก
ไปเสียง.

สทธิวิหาริกไม่ออกอปีชณาวยก่อน ไม่พึงให้บาราแก่กิกขุบงรูป ไม่พึงรับนาตรของ
กิกขุบงรูป ไม่พึงให้จิวรแก่กิกขุบงรูป ไม่พึงรับจิวรของกิกขุบงรูป ไม่พึงให้บริหารแก่กิกขุ
บงรูป ไม่พึงรับบริหารของกิกขุบงรูป ไม่พึงปลงหมดให้กิกขุบงรูป ไม่พึงให้กิกขุบงรูปปลงหมด
ให้ ไม่พึงทำบริกรรม ไม่พึงให้กิกขุบงรูปทำบริกรรมให้ ไม่พึงทำความขาวข่วยแก่กิกขุบงรูป
ไม่พึงลังให้กิกขุบงรูปทำความขาวข่วย ไม่พึงเป็นปัจจามะของกิกขุบงรูป ไม่พึงพากิกขุ
บงรูปไปเป็นปัจจามะ ไม่พึงนำบิณฑบาตไปให้กิกขุบงรูป ไม่พึงให้กิกขุบงรูปนำบิณฑบาต
มาให้ ไม่ลาอปีชณาวยก่อน ไม่พึงเข้าบ้าน ไม่พึงไปป่าช้า ไม่พึงหลักไปสู่ทิศ ถ้าอปีชณาวย
อาพาธ พึงพยายามจนตลอดชีวิต พึงจรณกกว่าจะหาย .

อปีชณาวยัตร จบ

สทธิวิหาริกวัตร

[๙๒] ดุกรกิกขุทึ้งหลาย อปีชณาวยพึงประพฤติชอบในสทธิวิหาริก .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
วิธีประพฤติชอบในสังฆวิหาริกนั้น มีดังต่อไปนี้ : -

ดุกรากษษหงหงาย อปชฌายะพึงลงเคราะห์ อนุเคราะห์ สังฆวิหาริก ด้วยสอนบาลี
และอรรถกถา ด้วยให้โอวาทและอนุศาสนี。

ถ้าอปชฌายะมีนาตร สังฆวิหาริกไม่มีนาตร อปชฌายะพึงให้นาตรแก่สังฆวิหาริก หรือ
พึงทำความขานขวยว่า ด้วยอนุญาตอย่าง ไรหนอ นาตรพึงบังเกิดแก่สังฆวิหาริก

ถ้าอปชฌายะมีจิรา สังฆวิหาริกไม่มีจิรา อปชฌายะพึงให้จิราแก่สังฆวิหาริก หรือ
พึงทำความขานขวยว่า ด้วยอนุญาตอย่าง ไรหนอ จิราพึงบังเกิดแก่สังฆวิหาริก

ถ้าอปชฌายะมีบริหาร สังฆวิหาริกไม่มีบริหาร อปชฌายะ พึงให้บริหารแก่สังฆวิหาริก
หรือพึงทำความขานขวยว่า ด้วยอนุญาตอย่าง ไรหนอ บริหารพึงบังเกิดแก่สังฆวิหาริก .

ถ้าสังฆวิหาริกอาพาธ อปชฌายะพึงลุกแต่เข้าตุร แล้วให้ไม้ชำระฟัน ในน้ำล้างหน้า
บูคลานะไว้

ถ้ายาคูม พึงล้างขานนะแล้ว นำยาคูมาไปให้ เมื่อสังฆวิหาริกดื่มยาคูแล้ว พึงให้น้ำ
รับภาษานะมา ถือต่าๆ อย่าให้กระทบกัน ล้างให้สะอาดแล้วเก็บไว้ เมื่อสังฆวิหาริกลุกแล้ว
พึงเก็บอาสนะ ถ้าที่นั่นรัก พึงภาัดที่นั่นเสีย .

ถ้าสังฆวิหาริกประஸงคจะเข้าบ้าน พึงให้ผ้านุ่ง พึงรับผ้านุ่งผลัดมา พึงให้ประคตเอว
พึงพับลังขาภูมิเป็นชั้นให้ พึงล้างนาตรแล้วให้พร้อมทั้งน้ำด้วย พึงปูอาสนะที่นั่งฉันไว้ ด้วยกำหนด
ในใจฯเพียงเวลาเท่านี้ สังฆวิหาริกลักษณ์ล้มมา น้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า
พึงเตรียมตั้งไว้ พึงลูกขี้นรับนาตรและจิรา พึงให้ผ้านุ่งผลัด พึงรับผ้านุ่งมา.

ถ้าจิราซึ่งเมื่อพึงเดดไว้ครู่หนึ่ง แต่ไม่พึงพึงทั้งไว้ที่เดด
พึงพับจิรา เมื่อพับจิรา พึงพับให้เหลือมุมกัน ๔ นิ้ว ด้วยตั้งใจมีให้มีรอยพับ

ตรงกลาง พึงทำประคตเอวไว้ในขันด้อนตรัวสัก .

ถ้าบินบทาตมี และสังฆวิหาริกประஸงคจะฉัน พึงให้น้ำแล้วน้ำบินบทาตเข้าไปให้
พึงกามสังฆวิหาริกด้วยน้ำฉัน เมื่อสังฆวิหาริกฉันแล้ว พึงให้น้ำ รับนาตรมา ถือต่าๆ อย่าให้
กระทบ ล้างให้สะอาด เช็ดให้แห้ง แล้วพึงพึงไว้ที่เดดครู่หนึ่ง แต่ไม่พึงพึงทั้งไว้ที่เดด

พึงเก็บนาตราจิรา เมื่อเก็บนาตรา พึงอา沫้อข้างหนึ่นจับนาตร เอา沫้อข้างหนึ่นลูบคลำ
ใต้เตียงหรือใต้ตั้งแล้วจึงเก็บนาตรา แต่ไม่พึงเก็บนาตราไว้บนพื้นที่ไม่มีสิ่งใดรอง

เมื่อกับจิรา พึงอา沫้อข้างหนึ่งถือจิรา เอา沫้อข้างหนึ่งลูบราจิรา หรือสายระเดียง
แล้วทำขยำไว้ข้างนอก ขนาดได้ไว้ข้างในแล้วจึงเก็บจิรา

เมื่อสังฆวิหาริกลุกแล้ว พึงกับอาสนะ เก็บน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า
ถ้าที่นั่นรัก พึงภาัดที่นั่นเสีย .

ถ้าสังฆวิหาริกครั้งสรงน้ำ พึงจัดน้ำสรงให้ ถ้าต้องการน้ำเย็น พึงจัดน้ำเย็นให้
ถ้าต้องการน้ำร้อน พึงจัดน้ำร้อนให้ .

ถ้าสังฆวิหาริกประஸงคจะเข้าเรือนไฟ พึงบดจุน แซดิน ถือตั้งสำหรับเรือนไฟไป
แล้วให้ตั้งสำหรับเรือนไฟ แล้วรับจิราภาวะไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง พึงให้จุน ให้ดิน

ถ้าอุตสาหะอยู่ พึงข้าเรือนไฟ เมื่อข้าเรือนไฟ พึงอาดินทาหน้า ปิดทั้งข้างหน้า
ทั้งข้างหลัง แล้วข้าเรือนไฟ ไม่พึงนั่งเบียดกิษกุญแจรูเระ ไม่พึงห้ามกันอาสนะกิษกุญแจใหม่ พึงทำ
บริกรรมแก่สังฆวิหาริกในเรือนไฟ

เมื่อออกจากเรือนไฟ พึงถือตั้งสำหรับเรือนไฟ แล้วปิดทั้งข้างหน้าทั้งข้างหลัง ออกจาก
เรือนไฟ

พึงทำบริกรรมแก่สังฆวิหาริก แม่ในน้ำ อาบเสร็จแล้วพึงขึ้นมาก่อน ทำตัวของตน
ให้แห้งแล้ว นุ่งผ้าแล้วพึงเช็ดน้ำจากตัวของสังฆวิหาริก พึงให้ผ้านุ่ง พึงให้ห้าสั่งชาภูมิ พึงถือตั้ง
สำหรับเรือนไฟมาก่อน แล้วปูอาสนะไว้ เตรียมน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้าไว้
พึงกามสังฆวิหาริกด้วยน้ำฉัน .

สังฆวิหาริกอยู่ในวิหารแห่งใด ถ้าวิหารแห่งนั้นรัก ถ้าอุตสาหะอยู่ พึงปัดกวาดเสีย
เมื่อปัดกวาดวิหาร พึงขันนาตรจิราออกก่อนแล้ววางไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง พึงขันผ้าปูนั่ง
และผ้าปูน่อน ฟูก หมอน ออกวางไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

เตียงตั้ง อปชฌายะพึงยกต่าๆ อย่าให้ครุดสู อย่าให้กระทบกระแทกบานและกรอบประตู
ขนออกให้เรียบร้อย แล้วตั้งไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เขียงรองเตียง กระโจน พนักอิง
พึงขันออกวางไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เครื่องปูพื้น พึงลังเกตที่ปูไว้ที่เดิม แล้วขันออกวางไว้
ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

ถ้าในวิหารมีหยากเยือ พึงภาดแต่เพดานลงมาก่อน กรอบหน้าต่างและมุมห้อง พึง
เช็ดเสีย ถ้าฝ่าเข้าทำบริกรรมด้วยน้ำมัน หรือพื้นแขวนทาสีดำขึ้นรา พึงเอาผ้าชบันน้ำบิดแล้วเช็ดเสีย
ถ้าพื้นแขวนมีได้ทำ พึงเจา naï ประพรມแล้วเช็ดเสีย ระวังอย่าให้วิหารฟุ่งด้วยธลี พึงภาดหยากเยือ
ทึ้งเสีย ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

เดร่องลادพื้น พึงพึงเดด ชำระ เคาะ ปัดแล้ว ขنكลับป่าวิตามเดิม เขียงรองเตียง พึง
พึงเดด ขัด เช็ดแล้ว ขنكลับไว้ในที่เดิม เตียงตั้ง พึงพึงเดด ขัดสี เเคะเสีย ยกต่าๆ อย่าให้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ครุดสี อย่าให้กระบวนการและกรอบประตุ ขนกกลับไปให้ดีๆ แล้วตั้งไว้ตามเดิม ฟูก
หมอน ผ้าปูนั่ง ผ้าปูนอน พึงผึ่งแಡด ทำให้สะอาด อบลีย แล้วนำกลับวางปูไว้ตามเดิม กระโคน
พนักอิง พึงผึ่งแಡด เชือด ถุสีย แล้วขอกลับตั้งไว้ตามเดิม

พึงเก็บนาตรจีว์ เมื่อเก็บนาตร พึงอาเมือข้างหนึ่งจับนาตร เอโนือข้างหนึ่งลูบคลำ
ได้เตียงหรือได้ตั้ง แล้วจึงเก็บนาตร แต่ไม่พึงวางนาตรบนพื้นที่ไม่มีสิ่งใดรอง

เมื่อกับจีร พึงอาเมือข้างหนึ่งถือจีร เอาเมือข้างหนึ่งลูบราจารจีรสายระเดียงแล้ว
ทำหายไว้ข้างนอก ทำขันดไว้ข้างในแล้วจึงกับจีร .

ถ้าลมเจ้อด้วยผลดีพัดมาแต่ทิศตะวันออก พึงปิดหน้าต่างด้านตะวันออก ถ้าพัดมา
แต่ทิศตะวันตก พึงปิดหน้าต่างด้านตะวันตก ถ้าพัดมาแต่ทิศเหนือ พึงปิดหน้าต่างด้านเหนือ
ถ้าพัดมาแต่ทิศใต้ พึงปิดหน้าต่างด้านใต้ ถ้าฤดูหนาว พึงเปิดหน้าต่างกลางวัน พึงปิดกลางคืน
ถ้าฤดูร้อน พึงปิดหน้าต่างกลางวัน พึงเปิดกลางคืน .

ถ้าบริเวณ ชั้นน้ำ โรงลัน โรงไฟ รัจกีรี ราก พึงปิดภายนอกเสีย ถ้าน้ำล้นน้ำใช้ไม่มี
พึงจัดตั้งไว้ ถ้าน้ำในหม้อชำรุด ไม่มี พึงตักน้ำมาไว้ในหม้อชำรุด .

ถ้าความร้อนบันบังเกิดแก่สหทิวิหาริก อุปชณาจะพึงช่วยรับหรือพึงงานกิกษุนิให้
ช่วยรับ หรือพึงทำธรรมกถาแก่สหทิวิหาริกนั้น ถ้าความร้อนคัญบังเกิดแก่สหทิวิหาริก อุปชณาจะ
พึงบรรเทา หรือพึงงานกิกษุนิให้ช่วยบรรเทา หรือพึงทำธรรมกถาแก่สหทิวิหาริกนั้น ถ้าความ
เห็นผิดบังเกิดแก่สหทิวิหาริก อุปชณาจะพึงให้สละเสีย หรือพึงงานกิกษุนิให้ช่วย หรือพึงทำ
ธรรมกถาแก่สหทิวิหาริกนั้น . ถ้าสหทิวิหาริกต้องอาบติดหนัก ควรปริวารส อุปชณาจะพึงทำความ
ช่วยรับ ด้วยอบายอย่าง ไวนอน ลงพึงให้ปริวารสแก่สหทิวิหาริก ถ้าสหทิวิหาริกควรซักเก้เข้า
หากาบติดเดิม อุปชณาจะพึงทำความช่วยรับ ด้วยอบายอย่าง ไวนอน ลงพึงซักสหทิวิหาริก
เข้าหากาบติดเดิม ถ้าสหทิวิหาริกควรมาต อุปชณาจะพึงทำความช่วยรับ ด้วยอบายอย่าง ไวนอน
ลงพึงให้มาตแก่สหทิวิหาริก ถ้าสหทิวิหาริกควรอพกาน อุปชณาจะพึงทำความช่วยรับ
ด้วยอบายอย่าง ไวนอน ลงพึงอพกานสหทิวิหาริก .

ถ้าลงป์ปราถอนจะทำกรรมแก่สหทิวิหาริก คือ ตัวชนี้ยกกรรม นิยกรรม ปัพพาชนี้ยกกรรม
ปฏิสารณ์ยกกรรม หรืออุกเขปนี้ยกกรรม อุปชณาจะพึงทำความช่วยรับ ด้วยอบายอย่าง ไวนอน
ลงพึงพึงทำกรรมแก่สหทิวิหาริก หรือลงพึงน้อมไปเพื่อกรรมลสถานเบา หรือสหทิวิหาริกนั้น
ถูกสมช่องตัวชนี้ยกกรรม นิยกรรม ปัพพาชนี้ยกกรรม ปฏิสารณ์ยกกรรม หรืออุกเขปนี้ยกกรรมแล้ว
อุปชณาจะพึงทำความช่วยรับ ด้วยอบายอย่าง ไวนอน สหทิวิหาริกพึงประพฤติชอบ
พึงหายเยือหึง พึงประพฤติแก้ตัว ลงพึงพึงร่วงกรรมนี้เสีย .

ถ้าจีรของสหทิวิหาริกจะต้องซัก อุปชณาจะพึงบอกว่า ท่านพึงซักอย่างนี้ หรือพึงทำ
ความช่วยรับ ด้วยอบายอย่าง ไวนอน ไดรๆ พึงซักจีรของสหทิวิหาริก ถ้าจีรของ
สหทิวิหาริกจะต้องทำ อุปชณาจะพึงบอกว่า ท่านพึงทำอย่างนี้ หรือพึงทำความช่วยรับ
ด้วยอบายอย่าง ไวนอน ไดรๆ พึงทำจีรของสหทิวิหาริก ถ้าน้ำย้อมของสหทิวิหาริกจะต้องต้ม
อุปชณาจะพึงบอกว่า ท่านพึงต้มอย่างนี้ หรือพึงทำความช่วยรับ ด้วยอบายอย่าง ไวนอน
ไดรๆ พึงต้มน้ำย้อมของสหทิวิหาริก ถ้าจีรของสหทิวิหาริกจะต้องย้อม อุปชณาจะพึงบอกว่า
ท่านพึงย้อมอย่างนี้ หรือพึงทำความช่วยรับ ด้วยอบายอย่าง ไวนอน ไดรๆ พึงย้อมจีรของ
สหทิวิหาริก เมื่อย้อมจีร พึงย้อมพลิกกลับไปมาให้ดีๆ เมื่อยาดเนยย้อมยังไม่ขาดสาย ไม่พึง
หลักไปเสีย . ถ้าสหทิวิหาริกอาพาธ พึงพยายามลจนตลอดชีวิต พึงรอนกว่าจะหาย .

สหทิวิหาริกวัตร จบ

การประณามและการให้ขมา

[๘๓] ก็โดยสมัยนั้นแล สหทิวิหาริกทึ่งหลาย ไม่ประพฤติชอบในอุปชณาจะทึ่งหลาย .
บรรดาภิกษุที่เป็นผู้กันน้อย . . . ต่างกีเพงโถะ ตีเตียน โภนทะนาว่า ใจนสหทิวิหาริกทึ่งหลาย
จึงไม่ประพฤติชอบในอุปชณาจะทึ่งหลายแล้ว และได้กราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทึ่งหลายว่า ดูกรภิกษุทึ่งหลาย ข่าวว่า สหทิวิหาริก^๑
ทึ่งหลาย ไม่ประพฤติชอบในอุปชณาจะทึ่งหลาย ?

ภิกษุทึ่งหลายทูลรับว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้ .

ทรงตีเตียน

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรภิกษุทึ่งหลาย ใจนสหทิวิหาริกทึ่งหลายเชิง
ไม่ประพฤติชอบในอุปชณาจะทึ่งหลายแล้ว ครั้นแล้วทรงทำธรรมมีกถา รับสั่งกะภิกษุทึ่งหลายว่า
ดูกรภิกษุทึ่งหลาย สหทิวิหาริกจะไม่ประพฤติชอบในอุปชณาจะไม่ได้ รูปได้ไม่ประพฤติชอบ
ต้องอาบติดทุกกฎ .

สหทิวิหาริกทึ่งหลายยังไม่ประพฤติชอบอย่างเดิม . ภิกษุทึ่งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นแล
พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภิกษุทึ่งหลาย เราอนุญาตให้ประณามสหทิวิหาริกผู้
ไม่ประพฤติชอบ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

วิธีประณาม

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็แล อปชณาจะพึงประณามสัทธิวิหาริกอย่างนี้ว่า ฉันประณามเรอ เอ้อยาเข้ามา ณ ที่นี่ เอ่องบนนาตรจารของเรอออกไปเสีย, พึงประณามว่า เรօไม่ต้องอุปฐากฉัน ดังนี้ก็ได้

อปชณาจะย่อเมี้ยนสัทธิวิหาริกให้รู้ด้วยภาษา ก็ได้ ให้รู้ด้วยวิชา ก็ได้ ให้รู้ด้วยทั้งกายและ วิชา ก็ได้ เป็นอันประณามแล้ว ถ้ายังมีได้แสดงอาการกายให้รู้ ยังมีบอกให้รู้ด้วยวิชา ยัง มีได้แสดงอาการกายและวิชาให้รู้ สัทธิวิหาริกไม่ซื่อว่าคุณประณาม.

สมัยต่อมา สัทธิวิหาริกทั้งหลายกูกประณามแล้ว ไม่ขอให้อปชณาจะอดโภช . ภิกษุ ทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดุกรกิษทั้งหลาย เรา อนุญาตให้สัทธิวิหาริกขอให้อปชณาจะอดโภช .

สัทธิวิหาริกทั้งหลายไม่ยอมขอให้อปชณาจะอดโภชอย่างเดิม . ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูล เรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดุกรกิษทั้งหลาย สัทธิวิหาริกกุประณาม แล้ว จะไม่ขอให้อปชณาจะอดโภชไม่ได้ รูปได้ไม่ขอให้อปชณาจะอดโภช ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา อปชณาจะทั้งหลายอันພากสัทธิวิหาริกขอให้อหดโภชอยู่ ก็ไม่ยอมอดโภช . ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดุกรกิษทั้งหลาย เราอนุญาตให้อปชณาจะอดโภช .

อปชณาจะทั้งหลายยังไม่ยอมอดโภชอย่างเดิม . พากสัทธิวิหาริกหลักไปเสียบ้าง สึก ไปเสียบ้าง ไปเข้ารีดเดียรลีย์เสียบ้าง . ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดุกรกิษทั้งหลาย อปชณาจะอันພากสัทธิวิหาริกขอให้อหดโภชอยู่ จะไม่ ยอมอดโภชไม่ได้ รูปได้ไม่ยอมอดโภช ต้องอาบัติทุกกฎ .

[๔] ก็โดยสมัยนั้นแล อปชณาจะประณามสัทธิวิหาริกผู้ประพฤติชอบ ไม่ประณาม สัทธิวิหาริกผู้ประพฤติมิชอบ . ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค พระผู้มี พระภาคตรัสว่า ดุกรกิษทั้งหลาย สัทธิวิหาริกผู้ประพฤติชอบ อปชณาจะไม่พึงประณาม รูปได้ประณามต้องอาบัติทุกกฎ . ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง สัทธิวิหาริกผู้ประพฤติมิชอบ อปชณาจะ ไม่ประณามไม่ได้ รูปได้ไม่ประณามต้องอาบัติทุกกฎ .

องค์แห่งการประณาม

ดุกรกิษทั้งหลาย อปชณาจะพึงประณามสัทธิวิหาริกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ :-

๑. หาความรักให้ร้อย่ายิ่งในอปชณาจะได้
๒. หาความเลื่อมใสอย่างยิ่งมีได้
๓. หาความละอายอย่างยิ่งมีได้
๔. หาความเคราะพออย่างยิ่งมีได้ และ
๕. หาความหวังดีต่ออย่างยิ่งมีได้

ดุกรกิษทั้งหลาย อปชณาจะพึงประณามสัทธิวิหาริก ผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

ดุกรกิษทั้งหลาย อปชณาจะไม่พึงประณามสัทธิวิหาริก ผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

๑. มีความรักให้ร้อย่ายิ่งในอปชณาจะ
๒. มีความเลื่อมใสอย่างยิ่ง
๓. มีความละอายอย่างยิ่ง
๔. มีความเคราะพออย่างยิ่ง และ
๕. มีความหวังดีต่ออย่างยิ่ง

ดุกรกิษทั้งหลาย อปชนาจะไม่พึงประณามสัทธิวิหาริก ผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

ดุกรกิษทั้งหลาย สัทธิวิหาริกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ควรประณาม คือ

๑. หาความรักให้ร้อย่ายิ่งในอปชณาจะได้
๒. หาความเลื่อมใสอย่างยิ่งมีได้
๓. หาความละอายอย่างยิ่งมีได้
๔. หาความเคราะพออย่างยิ่งมีได้ และ
๕. หาความหวังดีต่ออย่างยิ่งมีได้

ดุกรกิษทั้งหลาย สัทธิวิหาริกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ควรประณาม .

ดุกรกิษทั้งหลาย สัทธิวิหาริกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ควรประณาม คือ

๑. มีความรักให้ร้อย่ายิ่งในอปชณาจะ
๒. มีความเลื่อมใสอย่างยิ่ง
๓. มีความละอายอย่างยิ่ง
๔. มีความเคราะพออย่างยิ่ง และ
๕. มีความหวังดีต่ออย่าง

ดุกรกิษทั้งหลาย สัทธิวิหาริกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ควรประณาม .

ดุกรกิษทั้งหลาย สัทธิวิหาริกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ อปชนาจะเมื่อไม่ประณาม มี ไทย เมื่อประณาม ไม่มีโทษ คือ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

๑. หาความรักใคร่อย่างยิ่งในอุปัชฌายะมิได้
๒. หาความเลื่อมใสอย่างยิ่งมิได้
๓. หาความละอายอย่างยิ่งมิได้
๔. หาความการพอย่างยิ่งมิได้ และ
๕. หาความหวังดีต่ออย่างยิ่งมิได้

ดุกรกิษทั้งหลาย สัทธิวิหาริกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล อุปัชฌายะ เมื่อไม่ประนาม มีโทষ เมื่อประนาม ไม่มีโทษ .

ดุกรกิษทั้งหลาย สัทธิวิหาริกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ อุปัชฌายะ เมื่อประนาม มีโทษ เมื่อไม่ประนาม ไม่มีโทษ คือ

๑. มีความรักใคร่อย่างยิ่งในอุปัชฌายะ
๒. มีความเลื่อมใสอย่างยิ่ง
๓. มีความละอายอย่างยิ่ง
๔. มีความเดารพอย่างยิ่ง และ
๕. มีความหวังดีต่ออย่างยิ่ง

ดุกรกิษทั้งหลาย สัทธิวิหาริกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล อุปัชฌายะ เมื่อประนาม มีโทษ เมื่อไม่ประนาม ไม่มีโทษ

มูลเหตุอุปสมบทด้วยญัตติจิตตุตถกรรม

เรื่องพราหมณ์คุณหนึ่ง

[๘๕] ก็โดยสมัยนั้นแล พราหมณ์คุณหนึ่งเข้าไปหากิษทั้งหลาย แล้วขอบรรพชา .

กิษทั้งหลายไม่ประทานจะให้เรือนบรรพชา . เมื่อเรอไม่ได้บรรพชาในสำนักกิษ จึงได้ชูป้อม เครื่ามอง มีผ้าพรมคล้ำ มีผ้าเหลืองฯ ขึ้น มีเนื้อตัวสะพรึงด้วยอัน . พระผู้มีพระภาคทอดพระเนตรเห็นพราหมณ์นั้นชูป้อม เครื่ามอง มีผ้าพรมคล้ำ มีผ้าเหลืองขึ้นฯ มีเนื้อตัว สะพรึงด้วยอัน ครั้นแล้วรับสั่งกิษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย เหตุใดในพราหมณ์นั้น จึงได้ชูป้อม เครื่ามอง มีผ้าพรมคล้ำ มีผ้าเหลืองขึ้นฯ มีเนื้อตัวสะพรึงด้วยอันล่า?

กิษทั้งหลายทูลว่า เพราหมณ์นั้นเข้าไปหากิษทั้งหลาย แล้วขอบรรพชา กิษทั้งหลายไม่ประทานจะให้เรือนบรรพชา เมื่อเรอไม่ได้บรรพชาในสำนักกิษ จึงได้ชูป้อม เครื่ามอง มีผ้าพรมคล้ำ มีผ้าเหลืองขึ้นฯ มีเนื้อตัวสะพรึงด้วยอัน พระพุทธเจ้าฯ .

ทันนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งถามกิษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย ได้ระลึกถึงบุญคุณ ของพราหมณ์นั้นได้บ้าง? เมื่อตัวสักถามอย่างนี้แล้ว ท่านพระสาวินตรได้ทูลคำนี้ต่อพระผู้มีพระภาค ว่า ข้าพระพุทธเจ้าฯ ระลึกถึงบุญคุณของพราหมณ์นั้นได้อยู่ พระพุทธเจ้าฯ .

ก. ดุกรสาวินตร ก็เชื่อระลึกถึงบุญคุณของพราหมณ์นั้น ได้อย่างไรบ้าง?

สา. พระพุทธเจ้าฯ เมื่อข้าพระพุทธเจ้าฯ ที่ยวบินทบทอยู่ ณ พระนครราชคฤห์นี้ พราหมณ์ผู้นั้น ได้ลังให้ถวายกิษฯ ๑ ทัพพี ข้าพระพุทธเจ้าฯ ระลึกถึงบุญคุณของพราหมณ์นั้นได้ เท่านั้นแล พระพุทธเจ้าฯ .

ก. ดีล่ะฯ สาวินตร ความจริงสัตบุญทั้งหลาย เป็นผู้กตัญญูกตเวที สาวินตร ถ้าเข่นนั้น เรื่องใจให้พราหมณ์นั้นบรรพชาอุปสมบทก็ได .

สา. ข้าพระพุทธเจ้าฯ ให้พราหมณ์นั้นบรรพชาอุปสมบทอย่างไร พระพุทธเจ้าฯ ?

อุปสมบทด้วยญัตติจิตตุตถกรรม

จำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธารมิกา ในการเดทด้วยกิษทั้งหลาย ในการเดทด้วยกิษทั้งหลาย แล้วรับสั่งกิษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เรา ห้ามการอุปสมบทด้วย ไตรล้านคณ์ ซึ่งเราได้อุณาติ ไว ดุกรกิษทั้งหลาย เราอุณาติการ อุปสมบทด้วยญัตติจิตตุตถกรรม

วิธีให้อุปสมบท

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็แล พากเรอพึงให้อุปสมบทอย่างนี้ กิษผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึง ประกาศให้สั่งทุกคน ด้วยญัตติจิตตุตถกรรมว่า ฯ ว่าดังนี้ :-

กรรมว่าฯ ให้อุปสมบท

ท่านเจ้าฯ ขอส่งจงฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ ผู้นี้ เป็นอุปสมบทapeakenของท่านผู้มีชื่อนี้ ถ้าความพร้อมพรั่งของสั่งที่แล้ว สั่งที่พึงอุปสมบทผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็น อุปัชฌายะ นี้เป็นญัตติ .

ท่านเจ้าฯ ขอส่งจงฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ ผู้นี้ เป็นอุปสมบทapeakenของท่านผู้มีชื่อนี้ ลงชื่ออุปสมบทผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ การอุปสมบทผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้นึง ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพูด .

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้เป็นครั้งที่สอง ท่านเจ้าฯ ขอส่งจงฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อผู้นี้ เป็นอุปสมบทapeakenของท่านผู้มีชื่อนี้ ลงชื่ออุปสมบทผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑
การอุปสมบทผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้
นึง ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด .

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้เป็นครั้งที่สาม ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ ผู้นี้
เป็นอุปัสึปทาเบกษาของท่านผู้มีชื่อนี้ ลงจากอุปสมบทผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ
การอุปสมบทผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็น
ผู้นึง ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด .

ผู้มีชื่อนี้ ลงจากอุปสมบทแล้ว มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ ขอบแก่ลงช์ เหตุนั้น
จึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้ .

กิกษะประพฤติ้อนาจาร

[๙] ก็โดยสมัยนั้นแล กิกษะรูปหนึ่งพ้ออุปสมบทแล้ว ได้ประพฤติ้อนาจาร . กิกษะ
หั้ง流星พากันกล่าวห้ามอย่างนี้ว่า อาวุโส คุณอย่าได้ทำอย่างนั้น เพราะนั้นไม่ควร . เรอกล่าว
อย่างนี้ว่า กระผมมิได้อารักษาหั้ง流星ว่า ของใจให้กระผมอุปสมบท ท่านหั้ง流星มิได้ถูก
ขอร้องแล้ว ให้กระผมอุปสมบทเพื่ออะไร . กิกษะหั้ง流星ทราบทูลเรื่องนั้นเดี๋ยรับการขอร้อง ไม่พึงอุปสมบทให้ รูปได้
อุปสมบทให้ ต้องอาบดีทุกกฎ . ดูกรกิกษะหั้ง流星 เราอนุญาตให้กิกษะผูกกขอร้องอุปสมบทให้ .

วิธีขออุปสมบท

ดูกรกิกษะหั้ง流星 ก็แล้วอุปัสึปทาเบกษาพึงขออย่างนี้
อุปัสึปทาเบกษานั้น พึงเข้าไปหาลงช์ ห่มผ้าแล้ววิงม่า ให้ไว้ท้ากิกษะหั้ง流星 นั่ง
กระหมั่ง ประคงอัญชลี แล้วกล่าวคำขออุปสมบทอย่างนี้ว่า

ข้าพเจ้าขออุปสมบทต่อลงช์ เจ้าข้า ขอลงช์โปรดเอ็นดุยกข้าพเจ้าขึ้นแล้ว เจ้าข้า . พึง
ขอเม็ครั้งที่สอง . . . พึงขอเม็ครั้งที่สาม . . .

กิกษะผู้นั้นลัด ผู้สามารถ พึงประภาตให้ลงช์ทราบด้วยญัตติจิตตุกรรมวารา ว่าดังนี้ :-
กรรมวาราให้อุปสมบท

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ ผู้นี้ เป็นอุปัสึปทาเบกษาของท่านผู้มี
ชื่อนี้ . ผู้มีชื่อนี้ขออุปสมบทต่อลงช์ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ . ถ้าความพร้อมพรั่งของ
ลงช์นึงที่แล้ว ลงช์พึงอุปสมบทผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ . นี้เป็นญัตติ .

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ ผู้นี้ เป็นอุปัสึปทาเบกษาของท่านผู้มี
ชื่อนี้ ผู้มีชื่อนี้ขออุปสมบทต่อลงช์ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ ลงจากอุปสมบทผู้มีชื่อนี้ มี
ท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ . การอุปสมบทผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ ขอบแก่
ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้นึง ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด .

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้เป็นครั้งที่สอง . . .

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้เป็นครั้งที่สาม . . .

ผู้มีชื่อนี้ ลงจากอุปสมบทแล้ว มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ . ขอบแก่ลงช์ เหตุนั้น
จึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้ .

พระหมณฑลขออุปสมบท

[๙] ก็โดยสมัยนั้นแล ประชาชนหั้ง流星ได้จัดตั้งลำดับภัตตาหารอันประณิต ไว้ที่ใน
พระนครราชคฤห์ . ครั้งนั้น พระหมณฑลหนึ่งได้มีความชำนาญ พระสมณะเชื้อสายพระศาสนบุตร
เหล่านี้ มีปีกติเป็นสุข มีความประพฤติสุนีย์ ฉันโภชนะที่ดี นอบนนพื่อนอนที่เรียบสัจฉ
ถ้ากระไร เรายืนงาชในพระสมณะเชื้อสายพระศาสนบุตรเด็ก ตั้งนี้ แล้วได้เข้าไปหากิกษะหั้ง流星
แล้วขอบรรพชา . กิกษะหั้ง流星ให้เข้าบรรพชาอุปสมบทแล้ว . ครั้นเขายืนแล้ว ประชาชนให้
เลิกลำดับภัตตาหารเสีย . กิกษะหั้ง流星กล่าวอย่างนี้ว่า คุณจะมาเดียวนี้ พากเราจักไปบินทบาน .
เรอพูดอย่างนี้ว่า กระผมมิได้บาน เพราะเหตุนี้ว่า จักเที่ยวบินทบาน ถ้าหันหั้ง流星ให้กระผม
กระผมจักล้น ถ้าไม่ให้กระผม กระผมจะสัก ขอรับ .

พากกิกษะถามว่า อาวุโส ก็คุณบาน เพราะเหตุแห่งท้องหรือ?

เรอตอบว่า อย่างนั้นซึ่ง ขอรับ .

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มั่น้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ติดเตียน โนนทะนาว่า ใจนกิกษะจึงได้บาน
ในพระธรรมวินัย อันพระผู้มีพระภาคตรัสตีแล้วอย่างนี้ เพราะเหตุแห่งท้องเล่า แล้วกราบทูล
เรื่องนั้นเดี๋ยรับผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกษะนั้นว่า จริงหรือ กิกษะ ข่าวว่า เรือนบาน เพราะเหตุ
แห่งท้อง?

กิกษะนั้นทูลรับว่า จริง พระพุทธเจ้าข้า .

ทรงตีเตียน

พระผู้มีพระภาคพหูเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรโมฆบุรุษ ใจนเรอจึงได้บานในธรรมวินัยที่
เรอกล่าวดีแล้วอย่างนี้ เพราะเหตุแห่งท้องเล่า ดูกรโมฆบุรุษ การกระทำของเรือนนี้ ไม่เป็นไป
เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส หรือเพื่อความเลื่อมใสยังของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑
ครั้นแล้ว ทรงทำธรรมมีค่า รับสั่งกะกิกษ์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เรายอนญาตให้กิกษ์ผู้ให้
อุปสมบท บอกนิสัย ๔ ว่าดังนี้ : -

นิสัย ๔

๑. บรรพชาอาศัยโภชนาดีคำข้าวอันหาได้ด้วยกำลังปลีแข็ง เหรอพึงทำอุตสาหะในสิ่ง
นั้นตลอดชีวิต อดิเรกกลาง คือ กัตถาวาสสัม ภัตตาณพะสัม การนิมนต์ กัตถาวาตามสลากร
กัตถาวาในปักย์ กัตถาวาในวันอุโบสถ กัตถาวาในวันภาตีบุท.

๒. บรรพชาอาศัยบังสกลจิรา เหรอพึงทำอุตสาหะในสิ่งนั้นตลอดชีวิต อดิเรกกลาง
คือ ผ้าเปลือกไม้ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าขนสัตว์ ผ้าป่าน ผ้าเจ้อกัน. (เช่นผ้าด่ายแกรมไหม)

๓. บรรพชาอาศัยโคนไม้เป็นเสนาสนะ เหรอพึงทำอุตสาหะในสิ่งนั้นตลอดชีวิต
อดิเรกกลาง คือ วิหาร เรือนมุงเกบนเดียว เรือนชั้น เรือนลิ้น ถ้ำ.

๔. บรรพชาอาศัยเมฆตราน่าเป็นยา เหรอพึงทำอุตสาหะในสิ่งนั้นตลอดชีวิต อดิเรกกลาง
คือ เนยไส เนยขัน น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย.

อุปचাযวัตรภាមนาร จบ

การบอกนิสัย

[๔๙] ก็โดยสมัยนั้นแล มาณพคนหนึ่งเข้าไปหา กิกษ์ทั้งหลาย และขอบรรพชา.
พากิกษ์ได้บอกนิสัยแก่เรอก่อนบัวช. เหรอจึงพุดอย่างนี้ว่า ถ้าเมื่อกระยอมบัวชแล้ว พระคุณเจ้า
ทั้งหลายพึงบอกนิสัยแก่กระผม กระผมจะยินดียิ่ง บัดนี้ กระยอมจักไม่บัวชแล เพราะนิสัย
เป็นสิ่งที่น่าเกลียด เป็นปึกภูลแก่กระผม. กิกษ์ทั้งหลายทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค.
พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย กิกษ์ไม่พึงบอกนิสัยก่อนบัวช รูปใดบอก ต้องอาบตี-

*ทุกกฎ ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย พ้ออุปสมบทแล้ว เรายอนญาตให้บอกนิสัย.

อุปสมบทด้วยคณ

[๕๐] ก็โดยสมัยนั้นแล กิกษ์ทั้งหลายให้อุปสมบทด้วยคณะมีพากสองบัว มีพากสาม
บัว มีพากสี่บัว. กิกษ์ทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาคตรัสว่า
ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย กิกษ์ไม่พึงให้อุปสมบทด้วยคณะ ซึ่งมีพากหกย่อん ๑๐ รูปได้ให้อุปสมบท
ต้องอาบตีทุกกฎ. ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เรายอนญาตให้อุปสมบทด้วยคณะมีพาก ๑๐ หรือมีพาก
เกิน ๑๐.

พระอุปเสนวังคันตับตร้อปสมบทสหทิวหาริก

[๕๑] ก็โดยสมัยนั้นแล กิกษ์ทั้งหลายมีพราหมาหนึ่งบัว มีพราหมาสองบัว อุปสมบท
สหทิวหาริก. แม่ท่านพระอุปเสนวังคันตับตร มีพราหมาเดียว อุปสมบทสหทิวหาริก. ท่านออก
พราหมาแล้ว มีพราหมาสอง ได้พาสัทธิวิหาริกมีพราหมาหนึ่งเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นแล้ว
ภายในบุคพระผู้มีพระภาคแล้วนั้น ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง.

กิจการที่พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทั้งหลาย ทรงประคัยกับพระราคันเด McCabe ทั้งหลาย นั้นเป็น
พุทธประเพณี. ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสกามท่านพระอุปเสนวังคันตับตรว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย
ร่างกายของพากเรอยังพอทันได้ ยังพอให้เป็นไปได้หรือ พากเรอดินทางมีความลำบาก
น้อยหรือ?

ท่านพระอุปเสนวังคันตับตรกราบทูลว่า ยังพอทันได้ พระพุทธเจ้าข้า ยังพอให้เป็นไปได้
พระพุทธเจ้าข้า และพากข้าพำนพุทธเจ้าเดินทางมาก็มีความลำบากน้อย พระพุทธเจ้าข้า.

พุทธประเพณี

พระตถาคตทั้งหลาย ทรงทราบอยู่ ย้อมตัวรักภานกี ทรงทราบอยู่ ย้อมไม่ตัวรักภานกี
ทรงทราบกາลแล้วตัวรักภาน ทรงทราบกາลแล้วไม่ตัวรักภาน พระตถาคตทั้งหลายย้อมตัวรักภานสิ่งที่
ประกอบด้วยประโยชน์ ไม่ตัวรักภานสิ่งที่ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ ในสิ่งที่ไม่ประกอบด้วย
ประโยชน์ พระองค์ทรงกำจัดเสียด้วยข้อปฏิบัติ. พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทั้งหลายย้อมทรงสอบถาม
กิกษ์ทั้งหลายด้วยอาการ ๒ อย่าง คือจักทรงแสดงธรรมอย่างหนึ่ง จักทรงบัญญัติสิกขาบทแก่
พระสาวกทั้งหลายอย่างหนึ่ง.

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสกามท่านพระอุปเสนวังคันตับตรว่า เอาจริงมีพราหมาได้เท่าไร
กิกษ์?

อุป. ข้าพำนพุทธเจ้ามีพราหมาได้สอง พระพุทธเจ้า.

ก. กิกษ์รูปนี้ล่ำมีพราหมาได้เท่าไร?

อุป. มีพราหมาเดียว พระพุทธเจ้าข้า.

ก. กิกษ์รูปนี้เป็นอะไรกับเช?

อุป. เป็นสหทิวหาริกของข้าพำนพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าข้า.

ทรงตีเตียน

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดกรโมฆบุรุษ การกระทำของเรือนนั้น ไม่เหมาะสม
ไม่สม ไม่ควร ไม่ใช่กิจของสมณะ ใช้ไม่ได้ ไม่ควรทำ ดกรโมฆบุรุษ เอาจริงเป็นผู้อันผู้อื่น
พึงโกราทอนุศาสนอยู่ ใจนึงสำคัญตนเพื่อโกราทอนุศาสนผู้อื่นแล้ว เอาจริงมาเพื่อความเป็น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑

ผู้มักมาก ซึ่งมีความพัวพันด้วยหมุนรือเก็นนัก การกระทำของເອົນນີ້ ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใส ของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมໄສ หรือเพื่อความเลื่อมใสยังของชุมชนที่เลื่อมໄສແລ້ວ . . . ครั้นแล้วทรงทำ ธรรมมีกถา รับสังกະກິບຫຼັກຫາຍວ່າ ດຸกรິກິບຫຼັກຫາຍ ກິບມືພຣະນາຍ່ອນ ๑๐ ໄມ່ພຶງໃຫ້ອປົມບທ ຮຸປິດໃຫ້ອປົມບທ ຕ້ອງຈຳບັດທຸກກູງ . ດຸกรິກິບຫຼັກຫາຍ ເຮັດນຸ້າຕາໃຫ້ກິບມືພຣະນາໄດ້ ๑๐ ທ່ານມີພຣະນາເກີນ ๑๐ ໃຫ້ອປົມບທ .

พระอปື່ພາຍະມີການຕຶກໝານ້ອຍກ່າວສັທິວິຫາຣີ

[๙๑] ກີໂດຍສັມຍັນແລ້ ກິບຫຼັກຫາຍຄົດວ່າເຮັມພຣະນາໄດ້ ๑๐ ແລ້ວ ເຮັມພຣະນາໄດ້ ๑๐ ແລ້ວ ດັ່ງນີ້ ແຕ່ຍັງເປັນຜູ້ຂ່າລາ ໄມ່ເຈີບແຫລມ ບ່ອນໃຫ້ອປົມບທ . ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະ ເປັນຜູ້ຂ່າລາ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ຈຳລາດ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ໄມ່ເຈີບແຫລມ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືສຸຕະມາກ ເປັນຜູ້ເຈີບແຫລມ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ມືສຸຕະນ້ອຍ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືສຸຕະມາກ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ມື ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ມືສຸຕະນ້ອຍ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາທານ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາ . ແນກິຈຮູບໜີເຄີຍເປັນ ຂໍ້ຄູນເຊີຍຮົມ ເມື່ອພຣະອປື່ພາຍະວ່າກ່າວລ່າຍຸດໄຍ້ຂອບຮຣມ ໄດ້ຍກາທະໜີໄດ້ເຄີຍແກ່ພຣະອປື່ພາຍະ ແລ້ວຫຼຶກໄປສັລະຖືເຊີຍຮົມຢັ້ງຕາມເດີມ .

ບຣາດິກິບຫຼັກຫາຍທີ່ເປັນຜູ້ມັກນ້ອຍ . . . ຕ້າງກີເພັງໂທ່ນ ຕີເຕີຍນ ໂພນທະນາວ່າ ໄໃນກິບຫຼັກຫາຍ ຈຶ່ງໄດ້ວ່າງວ່າ ເຮັມພຣະນາໄດ້ ๑๐ ແລ້ວ ເຮັມພຣະນາໄດ້ ๑๐ ແລ້ວ ດັ່ງນີ້ ແຕ່ຍັງເປັນຜູ້ຂ່າລາ ໄມ່ເຈີບແຫລມ ໄຫ້ອປົມບທ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ຂ່າລາ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ຈຳລາດ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ໄມ່ເຈີບແຫລມ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ເຈີບແຫລມ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ມືສຸຕະນ້ອຍ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາທານ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາເລົາ ແລ້ວການທຸລເຮືອນນັ້ນແດ່ພຣະຜູ້ມືພຣະກາດ .

ທຽບສອບຄາມ

ພຣະຜູ້ມືພຣະກາດທຽບສອບຄາມກິບຫຼັກຫາຍຫາຍວ່າ ດຸກຮິກິບຫຼັກຫາຍ ພ່າວ່າກິບຫຼັກຫາຍຫາຍ ຈຶ່ງໄດ້ວ່າງວ່າ ເຮັມພຣະນາໄດ້ ๑๐ ແລ້ວ ເຮັມພຣະນາໄດ້ ๑๐ ແລ້ວ ດັ່ງນີ້ ແຕ່ຍັງເປັນຜູ້ຂ່າລາ ໄມ່ເຈີບແຫລມ ໄຫ້ອປົມບທ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ຂ່າລາ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ຈຳລາດ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ໄມ່ເຈີບແຫລມ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ເຈີບແຫລມ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ມືສຸຕະນ້ອຍ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາທານ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາ ຈຶ່ງຫຼືວ່າ ?

ກິບຫຼັກຫາຍຫາຍທີ່ເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາເລົາ .

ທຽບຕີເຕີຍນ

ພຣະຜູ້ມືພຣະກາດພົບທຸລເຈົ້າທຽບຕີເຕີຍນວ່າ ດຸກຮິກິບຫຼັກຫາຍ ໄໃນໂມ່ນບຽນເຫັນນີ້ໄດ້ວ່າງວ່າ ເຮັມພຣະນາໄດ້ ๑๐ ແລ້ວ ເຮັມພຣະນາໄດ້ ๑๐ ແລ້ວ ດັ່ງນີ້ ແຕ່ຍັງເປັນຜູ້ຂ່າລາ ໄມ່ເຈີບແຫລມ ໄຫ້ອປົມບທ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ຂ່າລາ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ຈຳລາດ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ໄມ່ເຈີບແຫລມ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ເຈີບແຫລມ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ມືສຸຕະນ້ອຍ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາທານ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາ ຈຶ່ງຫຼືວ່າ ?

ດິກິບຫຼັກຫາຍຫາຍທີ່ເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາເລົາ .

ທຽບຕີເຕີຍນ

[๙๒] ກີໂດຍສັມຍັນແລ້ ເນື່ອພຣະອປື່ພາຍະຫຼັກຫາຍໄປເສີຍກີດ ສຶກເສີຍກີດ ອື່ງ ມຣဏກພົກກີດ ໄປເຂົາດີເຊີຍຮົມ ກິບຫຼັກຫາຍໄນ້ມີຈາຍາຍ ໄນມີຄຣຕັກເຕືອນ ໄນມີຄຣພໍາສອນ ຍ່ອມຸ່ງໆ່າມ ໄນເຈີບແຫລມ ມີມຣຍາທໄນ້ສ່ວນຄວາມທີ່ຍ່າຍົນທບາດ . ເມື່ອປຣະການກຳລັງບົກໂກດ ຍ່ອມຸ່ອນມາຕ່າງໆ ເຫັນຫຼັກຫາຍທີ່ເປັນຜູ້ມືສຸຕະນ້ອຍ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ມືສຸຕະນ້ອຍ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາທານ ສັທິວິຫາຣີເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາ ແລ້ວການທຸລເຮືອນນັ້ນແດ່ພຣະຜູ້ມືພຣະກາດ .

ທຽບສອບຄາມ

ຈຶ່ງໄດ້ວ່າງໆ່າມ ໄນເຈີບແຫລມ ມີມຣຍາທໄນ້ສ່ວນຄວາມ ທີ່ຍ່າຍົນທບາດເລົາ ເນື່ອປຣະການກຳລັງບົກໂກດ ໄດ້ນ້ອມນາຕ່າງໆ ເຫັນຫຼັກຫາຍທີ່ເປັນຜູ້ມືສຸຕະນ້ອຍ ປຣາກງູວ່າພຣະອປື່ພາຍະເປັນຜູ້ມືສຸຕະນ້ອຍ ພ່າວ່າກິບຫຼັກຫາຍຫຼັກຫາຍທີ່ເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາເລົາ .

ກິບຫຼັກຫາຍຫຼັກຫາຍທີ່ເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາເລົາ .

ທຽບສອບຄາມ

ຄຮັ້ນນີ້ ພຣະຜູ້ມືພຣະກາດ . . . ທຽບສອບຄາມກິບຫຼັກຫຼັກຫາຍຫຼັກຫາຍທີ່ເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາເລົາ ໄນກິບຫຼັກຫຼັກຫາຍຫຼັກຫາຍທີ່ເປັນຜູ້ມືປຸ້ມູາເລົາ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

ภิกษุห้วยหลายหลุบบัว จริง พระพุทธเจ้าข้า .

ทรงตีเตียน

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียน . . . ครั้นแล้วทรงทำธรรมิกา รับสั่งกะภิกษุห้วยหลายว่า ดูกรภิกษุห้วยหลาย เเร่อนญาตอาจารย์ . อาจารย์จักตั้งจิตตนิทสนมในอันเต瓦สิกขันบุตร อันเตวาสิกขจักตั้งจิตตนิทสนมในอาจารย์ฉันบิดา เมื่อเป็นเช่นนี้ อาจารย์และอันเตวาสิกขนั้น ต่างจักมีความเคราะพ ยำเกรง ประพฤติกลมเกลียวแก้วนอยู่ จักถึงความเจริญงอกงามไปบุญในธรรม วินัยนี้ ดูกรภิกษุห้วยหลาย เเร่อนญาตให้อาศีภิกษุพราชา ๑๐ ออย อนุญาตให้ภิกษุพราชาได้ ๑๐ ให้นิสัย .

วิธีถือนิสัย

ดูกรภิกษุห้วยหลาย ก็แล้วนันเตวาสิกพึงถืออาจารย์อย่างนี้ อันเตวาสิกนั้นเพิ่งห่มผ้าอุตราสังค์โลหะงบ่า ให้ว่าเท้า นั่งกระထง ประดองอัญชลี แล้ว กล่าวอย่างนี้ ๓ หน

ท่านเจ้าข้า ขอท่านจะเป็นอาจารย์ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจักอาศีท่านอยู่ , ท่านเจ้าข้า ขอท่านจะเป็นอาจารย์ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจักอาศีท่านอยู่ , ท่านเจ้าข้า ขอท่านจะเป็นอาจารย์ของ ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจักอาศีท่านอยู่

อาจารย์รับว่า ดีลีด เป็นใจจะ ขอบแก่อบายลະ สมควรลະ หรือรับว่าจะบังความปฏิบัติ ให้ก็พร้อมด้วยการอันน่าเลื่อมใสเด็ด ดังนี้ก็ได้ รับด้วยกาย รับด้วยวาจา รับด้วยทั้งกาย และวาจก็ได้ เป็นอันว่าอันเตวาสิกถืออาจารย์แล้ว , ไม่รับด้วยกาย ไม่รับด้วยวาจา ไม่รับด้วย ทั้งกายและวาจา ไม่เป็นอันว่าอันเตวาสิกถืออาจารย์แล้ว .

อาจารย์วัตร

[๙๓] ดูกรภิกษุห้วยหลาย อันเตวาสิกพึงประพฤติชอบในอาจารย์ .

วิธีประพฤติชอบในอาจารย์นั้น ดังต่อไปนี้

อันเตวาสิกพึงลุกแต่เข้าตู้ ถอดรองเท้า ห่มผ้าเณวะงบ่า แล้วถวายไม้ชำระฟัน ถวายหน้าล้างหน้า ปูอาสนะไว้

ถ้าหากมี พึงล้างขาและล้วนน้ำมันยาคูเข้าไปถวาย เมื่ออาจารย์ดื่มน้ำยาคูแล้ว พึงถวายน้ำ รับภาชนะมา ถือตໍาฯ อย่าให้กระทบกัน ล้างให้สะอาดแล้วเก็บไว้ เมื่ออาจารย์ลุกแล้ว พึงเก็บ ผ้าอาสนะ

ถ้าที่นั่งรอก พึงถวายเสีย .

ถ้าอาจารย์ประஸ์จะเข้าบ้าน พึงถวายผ้านุ่ง พึงรับผ้านุ่งผลัดมา พึงถวายประคตເວລາ พึงพับผ้าสังข์ให้เป็นชั้นถวาย พึงล้างบาทรแล้วถวายพร้อมทั้งน้ำด้วย

ถ้าอาจารย์ประคนาให้เป็นปัจຈาสมณะ พึงปักปิดมณฑลสาม นุงให้เป็นปริມณฑล แล้วคาดประคตເວລາ หมาสังข์ทำเป็นชั้น กลัดดุม ล้างบาทรแล้วถือไป เป็นปัจຈาสมณะของ อาจารย์ ไม่พึงเดินให้ห่างนัก ไม่พึงเดินให้ชิดนัก พึงรับวัตรที่เนื่องในบาทร

เมื่ออาจารย์กำลังพุด ไม่พึงพุดสดชื่นในระหว่าง อาจารย์ก่อลาภถ้อยคำ ใกล้ต่ออาบัติ พึงห้ามเสีย

เมื่อกลับ พึงมาก่อนแล้วปูอาสนะที่นั่งฉันไว้ พึงเตรียมน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้าไว้ พึงลุกขึ้นรับบาทรและจิวาร พึงถวายผ้านุ่งผลัด พึงรับผ้านุ่งมา .

ถ้าจิรชุมแห่งอุ พึงพึงแดดริวัครุ่นนึง แต่ไม่พึงพึงทึ่งไว้ที่แดด พึงพับจิวารให้เหลือมุมกัน ๕ นิ้ว ด้วยตั้งใจมีให้มีรอยพับ ตรงกลาง พึงทำประคตເວລາไว้ในขันดอันตรวาสก .

ถ้าบินนาตามี และอาจารย์ประஸ์จะฉัน พึงถวายน้ำแล้วน้ำมันบินนาตามีเข้าไปถวาย พึงถวายอาจารย์ด้วยน้ำฉัน เมื่ออาจารย์ฉันแล้ว พึงถวายน้ำ รับบาทรมา ถือตໍาฯ อย่าให้กระทบ ล้างให้สะอาด เช็ดให้แห้ง แล้วผึงไว้ที่แดดครุ่นนึง แต่ไม่พึงพึงทึ่งไว้ที่แดด

พึงเก็บบาทรจิวาร เมื่อเก็บบาทร พึงเอามือข้างหนึ่งจับบาทร เอามือข้างหนึ่งลูบคลำ ใต้เตียงหรือใต้ตั้ง แล้วจึงเก็บบาทร แต่ไม่พึงเก็บบาทรไว้บนพื้นที่ไม่มีสิ่งใดรอง

เมื่อเก็บจิวาร พึงเอามือข้างหนึ่งถือจิวาร เอามือข้างหนึ่งลูบราไว้จิวาร หรือสายระเดียง แล้วทำชายไว้ข้างนอก ทำขันดไว้ข้างใน แล้วจึงเก็บจิวาร

เมื่ออาจารย์ลุกแล้ว พึงเก็บอาสนะ เก็บน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า ถ้าที่นั่งรอก พึงถวายเสีย .

ถ้าอาจารย์ไครจะสรงน้ำ พึงจดนำสรงถวาย ถ้าต้องการน้ำเย็น พึงจดนำเย็นถวาย ถ้าต้องการน้ำร้อน พึงจดนำร้อนถวาย .

ถ้าอาจารย์ประஸ์จะเข้าเรือนไฟ พึงบดజุณ แซดิน หรือถือตั้งสำหรับเรือนไฟ แล้ว เดินตามหลังอาจารย์ไป ถวายตั้งสำหรับเรือนไฟแล้ว รับจิวารมาวางไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง พึงถวายจุณ ถวายเดิน

ถ้าอตสาหะอยู่ พึงเข้าเรือนไฟ เมื่อเข้าเรือนไฟ พึงเอวดินทางหน้า ปิดทั้งข้างหน้า ข้างหลัง แล้วเข้าเรือนไฟ ไม่พึงนั่งเบียดภิกษุผู้ถะร ไม่พึงห้ามกันอาสนะภิกษุใหม่ พึงทำ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
บริกรรมแก่อาจารย์ในเรือนไฟ

เมื่อออกจากเรือนไฟ พึงถือตั้งสำหรับเรือนไฟ เแล้วปิดห้องข้างหน้าทั้งข้างหลังออกจาก
เรือนไฟ

พึงทำบริกรรมแก่อาจารย์แม่ในน้ำ อาบน้ำร้อน พึงขึ้นมา ก่อน ทำตัวของตนให้แห้งน้ำ
แห่งผ้าแล้ว พึงเช็ดน้ำจากตัวของอาจารย์ พึงถวายผ้าแห้ง พึงถวายผ้าสังฆาฏิ ถือเอาตั้งสำหรับ
เรือนไฟมาก่อน เแล้วปูอาสนะไว้ เตรียมน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้าไว้ พึงถวาย
อาจารย์ด้วยน้ำฉัน .

ถ้าประஸจะเรียนบาลี พึงขอให้อาจารย์แสดงบาลีขึ้น ถ้าประஸจะสอบถามอรรถกถา
พึงสอบถาม .

อาจารย์อยู่ในวิหารแห่งใด ถ้าวิหารแห่งนั้นราก ถ้าอตสาหะอยู่ พึงปัดกาดเสีย
เมื่อปัดกาดวิหาร พึงขึ้นมาตราชีวารอกก่อนแล้วว่า ไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง พึงขึ้นผ้าบุนง
และผ้าปูนอน ฟูก หมอน อุกวาวาไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

เดียงตั้ง อันเตาสิกพึงยกต้ำๆ อย่าให้ครุดสี อย่าให้กระบทรากะแทกบานและกรอบประตุ
ขนออกให้เรียนร้อย แล้วตั้งไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง . เขียงรองเตียง กระโคน พนักอิง
พึงขึ้นออกตั้งไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เครื่องปูที่น้ำ พึงสังเกตที่ปูไว้เดิม และขอนอุกวาวาไว้
ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง .

ถ้านิวิหารมีหยาดเยื่อ พึงกาดแต่เพดานลงมาก่อน กรอบหน้าต่างและมห้อ
พึงเช็ดเสีย ถ้าเฝาขาทำบริกรรมด้วยน้ำฉัน หรือพ่นขาทาสิตำขึ้นรา พึงเอหัวเช็ดน้ำบีดแล้ว
เช็ดเสีย ถ้าพ่นขาไม่ได้ทำ พึงเจาหน้าประพรມแล้วเช็ดเสีย ระวังอย่าให้วิหารฟุงด้วยธลี พึงกาด
หยาดเยื่อทั้งเสีย ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

เครื่องลาดพื้น พึงผึ่งเดด ชำระ เคาะ ปัด แล้วขอกลับปูไว้ตามเดิม เขียงรองเตียง
พึงผึ่งเดด ขัด เช็ด แล้วขอกลับตั้งไว้ที่เดิม เดียงตั้งพึงผึ่งเดดขัดสี เคาะเสีย ยกต้ำๆ อย่าให้
ครุดสี กระบทรากะแทกบานและกรอบประตุ ขนกลับไปให้ดีๆ แล้วตั้งไว้ตามเดิม ฟูก หมอน
ผ้าบุนง ผ้าปูนอน พึงผึ่งเดดทำให้สะอาด ตอบเสีย แล้วนำกลับบานงปูไว้ตามเดิม กระโคน
พนักอิง พึงผึ่งเดด เช็ด ถูสี แล้วขอกลับตั้งไว้ตามเดิม

พึงเก็บนาตรชีวาร เมื่อเก็บนาตร พึงเจาเมือข้างหนึ่งจับนาตร เอามือข้างหนึ่งลูบคลำ
ใต้เตียงหรือใต้ตั้ง แล้วจึงเก็บนาตร แต่ไม่พึงเก็บนาตร บนพื้นที่ไม่มีสิ่งใดรอง

เมื่อก็นจิวาร พึงเจาเมือข้างหนึ่งถือจิวาร เอามือข้างหนึ่งลูบราจารวารหรือสายรัดเดียงแล้ว
ท้าขาย ไว้ข้างนอก ท้าขันด ไว้ข้างใน แล้วเก็บจิวาร .

ถ้าล้มเจือด้วยผงคลี พัดมาแต่ทิศตะวันออก พึงปิดหน้าต่างด้านตะวันออก ถ้าพัดมา
แต่ทิศตะวันตก พึงปิดหน้าต่างด้านตะวันตก ถ้าพัดมาแต่ทิศเหนือ พึงปิดหน้าต่างด้านเหนือ
ถ้าพัดมาแต่ทิศใต้ พึงปิดหน้าต่างด้านใต้ ถ้าถูกหูนาพึงปิดหน้าต่างกลางวัน ปิดกลางคืน
ถ้าถูกร้อน พึงปิดหน้าต่างกลางวัน เปิดกลางคืน

ถ้าบริเวณ ขั้มฉัน โรงไฟ วังจกภู รอก พึงปัดกาดเสีย ถ้าน้ำฉัน น้ำใช้ไม่มี
พึงจัดตั้งไว้ ถ้าน้ำในหม้อชำราก ไม่มี พึงตักน้ำมาไว้ในหม้อชำราก

ถ้าความกระสันบังเกิดแก่อาจารย์ อันเตาสิกพึงช่วยรับ หรือพึงหวานกิกษ์อื่นให้ช่วย
ระหว่าง หรือพึงทำธรรมวิถีตามแก่อาจารย์นั้น ถ้าความรำคาญบังเกิดแก่อาจารย์ อันเตาสิกพึงช่วย
บรรเทา หรือพึงหวานกิกษ์อื่นให้ช่วยบรรเทา หรือพึงทำธรรมวิถีตามแก่อาจารย์นั้น ถ้าความเห็นผิด
บังเกิดแก่อาจารย์ อันเตาสิกพึงให้ஸະเสีย หรือพึงหวานกิกษ์อื่นให้ช่วย หรือพึงทำธรรมวิถี
แก่อาจารย์นั้น . ถ้าอาจารย์ต้องอาบติดหนัก ควรปริวาส อันเตาสิกพึงทำความขวนขาวยว่า
ด้วยอุบายนอย่าง ไหหนอ ลงมห์พึงให้ปริวาสแก่อาจารย์ ถ้าอาจารย์ควรซักเข้าหาอาบติดเดิม อันเตาสิก
พึงทำความขวนขาวยว่า ด้วยอุบายนอย่าง ไหหนอ ลงมห์พึงซักอาจารย์เข้าหาอาบติดเดิม ถ้าอาจารย์
ความนัด อันเตาสิกพึงทำความขวนขาวยว่า ด้วยอุบายนอย่าง ไหหนอ ลงมห์พึงให้มาณตแก
อาจารย์ ถ้าอาจารย์ควรอพกวน อันเตาสิกพึงทำความขวนขาวยว่า ด้วยอุบายนอย่าง ไหหนอ
ลงมห์พึงอพกวนอาจารย์ .

ถ้าสังฆประรทานจะทำกรรมแก่อาจารย์ ถือ ตั้งชนนียกรรม นิยกรรม ป้าพพาชนนียกรรม
ปฏิสารณียกรรม หรืออุกเบปนียกรรม อันเตาสิกพึงทำความขวนขาวยว่า ด้วยอุบายนอย่าง ไหหนอ
ลงมห์พึงทำกรรมแก่อาจารย์ หรือลงมห์พึงน้อมไปเพื่อกรรมลสถานเบา หรืออาจารย์นั้นถูกลงมห์
ลงตั้งชนนียกรรม นิยกรรม ป้าพพาชนนียกรรม ปฏิสารณียกรรม หรืออุกเบปนียกรรมแล้ว
อันเตาสิกพึงทำความขวนขาวยว่า ด้วยอุบายนอย่าง ไหหนอ อาจารย์พึงประพฤติชอบ พึงหาย
ເյօহຍິງ พึงประพฤติแก่ตัว ลงมห์พึงระຈับกรรมนั้นเสีย .

ถ้าจิวารของอาจารย์จะต้องซัก อันเตาสิกพึงซัก หรือพึงทำความขวนขาวยว่า ด้วยอุบายน
อย่าง ไหหนอ ໂຄຣາ พึงซักจิวารของอาจารย์ ถ้าจิวารของอาจารย์จะต้องทำ อันเตาสิกพึงทำ
หรือพึงทำความขวนขาวยว่า ด้วยอุบายนอย่าง ไหหนอ ໂຄຣາ พึงทำจิวารของอาจารย์ ถ้าน้ำย้อม
ของอาจารย์จะต้องต้ม อันเตาสิกพึงต้ม หรือพึงทำความขวนขาวยว่า ด้วยอุบายนอย่าง ไหหนอ
ໂຄຣາ พึงต้มน้ำย้อมของอาจารย์ ถ้าจิวารของอาจารย์จะต้องย้อม อันเตาสิกพึงย้อม หรือพึง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๕ วินัยปิกุลที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑
ทำความขันขวยว่า ด้วยอนุญาติอย่าง ไรหนอ ไครๆ พึงย้อมจิวารของอาจารย์ เมื่อย้อมจิวาร
พึงย้อมพลิกกลับไปกลับมาให้ดีๆ เมื่อยหาดเนี้ยมยังหยดไม่ขาดสาย ไม่พึงหลักไปเสีย .

อันเตาสิกไม่บอกอาจารย์ก่อน ไม่พึงให้บัตรแกกิกขบงรูป ไม่พึงรับนาตราของกิกข
บงรูป ไม่พึงให้จิวารแกกิกขบงรูป ไม่พึงรับวีรขอภิกขบงรูป ไม่พึงให้บัตรแกกิกขบงรูป
ไม่พึงรับบริษารของกิกขบงรูป ไม่พึงปลงผมให้ภิกขบงรูป ไม่พึงให้ภิกขบงรูปปลงผมให้
ไม่พึงทำบริกรรมแกกิกขบงรูป ไม่พึงให้ภิกขบงรูปทำบริกรรมให้ ไม่พึงทำความขันขวย
แกกิกขบงรูป ไม่พึงสั่งให้ภิกขบงรูปทำความขันขวย ไม่พึงเป็นปัจจานสมณะของภิกขบงรูป
ไม่พึงพาภิกขบงรูปไปเป็นปัจจานสมณะ ไม่พึงนำบิณฑบาตไปให้ภิกขบงรูป ไม่พึงให้ภิกขบงรูป^๑
นำบิณฑบาตมาให้ ไม่บอกอาจารย์ก่อน ไม่พึงเข้าบ้าน ไม่พึงไปป่าชา ไม่พึงหลักไปสุทธิ
ถ้าอาจารย์พาธ พึงพยายาม จนตลอดชีวิต พึงรอนกว่าจะหาย .

อาจารย์วัด จบ

อันเตาสิกวัด

[๙๔] ดุกรภิกขบงห้าย อาจารย์พึงประพฤติชอบในอันเตาสิก

วิธีประพฤติชอบในอันเตาสิกนั้น ดังต่อไปนี้ :-

ดุกรภิกขบงห้าย อาจารย์พึงลงเคราะห์ อนุเคราะห์อันเตาสิก ด้วยสอนบาลีและ
อรรถกถา ด้วยให้อิ沃หาดและอนคานส์ .

ถ้าอาจารย์เมียวตร อันเตาสิกไม่เมียวตร อาจารย์พึงให้บัตรแกอันเตาสิก หรือพึงทำ
ความขันขวยว่า ด้วยอนุญาติอย่าง ไรหนอ บัตรพึงบังเกิดแกอันเตาสิก

ถ้าอาจารย์เมิจิวาร อันเตาสิกไม่เมิจิวาร อาจารย์พึงให้จิวารแกอันเตาสิก หรือพึงทำการ
ขันขวยว่า ด้วยอนุญาติอย่าง ไรหนอ จิวารพึงบังเกิดแกอันเตาสิก

ถ้าอาจารย์เมิบริขาร อันเตาสิกไม่เมิบริขาร อาจารย์พึงให้บิริขารแกอันเตาสิก หรือ
พึงทำการขันขวยว่า ด้วยอนุญาติอย่าง ไรหนอ บิริขารพึงบังเกิดแกอันเตาสิก .

ถ้าอันเตาสิกพาธ อาจารย์ลูกแต่เข้าตู่ แล้วพึงให้ไม้ข่าระฟัน ให้น้ำล้างหน้า
บุญสนะไว้

ถ้ายาคูมี พึงล้างภาษะ แล้วนำยาคูเข้าไปให้ เมื่ออันเตาสิกดื่มยาคูแล้ว พึงให้น้ำ
รับภาษะมา ถือต่าๆ อย่าให้กระทนกัน ล้างให้สะอาดแล้วเก็บไว้ เมื่ออันเตาสิกลูกแล้ว
พึงเก็บอาสนะ ถ้าที่นั่นราก พึงการดที่นั่นเสีย .

ถ้าอันเตาสิกประஸงค์จะเข้าบ้าน พึงให้ผ้าhung พึงรับผ้าhungผลัดมา พึงให้ประคตเอว
พึงพับผ้าสังฆภูมิเป็นชั้นให้ พึงล้างบัตรแล้วให้พร้อมพึงน้ำด้วย พึงปั้ป้าอาสนะที่นั่งลั้นไว
ด้วยกำหนดในใจว่า เพียงเวลาเท่านี้ อันเตาสิกจักกลับมา น้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้อง
เช็ดเท้า พึงเตรียมตั้งไว้ พึงลอกขึ้นรับบัตรและจิวาร พึงให้ผ้าhungผลัด พึงรับผ้าhungมา .

ถ้าจิรชุมเหลือ พึงฝึกเดดไว้ครุ่นนึง แต่ไม่พึงฝึกทึ่งไว้ที่เดด

พึงพับจิวาร เมื่อพับจิวาร พึงพับให้เหลือมุมกัน ๔ นิ้ว ด้วยตั้งใจมีให้มีรอยพับ
ตรงกลาง พึงทำประคตเอว ไว้ในบนด้านตราสก .

ถ้าบิณฑบาตมี และอันเตาสิกประஸงค์จะลั้น พึงให้น้ำแล้วนำบิณฑบาตเข้าไปให้
พึงกามอันเตาสิกด้วยน้ำลั้น เมื่ออันเตาสิกลั้นแล้ว พึงให้น้ำ รับบัตรมา ถือต่าๆ อย่าให้
กระทนบ ล้างให้สะอาด เช็ดให้แห้ง แล้วพึงไว้ที่เดดครุ่นนึง แต่ไม่พึงฝึกทึ่งไว้ที่เดด

พึงเก็บบัตรจิวาร เมื่อเก็บบัตร พึงเอามือข้างหนึ่งจับบัตร เอามือข้างหนึ่งลูบคลำได้เตียง
หรือใต้ตั้ง แล้วเก็บบัตร แต่ไม่พึงเก็บบัตรไว้บนพื้นที่ไม่มีสิ่งใดรอง

เมื่อก็บจิวาร เอามือข้างหนึ่งถือจิวาร เอามือข้างหนึ่งลูบราจิวารหรือลายระเดียง แล้ว
ทำชายไว้ข้างนอก ทำขันดไว้ข้างใน แล้วจึงเก็บจิวาร

เมื่ออันเตาสิกลูกแล้ว พึงเก็บอาสนะ เก็บน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า
ถ้าที่นั่นราก พึงการดที่นั่นเสีย .

ถ้าอันเตาสิกไดร์จะสรงน้ำ พึงจัดน้ำสรงให้ ถ้าต้องการน้ำเย็น พึงจัดน้ำเย็นให้
ถ้าต้องการน้ำร้อน พึงจัดน้ำร้อนให้ .

ถ้าอันเตาสิกประஸงค์จะเข้าเรือนไฟ พึงบดจุน แซดิน ถือตั้งสำหรับเรือนไฟไว
ให้ตั้งสำหรับเรือนไฟ แล้วรับจิวรามาวางไว ณ ที่ควรล้วนข้างหนึ่ง พึงให้จุน ให้ดิน

ถ้าอุตสาหะอยู่ พึงเข้าเรือนไฟ เมื่อเข้าเรือนไฟ พึงอดินท่านน้า ปิดทั้งข้างหน้า
ทั้งข้างหลัง แล้วเข้าเรือนไฟ ไม่พึงเมียดภิกษุผู้ถูกระ ไม่พึงหามกันอาสนะภิกขุใหม่ พึง
ทำบริกรรมแกอันเตาสิกในเรือนไฟ

เมื่อออกจากเรือนไฟ พึงถือตั้งสำหรับเรือนไฟ แล้วปิดทั้งข้างหน้าทั้งข้างหลัง ออกจาก
เรือนไฟ

พึงทำบริกรรมแกอันเตาสิกเมื่อในน้ำ อาบเสร็จแล้วพึงขึ้นมาก่อน ทำตัวของตนให้
แห้งน้ำ นุ่มผ้าแล้วพึงเช็ดน้ำจากตัวของอันเตาสิก พึงให้ผ้าhung พึงให้ผ้าสังฆภูมิ พึงถือตั้ง
สำหรับเรือนไฟมาก่อน แล้วปูอาสนะไว เตรียมน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้าไว

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

พึงถกอันเตาสิกด้วยน้ำฉัน .

อันเตาสิกอยู่ในวิหารแห่งใด ถ้าวิหารแห่งนั้นรัก ถ้าอุดานหอย พึงปิดภาวดีเสีย เมื่อปิดภาวดีวิหาร พึงขับบาราจิวรออกก่อน แล้วว่างไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง พึงขับปั๊นง และปั๊นตอน พุก หมอน ออกรากไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

เตียงตั้งอาจารย์พึงยกต่ำๆ อย่าให้ครุฑสี อย่าให้กระหนองแกะบานและกรอบประดุ ขนออกให้เรียบร้อย แล้วตั้งไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เขียงรองเตียง กระโคน พนักอิง พึงขับอกรากไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เครื่องปูพื้นพึงลังเกตที่ปูไว้เดิม แล้วขอนอกรากไว้ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง .

ถ้าในวิหารมีเทหาเยื่อ พึงภาวดีแต่เพดานลงมาก่อน กรอบหน้าต่างและมห้อง พึง เช็ดเสีย ถ้าฝ่าเข้าทำบริกรรมด้วยน้ำมัน พื้นขาดาสีดำขึ้นรา พึงเอาผ้าชูบน้ำบิดแล้วเช็ดเสีย ถ้าพื้นขณะนี้ได้ทำ พึงเจาหน้าประพรหมาลแล้วเช็ดเสีย ระวังอย่าให้วิหารฟุ่มด้วยธลี พึงภาวดีหากายเยื่อ ทึ่งเสีย ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง เครื่องลางดพื้น พึงผึ้งแಡด ชำรภ เคาะ ปัดเสีย ขนกลับปูไว้ตามเดิม เขียงรองเตียง พึงผึ้งแಡด ขัด เช็ด เสีย ขนกลับตั้งไว้ที่เดิม เตียงตั้งพึงผึ้งแಡด ขัดสี เคาะเสีย ยกต่ำๆ อย่าให้ครุฑสี อย่าให้กระหนองแกะบานและกรอบประดุ ขนกลับปูไว้ให้ดีๆ แล้วตั้งไว้ ตามเดิม พุก หมอน ผ้าปูนง ผ้าปูนตอน พึงผึ้งแಡด ทำให้สะอะด ตอบเสีย แล้วขอนกลับตั้งไว้ตามเดิม ตามเดิมกระโคน พนักอิง พึงผึ้งแಡด เช็ด ถูเสีย แล้วขอนกลับตั้งไว้ตามเดิม

พึงเก็บบาราจิว่า เมื่อเก็บบารา พึงเอามือข้างหนึ่งจับบารา เอา้มือข้างหนึ่งลูบคลำ ใต้เตียงหรือใต้ตั้ง แล้วจึงเก็บบารา แต่ไม่พึงวางบาราบนพื้นที่ไม่มีสิ่งใดรอง

เมื่อเก็บบารา พึงเอามือข้างหนึ่งถือบารา เอา้มือข้างหนึ่งลูบราบบารา หรือสายระเดียงแล้ว ทำชายไว้ข้างนอก ทำขันดไว้ข้างใน แล้วจึงเก็บบารา .

ถ้าลมเจ้อด้วยผงคลีพัดมาแต่ทิศตะวันออก พึงปิดหน้าต่างด้านตะวันออก ถ้าพัดมา แต่ทิศตะวันตก พึงปิดหน้าต่างด้านตะวันตก ถ้าพัดมาแต่ทิศเหนือ พึงปิดหน้าต่างด้านเหนือ ถ้าพัดมาแต่ทิศใต้ พึงปิดหน้าต่างด้านใต้ ถ้าถูกดูหูนาพึงปิดหน้าต่างกลางวัน ปิดกลางคืน ถ้าถูกดูร้อน พึงปิดหน้าต่างกลางวัน เปิดกลางคืน .

ถ้าบริเวณ ซุ่มน้ำ โรงฉัน โรงไฟ วังจกีร ราก พึงปิดภาวดีเสีย ถ้าน้ำฉัน น้ำใช้ ไม่มี พึงจัดตั้งไว้ ถ้าน้ำในหม้อชำราก ไม่มี พึงตักนำไปไว้ในหม้อชำราก .

ถ้าความกระสับบังเกิดแก้อันเตาสิก อาจารย์พึงช่วยระงับ หรือพึงหวานกิกษ์อื่นให้ช่วย ระงับ หรือพึงทำธรรมมีกิถากแก้อันเตาสิกนั้น ถ้าความรำคาญบังเกิดแก้อันเตาสิก อาจารย์ พึงบรรเทา หรือพึงหวานกิกษ์อื่นให้ช่วยบรรเทา หรือพึงทำธรรมมีกิถากแก้อันเตาสิกนั้น ถ้าความเห็นผิดบังเกิดแก้อันเตาสิก อาจารย์พึงให้ஸละเสีย หรือพึงหวานกิกษ์อื่นให้ช่วย หรือพึงทำธรรมมีกิถากแก้อันเตาสิกนั้น . ถ้าอันเตาสิกต้องอาบด็ินัก ควรปริวัส อาจารย์พึงทำความชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไறหนอ ลงพ์พึงให้ปริวัสแก้อันเตาสิก ถ้าอันเตาสิกควร เช้าหากาบติดิเม อาจารย์พึงทำความชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไறหนอ ลงพ์พึงชักอันเตาสิก เช้าหากาบติดิเม ถ้าอันเตาสิกควรมาต อาจารย์พึงทำความชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไறหนอ ลงพ์พึงให้มาตแก้อันเตาสิก ถ้าอันเตาสิกควรอัพกาน อาจารย์พึงทำความชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไறหนอ ลงพ์พึงให้มาตแก้อันเตาสิก ถ้าอันเตาสิกควรอัพกาน อาจารย์พึงทำความชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไ胤หนอ ลงพ์พึงอันเตาสิก .

ถ้าลงช์ปราการจะทำการมแก้อันเตาสิก คือ ตั้งชนนียกรรม นิยกรรม ปัพพาชนนียกรรม ปฏิสารณียกรรม หรืออุกเบปนียกรรม อาจารย์พึงทำความชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไ胤หนอ ลงพ์พึงทำการมแก้อันเตาสิก หรือลงพ์พึงน้อมไปเพื่อกรรมสถานบนา หรืออันเตาสิกนั้น ถูกสงส์ลงตัวชนนียกรรม นิยกรรม ปัพพาชนนียกรรม ปฏิสารณียกรรม หรืออุกเบปนียกรรม แล้ว อาจารย์พึงทำความชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไ胤หนอ อันเตาสิกพึงประพฤติชอบ พึง หายเย่อหยิ่ง พึงประพฤติเก็ต้า ลงพ์พึงรังสรรคกรรมเน้นเสีย .

ถ้าจีรของอันเตาสิกจะต้องซัก อาจารย์พึงบอกว่า เรือพึงซักอย่างนี้ หรือพึงทำความสะอาดชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไ胤หนอ ไครๆ พึงซักจีรของอันเตาสิก ถ้าจีรของอันเตาสิก จะต้องทำ อาจารย์พึงบอกว่า เรือพึงทำอย่างนี้ หรือพึงทำความสะอาดชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไ胤หนอ ไครๆ พึงทำจีรของอันเตาสิก ถ้าน้ำย้อมของอันเตาสิกจะต้องต้ม อาจารย์พึงบอกว่า เรือพึงต้มอย่างนี้ หรือพึงทำความสะอาดชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไ胤หนอ ไครๆ พึงต้มน้ำย้อมของอันเตาสิก ถ้าจีรของอันเตาสิกจะต้องย้อม อาจารย์พึงบอกว่า เรือพึงย้อมอย่างนี้ หรือพึงทำความสะอาดชานขวยว่า ด้วยอบายอย่าง ไ胤หนอ ไครๆ พึงย้อมจีรของอันเตาสิก เมื่อย้อมจีร พึงย้อมพลิกกลับ ไปกลับมาให้ดีๆ เมื่อยาดหน้าย้อมยังหยด มีชาดสาย ไม่พึงหลัก ไปเสีย . ถ้าอันเตาสิกอาพาธ พึงพยายามลจนตลอดชีวิต พึงร่องกว่าจะหาย .

อันเตาสิกวัตร จบ

ว่าด้วยการประណาม

[๙๕] ก็โดยสมัยนั้นแล อันเตาสิกทั้งหลายไม่ประพฤติชอบในอาจารย์ทั้งหลาย . กิกษ์ ทั้งหลายทราบทูลเรื่องนั้นเดพระพุทธมีพระภาค . พระพุทธมีพระภาคตรัสว่า ดุกรกิกษ์ทั้งหลาย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
อันเตวาสิกจะไม่ประพฤติชอบในอาจารย์ไม่ได้ รูปใดไม่ประพฤติชอบ ต้องอาบัติทุกกฎ .

พากอันเตวาสิกยังไม่ประพฤติชอบตามเดิม . ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรายอนุญาตให้ประนามอันเตวาสิกผู้ไม่ประพฤติชอบ .

วิธีประนาม

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็อาจารย์พึงประนามอันเตวาสิกอย่างนี้ว่า ฉันประนามเธอ เธอย่างเข้ามา ณ ที่นี่ เรื่องของนายจิรวงศ์เรือออกไปเสีย หรือพึงประนามว่า เธอไม่ต้องอุปถักรักฉัน ดังนี้ ก็ได้ อาจารย์ยอมยังอันเตวาสิกให้รู้ด้วยภาษาที่ได้ ให้รู้ด้วยภาษาที่ได้ ให้รู้ด้วยทั้งภาษาและภาษาที่ได้ อันเตวาสิกขอว่าเป็นอันถูกประนามแล้ว ถ้ามิให้รู้ด้วยภาษา มิให้รู้ด้วยภาษาจาก มิให้รู้ด้วยทั้งภาษาและภาษา อันเตวาสิกไม่เชื่อว่าถูกประนาม .

สมัยต่อมา พากอันเตวาสิกถูกประนามแล้ว ไม่ขอให้อาจารย์อุดโทษ . ภิกษุทั้งหลาย จึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรายอนุญาตให้อันเตวาสิกขอให้อาจารย์อุดโทษ . พากอันเตวาสิกไม่ยอมขอให้อาจารย์อุดโทษอย่างเดิม . ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย อันเตวาสิกถูกประนามแล้ว จะไม่ขอให้อาจารย์อุดโทษ ไม่ได้ รูปใดไม่ขอให้อาจารย์อุดโทษ ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา อาจารย์ทั้งหลายอันเหลืออันเตวาสิกขอให้อุดโทษอยู่ ก็ไม่ยอมอุดโทษ . ภิกษุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรายอนุญาตให้อาจารย์อุดโทษ .

อาจารย์ทั้งหลายยังไม่ยอมอุดโทษอย่างเดิม . พากอันเตวาสิกหลักไปเสียบ้าง สักเสียบ้าง ไปเข้ารีดเดียรลี่ย์เสียบ้าง . ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย อาจารย์อันพากอันเตวาสิกขอให้อุดโทษอยู่ จะไม่ยอมอุดโทษ ไม่ได้ รูปใดไม่ยอมอุดโทษ ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา อาจารย์ทั้งหลายประนามอันเตวาสิกผู้ประพฤติชอบ ไม่ประนามอันเตวาสิกผู้ประพฤติชอบ . ภิกษุทั้งหลาย กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย อันเตวาสิกผู้ประพฤติชอบ อาจารย์ไม่พึงประนาม รูปใดประนาม ต้องอาบัติทุกกฎ . แต่อันเตวาสิกผู้ประพฤติมิชอบ อาจารย์จะไม่ประนามไม่ได้ รูปใดไม่ประนาม ต้องอาบัติทุกกฎ .

องค์แห่งการประนาม

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อาจารย์พึงประนามอันเตวาสิกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

๑. หาความรักใครร่ออย่างยิ่งในอาจารย์มิได้
๒. หาความเลื่อมใสอย่างยิ่งมิได้
๓. หาความละอายอย่างยิ่งมิได้
๔. หาความเคารพออย่างยิ่งมิได้ และ
๕. หาความหวังดีต่ออย่างยิ่งมิได้

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อาจารย์พึงประนามอันเตวาสิกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อาจารย์ไม่พึงประนามอันเตวาสิก ผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

๑. มีความรักใครร่ออย่างยิ่งในอาจารย์
๒. มีความเลื่อมใสอย่างยิ่ง
๓. มีความละอายอย่างยิ่ง
๔. มีความเคารพออย่างยิ่ง และ
๕. มีความหวังดีต่ออย่างยิ่ง

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อาจารย์ไม่พึงประนามอันเตวาสิก ผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อันเตวาสิกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ควรประนาม คือ

๑. หาความรักใครร่ออย่างยิ่งในอาจารย์มิได้
๒. หาความเลื่อมใสอย่างยิ่งมิได้
๓. หาความละอายอย่างยิ่งมิได้
๔. หาความเคารพออย่างยิ่งมิได้ และ
๕. หาความหวังดีต่ออย่างยิ่งมิได้

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อันเตวาสิกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ควรประนาม .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อันเตวาสิกผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ควรประนาม คือ

๑. มีความรักใครร่ออย่างยิ่งในอาจารย์
๒. มีความเลื่อมใสอย่างยิ่ง
๓. มีความละอายอย่างยิ่ง
๔. มีความเคารพออย่างยิ่ง และ
๕. มีความหวังดีต่ออย่างยิ่ง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ดุกรกิษทั้งหลาย อันแต่瓦สิกผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ นี้แล ไม่ควรประณาม .
ดุกรกิษทั้งหลาย อันแต่瓦สิกผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ อาจารย์เมื่อไม่ประณาม มีโทษ
เมื่อประณาม ไม่มีโทษ คือ

๑. หากความรักใคร่ออย่างยิ่งในอาจารย์มีได้
๒. หากความเลื่อมใสอย่างยิ่งมีได้
๓. หากความละอายอย่างยิ่งมีได้
๔. หากความเคราะพออย่างยิ่งมีได้ และ
๕. หากความหวังดีต่ออย่างยิ่งมีได้

ดุกรกิษทั้งหลาย อันแต่瓦สิกผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ นี้แล อาจารย์เมื่อไม่ประณาม มี
โทษ เมื่อประณาม ไม่มีโทษ .

ดุกรกิษทั้งหลาย อันแต่瓦สิกผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ อาจารย์เมื่อประณาม มีโทษ เมื่อไม่
ประณาม ไม่มีโทษ คือ

๑. มีความรักใคร่ออย่างยิ่งในอาจารย์
๒. มีความเลื่อมใสอย่างยิ่ง
๓. มีความละอายอย่างยิ่ง
๔. มีความเคราะพออย่างยิ่ง และ
๕. มีความหวังดีต่ออย่างยิ่ง

ดุกรกิษทั้งหลาย อันแต่瓦สิกผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ นี้แล อาจารย์เมื่อประณาม มีโทษ
เมื่อไม่ประณาม ไม่มีโทษ .

การให้โนสัย

[๔๖] ก็โดยสมัยนั้นแล กิษทั้งหลายคิดว่า เรามีพราหมาได้ ๑๐ แล้ว เรามีพราหมาได้
๑๐ แล้ว ดังนี้ แต่ยังเป็นผู้เข้ามา ไม่เฉียบแหลม ยอมให้นิสัย ปรากฏว่าพากอาจารย์เป็น
ผู้เข้ามา พากอันเตวาสิกเป็นผู้ฉลาด ปรากฏว่าพากอาจารย์เป็นผู้ไม่เฉียบแหลม พากอันเตวาสิก
เป็นผู้เฉียบแหลม ปรากฏว่าพากอาจารย์เป็นผู้ได้ยินได้ฟังน้อย พากอันเตวาสิกเป็นผู้ได้ยิน
ได้ฟังมาก ปรากฏว่าพากอาจารย์เป็นผู้มีปัญญาaram พากอันเตวาสิกเป็นผู้มีปัญญา .

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งไปที่ ติตีียน โนนกิษทั้งหลาย
จึงได้อ้างว่า เรามีพราหมาได้ ๑๐ แล้ว เรามีพราหมาได้ ๑๐ แล้ว ดังนี้ แต่ยังเป็นผู้เข้ามา ไม่
เฉียบแหลม ให้นิสัย ปรากฏว่าพากอาจารย์เป็นผู้เข้ามา พากอันเตวาสิกเป็นผู้ฉลาด ปรากฏว่า
พากอาจารย์เป็นผู้ไม่เฉียบแหลม พากอันเตวาสิกเป็นผู้เฉียบแหลม ปรากฏว่าพากอาจารย์เป็น
ผู้ได้ยินได้ฟังน้อย พากอันเตวาสิกเป็นผู้ได้ยินได้ฟังมาก ปรากฏว่าพากอาจารย์เป็นผู้มีปัญญาaram
พากอันเตวาสิกเป็นผู้มีปัญญา และกราบทูลเรื่องนั้น แด่พระผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามว่า ดุกรกิษทั้งหลาย ข่าวว่ากิษทั้งหลายอ้างว่า เรามี
พราหมาได้ ๑๐ แล้ว เรามีพราหมาได้ ๑๐ แล้ว ดังนี้ แต่ยังเป็นผู้เข้ามา ไม่เฉียบแหลม ให้นิสัย
ปรากฏว่าพากอาจารย์เป็นผู้เข้ามา . . . พากอันเตวาสิก เป็นผู้มีปัญญา จริงหรือ?

กิษทั้งหลายหลับรับว่า จริง พระพุทธเจ้าเข้า .

ทรงติตีียน

พระผู้มีพระภาคทรงติตีียน . . . ครั้นแล้วทรงทำธรรมมีกิจารับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า
ดุกรกิษทั้งหลาย กิษทั้งหลาย ไม่เฉียบแหลม ไม่พึงให้นิสัย รูปได้ให้ ต้องอาบัติทุกกฎ .

ดุกรกิษทั้งหลาย เรายอนญาตให้กิษทั้งหลาย ผู้สามารถ มีพราหมาได้ ๑๐ หรือมีพราหมา
เกิน ๑๐ ให้นิสัย .

นิสัยระงับจากอปชฌายะและอาจารย์

[๔๗] ก็โดยสมัยนั้นแล เมื่ออาจารย์และอปชฌาย์หลีกไปเสียก็ตี สิกเสียก็ตี ถึง
มรณภาพก็ตี ไปเข้าริดเดียรถิกก็ตี กิษทั้งหลายไม่รู้ว่านิสัยจะระงับ . พากເຂອງຈິງການທຸລເຮືອງນັ້ນ
ແດ່พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดุกรกิษทั้งหลาย นີສັຍະຮະງັບຈາກອປ້ຈໍາຍະ ๔ อย่าง
ดังนี้ คือ

๑. อปชฌายะหลีกไป
๒. สิกเสีย
๓. ถึงมรณภาพ
๔. ไปเข้าริดเดียรถิก และ
๕. สິ່ງບັນດັບ

ดุกรกิษทั้งหลาย นີສັຍະຮະງັບຈາກອປ້ຈໍາຍະ ๔ อย่างนี้แล .

ดุกรกิษทั้งหลาย นີສັຍະຮະງັບຈາກอาจารย์ ๖ อย่าง ดังนี้ คือ

๑. อาจารย์หลีกไป
๒. สิกเสีย
๓. ถึงมรณภาพ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

๔. ไปเข้ารีดเดียรถี่ย

๕. สั่งบังคับ และ

๖. ไปรำมาข้ากับอปัชฌายะ

ดุกรกิษทั้งหลาย นิสัยร่วงจากอาจารย์ ๖ อย่างนี้แล.

การให้นิสัย จบ.

องค์ ๕ แห่งกิษที่ห้อปสมบท ๑๖ หมวด

กัณฑปักษ ๑

[๙๙] ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่พึงห้อปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอาปัจ្ដราก คือ

๑. ไม่ประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ

๒. ไม่ประกอบด้วยกองสมารี อันเป็นของพระอเศษ

๓. ไม่ประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ

๔. ไม่ประกอบด้วยกองวิมุตติ อันเป็นของพระอเศษ และ

๕. ไม่ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงห้อปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอาปัจ្ដราก.

คุกлюдปักษ ๑

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ พึงห้อปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอาปัจ្ដราก คือ

๑. ประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ

๒. ประกอบด้วยกองสมารี อันเป็นของพระอเศษ

๓. ประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ

๔. ประกอบด้วยกองวิมุตติ อันเป็นของพระอเศษ และ

๕. ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงห้อปสมบท พึงให้นิสัย
พึงให้สามเณรอาปัจ្ដราก.

กัณฑปักษ ๒

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอึก ไม่พึงห้อปสมบท ไม่พึงให้
นิสัย ไม่พึงให้สามเณรอาปัจ្ដราก คือ

๑. ตนเองไม่ประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ และไม่ซักชวนผู้อื่น
ในกองศีล อันเป็นของพระอเศษ

๒. ตนเองไม่ประกอบด้วยกองสมารี อันเป็นของพระอเศษ และไม่ซักชวนผู้อื่น
ในกองสมารี อันเป็นของพระอเศษ

๓. ตนเองไม่ประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ และไม่ซักชวนผู้อื่น
ในกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ

๔. ตนเองไม่ประกอบด้วยกองวิมุตติ อันเป็นของพระอเศษ และไม่ซักชวนผู้อื่น
ในกองวิมุตติ อันเป็นของพระอเศษ และ

๕. ตนเองไม่ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ และ
ไม่ซักชวนผู้อื่นในกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงห้อปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอาปัจ្ដราก.

คุกлюдปักษ ๒

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ พึงห้อปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอาปัจ្ដราก คือ

๑. ตนเองประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ และซักชวนผู้อื่นในกองศีล
อันเป็นของพระอเศษ

๒. ตนเองประกอบด้วยกองสมารี อันเป็นของพระอเศษ และซักชวนผู้อื่นใน
กองสมารี อันเป็นของพระอเศษ

๓. ตนเองประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ และซักชวนผู้อื่นใน
กองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ

๔. ตนเองประกอบด้วยกองวิมุตติ อันเป็นของพระอเศษ และซักชวนผู้อื่นในกอง
วิมุตติ อันเป็นของพระอเศษ และ

๕. ตนเองประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ และซักชวน
ผู้อื่นในกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงห้อปสมบท พึงให้นิสัย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
พึงให้สามเณรอปปุรูฐานก .

กัณหนปักษ์ ๓

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้เอ้ออึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้
นิสัย ไม่พึงให้สามเณรอปปุรูฐานก คือ

๑. เป็นผู้ไม่มีครัวทรา
๒. เป็นผู้ไม่มีทรัพย์
๓. เป็นผู้ไม่มีโถตับปะ
๔. เป็นผู้เกียจคร้าน และ
๕. เป็นผู้มีสติฟันเพื่อน

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอปปุรูฐานก .

คกุลปักษ์ ๓

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอปปุรูฐานก คือ

๑. เป็นผู้มีครัวทรา
๒. เป็นผู้มีทรัพย์
๓. เป็นผู้มีโถตับปะ
๔. เป็นผู้ปราบความเพียร และ
๕. เป็นผู้มีสติตั้งมั่น

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย
พึงให้สามเณรอปปุรูฐานก .

กัณหนปักษ์ ๔

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้เอ้ออึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้
นิสัย ไม่พึงให้สามเณรอปปุรูฐานก คือ

๑. เป็นผู้วิบัติตัวยศล ในอธิคีล
๒. เป็นผู้วิบัติตัวยาจาร ในอธิยาจาร
๓. เป็นผู้วิบัติตัวทิภูธิ ในทิภูธิยิ่ง
๔. เป็นผู้ได้ยินได้ฟังน้อย และ
๕. เป็นผู้มีปัญญาหวาน

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอปปุรูฐานก .

คกุลปักษ์ ๔

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอปปุรูฐานก คือ

๑. เป็นผู้ไม่วิบัติตัวยศล ในอธิคีล
๒. เป็นผู้ไม่วิบัติตัวยาจาร ในอธิยาจาร
๓. เป็นผู้ไม่วิบัติตัวทิภูธิ ในทิภูธิยิ่ง
๔. เป็นผู้ได้ยินได้ฟังมาก และ
๕. เป็นผู้มีปัญญา

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย
พึงให้สามเณรอปปุรูฐานก .

กัณหนปักษ์ ๕

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้เอ้ออึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้
นิสัย ไม่พึงให้สามเณรอปปุรูฐานก คือ

๑. ไม่สามารถจะพยายามลาออกจากเด瓦ลิก หรือสัทธิวิหาริก
ผู้อาพาธ
๒. ไม่สามารถจะระงับเอง หรือหาผู้อื่นให้ช่วยระงับความกระสัน
๓. ไม่สามารถจะบรรเทาเอง หรือหาผู้อื่นให้ช่วยบรรเทาความเบื่อหน่ายอันเกิด
  - ขึ้นแล้วโดยธรรม
  ๔. ไม่รู้จักกากอบติ และ
  ๕. ไม่รู้จักวิธีออกจากการอบติ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอปปุรูฐานก .

คกุลปักษ์ ๕

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอปปุรูฐานก คือ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑

๑. อาจจะพยาบาลเอง หรือให้ผู้อื่นพยาบาลอันเต瓦สิก หรือสหชีวิหาริกผู้อาพาธ
๒. อาจจะรับจ้างเอง หรือหาผู้อื่นให้ช่วยรับความกระสัน
๓. อาจจะบรรเทาเอง หรือหาผู้อื่นให้ช่วยบรรเทาความเบื้องหน่าย อันเกิดขึ้นแล้ว

โดยธรรม

๔. รู้จักอาบัติ และ
๕. รู้จักวิธีออกจากอาบัติ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้หนินิสัย
พึงให้สามเณรอุปถัมภ์.

กัณฑ์ปักย์ ๖

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึง
ให้หนินิสัย ไม่พึงให้สามเณรอุปถัมภ์ คือ

๑. ไม่อาจจะฝึกปรืออันเต瓦สิกหรือสหชีวิหาริก ในสิกขາอันเป็นอภิสมาจาร
๒. ไม่อาจจะแนะนำในสิกขາ อันเป็นส่วนเบื้องต้นแห่งพระมหาธรรมจารย์
๓. ไม่อาจจะแนะนำในธรรมอันยิ่งขึ้นไป
๔. ไม่อาจจะแนะนำในวินัยอันยิ่งขึ้นไป และ
๕. ไม่อาจจะเปลี่ยนความเห็นผิดอันเกิดขึ้นแล้วโดยธรรม

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้หนินิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอุปถัมภ์.

คกกลปักย์ ๗

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ พึงให้อุปสมบท พึงให้หนินิสัย พึงให้
สามเณรอุปถัมภ์ คือ

๑. อาจจะฝึกปรืออันเตวาสิกหรือสหชีวิหาริก ในสิกขາอันเป็นอภิสมาจาร
๒. จะแนะนำในสิกขາ อันเป็นส่วนเบื้องต้นแห่งพระมหาธรรมจารย์
๓. จะแนะนำในธรรมอันยิ่งขึ้นไป
๔. จะแนะนำในวินัยอันยิ่งขึ้นไป และ
๕. จะเปลี่ยนความเห็นผิดอันเกิดขึ้นแล้วโดยธรรม

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้หนินิสัย
พึงให้สามเณรอุปถัมภ์.

กัณฑ์ปักย์ ๘

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึง
ให้หนินิสัย ไม่พึงให้สามเณรอุปถัมภ์ คือ

๑. ไม่รู้จักอาบัติ
๒. ไม่รู้จักอนานบัติ
๓. ไม่รู้จักอาบัติเปา
๔. ไม่รู้จักอาบัติหนัก และ
๕. เรื่องจำปาติไมอกข์ทั้งสอง ไม่ได้ต้องโดยพิสดาร จำแนกไม่ได้ด้วยตี ไม่คล่องแคล่วดี
วินิจฉัย ไม่เรียบร้อย โดยสุตตะ โดยอนุพยัญญะ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้หนินิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอุปถัมภ์.

คกกลปักย์ ๘

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบองค์ ๕ พึงให้อุปสมบท พึงให้หนินิสัย พึงให้สามเณร
อุปถัมภ์ คือ

๑. รู้จักอาบัติ
๒. รู้จักอนานบัติ
๓. รู้จักอาบัติเปา
๔. รู้จักอาบัติหนัก และ
๕. เรื่องจำปาติไมอกข์ทั้งสอง ได้ต้องโดยพิสดาร จำแนกตี คล่องแคล่วดี วินิจฉัยเรียบร้อย
โดยสุตตะ โดยอนุพยัญญะ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้หนินิสัย พึง
ให้สามเณรอุปถัมภ์.

กัณฑ์ปักย์ ๙

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อื่นอึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้
นิสัย ไม่พึงให้สามเณรอุปถัมภ์ คือ

๑. ไม่รู้จักอาบัติ
๒. ไม่รู้จักอนานบัติ
๓. ไม่รู้จักอาบัติเปา

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

๔. ไม่รู้จักอาบติดหนัก และ

๕. มีพิราษาย่อน ๑๐

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอปถัมภ์.

คุกлюдี๔

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอปถัมภ์ คือ

๑. รู้จักอาบติด

๒. รู้จักอนามัย

๓. รู้จักอาบติดเป็น

๔. รู้จักอาบติดหนัก และ

๕. มีพิราษายได้ ๑๐ หรือมีพิราษายเกิน ๑๐

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึง
ให้สามเณรอปถัมภ์.

องค์ ๕ แห่งกิษผู้ให้อุปสมบท ๑๖ หมวด จบ

องค์ ๖ แห่งกิษผู้ให้อุปสมบท ๑๖ หมวด

กุณหปึกษา๑

[๙๙] ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอปถัมภ์ คือ

๑. ไม่ประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ

๒. ไม่ประกอบด้วยกองสมາธิ อันเป็นของพระอเศษ

๓. ไม่ประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ

๔. ไม่ประกอบด้วยกองวิมุติ อันเป็นของพระอเศษ

๕. ไม่ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ และ

๖. มีพิราษาย่อน ๑๐

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอปถัมภ์.

คุกлюдี๖

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอปถัมภ์ คือ

๑. ประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ

๒. ประกอบด้วยกองสมາธิ อันเป็นของพระอเศษ

๓. ประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ

๔. ประกอบด้วยกองวิมุติ อันเป็นของพระอเศษ

๕. ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ และ

๖. มีพิราษายได้ ๑๐ หรือมีพิราษายเกิน ๑๐

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย
พึงให้สามเณรอปถัมภ์.

กุณหปึกษา๒

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ แม่อื่นอิก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้
นิสัย ไม่พึงให้สามเณรอปถัมภ์ คือ

๑. ตนเองไม่ประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ และไม่ชักชวนผู้อื่น
ในกองศีล อันเป็นของพระอเศษ

๒. ตนเองไม่ประกอบด้วยกองสมາธิ อันเป็นของพระอเศษ และไม่ชักชวนผู้อื่น
ในกองสมາธิ อันเป็นของพระอเศษ

๓. ตนเองไม่ประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ และไม่ชักชวนผู้อื่น
ในกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ

๔. ตนเองไม่ประกอบด้วยกองวิมุติ อันเป็นของพระอเศษ และไม่ชักชวนผู้อื่น
ในกองวิมุติ อันเป็นของพระอเศษ

๕. ตนเองไม่ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ และไม่
ชักชวนผู้อื่นในกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ และ

๖. มีพิราษาย่อน ๑๐

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอปถัมภ์.

คุกлюдี๒

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

สามเณร อุปถัมภ์ คือ

๑. ตนเองประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ และขักขวนผู้อื่นในกองศีล อันเป็นของพระอเศษ

๒. ตนเองประกอบด้วยกองสมารถ อันเป็นของพระอเศษ และขักขวนผู้อื่น ในกองสมารถ อันเป็นของพระอเศษ

๓. ตนเองประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ และขักขวนผู้อื่น ในกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ

๔. ตนเองประกอบด้วยกองวิมุตติ อันเป็นของพระอเศษ และขักขวนผู้อื่น ในกองวิมุตติ อันเป็นของพระอเศษ

๕. ตนเองประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ และขักขวนผู้อื่นในกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ และ

๖. มีพระราชาได้ ๑๐ หรือมีพระราชาเกิน ๑๐

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษพุ่ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้สามเณร อุปถัมภ์

กัณฑ์ปักช์ ๓

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษพุ่ประกอบด้วยองค์ ๖ แม้มื่นอึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย ไม่พึงให้สามเณร อุปถัมภ์ คือ

๑. เป็นผู้ไม่มีเครื่องหรา

๒. เป็นผู้ไม่มีพิธี

๓. เป็นผู้ไม่มีโถตัปปะ

๔. เป็นผู้เกียจคร้าน

๕. เป็นผู้มีสติฟั่นเฟือน และ

๖. เป็นผู้มีพระราชาอยู่ ๑๐

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษพุ่ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย ไม่พึงให้สามเณร อุปถัมภ์

คกกลปักช์ ๓

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษพุ่ประกอบด้วยองค์ ๖ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้สามเณร อุปถัมภ์ คือ

๑. เป็นผู้มีเครื่องหรา

๒. เป็นผู้มีพิธี

๓. เป็นผู้มีโถตัปปะ

๔. เป็นผู้ปรารถนาความเพียร

๕. เป็นผู้มีสติตั้งมั่น และ

๖. เป็นผู้มีพระราชาได้ ๑๐ หรือมีพระราชาเกิน ๑๐

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษพุ่ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้สามเณร อุปถัมภ์

กัณฑ์ปักช์ ๔

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษพุ่ประกอบด้วยองค์ ๖ แม้มื่นอึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย ไม่พึงให้สามเณร อุปถัมภ์ คือ

๑. เป็นผู้วิบัติตัวยศศีล ในอธิศีล

๒. เป็นผู้วิบัติตัวยาจาร ในอธยาจาร

๓. เป็นผู้วิบัติตัวยทิกธิ ในทิกธิบึง

๔. เป็นผู้ได้ยินได้ฟังน้อย

๕. เป็นผู้มีปัญญาทราบ และ

๖. เป็นผู้มีพระราชาอยู่ ๑๐

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษพุ่ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย ไม่พึงให้สามเณร อุปถัมภ์

คกกลปักช์ ๔

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษพุ่ประกอบด้วยองค์ ๖ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้สามเณร อุปถัมภ์ คือ

๑. เป็นผู้ไม่วิบัติตัวยศศีล ในอธิศีล

๒. เป็นผู้ไม่วิบัติตัวยาจาร ในอธยาจาร

๓. เป็นผู้ไม่วิบัติตัวยทิกธิ ในทิกธิบึง

๔. เป็นผู้ได้ยินได้ฟังมาก

๕. เป็นผู้มีปัญญา และ

๖. เป็นผู้มีพระราชาได้ ๑๐ หรือมีพระราชาเกิน ๑๐

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอปถัมภ์

กัณฑปักย ๕

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ แม้อันอึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้
นิสัย ไม่พึงให้สามเณรอปถัมภ์ คือ

๑. ไม่สามารถจะพยายามเล่น หรือให้ผู้อื่นพยายามล้วนเตาสิก หรือสัทธิวิหาริก
ผู้อาพาธ
๒. ไม่สามารถจะระงับเอง หรือหาผู้อื่นให้ช่วยระงับความกระสัน
๓. ไม่สามารถจะบรรเทาเอง หรือหาผู้อื่นให้ช่วยบรรเทาความเบื่อหน่ายอันเกิดขึ้น
แล้วโดยธรรม

๔. ไม่รู้จักอារบตี

๕. ไม่รู้จักวิธีออกจากอาบตี และ

๖. มีพรมชาหย่อน ๑๐

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วย ๖ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอปถัมภ์

กุกลปักย ๕

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอปถัมภ์ คือ

๑. อาจพยายามเล่น หรือให้ผู้อื่นพยายามล้วนเตาสิกหรือสัทธิวิหาริก ผู้อาพาธ
๒. อาจระงับเอง หรือหาผู้อื่นให้ช่วยระงับความกระสัน
๓. อาจบรรเทาเอง หรือหาผู้อื่นให้ช่วยบรรเทาความเบื่อหน่ายอันเกิดขึ้นแล้วโดย
ธรรม

๔. รู้จักอาบตี

๕. รู้จักวิธีออกจากอาบตี และ

๖. มีพรมชาได้ ๑๐ หรือมีพรมชาเกิน ๑๐

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย
พึงให้สามเณรอปถัมภ์

กัณฑปักย ๖

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ แม้อันอึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้
นิสัย ไม่พึงให้สามเณรอปถัมภ์ คือ

๑. ไม่อาจฝึกปรืออันเตาสิกหรือสัทธิวิหาริก ในสิกขาอันเป็นอภิสมาจาร
๒. ไม่อาจแนะนำในสิกขา อันเป็นส่วนเบื้องต้นแห่งพระมหาธรรมจรรยา
๓. ไม่อาจแนะนำในธรรมอันยังขึ้นไป
๔. ไม่อาจแนะนำในนิยมอันยังขึ้นไป
๕. ไม่อาจเปลี่ยนความเห็นผิดอันเกิดขึ้นแล้วโดยธรรม และ
๖. มีพรมชาหย่อน ๑๐

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้นิสัย
ไม่พึงให้สามเณรอปถัมภ์

กุกลปักย ๖

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอปถัมภ์ คือ

๑. อาจฝึกปรืออันเตาสิกหรือสัทธิวิหาริก ในสิกขาอันเป็นอภิสมาจาร
๒. อาจแนะนำในสิกขา อันเป็นส่วนเบื้องต้นแห่งพระมหาธรรมจรรยา
๓. อาจแนะนำในธรรมอันยังขึ้นไป
๔. อาจแนะนำในนิยมอันยังขึ้นไป
๕. อาจเปลี่ยนความเห็นผิดอันเกิดขึ้นแล้วโดยธรรม และ
๖. มีพรมชาได้ ๑๐ หรือมีพรมชาเกิน ๑๐

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึง
ให้สามเณรอปถัมภ์

กัณฑปักย ๗

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ แม้อันอึก ไม่พึงให้อุปสมบท ไม่พึงให้
นิสัย ไม่พึงให้สามเณรอปถัมภ์ คือ

๑. ไม่รู้จักอาบตี
๒. ไม่รู้จักอนาบตี
๓. ไม่รู้จักอาบตีเบา
๔. ไม่รู้จักอาบตีหนัก

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
๕. เเรอจำปาติโมกข์ทั้งสองไม่ได้ดีโดยพิสดาร จำแนกไม่ได้ด้วยดี ไม่คล่องแคล่วดี
วินิจฉัยไม่เรียบร้อย โดยสุตตะ โดยอนุพยัญชนา และ

๖. มีพระราชาย่อ ๑๐

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล ไม่เพียงให้อุปสมบท ไม่เพียงให้นิสัย
ไม่เพียงให้สามเณรอปถัมภ์

คุกกลปักก์ ๗

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึงให้
สามเณรอปถัมภ์ คือ

๑. รัจกារบัตติ

๒. รัจกอนานบัตติ

๓. รัจกារบัตติเบา

๔. รัจกារบัตติหนัก

๕. เเรอจำปาติโมกข์ทั้งสองได้ดี โดยพิสดาร จำแนกได้ดี คล่องแคล่วดี วินิจฉัย
เรียบร้อย โดยสุตตะ โดยอนุพยัญชนา และ

๖. มีพระราชาย่อ ๑๐ หรือพระราชาย่อ ๑๐

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล พึงให้อุปสมบท พึงให้นิสัย พึง
ให้สามเณรอปถัมภ์

องค์ ๖ แห่งกิษผู้ให้อุปสมบท ๑๖ หมวด ๑- จบ

๑๖ ตามบาลีนั้นได้ ๑๘ หมวด

ติตติยปริวास

[๑๐๐] ก็โดยสมัยนั้นแล กิษผู้เคยเป็นอัญญเดียรถี อันพระอุปัชฌายะว่ากล่าวอยู่
โดยชอบธรรม ได้ยกว่าทะของอุปัชฌายะเสีย แล้วเข้าไปสู่ลัทธิเดียรถีนั้นดังเดิม . เรอกลับมา
ขออุปสมบทต่อ กิษทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้
มีพระภาคตรัสว่า

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษที่เคยเป็นอัญญเดียรถี อันพระอุปัชฌายะว่ากล่าวอยู่โดย
ชอบธรรม ได้ยกว่าทะของอุปัชฌายะเสีย แล้วเข้าไปสู่ลัทธิเดียรถีนั้นดังเดิม มาแล้ว ไม่เพียง
อุปสมบทให้ แม้ผู้อื่นที่เคยเป็นอัญญเดียรถี หวังบรรพชาอุปสมบทในพระธรรมวินัยนี้ พึงให้
ปริวास ๔ เดือนแกะเชื้อ .

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็แลลงมือพึงให้ติดติยปริวा�สอย่างนี้ :-

วิธีให้ติดติยปริวा�ส

ขั้นต้นพึงให้กุลบตรที่เคยเป็นอัญญเดียรถีปลงหมและหนวด ให้ครองผ้ากาสาภะ^๑
ให้ห่มผ้าเจวีงบ่า ให้กราบท้ากิษทั้งหลาย แล้วนงกระหง ให้ประคงอัญชลีสั่งว่า จงว่า
อย่างนี้ แล้วให้ว่าสารณคุณ ดังนี้ :-

ไตรสารณคุณ

พทช สารน គຈານີ

ຂ້າພເຈົ້າຄົງພຣະພຸທຮຈ້າ ເປັນທີ່ພຶງ

ຮມມ ສຣນ គຈານີ

ຂ້າພເຈົ້າຄົງພຣະຫຣມ ເປັນທີ່ພຶງ

ສງຊ ສຣນ គຈານີ

ຂ້າພເຈົ້າຄົງພຣະສງໜ ເປັນທີ່ພຶງ

ຖຕິຍມປີ ພຸທີ່ ສຣນ គຈານີ

ຂ້າພເຈົ້າຄົງພຣະພຸທຮຈ້າ ເປັນທີ່ພຶງ ແມ້ກຽງທີ່ສອງ

ຖຕິຍມປີ ອມມ ສຣນ គຈານີ

ຂ້າພເຈົ້າຄົງພຣະຫຣມ ເປັນທີ່ພຶງ ແມ້ກຽງທີ່ສອງ

ຖຕິຍມປີ ສງຊ ສຣນ គຈານີ

ຂ້າພເຈົ້າຄົງພຣະສງໜ ເປັນທີ່ພຶງ ແມ້ກຽງທີ່ສອງ

ຖຕິຍມປີ ພຸທີ່ ສຣນ គຈານີ

ຂ້າພເຈົ້າຄົງພຣະພຸທຮຈ້າ ເປັນທີ່ພຶງ ແມ້ກຽງທີ່ສາມ

ຖຕິຍມປີ ອມມ ສຣນ គຈານີ

ຂ້າພເຈົ້າຄົງພຣະຫຣມ ເປັນທີ່ພຶງ ແມ້ກຽງທີ່ສາມ

ຖຕິຍມປີ ສົງໝ ສຣນ គຈານີ

ຂ້າພເຈົ້າຄົງພຣະສງໜ ເປັນທີ່ພຶງ ແມ້ກຽງທີ່ສາມ

ดุกรกิษทั้งหลาย กลบุตรที่เคยเป็นอัญญเดียรถีนั้น พึงเข้าไปหาສົງໝ ห่มผ้าเจวีงบ่า

กราบท้ากิษทั้งหลาย นงกระหง ประคงอัญชลี แล้วก่าว่าคำขอติดติยปริวा�สอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

คำขอติดติยปริวा�ส

ท่านเจ้าเข้า ຂ້າພເຈົ້າຜູ້ມື້ອື່ນ ເປັນອັນຍຸດົມື້ອື່ນ ຮັງອັບອັບມົບໃນພຣະຫຣມວິນຍິນ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑
ท่านเจ้าช้า ข้าพเจ้านั้น ขอปริวัส ๔ เดือนต่อสังฆ.

พึงขอแม่ครั้งที่สอง พึงขอแม่ครั้งที่สาม.

ภิกษุผู้ลาก ผู้สามารถ พึงประกาศให้สังฆทราบด้วยัญต์ติ�ุติกรรมมาجا ว่าดังนี้ :-

กรรมมาجاให้ติดกิยปริวัส

ท่านเจ้าช้า ขอสังฆจังฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ผู้นี้ เคยเป็นอัญญเดียรักิย หัวงอปสมบท ในพระธรรมวินัยนี้ เเรือขอปริวัส ๔ เดือนต่อสังฆ. ถ้าความพร้อมพรั่งของสังฆถึงที่แล้ว สังฆพึงให้ปริวัส ๔ เดือน แก่ผู้มีชื่อนี้ ผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย. นี้เป็นญัตติ.

ท่านเจ้าช้า ขอสังฆจังฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ เคยเป็นอัญญเดียรักิย หัวงอปสมบท ในพระธรรมวินัยนี้ เเรือขอปริวัส ๔ เดือนต่อสังฆ. สังฆให้ปริวัส ๔ เดือนแก่ผู้มีชื่อนี้ ผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย. การให้ปริวัส ๔ เดือนแก่ผู้มีชื่อนี้ ผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย ชอบ แก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้เดียว ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด

ปริวัส ๔ เดือน สังฆให้แล้ว แก่ผู้มีชื่อนี้ ผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย ชอบแก่สังฆ เหตุนั้นจึงนิ้ ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

ดุกรกิษทั้งหลาย กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย เป็นผู้ปฏิบัติให้สังฆยินดี อย่างนี้ และ เป็นผู้ปฏิบัติมิให้สังฆยินดี.

ข้อปฏิบัติที่มิให้สังฆยินดี

ดุกรกิษทั้งหลาย อย่างไรเล่า กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย ซึ่งอ้วาเป็นผู้ปฏิบัติมิให้ สังฆยินดี?

๑. ดุกรกิษทั้งหลาย กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย ในพระธรรมวินัยนี้ เข้าบ้านเข้า เกินไป กลับสายเกินไป แม้เข่นนี้ ก็ซึ่งอ้วา เป็นผู้ปฏิบัติมิให้สังฆยินดี.

๒. ดุกรกิษทั้งหลาย อีกประการหนึ่ง กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย เป็นผู้มีหทยิง แพคยาเป็นโครา มีหัญญหม้ายเป็นโครา มีสาวาทือเป็นโครา มีบันเทาท์เป็นโครา หรือมี กิกษณีเป็นโครา เม้มเข่นนี้ ก็ซึ่งอ้วาเป็นผู้ปฏิบัติมิให้สังฆยินดี.

๓. ดุกรกิษทั้งหลาย อีกประการหนึ่ง กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย เป็นผู้ไม่บัน เกียจร้อนในการงานใหญ่น้อยของเพื่อนส่วนรวมทั้งหลาย ไม่ประกอบด้วยปัญญาพิจารณา สอดส่อง ในการนั้น ไม่อาจทำ ไม่อาจจัดการ แม้เข่นนี้ ก็ซึ่งอ้วาเป็นผู้ปฏิบัติมิให้สังฆยินดี

๔. ดุกรกิษทั้งหลาย อีกประการหนึ่ง กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย เป็นผู้ไม่สนใจ ในการเรียนบาลี ในการเรียนอรรถกถา ในอธิศิล อธิจิต อธิปัญญา แม้เข่นนี้ ก็ซึ่งอ้วาเป็นผู้ปฏิบัติมิให้สังฆยินดี.

๕. ดุกรกิษทั้งหลาย อีกประการหนึ่ง กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย ตนหลึกจาก สำนักเดียรักิยแห่งครุคนได เมื่อมีผู้กล่าวติครุคนนั้น ติความเห็น ความชอบใจ ความพอใจ และความยึดถือ ของครุคนนั้น ยังไกร ไม่พอใจ ไม่ชอบใจ เมื่อมีผู้กล่าวติพะพุทธเจ้า พระธรรม หรือพระสงฆ์ กลับพอใจ ร่าเริง ชอบใจ ก็หรือตนหลึกมาจากสำนักเดียรักิย แห่งครุคนได เมื่อมีผู้กล่าวสารเรสริยคุรุคนนั้น สารเรสริยความเห็น ความชอบใจ ความพอใจ และความยึดถือ ของครุคนนั้น ย่อมพอใจ ร่าเริง ชอบใจ เมื่อมีผู้กล่าวสารเรสริยพระพุทธเจ้า พระธรรม หรือพระสงฆ์ กลับไกร ไม่พอใจ ไม่ชอบใจ.

ดุกรกิษทั้งหลาย ข้อนี้เป็นเครื่องสอบสวนในข้อปฏิบัติที่ไม่ชานให้สังฆยินดีแห่ง กลบุตรผู้เดียเป็นเดียรักิย.

ดุกรกิษทั้งหลาย อย่างนี้แล กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย ซึ่งอ้วาเป็นผู้ปฏิบัติมิให้ สังฆยินดี. กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย ปฏิบัติมิให้สังฆยินดีเข่นนี้แล มากแล้ว ไม่พึง อุปสมบทให้.

ข้อปฏิบัติที่ให้สังฆยินดี

ดุกรกิษทั้งหลาย อย่างไรเล่า กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย เป็นผู้ปฏิบัติให้สังฆยินดี?

๑. ดุกรกิษทั้งหลาย กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย ในพระธรรมวินัยนี้ เข้าบ้าน ไม่เข้าเกินไป กลับไม่สายเกินไป แม้เข่นนี้ ก็ซึ่งอ้วาเป็นผู้ปฏิบัติให้สังฆยินดี.

๒. ดุกรกิษทั้งหลาย อีกประการหนึ่ง กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย ไม่เป็นผู้มี หทยิงแพคยาเป็นโครา ไม่มีหัญญหม้ายเป็นโครา ไม่มีสาวาทือเป็นโครา ไม่มีบันเทาท์เป็นโครา ไม่มีกิกษณีเป็นโครา แม้เข่นนี้ ก็ซึ่งอ้วาเป็นผู้ปฏิบัติให้สังฆยินดี.

๓. ดุกรกิษทั้งหลาย อีกประการหนึ่ง กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย เป็นผู้บัน ไม่เกียจร้อนในการงานใหญ่น้อยของเพื่อนส่วนรวมทั้งหลาย ประกอบด้วยปัญญาพิจารณา สอดส่องในการนั้น อาจทำได อาจจัดการได แม้เข่นนี้ ก็ซึ่งอ้วาเป็นผู้ปฏิบัติให้สังฆยินดี

๔. ดุกรกิษทั้งหลาย อีกประการหนึ่ง กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย เป็นผู้สอน ในการเรียนบาลี ในการเรียนอรรถกถา ในอธิศิล อธิจิต อธิปัญญา แม้เข่นนี้ ก็ซึ่งอ้วา เป็นผู้ปฏิบัติให้สังฆยินดี.

๕. ดุกรกิษทั้งหลาย อีกประการหนึ่ง กลบุตรผู้เดียเป็นอัญญเดียรักิย ตนหลึกจาก สำนักเดียรักิยแห่งครุคนได เมื่อมีผู้กล่าวติครุคนนั้น ติความเห็น ความชอบใจ ความพอใจ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑
และความยีดถือ ของครุคนนั้น ยอมพอใจ ร่าเริง ขอบใจ เมื่อเขากล่าวติพระพุทธเจ้า พระธรรม
หรือพระสังฆ์ กลับໂກຮ ไม่พอใจ ไม่ขอบใจ ก็หรือตนหลึกมาจากสำนักเดียรถีຍ์แห่งครุคนนั้น
เมื่อมีผู้กล่าวสรวณริญคุณนั้น สรวณริญความเห็น ความขอบใจ ความพอใจ และความยีดถือ
ของครุคนนั้น ยอมໂກຮ ไม่พอใจ ไม่ขอบใจ เมื่อเขากล่าวสรวณริญพระพุทธเจ้า พระธรรม
หรือพระสังฆ์ กลับพอใจ ร่าเริง ขอบใจ .

ดุกรกิษทั้งหลาย ข้อนี้เป็นเครื่องสอนในข้อปฏิบัติที่ขาดให้สัมภัยนด แห่ง^๑
กลบตุรผู้เคยเป็นอัญญิเตียรถีຍ์ .

ดุกรกิษทั้งหลาย อย่างนี้แล กลบตุรผู้เคยเป็นอัญญิเตียรถีຍ์ ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติให้สัมภัยนด ยินดี . กลบตุรผู้เคยเป็นอัญญิเตียรถีຍ์ปฏิบัติให้สัมภัยนดเช่นนี้แล มาแล้ว พึงอุปสมบทให้ .

ดุกรกิษทั้งหลาย ถ้ากลบตุรผู้เคยเป็นอัญญิเตียรถีຍ์ เปเลือยกามา ต้องแสวงหาจีว
ชีนีอื้อขณาจะเป็นเจ้าของ ถ้าบั้นนี้ได้ปลงลงมา สัมภัยพึงอุปโลกน์ เพื่อปลลงม .

ดุกรกิษทั้งหลาย ชีวิตผู้บุชาไฟเหล่านั้นมาแล้ว พึงอุปสมบทให้ ไม่ต้องให้ปริวัล
แก่พวากะ . ข้อนี้เป็นพระเหตุไร ? ดุกรกิษทั้งหลาย เพาะชีวิตเหล่านั้น เป็นกรรมมาที่
กิริยาที่ .

ถ้าหากจะโดยก้ามเนิดเคยเป็นอัญญิเตียรถีຍ์มา เรื่อมาแล้วพึงอุปสมบทให้ ไม่ต้องให้
ปริวัลแก่เรอ . ดุกรกิษทั้งหลาย เรายังหันริหารข้อนี้เป็นส่วนพิเศษเฉพาะหมู่ญาติ .

อัญญิติคิลปพกษา จบ
ภานุวารท ๗ จบ

อันตรายิกธรรม
โรค ๕ ชนิด

[๑๐๑] ก็โดยสมัยนั้นแล ในมคอชชันบทเกิดໂຄราบาดขึ้น ๕ ชนิด คือ โรคเรื้อน ๑
โรคฝี ๑ โรคคลาก ๑ โรคมองคร่อ ๑ โรคลมบ้าหมู ๑ ประชาชนอันโรค ๕ ชนิดกระทบเข้าแล้ว
ได้เข้าไปหาหมօชีวกโภการกัจจ แล้วกกล่าวอย่างนี้ว่า ขอโอกาส ท่านอาจารย์ ขอท่านกรุณา
ช่วยรักษาพวกข้าพเจ้าด้วย .

ชี. เจ้าทั้งหลาย ฉันนั่น มีกิจมาก มีงานที่ต้องทำมาก ฉันต้องพยายามอภิบาลพระเจ้า
พิมพิสารจอมเสนามาคธราช ทั้งพวกฝ่ายใน และพระสังฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ฉันไม่
สามารถจะช่วยรักษาได้ .

ป. ท่านอาจารย์ ทรัพย์สมบัติทั้งหมดยกให้ท่าน และพวกข้าพเจ้ายอมเป็นทาสของท่าน
ขอโอกาส ท่านอาจารย์ ขอท่านกรุณาช่วยรักษาพวกข้าพเจ้าด้วย .

ชี. เจ้าทั้งหลาย ฉันนั่น มีกิจมาก มีงานที่ต้องทำมาก ฉันต้องพยายามอภิบาลพระเจ้า
พิมพิสารจอมเสนามาคธราช ทั้งพวกฝ่ายใน และพระสังฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ฉันไม่สามารถ
จะช่วยรักษาได้ .

จึงประชาชนพวกนั้นได้คิดว่า พระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตรเหล่านี้แล มีปกติเป็นสุข
มีความประพฤติสุข ฉันอาหารที่ดี นอนในห้องนอนอันมีดีชีด ถ้ากระไร พากเราพึงบัวช
ในสำนักพระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตร ในที่นั้น กิษทั้งหลายจักพยาบาล และหมօชีว
โภการกัจจรักษา . ต่อมา พากเข้าหากันเข้าไปหา กิษทั้งหลายแล้วของบรรพชา . กิษทั้งหลาย
ให้พวกเขาราบรพachoปสมบท แล้วต้องพยาบาล และหมօชีวโภการกัจจรักษาพวกเข้า .

สมัยต่อมา กิษทั้งหลายพยาบาลกิษชุอาพาธกรุป ยอมเป็นผู้มากด้วยการขอร้อง
มากด้วยการขออย่าว่า ของให้อาหารสำหรับกิษชุอาพาธ ของให้อาหารสำหรับกิษผู้พยาบาล
กิษชุอาพาธ ของให้เภสัชสำหรับกิษชุอาพาธ . เม้มหมօชีวโภการกัจจม้ารักษา กิษชุอาพาธ
มากกรุป ได้ปฏิบัติราชการนานอย่างบกพร่อง . บุรุษแม้คนหนึ่ง ถูกโรค ๕ ชนิดกระทบเข้าแล้ว
ก็เข้าไปหาหมօชีวโภการกัจจ แล้วทราบเรียนว่า ขอโอกาส ท่านอาจารย์ ขอท่านกรุณา
ช่วยรักษาจะผลด้วย .

ชี. เจ้า ข้านะ มีกิจมาก มีงานที่ต้องทำมาก ต้องพยายามอภิบาลพระเจ้าพิมพิสาร
จอมเสนามาคธราช ทั้งพวกฝ่ายใน และพระสังฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ข้าไม่สามารถจะช่วย
รักษาได้ .

บุรุษ. ท่านอาจารย์ ทรัพย์สมบัติทั้งหมดยกให้ท่าน และกระเพยบยอมเป็นทาสของท่าน
ขอโอกาส ท่านอาจารย์ ขอท่านกรุณาช่วยรักษาจะผลด้วย .

ชี. เจ้า ข้านะ มีกิจมาก มีงานที่ต้องทำมาก ต้องพยายามอภิบาลพระเจ้าพิมพิสาร
จอมเสนามาคธราช ทั้งพวกฝ่ายใน และพระสังฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ข้าไม่สามารถ
จะช่วยรักษาได้ .

จึงบุรุษนั้นได้คิดว่า พระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตรเหล่านี้แล มีปกติเป็นสุข มีความ
ประพฤติสุข ฉันอาหารที่ดี นอนในห้องนอนอันมีดีชีด ถ้ากระไร เราพึงบัวชในสำนัก
พระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตร ในที่นั้น กิษทั้งหลายจักพยาบาล และหมօชีวโภการกัจจ
รักษา เรายาหอยโรคแล้วจักสึก จึงบุรุษนั้นเข้าไปหา กิษทั้งหลายแล้วของบรรพชา . กิษทั้งหลาย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ให้บุรุษนั้นบรรพชาอุปสมบทแล้วต้องพยาบาล และหมอยืกโภมากว่าจัตุรัศน์รักษาภิกษุนั้น . ภิกษุ
นั้นหายโรคแล้วสัก.

หมอยืกโภมากว่าจัตุรัศน์ได้เห็นบุรุษนั้นสักแล้ว จึงได้ไต่ถามบุรุษนั้นว่า เจ็บขาในลسانัก
ภิกษุนี้ใช่หรือ?

บุรุษ . ใช้แล้วขอรับ ทานอาจารย์.

ชี . เจ้าได้ทำพุทธการณ์เขียนนั้น เพื่อประஸงค์อะไร?

จังบุรุษนั้น ได้เรียนเรื่องนั้นให้หมอยืกโภมากว่าจัตุรัศน์ทราบ .

หมอยืกโภมากว่าจัตุรัศน์ จึงเพงโถช ติดเตียน โน่นหน่วยาวา ใจนพระคณเจ้าทั้งหลายจึงได้
ให้กลุ่มตระผู้ถูกโรค ๕ ชนิดกระทบเข้าแล้วบัวชแล้ว . ครั้นแล้วเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวายบังคม
พระผู้มีพระภาคแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้ว ได้กราบทูลขอประทานพรต่อพระผู้มีพระภาคว่า
ข้าพเจพหทวเจ้า ขอประทานพระวโรกาส ขอพระผู้เป็นเจ้าทั้งหลายไม่พึงบังกลบตระผู้ถูกโรค ๕ ชนิด
กระทบเข้าแล้ว ให้บัวช .

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงชี้แจงให้หมอยืกโภมากว่าจัตุรัศน์ เห็นแจ้ง สามารถ อาจหาญ
ราเริง ด้วยธรรมมิกตา . ครั้นหมอยืกโภมากว่าจัตุรัศน์จึงให้บัวช ให้
สามารถ ให้อาจหาญ ราเริงด้วยธรรมมิกตาแล้วลูกจากที่นั่ง ถวายบังคมพระผู้มีพระภาค
ทำประทักษิณแล้วกลับไป .

ทรงห้ามบัวชคนเป็นโรคติดต่อ

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมมิกตา โน่นพระเหตุเป็นเค้มูลนั้น ในพระเหตุ
แรกเกิดนั้น แล้วรับสั่งกะภิกษุทั้งหลายว่า ถูกรภิกษุทั้งหลาย กลุบตระผู้ถูกโรค ๕ ชนิด กระทบ
เข้าแล้ว ภิกษุไม่พึงให้บัวช รูปได้ให้บัวช ต้องอาบติดทุกกฎ .

เรื่องราชภัฏบัวช

[๑๐๒] ก็โดยสมยนั้นแล เเมืองปล่ายเขตแดนของพระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาคธราช
เกิดจลาจล . ครั้นนั้น ท้าวเออจึงมีพระบรมราชโองการสั่งพากมหาอำนาจผู้เป็นแม่ทัพนายกของว่า
ดูกรพนาย ท่านทั้งหลายจะไปปรับปรุงเมืองปล่ายเขตแดนให้เรียบร้อย . พากมหาอำนาจผู้เป็น
แม่ทัพนายกองกรานทูลรับสนองพระบรมราชโองการพระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาคธราชว่า ขอ
เดชะ พระพหทเจ้าช้า . ครั้นนั้น เหล่าทหารบรรดาที่มีชื่อเสียง ได้มีความปริวิตกว่า พากเรา
พอใจในการรับ พากัน ไปทำงานบกรรม และประสพกรรมมิใช่บุญมาก ด้วยวิธีอย่างไรหนอ
พากเราพึงดเว้นจากบกรรม และทำแต่ความดี ดังนี้ และ ได้มีความปริวิตกต่อไปว่า พระสมณะ
เชื้อสายพระคายบุตรเหล่านั้นแล เป็นผู้ประพฤติธรรม ประพฤติสุง ประพฤติธรรมจรรยา
กล่าวแต่คำสัตย์ มีศีล มีกัลยาณธรรม ถ้าแลเพวกเราจะพึงบัวชในลسانักพระสมณะเชื้อสาย
พระคายบุตร ด้วยวิธีอย่างนี้ พากเราจึงพึงดเว้นจากบกรรม และทำแต่ความดี ดังนี้
จึงพากันเข้าไปหาภิกษุทั้งหลายแล้วขอพระราชทาน . ภิกษุทั้งหลายให้พากขานบรรพชาอุปสมบทแล้ว .

พากมหาอำนาจผู้เป็นแม่ทัพนายกของพากราชนภักดี แนะนำ ทหารผู้มีชื่อนี้
และมีชื่อนี้ หายไปไหน?

พากราชนภักดีเรียนว่า นาย ทหารผู้มีชื่อนี้และมีชื่อนี้ บัวชในลسانักภิกษุแล้ว ขอรับนาย .

พากมหาอำนาจผู้เป็นแม่ทัพนายกของ จึงเพงโถช ติดเตียน โน่นหน่วยาวา ใจนพระคณเจ้า-

*พระสมณะเชื้อสายพระคายบุตรจึงได้ให้ราชภัฏบัวชแล้ว แล้วกราบบังคมทูลความเรื่องนั้น
แด่พระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาคธราช .

จึงท้าวเออได้ตั้งสถานมหาอำนาจผู้พิพากษาว่า ดูกรพนาย ภิกษุรูปได้ให้ราชภัฏบัวช
ภิกษุรูปนั้นจะต้องโทษสถานไร?

คณะกรรมการทุกๆ ข้อเดชะ พระบารมีปึกเกล้าปักกระหม่อม
พระอปีชณาภัยต้องถูกตัดศีรษะ พระอนุสาวนาจารย์ต้องถูกดึงลิ่นออกม้า พระคณะปูรักษต้องถูก
หักซี่โครงแบบหนึ่ง พระพหทเจ้าช้า

จึงท้าวเออเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นถึงแล้วจึงถวายบังคมพระผู้มีพระภาคแล้วประทับ
นั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วได้กราบทูลขอประทานพรต่อพระผู้มีพระภาคว่า มือยุ่ พระพหทเจ้า
ช้า พระเจ้าแผ่นดินทั้งหลาย ที่ไม่มีครรชชา ไม่ทรงเลื่อมใสจะพึงเบี้ยดเบี้ยนภิกษุทั้งหลาย แม้
ด้วยกรณีพึงเลิกน้อย หม่อมฉันขอประทานพระวโรกาส พระพหทเจ้าช้า ขอพระผู้เป็นเจ้า
ทั้งหลายไม่พึงให้ราชภัฏบัวช . ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงชี้แจงให้พระเจ้าพิมพิสารจอมเสนา-

*มาครองทรงเห็นแจ้ง ทรงสามารถ ทรงอาจหาญ ทรงร่าเริงด้วยธรรมมิกตา . ครั้นท้าวเอออัน
พระผู้มีพระภาคทรงชี้แจง ให้ทรงเห็นแจ้ง ทรงสามารถ ทรงอาจหาญ ทรงร่าเริงด้วยธรรมมิกตา
แล้ว เสถึงจุกจากพระที่นั่ง ถวายบังคมพระผู้มีพระภาค ทรงทำประทักษิณแล้วสติจักลับ .

ทรงห้ามบัวชราชภัฏ

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมมิกตาในพระเหตุเป็นเค้มูลนั้น ในพระเหตุ
แรกเกิดนั้น แล้วรับสั่งกะภิกษุทั้งหลายว่า ถูกรภิกษุทั้งหลาย ราชภัฏ ภิกษุไม่พึงให้บัวช รูปได้
ให้บัวช ต้องอาบติดทุกกฎ .

ห้ามบัวชใจที่ขึ้นชื่อดัง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวราค ภาค ๑

[๑๐๓] ก็โดยสมัยนั้นแล ใจองคุณลักษณะในสำนักภิกษุ . ชาวบ้านเห็นแล้วพากันหาราดเสียบ้าง ตกใจบ้าง หนีไปบ้าง ไปโดยทางอื่นบ้าง เมินหน้าไปทางอื่นบ้าง ปิดประตูเสียบ้าง . ประชาชนจึงเพ่งโถช ตีเตียน โภนทะนาว่า ใจนพะสุมณะเชือสายพระคากบุตร จึงให้ใจที่ขึ้นเชือใจดังบัวชนลา . ภิกษุทั้งหลายได้ยินพากันนั้น เพ่งโถช ตีเตียน โภนทะนาอยู่ จึงทราบทูลเรื่องนั้นแล้วพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจที่ขึ้นเชือใจดัง ภิกษุ ไม่พึงให้บัวชน รูปใดให้บัวชน ต้องอาบติทุกกฎ .

อกบุราภานวาร
ห้ามบัวชนใจหนีเรือนจำ

[๑๐๔] ก็โดยสมัยนั้นแล พระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาศธราช ได้ทรงมีพระบรมราชานุญาตไว้ว่า กลบบุตรเหล่าใจบัวชนในสำนักพระสุมณะเชือสายพระคากบุตร กลบบุตรเหล่านั้น โครงการ จะทำอะไรไม่ได้ เพราะธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว จงประพฤติพรมจรรยาเพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบเกิด .

สมัยต่อมา บุรุษคนหนึ่งทำใจกรรมแล้ว ถูกเจ้าหน้าที่จงจำไว้ในเรือนจำ . เขาหนีเรือนจำหลบไปบัวชนในสำนักภิกษุ . คนทั้งหลายเห็นแล้วกล่าวอย่างนี้ว่า ภิกษุรูปนี้คือใจหนีเรือนจำคนนั้น ถ้ากระไร พากเราจะจับมัน .

คนบางคนพูดทัดทานอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายอย่าได้พูดเช่นนี้ เพราะพระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาศธราช ได้มีพระบรมราชานุญาตไว้ว่า กลบบุตรเหล่าใจบัวชนในสำนักพระสุมณะเชือสายพระคากบุตร กลบบุตรเหล่านั้น โครงการ จะทำอะไรไม่ได้ เพราะธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว จงประพฤติพรมจรรยาเพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบเกิด .

ประชาชนจึงเพ่งโถช ตีเตียน โภนทะนาว่า พระสุมณะเชือสายพระคากบุตรเหล่านี้ มีใจผู้หลบหลีกภัย โครงการ จะทำอะไรไม่ได้ แต่ใจนั้นจึงให้ใจผู้หนึ่นเรือนจำบัวชนแล้ว . ภิกษุทั้งหลายทราบทูลเรื่องนั้นแล้วพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจผู้หนึ่นเรือนจำ ภิกษุไม่พึงให้บัวชน รูปใดให้บัวชน ต้องอาบติทุกกฎ .

ห้ามบัวชนใจผู้ถูกออกหมายลังจับ

[๑๐๕] ก็โดยสมัยนั้นแล บุรุษคนหนึ่งทำใจกรรม แล้วหนีไปบัวชนในสำนักภิกษุ และบุรุษนั้นถูกเจ้าหน้าที่ออกหมายประกาศไว้ว่าราชอาณาจักรร่วม พบในที่ใด พึงมาเสียในที่นั้น . คนทั้งหลายเห็นแล้ว กล่าวอย่างนี้ว่า ภิกษุรูปนี้ คือใจผู้ถูกออกหมายจับคนนั้น ถ้ากระไร พากเราจะจับมันแล้ว .

คนบางคนพูดทัดทานอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายอย่าได้พูดเช่นนี้ เพราะพระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาศธราช ได้มีพระบรมราชานุญาตไว้ว่า กลบบุตรเหล่าใจบัวชนในสำนักพระสุมณะเชือสายพระคากบุตร กลบบุตรเหล่านั้น โครงการ จะทำอะไรไม่ได้ เพราะธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว จงประพฤติพรมจรรยาเพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบเกิด .

ประชาชนจึงเพ่งโถช ตีเตียน โภนทะนาว่า พระสุมณะเชือสายพระคากบุตรเหล่านี้ มีใจผู้หลบหลีกภัย โครงการ จะทำอะไรไม่ได้ แต่ใจนั้นจึงให้ใจผู้ถูกออกหมายลังจับบัวชนแล้ว . ภิกษุทั้งหลายจึงทราบทูลเรื่องนั้นแล้วพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจผู้ถูกออกหมายลังจับภิกษุไม่พึงให้บัวชน รูปใดให้บัวชน ต้องอาบติทุกกฎ .

ห้ามบัวชนบุรุษผู้ถูกออกหมายลังจับ

[๑๐๖] ก็โดยสมัยนั้นแล บุรุษคนหนึ่งถูกกลงอาญาเสี่ยนด้วยหมาย บัวชนในสำนักภิกษุ ประชาชนจึงเพ่งโถช ตีเตียน โภนทะนาว่า ใจนพะสุมณะเชือสายพระคากบุตร จึงให้บุรุษผู้ถูกกลงอาญาเสี่ยนด้วยหมายบัวชนแล้ว . ภิกษุทั้งหลายทราบทูลเรื่องนั้นแล้วพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุรุษผู้ถูกกลงอาญาเสี่ยนด้วยหมาย ภิกษุไม่พึงให้บัวชน รูปใดให้บัวชน ต้องอาบติทุกกฎ .

ห้ามบัวชนบุรุษผู้ถูกสักหมายโถช

[๑๐๗] ก็โดยสมัยนั้นแล บุรุษคนหนึ่งถูกกลงอาญาสักหมายโถช บัวชนในสำนักภิกษุ ประชาชนจึงเพ่งโถช ตีเตียน โภนทะนาว่า ใจนพะสุมณะเชือสายพระคากบุตร จึงให้บุรุษผู้ถูกลงอาญาสักหมายโถชบัวชนแล้ว . ภิกษุทั้งหลายทราบทูลเรื่องนั้นแล้วพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุรุษผู้ถูกลงอาญาสักหมายโถช ภิกษุไม่พึงให้บัวชน รูปใดให้บัวชน ต้องอาบติทุกกฎ .

ห้ามบัวชนคนมีหนี

[๑๐๘] ก็โดยสมัยนั้นแล ลูกหนีคนหนึ่งหนีบัวชนในสำนักภิกษุ . พากเจ้าทรัพย์พบแล้วกล่าวอย่างนี้ว่า ภิกษุรูปนี้คือลูกหนึ่งของพากเราคนนั้น ถ้ากระไร พากเราจะจับมัน .

เจ้าทรัพย์บวงพากพูดทัดทานอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายอย่าได้พูดเช่นนี้ เพราะพระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาศธราช ได้มีพระบรมราชานุญาตไว้ว่า กลบบุตรเหล่าใจบัวชนในสำนักพระ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
สมณะเชือสายพระคาบยบตร กลับตระหนานน โครงการ จะทำอะไรไม่ได้ เพราะธรรมอันพระผู้มี
พระภาคตรัสร ไว้ดีแล้ว จงประพฤติพรมจรรย์เพื่อทำที่สุดทกข โดยขอบคิด .

ประชาชนจึง peng โภษ ตีเตียน โภนทะนาว่า พระสมณะเชือสายพระคาบยบตรเหล่านี้
มีไข้ผู้หลบหลีกภัย โครงการ จะทำอะไรไม่ได้ แต่ในจึงให้คนมีหน้าตาเล่า ภิกษุทั้งหลาย
กราบหลวงความเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ถูกรภิกษุทั้งหลาย คนมีหนี ภิกษุไม่พึงให้บาช
รูปได้ให้บาช ต้อง aba ติดทุกภู .

ห้ามบัวทาส

[๑๐๙] ก็โดยสมัยนั้นแล ทากคนหนึ่งหนึ่ไปบัวในสำนักภิกษุ . พากเจ้านายพบเข้า
จึงกล่าวอย่างนี้ว่า ภิกษุรูปนี้คือทาสของพากเรคนน ถ้ากระไร พากเรางจับมัน .

เจ้านายบางพากพุดทัดทานอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายอย่าได้พุดเช่นนี้ เพราะพระเจ้า
พิมพิสารจอมเสนามาคราช ได้ทรงมีพระบรมราชนญาติไว้ กับตระเหล่าไดบัวในสำนัก
พระสมณะเชือสายพระคาบยบตร กลับบตรเหล่านั้น โครงการ จะทำอะไรไม่ได้ เพราะธรรมอัน
พระผู้มีพระภาคตรัสร ไว้ดีแล้ว จงประพฤติพรมจรรย์เพื่อทำที่สุดทกข โดยขอบคิด .

ประชาชนจึง peng โภษ ตีเตียน โภนทะนาว่า พระสมณะเชือสายพระคาบยบตรเหล่านี้
มีไข้ผู้หลบหลีกภัย โครงการ จะทำอะไรไม่ได้ แต่ในจึงให้ลาบัวทาส เล่า ภิกษุทั้งหลายกราบทูล
เรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ถูกรภิกษุทั้งหลาย คนเป็นทาส ภิกษุไม่พึงบัว
รูปได้ให้บาช ต้อง aba ติดทุกภู .

ทรงอนญาตการปลงผม

[๑๐] ก็โดยสมัยนั้นแล บุตรช่างทองศรีษะโล้นคนหนึ่ง ทะเลาะกับมาตรบิดา แล้ว
ไปอารามบัวในสำนักภิกษุ . ครั้นนั้น มาตรบิดาของเขารสิบหาเนื้อยุ ได้ไปอารามตามภิกษุทั้งหลาย
ว่า ท่านเจ้าข้า ท่านทั้งหลายที่นั่นเด็กชายมีรูปร่างเช่นนี้บ้างไหม .

บรรดาภิกษุพากที่ไม่รู้เลยตอบว่า พากอาตามไม่รู้ พากที่ไม่เห็นเลยตอบว่า พาก
อาตามไม่เห็น

ครั้นมาตรบิดาของเขารสิบหาเนื้อยุ ได้เห็นเขานำบัวแล้วในสำนักภิกษุ จึง peng โภษ ตีเตียน
โภนทะนาว่า พระสมณะเชือสายพระคาบยบตรเหล่านี้ ช่างไม่ล่ำอาย เป็นคนทุศิล พุดเท็จ
รู้อยู่เห้ๆ บอกว่าไม่รู้ เห็นอยู่ข้า บอกว่าไม่เห็น เด็กคนนี้บัวแล้วในสำนักภิกษุ . ภิกษุ
ทั้งหลาย ได้ยืนมาตรบิดาของบุตรช่างทองศรีษะโล้นนั้น peng โภษ ตีเตียน โภนทะนาอยุ จึง
กราบหลวงเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ถูกรภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวหาต้องห้อปโลกน์ต่อ
ลงๆ เมื่อการปลงผม

พากเด็กชายสัตตสวัคคีบัว

[๑๑] ก็สมัยนั้นแล ในพระนครราชคฤห์มีเด็กชายพากหนึ่ ๑๗ คน เป็นเพื่อนกัน
เด็กชายอุบาลีเป็นหัวหน้าของเด็กพากนั้น . ครั้นนั้น มาตรบิดาของเด็กชายอุบาลีได้หารือกันว่า
ด้วยวิธีอะไรหนอ เมื่อเราทั้งสองล่วงลับไปแล้ว เจ้าอุบาลีจะอยู่เป็นสุข และจะไม่ต้องลำบาก .
ครั้นแล้วหารือกันต่อไปว่า ถ้าเจ้าอุบาลีจะพิงเรียนหนังสือ ด้วยวิธีอย่างนี้แหล เมื่อเราทั้งสอง
ล่วงลับไปแล้ว เจ้าอุบาลี จะพิงอยู่เป็นสุข และจะไม่ต้องลำบาก แล้วหารือกันต่อไปอีกวา
ถ้าเจ้าอุบาลีจักเรียนหนังสือ นั่นฟือก็จะกระนัม ถ้าเจ้าอุบาลีเรียนวิชาคำนวน ด้วยอุบายอย่างนี้แหล
เมื่อเราทั้งสองล่วงลับไปแล้ว เจ้าอุบาลีจะพิงอยู่เป็นสุข และไม่ต้องลำบาก . ครั้นต่อมาก็หารือ
กันอีกว่า ถ้าเจ้าอุบาลีจักเรียนวิชาคำนวนเข้าจักหนอก ถ้าจะพิงเรียนวิชาครุรูปภาพ ด้วยอุบาย
อย่างนี้แหล เมื่อเราทั้งสองล่วงลับไปแล้ว เจ้าอุบาลีก็จะพิงอยู่เป็นสุข และจะไม่ต้องลำบาก
ครั้นต่อมา จึงหารือกันอีกว่า ถ้าเจ้าอุบาลีจักเรียนวิชาครุรูปภาพ นัยนตาทั้งสองของเขาก็จะอกซ้ำ
พระสมณะเชือสายพระคาบยบตรเหล่านี้แล มีปกติเป็นสุข มีความประพฤติเรียบร้อย ฉันอาหาร
ที่ดี นอนในห้องนอนอันมีดีชิด ถ้าเจ้าอุบาลีจะพิงบัวในสำนักพระสมณะเชือสายพระคาบยบตร
ด้วยวิธีนี้แหล เมื่อเราทั้งสองล่วงลับไปแล้ว เจ้าอุบาลีจะอยู่เป็นสุข และจะไม่ต้องลำบาก .

เด็กชายอุบาลีได้ยินถ้อยคำที่มาตรบิดาสนใจ ก็ดังนี้ จึงข้าไปหาเพื่อนเด็ก
เหล่านั้น ครั้นแล้ว ได้พูดชวนว่า มาเดิดพากเจ้า พากเร้าจักพากัน ไปบัวในสำนักพระสมณะ
เชือสายพระคาบยบตร .

เด็กชายเหล่านั้นพูดว่า ถ้าเจ้าบัว แม่พากเราก็จักบัวเหมือนกัน .

เด็กชายเหล่านั้นไม่รอช้า ต่างคนต่างก็เข้าไปหารมาตรบิดาของตนๆ แล้วขออนญาตว่า
ขอท่านทั้งหลายจงอนญาตให้ข้าเจ้า ออกจากเรือนบัวเป็นบรรพชิตก็ได .

มาตรบิดาของเด็กชายเหล่านั้นก็อนญาตทันที ด้วยคิดเห็นว่า เด็กเหล่านี้ต่างก็มีนั้นหะ
ร่วมกัน มีความมุ่งหมายดีด้วยกันทุกคน .

เด็กพากนั้นเข้าไปหาภิกษุทั้งหลายแล้วขอรับพชา . ภิกษุทั้งหลายให้พากเข้าบรรพชา
อุปสมบท .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑
ครั้นปัจจุสมัยแห่งราชรัชต์ กิกขุใหม่เหล่านั้นลูกขี้นร้องให้ วิจารณ์ ขอท่านหังคลาย
จงให้ข้าวต้ม จงให้ข้าวสาบ จงให้ข้องเคี้ยว .

กิกขุหังคลายพูดอย่างนี้ว่า อาวโสหังคลาย จงขอให้ราตรีสว่างก่อน ถ้าข้าวต้มมี
จักได้ต้ม ถ้าข้าวสาบมี จักได้ลัน ถ้าของเดียวนี้ จักได้เคี้ยว ถ้าข้าวต้ม ข้าวสาบ หรือของ
เคี้ยวไม่มี ต้องเทียบินบทบาทตน . กิกขุใหม่เหล่านั้นอันกิกขุหังคลายแม้ก้าวอยู่อย่างนี้แล
ก็ยังร้องให้วิงวนอยู่อย่างนั้นแล้ว จงให้ข้าวสาบ จงให้ข้าวต้ม จงให้ข้องเคี้ยว ถ่ายอุจจาระ^๑
รถบัง ถ่ายปัสสาวะรถบัง ซึ่งเสนาสนะ .

พระผู้มีพระภาคทรงตีนบรรทมในปัจจุสมัยแห่งราชรัชต์ ทรงได้ยินเสียงเด็ก ครั้นแล้ว
ตรัสเรียกท่านพระอานันท์มาตรัสถามว่า ดุการอานันท์ นั้นเสียงเด็ก หรือ?

จงท่านพระอานันท์ทราบทูลเรื่องนั้นเด็ดพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุหังคลาย ดุกรกิกขุหังคลาย ข่าวว่ากิกขุหังคลายรู้อยู่
ให้บุคคลผู้มีอายุย้อน ๒๐ ปี อปสมบท จริงหรือ?

กิกขุหังคลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเดียนว่า ดุกรกิกขุหังคลาย ใจโนมบุรุษพากนั้นรู้อยู่
จึงได้ให้บุคคลมีอายุย้อน ๒๐ ปี อปสมบทแล้ว ดุกรกิกขุหังคลาย บุคคลมีอายุย้อน ๒๐ ปี
เป็นผู้ไม่อุดหนตต่อเย็น ร้อน หิว ระหาย เป็นผู้มีปักษ์ไม่อุดกลั้นต่ออัลมัฟัล แห่งเหลือบ
ยุง ลม แดด สัตว์เลือยกлан ต่อกลองแห่งถ้อยคำที่เขากล่าวร้าย อันมาแล้ว ไม่ดี ต่อกุขเวทนา
ทางกายที่เกิดขึ้นแล้วอันกล้าแข้งกล้า เผิดร้อน ไม่เป็นที่ยินดี ไม่เป็นที่ชอบใจ อันอาจนำชีวิต
เสียได้ ส่วนบุคคลมีอายุ ๒๐ ปี ย้อมเป็นผู้อุดหนตต่อเย็น ร้อน หิว ระหาย เป็นผู้มีปักษ์
อุดกลั้นต่ออัลมัฟัลแห่งเหลือบ ยุง ลม แดด สัตว์เลือยกлан ต่อกลองแห่งถ้อยคำที่เขากล่าวร้าย
อันมาแล้ว ไม่ดี ต่อกุขเวทนาทางกายที่เกิดขึ้นแล้ว อันกล้าแข้งเผิดร้อน ไม่เป็นที่ยินดี ไม่เป็นที่
ชอบใจ อันอาจนำชีวิตเสียได้ ดุกรกิกขุหังคลาย การกระทำของโนมบุรุษเหล่านั้น ไม่เป็น
ไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส หรือเพื่อความเลื่อมใสยังของชุมชนที่เลื่อมใส^๒
แล้ว . . . ครั้นแล้วทรงทำธรรมรักษารับสังกะกิกขุหังคลายว่า ดุกรกิกขุหังคลาย กิกขุรู้อยู่ ไม่พึงให้
บุคคลมีอายุย้อน ๒๐ ปี อปสมบท รูปใดให้อปสมบท ต้องปรับดานธรรมรัม .

เรื่องตามพระอธิบายต่อ

กำหนดด้วยผู้บัวขี้เป็นสามเณร

[๑๒] ก็โดยสมัยนั้นแล ตระกูลหนึ่งได้ตายลง เพาะะอหิวาตโค . ตระกูลนั้น
เหลืออยู่แต่เพื่อกับลูก . คนทั้งสองคนนับว่าในสำนักกิกขุแล้ว เที่ยบินบทบาทด้วยกัน . ครั้นเมื่อ^๓
เข้าถวายกิกขชาแก่กิกขุผู้เป็นบิดา สามเณรน้อยก็ได้วิ่งเข้าไปพูดว่า พ่อจ่า ขอจงให้แก่หนูบ้าง
พ่อจ่า ขอจงให้แก่หนูบ้าง .

ประชาชนจึงเพ่งไฟที่ ตีตีเดียน โพนทะนาว่า พระสมณะเชื้อสายพระคายนตรเหล่านี้
มีเชื้อประพุกติพรมจารย์ สามเณรน้อยรูปหนึ่งนี้ช่วยรับภารกิจแต่กิกขณี . กิกขุหังคลายได้ยินประชาชน
พากนั้นเพ่งไฟที่ ตีตีเดียน โพนทะนาอยู่ จึงทราบทูลเรื่องนั้นเด็ดพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสังกะกิกขุหังคลายว่า ดุกรกิกขุหังคลาย เด็กชายมีอายุย้อน ๑๕ ปี
กิกขุไม่พึงให้บัวช รูปใดให้บัวช ต้องอาบัติทุกกฎ .

เด็กชายตระกูลอปปัญญากรบรรพชา

[๑๓] ก็โดยสมัยนั้นแล ตระกูลอปปัญญากรของท่านพระอานันท์มีครัวท่า aleom lis ได้
ตายลงเพาะะอหิวาตโค . เหลืออยู่แต่เด็กชายสองคน . เด็กชายหังคลายเห็นกิกขุหังคลาย จึงวิ่ง
เข้าไปหาด้วยกิริยาที่คุ้นเคยแต่ก่อนมา . กิกขุหังคลายໄลไปสีย . เด็กชายหังคลายนั้นเมื่อถูกกิกขุ
หังคลายໄลกิริยໄให้ จึงท่านพระอานันท์ได้มีความดำริว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติ มีให้บัวช
เด็กชายมีอายุย้อน ๑๕ ปี ก็เด็กชายหังคลายคนนี้มีอายุย้อน ๑๕ ปี ด้วยวิธีอะไรหนอ เด็กชาย
สองคนนี้จึงจะไม่เลื่อมเสีย ดังนี้ จึงทราบทูลเรื่องนั้นเด็ดพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า ดุการอานันท์ เด็กชายสองคนนั้นอาจໄลกาได้ไหม?

ท่านพระอานันท์ทราบทูลทูลว่า อาว พระพุทธเจ้าชี้.

จำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมรักษา ในพระเหตุเป็นเค้มูลนั้น ในพระ^๔
เหตุแรกเกิดนั้น แล้วรับสังกะกิกขุหังคลายว่า ดุกรกิกขุหังคลาย เรายอนุญาตให้บัวชเด็กชาย
มีอายุย้อน ๑๕ ปี แต่สามารถໄลกาได้ .

เรื่องสามเณรของท่านพระอุปันนท์

[๑๔] ก็โดยสมัยนั้นแล ท่านพระอุปันนท์หากายบุตรมีสามเณรสองรูป ๒ รูป คือสามเณร
กัณฑุก ๑ สามเณรเมหก ๑ . เรื่องทั้งสองพระทูรษัยกันและกัน . กิกขุหังคลายจึงเพ่งไฟ
ตีตีเดียน โพนทะนาว่า ใจโนมบุรุษพากนั้นได้ประพฤติโona อาจารห์เห็นปานนั้นแล้ว แล้วทราบทูล
เรื่องนั้นเด็ดพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสังกะกิกขุหังคลายว่า ดุกรกิกขุหังคลาย กิกขุรูปเดียว ไม่พึงให้
สามเณร ๒ รูปอปปัญญากร รูปใดให้อปปัญญากร ต้องอาบัติทุกกฎ .

เรื่องถือนิสัย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

[๑๕] ก็โดยสมัยนั้นแล พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ในพระนครราชคฤห์นั้นแล ตลอด ฤดูฝน ฤดูหนาว ฤดูร้อน . คนทั้งหลายพากันเพ่งโถง ตีเตียน โพนหนาน่าว่า ทิศทั้งหลาย ดับเบมีเดมนแก่พระสมณะเขือสายพระคาดยบตา ทิศทั้งหลายไม่ปรากฏแก่พระสมณะพากนี้ กิจทั้งหลายได้ยินคนพากันเพ่งโถง ตีเตียน โพนหนานาอยู่ จึงกราบทูลเรื่องนั้นแดพระผู้ มีพระภาค

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกท่านพระอานන्दมารับสั่งว่า ดูกรอานนท์ เธ่องไป ขิดาล บอกกิจทั้งหลายในบริเวณวิหารว่า อาสาทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคทรงประทานจะเสด็จ จากริทักษิณากิริชนาบท ท่านผู้ใดมีความประสงค์ ท่านผู้นั้นจะมา .

ท่านพระอานนท์รับสอนของพระพุทธบูชาแล้ว ขิดาลแจ้งแก่กิจทั้งหลายในบริเวณ วิหารว่า อาสาทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคทรงประทานจะเสด็จจากริทักษิณากิริชนาบท ท่านผู้ใด มีความประสงค์ ท่านผู้นั้นจะมา .

กิจทั้งหลายกล่าวอย่างนี้ว่า อาสา อาnanth พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติให้กิจ ถือนิสัยอยู่ตลอด ๑๐ พรรษา และให้กิจมีพรรษาได้ ๑๐ ให้นิสัย พากผอมจักต้องไปใน ทักษิณากิรินน์ จักต้องถือนิสัยด้วย จักพักอยู่พึ่งเล็กน้อยก็ต้องกลับมาอีก และจักต้องกลับ ถือนิสัยอีก ถ้าพระอาจารย์ พระอุปัชฌาย์ ของพากผอมไป แม้พากผอมก็จักไป หากท่านไม่ไป แม้พากผอมก็จักไม่ไป อาสา อาnanth ความที่พากผอมมีใจเบาักประภูมิ .

ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคเสด็จจากริทักษิณากิริชนาบท กับกิจสูงมีจำนวนน้อย . ครั้นพระองค์เสด็จอยู่ ณ ทักษิณากิริชนาบทตามพระพุทธาภิธรรมย์ แล้วเสด็จกลับมาสู่พระนคร ราชคฤห์อีกตามเดิม และพระองค์ตรัสเรียกท่านพระอานนท์มาสอนความว่า ดูกรอานนท์ ตถาคต จากริทักษิณากิริชนาบท กับกิจสูงมีจำนวนน้อย เพราเหตุไร? จึงท่านพระอานนท์กราบทูล ความเรื่องนั้นให้พระผู้มีพระภาคทรงทราบ

พระพุทธานุญาตให้ถือนิสัย

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมกิจ ในพระเหตุเป็นเค้มลันน์ ในพระเหตุแรกเกิดนั้น เลี้ยวตัวสแลรย์กิจทั้งหลายมารับสั่งว่า ดูกรกิจทั้งหลาย เรายอนญาตให้กิจ ผู้จลาด ผู้สามารถ ถือนิสัยอยู่ ๕ พรรษา และให้กิจผู้ไม่จลาด ถือนิสัยอยู่ตลอดชีวิต .

องค์ ๕ แห่งกิจผู้ต้องถือนิสัย

[๑๖] ดูกรกิจทั้งหลาย กิจผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ

๑. ไม่ประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ
๒. ไม่ประกอบด้วยกองสมາธิ อันเป็นของพระอเศษ
๓. ไม่ประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ
๔. ไม่ประกอบด้วยกองวินิจฉัยทั้ลสันะ อันเป็นของพระอเศษ และ
๕. ไม่ประกอบด้วยกองวินิจฉัยทั้ลสันะ อันเป็นของพระอเศษ

ดูกรกิจทั้งหลาย กิจผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ .

องค์ ๕ แห่งกิจผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดูกรกิจทั้งหลาย กิจผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ

๑. ประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ
๒. ประกอบด้วยกองสมາธิ อันเป็นของพระอเศษ
๓. ประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ
๔. ประกอบด้วยกองวินิจฉัยทั้ลสันะ อันเป็นของพระอเศษ และ
๕. ประกอบด้วยกองวินิจฉัยทั้ลสันะ อันเป็นของพระอเศษ

ดูกรกิจทั้งหลาย กิจผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ .

องค์ ๕ แห่งกิจผู้ต้องถือนิสัย

ดูกรกิจทั้งหลาย กิจผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อีก ๕ ไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ

๑. เป็นผู้ไม่มีครัววา
๒. เป็นผู้ไม่มีทรัพย์
๓. เป็นผู้ไม่มีโอตตปปะ
๔. เป็นผู้เกียจคร้าน และ
๕. เป็นผู้มีสติฟันเฟือง

ดูกรกิจทั้งหลาย กิจผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ .

องค์ ๕ แห่งกิจผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดูกรกิจทั้งหลาย กิจผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ

๑. เป็นผู้มีครัววา
๒. เป็นผู้มีทรัพย์
๓. เป็นผู้มีโอตตปปะ
๔. เป็นผู้ปราการความเพียร และ
๕. เป็นผู้มีสติตั้งมั่น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่.

องค์ ๔ แห่งกิษผู้ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อีก จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ

๑. เป็นผู้วิบติด้วยศีล ในอธิศีล
๒. เป็นผู้วิบติด้วยอาจารย์ ในอธิอาจารย์
๓. เป็นผู้วิบติด้วยทิฏฐิ ในทิฏฐิยิ่ง
๔. เป็นผู้ได้ยินได้ฟังน้อย และ
๕. เป็นผู้มีปัญญาธรรม

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้.

องค์ ๕ แห่งกิษผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ

๑. เป็นผู้ไม่วิบติด้วยศีล ในอธิศีล
๒. เป็นผู้ไม่วิบติด้วยอาจารย์ ในอธิอาจารย์
๓. เป็นผู้ไม่วิบติด้วยทิฏฐิ ในทิฏฐิยิ่ง
๔. เป็นผู้ได้ยินได้ฟังมาก และ
๕. เป็นผู้มีปัญญา

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่.

องค์ ๖ แห่งกิษผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อีก จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ

๑. ไม่รู้จักอาบัตติ
๒. ไม่รู้จักอนานบัตติ
๓. ไม่รู้จักอาบัตติเปา
๔. ไม่รู้จักอาบัตติหนัก และ
๕. เออจำปาติไมอกข์ทั้งสอง ไม่ได้ด้วยพิสดาร จำแนกไม่ได้ด้วยตี ไม่คล่องแคล่วตี วินิจฉัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ไม่ได้.

องค์ ๗ แห่งกิษผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ

๑. รู้จักอาบัตติ
๒. รู้จักอนานบัตติ
๓. รู้จักอาบัตติเปา
๔. รู้จักอาบัตติหนัก และ
๕. เออจำปาติไมอกข์ทั้งสอง ได้ด้วยพิสดาร จำแนกตี คล่องแคล่วตี วินิจฉัย
เรียนร้อย โดยสตตะ โดยอนุพยัญชนา

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่.

องค์ ๘ แห่งกิษผู้ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ แม้อีก จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ

๑. ไม่รู้จักอาบัตติ
๒. ไม่รู้จักอนานบัตติ
๓. ไม่รู้จักอาบัตติเปา
๔. ไม่รู้จักอาบัตติหนัก และ
๕. มีพราหมาหน่อน ๕

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้.

องค์ ๙ แห่งกิษผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ

๑. รู้จักอาบัตติ
๒. รู้จักอนานบัตติ
๓. รู้จักอาบัตติเปา
๔. รู้จักอาบัตติหนัก และ
๕. มีพราหมาได้ ๕ หรือมีพราหมาเกิน ๕

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่.

องค์ ๖ แห่งกิษผู้ต้องถือนิสัย

[๑๓๗] ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ

๑. ไม่ประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ
๒. ไม่ประกอบด้วยกองสมາธิ อันเป็นของพระอเศษ
๓. ไม่ประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

- ๔. ไม่ประกอบด้วยกองวิมติ อันเป็นของพระอเศษ
- ๕. ไม่ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ และ
- ๖. มีพระราชหายใจ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้.
องค์ ๖ แห่งกิษผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ

- ๑. ประกอบด้วยกองศีล อันเป็นของพระอเศษ
- ๒. ประกอบด้วยกองสมารชิ อันเป็นของพระอเศษ
- ๓. ประกอบด้วยกองปัญญา อันเป็นของพระอเศษ
- ๔. ประกอบด้วยกองวิมติ อันเป็นของพระอเศษ
- ๕. ประกอบด้วยกองวิมุตติญาณทั้สสนะ อันเป็นของพระอเศษ และ
- ๖. มีพระราชหายใจ ๕ หรือมีพระราชเกิน ๕

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่.
องค์ ๖ แห่งกิษผู้ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ แม้อื่นอึก จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ

- ๑. เป็นผู้ไม่มีครัวเรือน
- ๒. เป็นผู้ไม่มีทรัพย์
- ๓. เป็นผู้ไม่มีโอtotปะ
- ๔. เป็นผู้เกียจคร้าน
- ๕. เป็นผู้มีสติฟันเฟือน และ
- ๖. มีพระราชหายใจ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้.
องค์ ๖ แห่งกิษผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ

- ๑. เป็นผู้มีครัวเรือน
- ๒. เป็นผู้มีทรัพย์
- ๓. เป็นผู้มีโอtotปะ
- ๔. เป็นผู้ปราบความเพียร
- ๕. เป็นผู้มีสติตั้งมั่น และ
- ๖. มีพระราชหายใจ ๕ หรือมีพระราชเกิน ๕

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่.

องค์ ๖ แห่งกิษผู้ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ แม้อื่นอึก จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ

- ๑. เป็นผู้วิบติด้วยศีล ในอธิศีล
- ๒. เป็นผู้วิบติด้วยอาจารย์ ในอธิอาจารย์
- ๓. เป็นผู้วิบติด้วยทิภูมิ ในทิภูมิยิ่ง
- ๔. เป็นผู้ได้ยินได้ฟังน้อย
- ๕. เป็นผู้มีปัญญาaram และ
- ๖. มีพระราชหายใจ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้.
องค์ ๖ แห่งกิษผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ

- ๑. เป็นผู้ไม่วิบติด้วยศีล ในอธิศีล
- ๒. เป็นผู้ไม่วิบติด้วยอาจารย์ ในอธิอาจารย์
- ๓. เป็นผู้ไม่วิบติด้วยทิภูมิ ในทิภูมิยิ่ง
- ๔. เป็นผู้ได้ยินได้ฟังมาก
- ๕. เป็นผู้มีปัญญา และ
- ๖. มีพระราชหายใจ ๕ หรือมีพระราชเกิน ๕

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่.

องค์ ๖ แห่งกิษผู้ต้องถือนิสัย

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ แม้อื่นอึก จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้ คือ

- ๑. ไม่รักษาบัตติ
- ๒. ไม่รักษาบันบัด
- ๓. ไม่รักษาบัตเตบา
- ๔. ไม่รักษาบัตติหนัก
- ๕. เชือจำปาติโมกข์ทั้งสองไม้ได้ด้วยพิสดาร จำแนกไม้ได้ด้วยตี ไม่คล่องแคล่วตี

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
วินิจฉัยไมเรียบร้อยโดยสุตตะ โดยอนุพยัญชนา และ

๖. มีพระราชาย่อน ๕

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล จะไม่ถือนิสัยอยู่ไม่ได้.

องค์ ๖ แห่งกิษผู้ไม่ต้องถือนิสัย

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ ไม่ต้องถือนิสัยอยู่ คือ

๑. รัจกabraบติ

๒. รัจกอนบติ

๓. รัจกabraบติเบ

๔. รัจกabraบติหนัก

๕. เออจำปาติโมกข์หังสอง ได้ดโดยพิสดาร จำแนกดี คล่องแคล่วดี วินิจฉัยเรียบร้อย โดยสุตตะ โดยอนุพยัญชนา และ

๖. มีพระราชายได้ ๕ หรือมีพระราชายเกิน ๕

ดูกรกิษทั้งหลาย กิษผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ นี้แล ไม่ต้องถือนิสัยอยู่.

เรื่องถือนิสัย จบ

อกบูรพาณวาร จบ .

ท้ายชขภกานวาร

พระราหุกมารทรงพนาขเป็นสามเณร

[๑๙] ครั้นนั้น พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ในพระนครราชคฤห์ ตามพระพุทธาภิรัมย์
แล้ว เสด็จจากริปีไปทางพระนครบิลพัสด์ เสด็จเที่ยวจากริปีโดยลำดับถึงพระนครบิลพัสด์ แล้ว。
ทราบว่า พระองค์ประทับอยู่ ณ นิโคราราม เขตพระนครบิลพัสด์ สักขันบทนั้น. ครั้น
เวลาเช้า พระผู้มีพระภาคทรงอันตรวาสก์แล้ว ทรงถือบาตรจิรา เสเด็จพระพุทธดำเนินไปสู่
พระราชนิเวศน์ของพระเจ้าสหโทรทอนคาภายะ ครั้นแล้วประทับนั่งเหนือพระพุทธอาสน์ที่เขาปุ่ลاد
ถาย. ครั้นนั้นพระเทวีหูลุมารดา ได้มีพระเสนาณีแกรหูลุมารดา ดูกรราหุ พระสมณะนั้น
เป็นบิดาของเจ้า เจ้าจงไปปลุกขอรหวยมารดาต่อพระองค์ จึงราหุกมารเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค
ครั้นถึงแล้วได้ประทับยืนเบื้องพระพักตร์พระผู้มีพระภาค พลางกราบหูล่าว ข้าแต่พระสมณะ
พระฉายาของพระองค์เป็นสุข. ทันใดนั้น พระผู้มีพระภาคเสด็จอภิฐานการจากพระพุทธอาสน์แล้ว
กลับไป จึงราหุกมารได้ตามเสด็จพระผู้มีพระภาค ไปเบื้องหลังฯ พลางหูล่าว ข้าแต่พระสมณะ
ขอได้โปรดประทานรหวยมารดาแก่หมอมฉัน ข้าแต่พระสมณะ ขอได้โปรดประทานรหวยมารดา
แก่หมอมฉัน.

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกท่านพระสารีบุตรมารับลังว่า ดูกรสารีบุตร ถ้าเช่นนั้น
เชื่องให้ราหุกมารบวช.

ท่านพระสารีบุตรหูลามว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะให้ราหุกมารทรงพนาขออย่างไร พระพุทธ-

*เจ้าช้า?

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมมิกตา ในพระเหตุเป็นเคามูลนั้น ในพระ
เหตุแรกเกิดนั้น แล้วรับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย เรายอนุญาตการบวชกุลบุตร
เป็นสามเณรด้วย ไตรสรณคุณน.

วิธีให้บรรพชา

ดูกรกิษทั้งหลาย กิเลภิกข์พึงให้กุลบุตรบวชอย่างนี้ :-

ชั้นเด้น พึงให้กุลมและหนวด แล้วให้ครองผ้าเย้อมฝาด ให้ห่มผ้าเฉวียงบ่า ให้
กราบเท้ากิษทั้งหลาย ให้นั่งกระထง ให้ประคงอัญชลี แล้วสังว่า จงว่าอย่างนี้ แล้วสอนให้
ว่าสรณคุณดังนี้ :-

ไตรสรณคุณ

พุทธ สารณ គຈລາມີ

ຂັ້ນເຈົ້າຄືງພຣະພທຣເຈົ້າ ເປັນທີພຶ່ງ

ຮມມຳ ສຣັນ ຂຈລາມີ

ຂັ້ນເຈົ້າຄືງພຣະວຣມ ເປັນທີພຶ່ງ

ສົງໝໍ ສຣັນ ຂຈລາມີ

ຂັ້ນເຈົ້າຄືງພຣະສົງໝໍ ເປັນທີພຶ່ງ

ທຸດິຍົມປີ ພຸຖວໍ ສຣັນ ຂຈລາມີ

ຂັ້ນເຈົ້າຄືງພຣະພທຣເຈົ້າ ເປັນທີພຶ່ງ ແມ້ກັງທີ ໂ

ທຸດິຍົມປີ ຮມມຳ ສຣັນ ຂຈລາມີ

ຂັ້ນເຈົ້າຄືງພຣະວຣມ ເປັນທີພຶ່ງ ແມ້ກັງທີ ໂ

ຂັ້ນເຈົ້າຄືງພຣະສົງໝໍ ເປັນທີພຶ່ງ ແມ້ກັງທີ ໂ

ຕຸດິຍົມປີ ພຸຖວໍ ສຣັນ ຂຈລາມີ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค กาก ๑

ข้าพเจ้าถึงพระพุทธเจ้า เป็นที่พึง แม้ครั้งที่ ๓

ตติยมปี ร่มมำ สารน คุจลามิ

ข้าพเจ้าถึงพระธรรม เป็นที่พึง แม้ครั้งที่ ๓

ตติยมปี สง่ำ สารน คุจลามิ

ข้าพเจ้าถึงพระสังฆ เป็นที่พึง แม้ครั้งที่ ๓

ดุกรกิษทั้งหลาย เรอาอนุญาตการบัวบุตрапีนสามเณรด้วย ไตรสรณคมน์นี .

คราวนน ท่านพระสารีบุตร ให้ราหุกุรกรรมพชาแล้ว .

พระเจ้าสุทโธทนาคากยະทูลขอพระพร

ต่อมา พระเจ้าสุทโธทนาคากยະเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นถึงแล้วกวยับนังคพระผู้มีพระภาคแล้วประทับนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นท้าเชอประทับนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่งแล้ว ได้กราบหูลขอพระพุทธต่อพระผู้มีพระภาคว่า หนเอมฉันขอประทานพรต่อพระผู้มีพระภาคสักอย่างหนึ่ง พระพุทธเจ้าช้า .

พระผู้มีพระภาคถวายพระพรว่า ดุกรพรองค์ผู้โดยตมະ ตถาคตทั้งหลาย มีพรล่วงเหลย เสียแล้ว

สท. หนเอมฉันทูลขอพรที่สมควรและไม่มีโทษ พระพุทธเจ้าช้า .

ก. พระองค์โปรดตรัสบอกพรนั่นเกิด ໂຄตມະ .

สท. เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงหนาชแข็งแล้ว ความทุกข์ล้นพัน ได้บังเกิดเก่าหมู่มอมฉัน เมื่อ พ่อนนทะนาขกิจชណเดียวกัน เมื่อพ่อราหุบราhma ทุกข์ยิ่งมากล้น พระพุทธเจ้าช้า ความรัก บุตรย้อมตัดพิว ครั้นแล้ว ตัดหนึ่ง ตัดเนือ ตัดเอ็น ตัดกระดูก แล้วตั้งอยู่จารดเยื่อในกระดูก หมู่มอมฉันขอประทานพระรา沃กาส พระคุณเจ้าทั้งหลาย ไม่พึงบัวบุตрапีนบิมารดาบัมมีได้ออนุญาต พระพุทธเจ้าช้า .

ครั้นนน พระผู้มีพระภาคทรงชี้แจงให้พระเจ้าสุทโธทนาคากยະทรงเห็นแจ้ง ทรงสามารถ ทรงอาจหาญ ทรงร่าเริง ด้วยธรรมีกิถกາ . เมื่อพระเจ้าสุทโธทนาคากยະ อันพระผู้มีพระภาคทรง ชี้แจงให้เห็นแจ้ง สามารถ อาจหาญ ร่าเริงด้วยธรรมีกิถกາแล้ว เสด็จลุกจากพระที่ ถวายบังคุณ พระผู้มีพระภาค ทรงทำปะทักษิณแล้วลดีจกัล .

ลำดับนนพระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมีกิถกາ ในพระเหตุเป็นเต้ามูลนั่น ในพระเหตุแรก เกิดนน แล้วรับสังกะกิกษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย บุตรที่มารดาบิดาไม่ออนุญาต กิกษไม่ พึงให้นบัช รูปได้ให้นบัช ต้อง abaติทุกภู .

ครั้นนน พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ในพระนครบิลพัสด ตามพระพุทธาภิรัมย์แล้ว เสด็จ จากริปไปทางพระนครสาวัตถี เสด็จเที่ยวจากริปโดยลำดับ ถึงพระนครสาวัตถีแล้ว . ทราบว่า พระองค์ประทับอยู่ในพระวิหารเขตตวน อารามของอนาคตบิณฑิกหนดี เขตพระนครสาวัตถีนน

เรื่องทรงอนุญาตให้กิกษผู้ฉลาดมีสามเณรมากรุปได

[๑๗] ก็ได้สมัยนั่นแล ตระกูลอปฐากของท่านพระสารีบุตร ส่งเด็กชาย ไปในสำนัก ท่านพระสารีบุตร ด้วยมอบหมายว่า ขอพระเคราะห์โปรดบรรพชาเด็กคนนี่ . ที่นน ท่านพระสารีบุตร ได้มีความดำริว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไม่ให้กิกษรูปเดียรับสามเณร ๒ รูปไว้อปฐาก ก็ รวมมีสามเณรราหูลน้อยแล้ว ที่นนเราะบปฐบตตอย่างไร ดังนี้ จึงกราบหูลเรื่องนนแด่พระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสังกะกิกษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย เรอาอนุญาตให้กิกษผู้ฉลาด ผู้สามารถรูปเดียว รับสามเณรสองรูปไว้อปฐากได ก็หรือเชออาจจะโอวาท อนุศาสน์สามเณร มีจำนวนท่าไดกิจให้รับไว้อปฐาก มีจำนวนเท่านน .

สิกขานบทของสามเณร

[๑๘] ครั้นนน สามเณรทั้งหลาย ได้มีความดำริว่า สิกขานบทของพากเรเมเท่าไร หนองแผล และพากเราจะต้องศึกษาในอะไร . กิกษทั้งหลายกราบหูลเรื่องนนแด่พระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสังกะกิกษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย เรอาอนุญาตสิกขานบท ๑๐ แก่สามเณรทั้งหลาย และให้สามเณรทั้งหลายศึกษาในสิกขานบท ๑๐ นน คือ

๑. เว้นจากการทำสัตว์ที่มีชีวิตให้ตกลงไป

๒. เว้นจากการลือเอาพสดดวันเจ้าของมีไดให

๓. เว้นจากการอันเป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย

๔. เว้นจากการกล่าวเท็จ

๕. เว้นจากการดื่มน้ำماء คือ สุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

๖. เว้นจากบริโภคอาหารในเวลาวิกล

๗. เว้นจากการฟ้อนร้า ขับร้อง ประโโนดนตรี และดุการเล่นที่เป็นข้าศึก

๘. เว้นจากการทัดทรงตตแต่งด้วยดอกไม้ของห้อม และเครื่องลูบไล้อนเป็นฐานแห่ง

การแต่งตัว

๙. เว้นจากการที่นั่งและที่นอนอันสูงและใหญ

๑๐. เว้นจากการรับทองและเงิน

ดุกรกิษทั้งหลาย เรอาอนุญาตสิกขานบท ๑๐ นน แก่สามเณรทั้งหลาย และให้สามเณร

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ทั้งหลายศักขะในสิกขานบท ๑๐ นี้.

เรื่องลงทัณฑกรรมแก่สามเณร

[๑๒๑] ก็โดยสมัยนั้นแล พากສາມແນရไม่มีความเคารพ ไม่มีความยำเกรง มีความประพฤติไม่เหมาะสม ในกิจทั้งหลายอยู่. กิจทั้งหลายจึง peng โทษ ตีเตียน โนนทะนาว่า ในนพากສາມແນရจึงได้ไม่มีความเคารพ ไม่มีความยำเกรง มีความประพฤติไม่เหมาะสมในกิจทั้งหลายอยู่แล้ว แล้วการบุตรเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค.

พระผู้มีพระภาครับสังกะกิจทั้งหลายว่า ดูกรกิจทั้งหลาย เรายอนุญาตให้ลงทัณฑกรรมแก่สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

๑. พยายามเพื่อความเสื่อมลากแห่งกิจทั้งหลาย
๒. พยายามเพื่อความพินาศแห่งกิจทั้งหลาย
๓. พยายามเพื่อความอยู่ไม่ได้แห่งกิจทั้งหลาย
๔. ด่า บริภาษ กิจทั้งหลาย
๕. ยุบกิจทั้งหมดกัน

ดูกรกิจทั้งหลาย เรายอนุญาตให้ลงทัณฑกรรมแก่สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล.

ครั้นนั้น กิจทั้งหลายได้มีความดำริว่า จะพึงลงทัณฑกรรมอย่างไรหนอแล แล้ว ทราบทุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาครับสังกะกิจทั้งหลายว่า ดูกรกิจทั้งหลาย เรายอนุญาตให้ลงทัณฑกรรม คือ ห้ามปรามา.

ก็โดยสมัยนั้นแล กิจทั้งหลายลงทัณฑกรรมคือห้ามสังหารมุทุกแห่งแก่พากສາມແນร. สามเณรเข้าอาหารไม่ได้ จึงหลีกไปเสียบ้าง สักเสียบ้าง ไปเข้าริดเดียรถีบ้าง. กิจทั้งหลายทราบทุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค.

พระผู้มีพระภาครับสังกะกิจทั้งหลายว่า ดูกรกิจทั้งหลาย กิจไม่พึงลงทัณฑกรรม คือห้ามสังหารมุทุกแห่ง รูปไดลงต้องอาบตีทุกกฎ ดูกรกิจทั้งหลาย เรายอนุญาตให้ลงทัณฑกรรม คือ ห้ามเฉพาะสถานที่ที่สามเณรจะอยู่หรือจะเข้าไปได้.

ก็โดยสมัยนั้นแล กิจทั้งหลายลงทัณฑกรรมคือห้ามอาหารซึ่งจะกลืนเข้าไปทางช่องปาก แก่พากສາມແນร. คนทั้งหลายทำปานะดือยาบูนง สังฆกัตรบ้าง จึงกล่าวนิมนต์พากສາມແນร อย่างนี้ว่า นิมนต์ท่านทั้งหลายมาดื่มยาคุ นิมนต์ท่านทั้งหลายมาฉันภัตตาหาร. พากສາມແນรจึงกล่าวอย่างนี้ว่า อาโวสพั่งหลาย พากอาทมาทำอย่างนั้นไม่ได้ เพราะกิจทั้งหลายลงทัณฑกรรม คือห้ามไว.

ประชาชนจึง peng โทษ ตีเตียน โนนทะนาว่า ใจนพระผู้เป็นเจ้าผู้เจริญทั้งหลาย จึงได้ห้ามอาหาร ซึ่งจะกลืนเข้าไปทางช่องปากแก่พากສາມແเนรแล้ว. กิจทั้งหลายทราบทุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาค รับสังกะกิจทั้งหลายว่า ดูกรกิจทั้งหลาย กิจไม่พึงลงทัณฑกรรมคือห้ามอาหารที่จะกลืนเข้าไปทางช่องปาก รูปไดลง ต้องอาบตีทุกกฎ.

เรื่องลงทัณฑกรรมแก่สามเณร จบ.

เรื่องกักกันสามเณรต้องขออนุญาตก่อน

[๑๒๒] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพัคคីไม่อาบุจชาพระอปีชชาຍก่อน แล้วทำการกักกันสามเณรทั้งหลายไว้. พระอปีชชาຍทั้งหลายเที่ยวตามหาด้วยนีกสงสัยว่า ทำไม่นอน สามเณรของพากเราจึงหายไป.

กิจทั้งหลายได้แจ้งให้ทราบอย่างนี้ว่า อาโวสพั่งหลาย พระฉัพพัคคីได้กักกันไว้.

พระอปีชชาຍทั้งหลาย จึง peng โทษ ตีเตียน โนนทะนาว่า ใจนพระฉัพพัคคីจึงไม่อาบุจชาพากเรอกอน แล้วทำการกักกันสามเณรของพากเราแล้ว แล้วทราบทุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสังกะกิจทั้งหลายว่า ดูกรกิจทั้งหลาย กิจผู้ไม่อาบุจชาอปีชชาຍ ก่อนแล้ว ไม่พึงทำการกักกันสามเณรไว้ รูปไดทำ ต้องอาบตีทุกกฎ.

เรื่องทรงห้ามเกลี้ยกล่อมสามเณร

[๑๒๓] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพัคคីพากันเกลี้ยกล่อมพากສາມແນรของพระ Reese ทั้งหลาย. พระ Reese ทั้งหลายต้องหันไปชี้รำฟันบ้าง ตักน้ำล้างหน้าบ้าง ด้วยต้นเอง ย้อมลำบาก จึงทราบทุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสังกะกิจทั้งหลายว่า ดูกรกิจทั้งหลาย บวิชชทของกิจอัน กิจไม่พึงเกลี้ยกล่อม รูปไดเกลี้ยกล่อม ต้องอาบตีทุกกฎ.

องค์แห่งนาสนะ ๑๐ ของสามเณร

[๑๒๔] ก็โดยสมัยนั้นแล สามเณรของท่านพระอปันนทคากยบตรชื่อ กัณภูกะ ได้ประทุรรับกิจทั้งหลายกันภูก. กิจทั้งหลายจึง peng โทษ ตีเตียน โนนทะนาว่า ใจนสามเณรจึงได้ประพฤติอนาจารให้เป็นปานนี้แล้ว แล้วทราบทุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค.

พระผู้มีพระภาครับสังกะกิจทั้งหลายว่า ดูกรกิจทั้งหลาย เรายอนุญาตให้นาสนะ สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ คือ

๑. ทำสัตว์ที่มีชีวิตให้ตกลงไป
๒. ถือเอาพสดอันเจ็บของมิได้ให้
๓. ประพฤติกรรมอันเป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

- ๔. กล่าวว่าเจ้าเท็จ
- ๕. ดีม่น้ำเมما
- ๖. กล่าวติพระพุทธเจ้า
- ๗. กล่าวติพระธรรม
- ๘. กล่าวติพรัสมร্ম
- ๙. มีความเห็นผิด

๑๐. ประทุษร้ายภิกษุณี

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรายกนุญาตให้นาสนาสามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ นี้.

เรื่องห้ามบันเทาภิกษุให้อุปสมบท

[๑๒๕] ก็โดยสมัยนั้นแล บันเทาภิกษุหนึ่งนำขึ้นสำนักภิกษุ. เอ่อเข้าไปหาภิกษุ หนุ่มๆ แล้วพุดชวนอย่างนี้ว่า มาเกิดท่านทั้งหลาย จงประทุษร้ายข้าพเจ้า. ภิกษุทั้งหลายพุด วรรณว่า เจ้าบันเทาภิกษุจงฉบินาย เจ้าบันเทาภิกษุจงพินาค จะประโญชน์อะไรด้วยเจ้า. เรือถูก พากภิกษุพุดรุกราน จึงเข้าไปหาพากสามเณรโถ่ผู้มีร่างล้ำสัน แล้วพุดชวนอย่างนี้ว่า มาเกิดท่าน ทั้งหลาย จงประทุษร้ายข้าพเจ้า. พากสามเณรพุดรุกรานว่า เจ้าบันเทาภิกษุจงฉบินาย เจ้าบันเทาภิกษุ จงพินาค จะประโญชน์อะไรด้วยเจ้า. เรือถูกพากสามเณรพุดรุกราน จึงเข้าไปหาพากคนเลี้ยงข้าง ภากคนเลี้ยงม้า แล้วพุดอย่างนี้ว่า มาเกิด ท่านทั้งหลาย จงประทุษร้ายข้าพเจ้า. พากคนเลี้ยงข้าง พากคนเลี้ยงม้า ประทุษร้ายแล้วจึงพ่งโทษ ตีเตียน โนนทะนาว่า พระสมณะเชื้อสายพระ ศากยบุตรเหล่านี้เป็นบันเทาภิกษุ บรรดาพากสามเณรเหล่านี้ แม่พากไดที่มีไขบันเทาภิกษุ แม่พาก นั้นก็ประทุษร้ายบันเทาภิกษุ เมื่อเป็นเช่นนี้ พระสมณะเหล่านี้ก็ล้วนแต่ไม่ใช่เป็นผู้ประพฤติ พรหมจรรย์. ภิกษุทั้งหลายได้ยินพากคนเลี้ยงข้าง พากคนเลี้ยงม้า พากคนเลี้ยงข้าง พากคนเลี้ยงม้า พอกันพ่งโทษ ตีเตียน โนนทะนาอยู่ จึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค.

พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนุปัลสันบัน คือ บันเทาภิกษุ ไม่พึงให้อุปสมบท ที่อุปสมบทแล้วต้องให้สึกเสีย.

เรื่องห้ามคนลักเพศและคนเข้ารีดมิให้อุปสมบท

[๑๒๖] ก็โดยสมัยนั้นแล บุตรของตระกูลเก่าแก่คนหนึ่ง เป็นชนมalaชาติ มีหมุญาติ ที่รักภักดีในตระกูลหมดสิ้นไป. ครั้นนั้น เขาได้มีความคิดว่า เราเป็นผู้ดี ไม่สามารถจะหา โภคทรัพย์ที่ยังหาไม่ได้ หรือไม่สามารถจะทำโภคทรัพย์ที่หาได้แล้วให้เจริญ่องกง ด้วยวิธี อะไรมหอน เราจึงจะอยู่เป็นสุข และไม่ต้องลำบาก แล้วคิดได้ในทันทีนั้นว่า พากสามณะเชื้อสาย พระศากยบุตรเหล่านี้แล มีปักษ์เป็นสุข มีความประพฤติเรียบร้อย ฉันอาหารที่ดี นอนใน ห้องนอนอันมีดีชีด ถ้ากระไร เราพึงจัดแจงบำترจิวาร โภนุมและหนวด ครองผ้าข้อมฝ่าดเสียง แล้วไปอารามอยู่ร่วมกับภิกษุทั้งหลาย. ต่อมา เขายังจัดแจงบำตรจิวาร โภนุมและหนวด ครองผ้า ข้อมฝ่าดเสียง แล้วไปอารามกราบไหว้ภิกษุทั้งหลาย.

ภิกษุทั้งหลายถามว่า คุณมีพระราได้เท่าไร?

เข้าย้อนถามว่า ที่ซึ่ว่ามีพระราได้เท่าไร นั้นอะไรภักดี ขอรับ?

ภิกษุทั้งหลายถามว่า อารุโล ใครเป็นพระอปัชฌาย์ของคุณ?

เข้าย้อนถามว่า ที่ซึ่ว่าพระอปัชฌาย์ นั้นอะไรภักดี ขอรับ?

ภิกษุทั้งหลายได้แจ้งเรื่องนั้นต่อท่านพระอุบาลีว่า อารุโลอุบาลี ขอ nimittatheran สอบสวน บรรพชิตรุปนี้.

ครั้นจากท่านพระอุบาลีสอบสวน จึงแจ้งเรื่องนั้นให้ทราบ. ท่านพระอุบาลีได้แจ้งให้ ภิกษุทั้งหลายทราบแล้ว. ภิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค.

พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนุปัลสันบัน คือ คนลักเพศ ภิกษุ ไม่พึงให้อุปสมบท ที่อุปสมบทแล้วต้องให้สึกเสีย.

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนุปัลสันบัน คือ ผู้ไปเข้ารีดเดียรีด ภิกษุ ไม่พึงให้อุปสมบท ที่ อุปสมบทแล้ว ต้องให้สึกเสีย.

เรื่องนาคแปลงกายเป็นมนุษย์มาของบัวช

[๑๒๗] ก็โดยสมัยนั้นแล นาคตัวหนึ่งอีดอัด ระบ่า เกลียดกำเนิดนาค จึงนาคนั้นได้ มีความคิดว่า ด้วยวิธีอะไรมหอน เราจึงจะพ้นจากกำเนิดนาค และกลับได้อัตภาพเป็นมนุษย์ เรเวพลัน. ครั้นแล้วได้คิดต่อไปว่า พระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตรเหล่านี้แล เป็นผู้ประพฤติ-

* ธรรม ประพฤติสงบ ประพฤติพระหฤทัยร้าย กล่าวแต่คำสัตย์ มีศีล มีกัลยาณธรรม หากเรา จะพึงบัวชในสำนักพระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตร ด้วยวิธีเช่นนี้ เราก็จะพ้นจากกำเนิดนาค และกลับได้อัตภาพเป็นมนุษย์เรวพลัน ครั้นแล้วนาคนั้นจึงแปลงกายเป็นชายหนุ่ม แล้วเข้าไป หาภิกษุทั้งหลายของบัวช. ภิกษุทั้งหลายจึงให้เข้าบารพชาอุปสมบท. สมัยต่อมา พระนาคนั้น อาศัยอยู่ในวิหารสุดเขตกับภิกษุรูปหนึ่ง. ครั้นป้าสสัญแห่งรัตติ ภิกษุรูปนั้น ตื่นนอนแล้ว ออกไปเดินทางกรรมอยู่ในที่แจ้ง. ครั้นภิกษุรูปนั้นออกไปแล้ว. พระนาคนั้นก็วางใจจั่วัด. วิหาร ทั้งหลังเต็มไปด้วยบุญ. ขณะเดียวกันไปทางหน้าต่าง. ครั้นภิกษุรูปนั้นผลักบานประตูด้วยตัวเอง ใจร้อง เข้าวิหาร ได้เห็นวิหารทั้งหลังเต็มไปด้วยบุญ เห็นขันดยืนออกไปทางหน้าต่าง ก็ตกใจ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ເຂົ້າວະນີ້.

ກົກຂູ້ທັງຫລາຍພາກນົງເຂົ້າໄປແລ້ວໄດ້ຄາມກົກຂຽບປັ້ນນຳວ່າ ອາງຸໂສ ທ່ານຮ້ອງເຂົ້າໄປໃຫຍ່?

ກົກຂຽບປັ້ນນຳວ່າ ອາງຸໂສທັງຫລາຍ ວິຫານນີ້ທັງໝົດເຕີມໄປດ້າຍຸ ຂັດຍື່ນອອກໄປທາງ
ໜ້າຕ່າງ.

ຂະນົນ ພຣະນາຄນົນ ໄດ້ຕື່ນເຂົ້າພະເສີມນົນ ແລ້ວນຳອຸ່ນອາສະນະຂອງຕນ.

ກົກຂູ້ທັງຫລາຍຄາມວ່າ ອາງຸໂສ ທ່ານເປັນໂຄ?

ນ. ພມເປັນນາຄ ຂອວນ.

ກີ. ອາງຸໂສ ທ່ານໄດ້ທຳເຊັນນີ້ເພື່ອປະສົງຄະໄຮ?

ພຣະນາຄນົນຈຶ່ງແຈ້ງເນື້ອຄວາມນັ້ນແກ່ກົກຂູ້ທັງຫລາຍ. ກົກຂູ້ທັງຫລາຍການຖຸລເຮືອງນັ້ນແດ່
ພຣະຜູມືພຣະກາດ.

ລຳດັບນີ້ ພຣະຜູມືພຣະກາດຮັບສັ່ງໃຫ້ປະຊຸມກົກຂູ້ສົງ ໃນພຣະເຫດເປັນຄ້າມລຸ່ມນີ້ ໃນ
ພຣະເຫດແຮກດັນນີ້ ແລ້ວໄດ້ທຽບປະທານພຣະພຖຣໂຮວາທີ່ແກ່ນາຄນົນນຳວ່າ ພວກເຈົາເປັນນາຄ
ມີຄວາມໄມ່ອກອາມໃນຮຣາມວິນຍື່ນປີ່ນຮຣາມດາ ໄປເຄີດເຈົານຳ ຈົງໄປຮັກໝາລູໂບສັກໃນວັນທີ ๑๔
ທີ່ ๑๕ ແລະ ທີ່ ๙ ແກ່ປັກນີ້ແລະ ດ້ວຍວິທີນີ້ເຈົາຈັກພັນຈາກກົດນາຄ ແລະ ຈັກລັບໄດ້ອັດກາພ
ເປັນມຸນຍໍເຮົວພລັນ. ຄຣົນນາຄນົນໄດ້ທຽບວ່າ ຕົມມີຄວາມໄມ່ອກອາມໃນພຣະຮຣາມວິນຍື່ນປີ່ນຮຣາມດາ
ກີເສີຍໃຈຫັ້ງນໍ້າຕ່າ ສັງເສີມດັ່ງແລ້ວເລືື້ອໄປ.

ລຳດັບນີ້ ພຣະຜູມືພຣະກາດຮັບສັ່ງກະກົກຂູ້ທັງຫລາຍວ່າ ດູກກົກຂູ້ທັງຫລາຍ ເຫດແໜ່ງຄວາມ
ປະກູງຕາມສຸກພອງນາຄ ມີສອງປະການນີ້ ອື່ນ ເລາສົມເພມຄຸນຮຣາມກົບນາງນາຄ ຜູມື້ອາຕີເສມວ
ກັນ ๑ ເລາວາງໃຈນອນຫລັບ ๑ ດູກກົກຂູ້ທັງຫລາຍ ເຫດແໜ່ງຄວາມປະກູງຕາມສຸກພອງນາຄ ແລະ
ປະການນີ້ແລ້.

ດູກກົກຂູ້ທັງຫລາຍ ອຸນປັມບັນ ອື່ນ ສັດຕິຮັຈຈານ ກົກຂູ້ໄມ່ເພີ່ງໃຫ້ອຸປ່ມບັທ ທີ່ອຸປ່ມບັທ
ແລ້ວ ຕ້ອງໃຫ້ສຶກເສີຍ.

ເຮືອງທ້າມຄົນຈ່ານມາດົມນີ້ໃຫ້ອຸປ່ມບັທ

[๑๒๘] ກີໂດຍສັມຍື່ນແລ້ ມານພູ້ທີ່ນີ້ປັ້ງປຸງຊີວິດມາດົມນີ້. ເບີ້ອັດ ຮະອາ ຮັງເກີຍຈ
ນາປາກຣມອັນນີ້ ແລ້ວໄດ້ມີຄວາມດຳວັດ ດ້ວຍວິທີນີ້ໄດ້ວ່າ ພຣະສົມຄະເຊື້ອສາຍພຣະຄາຍບົດເລ່ານີ້ ເປັນຜູ້ປະພຸດຕິຫຼວມ
ປະພຸດຕິສົງ ປະພຸດຕິພຣາມຈົරຍົງ ກລາວແຕ່ຄໍາສັດຍື່ ມີຕືລ ມີກັດຍານຮຣາມ ດ້ວຍຈະພົງວ່າ
ໃນສຳນັກພຣະສົມຄະເຊື້ອສາຍພຣະຄາຍບົດ ດ້ວຍວິທີເຊັນນີ້ ເຮັດວຽກທີ່ກຳຈະທຳການອອກຈານນາປາກຣມອັນນີ້
ໄດ້. ຕ້ອມາ ເບີ້ອັດ ເຂົ້າໄປທັງກົກຂູ້ທັງຫລາຍຂອບຮຣພ໌າ. ກົກຂູ້ທັງຫລາຍ ໄດ້ແຈ້ງຄວາມນີ້ຕ້ອງທ່ານພຣະອຸບາລີ່ວ່າ
ອາງຸໂສ ອຸບາລີ່ ເມື່ອຮັບກ່ອນແລ້ ນາຄແປ່ງກາຍປັບປຸງຫຸ້ນເຂົ້າມາວ່າໃນສຳນັກກົກຂູ້ ອາງຸໂສ
ອຸບາລີ່ ນີ້ມີນົມຕ່ທ່ານໄດ້ສ່ວນມາມພຄນີ້. ຄຣົນມານພັນນີ້ ຖຸກທ່ານພຣະອຸບາລີ່ໄດ້ສ່ວນອູ່ ຈຶ່ງແຈ້ງ
ເຮືອງນີ້. ທ່ານພຣະອຸບາລີ່ໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ພວກກົກຂູ້ທຸກໆແລ້ວ. ກົກຂູ້ທັງຫລາຍຈຶ່ງການຖຸລເຮືອງນັ້ນແດ່
ພຣະຜູມືພຣະກາດ.

ພຣະຜູມືພຣະກາດຮັບສັ່ງກະກົກຂູ້ທັງຫລາຍວ່າ ດູກກົກຂູ້ທັງຫລາຍ ອຸນປັມບັນ ອື່ນ ດົນຈ່າ
ມາດົມນີ້ໄມ່ເພີ່ງໃຫ້ອຸປ່ມບັທ ທີ່ອຸປ່ມບັທແລ້ວຕ້ອງໃຫ້ສຶກເສີຍ.

ເຮືອງທ້າມຄົນຈ່ານມີມີນີ້ໃຫ້ອຸປ່ມບັທ

[๑๒๙] ກີໂດຍສັມຍື່ນແລ້ ມານພູ້ທີ່ນີ້ປັ້ງປຸງຊີວິດມີມີນີ້. ເບີ້ອັດ ຮະອາ ຮັງເກີຍຈ
ນາປາກຣມອັນນີ້ ແລ້ວໄດ້ມີຄວາມດຳວັດ ດ້ວຍວິທີນີ້ໄດ້ວ່າ ພຣະສົມຄະເຊື້ອສາຍພຣະຄາຍບົດເລ່ານີ້ ເປັນຜູ້ປະພຸດຕິຫຼວມ
ປະພຸດຕິສົງ ປະພຸດຕິພຣາມຈົරຍົງ ກລາວແຕ່ຄໍາສັດຍື່ ມີຕືລ ມີກັດຍານຮຣາມ ດ້ວຍຈະພົງວ່າ
ໃນສຳນັກພຣະສົມຄະເຊື້ອສາຍພຣະຄາຍບົດ ດ້ວຍວິທີເຊັນນີ້ ເຮັດວຽກທີ່ກຳຈະທຳການນາປາກຣມອັນນີ້
ໄດ້. ຕ້ອມາ ເບີ້ອັດ ເຂົ້າໄປທັງກົກຂູ້ທັງຫລາຍເລັກຂອບຮຣພ໌າ. ກົກຂູ້ທັງຫລາຍ ໄດ້ແຈ້ງຄວາມນີ້ຕ້ອງທ່ານພຣະອຸບາລີ່
ວ່າ ອາງຸໂສອຸບາລີ່ ເມື່ອຮັບກ່ອນແລ້ ນາຄແປ່ງກາຍປັບປຸງຫຸ້ນເຂົ້າມາວ່າໃນສຳນັກກົກຂູ້ ອາງຸໂສ
ອຸບາລີ່ ນີ້ມີນົມຕ່ທ່ານໄດ້ສ່ວນມາມພຄນີ້. ຄຣົນມານພັນນີ້ ຖຸກທ່ານພຣະອຸບາລີ່ໄດ້ສ່ວນອູ່ ຈຶ່ງແຈ້ງ
ເຮືອງນີ້. ທ່ານພຣະອຸບາລີ່ໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ພວກກົກຂູ້ທຸກໆແລ້ວ. ກົກຂູ້ທັງຫລາຍຈຶ່ງການຖຸລເຮືອງນັ້ນແດ່
ພຣະຜູມືພຣະກາດ.

ພຣະຜູມືພຣະກາດຮັບສັ່ງກະກົກຂູ້ທັງຫລາຍວ່າ ດູກກົກຂູ້ທັງຫລາຍ ອຸນປັມບັນ ອື່ນ ດົນຈ່າ
ມີມີນີ້ໄມ່ເພີ່ງໃຫ້ອຸປ່ມບັທ ທີ່ອຸປ່ມບັທແລ້ວຕ້ອງໃຫ້ສຶກເສີຍ.

ເຮືອງທ້າມຄົນຈ່ານຕົ້ນຕົ້ນມີມີນີ້ໃຫ້ອຸປ່ມບັທ

[๑๓๐] ກີໂດຍສັມຍື່ນແລ້ ກົກຂູ້ມາກຣູປໍດ້ວຍກັນ ເດີນທາງ ໄກລ ຈາກເມືອງສາກເຕໄປ
ພຣະນະສາວັດຕື. ໃນຮ່າງວ່າທາງ ພວກໂຈຣພາກນົນຍັກພວກອອກມາ ແຍ່ງຊີ່ງກົກຂູ້ນຳພວກ ນ່າກົກຂູ້
ນຳພວກ. ເຈົ້ານີ້ທີ່ຍົກອອກໄປຈາກພຣະນະສາວັດຕື ແລ້ວຈັບໂຈຣໄດ້ເປັນບາງພວກ. ບາງພວກຫຼັບໜີ
ໄປໄດ້. ພວກທີ່ຫຼັບໜີໄປໄດ້ບາງໃນສຳນັກກົກຂູ້. ພວກທີ່ຄຸກຈັບໄດ້ ເຈົ້ານີ້ທີ່ກຳລັງນຳໄປຢ່າງ.
ພວກໂຈຣທີ່ນຳພວກແລ້ວເຫັນໂຈຣພາກນົນກຳລັງຄຸກນຳໄປຢ່າງ ຄຣົນແລ້ວຈຶ່ງພູດອ່ຍ່າງນີ້ວ່າ ເຄຣະຫົດ
ພວກເພາກນີ້ຮອດມາໄດ້ ຕ້າວັນນີ້ຄຸກຈັບ ຈະຕ້ອງຄຸກເຂົ້າເຂົ້າເຂົ້ານີ້ແໜ່ງອັນກັນ. ກົກຂູ້ທັງຫລາຍ
ພາກນັກຄາມວ່າ ອາງຸໂສທັງຫລາຍ ກີພວກທ່ານໄດ້ທຳອ່ໄວ? ຈຶ່ງບັນຫຼັກແລ້ວນີ້ໄດ້ແຈ້ງເຮືອງນີ້

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวราค ภาค ๑
แกกวิกข์ทั้งหลาย . กิกข์ทั้งหลายได้กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่ง
จะกิกข์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกข์ทั้งหลาย กิกข์พากันนี้เป็นอรหันต์ ดูกรกิกข์ทั้งหลาย อนุปัลลัมบัน
คือคนจากพระอรหันต์ กิกข์ไม่พึงให้อุปสมบท ที่อุปสมบทแล้วต้องให้ลีกเสีย .

เรื่องห้ามอุปสมบทคนประทุร์ร้ายกิกข์ไม่เป็นต้น

[๓๑] ก็โดยสมัยนั้นแล ภิกษุเหล่ายังรูป เดินทางไปกลาโหมเมืองสาเกต ไปพระนคร
สาวัตถี . ในระหว่างทาง พากใจรากันยกอกอกมา แบ่งชิงกิกข์นี้บางพวก ทำร้ายภิกษุนิยมบางพวก .
เจ้าหน้าที่ยกออกไปจากพระนครสาวัตถี และจับใจไว้ได้เป็นบางพวก . บางพวกหลบหนีไปได้ . พาก
ที่หลบหนีไป ได้บวชในล้านักกิกข์ . พากที่ถูกจับได้เจ้าหน้าที่กำลังนำไปฆ่า . พากใจรากันเหล่า
เหล่านั้น ได้เห็นใจรากันนักกิกข์ ครั้นแล้วจึงพุดอย่างนี้ว่า เคราะห์ดี พากเรา
พากันหนึ่งหรือมาได้ ถ้าวันนั้นถูกจับ จะต้องถูกเข้าอาชญากรรมนี้เหมือนกัน . กิกข์ทั้งหลายพากันตามว่า
อาจไปทั้งหลาย กิกข์พากท่านได้ทำอะไรไว้ . จึงบรรพชิตเหล่านั้นได้แจ้งเรื่องนั้นแก่กิกข์ทั้งหลาย .
กิกข์ทั้งหลายทราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาครับสั่งจะกิกข์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกข์ทั้งหลาย อนุปัลลัมบัน คือคน
ประทุร์ร้ายกิกข์นี้ กิกข์ไม่พึงให้อุปสมบท ที่อุปสมบทแล้วต้องให้ลีกเสีย .

ดูกรกิกข์ทั้งหลาย อนุปัลลัมบัน คือคนผู้ทำลัษณะเกท ภิกข์ไม่พึงให้อุปสมบท ที่อุปสมบท
แล้วต้องให้ลีกเสีย .

ดูกรกิกข์ทั้งหลาย อนุปัลลัมบัน คือคนทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงหัวพระโลหิต กิกข์ไม่พึง
ให้อุปสมบท ที่อุปสมบทแล้ว ต้องให้ลีกเสีย .

เรื่องห้ามอุปสมบทกอโตพัฒนา

[๓๒] ก็โดยสมัยนั้นแล อุกโตพัฒนาคนหนึ่ง ได้บวชในล้านักกิกข์ . เธอเสพ
เมตุธรรมในสดรีทั้งหลาย ด้วยบุรุสโนมิตของตนบ้าง ให้บุรุสอีนเสพเมตุธรรมในอัตถินมิต
ของตนบ้าง . กิกข์ทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งจะกิกข์
ทั้งหลายว่า ดูกรกิกข์ทั้งหลาย อนุปัลลัมบัน คือ อุกโตพัฒนาคน กิกข์ไม่พึงให้อุปสมบท
ที่อุปสมบทแล้วต้องให้ลีกเสีย .

บุคคลไม่ควรให้อุปสมบท ๒๐ จำพวก

[๓๓] ก็โดยสมัยนั้นแล ภิกข์ทั้งหลายอุปสมบทกกลบตระผู้ไม่มีอปีชณาญ . กิกข์ทั้งหลาย
จึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งจะกิกข์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกข์ทั้งหลาย
กลุบตระผู้ไม่มีอปีชณาญ . กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ รูปได้อุปสมบทให้ ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา กิกข์ทั้งหลายอุปสมบทกกลบตระมีสังฆะเป็นอปีชณาญ . กิกข์ทั้งหลายจึงกราบทูล
เรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งจะกิกข์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกข์ทั้งหลาย กลุบตระ^{มีสังฆะ}
มีสังฆะเป็นอปีชณาญ กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ รูปได้อุปสมบทให้ ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา กิกข์ทั้งหลายอุปสมบทกกลบตระมีบัณฑეทากเป็นอปีชณาญ .

- ... อุปสมบทกกลบตระมีบุคคลลักษณะเป็นอปีชณาญ .
- ... อุปสมบทกกลบตระมีกิกข์ไปเข้าริดเดียรลีบเป็นอปีชณาญ .
- ... อุปสมบทกกลบตระมีสัตว์ดิรัจจานเป็นอปีชณาญ .
- ... อุปสมบทกกลบตระมีคีณป่ามารดาเป็นอปีชณาญ .
- ... อุปสมบทกกลบตระมีคีณม่าบิดาเป็นอปีชณาญ .
- ... อุปสมบทกกลบตระมีคีณชาพาราหันต์เป็นอปีชณาญ .
- ... อุปสมบทกกลบตระมีคีณป่ามารดาเป็นอปีชณาญ .
- ... อุปสมบทกกลบตระมีคีณทำลัษณะเกทเป็นอปีชณาญ .
- ... อุปสมบทกกลบตระมีคีณทำร้ายพระศาสนาหัวพระโลหิตเป็นอปีชณาญ .
- ... อุปสมบทกกลบตระมีอุกโตพัฒนาคนเป็นอปีชณาญ .

กิกข์ทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งจะกิกข์
ทั้งหลายว่า ดูกรกิกข์ทั้งหลาย กลุบตระมีบัณฑ์ทากเป็นอปีชณาญ กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ . . .

กลุบตระมีบุคคลลักษณะเป็นอปีชณาญ กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ . . .

กลุบตระมีกิกข์ไปเข้าริดเดียรลีบเป็นอปีชณาญ กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ . . .

กลุบตระมีสัตว์ดิรัจจานเป็นอปีชณาญ กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ . . .

กลุบตระมีคีณป่ามารดาเป็นอปีชณาญ กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ . . .

กลุบตระมีคีณป่ามารดาหัวพระโลหิตเป็นอปีชณาญ กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ . . .

กลุบตระมีคีณป่ามารดาเป็นอปีชณาญ กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ . . .

กลุบตระมีคีณทำลัษณะเกทเป็นอปีชณาญ กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ . . .

กลุบตระมีคีณทำร้ายพระศาสนาหัวพระโลหิตเป็นอปีชณาญ กิกข์ไม่พึงอุปสมบทให้ . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑
กลุบตรมีอโถพยัญชนาเป็นอุปัชฌาย ภิกษุไม่พึงอุปสมบทให้ รูปได้อุปสมบทให้
ต้อง abaดีทุกกฎ .

[๓๔] ก็โดยสมัยนั้นแล ภิกษุหั้ง流星อุปสมบทกลุบตรมีอเมียวาร์ พากเรอเที่ยวรับ
บิณฑบาตด้วยมือ . คนหั้ง流星จึงเพงโทย ติดเตียน โพนหนานว่า เที่ยวรับบิณฑบาตเหมือนพาก
เดียรถี่ย . ภิกษุหั้ง流星ทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังกะภิกษุหั้ง流星
ว่า ดูกรภิกษุหั้ง流星 กลุบตรมีอเมียวาร์ ภิกษุไม่พึงอุปสมบทให้ รูปได้อุปสมบทให้ ต้อง ^{aba}
 abaดีทุกกฎ .

สมัยต่อมา ภิกษุหั้ง流星อุปสมบทกลุบตรมีอเมียวาร์ . พากเรอเปลือยกายเที่ยวรับ ^{aba}
บิณฑบาต . คนหั้ง流星จึงเพงโทย ติดเตียน โพนหนานว่า เที่ยวรับบิณฑบาตเหมือนพาก
เดียรถี่ย . ภิกษุหั้ง流星ทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังกะภิกษุ
หั้ง流星ว่า ดูกรภิกษุหั้ง流星 กลุบตรมีอเมียวาร์ ภิกษุไม่พึงอุปสมบทให้ รูปได้อุปสมบทให้
ต้อง abaดีทุกกฎ .

สมัยต่อมา ภิกษุหั้ง流星อุปสมบทกลุบตรมีอเมียวาร์หั้ง流星ว่า พากเรอเปลือยกาย
เที่ยวรับบิณฑบาตด้วยมือ คนหั้ง流星จึงเพงโทย ติดเตียน โพนหนานว่า เที่ยวรับบิณฑบาต
เหมือนพากเดียรถี่ย . ภิกษุหั้ง流星ทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสัง ^{aba}
กะภิกษุหั้ง流星ว่า ดูกรภิกษุหั้ง流星 กลุบตรมีอเมียวาร์ ภิกษุไม่พึงอุปสมบทให้ รูปได้อุปสมบทให้
รูปได้อุปสมบทให้ ต้อง abaดีทุกกฎ .

สมัยต่อมา ภิกษุหั้ง流星อุปสมบทกลุบตรมีอเมียวาร์ที่ยึดเขามา . เมื่ออุปสมบทแล้ว
เจ้าของก็นำบานตรีนไป . พากเรอเที่ยวรับบิณฑบาตด้วยมือ . คนหั้ง流星จึงเพงโทย ติดเตียน
โพนหนานว่า เที่ยวรับบิณฑบาตเหมือนพากเดียรถี่ย . ภิกษุหั้ง流星ทราบทูลเรื่องนั้นแต่
พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังกะภิกษุหั้ง流星ว่า ดูกรภิกษุหั้ง流星กลุบตรมีบานตรีที่ยึด
เขามา ภิกษุไม่พึงอุปสมบทให้ รูปได้อุปสมบทให้ ต้อง abaดีทุกกฎ .

สมัยต่อมา ภิกษุหั้ง流星อุปสมบทกลุบตรมีอเมียวาร์ที่ยึดเขามา . เมื่ออุปสมบทแล้ว เจ้าของ
ก็นำวัวจันไป . พากเรอเปลือยกายเที่ยวรับบิณฑบาต . คนหั้ง流星จึงเพงโทย ติดเตียน โพนหนาน
ว่า เที่ยวรับบิณฑบาตเหมือนพากเดียรถี่ย . ภิกษุหั้ง流星ทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค .
พระผู้มีพระภาครับสังกะภิกษุหั้ง流星ว่า ดูกรภิกษุหั้ง流星 กลุบตรมีอเมียวาร์ที่ยึดเขามา ภิกษุไม่พึง
อุปสมบทให้ รูปได้อุปสมบทให้ ต้อง abaดีทุกกฎ .

สมัยต่อมา ภิกษุหั้ง流星อุปสมบทกลุบตรมีบานตรีและจิราที่ยึดเขามา . เมื่ออุปสมบท
แล้ว เจ้าของก็นำบานตรีและจิราที่ยึดเขามา . พากเรอเปลือยกายเที่ยวรับบิณฑบาตด้วยมือ . คน
หั้ง流星จึงเพงโทย ติดเตียน โพนหนานว่า เที่ยวรับบิณฑบาตเหมือนพากเดียรถี่ย . ภิกษุหั้ง流星
ทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังกะภิกษุหั้ง流星ว่า ดูกรภิกษุหั้ง流星
กลุบตรมีบานตรีและจิราที่ยึดเขามา ภิกษุไม่พึงอุปสมบทให้ รูปได้อุปสมบทให้ ต้อง abaดีทุกกฎ .

บุคคลไม่ควรให้อุปสมบท ๒๐ จำพวก จน .

บุคคลไม่ควรให้บรรพชา ๓๙ จำพวก

[๓๕] ก็โดยสมัยนั้นแล ภิกษุหั้ง流星บรรพชากน มีอัตวัน . . . บรรพชากนแท้อัตวัน . . .
บรรพชากนทั้งมือและเท้าอัตวัน . . . บรรพชากนหุขاد . . . บรรพชากนจมูกแห่ง . . . บรรพชากนหั้งหุขاد
และจมูกแห่ง . . . บรรพชากนเนื้อมือเนื้อเท้าขาด . . . บรรพชากนมีจ่านมีอั่งมีเท้าขาด . . . บรรพชากนเอ็น
ขาด . . . บรรพชากนมือเป็นแผ่น . . . บรรพชากนค้อม . . . บรรพชากนเตี้ย . . . บรรพชากนคอพอก . . .
บรรพชากนถุงสักหมายโทย . . . บรรพชากนมีรอยเสี่ยนด้วยหวาย . . . บรรพชากนถุงคออหงายลังจับ
. . . บรรพชากนห้าปุก . . . บรรพชากนมีโรคเรื้อรัง . . . บรรพชากนมีรูปร่างไม่สมประกอบ . . . บรรพชา
คนตาบอดข้างเดียว . . . บรรพชากนงอย . . . บรรพชากนกระจะก . . . บรรพชากนเป็นโรคอัมพาต . . .
บรรพชากนมืออิริยาบถขาด . . . บรรพชากนชราทุพพลภาพ . . . บรรพชากนตาบอดสองข้าง . . . บรรพชา
คนใบ . . . บรรพชากนหุนวก . . . บรรพชากนหั้งบอดและใบ . . . บรรพชากนหั้งบอดและหนวก . . .
บรรพชากนหั้งใบและหนวก . . . บรรพชากนหั้งบอดใบและหนวก .

ภิกษุหั้ง流星จึงทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังกะภิกษุ
หั้ง流星ว่า ดูกรภิกษุหั้ง流星 ภิกษุไม่พึงบรรพชากน มีอัตวัน . . . ไม่พึงบรรพชากนแท้อัตวัน . . .
ไม่พึงบรรพชากนทั้งมือและเท้าอัตวัน . . . ไม่พึงบรรพชากนหุขад . . . ไม่พึงบรรพชากนจมูกแห่ง . . .
ไม่พึงบรรพชากนหั้งหุขادหั้งจมูกแห่ง . . . ไม่พึงบรรพชากนเนื้อมือเนื้อเท้าขาด . . . ไม่พึงบรรพชากน
ง่านมือจ่านมีเท้าขาด . . . ไม่พึงบรรพชากนอัตวันขาด . . . ไม่พึงบรรพชากนมือเป็นแผ่น . . . ไม่พึงบรรพชา
คนค้อม . . . ไม่พึงบรรพชากนเตี้ย . . . ไม่พึงบรรพชากนคอพอก . . . ไม่พึงบรรพชากนถุงสักหมายโทย . . .
ไม่พึงบรรพชากนมือรอยเสี่ยนด้วยหวาย . . . ไม่พึงบรรพชากนถุงคออหงายลังจับ . . . ไม่พึงบรรพชา
คนห้าปุก . . . ไม่พึงบรรพชากนมีโรคเรื้อรัง . . . ไม่พึงบรรพชากนมีรูปร่างไม่สมประกอบ . . . ไม่พึง
บรรพชากนตาบอดข้างเดียว . . . ไม่พึงบรรพชากนงอย . . . ไม่พึงบรรพชากนกระจะก . . . ไม่พึงบรรพชา
คนเป็นโรคอัมพาต . . . ไม่พึงบรรพชากนมืออิริยาบถขาด . . . ไม่พึงบรรพชากนชราทุพพลภาพ . . . ไม่พึง
บรรพชากนตาบอดสองข้าง . . . ไม่พึงบรรพชากนใบ . . . ไม่พึงบรรพชากนหุนวก . . . ไม่พึงบรรพชา

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑
คนทั้งบودดะเป็น . . . ไม่พึงบรรพชากนทั้งบودดะและหนวก . . . ไม่พึงบรรพชากนทั้งบุ้นและหนวก . . .
ไม่พึงบรรพชากนทั้งบุ้นและหนวก รูปไดบรรพชาให้ ต้องอาบัติทุกกฎ .

บุคคลไม่ควรให้บรรพชา ๓๒ จำพวก ๑๖ .

ทำบัซขากล่าวว่าที่ ๙ จบ .

ทรงห้ามให้นิสสัยแก่กลัชชี

[๓๒] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพัคศิไปให้นิสสัยแก่กิกษพากอลัชชี กิกษทั้งหลาย
จึงกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสห้ามกิกษทั้งหลายว่า ดูกรกิกษทั้งหลาย
กิกษไม่พึงให้นิสสัยแก่กิกษพากอลัชชี รูปไดให้ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา กิกษทั้งหลายอยู่อาศัยกิกษพากอลัชชี ไม่เข้าไม่นานเท่าไรนัก แม้พากເຮົາ
กົກລາມເປັນພາກອລັບຊື້ ເປັນກົກຂ່າວທານ . กົກษทั้งหลายຈຶງกรາบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาคตรัสห้ามกิกษทั้งหลายว่า ดูกรกิกษทั้งหลาย กิกษไม่พึงอยู่อาศัยกิกษ
ພາກອລັບຊື້ รູปไดอยู่ ต้องอาบัติทุกกฎ .

ครั้งนั้น กิกษทั้งหลายได้มีความดำริว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า ไม่พึงให้
นิสสัยแก่กิกษพากอลัชชี และไม่พึงอยู่อาศัยกิกษพากอลัชชี ทำอย่างไรหนอພາກເຮົາຈຶງຈະຮູ້ວ່າ
ເປັນກົກນັບຊື້ ພ້ອມລັບຊື້ ແລ້ວกรາบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัส
ອນຍຸຕແກກົກษทั้งหลายว่า ดูกรກิกษทั้งหลาย ເຮັດວຽກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ๕-๕ ວັນ ພອຈະສືບສານຮູ້ວ່າ
ກົກຜູ້ໃຫນິສສັຍເປັນສັກຄົນ .

ກົກຜູ້ໄມ້ຕ້ອງຄືອນິສສັຍ

[๓๓] ก็โดยสมัยนั้นแล กົກษ ๒ รູປດີເດີນທາງໄກລໄປໂຄສລະນບທ . ຄຣານັ້ນເອໄດ
ມີຄວາມดำริว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว່າ ກົກษຈະໄມ້ຄືອນິສສັຍອູ່ໄມ້ໄດ້ ດັ່ງນີ້ ກີເຮມີ້ຫັນໜ້າທີ່
ຕ້ອງຄືອນິສສັຍແຕ່ຈໍາຕ່ອງເດີນທາງໄກລ ຈະພຶງປົງບົດຕ້ອຍາງໄຮ່ນອອເລ . ກົກษทั้งหลายຈຶງกรາบทูล
ເຈັດວຽກໃຫ້ກົກຜູ້ເດີນທາງໄກລ ເມື່ອໄມ້ໄດ້ຜູ້ໃຫນິສສັຍ ໄນຕ້ອງຄືອນິສສັຍອູ່ .

[๓๔] ก็โดยสมัยนั้นแล ກົກษ ๒ ຮູປດີເດີນທາງໄກລໄປໂຄສລະນບທ . ເຮົວທັ້ງສອງພັກອູ່
ຄຣາສແໜ່ງໜຶ່ງ . ໃນກົກษ ๒ ຮູປນີ້ ຮູປທີ່ຈາພາສ ຈຶງປົງທີ່ຈາພາສນີ້ໄດ້ມີຄວາມดำրิວ່າ
พระผู้ມີພະຍານາກທຳມະນຸຍັດໄວ້ວ່າ ກົກຈະໄມ້ຄືອນິສສັຍອູ່ໄມ້ໄດ້ ກີເຮມີ້ຫັນໜ້າທີ່ຕ້ອງຄືອນິສສັຍ ແຕ່ກຳລັງ
ຈາພາສ ຈະພຶງປົງບົດຕ້ອຍາງໄດ້ຮູ່ນອອເລ . ກົກษทั้งหลายຈຶງกรາบทูลເຈັດວຽກໃຫ້ພະຍານາກ .
พระผู้ມີພະຍານາກຕ້ວລ່ອນຍຸຕແກກົກษทั้งหลายว່າ ດູກຮົກົກษທຳໜ່າຍ ເຮັດວຽກໃຫ້ກົກຜູ້ພັກຍານາລໄຟ ເມື່ອໄມ້ໄດ້ຜູ້ໃຫ
ນິສສັຍຖືກົກຜູ້ເພົ່າພາຫຼວງຂອງຂໍ້ມູນ ໄນຕ້ອງຄືອນິສສັຍອູ່ .

ครั้งนั้น ກົກຜູ້ພັກຍານາໄຟນີ້ໄດ້ມີຄວາມดำริວ່າ พระผู้ມີພະຍານາກທຳມະນຸຍັດໄວ້ວ່າ ກົກษ
ຈະໄມ້ຄືອນິສສັຍອູ່ໄມ້ໄດ້ ກີເຮມີ້ຫັນໜ້າທີ່ຕ້ອງຄືອນິສສັຍ ແຕ່ກົກງຽບປົດຕ້ອຍາກ ເຮົວຈະພຶງປົງບົດ
ອູ່ຍ່າງໄຮ່ນອອເລ . ກົກษທຳໜ່າຍຈຶງกรາบทูลເຈັດວຽກໃຫ້ພະຍານາກ . พระผู้ມີພະຍານາກຕ້ວລ່ອນຍຸຕ
ອນຍຸຕແກກົກษທຳໜ່າຍວ່າ ດູກຮົກົກษທຳໜ່າຍ ເຮັດວຽກໃຫ້ກົກຜູ້ພັກຍານາລໄຟ ເມື່ອໄມ້ໄດ້ຜູ້ໃຫ
ນິສສັຍຖືກົກຜູ້ເພົ່າພາຫຼວງຂອງຂໍ້ມູນ ໄນຕ້ອງຄືອນິສສັຍອູ່ .

ก็โดยสมัยนั้นแล ກົກງຽບປົດຕ້ອຍາກ ແລ້ວເຮົວກົກຜູ້ມີຄວາມພາສຸໃນແສນາສະນີ້ນ .
ຄຣານັ້ນເອໄດມີຄວາມดำริວ່າ พระผู้ມີພະຍານາກທຳມະນຸຍັດໄວ້ວ່າ ກົກຈະໄມ້ຄືອນິສສັຍອູ່ໄມ້ໄດ້
ກີເຮມີ້ຫັນໜ້າທີ່ຕ້ອງຄືອນິສສັຍ ແຕ່ຍ້າງຍັດປ່າ ແລ້ວເຮົວກົກຜູ້ມີຄວາມພາສຸໃນແສນາສະນີ້ນ ຈະພຶງປົງບົດ
ອູ່ຍ່າງໄຮ່ນອອເລ . ກົກษທຳໜ່າຍຈຶງกรາบทูลເຈັດວຽກໃຫ້ພະຍານາກ . พระผู้ມີພະຍານາກຕ້ວລ່ອນຍຸຕ
ແກກົກษທຳໜ່າຍວ່າ ດູກຮົກົກษທຳໜ່າຍ ເຮັດວຽກໃຫ້ກົກຜູ້ພັກຍານາປ່າເປັນວັດ ກຳນົດກາຮອຍເປັນ
ພາສຸ ເມື່ອໄມ້ໄດ້ຜູ້ໃຫນິສສັຍ ໄນຕ້ອງຄືອນິສສັຍ ດ້ວຍຜູກໃຈວ່າ ເມື່ອໄດ້ມີກົກຜູ້ໃຫນິສສັຍທີ່ສົມຄວາ
ມາອູ່ ຈັກອັນດີກົກຜູ້ນັ້ນອູ່ .

ອຸປະນນທກຣມ

ສວດອປັນປາເປັກຂະຮະນຸໂຄຕຣ

[๓๕] ก็โดยสมัยนั้นแล ທ່ານພຣະມາກສປມປົມອຸປັນປາເປັກຂະ ແລ້ວທ່ານສົງທູດໄປ
ໃນສຳນັກທ່ານພຣະມານທີ່ວ່າ ທ່ານມານທີ່ຈົນມາສວດອປັນປາເປັກຂະນີ້ . ທ່ານພຣະມານທີ່ຕອນໄປ
ອູ່ຍ່າງນີ້ວ່າ ເກລັກຮະພມ ໄນສາມາຄະລະບຸນານຂອງພຣະເກຣະໄດ້ ເພຣະພຣະເກຣະເປັນທີ່ເຄາຮພອງ
ເກລັກຮະພມ . ກົກษທຳໜ່າຍຈຶງกรາบทูลເຈັດວຽກໃຫ້ພະຍານາກ . พระผู้ມີພະຍານາກຕ້ວລ່ອນຍຸຕ
ແກກົກษທຳໜ່າຍວ່າ ດູກຮົກົກษທຳໜ່າຍ ເຮັດວຽກໃຫ້ສາດະບຸໂຄຕຣໄດ້ .

ອຸປະນນທກ

[๓๖] ก็โดยสมัยนั้นแล ທ່ານພຣະມາກສປມປົມອຸປັນປາເປັກຂະອູ່ ๒ ຄນ . ເຮົວ
ທັ້ງສອງແກ່ແຍ່ງກັນວ່າ ເຮົວຈັກອຸປະນນທກກ່ອນ ເຮົວຈັກອຸປະນນທກກ່ອນ . ກົກษທຳໜ່າຍຈຶງกรາบทูล
ເຈັດວຽກໃຫ້ພະຍານາກ . พระผู้ມີພະຍານາກຕ້ວລ່ອນຍຸຕແກກົກษທຳໜ່າຍວ່າ ດູກຮົກົກษທຳໜ່າຍ
ເຮັດວຽກໃຫ້ທ່ານອຸປັນປາເປັກຂະ ๒ ຮູປໃນອຸນສາວານາເດີຍກັນ .

ອຸປະນນທກຣມ ๓ ຄນ

ສມයຕ່ອມາ ພຣະເກຣະຫລາຍຮູບປັດຕ່າງມີອຸປັນປາເປັກຂະຫລາຍຄົນດ້ວຍກັນ . ພາກເຮອຕ່າງແກ່

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ແය়েগন্না রেজাকুপসম্বত্তকোন রেজাকুপসম্বত্তকোন . พระเอกสารทั้งหลายจึงตัดสินว่า เอาເຄໂຂ
ພວກເຮຈະທໍາອັນປັນປາເປັນທະຖານນີໃນອຸນສາວນາເດືອກັນ . ກົກບູ້ທັງຫລາຍຈຶ່ງກຽບຖຸລເຮືອນນັ້ນແດ່
ພຣັມີພຣະກາຄ . ພຣັມີພຣະກາຄຕັ້ງສອນຸ້າຕແກກົກບູ້ທັງຫລາຍວ່າ ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ເຮອນຸ້າຕ
ໃຫ້ທໍາອັນປັນປາເປັນທະ ໃນອຸນສາວນາເດືອກັນຄຣາລະ ២ ຮູບ ៣ ແຕກຮາສວດນັ້ນແລ້ ຕົວນີ້
ອຸປ່ອມາຍ່ຽນຮູບເດືອກັນ ຈະມີອຸປ່ອມາຍ່ຕ່າງກັນໄມ້ໄດ້ເປັນອັນຫາດ .

ນັບອາຍຸ ២០ ປີທັງອູ້ໃນຄຣກ

ພຣະກຸມາຮັກສັບເປັນຕົວອ່າງ

[๑๔๓] ກົດຍສັຍນັ້ນແລ້ ທ່ານພຣະການກັສສປມືອຍຄຣນ ២០ ປີທັງອູ້ໃນຄຣກ ຈຶ່ງໄດ້
ອັນປັນທະ . ຕ່ອມາທ່ານໄດ້ມີຄວາມດໍາວິວາ ພຣັມີພຣະກາຄທຽບນຸ້າຕີໄວ້ວ່າ ບຸດຄລມີອາຍໝຍ່ອນ
២០ ປີ ກົກບູ້ໄນ້ເພີ້ງອັນປັນທະໃຫ້ ກົດເນີ້າຍ່າງຄຣນ ២០ ທັງອູ້ໃນຄຣກ ຈຶ່ງໄດ້ອັນປັນທະ ຈະເປັນອັນ
ອັນປັນທະຫຼືອໄນ້ເໜືອ . ກົກບູ້ທັງຫລາຍຈຶ່ງກຽບຖຸລເຮືອນນັ້ນແດ່ພຣັມີພຣະກາຄ . ພຣັມີພຣະກາຄ
ຕັ້ງສອນຸ້າຕແກກົກບູ້ທັງຫລາຍວ່າ ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ຈົດຕາງແຮກໄດ້ເກີດແລ້ວໃນອຸທຣມາຮາ ວິ່ງໝາຍານ
ດ້ານແຮກປຣາກຸ້າແລ້ວ ອາຄີຍຈົດຕາງແຮກ ວິ່ງໝາຍານດ້ານແຮກນັ້ນແລ້ວເປັນຄວາມເກີດຂອງສັຕິວັນນີ້
ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ເຮອນຸ້າຕີໃຫ້ອັນປັນທະທຸກລຸຕົມີອາຍ່ຄຣນ ២០ ປີ ທັງອູ້ໃນຄຣກ .

ສວດຄາມອັນຕາຍີກຮຣມ ៣ ໜ້າ

[๑๔๔] ກົດຍສັຍນັ້ນແລ້ ພວກຄລຸບຕົຮ່າທ້ອງອັນປັນທະແລ້ວປຣາກຸ້າເປັນໂຄຮ່ອນກົມີ ເປັນຝີ
ກົມີ ເປັນໂຄຮ່ອນລາກກົມີ ເປັນໂຄຮ່ອນຄວ່ອກົມີ ເປັນໂຄຮ່ອນມ້ານຫຼຸມກົມີ . ກົກບູ້ທັງຫລາຍຈຶ່ງກຽບຖຸລ
ເຮືອນນັ້ນແດ່ພຣັມີພຣະກາຄ . ພຣັມີພຣະກາຄຮັບສັງຄະກົກບູ້ທັງຫລາຍວ່າ ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ
ເຮອນຸ້າຕີໃຫ້ກົກບູ້ຜູ້ໃຫ້ອັນປັນທະ ດ້ານອັນຕາຍີກຮຣມ ៣ ໜ້າ .

ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ກົດເລີ້ມພິ້ງຄວາມອັນປັນປາເປັນທະອ່າງນີ້ :-

ອັນຕາຍີກຮຣມ

ອາພາບເຫັນປັນນີ້ຂອງເຈົ້າຫຼືວ້ອ ? ຄືວ່າ ໂຄຮ່ອນ ຜິ ໂຄຮ່ອນ ໂຄຮ່ອນ ໂຄຮ່ອນ ລມບ້າຫຼຸມ ?
ເຈົ້າເປັນມັນນຸ້ຍຫຼືວ້ອ ເປັນຫາຍຫຼືວ້ອ ເປັນໄທຫຼືວ້ອ ໄນມີເນີ້ນທີ່ສືນຫຼືວ້ອ ມີໃໝ່ຮາຊກັງຫຼືວ້ອ ມາຮາດາ
ບິດາອຸ້າຕີໃຫ້ສືນຫຼືວ້ອ ມີປົກປະ ២០ ແລ້ວຫຼືວ້ອ ນາຕຣຈົວຂອງເຈົ້າມີຄຣນແລ້ວຫຼືວ້ອ ເຈົ້າຂີ່ອະໄຫ
ອຸປ່ອມາຍ່ຂອງເຈົ້າຂີ່ອະໄຫ ?

ສອນໜ້ອມກ່ອນຄາມອັນຕາຍີກຮຣມ

ກົດຍສັຍນັ້ນແລ້ ກົກບູ້ທັງຫລາຍຄາມອັນຕາຍີກຮຣມກະພວກອັນປັນປາເປັນທະເປັນທະ ທີ່ຍັງມີໄດ້
ສອນໜ້ອມ . ພວກອັນປັນປາເປັນທະຍ່ອມສະກະທ້ານ ເກົ້ວເຂົ້າ ໄນມີຈາຈະຕອບໄດ້ . ກົກບູ້ທັງຫລາຍ
ຈຶ່ງກຽບຖຸລເຮືອນນັ້ນແດ່ພຣັມີພຣະກາຄ . ພຣັມີພຣະກາຄຕັ້ງສອນຸ້າຕແກກົກບູ້ທັງຫລາຍວ່າ ດຸກຮົກບູ້
ທັງຫລາຍ ເຮອນຸ້າຕີໃຫ້ສອນໜ້ອມກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງຄາມອັນຕາຍີກຮຣມທີ່ຫັ້ງ .

ກົກບູ້ທັງຫລາຍສອນໜ້ອມໃນທ່ານກລາງສົງໝັ້ນນັ້ນແລ້ວ . ພວກອັນປັນປາເປັນທະຍ່ອມສະກະ
ສະທ້ານ ເກົ້ວເຂົ້າ ໄນມີຈາຈະຕອບໄດ້ແລ້ວມີເນື້ອນອ່າງເດີມ . ກົກບູ້ທັງຫລາຍຈຶ່ງກຽບຖຸລເຮືອນນັ້ນແດ່ພຣັມີ
ພຣະກາຄ . ພຣັມີພຣະກາຄຕັ້ງສອນຸ້າຕແກກົກບູ້ທັງຫລາຍວ່າ ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ເຮອນຸ້າຕີໃຫ້
ສອນໜ້ອມ ດັ່ງກ່າວສ້າງໜຶ່ງ ແລ້ວຈຶ່ງຄາມອັນຕາຍີກຮຣມໃນທ່ານກລາງສົງໝັ້ນ .

ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ກົດເລີ້ມພິ້ງສອນໜ້ອມອັນປັນປາເປັນທະອ່າງນີ້ :-

ດ້ານອົກບາຕຣຈົວ

ພິ້ງໄຫ້ອັນປັນປາເປັນທະຄືອຸປ່ອມາຍ່ກ່ອນ ດຣັນແລ້ວພິ້ງນອກບາຕຣຈົວວ່າ ນີ້ບາຕຣຂອງເຈົ້າ
ນີ້ຜ້າທານຂອງເຈົ້າ ນີ້ຜ້າໜ່າຍຂອງເຈົ້າ ນີ້ຜ້າໜຸ່ງຂອງເຈົ້າ ເຈົ້າຈຳໄປຢືນ ໄນ ໂຄສາລໂນນ .

ກົກບູ້ທັງຫລາຍທີ່ຂຳລາ ໄນຈຸລາດ ຍ່ມອນສອນໜ້ອມ ແລ້ວອັນປັນປາເປັນທະທີ່ຄຸກສອນໜ້ອມໄມ້ດີ
ຍ່ອມສະກະທ້ານ ເກົ້ວເຂົ້າ ໄນມີຈາຈະຕອບໄດ້ . ກົກບູ້ທັງຫລາຍຈຶ່ງກຽບຖຸລເຮືອນນັ້ນແດ່ພຣັມີພຣະກາຄ .
ພຣັມີພຣະກາຄຕັ້ງສ້ານກົກບູ້ທັງຫລາຍວ່າ ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ກົກບູ້ຜູ້ຂຳລາ ໄນຈຸລາດ ໄນພິ້ງ
ສອນໜ້ອມ ຮູບໄດ້ສອນໜ້ອມ ຕ້ອງຈຳນັດຕິທຸກກູ້ . ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ເຮອນຸ້າຕີໃຫ້ກົກບູ້ຜູ້ຂຳລາດ
ຜູ້ສາມາຮັກ ສອນໜ້ອມ .

ບຣດາກົກບູ້ທີ່ຍັງໄມ້ໄດ້ຮັບສມມຕີ ຍ່ມອນສອນໜ້ອມ . ກົກບູ້ທັງຫລາຍຈຶ່ງກຽບຖຸລເຮືອນນັ້ນແດ່
ພຣັມີພຣະກາຄ . ພຣັມີພຣະກາຄ ຕັ້ງສ້ານກົກບູ້ທັງຫລາຍວ່າ ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ກົກບູ້ທີ່ຍັງໄມ້ໄດ້
ຮັບສມມຕີ ໄນພິ້ງສອນໜ້ອມ ຮູບໄດ້ສອນໜ້ອມ ຕ້ອງຈຳນັດຕິທຸກກູ້ .

ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ເຮອນຸ້າຕີໃຫ້ກົກບູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສມມຕີແລ້ວສອນໜ້ອມ .

ດຸກຮົກບູ້ທັງຫລາຍ ກົດເລີ້ມພິ້ງສອນໜ້ອມ

ວິທີສົມມຕິກົກບູ້ເປັນຜູ້ສອນໜ້ອມ

ຕະແນງພິ້ງສົມມຕິຕົນກີ່ໄດ້ ແຮັດກົກບູ້ຮູບເອີ້ນ ພິ້ງສົມມຕິກົກບູ້ອຸ້ນກີ່ໄດ້ .

ອ່າງໄໄລ້ ຕະແນງພິ້ງສົມມຕິຕົນແນງ ? ຄືວ່າ ກົກບູ້ຜູ້ຂຳລາ ຜູ້ສາມາຮັກ ພິ້ງປະກາດໃຫ້ສົມມ
ທ່ານບໍາດ້ວຍຄູ້ຕິກຣມວາຈາ ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ທ່ານແຈ້າຂ້າ ຂອສົງຈົງຟັ້ງເພົາແຈ້າ ຜູ້ມື້ອື່ນນີ້ເປັນອັນປັນປາເປັນທະຂອງທ່ານຜູ້ມື້ອື່ນນີ້ .
ຄ້າຄວາມພຣັມພຣັມພຣັມຂອງສົງຈົງຟັ້ງເພົາແຈ້າ ພັກເຈົ້າພິ້ງສອນໜ້ອມຜູ້ມື້ອື່ນນີ້ .

ອ່າງໄໄລ້ ຂີ່ອ້າວຕະແນງສົມມຕິຕົນແນງ .

ອ່າງໄໄລ້ ກົກບູ້ຮູບເອີ້ນ ພິ້ງສົມມຕິກົກບູ້ຮູບເອີ້ນ ? ຄືວ່າ ກົກບູ້ຜູ້ຂຳລາ ຜູ້ສາມາຮັກ ພິ້ງປະກາດ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
ให้สัมภาษณ์ท่านด้วยัญต์ติกรรมว่าจาก ว่าดังนี้ :-

ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาษณ์ฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัมปทาเบภาคของท่านผู้มีชื่อนี้ ถ้าความพร้อมพรั่งของสัมภ์ถึงที่แล้ว ท่านผู้มีชื่อนี้พึงสอนข้อมูลผู้มีชื่อนี้.

อย่างนี้ ซึ่ว่า กิกษุรูปอื่นสมมติกิกษุรูปอื่น.

กิกษุผู้ได้รับสมมติแล้วนั้น พึงเข้าไปหาอุปัมปทาเบภาค แล้วกล่าวอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

คำสอนข้อมูลนั้นตรายิกธรรม

แนะนำผู้มีชื่อนี้ เจ้าฟังนะ นี้เป็นกาลสัตย์ กาลจริงของเจ้า เมื่อท่านถามในท่านกลางสัมภ์ ถึงสิ่งอันเกิดแล้ว มืออยู่ พึงบอกว่า ไม่มี พึงบอกว่า ไม่มี เจ้าอย่าละทักสะท้านแล้วแล เจ้าอย่า ได้เป็นผู้ก่อแล้วแล กิกษุทั้งหลายจักถามเจ้าอย่างนี้ อาทิ หรือเห็นปานนี้ของเจ้ามีหรือ? คือ โรคเรื้อรัง ฝี โรคคลาก โรคมองครัว ลมบ้าหมู? เจ้าเป็นมนุษย์หรือ เป็นชายหรือ เป็นไทหรือ ไม่มีหนึ่นสิ่นหรือ มีใช้ราษฎร์หรือ márada bidaon kuyatแล้วหรือ มีปีครบ ๒๐ แล้วหรือ นาตร จีวของเจ้ามีครบแล้วหรือ เจ้าซื้ออะไร อุปัชฌาย์ของเจ้าซื้ออะไร?

กิกษุผู้สอนข้อมูลกับอุปัมปทาเบภาคเดินมาด้วยกัน แต่ทั้งสองไม่พึงเดินมาพร้อมกัน คือ กิกษุผู้สอนข้อมูลต้องมาก่อน และประกาศให้สัมภาษณ์ทั้งัญต์ติกรรมว่าจาก ว่าดังนี้ :-

คำเรียกอุปัมปทาเบภาคเขามา

ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาษณ์ฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัมปทาเบภาคของท่านผู้มีชื่อนี้.
ข้าพเจ้าสอนข้อมูลเขามาแล้ว. ถ้าความพร้อมพรั่งของสัมภ์ถึงที่แล้ว. ขอผู้มีชื่อนี้พึงมา.

พึงเรียกอุปัมปทาเบภาคว่า เจ้าจะมา.

พึงให้อุปัมปทาเบภาคนั้นห่มผ้าแล้วบึงบ่า ให้กราบเท้ากิกษุทั้งหลาย ให้นั่งกระထะ ให้ประคงอัญชลีแล้ว พึงให้ขออุปัมบทดลองนี้ :-

คำขออุปัมบ

ข้าพเจ้าขออุปัมบหตต่องสัมภ์ เจ้าข้า ขอสัมภ์โปรดยกข้าพเจ้าขึ้นเกิด เจ้าข้า.

ข้าพเจ้าขออุปัมบหตต่องสัมภ์ เป็นครั้งที่สอง เจ้าข้า ขอสัมภ์โปรดยกข้าพเจ้าขึ้นเกิด เจ้าข้า.

ข้าพเจ้าขออุปัมบหตต่องสัมภ์ เป็นครั้งที่สาม เจ้าข้า ขอสัมภ์โปรดยกข้าพเจ้าขึ้นเกิด เจ้าข้า.

คำสมมติดนเพื่อถามอันตรายิกธรรม

กิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้สัมภาษณ์ทั้งัญต์ติกรรมว่าจาก ว่าดังนี้ :-

ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาษณ์ฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ผู้นี้ เป็นอุปัมปทาเบภาคของท่านผู้มีชื่อนี้.
ถ้าความพร้อมพรั่งของสัมภ์ถึงที่แล้ว. ข้าพเจ้าจะพึงถามอันตรายิกธรรมต่อผู้มีชื่อนี้ ดังนี้ :-

คำถามอันตรายิกธรรม

แนะนำผู้มีชื่อนี้ เจ้าฟังนะ นี้เป็นกาลสัตย์ กาลจริงของเจ้า เราจะถามสิ่งที่เกิดแล้ว มืออยู่ พึงบอกว่า ไม่มี พึงบอกว่า ไม่มี อาทิ หรือเห็นปานนี้ของเจ้ามีหรือ? คือ โรคเรื้อรัง ฝี โรคคลาก โรคมองครัว ลมบ้าหมู? เจ้าเป็นมนุษย์หรือ เป็นชายหรือ เป็นไทหรือ ไม่มีหนึ่นสิ่นหรือ มีใช้ราษฎร์หรือ márada bidaon kuyatแล้วหรือ มีปีครบ ๒๐ แล้วหรือ นาตร จีวของเจ้ามีครบแล้วหรือ เจ้าซื้ออะไร อุปัชฌาย์ของเจ้าซื้ออะไร?

กรรมว่าจากอุปัมบ

กิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้สัมภาษณ์ทั้งัญต์ติกรรมว่าจาก ว่าดังนี้ :-

ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาษณ์ฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ผู้นี้ เป็นอุปัมปทาเบภาคของท่านผู้มีชื่อนี้ ชื่อนี้ บริสุทธิ์แล้วจากอันตรายิกธรรมทั้งหลาย. นาตรจีวของเขากับแล้ว. ผู้มีชื่อนี้ขอ อุปัมบหตต่องสัมภ์ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ. ถ้าความพร้อมพรั่งของสัมภ์ถึงที่แล้ว.

สัมภ์พึงอุปัมบหตุผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ. นี้เป็นญัตติ.

ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาษณ์ฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ผู้นี้ เป็นอุปัมปทาเบภาคของท่านผู้มีชื่อนี้ ชื่อนี้ บริสุทธิ์แล้วจากอันตรายิกธรรมทั้งหลาย. นาตรจีวของเขากับแล้ว. ผู้มีชื่อนี้ขอ อุปัมบหตต่องสัมภ์ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ. ลงหอปัมบหตุผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ. การอุปัมบหตุผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้นั้น ไม่ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด.

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้เป็นครั้งที่สอง. ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาษณ์ฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ผู้นี้ เป็นอุปัมปทาเบภาคของท่านผู้มีชื่อนี้ บริสุทธิ์แล้วจากอันตรายิกธรรมทั้งหลาย. นาตรจีว ของเขากับแล้ว. ผู้มีชื่อนี้ขอ อุปัมบหตต่องสัมภ์ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ. ลงหอปัมบหตุผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ. การอุปัมบหตุผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้นั้น ไม่ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด.

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้เป็นครั้งที่สาม. ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาษณ์ฟังข้าพเจ้า ผู้มีชื่อนี้ผู้นี้ เป็นอุปัมปทาเบภาคของท่านผู้มีชื่อนี้ บริสุทธิ์แล้วจากอันตรายิกธรรมทั้งหลาย. นาตรจีว ของเขากับแล้ว. ผู้มีชื่อนี้ขอ อุปัมบหตต่องสัมภ์ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ. ลงหอปัมบหตุผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ. การอุปัมบหตุผู้มีชื่อนี้ มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้นิ่ง ไม่ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด。
ผู้มีชื่อนี้ส่งชื่อปุลสมบทแล้ว มีท่านผู้มีชื่อนี้เป็นอุปัชฌายะ ขอบแก่ส่งชื่ เหตุนั้นจึงนิ่ง
ข้าพเจ้าทรงความนี้ໄວ้ด้วยอย่างนี้ .

อุปสมบทกรรม จบ .

พระพุทธานุญาตให้บอกนิสัย ๔

[๑๔๓] ทันใดนั้นแหล่ พึงวัดเงา พึงบอกประมาณแห่งฤทธิ์ พึงบอกส่วนแห่งวัน
พึงบอกสังคิติ พึงบอกนิสัย ๔ ว่าดังนี้:-

๑. บรรพชาอาศัยโภชนา คือคำข้าวอันหาได้ด้วยกำลังปลีแข็ง เออพึงทำอุตสาหะ
ในข้อนั้นจนตลอดชีวิต. อติเรกлаг คือกตถาวรยงชู กัตถะลงมห การนิมนต์ กัตถาวรตาม
สักการ กัตถาวรในปักษ์ กัตถาวรในวันอุปสมบท กัตถาวรในวันปาฏิบูญท.

๒. บรรพชาอาศัยบังสกลจิวาร เออพึงทำอุตสาหะในข้อนั้นจนตลอดชีวิต. อติเรกлаг
คือ ผ้าเปลือกไม้ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าขันลัต ผ้าป่า ผ้าแกมกัน.

๓. บรรพชาอาศัยโคนตัน ไม่เป็นเสนาสนะ เออพึงทำอุตสาหะในข้อนั้นจนตลอดชีวิต.
อติเรกлаг คือวิหาร เรือนมุงແຄบเดียว เรือนชั้น เรือนโล่ง ถ้ำ.

๔. บรรพชาอาศัยมุตรเน่าเป็นยา เออพึงทำอุตสาหะในข้อนั้นจนตลอดชีวิต. อติเรกлаг
คือเนยไส เนยขัน น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย.

นิสัย ๔ จบ .

อกรณียกิจ ๔

[๑๔๔] ก็โดยสมัยนั้นแล้ว กิกษุทั้งหลายอุปสมบทกิกษุรูปหนึ่งแล้ว ทึงไว้แต่ลำพังแล้ว
หลีกไป. เรือเดินมาที่หลังเตอร์รูปเดียว ได้พบภราดรเก่าเข้า ณ ระหว่างทาง. นางได้ถามว่า
เวลาที่ท่านบวชแล้วหรือ?

กิกษุนั้นตอบว่า จัง ฉันบวชแล้ว.

นางจึงพูดชวน่า เมคุนธรรมพากบรรพชิตหาได้ยาก นิมนต์ท่านมาเสพเมคุนธรรม.

กิกษุนั้นได้เสพเมคุนธรรมในนานแล้ว ได้ไปถึงที่หลังช้าไป. กิกษุทั้งหลายถามว่า
อาโฐ ท่านมัวทำอะไรซักข้าชั่นนี่? เออได้แจ้งเรื่องนั้นแก่กิกษุทั้งหลาย. กิกษุทั้งหลายจึง
กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค.

พระพุทธานุญาตให้บอกอกรณียกิจ ๔

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงท้าธารมีกิจ ในพระเหลือบเป็นเคามูลนั้น ในพระ
เหลือบเกิดนั้น และรับสังกะกิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกษุผู้ให้
อุปสมบทแล้วให้กิกษุอยู่ปืนเพื่อน และให้บอกอกรณียกิจ ๔ ดังต่อไปนี้:-

๑. อันกิกษุผู้อุปสมบทแล้ว ไม่พึงแสดงตนธรรม โดยที่สุดแต่ในสัตว์หรือจานตัวเมียว.
กิกษุไดเสพเมคุนธรรม ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระภาคยบุตร. เปรียบเหมือนบุรุษ
ถูกตัดศีรษะแล้ว ไม่อาจจะมีสรีระคุณกันนั้นเป็นอยู่ กิกษุก็เหมือนกัน เสพเมคุนธรรมแล้ว
ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระภาคยบุตร. การนั้น เออไม่พึงทำตลอดชีวิต.

๒. อันกิกษุผู้อุปสมบทแล้ว ไม่พึงถือเอาของอันเขาไม่ได้ให้ เป็นส่วนขโมย โดยที่
สุดหมายเอาถึงเส้นหญ้า. กิกษุไดถือเอาของอันเขาไม่ได้ให้ เป็นส่วนขโมย ได้ราคากาหนนึงก็ตี
ควรแก่ราคากาหนนึงก็ตี เกิดกาหนนึงก็ตี ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระภาคยบุตร.
เปรียบเหมือนใบไม้เหลืองหล่นจากข้าวแล้ว ไม่อาจจะเป็นของเขียวสด. กิกษุก็เหมือนกัน ถือเอา
ของอันเขาไม่ได้ให้ เป็นส่วนขโมย ได้ราคากาหนนึงก็ตี ควรแก่ราคากาหนนึงก็ตี เกินกาหนนึง
ก็ตี ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระภาคยบุตร. การนั้น เออไม่พึงทำตลอดชีวิต.

๓. อันกิกษุผู้อุปสมบทแล้ว ไม่พึงเกลังพระรัศต์จากชีวิต โดยที่สุดหมายเอาถึง
มดคำดแดง. กิกษุไดแก่ลังพระรากยมนุษย์จากชีวิต โดยที่สุดหมายเอาถึงยังครรภ์ให้ตัก
ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระภาคยบุตร. เปรียบเหมือนศีลามหาแตกสองเสียงแล้ว
เป็นของกลับต่อ กันไม่ได้. กิกษุก็เหมือนกัน แก่ลังพระรากยมนุษย์จากชีวิตแล้ว ไม่เป็นสมณะ
ไม่เป็นเชื้อสายพระภาคยบุตร. การนั้น เออไม่พึงทำตลอดชีวิต.

๔. อันกิกษุผู้อุปสมบทแล้ว ไม่พึงพุดอุดอตตวิมนุสธรรม โดยที่สุดว่า เรายินดียิ่ง
ในเรื่องว่างเปลา. กิกษุไดมีความประรรณานาลามก อันความประรรณานาลามกครอบบัวแล้ว พุดอุด
อุดตตวิมนุสธรรม อันไม่มีอยู่ อันไม่จริง คือผ่านก็ตี วิโมกข์ก็ตี สมาริก็ตี sama-batikid
มารคก็ตี ผลก็ตี ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระภาคยบุตร. เปรียบเหมือนต้นดาลเมียด้าน
แล้ว ไม่อาจจะออกอึก กิกษุก็เหมือนกัน มีความประรรณานาลามก อันความประรรณานาลามกครอบบัว
แล้ว พุดอุดอตตวิมนุสธรรม อันไม่มีอยู่ อันไม่เป็นจริง ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสาย
พระภาคยบุตร. การนั้น เออไม่พึงทำตลอดชีวิต.

อกรณียกิจ ๔ จบ .

เรื่องกิกษุผู้ถูกสงฆ์ยกเสียเป็นต้น

[๑๔๕] ก็โดยสมัยนั้นแล้ว กิกษุรูปหนึ่งถูกสงฆ์ยกเสีย ฐานไม่เห็นobaติ ได้สึกแล้ว.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ເຊາກລັບມາຂອບປົມບທຕ່ວກິບຫັ້ງຫລາຍອີກ . ກິບຫັ້ງຫລາຍການບຸລຸເຮືອນແດພະຜູ້ມີພະກາດ .
ພຣະຜູ້ມີພະກາດ ທຣາແສດງວິຫຼັບປົມບທ ດັ່ງນີ້ :-

ວິຫຼັບປົມບທໃນກິບຫັ້ງຫລາຍເສີຍ

ດູກກິບຫັ້ງຫລາຍ ກິບຫັ້ງຫລາຍໃນຫຣມວິນຍັນນີ້ ອຸກສົງໝົກເສີຍຫຼູານ ໄນແທນອາບັດ ສຶກໄປ .
ເຮອກລັບມາຂອບປົມບທຕ່ວກິບຫັ້ງຫລາຍອີກ . ພຶກສອບຄາມເຂາຫຼັນນີ້ວ່າ ເຈົ້າຈັກເຫັນອາບັດນີ້ແຮ້ອ ?
ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກເຫັນອັນ ພຶກໃຫ້ບຣພ່າ , ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກໄມ່ເຫັນອັນ
ໄມ່ພຶກໃຫ້ບຣພ່າ . ຄຣົນໃຫ້ບຣພ່າແລ້ວ ພຶກຄາມວ່າ ເຈົ້າຈັກເຫັນອາບັດນີ້ແຮ້ອ ? ຄ້າເຂາຕອບວ່າ
ກະພົມຈັກເຫັນອັນ ພຶກໃຫ້ປົມບທ , ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກໄມ່ເຫັນອັນ ໄມ່ພຶກໃຫ້ປົມບທ .
ຄຣົນໃຫ້ປົມບທແລ້ວ ພຶກຄາມວ່າ ທ່ານຈັກເຫັນອາບັດນີ້ແຮ້ອ ? ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກເຫັນ
ຂອັນ ພຶກເຮົາຫຼັ້ມ່ງ , ຄ້າເຮອຕອບວ່າ ກະພົມຈັກໄມ່ເຫັນອັນ ໄມ່ພຶກເຮົາຫຼັ້ມ່ງ . ຄຣົນເຮົາຫຼັ້ມ່ງ
ເຂົ້າຫຼັ້ມ່ງແລ້ວ ພຶກຄາມວ່າ ທ່ານເຫັນອາບັດນີ້ແຮ້ອ ? ຄ້າເຫັນ ການທີ່ໄດ້ຢ່າງນີ້ ນັ້ນແປ່ນກາຣົດ
ຫາກໄມ່ເຫັນ ເມື່ອໄດ້ສາມັກດີ ພຶກເສີຍອີກ ເມື່ອໄມ່ໄດ້ສາມັກດີ ໄມ່ເປັນອາບັດໃນພຣະສມໂກຄ
ແລະອູ່ຽ່ວມກັນ .

ດູກກິບຫັ້ງຫລາຍ ອົ່ງ ກິບຫັ້ງຫລາຍໃນຫຣມວິນຍັນນີ້ ອຸກສົງໝົກເສີຍຫຼູານ ໄນຍ່ອມທຳຄິນອາບັດ
ສຶກໄປ . ເຮອກລັບມາຂອບປົມບທຕ່ວກິບຫັ້ງຫລາຍອີກ . ພຶກສອບຄາມເຂາຫຼັນນີ້ວ່າ ເຈົ້າຈັກທຳຄິນອາບັດ
ນີ້ແຮ້ອ ? ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກທຳຄິນອັນ ພຶກໃຫ້ບຣພ່າ , ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກໄມ່
ທຳຄິນ ໄມ່ພຶກໃຫ້ບຣພ່າ . ຄຣົນໃຫ້ບຣພ່າແລ້ວ ພຶກຄາມວ່າ ເຈົ້າຈັກທຳຄິນອາບັດນີ້ແຮ້ອ ?
ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກທຳຄິນອັນ ພຶກໃຫ້ປົມບທ , ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກໄມ່ທຳຄິນອັນ
ໄມ່ພຶກໃຫ້ປົມບທ . ຄຣົນໃຫ້ປົມບທແລ້ວ ພຶກຄາມວ່າ ທ່ານຈັກທຳຄິນອາບັດນີ້ແຮ້ອ ? ຄ້າເຮອຕອບວ່າ
ກະພົມຈັກທຳຄິນອັນ ພຶກເຮົາຫຼັ້ມ່ງ , ຄ້າເຮອຕອບວ່າ ກະພົມຈັກໄມ່ທຳຄິນອັນ ໄມ່ພຶກເຮົາຫຼັ້ມ່ງ .
ຄຣົນເຮົາຫຼັ້ມ່ງແລ້ວ ພຶກລ່າວວ່າ ຈຍອມທຳຄິນອາບັດນີ້ເສີຍ . ຄ້າເຮອຍອມທຳຄິນ ການທຳຄິນໄດ້
ອູ່ຢ່າງນີ້ ນັ້ນແປ່ນກາຣົດ ຫາກໄມ່ຍ່ອມທຳຄິນ ເມື່ອໄດ້ສາມັກດີ ພຶກເສີຍອີກ ເມື່ອໄມ່ໄດ້ສາມັກດີ
ໄມ່ເປັນອາບັດໃນພຣະສມໂກຄແລະອູ່ຽ່ວມກັນ .

ດູກກິບຫັ້ງຫລາຍ ອົ່ງ ກິບຫັ້ງຫລາຍໃນຫຣມວິນຍັນນີ້ ອຸກສົງໝົກເສີຍຫຼູານ ໄນຍ່ອມສະທິງົງບາປ
ສຶກໄປ . ເຮອກລັບມາຂອບປົມບທຕ່ວກິບຫັ້ງຫລາຍອີກ . ພຶກສອບຄາມເຂາຫຼັນນີ້ວ່າ ເຈົ້າຈັກຍ່ອມ
ສະຄິນທິງົງບາປນີ້ແຮ້ອ ? ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກຍ່ອມສະຄິນອັນ ພຶກໃຫ້ບຣພ່າ , ຄ້າເຂາ
ຕອບວ່າ ກະພົມຈັກໄມ່ຍ່ອມສະຄິນອັນ ໄມ່ພຶກໃຫ້ບຣພ່າ . ຄຣົນໃຫ້ບຣພ່າແລ້ວ ພຶກຄາມວ່າ
ເຈົ້າຈັກຍ່ອມສະຄິນທິງົງບາປນີ້ແຮ້ອ ? ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກຍ່ອມສະຄິນອັນ ພຶກໃຫ້ປົມບທ,
ຄ້າເຂາຕອບວ່າ ກະພົມຈັກໄມ່ຍ່ອມສະຄິນອັນ ໄມ່ພຶກໃຫ້ປົມບທ . ຄຣົນໃຫ້ປົມບທແລ້ວ
ພຶກຄາມວ່າ ທ່ານຍ່ອມສະຄິນທິງົງບາປນີ້ແຮ້ອ ? ຄ້າເຮອຕອບວ່າ ກະພົມຈັກຍ່ອມສະຄິນອັນ
ພຶກເຮົາຫຼັ້ມ່ງ , ຄ້າເຮອຕອບວ່າ ກະພົມຈັກໄມ່ຍ່ອມສະຄິນອັນ ໄມ່ພຶກເຮົາຫຼັ້ມ່ງ . ຄຣົນເຮົາຫຼັ້ມ່ງ
ເຂົ້າຫຼັ້ມ່ງແລ້ວ ພຶກລ່າວວ່າ ຈຍອມສະຄິນທິງົງບາປນີ້ . ຄ້າເຮອຍອມສະດິນ ກາຍອມສະດິນ
ໄດ້ຢ່າງນີ້ ນັ້ນແປ່ນກາຣົດ ຄ້າໄມ່ຍ່ອມສະດິນ ເມື່ອໄດ້ສາມັກດີ ພຶກເສີຍອີກ ເມື່ອໄມ່ໄດ້ສາມັກດີ
ໄມ່ເປັນອາບັດໃນພຣະສມໂກຄແລະອູ່ຽ່ວມກັນ .

ວິຫຼັບປົມບທໃນກິບຫັ້ງຫລາຍເສີຍ ຈບ .

ມາຫັນຮະກທີ ๑ ຈບ .

ອຸທານຄາດ

[๑๔] ພຣະວິນຍັນປະໂຫຍດນີ້ມີປະໂຫຍດ ດືອນໍາມາຢືນຄວາມສຸຂະກິບກິບຫັ້ງ
ຜູ້ມີສີລີເປັນທີ່ຮັກ ຂໍມາພວກທີ່ມີຄວາມປ່ຽນຄາລານັກ ຍກຍ່ອງ
ພວກທີ່ມີຄວາມລະຍາຍແລະທຣງ ໄວໜຶ່ງປະຕາສານາ ເປັນອາມຮັນ
ຂອງພຣະສັພພັນຍຸ້ງຊື່ເຈົ້າ ໄມ່ເປັນວິສັຍຂອງພວກອື່ນ ເປັນແດນ
ເກຍມ ວັນພຣະຜູ້ມີພະກາດທຣງມັງຍຸ້ງຕີໄວ້ດີແລ້ວ ໄມ່ມີຂ້ອທຳນາ
ສັສັຍ ກິບກິບຜົ່ວລັດໃນໜັ້ນອະກ ວິນຍັນ ບຣວາຣ ແລະມາດິກ
ປົມບທດ້ວຍປັບຄູ່ອັນຫຼັກແຫລມ ຊີວ່າຜູ້ທີ່ກຳປະໂຫຍດ
ໜີໃດໄນ້ຮັຈກໂດ ແກ້ໄຂນັ້ນຍ່ອມຮັກຫາຝາໄງໂຄໄມ່ໄດ້ລັນໃດ ກິບຫັ້ງ
ລັນນີ້ ເມື່ອໄມ່ຮັຈກສີລີ ໄຟນແວຈະພົງຮັກຫາສັງລວງໄວ້ໄດ້ .
ເມື່ອພຣະສົດຕັນຕະ ແລະພຣະອົກຮຽມເລະເລືອນໄປກ່ອນ
ແຕ່ພຣະວິນຍັນໄມ່ສື່ມສຸຍ ພຣະຕາສານາຢືນວ່າ ຍັງຕັ້ງອູ່ຕ່ອໄປ .
ພຣະເຫດແໜກສົງຄາຍນັ້ນ ຂ້າພເຈົ້າກຳປະໂຫຍດລາວ
ໂດຍລຳດັບຕາມຄວາມຮູ້ ຂອທານທັງຫລາຍຈົງຟັງໝ້າເຈົ້າກຳປະໂຫຍດລາວເພື່ອ
ຈະມີໃຫ້ຂ້ອທຳໃຫ້ໄດ້ຍາກ ຄືວັດຖຸ ນິທານ ອັບຕີ ນັຍແລະປົມຍາລ
ເໜືອລົງ ຂອທານທັງຫລາຍ ຈົງທຽບຂ້ອນນີ້ໂດຍນັຍຄົດ
ເຮືອງປະທັບອູ່ ດັນ ຄວາງ ໄມ່ໂພວີ ເຮືອງປະທັບອູ່ ດັນ ຄວາງ ໄມ່
ອົບປາລັນໂຄຮ ເຮືອງປະທັບອູ່ ດັນ ຄວາງໄມ້ຮ້າຂ້າຍຕນພຖກຍ
ເຮືອງທ່າວສ້າມບົດພຣະມ ເຮືອງຖານເຈົ້າພົරະ ເຮືອງຖານເຈົ້າອຸທກະ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
เรื่องอุปกาชีวะ เรื่องภิกษุปัญจวัคคีย์ คือ โภณฑัญญะ วับปะ
กัททิยะ มหานามะ อัลสชี เรื่องยลกุลบตระ เรื่องสหาย
๔ คน เรื่องสหาย ๕๐ คน เรื่องสั่งพระอรหันต์ทั้งหมดไป
ในทิศต่างๆ เรื่องนาร ๒ เรื่อง เรื่องกัททวัคคีย์กามาร ๓๐
เรื่องชยูล ๓ พื้นอัง มีอุราเวกสปเป็นต้น เรื่อง
โรงบูชาไฟ เรื่องท้ามหาราช เรื่องท้าวสักกะ เรื่องท้าว
มหาพรหม เรื่องประชาชนชาวอังคะ มະกะทั้งหมด เรื่อง
ทรงชักผ้าบังสกุล เรื่องஸระใบกรรณ เรื่องศิลา เรื่อง
ตันก่อม เรื่องผึ้งผ้าบังสกุลที่แผ่นศิลา เรื่องไม้หัว เรื่อง
ไม้มะม่วง เรื่องไม้มะขามป้อม เรื่องทรงกืนดอกไม้
ประดิษตตกะ เรื่องชยูลพากอุรุเวกสปผาฟิน เรื่องติดไฟ
เรื่องดับไฟ เรื่องคำน้ำ เรื่องกองไฟ เรื่องฝนตก เรื่อง
แม่น้ำคยา เรื่องสาตาลหนม เรื่องพระเจ้าแผ่นดินมหัศ
เรื่องอุปถัลสะและโกลิตะ เรื่องกลบตุรทึมชีขอเสียงบัวช
เรื่องภิกษุนุหنمไมเรียนร้อย เรื่องประนาม เรื่องพระมหาณ
ชบพอมหมนหมอง เรื่องประพฤติอ่อนอาจาร เรื่องบัวเห็น
แกห้อง เรื่องมาณพ เรื่องให้อุปสมบทด้วยคณะ เรื่อง
อปีชาภะมีพระราเดียวให้กุลบตربัวช เรื่องอปีชาภะ
เขลา เรื่องอปีชาภะหลิกไป เรื่องกือนิลสัยกะอาจารย
มีพระรา ๑๐ เรื่องอันเตาลิกไมประพฤติชอน เรื่องทรง
อนญาตให้ประนาม เรื่องอาจารย์เขลาให้นิลสัย เรื่องนิลสัย
ระนับ เรื่องภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ เรื่องภิกษุประกอบ
ด้วยองค์ ๖ เรื่องภิกษุเคยเป็นอัญญเดียรลีຍ เรื่องชีบลือย
เรื่องไมโภนผม เรื่องชยูลบูชาไฟ เรื่องอัญญเดียรลีຍที่เป็น^{ที่}
คากะบัวช เรื่องอาจารย์ ๕ อย่าง ในเมืองรัฐ เรื่องราชกัญ-
บัวช เรื่องของคลิมอลใจ เรื่องพระเจ้าแผ่นดินมหัศมีพระ
บรมราชานุญาตไว เรื่องห้ามบัวชนักโภษหนี้เรือนจำ เรื่อง
ห้ามบัวชนักโภษที่ออกหมายลั้งจับ เรื่องห้ามบัวชนกุก
เชี่ยนเมืองรอยหาวยติดตัว เรื่องห้ามบัวชนกุกอาญาสักหมาย
โภษ เรื่องห้ามบัวชนกุกหนี้สิน เรื่องห้ามบัวษาส เรื่องบุตร
ชายช่างทอง เรื่องเด็กชายอุบາวี เรื่องอหิวatkโรัด เรื่อง
ตระกูลมีศรีทรา เรื่องสามเณรภักณญาภิ เรื่องทิคดันแคบ เรื่อง
ถือนิลสัย เรื่องเด็กบรรพชา เรื่องลิกขานบทของสามเณร เรื่อง
สามเณรไมเคารพกิษุ เรื่องคำนึงว่าจะลงทัณฑ์กรรมอย่างไร
หนอน เรื่องลงหัณฑ์กรรม คือห้ามลังมารามทุกแห่ง เรื่อง
ห้ามปาก เรื่องไมบอกพระอปีชาภะ เรื่องเกลี้ยกล่อม
สามเณรไว้ใช้ เรื่องสามเณรภักณญาภิ เรื่องห้ามอุปสมบท
บัณฑეาก ก ณลักษ์เพ็ค เรื่องห้ามอุปสมบทคนเข้ารีดเดียรลีຍ
เรื่องห้ามอุปสมบทนาค คุณฝ่ามารดา คุณฝ่ามีบิดา คุณฝ่า
พระอรหันต์ คุณทำร้ายภิกษุณี ภิกษุผู้ทำสังฆภេก คุณทำร้าย
พระพุทธเจ้าตนห้องห้องพระโลหิต อุกโตพยัญชนา ก เรื่อง
ห้ามอุปสมบทคนไมมีอปีชาภะ คุณมีสิงห์เป็นอปีชาภะ
คุณมีคณะเป็นอปีชาภะ คุณมีบันดาทางก เป็นอปีชาภะ
เรื่องห้ามอุปสมบทคนไมมีบัตร คุณไมมีจิรา คุณไมมีบัตร
จิราทั้งสองอย่าง เรื่องห้ามอุปสมบทคนยึมบัตรยึมจิรา
ยึมหั้งบัตรจิรา รวม ๓ เรื่อง เรื่องห้ามบรรพชาคนเมื่อตัวน
ห้ามบรรพชาคนเท้าด้าน ห้ามบรรพชาคนเมื่อเท้าด้าน ห้าม
บรรพชาคนหุขัด ห้ามบรรพชาคนจมูกขัด ห้ามบรรพชา
คุณหั้งหุและจมูกขัด ห้ามบรรพชาคนนึ่งเมื่อน้ำหัวขัด
ห้ามบรรพชาคนงำเมื่อยงำหัวขัด ห้ามบรรพชาคนอึนขัด
ห้ามบรรพชาคนเมื่อเป็นแพ่น ห้ามบรรพชาคนค้อม ห้าม
บรรพชาคนตี้ย ห้ามบรรพชาคนคือพอก ห้ามบรรพชาคนถูก
ลงอาญาสักหมายโภษ ห้ามบรรพชาคนถูกเชี่ยนเมืองรอยหาวย
ติดตัว ห้ามบรรพชาคนเมืองหมายประภาศจับ ห้ามบรรพชาคน
เท้าบุก ห้ามบรรพชาคนมีโรคเรื้อรัง ห้ามบรรพชาคนมีรุปร่าง
ไมสมประกอบ ห้ามบรรพชาคนตาบอดข้างเดียว ห้าม

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค กาก ๑

บรรพชาคนงอย ห้ามบรรพชาคนกระจอก ห้ามบรรพชาคน
เป็นโรคอัมพาต ห้ามบรรพชาคนเมืองร้ายบากาด ห้ามบรรพชา
คนแก่ ห้ามบรรพชาคนตาบอด ๒ ข้าง ห้ามบรรพชาคนในบ
หันบรรพชาคนหนทาง หันบรรพชาคนทั้งบอดและไม้
ห้ามบรรพชาคนทั้งบอดและหนทาง ห้ามบรรพชาคนทั้งใบ
และหนทาง ห้ามบรรพชาคนทั้งบอดใบและหนทาง เรื่อง
ไห้นิลสัยแก่อัลชี เรื่องถือนิลสัยต่ออัลชี เรื่องเดินทาง
ไกล เรื่องขอร้อง เรื่องพิจารณา เรื่องจงมาลาวด เรื่องแบงกัน
อุปสมบทก่อน เรื่องอุปสมบทเมืองปักษ์ชายฝั่งองค์เดียว เรื่อง
พระกุมาภัสสป เรื่องอุปสมบทบ้านปราการภูเขา โภคบี้ดเบี้ยน
เรื่องอุปสมบทภาคบั้นเมืองได้ส่วนซ้อมสะทกสะท้าน เรื่อง
สอนซ้อมในทำมกลางลงชนน์นแนะ เรื่องห้ามกิกษ์เขลา
สอนซ้อม เรื่องห้ามกิกษ์บั้นไม่ได้รับสมมติสอนซ้อม
เรื่องผู้สอนซ้อมกับอุปสมบทภาคบั้นเมืองร้อนกัน เรื่อง
ของยกขึ้น เรื่องญัตติติจตติกรรมอุปสมบทภาคบั้น เรื่องบอก
นิลสัย เรื่องลงทะเบียนบ้านไว้แต่ลำพัง เรื่องกิกษ์ภูเขาลงชน
เสีย ๓ เรื่อง .

รวมเรื่องในขันธะนี้ ๑๗๙ เรื่อง .
หัวข้อเรื่องในมหาขันธะ จบ .

อุโนสขันธะ

เรื่องปริพacha กอัญญูเดียรถี

[๑๔๙] ก็โดยสมัยนี้แล พระผู้มีพระภาคพหเจ้าประทับอยู่ ณ ภูเขาคิชฌกูฏ เขต
พระนครราชคฤห์ . ครั้งนั้น พากปริพacha กอัญญูเดียรถี ถึงวัน ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ
แห่งปีกษ์ ย่องประชุมกันกล่าวธรรม . คนทั้งหลายเข้าไปหาปริพacha กอัญญูเดียรถี เหล่านี้เพื่อ
ฟังธรรม . พากขาได้ความรัก ได้ความเลื่อมใส ในพากปริพacha กอัญญูเดียรถี ปริพacha กอัญญู-

* เดียรถีย่องได้พรา��พาก . ครั้งนั้น พระเจ้าพิสารожอมเสนามาคราช เสด็จไปในที่สังค หลีก
เร้นอยู่ ได้มีพระราชนิริฤทธิ์แห่งพระราชนฤทธิ์กิดขึ้น อาย่างนิ่ว่า เดียวนี้ถึงวัน ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ
และ ๘ ค่ำ แห่งปีกษ์ พากปริพacha กอัญญูเดียรถีย่องประชุมกันกล่าวธรรม คนทั้งหลายเข้าไป
หาปริพacha กอัญญูเดียรถี ปริพacha กอัญญูเดียรถีย่องได้พรา衎พาก ใจนหนอพระคุณเจ้าทั้งหลาย
พึงประชุมกันในวัน ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ แห่งปีกษ์บัง จึงท้าเวรอเข้าไปเฝ้าพระผู้
พระภาค ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคแล้ว ประทับนั่น ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง . ท้าเวรอประทับ
นั่งเรียบร้อยแล้ว ได้ถูลข้อปริวติกนั่นต่อพระผู้มีพระภาคค่าว พระพหเจ้าข้า หม่อมฉันไปในที่
สังค หลีกเร้นอยู่ ณ ตำบลนี้ ได้มีความปริวติกแห่งจิตเกิดขึ้นอย่างนิ่ว่า เดียวนี้พากปริพacha
กอัญญูเดียรถี ถึงวัน ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ แห่งปีกษ์ย่องประชุมกันกล่าวธรรม คน
ทั้งหลายเข้าไปหาปริพacha กอัญญูเดียรถี เหล่านี้เพื่อฟังธรรม พากขาได้ความรัก ได้ความ
เลื่อมใส ในพากปริพacha กอัญญูเดียรถี ปริพacha กอัญญูเดียรถีย่องได้พรา衎พาก ใจนหนอ
พระคุณเจ้าทั้งหลาย พึงประชุมกันในวัน ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ แห่งปีกษ์บัง หม่อมฉัน
ขอประทานพระว่าไรกาส ขอพระคุณเจ้าทั้งหลายพึงประชุมกันในวัน ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ
แห่งปีกษ์บังเกิด พระพหเจ้าข้า .

ทรงแสดงธรรมมีค่า

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงชี้แจงให้พระเจ้าพิมพิสารจอมเสนามาคราชทรงเห็นแจ้ง
สมາทนา อาจหาญ ร่าเริงด้วยธรรมมีค่าแล้ว . ครั้นท้าเวรอันพระผู้มีพระภาคทรงชี้แจง ให้เห็นแจ้ง
สมາทนา อาจหาญ ร่าเริงด้วยธรรมมีค่าแล้ว เสด็จลุกจากที่ประทับ ถวายบังคมพระผู้
พระภาค ทรงทำประทักษิณแสดงกลับไป .

พระพหานุญาตวันประชุม

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมมีค่า ในพระเหตุเป็นเคามูลนั้น ในพระเหตุ
แรกเกิดนั้น แล้วรับสั่งกะกิกษ์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เรากอนญาตให้ประชุมกัน ในวัน
๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ แห่งปีกษ์ .

ประชุมนั่งนิ่ง

[๑๕๐] ก็โดยสมัยนี้แล กิกษ์ทั้งหลายพุดกันว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนญาตให้
ประชุมกันในวัน ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ แห่งปีกษ์ . กิกษ์เหล่านี้จึงประชุมกันในวัน ๑๔ ค่ำ
๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ แห่งปีกษ์ แล้วนั่งนิ่งสิบ . คนทั้งหลายเข้าไปหา กิกษ์เหล่านี้เพื่อฟังธรรม .
พากขาต่างก็เพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนพระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตรประชุมกัน
ในวัน ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และ ๘ ค่ำ แห่งปีกษ์ จึงได้นั่งนิ่งสิบเหมือนสุกรอวันแล้ว ธรรมเนียม

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาารค ภาค ๑
กิกษุผู้ประชุมกัน ควรกล่าวธรรมมิใช่หรือ? กิกษุหงหlays ได้ยินพากนั้นเพ่งโทษ ตีเตียน
โนนหนาอยู่ จึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

พระพหวนุญาตให้กล่าวธรรม
ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมมีค่า ในพระเหตุเป็นเค้ามูลนั้น ในพระเหตุ
แรกเกิดนั้น แล้วรับสังกะกิกษุหงหlays ดูกรกิกษุหงหlays เรายอนญาตให้ประชุมกันกล่าวธรรม
ในนั้น ๙ คั่ ๙ คั่ และ ๙ คั่ แห่งปีกษ.

พระพหวนุญาตปิดไมกุขทศ
[๑๙] ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเสด็จไป ณ ที่สังฆ หลีกเร้นอยู่ ได้มีพระปริวิตกแห่ง^๑
พระทัยเกิดขึ้นอย่างนี้ว่า ไนนหนอเราเพิงอนญาตสิกขานบที่เรานบัญญัติแล้วแก่กิกษุหงหlays ให้
เป็นปัตติไมกุขทศของพากเชอ ปัตติไมกุขทศนั้นจักเป็นอุโบสถกรรมของพากเชอ . ครั้นเวลา^๒
ลับสนห์ พระองค์เสด็จออกจากที่เร้นแล้ว ทรงทำธรรมมีค่าในพระเหตุเป็นเค้ามูลนั้น ในพระ
เหตุแรกเกิดนั้น แล้วรับสังกะกิกษุหงหlays ดูกรกิกษุหงหlays เราไปในที่สังฆ หลีกเร้นอยู่ ณ
ตำบลนี้ ได้มีความปริวิตกแห่งจิตเกิดขึ้นอย่างนี้ว่า ไนนหนอเราเพิงอนญาตสิกขานบที่เรานบัญญัติ
แล้วแก่กิกษุหงหlays ให้เป็นปัตติไมกุขทศของพากเชอ ปัตติไมกุขทศนั้นจักเป็นอุโบสถกรรม
ของพากเชอ ดังนี้ ดูกรกิกษุหงหlays เรายอนญาตให้สวัสดิปัตติไมกษ .

ดูกรกิกษุหงหlays ก็แล้ว กิกษุพึงสาวดอย่างนี้:-

กิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้สั่งฟ้าทราบด้วยญาตติกรรมว่า ว่าดังนี้:-

ท่านเจ้าข้า ขอสงเคราะห์พึงเจ้า ถ้าความพร้อมพร่องของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงทำอุโบสถ
พึงสาวดปัตติไมกษ . อะไรเป็นบทพกิจของสงฆ์? ท่านหงหlays พึงบอกความบริสุทธิ์ . ข้าพเจ้าจัก
สาดปัตติไมกษ . พากเราบรรดาที่มีอยู่หงหlays คงจะใส่ใจซึ่งปัตติไมกษนั้นให้สำเร็จประโยชน์ .
ท่านผู้ได้มีอาบัติ ท่านผู้นั้นพึงเปิดเผย เมื่ออาบัติไมมี พึงนิยมอยู่ . ก็ด้วยความเป็นผู้นึงแล้ว
ข้าพเจ้าจักทราบท่านหงหlays เป็นผู้บริสุทธิ์ . การสาวดประกาศกว่าจะครบ ๓ จบ ในบริษัทเห็น
ปานนี้ย่อมเป็นเหมือนการกล่าวแก่เฉพาะรูป ที่ถูกถามผู้เดียวฉะนั้น . กิกษุรูปใด เมื่อสาวด
ประกาศกว่าจะครบ ๓ จบ ระบลิกได้ ไม่ยอมเปิดเผยอาบัติที่มีอยู่ สัมปชานมสาวาทย่อมมีแก่
กิกษุรูปนั้น . ท่านหงหlays ก็สัมปชานมสาวาท พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เป็นธรรมทำอันตราย
เพราจะนั้น กิกษุต้องอาบัติแล้วจะลึกได้ ห่วงความบริสุทธิ์ พึงเปิดเผยอาบัติที่มีอยู่ . เพรา
เปิดเผยอาบัติแล้ว ความผิดกับบุตรเมียแก่เรอ .

นิทานุบทควิภัค

[๑๙๐] คำว่า ปัตติไมกษ นี้ เป็นเบื้องต้น เป็นประชาน เป็นประมุขแห่งกุคลธรรม
หงหlays เพราะเหตุนั้น จึงตั้งเรียกว่า ปัตติไมกษ

คำว่า ท่านหงหlays นี้ เป็นคำกล่าวที่อ่อนหวาน เป็นคำแสดงความเคารพ .

คำว่า ท่านหงหlays นี้ เป็นชื่อของถ้อยคำที่ประกอบด้วยความเคารพและประกอบด้วย
ความยำเกรง .

คำว่า จักสาวด คือจักบอก จักแสดง จักทำให้ปรากฏ จักเริ่ม จักเปิดเผย จักจำแนก
จักทำให้ตื้น จักประกาศ .

บทว่า นั้น ตรัสเรียกปัตติไมกษ .

คำว่า ที่มีอยู่หงหlays หมายความว่า กิกษุในบริษัทนั้นมีจำนวนเท่าไร เป็นกระแสกิตาม นวาก
กิตาม มัชณิมกิตาม เหล่านี้เรียกว่า ที่มีอยู่หงหlays .

คำว่า จงฟังให้สำเร็จประโยชน์ ความว่า จงตั้งใจ มนสิกิริ ประมวลเรื่องหงหlays
ด้วยใจ .

คำว่า จงใส่ใจ ความว่า จงเป็นผู้มีจิตแన่แหน่ มีจิตไม่ฟังช้าน มีจิตไม่ชัดส่าย
ตั้งใจฟัง .

คำว่า ท่านผู้ได้มีอาบัติ ความว่า ภิกษุกระกิตาม นากระกิตาม มัชณิมกิตาม มีอาบัติ
๕ กอง ตัวได้ตัวหนึ่ง มีอาบัติ ๗ กอง ตัวได้ตัวหนึ่ง .

คำว่า ท่านผู้นั้นพึงเปิดเผย ความว่า ภิกษุนั้นพึงแสดง พึงเปิดเผย พึงทำให้ตื้น
พึงประกาศในท่ามกลางสงฆ์ ท่ามกลางคนนะ หรือในบุคคลผู้หนึ่ง .

อาบัติชื่อว่า ไมมี คือ กิกษุไม่ต้องอาบัติ หรือว่าต้อง แต่ออกแล้ว .

คำว่า พึงนิยมอยู่ คือพึงนิยม ไม่ต้องพุด .

คำว่า ข้าพเจ้าจักทราบว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ คือจักร จักทรงจำไว .

คำว่า ย่อมเป็นเหมือนการกล่าวแก้ เฉพาะรูปที่ถูกถามผู้เดียว ความว่า พึงรู้ใน
บริษัทนั้นว่า ถ้าเรา ดังนี้ เมื่อยื่นภิกษุรูปหนึ่งถูกภิกษุอีกรูปหนึ่งถาม พึงแก่จะนั้น .

บริษัทที่ชื่อว่า เห็นปานนี้ ตรัสเรียกภิกษุบริษัท .

คำว่า การสาวดประกาศกว่าจะครบ ๓ จบ ความว่า สาวดประกาศแม้ครั้งที่หนึ่ง สาว
ประกาศแม้ครั้งที่สอง สาวดประกาศแม้ครั้งที่สาม .

บทว่า ระบลิกได้ คือรู้ จำได้ .

อาบัติที่ชื่อว่า มีอยู่ คือภิกษุต้องอาบัติแล้ว หรือต้องแล้วยังมิได้ออก .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑
คำว่า ไม่ยอมเปิดเผย ความว่า ไม่ยอมแสดง ไม่ยอมเปิดเผย ไม่ยอมทำให้ดีน ไม่
ยอมประกาศในท่ามกลางสงฆ์ ท่ามกลางคณะ หรือในบุคคลผู้หนึ่ง .

คำว่า สัมปชานมุสาวาท ย้อมมีแก่กิษรุปนั้น คือ สัมปชานมุสาวาท เป็นอะไร?
เป็นเจ้าบัติทุกกฎ .

คำว่า พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เป็นธรรมอันตราย ความว่าเป็นธรรมทำอันตรายแก่
อะไร? เป็นธรรมทำอันตรายแก่การบรรลุปฐมajan เป็นธรรมทำอันตรายแก่การบรรลุทุติyan เป็น
ธรรมทำอันตรายแก่การบรรลุตติyan เป็นธรรมทำอันตรายแก่การบรรลุจตุตติyan เป็นธรรม
ทำอันตรายแก่การบรรลุyan วิโมกข์ สามาธิ สามานติ เนกขัมมะ นิสสรณะ ปวิเวก กุศลธรรม .

บทว่า เพราะฉะนั้น คือ เพราะเหตุดังนั้น .

บทว่า ระลึกได้ คือรู้ จำได้ .

บทว่า หวังความบวิสุทธิ์ คือประสก์เพื่ออุกอาจอบติ ประสก์เพื่อความหมุดจด .

อบติที่เชื่อว่า มืออยู่ คือกิษต้องอบติแล้ว หรือต้องแล้วยังมิได้ออก .

คำว่า พึงเปิดเผย ความว่า พึงทำให้แจ้งในท่ามกลางสงฆ์ ท่ามกลางคณะ หรือใน
บุคคลผู้หนึ่ง .

คำว่า เพราะเปิดเผยอาบัติแล้ว ความผาสุกยอมมีแก่เรื่อง ความว่า ความผาสุกมี
เพื่ออะไร? ความผาสุกมีเพื่อบรรลุปฐมajan ความผาสุกมีเพื่อบรรลุทุติyan ความผาสุกมีเพื่อ
บรรลุตติyan ความผาสุกมีเพื่อบรรลุจตุตติyan ความผาสุกมีเพื่อบรรลุyan วิโมกข์ สามาธิ
สามานติ เนกขัมมะ นิสสรณะ ปวิเวก กุศลธรรม .

สวัสดิ์ไมกข์ในวันอุโบสถ

[๑๔] ก็โดยสมัยนั้นแล ภิกษุหึ้งหล่ายทราบว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตการสาด
ปาติโมกข์แล้ว จึงสาดปาติโมกข์ทุกวัน . ภิกษุหึ้งหล่ายพาภันกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค .
พระผู้มีพระภาครับสั่งกะภิกษุหึ้งหล่ายว่า ดูภิกษุหึ้งหล่าย ภิกษุไม่พึงสาดปาติโมกข์ทุกวัน
รูปได้สาด ต้องอบติทุกกฎ .

ดูภิกษุหึ้งหล่าย เรายอนญาตให้สาดปาติโมกข์ในวันอุโบสถ .

สมัยต่อมา ภิกษุหึ้งหล่ายทราบว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตการสาดปาติโมกข์ในวัน
อุโบสถแล้ว จึงสาดปาติโมกข์ปักษ์ละ ๓ ครั้ง คือ ในวัน ๑๔ ค่ำ วัน ๑๕ ค่ำ และวัน ๑๖ ค่ำ ภิกษุ
หึ้งหล่ายกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะภิกษุหึ้งหล่ายว่า ดูภิกษุ
หึ้งหล่าย ภิกษุไม่พึงสาดปาติโมกข์ปักษ์ละ ๓ ครั้ง รูปได้สาด ต้องอบติทุกกฎ .

ดูภิกษุหึ้งหล่าย เรายอนญาตให้สาดปาติโมกข์ ปักษ์ละ ๑ ครั้ง คือ ในวัน ๑๔ ค่ำ หรือ
วัน ๑๕ ค่ำ

เรื่องพระนัพพัคดิ์สาดปาติโมกข์

[๑๕] ก็โดยสมัยนั้นแล พระนัพพัคดิ์สาดปาติโมกข์แก่บริษัทเท่าที่มืออยู่ คือเฉพาะ
บริษัทของตนฯ ภิกษุหึ้งหล่ายกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะ
ภิกษุหึ้งหล่ายว่า ดูภิกษุหึ้งหล่าย ภิกษุไม่พึงสาดปาติโมกข์แก่บริษัทเท่าที่มืออยู่ คือเฉพาะ
บริษัทของตนฯ รูปได้สาด ต้องอบติทุกกฎ .

ดูภิกษุหึ้งหล่าย เรายอนญาตอุโบสถกรรมแก่ภิกษุหึ้งหล่าย ผู้พร้อมเพรียงกัน .

ครั้งนั้น ภิกษุหึ้งหล่ายได้มีความปริวิตกว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติอุโบสถกรรมแก่
ภิกษุหึ้งหล่ายผู้พร้อมเพรียงกัน ดังนี้ แล้วมีความดำริต่อไปว่า ความพร้อมเพรียงมีเพียงเท่าไร
หนอแล มีเพียงความสุนทรีย์ หรือทัวทั้งแผ่นดิน แล้วกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค .
พระผู้มีพระภาครับสั่งกะภิกษุหึ้งหล่ายว่า ดูภิกษุหึ้งหล่าย เรายอนญาตความพร้อมเพรียง เพียง
ช้าๆ ความเดียวกันเท่านั้น .

เรื่องพระมหาภักปีนเกราะคำริจะ ไม่ทำอุโบสถ

[๑๖] ก็โดยสมัยนั้นแล ท่านพระมหาภักปีนะพกอยู่ ณ มัททกจัมถุตากายวัน เชต
พระนราชาชุดกุห . คราวหนึ่ง ท่านไปในที่สังడ หลิกเร้นอยู่ ได้มีความปริวิตกแห่งจิตเกิดขึ้น
อย่างนี้ว่า เรายังไม่ได้ทำการไปทำอุโบสถ หรือไม่ควรไป การไปทำสังฆกรรม หรือไม่ควรไป โดยที่แท้
เราเป็นผู้หมัดจดแล้วด้วยความหมัดจดอย่างยิ่ง . ที่นั้น พระผู้มีพระภาคทรงทราบความปริวิตกแห่ง
จิตของท่านพระมหาภักปีนะด้วยพระทัยของพระองค์ แล้วได้ทรงหายพระองค์ไปในคิชฌกูบารประเทศ
มาปรากฏอยู่ตระหง่านท่านพระมหาภักปีนะ ณ มัททกจัมถุตากายวัน เปรียบเหมือนบรรมีกำลัง
เหยียดแขนที่คุ้ หรือคุ้แขวนที่เหยียดจะนั้น แล้วพระองค์ประทับนั่งเหนือพุทธอาสนะที่เข้าจัด
ถวาย . ฝ่ายท่านพระมหาภักปีนะถวายบังคมพระผู้มีพระภาคแล้วนั้น ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง .

พระผู้มีพระภาคจึงได้ตรัสคำนี้กะท่านพระมหาภักปีนะผู้นั้น ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่งว่า ดูภ
กปีนะ เออไปในที่สังడ หลิกเร้นอยู่ ได้มีความปริวิตกแห่งจิตเกิดขึ้นอย่างนี้ว่า เรายังไม่
ได้ทำการไป การไปทำสังฆกรรม หรือไม่ควรไป โดยที่แท้ เราเป็นผู้หมัดจดแล้ว
ด้วยความหมัดจดอย่างยิ่ง ดังนี้มีใช่หรือ?

ท่านพระมหาภักปีนะทูลรับว่า เป็นอย่างนั้น พระพหวัจ้าช้ำ .

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูภกพระมหาภกที่หึ้งหล่าย ถ้าหากเรื่องไม่สักการะ ไม่เคารพ ไม่

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑
นับถือ ไมบุชา ซึ่งอโภสต เมื่อเป็นแข่นนี้ ครolerajakสึกการ เคารพ นับถือ บุชา ซึ่งอโภสต
ดูกรพราหมณ์ เเร่องไปทำอโภสต จะไม่ไปไม่ได้ จงไปทำสังฆกรรม จะไม่ไปไม่ได้.

ท่านพระมหาปีปันะรับสอนของพระพหุพจน์ว่า อย่างนั้น พระพหุเจ้าข้า .

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงชี้แจงให้ท่านพระมหาปีปันะเห็นแจ้ง สามารถ อาจหาญ
ร่าเริงด้วยธรรมมีกถา แล้วได้ทรงหายพระองค์ไปในที่ตรงหน้าท่านพระมหาปีปันะ ณ มหทกุจฉี-

*มกุศลทายวัน มาประภาณ คิชฌกูบารพต โดยราดเร้า เปรียบเหมือนบุรุษมีกำลัง เหยียดแขน
ทีคุ หรือคุ้แข่นทีเหียด ฉะนั้น .

สมมติสีมาและนิมิตแห่งสีมา

[๑๔] ครั้นนั้น กิษทั้งหลายได้มีความปริวิตกว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติว่า ความ
พร้อมเพรียงมีเพียงช้าๆ อาสาเดียวท่านนั้น แล้วได้มีความปริวิตต่อไปว่า อาสาหนึ่งกำหนดเพียง
เท่าไร จึงกราบบุรุษเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสอนุญาตแก่กิษทั้งหลายว่า
ดูกรกิษทั้งหลาย เเร่อนญาตให้สมมติสีมา .

ดูกรกิษทั้งหลาย ก็แล彭สมมติสีมาอย่างนี้ :-

วิธีสมมติสีมา

ชั้นต้นพึงทักนิมิต คือ ปีพพดนมิตร ป่าสารนิมิต วนนิมิต รุกนิมิต มัคคานิมิต
วัมมิกนิมิต นพนิมิต อุทกนิมิต ครั้นทักนิมิตแล้ว กิษผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงชื่
ทราบด้วยญาตติทุติยกรรมว่า ว่าดังนี้ :-

กรรมวาราชสมมติสีมา

ท่านเจ้าข้า ขอส่งช่วงฟังช้าพเจ้า นิมิตรระบุไว้โดยรอบแล้วเพียงไร ถ้าความ
พร้อมเพรียงของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงสมมติสีมาให้มีสังวาสเสมอ ก้ออโภสตเดียวกัน ด้วย
นิมิตเหล่านั้น . นี้เป็นญาตติ .

ท่านเจ้าข้า ขอส่งช่วงฟังช้าพเจ้า นิมิตรระบุไว้โดยรอบแล้วเพียงไร สงฆ์สมมติ
อยู่บัดนี้ชื่อสีมา ให้มีสังวาสเสมอ ก้ออโภสตเดียวกัน ด้วยนิมิตเหล่านั้น . การสมมติสีมา
ให้มีสังวาสเสมอ ก้ออโภสตเดียวกัน ด้วยนิมิตเหล่านั้น ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้น
พึงเป็นผู้นึง ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพด .

สีมาอันสงฆ์สมมติให้มีสังวาสเสมอ ก้ออโภสตเดียวกันแล้ว ด้วยนิมิตเหล่านั้น
ชอบแก่สงฆ์ เหตุนั้นจึงนิ่ง . ช้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ ด้วยอย่างนี้ .

เรื่องสมมติสีมาให้ญาติทุกคนขนาด

[๑๕] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพดคีร์คิดว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตการสมมติ
สีมาแล้ว จึงสมมติสีมาให้ญาติทุกคน ๔ โยชน์บ้าง ๔ โยชน์บ้าง ๖ โยชน์บ้าง . กิษทั้งหลาย
จะมาทำอโภสต ย้อมมาถึงต่อเมื่อกำลังสาวดปติโมกข์บ้าง . มาถึงต่อเมื่อสาวดจบบ้าง แรมคืน
อยู่ในระหว่างทางบ้าง จึงพากันกราบบุรุษเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่ง
กะกิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย กิษไม่พึงสมมติสีมาให้ญาติทุกคน ๔ โยชน์ ๔ โยชน์
หรือ ๖ โยชน์ รูปได้สมมติ ต้องอาบดีทุกกฎ .

ดูกรกิษทั้งหลาย เเร่อนญาตให้สมมติสีมาตรมเม้น้ำ ๓ โยชน์เป็นอย่างยิ่ง .

เรื่องสมมติสีมาตรมเม้น้ำ

[๑๖] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพดคีร์สมมติสีมาตรมเม้น้ำ . กิษทั้งหลายจะมาทำ
อโภสต ถูกน้ำพัดไปก็มี น้ำตกถูกน้ำพัดไปก็มี จักรถูกน้ำพัดไปก็มี จึงพากันกราบบุรุษเรื่องนั้น
แต่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย กิษไม่พึง
สมมติสีมาตรมเม้น้ำ รูปได้สมมติ ต้องอาบดีทุกกฎ .

ดูกรกิษทั้งหลาย เเร่อนญาตให้สมมติสีมาตรมเม้น้ำที่มีเรื่อจดประจำหรือมีสะพาน
ภาวน .

เรื่องสมมติโรงอโภสต

[๑๗] ก็โดยสมัยนั้นแล กิษทั้งหลายสาวดปติโมกข์ตามบริเวณวิหาร โดยมิได้
กำหนดที่ . พระอาทิตย์ทั้งหลายไม่รู้ว่า วันนี้พระสงฆ์จักทำอโภสตที่ไหน จึงพากันกราบบุรุษ
เรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย กิษ
ไม่พึงสาวดปติโมกข์ตามบริเวณวิหาร โดยมิได้กำหนดที่ รูปได้สาวด ต้องอาบดีทุกกฎ .

ดูกรกิษทั้งหลาย เเร่อนญาตให้สมมติวิหาร เรื่องมุงແກบเดียว เรื่องชั้น เรื่องโถน
หรือถ้า ที่สงฆ์จำนำให้เป็นโรงอโภสตแล้วทำอโภสต .

วิธีสมมติโรงอโภสต

ดูกรกิษทั้งหลาย ก็แล พึงสมมติโรงอโภสตอย่างนี้ .

กิษผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงชื่อทราบด้วยญาตติทุติยกรรมว่า ว่าดังนี้ :-

กรรมวาราชสมมติโรงอโภสต

ท่านเจ้าข้า ขอส่งช่วงฟังช้าพเจ้า ถ้าความพร้อมเพรียงของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึง
สมมติวิหารมีชื่อนี้ให้เป็นโรงอโภสต . นี้เป็นญาตติ .

ท่านเจ้าข้า ขอส่งช่วงฟังช้าพเจ้า สงฆ์สมมติอยู่บัดนี้ ชื่อวิหารมีชื่อนี้ ให้เป็น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาราค ภาค ๑
โรงอุโบสถ . การสมมติวิหารมีชื่อนี้ให้เป็นโรงอุโบสถ ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็น
ผู้นึง ไม่ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด .

วิหารมีชื่อนี้อันส่งสมมติให้เป็นโรงอุโบสถแล้ว ขอบแก่สัมห์ เหตุนั้นจึงนิ่ง
ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ ด้วยอย่างนี้ .

กรรม瓦าจารามติโรงอุโบสถ จบ .

เรื่องสมมติโรงอุโบสถ ๒ แห่ง ในอาวาสเดียวกัน

[๑๕] ก็โดยสมัยนั้นแล ในอาวาสแห่งหนึ่ง สงฆ์สมมติโรงอุโบสถ ๒ แห่ง . กิกษ
หั้งหลายประชุมกันในโรงอุโบสถหั้งสองด้วยตั้งใจว่า สงฆ์จักทำอุโบสถที่นี่ สงฆ์จักทำอุโบสถ
ณ ที่นี่ จึงพากันกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคตรัสห้ามแก่กิกษหั้งหลายว่า
คุกรกิกษหั้งหลาย ในอาวาสแห่งหนึ่ง สงฆ์ไม่พึงสมมติโรงอุโบสถ ๒ แห่ง รูปได้สมมติ
ต้องอาบัดิทุกกฎ .

คุกรกิกษหั้งหลาย เรายอนญาตให้ถอนโรงอุโบสถแห่งหนึ่งแล้วทำอุโบสถ ในโรงอุโบสถ
แห่งหนึ่ง .

วิธีถอนโรงอุโบสถ

คุกรกิกษหั้งหลาย ก็แล พึงถอนโรงอุโบสถอย่างนี้ .

กิกษผู้ล้ำลา ผู้สามารถ พึงประกาศให้สัมห์ทราบด้วยญัตติทุติยกรรม瓦าจា ว่าดังนี้ :-

กรรม瓦าจารามติโรงอุโบสถ

ท่านเจ้าข้า ขอส่งมัจฉังฟังข้าพเจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึง
ถอนโรงอุโบสถมีชื่อนี้ ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้น พึงเป็นผู้นึง ไม่ขอบแก่ท่านผู้ใด
ท่านผู้นั้นพึงพุด .

โรงอุโบสถมีชื่อนี้อันส่งมัจฉังถอนแล้ว ขอบแก่สัมห์ เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้
ไว้ ด้วยอย่างนี้ .

สมมติโรงอุโบสถเลิกเกินขนาด

[๑๖] ก็โดยสมัยนั้นแล ในอาวาสแห่งหนึ่ง สงฆ์สมมติโรงอุโบสถเลิกเกินขนาด .
ถึงวันอุโบสถ กิกษลงประชุมกันมาก . กิกษหั้งหลายต้องนั่งฟังปาติโมกข์ในพื้นที่ซึ่งมิได้สมมติ
กิกษเหล่านั้นจึงได้หารือกันว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า พึงสมมติโรงอุโบสถแล้ว
จึงทำอุโบสถดังนี้ ก็พวกเรานั่นฟังปาติโมกข์ในพื้นที่ซึ่งมิได้สมมติ อุโบสถเป็นอันพากเรา
ทำแล้ว หรือไม่เป็นอันทำหนอ จึงพากันกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาค
รับสั่งกะกิกษหั้งหลายว่า คุกรกิกษหั้งหลาย กิกษนั่นในพื้นที่ซึ่งสมมติแล้วก็ตาม มิได้สมมติ
ก็ตาม เพราะได้ฟังปาติโมกข์ ละนั่นอุโบสถย่อมเป็นอันเรื่อได้ทำแล้วเหมือนกัน คุกรกิกษ
หั้งหลาย เพราะเหตุนั้นแล สงฆ์สมมติพื้นที่ด้านหน้าโรงอุโบสถให้ใหญ่เท่าที่จำang .

วิธีสมมติพื้นที่ด้านหน้าโรงอุโบสถ

คุกรกิกษหั้งหลาย ก็แล พึงสมมติพื้นที่ด้านหน้าโรงอุโบสถอย่างนี้ .

พึงทักนิมิตก่อน ครรชนักนิมิตแล้ว กิกษผู้ล้ำลา ผู้สามารถ พึงประกาศให้สัมห์ทราบ
ด้วยญัตติทุติยกรรม瓦าจा ว่าดังนี้ :-

กรรม瓦าจารามมติพื้นที่ด้านหน้าโรงอุโบสถ

ท่านเจ้าข้า ขอส่งมัจฉังฟังข้าพเจ้า นิมิตรระบุไว้แล้วโดยรอบเพียงไร ถ้าความ
พร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงสมมติพื้นที่ด้านหน้าโรงอุโบสถ ด้วยนิมิตเหล่านั้น .
นี้เป็นญัตติ .

ท่านเจ้าข้า ขอส่งมัจฉังฟังข้าพเจ้า นิมิตรระบุไว้แล้วโดยรอบเพียงไร สงฆ์สมมติ
อยู่บัดนี้ ซึ่งพื้นที่ด้านหน้าโรงอุโบสถ ด้วยนิมิตเหล่านั้น . การสมมติพื้นที่ด้านหน้าโรงอุโบสถ
ด้วยนิมิตเหล่านั้น ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้นึง ไม่ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้น
พึงพุด .

พื้นที่ด้านหน้าโรงอุโบสถอันส่งมัจฉังสมมติแล้ว ด้วยนิมิตเหล่านั้น ขอบแก่สัมห์ เหตุนั้น
จึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ ด้วยอย่างนี้ .

พระเคราะลงประชุมก่อน

[๑๗] ก็โดยสมัยนั้นแล ในวันอุโบสถ นากิกษหั้งหลายในอาวาสแห่งหนึ่ง
ลงประชุมกันก่อนแล้วหลักไป ด้วยนึกว่าพระเคราะห์หั้งหลายยังไม่มา ก่อน . ต่อเวลาพlobค่ำ
จึงทำอุโบสถได้ . กิกษหั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษ
หั้งหลายว่า คุกรกิกษหั้งหลาย ในวันอุโบสถ เรายอนญาตให้กิกษผู้กระหั้งหลายลงประชุมก่อน .

กิกษหั้งหลายวัดทำอุโบสถร่วมกัน

[๑๘] ก็โดยสมัยนั้นแล อาวาสในพระนครราชคฤห์หั้งหลายแห่ง มีສีมาอันเดียวกัน .
กิกษหั้งหลายในอาวาสเหล่านั้น วิวากันว่า ขอส่งมัจฉังทำอุโบสถในอาวาสของพากเรา ขอส่งมัจ-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
จะทำอโภสตในอาวาสของพากเรา . กิกษุทั้งหลายทราบทูลเรื่องนี้แล้วพระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย อาวาสในพระนครราชคฤห์นี้ก็หลายแห่ง มีสีมาอันเดียวกัน กิกษุทั้งหลายในอาวาสเหล่านั้นวิวัฒนาการ ข่องช่องทำอโภสตในอาวาสของพากเรา ขอสงฆ์จงทำอโภสตในอาวาสของพากเรา ดูกรกิกษุทั้งหลาย กิกษุเหล่านั้นทกๆ รูป พึงประชุมทำอโภสตแห่งเดียวกัน ก็หรือกิกษุผู้กระอยู่ในอาวาสใด พึงประชุมทำอโภสตในอาวาสนั้น แต่สงฆ์เป็นวรคไม่พึงทำอโภสต รูปใดทำ ต้องอบรมติดอกกัน .

พระมหากัสสปะเดินทางไปทำอโภสต

[๑๒] ก็โดยสมัยนั้นแล ท่านพระมหากัสสปะมาจากอันธรกิวนทิหาร สุพรรณคราชคฤห์ เพื่อทำอโภสต ในระหว่างทางข้ามแม่น้ำ เก็บถุงน้ำพัดไป จิราของท่านเปยก . กิกษุทั้งหลายได้ถามท่านพระมหากัสสปะว่า อา Vu ส เพาะเหตุไร จิราของท่านจึงเปยก ? ท่านตอบว่า อา Vu ทั้งหลาย ผู้มาจากการอันธรกิวนทิหารสู่สุพรรณคราชคฤห์ เพื่อทำอโภสต ณ ที่นี่ ได้ข้ามแม่น้ำ ในระหว่างทาง เก็บถุงน้ำพัดไป เพาะเหตุนั้น จิราของผู้มาจึงเปยก . กิกษุทั้งหลายจึงทราบทูลเรื่องนี้แล้วพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย สีมานั้นได้อันลงชื่อสมมติไว้แล้วให้มีสังวาสเสมอ กัน มืออโภสตเดียวกัน ลงชื่อลงนามติดกัน ให้เป็นเด่น ไม่อญุปราชจากไตรจิรา .

วิธีสมมติติจิราวิปป觚

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ก็แล พึงสมมติติจิราวิปป觚 สีมาอย่างนี้ .

กิกษุผู้ลดา ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงชื่อทราบด้วยัญติทุติยกรรม瓦า ว่าดังนี้ :-

กรรม瓦าสสมมติติจิราวิปป觚

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สีมานั้นได้อันลงชื่อสมมติไว้แล้ว ให้มีสังวาสเสมอ กัน มืออโภสตเดียวกัน . ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงสมมติสีมานั้น ให้เป็นเด่น ไม่อญุปราชจากไตรจิรา . นี้เป็นญัตติ .

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สีมานั้นได้อันลงชื่อสมมติไว้แล้ว ให้มีสังวาสเสมอ กัน มืออโภสตเดียวกัน ลงชื่อลงนามติดกัน ให้เป็นเด่น ไม่อญุปราชจากไตรจิรา ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้น พึงเป็นผู้นั้น ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้น พึงพุด .

สีมานั้นลงชื่อสมมติให้เป็นเด่น ไม่อญุปราชจากไตรจิราแล้ว ชอบแก่สงฆ์ เหตุนั้น จึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ ด้วยอย่างนี้ .

สมมติตอมา กิกษุทั้งหลายทราบว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนยาตการสมมติติจิราวิปป觚 แล้ว จึงเก็บจิราไว้ในละแบกบ้าน . จิราเหล่านั้นหายบ้าง ถูกไฟไหม้บ้าง ถูกหนกัดบ้าง . กิกษุทั้งหลายมีแต่ผ้าไม่ดี มีจิราเคร้าหมอง .

กิกษุทั้งหลายจึงถามกันอย่างนี้ว่า อา Vu ทั้งหลาย เพาะเหตุไร พากท่านจึงมีแต่ผ้าไม่ดี มีจิราเคร้าหมองเล่า ?

กิกษุเหล่านั้นตอบว่า อา Vu ทั้งหลาย พากผูมีพระภาคทราบว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนยาตการสมมติติจิราวิปป觚แล้ว จึงเก็บจิราไว้ในละแบกบ้าน ณ ตำแหน่งนี้ จิราเหล่านั้นหายเสียบ้าง ถูกไฟไหม้บ้าง ถูกหนกัดบ้าง เพาะเหตุนั้น พากผูมีพระภาคจึงมีแต่ผ้าไม่ดี มีจิราเคร้าหมอง .

กิกษุทั้งหลายจึงทราบทูลเรื่องนี้แล้วพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย สีมานั้นได้อันลงชื่อสมมติไว้แล้ว ให้มีสังวาสเสมอ กัน มืออโภสตเดียวกัน ลงชื่อลงนามติดกัน ให้เป็นเด่น ไม่อญุปราชจากไตรจิรา เว้นบ้านและอุปจารแห่งบ้าน .

วิธีสมมติติจิราวิปป觚

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ก็แล พึงสมมติติจิราวิปป觚 สีมาอย่างนี้ .

กิกษุผู้ลดา ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงชื่อทราบด้วยัญติทุติยกรรม瓦า ว่าดังนี้ :-

กรรม瓦าสสมมติติจิราวิปป觚

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สีมานั้นได้อันลงชื่อสมมติไว้แล้ว ให้มีสังวาสเสมอ กัน มืออโภสตเดียวกัน ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงสมมติสีมานั้น ให้เป็นเด่น ไม่อญุปราชจากไตรจิรา เว้นบ้านและอุปจารแห่งบ้าน . นี้เป็นญัตติ .

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สีมานั้นได้อันลงชื่อสมมติไว้แล้ว ให้มีสังวาสเสมอ กัน มืออโภสตเดียวกัน ลงชื่อลงนามติดกัน ให้เป็นเด่น ไม่อญุปราชจากไตรจิรา เว้นบ้านและอุปจารแห่งบ้าน . การสมมติสีมานั้นให้เป็นเด่น ไม่อญุปราชจากไตร-

*จิรา เว้นบ้านและอุปจารแห่งบ้าน ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้น พึงเป็นผู้นั้น ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้น พึงพุด .

สีมานั้นลงชื่อสมมติให้เป็นเด่น ไม่อญุปราชจากไตรจิรา เว้นบ้านและอุปจารแห่งบ้าน แล้ว ชอบแก่สงฆ์ เหตุนั้นเงื่อนไข ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ ด้วยอย่างนี้ .

[๑๓] พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย เมื่อกิกษุจะ สมมติสีมา พึงสมมติสีมาสังวาสสีมาก่อน ภายหลังจึงสมมติติจิราวิปป觚 . เมื่อจะถอนสีมา พึงถอนติจิราวิปป觚ก่อน ภายหลังจึงถอนสีมาสังวาสสีมา .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

วิธีสอนติจีวาริปปวลาส

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็แล พึงสอนติจีวาริปปวลาสอย่างนี้ .

กิษผู้ลดา ผู้สามารถ พึงประกาศให้สัมภาราบด้วยญัตติทุติยกรรม瓦าจा ว่าดังนี้ :-

กรรม瓦าจอนติจีวาริปปวลาส

ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาราฟังข้าพเจ้า แด่นไม่อยู่ปราศจากไตรจีวรนั้นได อันสัมภารามติ ไไวแล้ว ถ้าความพร้อมพรั่งของสัมภาร์ถึงที่แล้ว สัมภาราฟงกอนแด่นไม่อยู่ปราศจากไตรจีวรนั้น . นี้เป็นญัตติ .

ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาราฟังข้าพเจ้า แด่นไม่อยู่ปราศจากไตรจีวรนั้นได อันสัมภารามติ ไไวแล้ว สัมภาราฟงกอนอยู่บัดนี้ซึ่งแด่นไม่อยู่ปราศจากไตรจีวรนั้น การกอนแด่นไม่อยู่ปราศจากไตรจีวรนั้น ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้นึง ไม่ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด .

แด่นไม่อยู่ปราศจากไตรจีวรนั้น สัมภาราฟงกอนแล้ว ขอบแก่สัมภาร์ เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้า ทรงความนี้ไว ด้วยอย่างนี้ .

วิธีสอนสามารถสัมภาราส米มา

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็แล พึงสอนสามารถสัมภาราส米มาอย่างนี้ .

กิษผู้ลดา ผู้สามารถ พึงประกาศให้สัมภาราบด้วยญัตติทุติยกรรม瓦าจা ว่าดังนี้ :-

กรรม瓦าจอนสามารถสัมภาราส米มา

ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาราฟังข้าพเจ้า สีมาันนไดอันสัมภารามติ ไไวแล้ว ให้มีสัมภารา เสมอกัน ให้มีอุโบสกเดียวกัน ถ้าความพร้อมพรั่งของสัมภาร์ถึงที่แล้ว สัมภาราฟงกอนสีมาันน . นี้เป็นญัตติ .

ท่านเจ้าข้า ขอสัมภาราฟังข้าพเจ้า สีมาันนไดอันสัมภารามติ ไไวแล้ว ให้มีสัมภารา เสมอกัน ให้มีอุโบสกเดียวกัน สงผ์กอนอยู่บัดนี้ซึ่งสีมาันน การกอนสีมาันนจังวะสเสมอกัน มีอุโบสกเดียวกันนี้ ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้นึง ไม่ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้น พึงพุด .

สีมาันมีสัมภาราสเมอกัน มีอุโบสกเดียวกันนั้น อันสัมภาราฟงกอนแล้ว ขอบแก่สัมภาร์ เหตุนั้น จึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว ด้วยอย่างนี้ .

อพัทธสีมา

[๑๔] ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อสัมภาราฟัง ไม่ได้สัมภารามติ ยังไม่ได้กำหนดสีมา กิษผู้เข้าอาศัย บ้านหรือนิคมได้อยู่ เขตของบ้านนั้น เป็นความสีมาบ้าง เขตของนิคมนั้น เป็นนิคมสีมาบ้าง สีมาันมีสัมภาราสเมอกัน ให้มีอุโบสกเดียวกัน ในบ้านหรือนิคมนั้น .

ดุกรกิษทั้งหลาย ถ้าในป่าหาคนตั้งบ้านเรือนไม่ได ช้า ๗ อพกันดรอโดยรอบ เป็น สักติพกันดรอสีมา สีมาันมีสัมภาราสเมอกัน มีอุโบสกเดียวกันในป่านั้น .

ดุกรกิษทั้งหลาย แม่น้ำทั้งหมด สัมภารามติเป็นสีมาไม่ได สมุทรทั้งหมด สัมภารามติเป็น สีมาไม่ได ชาตสารทั้งหมด สัมภารามติเป็นสีมาไม่ได .

ดุกรกิษทั้งหลาย ในแม่น้ำ ในสมุทร หรือในชาตสาร ชั้วักน้ำสาด โดยรอบแห่ง มีชั่วมบุรุษ เป็นอุทกุกษาปสีมา สีมาันมีสัมภาราสเมอกัน มีอุโบสกเดียวกัน ในน่านน้ำนั้น .

สีมาสังฆะ

[๑๕] ก็โดยสัมภารานแล พระพัพพัคคីสัมภารามติสีมาควบเกี่ยวสีมา . กิษทั้งหลายทราบ ทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย สีมาอันกิษเหล่าไดสัมภาราไดสัมภารามติ ไไวก่อนแล้ว กรรมนั้นของกิษเหล่านั้นเป็นธรรม ไม่กำเริบ ควรแก่ ฐานะ สีมาอันกิษเหล่าไดสัมภารามติแล้วในภายหลัง กรรมนั้นของกิษเหล่านั้นไม่เป็นธรรม กำเริบ ไม่ควรแก่ฐานะ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษไม่พึงสัมภารามติสีมาควบเกี่ยวสีมา รูปไดสัมภารามติควบเกี่ยว ต้อง อาบัติทุกกฎ .

สีมาทับสีมา

สมัยต่อมา พระพัพพัคคីสัมภารามติสีมาทับสีมา . กิษทั้งหลายทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มี พระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย สีมาอันกิษเหล่าได สัมภาราไดสัมภารามติ ไไวก่อนแล้ว กรรมนั้นของกิษเหล่านั้นเป็นธรรม ไม่กำเริบ ควรแก่ ฐานะ สีมาอันกิษเหล่าไดสัมภารามติแล้วในภายหลัง กรรมนั้นของกิษเหล่านั้นไม่เป็นธรรม กำเริบ ไม่ควรแก่ฐานะ

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษไม่พึงสัมภารามติสีมาทับสีมา รูปไดสัมภารามติทับ ต้องอาบัติทุกกฎ .

ดุกรกิษทั้งหลาย เรอาอนุญาตให้กิษผู้จะสัมภารามติสีมา เว้นสิมันตริกไว แล้วสัมภารามติสีมา .

วันอุโบสก

[๑๖] ครั้งนั้น กิษทั้งหลายได้มีความปริวิตกว่า วันอุโบสกมีเท่าไรหนอ แล้ว ทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย วันอุโบสกนี้มี ๒ คือ อุโบสกมีในวัน ๑๕ ค่า อุโบสกมีในวัน ๑๕ ค่า ดุกรกิษทั้งหลาย วัน อุโบสก ๒ นี้แล .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

การทำอุโบสก ๔ อย่าง

ครั้นนั้น กิษทั้งหลายได้มีความปริวิตกว่า การทำอุโบสกมีเท่าไหร่นอแล แล้วกราบทูล เรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังกะกิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย การทำอุโบสกนี้มี ๔ คือ การทำอุโบสกเป็นวรคโดยไม่เป็นธรรม ๑ การทำอุโบสกพร้อมเพรียงโดยไม่เป็นธรรม ๑ การทำอุโบสกเป็นวรคโดยธรรม ๑ การทำอุโบสกพร้อมเพรียงโดยธรรม ๑ .

ดูกรกิษทั้งหลาย ในการทำอุโบสก ๔ อย่างนั้น การทำอุโบสกนี้ได้เป็นวรคโดยไม่เป็นธรรม การทำอุโบสกเห็นปานนั้น ไม่ควรทำ และหากไม่อนุญาต .

ในการทำอุโบสก ๔ อย่างนั้น การทำอุโบสกนี้ได้ ที่พร้อมเพรียงโดยไม่เป็นธรรม การทำอุโบสกเห็นปานนั้นไม่ควรทำ และหากไม่อนุญาต .

ในการทำอุโบสก ๔ อย่างนั้น การทำอุโบสกนี้ได้ เป็นวรคโดยธรรม การทำอุโบสกเห็นปานนั้นไม่ควรทำ และหากไม่อนุญาต .

ในการทำอุโบสก ๔ อย่างนั้น การทำอุโบสกนี้ได้ที่พร้อมเพรียงโดยธรรม การทำอุโบสกเห็นปานนั้นควรทำ และหากไม่อนุญาต .

ดูกรกิษทั้งหลาย เพราะเหตุนั้นแหลกเวอพึงทำในใจว่า จักทำอุโบสกกรรมชนิดที่พร้อมเพรียงโดยธรรม ดังนี้ ดูกรกิษทั้งหลาย พากเวอพึงศึกษาอย่างนี้แล .

ปารติโมกขเทศ ๕

[๑๗] ครั้นนั้น กิษทั้งหลาย ได้มีความปริวิตกว่า ปารติโมกขเทศมีเท่าไหร่นอแล้ว ทราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังกะกิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย ปารติโมกขเทศนี้มี ๕ คือ กิษสาวดนิทานจบแล้ว พึงสวัดอุเทศที่เหลือด้วยสุตบบท นี้เป็นปารติโมกขเทศที่ ๑ .

สวัดนิทาน สวัดปาราชิก ๔ จบแล้ว พึงสวัดอุเทศที่เหลือด้วยสุตบบท นี้เป็นปารติโมกขเทศที่ ๒ .

สวัดนิทาน สวัดปาราชิก ๔ สวัดสังฆา thi เลส ๓ จบแล้วพึงสวัดอุเทศที่เหลือด้วยสุตบบท นี้เป็นปารติโมกขเทศที่ ๓ .

สวัดนิทาน สวัดปาราชิก ๔ สวัดสังฆา thi เลส ๓ สวัดอนิย特 ๒ จบแล้ว พึงสวัดอุเทศที่เหลือด้วยสุตบบท นี้เป็นปารติโมกขเทศที่ ๔ .

สวัดโดยพิสดารหมวด เป็นปารติโมกขเทศที่ ๕ .

ดูกรกิษทั้งหลาย ปารติโมกขเทศ ๕ นี้แล .

ทรงห้ามสาดปารติโมกข์ย่อ

สมัยต่อมา กิษทั้งหลายทราบว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตการสวัดปารติโมกข์ย่อ ดังนี้ จึงสวัดปารติโมกข์ย่อทุกครั้ง . กิษทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังห้ามกิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย กิษ ไม่พึงสวัดปารติโมกข์ย่อ รูปได้สวัด ต้องอาบติทุกกฎ .

ทรงอนุญาตให้สวัดปารติโมกข์ย่อเมื่อมีอันตราย

สมัยต่อมา อาواسแห่งหนึ่งในโภคลชนบท คนชาดได้มารถกพล่านในวันอุโบสก . กิษทั้งหลาย ไม่อาจสวัดปารติโมกข์โดยพิสดาร จึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตแก่กิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย เมื่อมีอันตราย เรายอนุญาตให้สวัดปารติโมกข์ย่อ .

เมื่อมีอันตราย เรายอนุญาตให้สวัดปารติโมกข์ย่อ .

อันตรายในเรื่องนั้นเหล่านี้ คือ

๑. พระราชาเสด็จมา
๒. ใจมาปล้น
๓. ไฟไหม้
๔. น้ำหลาภาก
๕. คณமาก
๖. ผีเข้ากิษ
๗. สัตว์ร้ายเข้ามา
๘. ภัยลี้ภัยเข้ามา
๙. กิษจากหันกจะถึงเสียชีวิต
๑๐. มีอันตรายแก่พรหมจรรย์

ดูกรกิษทั้งหลาย เรายอนุญาตให้สวัดปารติโมกข์ย่อในพระอันตรายเห็นปานนี้ เมื่อไม่มีอันตราย ให้สวัดโดยพิสดาร .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

จะแสดงธรรมท่ามกลางสงฆ์ต้องได้รับอาจารย์ก่อน

[๑๘] ก็โดยสมัยนั้นแล พระพัพคดีไม่ได้รับอาจารย์แสดงธรรมในท่ามกลางสงฆ์.

กิกษุทั้งหลายทราบทูลเรื่องนี้เดพพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสังห้ามกิกษุทั้งหลายว่า ถ้ากรกิกษุทั้งหลาย กิกษุไม่ได้รับอาจารย์ ไม่เพียงแสดงธรรมในท่ามกลางสงฆ์ รูปได้แสดง ต้องอาบัติทุกกฎ.

ดูกรกิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกษุผู้เกราะแสดงธรรมเอง หรือให้อาจารย์กันอื่นแสดง.

ถามพระวินัยท่ามกลางสงฆ์ต้องได้รับสมมติก่อน

[๑๙] ก็โดยสมัยนั้นแล พระพัพคดียังไม่ได้รับสมมติ ตามพระวินัยในท่ามกลางสงฆ์.

กิกษุทั้งหลายทราบทูลเรื่องนี้เดพพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสังกากิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย กิกษุยังไม่ได้รับสมมติ ไม่เพียงสามารถวินัยในท่ามกลางสงฆ์ รูปได้แสดง ต้องอาบัติทุกกฎ.

ดูกรกิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกษุผู้ได้รับสมมติแล้ว สามารถวินัยในท่ามกลางสงฆ์ได้.

วิธีสมมติเป็นผู้ถูก

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ก็แลกกิกษุพึงสมมติอย่างนี้. ตนเองสมมติตนก็ได้ กิกษุอื่นสมมติ กิกษุอื่นก็ได้.

อย่างไรเล่า ซึ่ว่าตนเองสมมติตน?

กิกษุผู้นั้นลาด ผู้ถูกสารถ พึงประกาศให้สงฆ์ทราบด้วยญัตติกรรมมวลฯ ว่าดังนี้:-

กรรมมวลสมมติผู้อื่น

พระสงฆ์เจ้าข้า ของฟังข้าพเจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว ข้าพเจ้า ขอกำหนดพระวินัยต่อผู้มีชื่อนี้.

อย่างนี้ ซึ่ว่ากิกษุอื่นสมมติกิกษุอื่น.

อย่างไรเล่า ซึ่ว่ากิกษุอื่นสมมติกิกษุอื่น?

กิกษุผู้นั้นลาด ผู้ถูกสารถ พึงประกาศให้สงฆ์ทราบด้วยญัตติกรรมมวลฯ ว่าดังนี้:-

กรรมมวลสมมติผู้อื่น

พระสงฆ์เจ้าข้า ของฟังข้าพเจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว ขอผู้มีชื่อนี้ กำหนดพระวินัยต่อผู้มีชื่อนี้.

อย่างนี้ ซึ่ว่ากิกษุอื่นสมมติกิกษุอื่น.

ถามพระวินัยต้องตรวจดูบริษัทก่อน

สมัยต่อมา กิกษุทั้งหลายผู้มีศีลเป็นที่รัก ได้รับสมมติแล้ว สามารถวินัยในท่ามกลางสงฆ์.

พระพัพคดีได้จากมาเดือน กุก十月จะมาเสีย. กิกษุทั้งหลายจึงทราบทูลเรื่องนี้เดพพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสังกากิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกษุ แม้ที่ได้รับสมมติแล้ว ตรวจดูบริษัท พิจารณาดูบุคคลแล้วจึงสามารถวินัยในท่ามกลางสงฆ์.

สมัยต่อมา พระพัพคดียังไม่ได้รับสมมติ วิสัชนาพระวินัยในท่ามกลางสงฆ์.

กิกษุทั้งหลายจึงทราบทูลเรื่องนี้เดพพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสังกากิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย กิกษุผู้ยังไม่ได้รับสมมติ ไม่เพียงวิสัชนาวินัยในท่ามกลางสงฆ์ รูปได้วิสัชนา ต้องอาบัติทุกกฎ.

ดูกรกิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกษุที่ได้รับสมมติแล้ว วิสัชนาวินัยในท่ามกลางสงฆ์.

วิธีสมมติเป็นผู้วิสัชนา

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ก็แล กิกษุพึงสมมติอย่างนี้. ตนเองสมมติตนก็ได้ กิกษุอื่นสมมติ กิกษุอื่นก็ได้.

อย่างไรเล่า ซึ่ว่าตนเองสมมติตน?

กิกษุผู้นั้นลาด ผู้ถูกสารถ พึงประกาศให้สงฆ์ทราบด้วยญัตติกรรมมวลฯ ว่าดังนี้:-

กรรมมวลสมมติผู้อื่น

พระสงฆ์เจ้าข้า ของฟังข้าพเจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว ข้าพเจ้า ขันผู้มีชื่อนี้ กำหนดพระวินัยแล้ว ขอวิสัชนา.

อย่างนี้ ซึ่ว่ากิกษุอื่นสมมติกิกษุอื่น.

อย่างไรเล่า ซึ่ว่ากิกษุอื่นสมมติกิกษุอื่น?

กิกษุผู้นั้นลาด ผู้ถูกสารถ พึงประกาศให้สงฆ์ทราบด้วยญัตติกรรมมวลฯ ว่าดังนี้:-

กรรมมวลสมมติผู้อื่น

พระสงฆ์เจ้าข้า ของฟังข้าพเจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว ผู้มีชื่อนี้ ขันผู้มีชื่อนี้ กำหนดพระวินัยแล้ว ขอวิสัชนา.

อย่างนี้ ซึ่ว่ากิกษุอื่นสมมติกิกษุอื่น.

วิสัชนาพระวินัยต้องตรวจดูบริษัทก่อน

สมัยต่อมา กิกษุทั้งหลายผู้มีศีลเป็นที่รัก ได้รับสมมติแล้ว วิสัชนาพระวินัยในท่ามกลางสงฆ์. พระพัพคดีได้จากมาเดือน กุก十月จะมาเสีย. กิกษุทั้งหลายจึงทราบทูลเรื่องนี้เดพพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสังกากิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกษุแม้ที่ได้รับสมมติแล้ว ตรวจดูบริษัท พิจารณาดูบุคคลก่อน จึงวิสัชนาวินัย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ในทำนองสังฆ์.

โจทก์ต้องขอโอกาสต่อจำเลย

[๓๗๐] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพัคคีย์โจทกิษณ์มีได้ทำโอกาสด้วยอาบัติ. กิกข-

*ทั้งหลายกราบทูล เรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษ์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ-

*ทั้งหลาย กิกษ์ไม่พึงโจทกิษณ์มีได้ทำโอกาสด้วยอาบัติ รูปใดๆ ต้องอาบัติทุกกฎ.

ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เราอนุญาตให้โจทก์ขอให้จำเลยทำโอกาส ด้วยคำว่า ขอท่านจงทำ

โอกาส ผนิหาระลักษณะท่าน ดังนี้ แล้วจึงโจทด้วยอาบัติ.

ก่อนขอโอกาสต้องพิจารณาดูบุคคล

สมัยต่อมา กิกษ์ทั้งหลายผู้มีศีลเป็นที่รัก ขอให้พระฉัพพัคคีย์ทำโอกาสแล้ว โจทด้วยอาบัติ. พระฉัพพัคคีย์ได้อาชาต เคืองเคน คุกคามจะฆ่าเสีย. กิกษ์ทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษ์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เราอนุญาตให้โจทแม้มีจำเลยทำโอกาสแล้ว พิจารณาดูบุคคลก่อน จึงโจทด้วยอาบัติ.

ก่อนขอโอกาสต้องพิจารณาดูบุคคล

สมัยต่อมา พระฉัพพัคคีย์คิดว่า กิกษ์ทั้งหลายผู้มีศีลเป็นที่รัก ขอให้พวกเรางานทำโอกาส ก่อนดังนี้ จึงรับขอให้กิกษ์ทั้งหลายที่บุริสุทธิ์ไม่มีอาบัติ ทำโอกาสในอธิกรณ์ที่ไม่เป็นเรื่องไม่มีเหตุ. กิกษ์ทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษ-

*ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย กิกษ์ไม่พึงขอให้กิกษ์ทั้งหลายผู้มีบุริสุทธิ์ ไม่มีอาบัติ ทำโอกาสในอธิกรณ์ที่ไม่เป็นเรื่องไม่มีเหตุ รูปใดๆ ขอให้ทำ ต้องอบัติทุกกฎ.

ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เราอนุญาตให้พิจารณาดูบุคคลก่อน จึงขอให้ทำโอกาส.

เรื่องห้ามทำกรรมไม่เป็นธรรม

[๓๗๑] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพัคคีย์ทำกรรมไม่เป็นธรรมในทำนองสังฆ์. กิกข-

*ทั้งหลายกราบทูล เรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสั่งว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย กิกษ์ไม่พึงทำการมิไม่เป็นธรรมในทำนองสังฆ์ รูปใดทำต้องอาบัติทุกกฎ.

พระฉัพพัคคีย์ยังขึ้นทำการมิไม่เป็นธรรมอยู่ตามเดิม. กิกษ์ทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษ์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เราอนุญาตให้คัดค้าน ในเมื่อกิกษ์ทำการมิไม่เป็นธรรม.

สมัยต่อมา กิกษ์ทั้งหลายผู้มีศีลเป็นที่รัก พากันคัดค้าน ในเมื่อพระฉัพพัคคีย์ทำการมิไม่เป็นธรรม. พระฉัพพัคคีย์ได้อาชาต เคืองเ肯 คุกคามจะฆ่าเสีย. กิกษ์ทั้งหลายจึงกราบทูล เรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษ์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เราอนุญาตให้ทำความเห็นแย้งได้.

กิกษ์ทั้งหลายทำความเห็นแย้งในสำนักพระฉัพพัคคีย์เหล่านั้นนั้นแหล่. พระฉัพพัคคีย์ได้อาชาต เคืองเ肯 คุกคามจะฆ่าเสีย. กิกษ์ทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสั่งห้ามกิกษ์ทั้งหลาย ให้กิกษ์ ๔-๕ รูปคัดค้าน ให้กิกษ์ ๒-๓ รูป ทำความเห็นแย้ง ให้กิกษ์รูปเดียวnickในใจว่า กรรมนั้นไม่ควรแก่เรา.

แกลงสาวดปตโนกขไม่ให้ได้ยิน

[๓๗๒] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพัคคีย์แกลงสาวดปตโนกขในทำนองสังฆ์ไม่ให้ได้ยิน. กิกษ์ทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสั่งห้ามกิกษ์ทั้งหลาย ว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย อันกิกษ์ผู้สาวดปตโนกขไม่พึงแกลงสาวดไม่ให้ได้ยิน รูปใดสาวดไม่ให้ได้ยิน ต้องอาบัติทุกกฎ.

สมัยต่อมา ท่านพระอาทัยเป็นผู้สาวดปตโนกข เต็มเสียงเครือดูเสียงกา.
ครั้งนั้น ท่านพระอาทัยได้มีความปริวิตกาว่า พระผู้มีพระภาครบัญญัติไว้แล้วว่า กิกษ์สาวด ปตโนกข ต้องสาวดให้ได้ยินท่าน ก็อาตามมีเสียงเครือดูจุเสียงกา อาตามจะพึงปฏิบัติอย่างไร หนอน จึงแจ้งเรื่องนั้นแกกิกษ์ทั้งหลายฯ กราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาค รับสั่งกะกิกษ์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกษ์ที่สาวดปตโนกข พยายามสาวด ด้วยตั้งใจว่าจะสาวดให้ได้ยินถ้อยคำท่าน ก็อาบัติทุกกฎ.

ห้ามสาวดปตโนกขในบริษัทที่มีคุณหัสสต

[๓๗๓] ก็โดยสมัยนั้นแล พระเทวทัตต์สาวดปตโนกขในบริษัทที่มีคุณหัสสตปนอยู่ด้วย. กิกษ์ทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสั่งห้ามกิกษ์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย กิกษ์ไม่พึงสาวดปตโนกขในบริษัทที่มีคุณหัสสตปนอยู่ด้วย รูปใดสาวด ต้องอาบัติทุกกฎ.

ต้องได้รับอาราธนาจึงสาวดปตโนกขได้

[๓๗๔] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพัคคีย์ไม่ได้รับอาราธนาสาวดปตโนกขในทำนองสังฆ์. กิกษ์ทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสั่งห้ามกิกษ์ทั้งหลายว่า ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย กิกษ์ไม่ได้รับอาราธนา ไม่พึงสาวดปตโนกขในทำนองสังฆ์ รูปใดสาวด ต้องอาบัติทุกกฎ.

ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เราอนุญาตสาวดปตโนกขให้เป็นหน้าที่ของพระเถระ.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
อัญญติตถิยภัณฑ์ ๑๑ ฉบ.

หน้าที่สวดป่าติโมกข

[๑๗๕] ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระนครราชคฤห์ตามพระพุทธาภิรัมย์แล้ว เสด็จจากริโถด้วยมารดาอันจะไปเมืองโจทนาวัต แสดงลักษณะเมืองโจทนา วัตคุณแล้ว. ก็โดยสมัยนั้นแล ในอาวาสแห่งหนึ่ง มีกิกขุอยู่ด้วยกันมากรูป. บรรดาภิกขุเหล่านั้น พระภูริษะเป็นผู้เข้ามา ไม่ฉลาด. ท่านไม่รู้อโนสต หรือวิธิทำอโนสต ไม่รู้ป่าติโมกข หรือวิธิ สวดป่าติโมกข จึงภิกขุเหล่านี้คิดกันว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้แล้วว่า ป่าติโมกข เป็นหน้าที่ของพระภูริษะ ก็พระภูริษะของพวกเรารู้บุปนี้เป็นผู้เข้ามา ไม่ฉลาด ไม่รู้อโนสต หรือ วิธิทำอโนสต ไม่รู้ป่าติโมกข หรือวิธิสวดป่าติโมกข พวกเราจะพิงปฎิบัติอย่างไรหนอ แล้ว ทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสังกะภิกขุทั้งหลายว่า ดูกิจกุญชทั้งหลาย บรรดาภิกขุเหล่านั้น กิกขุรูปใดเป็นผู้ฉลาด สามารถ เรابอนุญาตป่าติโมกขให้เป็นหน้าที่ของภิกขุ รูปนั้น.

ทรงให้สังกิกข ไปศึกษาป่าติโมกข

[๑๗๖] ก็โดยสมัยนั้นแล ในอาวาสแห่งหนึ่ง ถึงวันอโนสต มีกิกขุอยู่ด้วยกัน มากรูป ล้วนเป็นผู้เข้ามา ไม่ฉลาด. พวกเขามีไม่รู้อโนสต หรือวิธิทำอโนสต ไม่รู้ป่าติโมกข หรือวิธิสวดป่าติโมกข. พวกเขอจึงอาภานาพระภูริษะว่า ขอพระภูริษะจงสวดป่าติโมกข ขอรับ. ท่านตอบอย่างนี้ว่า อา Vu โสทั้งหลาย เราสวดป่าติโมกขไม่ได้. กิกขุทั้งหลายจึงอาภานาพระภูริษะ รูปที่ ๒ ว่า ขอพระภูริษะจงสวดป่าติโมกข ขอรับ. แม้ท่านก็ตอบอย่างนี้ว่า อา Vu โสทั้งหลาย เราสวดป่าติโมกขไม่ได้. กิกขุทั้งหลายจึงอาภานาพระภูริษะรูปที่ ๓ ว่า ขอพระภูริษะจงสวด ป่าติโมกข ขอรับ. แม้ท่านก็ตอบอย่างนี้ว่า อา Vu โสทั้งหลาย เราสวดป่าติโมกขไม่ได้. กิกขุเหล่านี้ ได้อาภานาจั่งถึงพระสังฆนาวะ โดยวิธินี้แหล่ว่า ขอคุณจงสวดป่าติโมกข. แม้เชอ ก็ตอบอย่างนี้ว่า ผนสวดป่าติโมกขไม่ได้ ขอรับ. กิกขุทั้งหลายทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค.

พระผู้มีพระภาครับสังกะภิกขุทั้งหลายว่า ดูกิจกุญชทั้งหลาย ก็ในอาวาสแห่งหนึ่งถึงวัน อโนสต กิกขุในศาสนานี้อยู่ด้วยกันมาก ล้วนเป็นผู้เข้ามา ไม่ฉลาด. พวกเขามีไม่รู้อโนสต หรือวิธิทำอโนสต ไม่รู้ป่าติโมกข หรือวิธิสวดป่าติโมกข. พวกเขอจึงอาภานาพระภูริษะว่า ขอพระภูริษะจงสวดป่าติโมกข ขอรับ. ท่านตอบอย่างนี้ว่า อา Vu โสทั้งหลาย เราสวดป่าติโมกขไม่ได้. กิกขุทั้งหลายจึงอาภานาพระภูริษะรูปที่ ๒ ว่า ขอพระภูริษะจงสวดป่าติโมกข ขอรับ. แม้ท่าน ก็ตอบอย่างนี้ว่า อา Vu โสทั้งหลาย เราสวดป่าติโมกขไม่ได้. พวกเขอจึงอาภานาพระภูริษะรูปที่ ๓ ว่า ขอพระภูริษะจงสวดป่าติโมกข ขอรับ. แม้ท่านก็ตอบอย่างนี้ว่า อา Vu โสทั้งหลาย เราสวด ป่าติโมกขไม่ได้. พวกเขอได้อาภานาจั่งถึงพระสังฆนาวะ โดยวิธินี้แหล่ว่า ขอคุณจงสวด ป่าติโมกข. แม้เชอ รูปนั้นก็ตอบอย่างนี้ว่า ผนสวดป่าติโมกขไม่ได้ ขอรับ.

ดูกิจกุญชทั้งหลาย กิกขุเหล่านี้พึงสังกิกขรูปหนึ่ง ไปสู่อาสาลิกไถ เชียง พodge กลับมา ทันในวันนั้น ด้วยลังว่า ดูกิจกุญช เรื่องไปเรียนป่าติโมกขโดยย่อหรือโดยพิสดารมา.

ครั้งนั้น กิกขุทั้งหลายได้มีความปริวิตรก ว่า จะพึงสังกิกขรูป ให้หนอนไป แล้วทราบทูล เรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสังกะภิกขุทั้งหลายว่า ดูกิจกุญชทั้งหลาย เรา อนุญาตให้กิกขุผู้กระบัญชาภิกขุผู้น้ำกະไป.

กิกขุน้ำกະทั้งหลายอันพระภูริษะบัญชาแล้วไม่ยอมไป. กิกขุทั้งหลายทราบทูลเรื่องนั้น แด่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาครับสังกะภิกขุทั้งหลายว่า ดูกิจกุญชทั้งหลาย กิกขุไม่อ่อน จันพระภูริษะบัญชาแล้วจะไม่ยอมไปไม่ได้ รูปได้ไม่ยอมไป ต้องอันบัติทุกกฎ.

พระพุทธานุญาตให้เรียนปักขណนา

[๑๗๗] ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่เมืองโจทนาวัตคุณตามพระพุทธาภิรัมย์แล้ว เสด็จกลับมาถึงพระนครราชคฤห์อีก. ก็โดยสมัยนั้นแล ชาวบ้านสามกิกขุทั้งหลายที่กำลังเที่ยว บินนาบตา ว่า ถูกที่เท่าไรแห่งปักปู เจ้าข้า? กิกขุทั้งหลายตอบอย่างนี้ว่า อา Vu โสทั้งหลาย พวก อาตมาไม่รู้เลย. ชาวบ้านจึงเพงโทษ ตีเตียน โพนหนา ว่า แม้เพียงนับปักปู พระสมณะเชื้อสาย พระศาสนบุตรเหล่านี้ก็ยังไม่รู้ ใจนั้นจะรู้ความเด้อะ ไรอย่างอื่นแล. กิกขุทั้งหลายทราบทูล เรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาคตรัสอนุญาตแก่กิกขุทั้งหลายว่า ดูกิจกุญชทั้งหลาย เราอนุญาตให้เรียนปักขណนา.

ครั้งนั้น กิกขุทั้งหลายได้มีความปริวิตรก ว่า กิกขุรูป ให้หนอนพึงเรียนปักขណนา และทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาคตรัสอนุญาตแก่กิกขุทั้งหลายว่า ดูกิ จกุญชทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกขุทุกๆ รูปเรียนปักขណนา.

ก็โดยสมัยนั้นแล ชาวบ้านสามกิกขุทั้งหลายที่กำลังเที่ยวบินนาบตา ว่า กิกขุมีจำนวน เท่าไร เจ้าข้า? กิกขุทั้งหลายตอบอย่างนี้ว่า อา Vu โสทั้งหลาย พวกอาตมาไม่รู้เลย. ชาวบ้าน จึงเพงโทษ ตีเตียน โพนหนา ว่า แม้พากันเอง พระสมณะเชื้อสายพระศาสนบุตรเหล่านี้ ก็ยังไม่รู้ ใจนั้นจะรู้ความเด้อะ ไรอย่างอื่นแล. กิกขุทั้งหลายทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาคตรัสอนุญาตแก่กิกขุทั้งหลายว่า ดูกิจกุญชทั้งหลาย เราอนุญาตให้นับกิกขุ.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

ครั้นนั้น กิษยาหงษ์หลายได้มีความปริวิตกว่า เมื่อไรหนอเราเพิ่งนับกิษยา แล้วกราบทูล เรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสสอนัญญาตแก่กิษยาหงษ์หลายว่า เราอนุญาตให้นั้น กิษยาด้วยเรียกชื่อหรือให้จับลากในวันอุโบสก .

พระพಥานัญญาตให้บอกรวบโอบลอก

[๓๗] ก็โดยสมัยนั้นแล กิษยาหงษ์หลายไม่รู้ว่าวันนี้เป็นวันอุโบสก ไปบิณฑบาต ณ หมู่บ้านที่โกล . พากเรอมาถึงเมื่อกำลังสาวดปาร์ตไม่ก็มี มาถึงเมื่อสาวจบแล้วก็มี . กิษยาหงษ์หลายหงษ์หลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตแก่กิษยาหงษ์หลายว่า ดูกรกิษยาหงษ์หลาย เรือนัญญาตให้บอกรวบโอบลอก

ครั้นนั้น กิษยาหงษ์หลายได้มีความปริวิตกว่า กิษยาหงษ์รูปใหญ่หนอพึงบอก แล้วกราบทูล เรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสสอนัญญาตแก่กิษยาหงษ์หลายว่า ดูกรกิษยาหงษ์หลาย เรือนัญญาตให้กิษยาหงษ์บอกแต่ชัต្រ .

สมัยต่อมา พระกระรูปหนึ่ง เวลาเข้าชัต្រลีกไม่ได้ . กิษยาหงษ์หลายจึงกราบทูลเรื่องนั้น แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสสอนัญญาตแก่กิษยาหงษ์หลายว่า ดูกรกิษยาหงษ์ เรือนัญญาตให้บอกร แม่ในเวลาถัดต่อมา . แม่ในเวลาถัดต่อมา พระกระรูปหนึ่งก็ลีกไม่ได้ . กิษยาหงษ์หลาย จึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสสอนัญญาตแก่กิษยาหงษ์หลายว่า ดูกร กิษยาหงษ์หลาย เรือนัญญาตให้บอกรในกาลที่ตนรุลีกได้ .

บุพพกรณ์และบุพพกิจในโรงอุโบสก

[๓๘] ก็โดยสมัยนั้นแล ในอาวาสแห่งหนึ่ง โรงอุโบสก . พากพระอาทิตย์จะ พากันเพงโทย ตีเตียน ใบหนะนาว่า ใจนกิษยาหงษ์ไม่เกราดโรงอุโบสกแล . กิษยาหงษ์หลาย กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสสอนัญญาตแก่กิษยาหงษ์หลายว่า ดูกรกิษยาหงษ์ หงษ์หลาย เรือนัญญาตให้กราบโรงอุโบสก .

ครั้นนั้น กิษยาหงษ์หลายได้มีความปริวิตกว่า กิษยาหงษ์รูปใหญ่หนอพึงกราบทูลโรงอุโบสก แล้วกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสสอนัญญาตแก่กิษยาหงษ์หลายว่า ดูกร กิษยาหงษ์หลาย เรือนัญญาตให้กิษยาหงษ์บัญชาภิกขุนาภก .

กิษยานาภกหงษ์หลายอันพระกระบัญชาแล้วไม่ยอมกราบ . กิษยาหงษ์หลายจึงกราบทูลเรื่องนั้น แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังกะกิษยาหงษ์หลายว่า ดูกรกิษยาหงษ์หลาย กิษยาหงษ์ไม่อพาร อันพระกระบัญชาแล้ว จะไม่กราบไม่ได้ รูปได้มีกราบทูลต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา ในโรงอุโบสก ไม่มีครูปูอสนะไว . กิษยาหงษ์หลายนั่งที่พื้นดิน . หั้งตัว หงษ์จิวะ เปื้อนฝุ่น . กิษยาหงษ์หลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคตรัส อันัญญาตแก่กิษยาหงษ์หลายว่า ดูกรกิษยาหงษ์หลาย เรือนัญญาตให้ปูอสนะในโรงอุโบสก .

ครั้นนั้น กิษยาหงษ์หลายได้มีความปริวิตกว่า กิษยาหงษ์รูปใหญ่หนอพึงบุปผา ฯ แล้วกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสสอนัญญาตแก่กิษยาหงษ์หลายว่า ดูกร กิษยาหงษ์หงษ์หลาย เรือนัญญาตให้กิษยาหงษ์บัญชาภิกขุนาภก .

กิษยานาภกหงษ์หลายอันพระกระบัญชาแล้วไม่ปูอสนะ . กิษยาหงษ์หลายจึงกราบทูลเรื่องนั้น แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังกะกิษยาหงษ์หลายว่า ดูกรกิษยาหงษ์หลาย กิษยาหงษ์ไม่อพาร อันพระกระบัญชาแล้ว จะไม่ปูอสนะ ไม่ได้ รูปได้มีปู ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา ในโรงอุโบสก ไม่ได้ตามประทิปไว . เวลาค่าคืนกิษยาหงษ์หลายเหยียบกาย กันบ้าง เหยียบจิวะกันบ้าง แล้วกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสสอนัญญาต แก่กิษยาหงษ์หลายว่า ดูกรกิษยาหงษ์หลาย เรือนัญญาตให้ตามประทิปในโรงอุโบสก .

ครั้นนั้น กิษยาหงษ์หลายได้มีความปริวิตกว่า กิษยาหงษ์รูปใหญ่หนอพึงตามประทิปในโรงอุโบสก แล้วกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสสอนัญญาตแก่กิษยาหงษ์หลายว่า ดูกร กิษยาหงษ์หงษ์หลาย เรือนัญญาตให้กิษยาหงษ์บัญชาภิกขุนาภก .

กิษยานาภกหงษ์หลายอันพระกระบัญชาแล้วไม่ยอมตามประทิป . กิษยาหงษ์หลายจึงกราบทูลเรื่องนั้น แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสังกะกิษยาหงษ์หลายว่า ดูกรกิษยาหงษ์หลาย กิษยาหงษ์ไม่อพาร อันพระกระบัญชาแล้ว จะไม่ตามประทิปไม่ได้ รูปได้มีตามประทิปไม่ได้ ต้องอาบัติทุกกฎ .

จะไปไหนต้องอาปจฉาก่อน

[๓๙] ก็โดยสมัยนั้นแล กิษยาหงษ์หลายรูปด้วยกันเป็นผู้เชล้า ไม่ฉลาด ไปสุทธิ ไม่จำจ่า พระอุปัชฌาย์ อาจารย์ . กิษยาหงษ์หลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาค รับสังกะกิษยาหงษ์หลายว่า ดูกรกิษยาหงษ์หลาย กิษยาหงษ์ในศาสนาหน่ายรูปด้วยกันเป็นผู้เชล้า ไม่ฉลาด ไปสุทธิ ไม่จำจ่าพระอุปัชฌาย์ อาจารย์ . พากเชืออันพระอุปัชฌาย์ อาจารย์พึงถามว่า ท่านหงษ์หลายจักไปไหน? จักไปกับใคร? ถ้าพากเรอเป็นผู้เชล้า ไม่ฉลาด พุดอ้างถึงกิษยาหงษ์ แหลกอื่นที่เป็นผู้เชล้า ไม่ฉลาดด้วยกัน พระอุปัชฌาย์ อาจารย์ ไม่พึงอนุญาต ถ้าอนุญาต ต้องอาบัติทุกกฎ .

ดูกรกิษยาหงษ์หลาย ถ้าพากเรอเป็นผู้เชล้า ไม่ฉลาด อันพระอุปัชฌาย์ อาจารย์ ไม่อนุญาต ถ้ายังชีนไป ต้องอาบัติทุกกฎ .

พึงลงเคราะห์พระพหุสูต

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๕ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็กิษในศาสนาเนื้อยื่นอาวสแห่งหนึ่งมกรปด้วยกัน ล้วนเป็นผู้ชลา ไม่ฉลาด . พากເຮອມรู้อโนສกหรือวิธีทำอโนສ ไม่รู้ปตโนกข หรือวิธีสาดປາດโนกข . กิษรุปอีเนماในอาวสนั้น เป็นผู้คงแก่เรียน ชำนาญในคัมภีร ทรงธรรม ทรงวินัย ทรงมาติกา เป็นเมตติ ฉลาด มีปัญญา มีความละเอียด รังเกิจ ใจรตอสิกขา . ดุกรกิษทั้งหลาย กิษ เหล่านั้นพึงสมเคราะห์ อนเคราะห์ ปราศรัย บำรุงเรอด้วยจุดเด่น ไม่ชำระฟัน นำบัวบาก ถ้าไม่สมเคราะห์ อนเคราะห์ ปราศรัย บำรุงด้วยจุดเด่น ไม่ชำระฟัน นำบัวบาก ต้องอาบติ ทุกกฎ .

ทรงให้สัมพระไปเรียนปตโนกข

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็ในอาวสแห่งหนึ่ง ถึงวันอโนສ กิษในศาสนาเนื้อยื่นด้วยกัน มากรูป ล้วนเป็นผู้ชลา ไม่ฉลาด . พากເຮອມรู้อโนສ หรือวิธีทำอโนສ ไม่รู้ปตโนกข หรือวิธีสาดປາດโนกข . ดุกรกิษทั้งหลาย กิษเหล่านั้นพึงสัมภิกษรุปหนึ่งไปสู่อาวสไกลลเดียง พอจะกลับมาทันในวันนั้น ด้วยสังว่า ดุกราโถ เธองไปเรียนปตโนกขโดยย่อ หรือโดยพิสดารมา . ถ้าได้กิษเข่นนั้นอย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ พึงสัมภิกษรุปหนึ่งไปชั่วระยะกาล ๗ วัน ด้วยสังว่า ดุกราโถ เธองไปเรียนปตโนกขโดยย่อ หรือโดยพิสดารมา . ถ้าได้กิษเข่นนั้น อย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ กิษเหล่านั้นไม่พึงอยู่จำพรรษาในอาวสนั้น ถ้าขืนอยู่ ต้องอาบติทุกกฎ .

ทรงอนญาตให้จำพรรษาในอาวสที่มีผู้สาดປາດປາດโนกขได้

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษในศาสนา อยู่จำพรรษาในอาวสแห่งหนึ่งมกรปด้วยกัน ล้วนเป็นผู้ชลา ไม่ฉลาด . พากເຮອມรู้อโนສ หรือวิธีทำอโนສ ไม่รู้ปตโนกข หรือวิธีสาดປາດโนกข . ดุกรกิษทั้งหลาย กิษเหล่านั้นพึงสัมภิกษรุปหนึ่งไปสู่อาวสไกลลเดียง พอจะจะกลับมาทันในวันนั้น ด้วยสังว่า ดุกราโถ เธองไปเรียนปตโนกขโดยย่อ หรือโดยพิสดารมา . ถ้าได้กิษเข่นนั้นอย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ พึงสัมภิกษรุปหนึ่งไปชั่วระยะกาล ๗ วัน ด้วยสังว่า ดุกราโถ เธองไปเรียนปตโนกขโดยย่อ หรือโดยพิสดารมา . ถ้าได้กิษเข่นนั้น อย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ กิษเหล่านั้นไม่พึงอยู่จำพรรษาในอาวสนั้น ถ้าขืนอยู่ ต้องอาบติทุกกฎ .

พระพุทธานญาตให้มอบปาริสุทธิ

[๑๘] ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย พากເຮອມประชุมกัน ลงเจอกันทำอโนສ . เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสอย่างนี้แล้ว กิษรุปหนึ่งได้กราบทูล พระผู้มีพระภาคว่า ยังมีกิษอพารา ท่านมาไม่ได้ พระพุทธจ้าช้า .

พระผู้มีพระภาครับสั่งว่า ดุกรกิษทั้งหลาย เรายอนญาตให้กิษอพาราหมอบปาริสุทธิ .

วิมอบปาริสุทธิ

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็แล พึงมอบปาริสุทธิ อย่างนี้ :-

กิษอพารานั้นพึงเข้าไปหา กิษรุปหนึ่ง หน้อกตราชงค์เจวีงบ่า นั่งกระโายนะ ประคง อัญชลิ แล้วก้าวตามรอบปาริสุทธิอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าขอหมอบปาริสุทธิ ขอท่านจงนำปาริสุทธิของ ข้าพเจ้าไป ขอท่านลงอกปาริสุทธิของข้าพเจ้า .

กิษรับด้วยกาย รับด้วยวาจา รับด้วยทั้งกายและวาจาได้ เป็นอันกิษอพาราหมอบปาริสุทธิแล้ว . ไม่รับด้วยกาย ไม่รับด้วยวาจา ไม่รับด้วยทั้งกายและวาจา ไม่เป็นอันกิษอพาราหมอบปาริสุทธิ . ถ้าได้กิษเข่นนั้นอย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ กิษทั้งหลายพึงใช้เดียงหรือ ตั้ง หมายกิษอพารานั้นมาในท่ากลางสงฆ์ แล้วทำอโนສ .

ดุกรกิษทั้งหลาย ถ้าพากกิษผู้พยาบาล ไขคิดอย่างนี้ว่า ถ้าพากเราจักย้ายกิษอพารา อพาราชักกำเริบหนัก หรือมีฉันนั้นก็จักถีมรณภาพ ดังนี้ ไม่พึงย้ายกิษอพารา ลงม์พึงไปทำ อโนສในสำนักกิษอพารานั้น แต่ลงม์เป็นวรรค ไม่พึงทำอโนສเลย ถ้าขืนทำ ต้องอาบติ- ทุกกฎ .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อ กิษอพาราหมอบปาริสุทธิแล้ว ถ้า กิษผู้นำปาริสุทธิ หลบไปจาก ที่นั้น กิษอพาราพึงหมอบปาริสุทธิแกรูปอื่น .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อ กิษอพาราหมอบปาริสุทธิแล้ว ถ้า กิษผู้นำปาริสุทธิสึกเสียในที่ นั้นแหล่ ถีมรณภาพ ปฏิญาณเป็นสามเณร ปฏิญาณเป็นผู้บวคลาสิกษา ปฏิญาณเป็นผู้ต้อง อันติมวัตต ปฏิญาณเป็นผู้วิถีจาริต ปฏิญาณเป็นผู้มีจิตฟุ่มชา ปฏิญาณเป็นผู้กระสับกระส่าย เพราเวทนา ปฏิญาณเป็นผู้ถูกสงขยกาเสียฐาน ไม่เห็นอาบติ ปฏิญาณเป็นผู้ถูกสงขยกาเสียฐาน ไม่ทำคืนอาบติ ปฏิญาณเป็นผู้ถูกสงขยกาเสียฐาน ไม่ลสะคืนที่ภูจิอันแลมก ปฏิญาณเป็นบัณฑะก ปฏิญาณเป็นไถยสัจวัล ปฏิญาณเป็นผู้เข้าริดเดยรัถ ปฏิญาณเป็นสัตว์ดิรัจล ปฏิญาณเป็นผู้ ชามารดา ปฏิญาณเป็นผู้ชามารดา ปฏิญาณเป็นผู้ชามารดาหันต์ ปฏิญาณเป็นผู้ประทัยกิษณี ปฏิญาณเป็นผู้ทำลายสงฆ์ ปฏิญาณเป็นผู้ทำร้ายพราศดาจันถึงห้อพระโลหิต ปฏิญาณเป็นอุกโต-

* พยัญชนะ กิษอพาราพึงหมอบปาริสุทธิแกรูปอื่น .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อ กิษอพาราหมอบปาริสุทธิแล้ว ถ้า กิษผู้นำปาริสุทธิหลบไปเสีย ในระหว่างทาง . ปาริสุทธิไม่เป็นอันนำมา .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อ กิษอพาราหมอบปาริสุทธิแล้ว ถ้า กิษผู้นำปาริสุทธิสึกเสียใน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ระหว่างทาง ถึงมรณภาพ . . . ปฏิญาณเป็นอุปโภคชั่น กปริสุทธิ์ไม่เป็นอันนำมา .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อกิษอาพาธมอบปริสุทธิ์แล้ว ถ้ากิษผู้นำปริสุทธิ์เข้าประชุมสงฆ์
แล้วหลบไปเสีย ปริสุทธิ์เป็นอันนำมาแล้ว .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อกิษอาพาธมอบปริสุทธิ์แล้ว ถ้ากิษผู้นำปริสุทธิ์เข้าประชุมสงฆ์
แล้ว สีกเสีย ถึงมรณภาพ . . . ปฏิญาณเป็นอุปโภคชั่น กปริสุทธิ์เป็นอันนำมาแล้ว .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อกิษอาพาธมอบปริสุทธิ์แล้ว ถ้ากิษผู้นำปริสุทธิ์เข้าประชุมสงฆ์
แล้ว หลบเลี้ยงไม่ได้บอก เพล้อไปไม่ได้บอก เข้าสามาบติไม่ได้บอก ปริสุทธิ์เป็นอันนำ
มาแล้ว . กิษผู้นำปริสุทธิ์ไม่ต้องอาบติ .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อกิษอาพาธมอบปริสุทธิ์แล้ว ถ้ากิษผู้นำปริสุทธิ์เข้าประชุมสงฆ์
แล้ว แกลง ไม่บอก ปริสุทธิ์เป็นอันนำมาแล้ว แต่กิษผู้นำปริสุทธิ์ ต้องอาบติทุกกฎ .

พระพุทธานุญาตให้มอบฉันทะ

[๑๙๒] ครั้งนี้ พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า ดุกรกิษทั้งหลาย พาก
เชื่องประชุมกัน ลงชักจักทำการม . เมื่อพระผู้มีพระภาคตัวร้อนอย่างนี้แล้ว กิษรูปหนึ่งได้กราบเทูล
พระผู้มีพระภาคว่า ยังมีกิษอาพาธ ท่านไม่ได้พระพุทธเจ้าช้า .

พระผู้มีพระภาครับสั่งว่า ดุกรกิษทั้งหลาย เรายอนญาตให้กิษอาพาธมอบฉันทะ .

วิธีมอบฉันทะ

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็แล พึงมอบฉันทะ อ่ายนี้ :-

กิษอาพาธนั่นพึงเข้าไปหา กิษรูปหนึ่ง หนาอุตราสังค์เวียงบ่า นั่งกระโloyง ประคง
อัญชลิ แล้วก้าวตามขอบฉันทะอย่างนี้ว่า

ข้าพเจ้าขอมอบฉันทะ ขอท่านจงนำฉันทะของข้าพเจ้าไป ขอท่านจงบอกฉันทะของ
ข้าพเจ้า .

กิษรับด้วยกาย รับด้วยวาจา รับด้วยทั้งกายและวาจารีได้ เป็นอันกิษอาพาธมอบ
ฉันทะแล้ว . ไม่รับด้วยกาย ไม่รับด้วยวาจา ไม่รับด้วยทั้งกายและวาจา ไม่เป็นอันกิษอาพาธ
มอบฉันทะ . ถ้าได้กิษผู้รับอนุญาต นั่นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ กิษทั้งหลายพึงใช้เตียงหรือตั้ง
หานกิษอาพาธนั่นมาในท่านกลางส่งเมล็ดไว้ทำการรอม .

ดุกรกิษทั้งหลาย ถ้าพากกิษผู้พยาบาล ใช้คิดอย่างนี้ว่า ถ้าพากเราจักบ้ายกิษอาพาธ
อาพาธจักกำเริบหนัก หรือมีจะนั่นก็จักถึงมรณภาพ ดังนี้ ไม่พึงย้ายกิษอาพาธ ลงพึงไป
ทำการมในสำนักกิษอาพาธนั่น แต่ลงพึงเป็นวรรค ไม่พึงทำการแลย ถ้าขืนทำ ต้องอาบติทุกกฎ .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อกิษอาพาธมอบฉันทะแล้ว ถ้ากิษผู้นำฉันทะหลบไปเสียจากที่
นั่น กิษอาพาธพึงมอบฉันทะแก่รูปอื่น .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อกิษอาพาธมอบฉันทะแล้ว ถ้ากิษผู้นำฉันทะสีกเสียในที่
นั่นแหล่ะ ถึงเมรณะเสีย ปฏิญาณเป็นสามแคร ปฏิญาณเป็นผู้บอกกล่าวสิกขา ปฏิญาณเป็นผู้
ต้องอันติมรตุ ปฏิญาณเป็นผู้วิจาริต ปฏิญาณเป็นผู้มีจิตฟุ่งชาน ปฏิญาณเป็นผู้กระสับกระส่าย
เพราเวทนา ปฏิญาณเป็นผู้ถูกลงชั่ยยกเสียฐานไม่เห็นอาบติ ปฏิญาณเป็นผู้ถูกลงชั่ยยกเสียฐาน
ไม่ทำคืนอาบติ ปฏิญาณเป็นผู้ถูกลงชั่ยยกเสียฐานไม่ลสະคืนที่ภูริอันเลามก ปฏิญาณเป็นบัณฑะก
ปฏิญาณเป็นไถลสัจวัส ปฏิญาณเป็นผู้เข้าริดเดยรถี ปฏิญาณเป็นสัตว์วิจารณา ปฏิญาณเป็นผู้
ช่วยารดา ปฏิญาณเป็นผู้ช่วยบิดา ปฏิญาณเป็นผู้ช่วยพระอรหันต์ ปฏิญาณเป็นผู้ประทุร้ายกิษบุญ
ปฏิญาณเป็นผู้ทำลายสงฆ์ ปฏิญาณเป็นผู้ทำร้ายพระศาสดาจนถึงห้อพระโลหิต ปฏิญาณเป็น
อุตโพยัญชั่น กิษอาพาธพึงมอบฉันทะแก่รูปอื่น .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อกิษอาพาธมอบฉันทะแล้ว ถ้ากิษผู้นำฉันทะหลบไปเสีย
ในระหว่างทาง ฉันทะไม่เป็นอันนำมา .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อกิษอาพาธมอบฉันทะแล้ว ถ้ากิษผู้นำฉันทะสีกเสียในระหว่าง
ทาง ถึงมรณภาพ . . . ปฏิญาณเป็นอุปโภคชั่น ฉันทะไม่เป็นอันนำมา .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อกิษอาพาธมอบฉันทะแล้ว ถ้ากิษผู้นำฉันทะเข้าประชุมสงฆ์
แล้วหลบไปเสียไม่ได้บอก เพล้อไปไม่ได้บอก เข้าสามาบติไม่ได้บอก ฉันทะเป็นอันนำมาแล้ว .

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อกิษอาพาธมอบฉันทะแล้ว ถ้ากิษผู้นำฉันทะเข้าประชุมสงฆ์
แล้วแกลง ไม่บอก ฉันทะเป็นอันนำมาแล้ว . แต่กิษผู้นำฉันทะ ต้องอาบติทุกกฎ .

ดุกรกิษทั้งหลาย ในวันอุโบสก เรายอนญาตให้กิษผู้นำฉันทะเป็นปริสุทธิ์มอบฉันทะด้วย
เพื่อลงมรรจกนิยมกิจ .

พากญาติเป็นต้นจับกิษ

[๑๙๓] ก็โดยสมัยนั้นแล ถึงวันอุโบสก หมู่ญาติได้จับกิษรูปหนึ่งไว . กิษทั้งหลาย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

กราบเทพเรื่องนั้นแดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย กินในวันอโนสด หมู่ญาติจันกิษในศาสนานี้ไว . หมู่ญาติเหล่านี้อันกิษทั้งหลายพึงว่ากล่าว อย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ขอท่านกรุณาปล่อยกิษธูปนี้สักครู่หนึ่ง พอกิษธูปนี้ทำอโนสดแล้ว . ถ้าได้ตามขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ หมู่ญาติเหล่านี้อันกิษทั้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ขอท่านกรุณาร้อยย ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่งสักครู่ก่อน พอกิษธูปนี้มอบประสุทธิเสร็จ . ถ้าได้ตามขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ หมู่ญาติเหล่านี้อันกิษทั้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ขอท่านกรุณาทำกิษธูปนี้ไปนอกลีมาสักครู่หนึ่ง พอพระสงฆ์ทำอโนสดแล้ว . ถ้าได้ตามขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ ลงมือเป็นวรคไม่พึงทำอโนสด ถ้าขึ้นทำ ต้อง Abramatic ทุกกฎ .

ดูกรกิษทั้งหลาย อนึ่งในวันอโนสด พระราชาทั้งหลายได้จับกิษในศาสนาไว . . . พากโกรได้ลับ . . . พากนักลงได้ลับ . . . พากกิษที่เป็นข้าศึกได้ลับกิษในศาสนาไว พากนั้น อันกิษทั้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ขอท่านกรุณาปล่อยกิษธูปนี้สักครู่หนึ่ง พอกิษธูปนี้ทำอโนสดแล้ว . ถ้าได้ตามขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ พากนั้นอันกิษทั้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ขอท่านกรุณาร้อยย ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่งสักครู่ก่อน พอกิษธูปนี้มอบประสุทธิเสร็จ . ถ้าได้ตามขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ พากนั้น อันกิษทั้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ขอท่านกรุณาทำกิษธูปนี้ไปนอกลีมาสักครู่หนึ่ง พอพระสงฆ์ทำอโนสดแล้ว . ถ้าได้ตามขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ ลงมือเป็นวรคไม่พึงทำอโนสดแล้ว ถ้าขึ้นทำ ต้อง Abramatic ทุกกฎ .

กิษวิกලจริต

[๑๘] ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย พากເຂອງ จงประชุมกัน การนียกิจของสังฆเมอยู่ . เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสสอนอย่างนี้แล้ว กิษธูปหนึ่งได้ กรรมบุญพระผู้มีพระภาคว่า ยังมีกิษซึ่อคัคคะ เป็นผู้วิกලจริต ท่านไม่มา พระพุทธเจ้าข้า .

พระผู้มีพระภาครับสั่งว่า ดูกรกิษทั้งหลาย กิษวิกලจริตนี้มี ๒ จำพวก คือ กิษที่ วิกಲจริตะลีกอโนสด ได้บ้าง ระลีกไม่ได้บ้าง ระลีกสังฆกรรม ได้บ้าง ระลีกไม่ได้บ้าง ระลีกไม่ได้เสียเลยที่เดียวกิมี มาสู่อโนสดบ้าง ไม่มาบ้าง มาสังฆกรรมบ้าง ไม่มาบ้าง ไม่มา เสียเลยที่เดียวกิมี .

ดูกรกิษทั้งหลาย บรรดา กิษวิกලจริตเหล่านั้น รู้โดยที่ยังระลีกอโนสด ได้บ้าง ระลีกไม่ได้บ้าง ระลีกสังฆกรรม ได้บ้าง ระลีกไม่ได้บ้าง มาสู่อโนสดบ้าง ไม่มาบ้าง มาสังฆกรรมบ้าง ไม่มาบ้าง . เรือนญาติให้อุമัตตอกสมมติแก่กิษวิกලจริตเห็นปานนั้น .

รือให้อุมัตตอกสมมติ

ดูกรกิษทั้งหลาย กิ่ลเพียงให้อุมัตตอกสมมติอย่างนี้ .

กิษผู้ลดา ผู้สามารถ พึงประกาศให้สั่งทราบด้วยญัตติทุติยกรรมว่า ว่าดังนี้ :-

กรรมวาราจให้อุมัตตอกสมมติ

ท่านเจ้าข้า ขอสั่งช่วงฟังข้าพเจ้า กิษซึ่อคัคคะ เป็นผู้วิกලจริต ระลีกอโนสด ได้บ้าง ระลีกไม่ได้บ้าง ระลีกสังฆกรรม ได้บ้าง ระลีกไม่ได้บ้าง มาสู่อโนสดบ้าง ไม่มาบ้าง มาสังฆกรรมบ้าง ไม่มาบ้าง . ถ้าความพร้อมพรั่งของสังฆถึงที่แล้ว สังฆเพียงให้อุมัตตอกสมมติ แก่คัคคະกิษะผู้วิกලจริต คือ คัคคະกิษะระลีกอโนสด ได้ก็ตาม ระลีกไม่ได้ก็ตาม ระลีกสังฆกรรม ได้ก็ตาม ระลีกไม่ได้ก็ตาม มาสู่อโนสดก็ตาม ไม่มา ก็ตาม มาสังฆกรรม ก็ตาม ไม่มา ก็ตาม สังฆพร้อมกับคัคคະกิษะ หรือเว้นจากคัคคະกิษะ พึงทำอโนสดได้ พึงทำสังฆกรรมได้ . นี้เป็นญัตติ .

ท่านเจ้าข้า ขอสั่งช่วงฟังข้าพเจ้า กิษซึ่อคัคคะ เป็นผู้วิกලจริต ระลีกอโนสด ได้บ้าง ระลีกไม่ได้บ้าง ระลีกสังฆกรรม ได้บ้าง ระลีกไม่ได้บ้าง มาสู่อโนสดบ้าง ไม่มาบ้าง มาสังฆกรรมบ้าง ไม่มาบ้าง . สังฆให้อยู่บัดนี้เชิงอุมัตตอกสมมติ แก่คัคคະกิษะผู้วิกලจริต คือ คัคคະกิษะระลีกอโนสด ได้ก็ตาม ระลีกไม่ได้ก็ตาม ระลีกสังฆกรรม ได้ก็ตาม ระลีกไม่ได้ก็ตาม ไม่ได้ก็ตาม มาสู่อโนสดก็ตาม ไม่มา ก็ตาม มาสังฆกรรม ก็ตาม ไม่มา ก็ตาม สังฆพร้อมกับคัคคະกิษะ หรือเว้นจากคัคคະกิษะ จักทำอโนสดก็ได้ จักทำสังฆกรรมก็ได้ . การให้อุมัตตอกสมมติแก่คัคคະกิษะผู้วิกලจริต คือ คัคคະกิษะระลีกอโนสด ได้ก็ตาม ระลีกไม่ได้ก็ตาม ระลีกสังฆกรรม ได้ก็ตาม ระลีกไม่ได้ก็ตาม มาสู่อโนสดก็ตาม ไม่มา ก็ตาม มาสังฆกรรม ก็ตาม ไม่มา ก็ตาม สังฆพร้อมกับคัคคະกิษะ หรือเว้นจากคัคคະกิษะ จักทำอโนสดก็ได้ จักทำสังฆกรรมก็ได้ ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้นั้น ไม่ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด .

อุมัตตอกสมมติอันสังฆให้แล้ว แก่คัคคະกิษะผู้วิกලจริต คือ คัคคະกิษะระลีกอโนสด ได้ก็ตาม ระลีกไม่ได้ก็ตาม ระลีกสังฆกรรม ได้ก็ตาม ระลีกไม่ได้ก็ตาม มาสู่อโนสดก็ตาม ไม่มา ก็ตาม มาสังฆกรรม ก็ตาม ไม่มา ก็ตาม สังฆพร้อมกับคัคคະกิษะ หรือเว้นจากคัคคະกิษะ จักทำอโนสดก็ได้ จักทำสังฆกรรมก็ได้ ขอบแก่สังฆ เหตุนั้นจึงนิยม ข้าพเจ้า ทรงความนี้ไว ด้วยอย่างนี้ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

วิธีทำอุโบสก ๓ อาย่าง

๑. สาดป่าติโมกข

[๑๘๔] ก็โดยสมัยนั้นแล ในਆวاسแห่งหนึ่งถึงวันอุโบสก มีกิกขุอยู่ด้วยกัน ๔ รูป จึงกิกขุเหล่านั้น ได้มีความปริวิตกาว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตให้รักษา รูป สาดป่าติโมกข์ ให้กิกขุ ๓ รูป ฉะพึงทำอุโบสกอย่างไรหนอ จึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย เรายอนุญาตให้กิกขุ ๔ รูป สาดป่าติโมกข์ .

๒. ทำปาริสทธิอุโบสก

สมัยต่อมา ในਆวاسแห่งหนึ่งถึงวันอุโบสก มีกิกขุอยู่ด้วยกัน ๓ รูป จึงกิกขุเหล่านั้น ได้มีความปริวิตกาว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตให้รักษา รูป สาดป่าติโมกข์ ก็พากرامีอยู่เพียง ๓ รูป ฉะพึงทำอุโบสกอย่างไรหนอ จึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาค รับสั่งกะกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย เรายอนุญาตให้กิกขุ ๓ รูป ทำปาริสทธิอุโบสกแก่กัน .

วิธีทำปาริสทธิอุโบสก

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แล พึงทำปาริสทธิอุโบสก อาย่างนี้ .

กิกขุผู้นัดดาด ผุตานารถ พึงประกาศให้กิกขุเหล่านั้นทราบด้วยยัตติกรรม瓦جا ว่าดังนี้ :-

ยัตติกรรม瓦جا

ท่านทั้งหลายเจ้าข้า ขอจงฟังข้าพเจ้า อุโบสกันนี้ที่ ๑๕ ถ้าความพร้อมพรั่งของ ท่านทั้งหลายถึงที่แล้ว เราทั้งหลายพึงทำปาริสทธิอุโบสกแก่กันแล้ว .

กิกขุผู้เคระพึงห่มผ้าอุตราสก์เฉลวิยงบ่า นั่งกระใหญ่ ประคงอัญชลี แล้วบอกความ บริสุทธิ์ของตน ต่อ กิกขุเหล่านั้นอย่างนี้ว่า :-

คำสอนความบริสุทธิ์

ฉันเปริสทธิ์แล้ว เหร ขอเชื่อจำฉันว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว

ฉันเปริสทธิ์แล้ว เหร ขอเชื่อจำฉันว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว

ฉันเปริสทธิ์แล้ว เหร ขอเชื่อจำฉันว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว .

กิกขุผู้นุ่งกะพึงห่มผ้าอุตราสก์เฉลวิยงบ่า นั่งกระใหญ่ ประคงอัญชลีแล้วบอกความ บริสุทธิ์ของตน ต่อ กิกขุเหล่านั้นอย่างนี้ว่า :-

ผุมบาริสทธิ์แล้ว ขอรับ ขอท่านทั้งหลายจำพมว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว

ผุมบาริสทธิ์แล้ว ขอรับ ขอท่านทั้งหลายจำพมว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว

ผุมบาริสทธิ์แล้ว ขอรับ ขอท่านทั้งหลายจำพมว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว .

สมัยต่อมา ในਆวاسแห่งหนึ่ง ถึงวันอุโบสก มีกิกขุอยู่ด้วยกัน ๒ รูป จึงกิกขุเหล่านั้น ได้มีความปริวิตกาว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตให้รักษา รูป สาดป่าติโมกข์ ให้กิกขุ ๒ รูป ทำปาริสทธิอุโบสกแก่กัน ก็พากرامีเพียง ๒ รูป ฉะพึงทำอุโบสกอย่างไรหนอ จึงกราบทูล เรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย เรา อนุญาตให้กิกขุ ๒ รูป ทำปาริสทธิอุโบสก .

วิธีทำปาริสทธิอุโบสกสำหรับกิกขุ ๒ รูป

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แล พึงทำปาริสทธิอุโบสกอย่างนี้ :-

กิกขุผู้เคระพึงห่มผ้าอุตราสก์เฉลวิยงบ่า นั่งกระใหญ่ ประคงอัญชลีแล้ว บอกความ บริสุทธิ์ของตน ต่อ กิกขุผู้นุ่งกะพะอย่างนี้ว่า :-

คำสอนความบริสุทธิ์

ฉันเปริสทธิ์แล้ว เหร ขอเชื่อจำฉันว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว

ฉันเปริสทธิ์แล้ว เหร ขอเชื่อจำฉันว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว

ฉันเปริสทธิ์แล้ว เหร ขอเชื่อจำฉันว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว .

กิกขุผู้นุ่งกะพึงห่มผ้าอุตราสก์เฉลวิยงบ่า นั่งกระใหญ่ ประคงอัญชลีแล้ว บอกความ บริสุทธิ์ของตน ต่อ กิกขุผู้เคระอย่างนี้ว่า :-

คำสอนความบริสุทธิ์

ผุมบาริสทธิ์แล้ว ขอรับ ขอท่านจำพมว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว

ผุมบาริสทธิ์แล้ว ขอรับ ขอท่านจำพมว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว

ผุมบาริสทธิ์แล้ว ขอรับ ขอท่านจำพมว่า ผู้บาริสทธิ์แล้ว .

๓. อธิษฐานอุโบสก

สมัยต่อมา ในਆวัสแห่งหนึ่ง ถึงวันอุโบสก มีกิกขุอยู่รูปเดียว จึงกิกขุนั้น ได้มีความ ปริวิตกาว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตให้รักษา รูป สาดป่าติโมกข์ ให้กิกขุ ๓ รูป ทำปาริสทธิ-

* อุโบสกแก่กัน ให้กิกขุ ๒ รูป ทำปาริสทธิอุโบสก ก็เรามีอยู่เพียงรูปเดียว จะพึงทำอุโบสก อย่างไรหนอ . กิกขุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกขุ ทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ในਆวัสแห่งหนึ่ง ถึงวันอุโบสก มีกิกขุในศาสนานี้อยู่รูปเดียว . กิกขุนั้นพึงการถกสถานที่เป็นที่ไปมาแห่งกิกขุทั้งหลาย คือจะเป็นโรงลัน มนฑป หรือโคนตันไม้ ก็ตาม แล้วตั้งน้ำลัน น้ำใช้ บุอาสนะ ตามประทิปไว้ แล้วนั่งรออยู่ . ถ้ามีกิกขุเหล่านี้มา

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
พึงทำอุโบสการวมกับพวกรเรอ ถ้าไม่มีมา พึงอธิษฐานว่า วันนี้เป็นวันอุโบสกของเรา ถ้าไม่
อธิษฐาน ต้องอาบัติทุกกฎ .

ดูกรกิษทึ้งหลาย ในਆສท์มิกขอยู่ด้วยกัน ๔ รูป จะนำปาริสุทธิของกิษรูปหนึ่ง
มา แล้ว ๓ รูปสลาปปติโนกข์ไม่ได้ ถ้าเขียนสด ต้องอาบัติทุกกฎ .

ดูกรกิษทึ้งหลาย ในਆສท์มิกขอยู่ด้วยกัน ๓ รูป จะนำปาริสุทธิของกิษรูปหนึ่ง
มา แล้ว ๒ รูปทำปาริสุทธิอุโบสกไม่ได้ ถ้าเขียนทำ ต้องอาบัติทุกกฎ .

ดูกรกิษทึ้งหลาย ในਆສท์มิกขอยู่ด้วยกัน ๒ รูป จะนำปาริสุทธิของกิษรูปหนึ่ง
มา แล้ว อีกรูปหนึ่งอธิษฐานไม่ได้ ถ้าเขียนอธิษฐาน ต้องอาบัติทุกกฎ .

แสดงอาบัติก่อนทำอุโบสก

[๑๘๙] ก็โดยสมัยนั้นแล กิษรูปหนึ่งต้องอาบัติในวันอุโบสก . เรอได้มีความปริวิตก
ในขณะนั้นว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า กิษมีอาบัติดิตตัว ไม่พึงทำอุโบสก ดังนี้ ก็เรา
เป็นผู้ต้องอาบัติแล้ว จะพึงปฏิบัติอย่างไรหนอ จึงบอกเรื่องนั้นแก่กิษทึ้งหลาย กิษทึ้งหลาย
ทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคครับสังกะกิษทึ้งหลายว่า ดูกรกิษทึ้งหลาย
กิษในcastanea ต้องอาบัติในวันอุโบสก . กิษนั้นพึงเข้าไปหา กิษรูปหนึ่ง หมากร้าวลงค์
เเนะวิงบा นั่งกระโloy ประคงอัญชลิ แล้วกล่าวอย่างนี้ว่า แนะนำเรอ ผู้ต้องอาบัติเมื่อวันนี้ ผู้
แสดงคืนอาบัตินั้น .

กิษผู้รับพึงถกถามว่า ทำนเเห็นหรือ?

กิษรูปนั้นแสดงพึงตอบว่า ครับ ผู้เเห็น .

กิษผู้รับพึงบอกว่า ทำนพึงสำรวมต่อไป .

ลงสัยในอาบัติ

ดูกรกิษทึ้งหลาย กิษในcastanea มีความลงสัยในอาบัติ ในวันอุโบสก . กิษนั้น
พึงเข้าไปหา กิษรูปหนึ่ง หมากร้าวลงค์ เนาะวิงบा นั่งกระโloy ประคงอัญชลิแล้ว กล่าวอย่างนี้
ว่า แนะนำเรอ ผู้ต้องอาบัติเมื่อวันนี้ จักหมดลงสัยเมื่อใด จักทำคืนอาบัตินั้นเมื่อใด
ครั้นแล้วพึงทำอุโบสก ฟังปติโมกข์ แต่ไม่พึงทำอันตรายแก่อุโบสก เพราะข้อที่ลงสัยนั้นเป็น
ปัจจัย .

แสดงสภาพอาบัติไม่ตก

[๑๘๙] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉันพัคคีย์แสดงสภาพอาบัติ . กิษทึ้งหลายจึงทราบทูล
เรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสห้ามกิษทึ้งหลายว่า ดูกรกิษทึ้งหลาย กิษ
ไม่พึงแสดงสภาพอาบัติ รูปได้แสดง ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา กิษนั้นพัดพักคีย์รับแสดงสภาพอาบัติ . กิษทึ้งหลายจึงทราบทูลเรื่องนั้นเด
พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสห้ามกิษทึ้งหลายว่า ดูกรกิษทึ้งหลาย กิษไม่พึงรับ
แสดงสภาพอาบัติ รูปได้รับและ ต้องอาบัติทุกกฎ .

ระลึกอาบัติได้เมื่อกำลังสาวดปติโมกข์

[๑๙๐] ก็โดยสมัยนั้นแล กิษรูปหนึ่งเมื่อกำลังสาวดปติโมกข์ ระลึกอาบัติได้ จึง
กิษนั้นได้มีความปริวิตกว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า กิษมีอาบัติดิตตัว ไม่พึงทำอุโบสก
ก็เราเป็นผู้ต้องอาบัติแล้ว จะพึงปฏิบัติอย่างไรหนอ . จึงบอกเรื่องนั้นแก่กิษทึ้งหลาย กิษ
ทึ้งหลายทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคครับสังกะกิษทึ้งหลายว่า ดูกรกิษ
ทึ้งหลาย เมื่อกำลังสาวดปติโมกข์อยู่ กิษในcastanea ระลึกอาบัติได้ . กิษนั้นพึงบอกกิษ
ใกล้เคียงอย่างนี้ว่า อาุโล ผู้ต้องอาบัติเมื่อวันนี้ จักทำคืนอาบัตินั้น ครั้นแล้วพึง
ทำอุโบสก ฟังปติโมกข์ แต่ไม่พึงทำอันตรายแก่อุโบสก เพราะข้อที่ลงสัยนั้นเป็นปัจจัย .

ดูกรกิษทึ้งหลาย เมื่อกำลังสาวดปติโมกข์อยู่ กิษในcastanea มีความลงสัยในอาบัติ .

กิษนั้นพึงบอกกิษใกล้เคียงอย่างนี้ว่า แนะนำเรอ ผู้ต้องอาบัติเมื่อวันนี้ จักหมด
ลงสัยเมื่อใด จักทำคืนอาบัตินั้น เมื่อใด ครั้นแล้วพึงทำอุโบสก ฟังปติโมกข์ แต่ไม่พึงทำ
อันตรายแก่อุโบสก เพราะข้อที่ลงสัยนั้นเป็นปัจจัย .

ลงสัยต้องสภาพอาบัติ

[๑๙๑] ก็โดยสมัยนั้นแล ในआສแห่งหนึ่ง ถึงวันอุโบสก ลงสัยทึ้งหมดต้องสภาพอาบัติ
จึงกิษเหล่านั้นได้มีความปริวิตกกว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า กิษจะแสดงสภาพอาบัติ
ไม่ได้ จะรับแสดงสภาพอาบัติไม่ได้ ดังนี้ กิลงพ์หมุน ล้วนต้องสภาพอาบัติแล้ว พวกระจะพึง
ปฏิบัติอย่างไรหนอ แล้วทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคครับสังกะกิษ
ทึ้งหลายว่า ดูกรกิษทึ้งหลาย กิในआສแห่งหนึ่ง ถึงวันอุโบสก ลงสัยทึ้งหมดในcastanea
ต้องสภาพอาบัติ . กิษเหล่านั้นพึงลงกิษรูปหนึ่งไปสู่आສใกล้เคียง พจะกลับมาทันในวันนั้น
ด้วยสังฆ์ว่า อาุโล เรื่องไปทำคืนอาบัตินั้นแล้วมา พวกระจักทำคืนอาบัติในสำนักเรอ ถ้าได้
กิษเข่นนั้นอย่างนี้ นั่นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ กิษผู้นุ่นลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงสัยทราบ
ด้วยสัญญาติกรรมว่า วาดังนี้ :-

ญตติกรรมว่า

ทำนเจ้าข้า ขอลงลงฟังข้าพเจ้า ลงสัยทึ้งหมดนี้ต้องสภาพอาบัติ เห็นกิษรูปอีน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
ผู้บริสุทธิ์ ไม่มีอาบัติเมื่อใด จักทำคืนอาบัตินนในส้านกเรอเมื่อนั้น ครั้นแล้วพึงทำอโภสก
สาวดป่าติโมกข แต่ไม่พึงทำอันตรายแก่อโภสก เพราะข้อที่ต้องสภากาบดินนเป็นปัจจัย .

ดูกิจทั้งหลาย ในਆสาแห่งหนึ่ง ถึงวันอโภสก สงฆ์ทั้งหมดในศาสนานี้มีความ
สนใจในสภากาบดิ . กิจผู้ดลัด ผู้สามารถ พึงประกาศให้สงฆ์ทราบด้วยญัตติกรรม瓦จ
ว่าดังนี้ :-

ญัตติกรรม瓦จ

ท่านเจ้าข้า ขอสัมผัสรังฟังข้าพเจ้า สงฆ์ทั้งหมดนี้มีความสนใจในสภากาบดิ หมวดความ
สนใจเมื่อใด จักทำคืนอาบัตินน เมื่อนั้น ครั้นแล้วพึงทำอโภสก สาวดป่าติโมกข แต่ไม่พึง
ทำอันตรายแก่อโภสก เพราะข้อที่มีความสนใจนั้นเป็นปัจจัย .

ดูกิจทั้งหลาย กิจในศาสนานี้จำพรรษาอยู่ในਆสาแห่งหนึ่ง เป็นผู้ต้อง
สภากาบดิ . กิจเหล่านั้นสังกิษรูปหนึ่งไปสู่อาสาสโกล์ดีเบงพองกลัมมาหันในวันนั้น ด้วยสังวา
อาสา เเร่องไปทำคืนอาบัตินนแล้วมา พวกเรารักทำคืนอาบัตินนในส้านกเรอ . ถ้าได้กิจ
เข่นน้อยยังนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ พึงสังกิษรูปหนึ่งไปชั่วระยะก้าว ๗ วัน ด้วยสังวา อาสา
เร่องไปทำคืนอาบัตินนแล้วมา พวกเรารักทำคืนอาบัตินน ในส้านกเรอ .

[๑๘๐] กิจโดยสัมยั้นแล้ว ในਆสาแห่งหนึ่ง สงฆ์ทั้งหมด ต้องสภากาบดิ . สงฆ์
หมุนนไม่รู้จักชื่อ ไม่รู้จักโคลตรของอาบัตินน . มีกิษรูปอื่นมาในਆสาสั่น เเรอเป็นพหุสูต
ชำนาญในคัมภีร ทรงธรรม ทรงวินัย ทรงมารติกา เป็นบัณฑิต ฉลาด มีปัญญา ละอาย รังเกียจ
ผู้เเคร์ต่อสิกร . กิษรูปหนึ่งเข้าไปหา กิจนั้นแล้ว ได้เรียนถามข้อความนี้กับ กิจนั้นว่า กิจ-

*รูปใด ทำอย่างนี้ด้วย อย่างนี้ด้วย กิจรูปนั้นต้องอาบัติชื่ออะไร ขอรับ?

พระพหุสูตตอบอย่างนี้ว่า กิจรูปใด ทำอย่างนี้ด้วย อย่างนี้ด้วย กิจรูปนั้นต้องอาบัติ-

*ชื่อนี้ ขอรับ ท่านต้องอาบัติชื่อนี้แล้ว จงทำคืนอาบัตินนเสีย .

กิจรูปนั้นกล่าวอย่างนี้ว่า มีใช้ผสมแต่ผู้เดียวที่ต้องอาบัตินน ขอรับ สงฆ์หมุนล้วนต้อง
อาบัตินนทั้งนั้น .

พระพหุสูตกล่าวอย่างนี้ว่า กิจรูปอื่นที่ต้องอาบัติแล้ว หรือมีได้ต้อง จักช่วยอะไร-

*ท่านได้ ขอรับ นิมนต์ท่านออกจากอาบัติของตนเสียก็ได ขอรับ .

จึงกิจนั้นได้ทำคืนอาบัตินนตามคำขอพระพหุสูต แล้วเข้าไปหา กิจเหล่านั้น ครั้นแล้ว
ได้แจ้งความข้อนี้กับ กิจเหล่านั้นว่า อาสาสทั้งหลาย ได้ทราบมาว่า กิจรูปใดทำอย่างนี้ด้วย
อย่างนี้ด้วย กิจรูปนั้นต้องอาบัติชื่อนี้ พากท่านต้องอาบัติชื่อนี้แล้ว ขอรับ จงทำคืนอาบัติ-

*นั้นเสีย . แต่ กิจเหล่านั้น ไม่ประณะจะทำคืนอาบัตินน ตามคำขอพระผู้บอกร . กิจทั้งหลาย
จึงทราบทูลเรื่องนั้นแล้ว พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาครับสังกิษทั้งหลายว่า ดูกิจทั้งหลาย
ก็ในਆสาแห่งหนึ่ง สงฆ์ทั้งหมดในศาสนานี้ต้องสภากาบดิ . สงฆ์หมุนนไม่รู้จักชื่อ ไม่รู้จักโคลตร
ของอาบัตินน . มีกิษรูปอื่นมาในਆสาสั่น เเรอเป็นพหุสูต ชำนาญในคัมภีร ทรงธรรม
ทรงวินัย ทรงมารติกา เป็นบัณฑิต ฉลาด มีปัญญา ละอาย รังเกียจ ผู้เเคร์ต่อสิกร . กิจ-

*รูปหนึ่งเข้าไปหา กิจนั้นแล้ว ได้เรียนถาม กิจนั้นอย่างนี้ว่า กิจรูปใดทำอย่างนี้ด้วย อย่างนี้ด้วย
กิจรูปนั้นต้องอาบัติชื่ออะไร ขอรับ?

พระพหุสูตตอบอย่างนี้ ว่า กิจรูปใด ทำอย่างนี้ด้วย อย่างนี้ด้วย กิจรูปนั้นต้องอาบัติ
ชื่อนี้ ขอรับ ท่านต้องอาบัติชื่อนี้แล้ว จงทำคืนอาบัตินนเสีย .

กิจรูปนั้นกล่าวอย่างนี้ว่า มีใช้ผสมแต่ผู้เดียวที่ต้องอาบัตินน ขอรับ สงฆ์หมุนล้วนต้อง
อาบัตินนทั้งนั้น .

พระพหุสูตกล่าวอย่างนี้ว่า กิจรูปอื่นที่ต้องอาบัติแล้ว หรือมีได้ต้อง จักช่วยอะไรท่านได
ขอรับ นิมนต์ท่านออกจากอาบัติของตนเสียก็ได ขอรับ .

ดูกิจทั้งหลาย ถ้า กิจนั้นทำคืนอาบัตินน ตามคำขอพระพหุสูต แล้วเข้าไปหา
กิจเหล่านั้น ครั้นแล้วบอก กิจเหล่านั้นอย่างนี้ว่า อาสาสทั้งหลาย ได้ทราบมาว่า กิจรูปใด
ทำอย่างนี้ด้วย อย่างนี้ด้วย กิจรูปนั้นต้องอาบัติชื่อนี้ พากท่านต้องอาบัติชื่อนี้แล้ว ขอรับ
จงทำคืนอาบัตินนเสีย . ถ้า กิจเหล่านั้น จะพึงทำคืนอาบัตินน ตามคำขอ กิษผู้บอกร .
ทำได้อย่างนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าจะไม่พึงทำคืน กิจนั้นไม่ประณะ ก็ไม่พึงว่ากล่าว กิจ
เหล่านั้น .

โจทย์นี้ต่อไปนี้

ทำอโภสก ไม่ต้องอาบัติ ๑๕ ข้อ

[๑๙๑] กิจโดยสัมยั้นแล้ว ในਆสาแห่งหนึ่ง ถึงวันอโภสก มีกิจเจ้ากิ่นมากรูป
ด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๔ รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง . พวกเรอไม่รู้ว่า ยังมีกิจเจ้ากิ่นพากอื่นที่ยังไม่มา .
พวกเรอมีความสำคัญว่าเป็นธรรม มีความสำคัญว่าเป็นวินัย เป็นหมุ่ มีความสำคัญว่าพร้อมกัน
ได้ทำอโภสก สาวดป่าติโมกข . เมื่อพวกเรอกำลังสาวดป่าติโมกข . ขณะนั้น มีกิจเจ้ากิ่นพากอื่น
มาถึงมีจำนวนมากกว่า . กิจทั้งหลายจึงทราบทูลเรื่องนั้นแล้ว พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาค
รับสังกิษทั้งหลาย ว่าดังนี้ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑

๑. ดุกรกิษณหั้งหลาย กົນາວາສແໜ່ງໜີ້ ກົນວັນອຸໂປດ ມີກິບມູເຈົ້າຄືນໃນຄະນານີ້
ມາກັບດ້າຍກັນ ແຕ່ປະໜົມກັນ ອະ ຮູບນັງ ເກີນກວ້ານັງ. ພວກເຮົາໄນ້ຮູ້ວ່າ ຍັງມີກິບມູເຈົ້າຄືນພາກອື່ນ
ທີ່ຢັງໄໝ່ມາ. ພວກເຮົາມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນອຣມ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນວິນຍີ ເປັນໜຸ່ມ ມີຄວາມສຳຄັງ
ວ່າພຽວັນກັນ ຈຶ່ງທຳອົບໂປດ ສວດປາຕິໂມກົ່ງ. ເມື່ອພວກເຂົາກຳລັງສວດປາຕິໂມກົ່ງ. ຂອະນັ້ນ
ມີກິບມູເຈົ້າຄືນພາກອື່ນມາຄື່ງ ມີຈຳນວນມາກວ່າ. ກິບມູແລ້ນ້ຳຕັ້ງສວດປາຕິໂມກົ່ງໃໝ່. ພວກກິບມູ
ຜົວສັດ ໄນຕົ້ນອາບັດ.

๒. ดุกรกิษณหงส์หลาย อนึง ในอาวลแหน่งหนึ่ง ถึงวันอโภสต มีกิษณเจ้าถินใน
ศาสนานี้มากรุปด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๔ รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง . พากເຮືອໄນ່ຮູ້ວ່າ ຍັງມີກິດ
ເຈົ້າຄືພາກອືນທີ່ຍັງໄມ່ມາ . ພາກເຮືອມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນຮຽມ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນວິນຍັ້ງ ເປັນໜຸ່ງ
ມີຄວາມສຳຄັງວ່າພວັນກົນ ຈຶ່ງທຳອົງໂລສັດປະຕິໂນກຂີ . ເມື່ອພາກເຂອກຳລັງສົດປະຕິໂນກຂີ
ຂະແນ້ນ ມີກິດເຈົ້າຄືພາກອືນມາເຖິງ ມີຈຳນາວທ່າກັນ . ປະຕິໂນກຂີທີ່ສົດແລ້ວກີບປັບປຸງ
ພາກກິດຜົ່ມາທີ່ຫັ້ງ ພຶກຟັງສ່ວນທີ່ຍັງແຫຼືອຕ່ອໄປ . ພາກກິດຜົ່ສົດ ໄນຕ້ອງອຳນັດ .

๓. ดูรากิกษหั้งหลาย อนึ่ง ในอาวสແທ່ງໜີ້ ດີນວັນອົບສູດ ມີກິກຍເຈົ້າຄືນໃນຄາສານີ້ ມາກຽປດ້າຍກັນ ແຕ່ປະໜີມັກນີ້ ແລ້ວປັບປຸງ ເກີນກວ່າບ້າງ. ພວກເຮົອໄນ້ຮັວ່າ ຍັງມີກິກຍເຈົ້າຄືນພວກອື່ນ ທີ່ຢັ້ງໄຟເນົາ. ພວກເຮົອມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນຮຣມ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນວິນຍີ ເປັນໜີ້ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າພິຮ້ອມກັນ ຈຶ່ງທຳອຸບສູດ ສວດປາຕີໂມກ໌. ເນື້ອພວກເຂອກາລັງສວດປາຕີໂມກ໌ ຂະນະນີ້ມີກິກຍເຈົ້າຄືນພວກອື່ນມາຄືນ ມີຈຳນວນນີ້ຍົກກ່າວ. ປາຕີໂມກ໌ທີ່ສວດແລ້ກີ່ເປັນອັນສວດຕີແລ້ວ. ພວກກິກຍີ້ ຜົມທາຫລັງ ພຶກຝຶກສູດທີ່ຢັ້ງເໜີລືອຕ່ອງໄປ. ພວກກິກຍີ້ຜົມສູດໄມ້ຕ້ອງບາຕີ.

๔. ดุกรกิษณห้วยหลาย อนึง ในอาวลาสแห่งหนึ่ง ถึงวันโอลสต มีกิษณเจ้าถินใน
ศาสนานี้มากรูปด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๔ รูปบัว เกินกว่าบัว . พากเรอไม่รู้ว่า ยังมีกิษณ
เจ้าถินพากอื่นที่ยังไม่มา . พากเรอมีความสำคัญว่าเป็นธรรม มีความสำคัญว่าเป็นวินัย เป็นหมู่
มีความสำคัญว่าพร้อมกัน จึงทำอุโบลส สาวดปาริตไมเก็ช . พօพากเรอสาวดปาริตไมกบัจจะ ขณะนั้น
มีกิษณเจ้าถินพากอื่นมา ถึงมีจำนวนมากกว่า . กิษณเหล่านั้นต้องสาวดปาริตไมกบัจจะ . พากกิษณ
ผู้สาด ไม่ต้องอาบตี .

๕. คุกรกิกบทที่เหลือ อ่านในอาจาสแห่งหนึ่ง ถึงวันโอลิสต มีกิกษเจ้ากินใน
ศาสนานี้มากรุปด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๔ รูปบัว เกินกว่าบัว พากเรอไม่ว่า ยังมีกิกษเจ้ากิน
พากอื่นที่ยังไม่มา พากเรอมีความสำคัญว่าเป็นธรรม มีความสำคัญว่าเป็นวินัย เป็นหมู่ มีความ
สำคัญว่าพร้อมกัน จึงทำอุโบสต ลวดปิติโมกข์ พอกพากเรอลวดปิติโมกข์จบ ขณะนั้น
มีกิกษเจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน ปิติโมกข์ที่ลวดแล้วก็เป็นอันลวดดีแล้ว พากกิกษ-
ผู้มาที่หลัง พึงนูกปริศนธิในสำนักพากเรอ พากกิกษผู้สาวด ไม่ต้องอาบันติ

๙. ผู้กรอกข้อมูล เมื่อตรวจสอบแล้ว ให้ลงชื่อและ捺ตัวอย่างชัดเจน ที่ด้านล่างนี้

๓. ดูรากเกยหัวเหลบ . . . มีจำนวนน้อยกว่า ปะติโนเกบที่สวัดแล้วก็เป็นอันสวัดดีแล้ว .
พวงกิ่งผู้มาที่หลัง พึงออกปารีสทรีในสำนักพวงเชือ . พวงกิ่งผู้สวัด ไม่ต้องอาบัติ .

๑๐. คุกรกิจทั้งหมดยัง อนึ่ง ในความส่วนตัวหนึ่ง ถึงวันอิบสต มีกิจเจ้าถิน ในสถานานี้มากปรดด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๔ รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง. พากเรอไม่รู้ว่า ยังมีกิจเจ้าถินพากอื่นที่ยังไม่เมมา. พากเรอไม่ความสำคัญว่าเป็นธรรม มีความสำคัญว่าเป็นวินัย เป็นหมู่ มีความสำคัญว่าพร้อมกัน จึงทำอิบสต สาดาปติไม่โกรข. พอกวากเรอสาดาปติไมโกรข์จบ บริษัท บางพากลกไปแล้ว ขณะนั้นมีกิจเจ้าถินพากอื่นมากถึง มีจำนวนมากกว่า. กิจเหล่านั้นต้อง สาดาปติไมโกรข์ใหม่ พากกิจผู้สาวด ไม่ต้องอาบตี.

๑๒. ถ้าภาระที่ต้องจ่ายนั้นเป็นภาระที่ต้องชำระในอนาคต เช่น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๕ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
คำสอนานี้มีกรุปด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๔ รูปบัว เกินกว่าบัว พวกเรอไม่รู้ว่า ยังมีกิจเจ้าถิ่น
พากอื่นที่ยังไม่มา พวกเรอมีความสำคัญว่าเป็นธรรม มีความสำคัญว่าเป็นวินัย เป็นหมู่ มีความ
สำคัญว่าพร้อมกัน จึงทำโนโภส สาวดป่าติโมกข์ พอกกิจเหล่านั้นสาวดป่าติโมกข์จะ บริษัท
บางพากลุกไปแล้ว ขณะนั้นมีกิจเจ้าถิ่นพากอื่นมาถึง มีจำนวนแทรกกัน . . .

๑๖. ดูกิจกิจทั่วหลาภู . . . มีจำนวนน้อยกว่า ประตูไม้กฤษณาเป็นอันสุดดีแล้ว .
พากิจกิจผู้มาที่หลัง พึงบอกปารีสุทธิในสำนักพากิจกิจ . พากิจกิจผู้สาว ไม่ต้องอาบตื้น .

๓. ดูกรกิษทั่งหลาย อนึ่ง ในอาวสแห่งหนึ่ง ถิ่นอุบลสัก มีกิษเจ้าถินใน
ศาสนาเมืองรูปด้วยกัน แต่ประชมกัน ๔ รูปบัง เกินกว่าบัง . พากเรอไม่รู้ว่า ยังมีกิษ
เจ้าถินพากอื่นที่ยังไม่มา . พากเรอมีความสำคัญว่าเป็นธรรม มีความสำคัญว่าเป็นวินัย เป็นหมู่
มีความสำคัญว่าพร้อมกัน จึงทำอุบลสัก สาวดปตี้ไมก์ . พอพากเรอสาวดปตี้ไมก์ฯ บน บริษัท
ลกไปหมุดแล้ว ขณะนั้น มีกิษเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า . กิษเหล่านั้นต้องสาวด
ปตี้ไมก์ใหม่ . พากกิษผู้สาวด ไม่ต้องอาบดี .

๑๔. ดุกรกิษทั่งหลาย อนึ่ง ในอาสาสแห่งหนึ่ง ถึงวันอโภสต มีกิษเจ้าถินใน
ศาสนาไมกรูปด้วยกัน แตประชมกัน ๔ รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง พากเรอไมรู้ว่า ยังมีกิษ
เจ้าถินพากอื่นที่ยังไมมา พากเรอมีความสำคัญว่าเป็นธรรม มีความสำคัญว่าเป็นวินัย เป็นหมู่
มีความสำคัญว่าพร้อมกัน จึงทำอโภสต สาดปติไมกัน พอพากเรอสาดปติไมกัน บริษัท
กลไปหมดแล้ว ขณะนั้น มีกิษเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . .

๑๕. ดุกรกิษทั่งหลาย . . . มีจำนวนน้อยกว่า ป่าติโนกซึ่งส่วนแล้วเป็นอันขาดดีแล้ว .
พากกิษผู้มาที่หลัง พึงบอกปารีสวีในสำนักพากเชอ . พากกิษผ้าขาว ไม่ต้องอาบดี .

ทำอุบลสกไม่ต้องอาบบัติ ๔ ข้อ จบ.

ทำอุบลเป็นหมู่สำคัญว่าพร้อมกัน ๑๕ ข้อ

[๑๒] ๑. ดุกรกิจทึ่งหลาย กีโนอาวาสแห่งหนึ่ง ถึงวันอุบลสัก มีกิกขเจ้าถินใน
ศาสนาเนื้อกปรูดัวยกัน แต่ประชมกัน ๔ รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง . พากเรอครออยู่ว่า ยังมีกิกขเจ้าถิน
พากอื่นที่ยังไม่มา . พากเรอมีความสำคัญว่าเป็นธรรม มีความสำคัญว่าเป็นวินัย เป็นหมู่ มีความ
สำคัญว่าพร้อมกัน จึงทำอุบลสัก สาดปาติโมกข . เมื่อพากเรอกำลังสาดปาติโมกข ขณะนั้น
มีกิกขเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า . กิกขเหล่านั้นต้องสาดปาติโมกขใหม่ . พากกิกข
ผัสวด ต้องอาบติดทอกกู.

๒. . . . . ขณะนั้น มีกิจเจ้ากินพากอื่นมาถึงมีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๓. . . . มีจำนวนน้อยกว่า ปัตติโนกซ์ที่สาวแล้วก็เป็นอันสาวดีแล้ว. พากกิกนผู้มาที่หลัง
พิงฟังส่วนที่เหลือต่อไป. พากกิกษผ้าวด ต้องอาบติดอกก.

๔. ถูกากิษทั้งหลาย องื่น ในอาสาแห่งหนึ่ง ถึงวันอิบสก มีกิกษเจ้าถินในศาสนานี้มากรุ่ด้วยกัน แต่ประชุมกัน ณ รูปบ้าน เก็บกวนบ้าน. พากເຮືອງຍຸວ່າ ຍັງມີກົກສູຈຳເຄີນພາກອື່ນທີ່ຢັງໄໝມາ. ພາກເຮືອມີຄວາມສຳຄັງຢ່າວເປັນຮຽມ ມີຄວາມສຳຄັງຢ່າວເປັນວິນຍັ້ງ ເປັນໜຸ່ງ ມີຄວາມສຳຄັງຢ່າວພວມກັນ ຈຶ່ງທໍາອົບສົດ ສາວດປາຕິໂມກຂົງ. ພອພາກເຮືອສາວດປາຕິໂມກຂົງ ຂະແນນີ້ ມີກົກສູຈຳເຄີນພາກອື່ນມາຄື່ງ ມີຈຳນານมากກວ່າ. ກົກສູເຫຼັນນີ້ຕ້ອງສາວດປາຕິໂມກໃໝ່. ພາກກົກສູຜົວສັດ ຕ້ອງອຳນັດທິກົກ.

๕. . . . . ขณะนั้น มีกิจเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๖. . . . มีจำนวนน้อยกว่า ปาร์ติโนกซ์ที่สาวแล็กซ์เป็นอันสวัสดิ์แล้ว พากภิกข์ผู้มาที่หลังพิงอกปาร์วิสธ์ในสำนักพากเชอ. พากภิกข์ผู้สาวต้องอาบติทกอก.

๗. ด้วยภัยทั้งหลาย นี่ ในการสแห่งนี้ ถึงวันอุบล ภัยก็เจ้ากินในศาลา
นี้มากรุด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๔ รูปบัง เกินกว่าบัง . พากเรือรู้ว่า ยังมีพากภัยเจ้ากิน
อีกที่ยังไม่มา . พากเรื่องความสำคัญว่า เป็นธรรม มีความสำคัญว่า เป็นวินัย เป็นหมู่ มีความ
สำคัญว่าพร้อมกัน จึงทำอุบล ลดป่าติไมกขับ บริษัทยังไม่
ทันลงไน . . . มีจำนวนมากกว่า . . .

๕ มีจำนวนท่ากัน

๙. . . . มีจำนวนน้อยกว่า . . .

๑๐. บริษัทบางพวกลกไปแล้ว มีจำนวนมากกว่า

๒๙. มีจำนวนเท่ากัน

๑๒. . . . . มีจำนวนน้อยกว่า . . .
๑๓. . . . . บริษัทลูกไปปะหมุดแล้ว ขณะนั้น มีภิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า .
วิจัยและสำรวจตัวเองว่าอะไรเป็นปัจจัยที่ช่วยให้ . . . พากอื่นๆ รวมตัวกันต่อไปได้

ຂອບເຂົ້າ, ຍືນີຈະນ່ວຍເວັງອິນເພວອລິນເວຣີ, ຍືນີຈະນ່ວຍເຫຼວ້າ

๑๙. . . . . ขั้นตอน มาก่อน เจอกัน พาก่อน มาถึง ประจำหน้าทากัน . . . . .
๒๐. . . . . ยีจ่วงบุญเบื้องล้วง . . . . . ไปติดโนกชี้ส่วนแล้วอีกเป็นอีกแล้ว ส่วนอีกแล้ว

๔๕. . . . . พิบัตเนื่องที่สุดแล้ว. พิบัตกับพุทธมหหลัง
พึงบอกปราสีห์ในสำนักพากเจอ. พากเจกษัตรีต้องอาบัติกภู.

ທ້າວອີເປີສັດເປັນໜຸ່ມສັກຄູວາພຣອມກນ ຂະ ຂອງ ຈບ .
ມື້ອວະນະ ແລະ ຊັ້ນແກ່ວໂນໂລກ ພະຍິບ

มความสงสัยทางเบสท ๑๕ ขอ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวราค ภาค ๑

[๑๓๓] ๑. ดุกรกิษย์หงหlays กີນາວສແໜ່ງໜຶ່ງ ສິງວັນອຸບສົດ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນໃນ
ຄາສະນານີມາກຽປ້າຍກັນ ແຕປະໜົມກັນ ๔ ຮູບນ້າງ ເກີນກວ່ານ້າງ. ພວກເຮອ້ອູ້ຍ່ວ່າ ຍັງມີກິກູ່
ເຈົ້າຄືນພວກອືນທີ່ຍັງໄໝ່ມາ ແລະມີຄວາມສັຍ່ວ່າ ພວກເຮາຄາວ່າທ່ານໂປ່ສົດຫຼືໄໝ່ຄວາມຫອດ ດັ່ງນີ້ ແລ້ວ
ຍັງຂຶ້ນທໍາອຸບສົດ ສາດປາຕີໂມກົງ. ເນື່ອພວກເຮອ້ກໍາລັງສາດປາຕີໂມກົງ ຂະແນ້ນ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນ
ພວກອືນມາຄືນມີຈຳນວນນຳກວ່າ ກິກູ່ເໜ່ານີ້ຕ້ອງສາດປາຕີໂມກົງໃໝ່. ພວກກິກູ່ຜູ້ສາດ ຕ້ອງ
ອາບັດທຸກກູ້.

๒. . . . . ຂະແນ້ນ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນພວກອືນມາຄືນ ມີຈຳນວນທ່າກັນ . . . . .

๓. . . . . ມີຈຳນວນນູ້ຍ່າກວ່າ ປາຕີໂມກົງທີ່ສາດແລ້ວກີ່ປັບປຸງສົດຕື່ແລ້ວ ພວກກິກູ່ຜູ້ມາ
ທີ່ຫລັງ ພຶກັງສ່ວນທີ່ເໜ້ອຕ່ອໄປ. ພວກກິກູ່ຜູ້ສາດ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູ້.

๔. ດຸกรກິກູ່ທັງຫລາຍ ອືນ້ງ ໃນອາວສແໜ່ງໜຶ່ງ ສິງວັນອຸບສົດ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນໃນຄາສະນານີ້
ນາກຽປ້າຍກັນ ແຕປະໜົມກັນ ๔ ຮູບນ້າງ ເກີນກວ່ານ້າງ. ພວກເຮອ້ອູ້ຍ່ວ່າ ຍັງມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນພວກອືນ
ທີ່ຍັງໄໝ່ມາ ແລະມີຄວາມສັຍ່ວ່າ ພວກເຮາຄາວ່າທ່ານໂປ່ສົດຫຼືໄໝ່ຄວາມຫອດ ດັ່ງນີ້ ແລ້ວຍັງຂຶ້ນທໍາ
ອຸບສົດ ສາດປາຕີໂມກົງ. ພວກເຮອ້ສາດປາຕີໂມກົງຈົບ ຂະແນ້ນມີກິກູ່ . . . . . ມີຈຳນວນນຳກວ່າ . . . . .

๕. . . . . ມີຈຳນວນທ່າກັນ . . . . .

๖. . . . . ມີຈຳນວນນູ້ຍ່າກວ່າ . . . . .

๗. . . . . ບຣີ່ຍ້ອງໃນທັນລຸກໄປ . . . . . ມີຈຳນວນນຳກວ່າ . . . . .

๘. . . . . ມີຈຳນວນທ່າກັນ . . . . .

๙. . . . . ມີຈຳນວນນູ້ຍ່າກວ່າ . . . . .

๑๐. . . . . ບຣີ່ຍ້ອງພວກລຸກໄປແລ້ວ . . . . . ມີຈຳນວນນຳກວ່າ . . . . .

๑๑. . . . . ມີຈຳນວນທ່າກັນ . . . . .

๑๒. . . . . ມີຈຳນວນນູ້ຍ່າກວ່າ . . . . .

๑๓. . . . . ບຣີ່ຍ້ອງລຸກໄປໜຶ່ງແລ້ວ ຂະແນ້ນ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນພວກອືນມາຄືນ ມີຈຳນວນນຳກວ່າ .

ກິກູ່ເໜ່ານີ້ຕ້ອງສາດປາຕີໂມກົງໃໝ່. ພວກກິກູ່ຜູ້ສາດ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູ້.

๑๔. . . . . ຂະແນ້ນ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນພວກອືນມາຄືນ ມີຈຳນວນທ່າກັນ . . . . .

๑๕. . . . . ມີຈຳນວນນູ້ຍ່າກວ່າ ປາຕີໂມກົງທີ່ສາດແລ້ວ ກີ່ປັບປຸງສົດຕື່ແລ້ວ. ພວກກິກູ່ຜູ້ມາ
ທີ່ຫລັງ ພຶກັງສ່ວນທີ່ເໜ້ອຕ່ອໄປ. ພວກກິກູ່ຜູ້ສາດ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູ້.

ມີຄວາມສັຍ່ວ່າທໍາອຸບສົດ ๑๕ ຊົ່ວໂມງ.

ຝຶນໃຈທ່າອຸບສົດ ๑๕ ຊົ່ວໂມງ

[๑๔๔] ๑. ດຸกรກິກູ່ທັງຫລາຍ ກີນອາວສແໜ່ງໜຶ່ງ ສິງວັນອຸບສົດ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນນາກຽປ້າຍ
ດ້າຍກັນ ແຕປະໜົມກັນ ๔ ຮູບນ້າງ ເກີນກວ່ານ້າງ. ພວກເຮອ້ອູ້ຍ່ວ່າ ຍັງມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນພວກອືນທີ່ຍັງໄໝ່ມາ.
ແຕີ່ນໃຈທໍາອຸບສົດ ສາດປາຕີໂມກົງດ້າຍເຂົາໃຈວ່າ ພວກເຮາຄາວ່າທ່ານໂປ່ສົດແທ້ ມີໃໝ່ໄໝ່ຄວາມ.
ເນື່ອພວກເຮອ້ກໍາລັງສາດປາຕີໂມກົງ ຂະແນ້ນ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນພວກອືນມາຄືນ ມີຈຳນວນນຳກວ່າ. ກິກູ່ເໜ່ານີ້
ຕ້ອງສາດປາຕີໂມກົງໃໝ່. ພວກກິກູ່ຜູ້ສາດ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູ້.

๒. . . . . ຂະແນ້ນ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນພວກອືນມາຄືນ ມີຈຳນວນທ່າກັນ . . . . .

๓. . . . . ມີຈຳນວນນູ້ຍ່າກວ່າ ປາຕີໂມກົງທີ່ສາດແລ້ວ ກີ່ປັບປຸງສົດຕື່ແລ້ວ. ພວກກິກູ່ຜູ້ມາ
ທີ່ຫລັງ ພຶກັງສ່ວນທີ່ເໜ້ອຕ່ອໄປ. ພວກກິກູ່ຜູ້ສາດ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູ້.

๔. ດຸกรກິກູ່ທັງຫລາຍ ອືນ້ງ ໃນອາວສແໜ່ງໜຶ່ງ ສິງວັນອຸບສົດ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນໃນຄາສະນານີ້
ນາກຽປ້າຍດ້າຍກັນ ແຕປະໜົມກັນ ๔ ຮູບນ້າງ ເກີນກວ່ານ້າງ. ພວກເຮອ້ອູ້ຍ່ວ່າ ຍັງມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນພວກອືນ
ທີ່ຍັງໄໝ່ມາ. ແຕີ່ນໃຈທໍາອຸບສົດ ສາດປາຕີໂມກົງດ້າຍເຂົາໃຈວ່າ ພວກເຮາຄາວ່າທ່ານໂປ່ສົດແທ້ ມີໃໝ່
ໄໝ່ຄວາມ. ພວກເຮອ້ສາດປາຕີໂມກົງຈົບ ຂະແນ້ນມີກິກູ່ . . . . . ມີຈຳນວນນຳກວ່າ . . . . .

๕. . . . . ມີຈຳນວນທ່າກັນ . . . . .

๖. . . . . ມີຈຳນວນນູ້ຍ່າກວ່າ . . . . .

๗. . . . . ບຣີ່ຍ້ອງໃນທັນລຸກໄປ . . . . . ມີຈຳນວນນຳກວ່າ . . . . .

๘. . . . . ມີຈຳນວນທ່າກັນ . . . . .

๙. . . . . ມີຈຳນວນນູ້ຍ່າກວ່າ . . . . .

๑๐. . . . . ບຣີ່ຍ້ອງພວກລຸກໄປແລ້ວ . . . . . ມີຈຳນວນນຳກວ່າ . . . . .

๑๑. . . . . ມີຈຳນວນທ່າກັນ . . . . .

๑๒. . . . . ມີຈຳນວນນູ້ຍ່າກວ່າ . . . . .

๑๓. . . . . ບຣີ່ຍ້ອງລຸກໄປໜຶ່ງແລ້ວ ຂະແນ້ນ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນພວກອືນມາຄືນ ມີຈຳນວນນຳກວ່າ .

ກິກູ່ເໜ່ານີ້ຕ້ອງສາດປາຕີໂມກົງໃໝ່. ພວກກິກູ່ຜູ້ສາດ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູ້.

๑๔. . . . . ຂະແນ້ນ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນພວກອືນມາຄືນ ມີຈຳນວນທ່າກັນ . . . . .

๑๕. . . . . ມີຈຳນວນນູ້ຍ່າກວ່າ ປາຕີໂມກົງທີ່ສາດແລ້ວ ກີ່ປັບປຸງສົດຕື່ແລ້ວ. ພວກກິກູ່ຜູ້ມາ
ທີ່ຫລັງ ພຶກັງສ່ວນທີ່ເໜ້ອຕ່ອໄປ. ພວກກິກູ່ຜູ້ສາດ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູ້.

ຝຶນໃຈທ່າອຸບສົດ ๑๕ ຊົ່ວໂມງ.

ມຸ່ງຄວາມແຕກຮ້າວທ່າອຸບສົດ ๑๕ ຊົ່ວໂມງ

[๑๔๕] ๑. ດຸกรກິກູ່ທັງຫລາຍ ກີນອາວສແໜ່ງໜຶ່ງ ສິງວັນອຸບສົດ ມີກິກູ່ເຈົ້າຄືນ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ในศาสนานี้มากรูปด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๔ รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง . พากເຮອ້ອຍ່ວ່າ ຍັງມີກິບໝ່າຈັກືນ
ພາກອືນທີ່ຍັງໄມ່ມາແລະມີຄວາມແຕກຮ້າວ່າ ຂອກິບໝ່າເຫຼັນນີ້ເສື່ອມສູງ ຂອກິບໝ່າເຫຼັນຈົງພິນາດ
ຈະປະໂຍ້ນຂ່ອງໄວດ້າຍກິບໝ່າເຫຼັນນີ້ ດັ່ງນີ້ ຈຶ່ງທໍາອຸບ່ນສົດ ສວດປາດີໂນກໜີ . ເນື້ອພາກເຮອກຳລັງ
ສວດປາດີໂນກໜີ ຂະນັນມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນ ມີຈຳນານມາກກ່າວ ກິບໝ່າເຫຼັນນີ້ດ້ອງສວດ
ປາດີໂນກໜີໃໝ່ . ພາກກິບໝ່າຜູ້ສວດ ຕ້ອງອາບືດີຄຸລັຈ້ອຍ .

๒. .... ຂະນັນ ມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນ ມີຈຳນານທ່າກັນ . . . .
๓. .... ມີຈຳນານໜ້ອຍກ່າວ ປາດີໂນກໜີທີ່ສວດແລ້ວ ກີ່ປັບອັນສວດຕີແລ້ວ . ພາກກິບໝ່າ
ທີ່ມາທີ່ຫລັງ ພຶກົງສົວນທີ່ເຫຼືອຕ່ອໄປ . ພາກກິບໝ່າຜູ້ສວດ ຕ້ອງອາບືດີຄຸລັຈ້ອຍ .

๔. ດູຮກິບໝ່າທັງໝາຍ ອົ່ງໃນອາວາສແທ່ງໜີ່ ຄົງວັນອຸບ່ນສົດ ມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນໃນ
ศาสนານີ້ມາກຽບປ່າດ້າຍກັນ ແຕ່ປະປຸມກັນ ๔ ຮູບນ້າງ ເກີນກ່າວບ້າງ . ພາກເຮອ້ອ້ອຍ່ວ່າ ຍັງມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນ
ພາກອືນທີ່ຍັງໄມ່ມາແລະມີຄວາມແຕກຮ້າວ່າ ຂອກິບໝ່າເຫຼັນຈົງພິນາດ
ຈະປະໂຍ້ນຂ່ອງໄວດ້າຍກິບໝ່າເຫຼັນນີ້ ດັ່ງນີ້ ຈຶ່ງທໍາອຸບ່ນສົດ ສວດປາດີໂນກໜີ . ພອພາກເຮອສວດ
ປາດີໂນກໜີຈົນ ຂະນັນ ມີກິບໝ່າ . . . . ມີຈຳນານມາກກ່າວ . . . .

๕. .... ມີຈຳນານທ່າກັນ . . . .
๖. .... ມີຈຳນານໜ້ອຍກ່າວ . . . .
๗. .... ບຣີ້ຫັ້ງໃນເຫັນລຸກໄປ . . . . ມີຈຳນານມາກກ່າວ . . . .
๘. .... ມີຈຳນານທ່າກັນ . . . .
๙. .... ມີຈຳນານໜ້ອຍກ່າວ . . . .
๑๐. .... ບຣີ້ຫັ້ງນາງພວກລົກໄປແລ້ວ . . . . ມີຈຳນານມາກກ່າວ . . . .
๑๑. .... ມີຈຳນານທ່າກັນ . . . .
๑๒. .... ມີຈຳນານໜ້ອຍກ່າວ . . . .
๑๓. .... ບຣີ້ຫັ້ງລົກໄປໜ່າຍແລ້ວ ຂະນັນ ມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນ ມີຈຳນານມາກກ່າວ .

ກິບໝ່າເຫຼັນນີ້ດ້ອງສວດປາດີໂນກໜີໃໝ່ . ພາກກິບໝ່າຜູ້ສວດ ຕ້ອງອາບືດີຄຸລັຈ້ອຍ .

๑๔. .... ຂະນັນ ມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນ ມີຈຳນານທ່າກັນ . . . .
๑๕. .... ມີຈຳນານໜ້ອຍກ່າວ ປາດີໂນກໜີທີ່ສວດແລ້ວ ກີ່ປັບອັນສວດຕີແລ້ວ . ພາກກິບໝ່າ
ຜູ້ມາທີ່ຫລັງ ພຶກົງກປາຣີສົຫີໃນສຳນັກພາກເຮອ . ພາກກິບໝ່າຜູ້ສວດ ຕ້ອງອາບືດີຄຸລັຈ້ອຍ .

ມຸ່ງຄວາມແຕກຮ້າວທໍາອຸບ່ນສົດ ๑๙ ຊົ່ວໂມງ .

ການທໍາອຸບ່ນສົດ ๒๕ ຕີກະ ຈນ

ເປົ້າຍາລຸ່ມຂີ ๗๐๐ ຕີກະ

[๑๙] ດູຮກິບໝ່າທັງໝາຍ ອົ່ງໃນອາວາສແທ່ງໜີ່ ຄົງວັນອຸບ່ນສົດ ມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນ
ໃນศาสนານີ້ມາກຽບປ່າດ້າຍກັນ ແຕ່ປະປຸມກັນ ๔ ຮູບນ້າງ ເກີນກ່າວບ້າງ . ພາກເຮອ້ອ້ອຍ່ວ່າ ຍັງມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນ
ພາກອືນທີ່ກຳລັງເຂົ້າມາກາຍໃນສີມາ . . . .

.... ພາກເຮອ້ໄມ້ຮູ້ວ່າ ມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພາກອືນທີ່ກຳລັງເຂົ້າມາກາຍໃນສີມາແລ້ວ . . . .
.... ພາກເຮອ້ໄມ້ເຫັນກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພາກອືນທີ່ເຂົ້າມາກາຍໃນສີມາແລ້ວ . . . .
.... ພາກເຮອ້ໄມ້ໄດ້ຍືນວ່າ ມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພາກອືນກຳລັງເຂົ້າມາກາຍໃນສີມາ . . . .
.... ພາກເຮອ້ໄມ້ໄດ້ຍືນວ່າ ມີກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພາກອືນເຂົ້າມາກາຍໃນສີມາແລ້ວ . . . .

ໂດຍນັ້ນ ๑๙ ຕີກະ ກິບໝ່າເຈົ້າຄືນກັນກິບໝ່າເຈົ້າຄືນ ກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະກັນກິບໝ່າເຈົ້າຄືນ ກິບໝ່າ
ເຈົ້າຄືນກັບກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະ ກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະກັບກິບໝ່າເຈົ້າຄືນຕຸກະ ຮວມເປັນ ๗๐๐ ຕີກະ ໂດຍເປົ້າຍາລຸ່ມຂີ .

ວັນອຸບ່ນສົດຕ່າງກັນ

[๑๙] ດູຮກິບໝ່າທັງໝາຍ ຄົງວັນອຸບ່ນສົດຂອງພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນໃນศาสนານີ້ ເປັນວັນ ๑๙ ດຳ
ຂອງພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະ ເປັນວັນ ๑๙ ດຳ . ຄ້າພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນມີຈຳນານມາກກ່າວ ພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະ
ພິ່ງອນວັດຕາມພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນ . ຄ້າມີຈຳນານທ່າກັນ ພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະພິ່ງອນວັດຕາມພວກກິບໝ່າ
ເຈົ້າຄືນ . ຄ້າພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະມີຈຳນານມາກກ່າວ ພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພິ່ງອນວັດຕາມພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະ .

ດູຮກິບໝ່າທັງໝາຍ ອົ່ງ ວັນອຸບ່ນສົດຂອງພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນໃນศาสนານີ້ ເປັນວັນ ๑๙ ດຳ
ຂອງພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະ ເປັນວັນ ๑๙ ດຳ . ຄ້າພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນມີຈຳນານມາກກ່າວ ພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນ
ພິ່ງອນວັດຕາມພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນ . ຄ້າມີຈຳນານທ່າກັນ ພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະພິ່ງອນວັດຕາມພວກກິບໝ່າ
ເຈົ້າຄືນ . ຄ້າພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະມີຈຳນານມາກກ່າວ ພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພິ່ງອນວັດຕາມພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະ .

ດູຮກິບໝ່າທັງໝາຍ ອົ່ງ ວັນອຸບ່ນສົດຂອງພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນໃນศาสนານີ້ ເປັນວັນ ๑ ດຳ
ຂອງພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະ ເປັນວັນ ๑ ດຳ . ຄ້າພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນມີຈຳນານມາກກ່າວ ພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນ
ໄມ່ປະການນັ້ນໄໝຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສາມັດຄືແກ່ພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະ ພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະພິ່ງໄປນອກສີມາ
ແລ້ວທໍາອຸບ່ນສົດເຄີດ . ຄ້າມີຈຳນານທ່າກັນ ພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນໄມ່ປະການນັ້ນໄໝຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສາມັດຄື
ແກ່ພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະ ພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະພິ່ງໄປນອກສີມາ ແລ້ວທໍາອຸບ່ນສົດເຄີດ . ຄ້າພວກກິບໝ່າ
ອຸກົດັນຕຸກະມີຈຳນານມາກກ່າວ ພວກກິບໝ່າເຈົ້າຄືນພິ່ງໃຫ້ຄວາມສາມັດຄືແກ່ພວກກິບໝ່າອຸກົດັນຕຸກະ ມີຫຼືພິ່ງໄປ
ນອກສີມາ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ก้าด ๑

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง วันอุโบสกของพากกิษเจ้าถินในศาสนานี้ เป็นวัน ๑๕ ค่ำ ของพากกิษอาคันตุกะเป็น ๑ ค่ำ ถ้าพากกิษเจ้าถินมีจำนวนมากกว่า พากกิษอาคันตุกะ พึงให้ความสามัคคีแก่พากกิษเจ้าถิน หรือไปนอกรสีมา ถ้ามีจำนวนเท่ากัน พากกิษอาคันตุกะ พึงให้ความสามัคคีแก่พากกิษเจ้าถิน หรือพึงไปนอกรสีมา ถ้าพากกิษอาคันตุกะมีจำนวนมากกว่า พากกิษอาคันตุกะไม่ประทาน ก็ไม่ต้องให้ความสามัคคีแก่พากกิษเจ้าถิน พากกิษเจ้าถิน พึงไปนอกรสีมาแล้ว ทำอุโบสกเด็ด.

มุ่งความแตกร้าว

[๑๙] ดุกรกิษทั้งหลาย ก็พากกิษอาคันตุกะในพระศาสนานี้ ได้เห็นอาการเจ้าถิน ลักษณะเจ้าถิน เครื่องหมายเจ้าถิน สิ่งที่แสดงเจ้าถิน ของภิกษุเจ้าถิน เตียง ตั้ง ฟูก หมอน ปลุก จัดไว้เรียบร้อย น้ำฉัน น้ำใช้ แต่งตั้งไว้เป็นระเบียบ บริเวณภาชนะดีสะอาด อ้าน ครรภ์แล้วมีความสงบสั่งว่า พากกิษเจ้าถินยังมีหรือไม่มีหนอน . พากເຮົອມีความสงบสั่ยแต่ไม่เที่ยว คันหา ครรภ์แล้วขืนทำอุโบสก ต้องอาบติทุกกฎ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหาแล้วพบจึงทำอุโบสกร่วมกันไม่ต้อง อาบติ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหาแล้วพบ ครรภ์แล้วแยกกันทำอุโบสก ต้องอาบติทุกกฎ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหาแล้วพบ ครรภ์แล้วมุงความแตกร้าวว่า ขอภิกษุเหล่านั้นจะเสื่อมสูญ ขอภิกษุเหล่านั้นจงพินาค จะประโยชน์จะได้ด้วยภิกษุเหล่านั้น ดังนี้ จึงทำอุโบสก ต้องอาบติ-

* กลุ่มลัจจัย .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง พากกิษอาคันตุกะในศาสนานี้ ได้ยินอาการเจ้าถิน ลักษณะเจ้าถิน เครื่องหมายเจ้าถิน สิ่งที่แสดงเจ้าถินของพากกิษเจ้าถิน ได้ยินเสียงเท้าของภิกษุเจ้าถิน กำลังเดินลงrogram ได้ยินสารຍາ เสียงไอ เสียงจาม ครรภ์แล้ว มีความสงบสั่งว่า พากกิษเจ้าถินมีหรือไม่มีหนอน . พากເຮົອມีความสงบสั่ย แต่ไม่คันหา ครรภ์แล้วขืนทำอุโบสก ต้องอาบติ- * ทุกกฎ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วจึงไม่พบ ครรภ์แล้วจึงทำอุโบสก ไม่ต้องอาบติ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วจึงพบ ครรภ์พบแล้วจึงทำอุโบสก ไม่ต้อง-

* อาบติ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วจึงพบ ครรภ์พบแล้วจึงแยกกันทำอุโบสก ต้องอาบติทุกกฎ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วจึงพบ ครรภ์พบแล้วมุงความแตกร้าวว่า ขอภิกษุเหล่านั้น จงเสื่อมสูญ ขอภิกษุเหล่านั้นจงพินาค จะประโยชน์จะได้ด้วยภิกษุเหล่านั้น ดังนี้ จึงทำอุโบสก ต้องอาบติกลุ่มลัจจัย .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง พากกิษเจ้าถินในศาสนานี้ ได้เห็นอาการอาคันตุกะ ลักษณะอาคันตุกะ เครื่องหมายอาคันตุกะ สิ่งที่แสดงอาคันตุกะของภิกษุอาคันตุกะ ได้เห็นบาทร จิวาร ผ้านิสีทันะ อันเป็นของภิกษุพากอื่น ได้เห็นรอยน้ำล้างเท้า ครรภ์แล้วมีความสงบสั่งว่า พากกิษอาคันตุกะบังมีหรือไม่มีหนอน . พากເຮົອມีความสงบสั่ย แต่ไม่คันหา ครรภ์แล้วขืนทำอุโบสก ต้องอาบติทุกกฎ . พากເຮົອມีความสงบสั่ย ได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วไม่พบ ครรภ์แล้วทำอุโบสก ไม่ต้องอาบติ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วจึงพบ ครรภ์พบแล้วจึงทำอุโบสก ร่วมกัน ไม่ต้องอาบติ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วจึงพบ ครรภ์พบแล้ว ได้แยกกันทำอุโบสก ต้องอาบติทุกกฎ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วจึงพบ ครรภ์พบแล้ว มุงความแตกร้าวว่า ขอภิกษุเหล่านั้นจงเสื่อมสูญ ขอภิกษุเหล่านั้นจงพินาค จะประโยชน์จะได้ด้วยภิกษุเหล่านั้น ดังนี้ จึงทำอุโบสก ต้องอาบติกลุ่มลัจจัย .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง พากกิษเจ้าถินในศาสนานี้ ได้ยินอาการอาคันตุกะ ลักษณะอาคันตุกะ เครื่องหมายอาคันตุกะ สิ่งที่แสดงอาคันตุกะ ของพากกิษอาคันตุกะ ได้ยินเสียงเท้าของพากกิษอาคันตุกะกำลังเดินมา ได้ยินเสียงรองเท้ากระแทบพื้น ได้ยินเสียงไอ เสียงจาม ครรภ์แล้วมีความสงบสั่งว่า พากกิษอาคันตุกะบังมีหรือไม่มีหนอน . พากເຮົອມีความสงบสั่ย แต่ไม่คันหา ครรภ์แล้วขืนทำอุโบสก ต้องอาบติทุกกฎ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วไม่พบ ครรภ์แล้วจึงทำอุโบสก ไม่ต้องอาบติ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วจึงพบ ครรภ์พบแล้ว ได้แยกกันทำอุโบสก ต้องอาบติทุกกฎ . พากເຮົອມีความสงบสั่ยได้คันหา ครรภ์คันหาแล้วจึงพบ ครรภ์พบแล้วมุงความแตกร้าวว่า ขอภิกษุเหล่านั้นจงเสื่อมสูญ ขอภิกษุเหล่านั้นจงพินาค จะประโยชน์จะได้ด้วยภิกษุเหล่านั้น ดังนี้ จึงทำอุโบสก ต้องอาบติ

กลุ่มลัจจัย .

ภิกษุนานาสัنج瓦สและสามารถสัنجวาส

[๒๐] ดุกรกิษทั้งหลาย ก็พากกิษอาคันตุกะในศาสนานี้ ได้เห็นภิกษุเจ้าถินมีสัنجวาส ต่างกัน พากເຮົອกลับได้ความเห็นว่ามีสัنجวาสเสมอ กัน ครรภ์แล้วก็ไม่ได้ตามจึงทำอุโบสกร่วมกัน ไม่ต้องอาบติ . พากເຮົອได้ได้ถ้า ครรภ์ได้ถ้า สามารถแล้วไม่รังเกียจ ทำอุโบสกร่วมกัน ต้องอาบติทุกกฎ พากເຮົອได้ได้ถ้า ครรภ์ได้ถ้า สามารถแล้วไม่รังเกียจ แยกกันทำอุโบสก ไม่ต้องอาบติ .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง พากกิษอาคันตุกะในศาสนานี้ ได้เห็นพากกิษเจ้าถินมีสัنجวาสและสามารถสัنجวาสเสมอ กัน พากເຮົອกลับได้ความเห็นว่ามีสัنجวาสต่างกัน ครรภ์แล้วก็ไม่ได้ถ้า สามารถ ทำอุโบสกร่วมกัน ต้องอาบติทุกกฎ . พากເຮົອได้ได้ถ้า ครรภ์ได้ถ้า สามารถแล้วรังเกียจ แยกกันทำอุโบสก

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๘ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ก้าด ๑
ต้องอาบติทุกกฎ . พากเชอได้ໄต่ຄาม គรรนได่ຄามแล้วรังเกียง ทำລົບສຄ່ຽມກັນ ໄມ້ต้องอาบตີ .

ดูรากิกษ์ทึ่งหลาย อนึง พากกิกษ์มุจ้ากินในศาสนานี้ ได้เห็นพากกิกษาคันตกะมีสังวาส ต่างกัน พากเรอกลับได้ความเห็นว่ามีสังวาสมे�อ กัน ครั้นแล้วก็ไม่ได้ถาม จึงทำอิโบสก่าวร์มกัน ไม่ต้อง abaติ . พากเรอได้ได้ถาม ครั้นได้ถามแล้วไม่รังเกียจทำอิโบสก่าวร์มกัน ต้อง abaติทุกกฎ . พากเรอได้ได้ถาม ครั้นได้ถามแล้วไม่รังเกียจ แยกกันทำอิโบสก ไม่ต้อง abaติ .

ดุกรักกิษทึ้งหลาย อนึ่ง พากกิษเข้าถูกในศาลาหนึ่ง ได้เห็นพากกิษเข้าคันตุกะมีสัมภัสสเมอกัน พากเรอกลับได้ความเห็นว่ามีสัมภัสต่างกัน ครัวแล็กก์ไม่ได้ตาม ทำอโนบลอดร่วมกัน ต้องอาบดีทุกกฎ พากเชื่อได้ตาม ครัวไม่ถูกแล้วรังเกียจ แยกกันทำอโนบลอดตัวเองอาบดีทุกกฎ พากเชื่อได้ตาม ครัวไม่ถูกแล้วรังเกียจ ทำอโนบลอดรวมกัน ไม่ต้องอาบดี

ไม่ควรไปไหนในวันอุบัติ

[๒๐๐] ดุกรกิกษ์หึ่งหลาย เมื่อถึงวันอโภสัต ไม่พึงไปจากอาวาสที่มีกิกษ์ครบจำนวน สู่อาวาสที่มีกิกษ์ไม่ครบจำนวน เว้นแต่ไปกับสงฆ์ เว้นแต่มีอันตราย。

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อถึงวันโภสต ไม่พิงไปจากਆหารสึมีภิกษุครบจำนวน สุกิ้นที่มีใช้อวาระ ซึ่งมีภิกษุไม่ครบจำนวน เว้นแต่ไปกับสงฆ์ เว้นแต่มีอันตราย .

ดกรกิษณ์ทั้งหลาย เมื่อก็จะนับในสลด ไม่เพียงไปจากความสาหัสที่มีกิษณ์ครบจำนวน สู่ความสาหัส หรือถ้าที่มีใช่ความสาหัส ซึ่งมีกิษณ์ไม่ครบจำนวน เว้นแต่ไปเก็บลงชุด เว้นแต่มีอันตราย .

คุกรกิษท์ห้วยหลาย เมื่อถึงวันอุปถัมภ์ ไม่พึงไปจากถิ่นที่มีใช้อาวาส ซึ่งมีกิษท์ครบจำนวน สู่อาวาสที่มีกิษท์ไม่ครบจำนวน

สุดท้ายที่มีใช้อาวาส ซึ่งมีกิจยุติไม่ครบจำนวน เว้นแต่ไปกับสมมูล เว้นแต่มีอันตราย .

สู่อาวสหือกิ่นที่มีใช้อาواส ซึ่งมีภิกษุไม่ครบจำนวน เว้นแต่ไปกับสงฆ์ เว้นแต่เมืองตรัย

ดูกรภิกขุทั้งหลาย เมื่อถึงวันอโภสัต ไม่พึงไปจากอาวาส หรือถ้าที่มีใช้อวาส ซึ่งมีภิกขุครบจำนวน สุอาวาสที่มิภิกขุ ไม่ครบจำนวน . . .

สุกินที่มีใช้อาวาส ซึ่งมีกิกน้ำไม่ครบจำนวน . . .

สุอาวาสหรือคืนที่มีอาวาส ซึ่งมีภิกษุไม่ครบจำนวน เว้นแต่ไปกับสงฆ์ เว้นแต่ มีอันตราย

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อถึงวันอุโบสถ ไม่พึงไปจากอาวาสที่มีภิกษุครบจำนวน สู่อาวาส ที่มีภิกษุครบจำนวน ซึ่งเป็นที่อยู่ของพากภิกษุผู้มีสังฆาตต่างกัน เว้นแต่ไปกับลงมห์ เว้นแต่มี อันตราย.

ดูรากิกษทั้งหลาย เมื่อถึงวันอุปโภค ไม่เพิ่งไปจากอาวส์ที่มีกิกษครุณจำนวน สูกินที่ มีใช้อาвл ซึ่งมีกิกษครุณจำนวน อันเป็นที่อยู่ของพวากิกษผู้มีสังวาสต่างกัน เว้นแต่ไปกับสงฆ์ เว้นแต่มีอันตราย.

ดกรกิษณ์ห้วยหลาย เมืองถึงวันอโภสrot ไม่พิงไปจากอาวัลที่มีภิกษุครบจำนวน สู่อาวาล หรือถินที่มีใช้อาวาล ซึ่งมีภิกษุครบจำนวน อันเป็นที่อยู่ของพากภิกษุผู้มีสัจฉาติถูกกัน เว้นแต่ ไปกับสงฆ์ เว้นแต่มีอันตราย .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อถึงวันอโนสด ไม่พึงไปจากถิ่นที่มีใช้อาหาร ซึ่งมีภิกษุครบจำนวน ส่วนอาหารที่มีภิกษุครบจำนวน . . .

สุกินที่มีใช้อาวาส ซึ่งมีกิกขุครบจำนวน . . .

สั่งว่าสัตต์ต่างกัน เว้นแต่ไปกับสงฟ์ เว้นแต่มีอันตราย .

ดูกรกิษณหงส์หลาย เมื่อถึงวันอโ沿途 ไม่พิงไปจากอาวาส หรือถ้าที่มีใช้อวาส ซึ่งมีกิษณครบจำนวน สุอาวาสที่มีกิษณครบจำนวน . . .

สูกินที่มีใช้อาวาส ซึ่งมีภิกษุครบจำนวน . . .

สิ่งที่ขาดไม่ได้ในชีวิตคือความรัก ความเมตตา และความอ่อนโยน ที่จะช่วยให้เราสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุขและมีความหมาย

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อถึงวันอุโบสถ พึงไปจากอาวาสที่มีภิกษุครบจำนวน สู่อาวาส
ซึ่งมีภิกษุครบจำนวน อันเป็นที่อยู่ของพากภิกษุที่มีลัษณะสมอ กัน ที่รู้ว่า เรายานามารจะไปถึง
ในวันนี้ได้ยิ่ง

ดูกรกิษยาทั้งหลาย เมื่อถึงวันอโนبسต พึงไปจากอาวาสที่มีกิษยุครบจำนวน สุกินที่มีใชอาวาส ซึ่งมีกิษยุครบจำนวน . . . .

ส่วนที่สาม ความต้องการของผู้บริโภคในประเทศไทย

ดูกรภิกขกทั้งหลาย เมื่อถึงวันอโนสด พึงไปจากถิ่นที่มีใช้ความชั่วสัก ซึ่งมีภิกขุครบจำนวน
สี่วาราษที่มีภิกขุครบจำนวน . . .

สภาวะสหหรือคืนที่มีช่วงเวลาสั้น ซึ่งมีกิจกรรมจำนวนอันเป็นที่อยู่ของพากกิจที่มีลักษณะเสมอ กัน ที่รู้ว่า เราสามารถจะไปถึงในวันนี้ได้เทiya .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑

ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อถึงวันอุโบสต พึงไปจากอาวาสหรือถิ่นที่มีไข้อาวาส ซึ่งมีกิษช
ครบจำนวน สู่อาวาสที่มีกิษครบจำนวน . . . .

..... สุกินที่มีไข้อาวาส ซึ่งมีกิษครบจำนวน . . . .

..... สุอาวาสหรือถิ่นที่มีไข้อาวาส ซึ่งมีกิษครบจำนวน อันเป็นที่อยู่ของพากกิษผู้มี
สังวาสเสมอ กัน ที่รู้ว่า เราสามารถจะไปถึงในวันนี้ได้ยา .

วัชชนียบุคล ในอุโบสต

[๒๐๑] ดุกรกิษทั้งหลาย กิษไม่พึงสาวดป่าติโมกข ในบริษัทที่มีลักษณะนั้นอยู่ด้วย รูปใด
สาวด ต้อง abaติทุกภู.

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษไม่พึงสาวดป่าติโมกข ในบริษัทที่มีลักษณะนั้นอยู่ด้วย . . . .

..... ที่สามเรนรังน้อยด้วย . . . .

..... ที่สามเรนรังน้อยด้วย . . . .

..... ที่กิษผู้บอกลาสิกขนาดนั้นอยู่ด้วย . . . .

ไม่พึงสาวดป่าติโมกข ในบริษัทที่กิษผู้ต้องอันติมัวตุต นั้นอยู่ด้วย รูปใดสาวด ต้อง
 abaติทุกภู.

ไม่พึงสาวดป่าติโมกข ในบริษัทที่กิษผู้บอกลงมายกเสียฐาน ไม่เห็น abaตินั้นอยู่ด้วย รูปใด
สาวด พึงปรับ abaติตามธรรม .

..... ในบริษัทที่กิษผู้บอกลงมายกเสีย ฐานไม่กระทำดี abaติ นั้นอยู่ด้วย . . . .

ไม่พึงสาวดป่าติโมกข ในบริษัทที่กิษผู้บอกลงมายกเสียฐาน ไม่สละดีนที่ภูริอันลามกนั้น
อยู่ด้วย รูปใดสาวด พึงปรับ abaติตามธรรม .

ไม่พึงสาวดป่าติโมกข ในบริษัทที่บักเทาหกนั้นอยู่ด้วย รูปใดสาวด ต้อง abaติทุกภู.

ไม่พึงสาวดป่าติโมกข ในบริษัทที่คุณลักษณ์เดียร์รีดนั้นอยู่ด้วย . . . .

..... ที่กิษบุชาริดเดียร์รีดนั้นอยู่ด้วย . . . .

..... ที่คุณคล้ายสัตต์คิริจานนั้นอยู่ด้วย . . . .

..... ที่คุณม่ามารดาด้านนั้นอยู่ด้วย . . . .

..... ที่คุณม่ามีด้านนั้นอยู่ด้วย . . . .

..... ที่คุณม่าพระอรหันต์นั้นอยู่ด้วย . . . .

..... ที่คุณประทุร้ายกิษณนั้นอยู่ด้วย . . . .

..... กิษผู้ทำลายลงมานั้นอยู่ด้วย . . . .

..... ที่คุณผู้ทำร้ายพระศาสดาจนถึงหัวพระโลหิตนั้นอยู่ด้วย . . . .

ไม่พึงสาวดป่าติโมกข ในบริษัทที่อุโพติพยัญชนาณนั้นอยู่ด้วย รูปใดสาวด ต้อง abaติทุกภู.

[๒๐๒] ดุกรกิษทั้งหลาย ไม่พึงทำอุโบสต ด้วยการให้ปาริสุทธิ์ดังครัว เว้นแต่
บริษัทยังไม่เลิกไป.

[๒๐๓] ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง ไม่พึงทำอุโบสต ในการมีใช้วันอุโบสต เว้นแต่
วันสังฆสามัคคี.

อุโบสตขันธะ จบ ภานุวารที่ ๓ จบ .

เรื่องในขันธะนี้ ๘๖ เรื่อง

หัวข้อประจำขันธะ

[๒๐๔] เรื่องพากดียรีด ๒. เรื่องพระเจ้าพิมพิสาร ๓. เรื่องพระมนกันนั้นนี ๔. เรื่อง
ประชุมกล่าวธรรม ๕. เรื่องประทับในที่ลับดัง ๖. เรื่องสาวดป่าติโมกขครั้งนั้นทุกวัน ๗. เรื่อง
ทรงอนุญาตให้สาวดป่าติโมกขปักยัลครั้ง ๘. เรื่องสาวดป่าติโมกขในบริษัทเท่าที่มีอยู่ ๙. เรื่อง
สาวดป่าติโมกขแก่กิษผู้พร้อมเพรียงกัน ๑๐. เรื่องทรงอนุญาตสามัคคี ๑๑. เรื่องมัฟทุกจัน-
ซัมมุคทายวัน ๑๒. เรื่องสมมติสีมา ๑๓. เรื่องสมมติสีมาให้กลุ่มกันขนาด ๑๔. เรื่องสมมตินทีปารสีมา
๑๕. เรื่องสาวดป่าติโมกขท่อนบุรีวน ๑๖. เรื่องสมมติโรงอุโบสต ๑๗. โรง ๑๘. เรื่องสมมติ
โรงอุโบสตเล็กกินขนาด ๑๘. เรื่องพากนวะกิษช ๑๙. เรื่องพระนราชาดุที่ ๒๐. เรื่อง
สมมติสีมาให้เป็นแคนไม่อุปุริศาจากไตรจิว ๒๑. เรื่องสมมติสีมาสัจวะสสีมา ก่อน
๒๒. เรื่องถอนสมາนสัจวะสสีมาที่หลัง ๒๓. เรื่องความสีมาที่ไม่ได้สมมติ ๒๔. เรื่องอุทกุเบป
ในแม่น้ำ ๒๕. เรื่องอุทกุเบปในสมหาร ๒๖. เรื่องอุทกุเบปในชาตสระ ๒๗. เรื่องสีมา
ควบเกี่ยว ๒๘. เรื่องสมมติสีมาทับสีมา ๒๙. เรื่องวันอุโบสตมีเท่าไร ๓๐. เรื่องอาการทำ
อุโบสตมีเท่าไร ๓๑. เรื่องป่าติโมกขทุกเหลมเท่าไร ๓๒. เรื่องคนช่วยดูแลพอกพาน
๓๓. เรื่องไม่มีอันตราย ๓๔. เรื่องแสดงธรรม ๓๕. เรื่องความวินัย ๓๖. เรื่องกล่าวคุกคาม
๓๗. เรื่องวิสัชนาวินัย ๓๘. เรื่องกล่าวคุกคามอึกเสียงหนึ่ง ๓๙. เรื่องโจทด้วย abaติ
๔๐. เรื่องทำโอกาส ๔๑. เรื่องค้านกรรมที่ไม่เป็นธรรม ๔๒. เรื่องกิษช ๔-๕ รูปทำความเห็นແย়ং
๔๓. เรื่องแกลังสาวดป่าติโมกขไม่ให้ได้ยิน ๔๔. เรื่องทรงอนุญาตให้พยาบาลสาวด ๔๕. เรื่อง
สาวดป่าติโมกขในบริษัทที่มีคุณลักษณะนั้นอยู่ด้วย ๔๖. เรื่องไม่ได้รับอาสาหนาสาวดป่าติโมกข
๔๗. เรื่องกิษชไม่รู้ในโจรนาวัตคุณคร ๔๘. เรื่องกิษมหากุรุปด้วยกันไม่รู้จักอุโบสตเป็นต้น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวราห ภาค ๑
๔๙. เรื่องสูบไปพอดจะกลับมาทันในวันนั้น ๕๐. เรื่องไม่ยอมไป ๕๑. เรื่องดีตีที่เท่าไรแห่งปีกษ ๕๒. เรื่องกิกษมีเท่าไร ๕๓. เรื่องไปบินตามบ้านไกลทรงอนุญาตให้นอก ๕๔. เรื่องไม่ระลึกไม่ได้ ๕๕. เรื่องโรงอโนบลสก์ ๕๖. เรื่องอาสนะและประทีป ๕๗. เรื่องกิกษไปสู่ทิค ๕๘. เรื่องกิกษรูปอื่นเป็นพหุสูต ๕๙. เรื่องสูบกิกษไปพอดจะกลับมาทันในวันนั้น ๖๐. เรื่องจำพระราห ๖๑. เรื่องทำอโนบลสก์ ๖๒. เรื่องให้ประสุทชี ๖๓. เรื่องทำกรรม ๖๔. เรื่องพากญาติ ๖๕. เรื่องกิกษซึ่งอัดคง ๖๖. เรื่องกิกษ อรุป ๓ อรุป ๒ อรุป ๔ อรุปเดียว ๖๗. เรื่องต้องอาบตี ๖๘. เรื่องแสดงสภาพอาบตี ๖๙. เรื่องกิกษรูปหนึ่งระลึกอาบตีได้ ๗๐. เรื่องลงมือทั้งหมดต้องสภาพอาบตีและสูบส่าย ๗๑. เรื่องไม่รู้ซึ่งอะไรโดยอาบตี ๗๒. เรื่องกิกษพหุสูต ๗๓. เรื่องกิกษามากกว่า มาเท่ากัน และมากอย่าง ๗๔. เรื่องบริษัทยังไม่ทันลูกไปและบางพากลกไปแล้ว ๗๕. เรื่องบริษัทลูกไปหมดแล้ว ๗๖. เรื่องกิกษรู้ ๗๗. เรื่องกิกษสูบส่าย ๗๘. เรื่องกิกษฟืนใจทำด้วยเข้าใจว่าคราว ๗๙. เรื่องกิกษรู้ ได้เห็นและได้ยิน ๘๐. เรื่องกิกษอาคันตุกะกับกิกษเจ้าถิน ๘๑. เรื่องวันຈาตุทธี วันปัณณารสี ๘๒. เรื่องวันปฏิบูรณ์กับวันปัณณารสี ๘๓. เรื่องลิงค์ ๘๔. เรื่องสังวาส ๘๕. เรื่องให้ประสุทชีค้างคราว ๘๖. เรื่องทำอโนบลในการมีใช้ชันอโนบล นอกจากวันสังฆสามัคคี อุทกานที่จำแนกแล้วเหล่านี้ เป็นหัวข้อบอกเรื่อง .

หัวข้อประจำขั้นธุระ จบ .

วัสดุปูนเยียกขันธุระ
เรื่องกิกษห้ายรูป

[๒๐๕] โดยสมัยนั้นแล พะผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ ณ พระเวทวัน อันเป็นสถานที่พระราชทานเหมือนแก่กระเต๊ เขตพระนครราชคฤห์ . ครั้งนั้น พะผู้มีพระภาคยังมิได้ทรงบัญญัติการจำพรรษาแก่กิกษห้ายรูป แต่กิกษห้ายรูปเหล่านี้เที่ยวจาริกไปตลอดฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน . คุณห้ายรูปเจืองเพงโภช ตีเตียน โภนทะนาว่า ไวนพระสมณะเชื้อสายพระภาคยบุตร จึงได้เที่ยวจาริกไปตลอดฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน เหยียบย่างติดชาติอันเขียวสด เบียดเบี้ยนอินทรีย์อย่างหนึ่งซึ่งมีชื่อ ยังสัตว์เล็กๆ จำนวนมากให้ถึงความวอความด้วยแล้ว กิพากปริพากอัญญีเดียร์สี เหล่านี้เป็นผู้ก่อลาภธรรมอันต่าทรม ยังพัก ยังอาศัยอยู่ประจำตอลอดฤดูฝน อนึ่ง ฝุ่นกหเหล่านี้แล้ว ก็ยังทำรังบนยอดไม้ และพักอาศัยอยู่ประจำตอลอดฤดูฝน ส่วนพระสมณะเชื้อสายพระภาคยบุตรเหล่านี้ เที่ยวจาริกไปตลอดฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน เหยียบย่างติดชาติอันเขียวสด เบียดเบี้ยนอินทรีย์อย่างหนึ่งซึ่งมีชื่อ ยังสัตว์เล็กๆ จำนวนมากให้ถึงความวอความด้วย . กิกษห้ายรูปได้ยินคนพากนั้นแห่งเพงโภช ตีเตียน โภนทะนา จึงทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค .

ลำดับนั้น พะผู้มีพระภาคทรงทำธรรมรักษาในพระแทบทุ่นเดี้ยนเค้มูลนั้น ในพระแทบทุ่นเดี้ยน แล้วรับสั่งจะกิกษห้ายรูป คุกริกษห้ายรูป เรายอนญาตให้จำพระราห แรกกิกษนั้น แล้วรับสั่งจะกิกษห้ายรูป คุกริกษห้ายรูป เรายอนญาตให้จำพระราห .

การจำพระราห ๒ อย่าง

[๒๐๖] ครั้งนั้น กิกษห้ายรูปคิดกันว่า พากเราพึงจำพระราหเมื่อไหร่นอก แล้วกราบบุพุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พะผู้มีพระภาครับสั่งว่า คุกริกษห้ายรูป เรายอนญาตให้จำพระราห ในฤดูฝน .

ครั้งนั้น กิกษห้ายรูปคิดกันว่า วันเข้าพระราหมีกิริยานอน จึงกราบบุพุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พะผู้มีพระภาครับสั่งว่า คุกริกษห้ายรูป วันเข้าพระราหนี้มี ๒ คือ ปรุเมิกา วันเข้าพระราหตัน ๑ ปัจฉนิคิกา วันเข้าพระราหหลัง ๑ เมื่อพระจันทร์เพ็ญเสวยฤกษ์อาสาพะหล่่วง ไปแล้ววันหนึ่ง พึงเข้าพระราหตัน เมื่อพระจันทร์เพ็ญเสวยฤกษ์อาสาพะหล่่วงไปแล้วเดือนหนึ่ง พึงเข้าพระราหหลัง คุกริกษห้ายรูป วันเข้าพระราหนี้ ๒ วันเท่านั้นแล .

พระฉัพพัคคិយ์เที่ยวจาริกทุกเวลา

[๒๐๗] กิโดยสมัยนั้นแล พระฉัพพัคคិយ์จำพระราหแล้ว ยังเที่ยวจาริกในระหว่างพระราห . คุณห้ายรูปเจืองเพงโภช ตีเตียน โภนทะนาเช่นนั้นแหล่ว่า ไวนพระสมณะเชื้อสายพระภาคยบุตร จึงได้เที่ยวจาริกตลอดฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน เหยียบย่างติดชาติอันเขียวสด เบียดเบี้ยนอินทรีย์อย่างหนึ่งซึ่งมีชื่อ ยังสัตว์เล็กๆ มีจำนวนมากให้ถึงความวอความด้วยแล้ว กิพากอัญญีเดียร์สี เหล่านี้ เป็นผู้ก่อลาภธรรมอันต่าทรม ยังพัก ยังอาศัยอยู่ประจำตอลอดฤดูฝน อนึ่ง ฝุ่นกหเหล่านี้แล้ว ก็ยังทำรังบนยอดไม้แล้วพักอาศัยอยู่ประจำตอลอดฤดูฝน ส่วนพระสมณะเชื้อสายพระภาคยบุตรเหล่านี้ เที่ยวจาริกตลอดฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน เหยียบย่างติดชาติอันเขียวสด เบียดเบี้ยนอินทรีย์อย่างหนึ่งซึ่งมีชื่อ ยังสัตว์เล็กๆ ซึ่งมีจำนวนมากให้ถึงความวอความด้วย . กิกษห้ายรูปได้ยินคนพากนั้นแห่งเพงโภช ตีเตียน โภนทะนา . บรรดาที่เป็นผู้มักน้อยต่างก็เพงโภช ตีเตียน โภนทะนาว่า ไวนพระฉัพพัคคិយ์จำพระราหแล้ว จึงได้เที่ยวจาริกระหว่างพระราหแล้ว จึงกิกษเหล่านั้นกราบบุพุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค .

ลำดับนั้น พะผู้มีพระภาคทรงทำธรรมรักษาในพระแทบทุ่นเดี้ยนเค้มูลนั้น ในพระแทบทุ่นเดี้ยน แล้วรับสั่งจะกิกษห้ายรูป คุกริกษห้ายรูป กิกษจำพระราห ไม่อยู่ให้ตลอด ๓ เดือนตัน หรือ ๓ เดือนหลัง ไม่พึงหลักไปสู่จาริก รูปใดหลักไป ต้องอาบติดทุกกฎ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

พระนัพพดียไม่จำพรรษา

[๒๐๙] ก็โดยสมัยนั้นแล พระนัพพดียไม่ประสังค์จะจำพรรษา กิกษุทั้งหลาย จึงกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งห้ามว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย กิกษุจะไม่จำพรรษาไม่ได้ รูปได้ไม่จำพรรษา ต้องอาบติดกฐุ .

สมัยต่อมา พระฉัพพดียไม่ประสังค์จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา แกลงล่วงเลยอาวส ไปเสีย . กิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งห้ามว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย กิกษุไม่ประสังค์จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา ไม่พึงแกลงล่วงเลยอาวสไปเสีย รูปได้ล่วงเลยไปเสีย ต้องอาบติดกฐุ .

เลื่อนกาลหน

[๒๑๐] ก็โดยสมัยนั้นแล พระเจ้าพิมพิสาร จอมเสนามาคราช มีพระราชประสังค์ อะทรงเลื่อนกาลหนออกไป จึงทรงส่งทูตไปในสำนักกิกษุทั้งหลายว่า ถ้ากระไร ขอพระคุณเจ้า ทั้งหลายพึงจำพรรษาในชนให้กษัติอันจะมาถึง . กิกษุทั้งหลายจึงกราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย เรายอนุญาตให้คล้อยตามพระเจ้าแผ่นดิน .

เรื่องทรงอนุญาตสัตทานกรณียะ

ทำยกสร้างวิหารเป็นต้นถาวร

[๒๑๑] ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ในพระน珂ราชาคฤห์ ตามพระพุทธาภิรัมย แล้ว เสด็จจากริปไปทางพระน珂ราสวัตถี เสด็จจากริปไปโดยลำดับ ลถึงพระน珂ราสวัตถี . ทราบว่า พระองค์ประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อา Rahman ของอนาคตมิลทิกหมด บนพระน珂ราสวัตถีนั้น .

ก็โดยสมัยนั้นแล uba sagi ขื่ออุเทนได้ให้สร้างวิหารอุทิศต่อสัมโภร์ในโภคลชนบท . เขาได้ส่งทูตไปในสำนักกิกษุทั้งหลายว่า ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายจงมา ข้าพเจ้าประทาน จะถาวรทาน ฟังธรรม และพบเห็นกิกษุทั้งหลาย .

กิกษุทั้งหลายตอบไปอย่างนี้ว่า ท่านอุบาสก พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า กิกษุ จำพรรษา ไม่อยู่ให้ตัดอด ๓ เดือนตัน หรือ ๓ เดือนหลัง ไม่พึงหลอกไปส่งจริก ขออุบาสก อุเทนจงขอช่วยเหล่าที่กิกษุทั้งหลายจำพรรษา ออกพรรษาแล้วจึงจักไปได้ แต่ถ้าท่านจะมี กรณีกิจธุริบดาน จะให้ประดิษฐานวิหารไว้ในสำนักกิกษุเจ้ากิม ในโภคลชนบทนั้นแหลก .

อุบาสกอุเทนจึงเพ่งโทษ ติดเตียน โนพนหน่าว่า ใจนเมื่อเราส่งทูตไปแล้ว พระคุณเจ้า ทั้งหลายจึงได้ไม่มาเล่า เราก็เป็นทายก เป็นผู้ก่อสร้าง เป็นผู้บำรุงสุข .

กิกษุทั้งหลายได้ยินอุบาสกอุเทนเพ่งโทษ ติดเตียน โนพนหนาอยู่ จึงกราบทูลเรื่องนั้น แดพระผู้มีพระภาค .

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมวิถีในพระแทบทุกอย่าง แล้วรับสั่งกะ กิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคล ๗ จำพวกส่งทูตมา เรายอนุญาตให้ไปด้วย สัตทานกรณียะได้ แม่มีอุทิศสัมภัติให้กับสัตตาน ๗ บุคคล ๗ จำพวก คือ กิกษุ กิกษุณี สิกขามانا สามเณร สามเณรี อุบาสก อุบาสิกา ดูกรกิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคล ๗ จำพวกนี้ ส่งทูตมา เรายอนุญาตให้ไปด้วยสัตทานกรณียะได้ แต่เมื่อเขามิส่งมา เราไม่อนุญาต พึงกลับ ใน ๗ วัน .

ดูกรกิกษุทั้งหลาย กิกษุในศาสนานี้ได้ให้สร้างวิหารอุทิศสัมภัติ . ถ้าเข้าส่งทูตไปใน สำนักกิกษุทั้งหลายว่า ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมา ข้าพเจ้าประทานจะถาวรทาน ฟังธรรม และพบเห็นกิกษุทั้งหลาย . เมื่อเขามิส่งทูตมา พึงไปด้วยสัตทานกรณียะได้ แต่เมื่อเขามิส่งมา ก็ไม่เพ่งไป พึงกลับใน ๗ วัน .

ดูกรกิกษุทั้งหลาย อนึ่ง อุบาสกในศาสนานี้ได้ให้สร้างเรือนมุงແเกบเดียวอุทิศสัมภัติ . . . .

- ..... ได้ให้สร้างเรือนชั้น . . . .
- ..... ได้ให้สร้างเรือนโล้น . . . .
- ..... ได้ให้สร้างถ้ำ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างบริเวณ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างชั้ม . . . .
- ..... ได้ให้สร้างโรงฉัน . . . .
- ..... ได้ให้สร้างโรงไฟ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างกับปิยภูมิ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างวังจากภูมิ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างที่จกรรม . . . .
- ..... ได้ให้สร้างโรงจกรรม . . . .
- ..... ได้ให้สร้างบ่อน้ำ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างโรงน้ำ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างเรือนไฟ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างโรงเรือนไฟ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างஸะโนกขนี . . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

- ..... ได้ให้สร้างมณฑป .....
- ..... ได้ให้สร้างอาราม .....
- ..... ได้ให้สร้างอารามวัดๆ .....

ถ้าเขางส่งทุตไปในสำนักกิจทึ่งหลายวัว ขอาราธนาพระคุณเจ้าทึ่งหลายมา ข้าพเจ้า
ประทานจะถวายทาน พึงธรรม และพบเห็นกิจทึ่งหลาย เมื่อเขางส่งทุตมา พึงไปด้วย
ลัตตาหารถียะได้ แต่เมื่อเขามิส่งมาก็ไม่พึงไป พึงกลับใน ๗ วัน.

ดุกรกิจทึ่งหลาย อนึ่ง บุชาสกในศาสนานี้ได้ให้สร้างวิหารอุทิศกิจมหากรุปด้วยกัน .....

- ..... ได้ให้สร้างวิหารอุทิศกิจรูปหนึ่ง .....
- ..... ได้ให้สร้างเรือนมงแباءเดียว .....
- ..... ได้ให้สร้างเรือนชั้น .....
- ..... ได้ให้สร้างเรือนโถน .....
- ..... ได้ให้สร้างถ้ำ .....
- ..... ได้ให้สร้างบริเวณ .....
- ..... ได้ให้สร้างชั้ม .....
- ..... ได้ให้สร้างโถนชั้น .....
- ..... ได้ให้สร้างโถนไฟ .....
- ..... ได้ให้สร้างกับปียกภี .....
- ..... ได้ให้สร้างวังจักภี .....
- ..... ได้ให้สร้างทึ่งกรรม .....
- ..... ได้ให้สร้างโถนจังกรรม .....
- ..... ได้ให้สร้างบอน្តา .....
- ..... ได้ให้สร้างโถนบอน្តา .....
- ..... ได้ให้สร้างเรือนไฟ .....
- ..... ได้ให้สร้างโถนเรือนไฟ .....
- ..... ได้ให้สร้างสาระโนบายนี่ .....
- ..... ได้ให้สร้างมณฑป .....
- ..... ได้ให้สร้างอาราม .....
- ..... ได้ให้สร้างอารามวัดๆ .....

ถ้าเขางส่งทุตไปในสำนักกิจทึ่งหลายวัว ขอาราธนาพระคุณเจ้าทึ่งหลายมา ข้าพเจ้า
ประทานจะถวายทาน พึงธรรม และพบเห็นกิจทึ่งหลาย เมื่อเขางส่งทุตมา พึงไปด้วย
ลัตตาหารถียะได้ แต่เมื่อเขามิส่งมา ก็ไม่พึงไป พึงกลับใน ๗ วัน.

ดุกรกิจทึ่งหลาย ก็บุชาสกในศาสนานี้ได้ให้สร้างวิหารอุทิศกิจญี่สังข์ .....

- ..... อุทิศกิจญี่มหากรุปด้วยกัน .....
- ..... อุทิศกิจญี่รูปหนึ่ง .....
- ..... อุทิศสิกข์มานามากรุปด้วยกัน .....
- ..... อุทิศสิกข์มานารูปหนึ่ง .....
- ..... อุทิศสามเณรมากรูปด้วยกัน .....
- ..... อุทิศสามเณรรูปหนึ่ง .....
- ..... อุทิศสามเณรีมีการรูปด้วยกัน .....
- ..... อุทิศสามเณรรูปหนึ่ง .....
- ..... ได้ให้สร้างเรือนมงแباءเดียว .....
- ..... ได้ให้สร้างเรือนชั้น .....
- ..... ได้ให้สร้างเรือนโถน .....
- ..... ได้ให้สร้างถ้ำ .....
- ..... ได้ให้สร้างบริเวณ .....
- ..... ได้ให้สร้างชัม .....
- ..... ได้ให้สร้างโถนชั้น .....
- ..... ได้ให้สร้างโถนไฟ .....
- ..... ได้ให้สร้างกับปียกภี .....
- ..... ได้ให้สร้างวังจักภี .....
- ..... ได้ให้สร้างทึ่งกรรม .....
- ..... ได้ให้สร้างโถนจังกรรม .....
- ..... ได้ให้สร้างบอน្តา .....
- ..... ได้ให้สร้างโถนบอน្តา .....
- ..... ได้ให้สร้างสาระโนบายนี่ .....
- ..... ได้ให้สร้างมณฑป .....

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

..... ได้ให้สร้างอาราม .....

..... ได้ให้สร้างอารามต่ำ . . . . . ถ้าเขางส่งทุตไปในสำนักกิจทึ้งหลายว่า ขอาราธนา
พระคุณเจ้าทั้งหลายมา ข้าพเจ้าประทานจะถวายทาน ฟังธรรม และพบกิจทึ้งหลาย เมื่อเข้า
ส่งทุตมา พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ แต่เมื่อเข้าไม่ส่งมา ก็ไม่พึงไป พึงกลับใน ๗ วัน.

ดุกรกิจทึ้งหลาย อนึ่ง อาสาภินิศาสนานี้ได้ให้สร้างนิเวศน์เพื่อประโยชน์ตน .....

..... ได้ให้สร้างเรือนนอน .....

..... ได้ให้สร้างโรงเก็บของ .....

..... ได้ให้สร้างร้าน .....

..... ได้ให้สร้างโรงกลม .....

..... ได้ให้สร้างร้านค้า .....

..... ได้ให้สร้างโรงร้านค้า .....

..... ได้ให้สร้างเรือนชั้น .....

..... ได้ให้สร้างเรือนล้อน .....

..... ได้ให้สร้างถ้ำ .....

..... ได้ให้สร้างบวริเวณ .....

..... ได้ให้สร้างชั้ม .....

..... ได้ให้สร้างโรงฉัน .....

..... ได้ให้สร้างโรงไฟ .....

..... ได้ให้สร้างโรงครัว .....

..... ได้ให้สร้างวังจกภี .....

..... ได้ให้สร้างทึ่งกรรม .....

..... ได้ให้สร้างบอน้ำ .....

..... ได้ให้สร้างโรงบอน้ำ .....

..... ได้ให้สร้างเรือนไฟ .....

..... ได้ให้สร้างโรงเรือนไฟ .....

..... ได้ให้สร้างสะไภกขรณี .....

..... ได้ให้สร้างมณฑป .....

..... ได้ให้สร้างอาราม .....

..... ได้ให้สร้างอารามวัดกุ . อนึ่ง จะมีการมองคลากบูรณะ จะมีการมองคลากเชิดกีดี

เข้าเจ็บไข้กีดี จะกล่าวพระสตันตะที่รู้เฉพาะกีดี . ถ้าเขางส่งทุตไปในสำนักกิจทึ้งหลายว่า

ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมา จักได้เรียนพระสุตตันตะนี้ไว้ โดยวิธีที่พระสุตตันตะนี้

จะไม่เสื่อมสูญไปเสีย หรือว่าเขนนกิจหรือกรณียะ อย่างใดอย่างหนึ่งกีดี . ถ้าเขางส่งทุตไป

ในสำนักกิจทึ้งหลายว่า ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมา ข้าพเจ้าประทานจะถวายทาน

ฟังธรรม และพบเห็นกิจทึ้งหลาย . เมื่อเขางส่งทุตมา พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ แต่เมื่อ

เข้าไม่ส่งมา ก็ไม่พึงไป พึงกลับใน ๗ วัน

ดุกรกิจทึ้งหลาย อนึ่ง อาสาภินิศาสนานี้ได้ให้สร้างวิหารอุทิศลงฟ . ถ้าเขางส่งทุต
ไปในสำนักกิจทึ้งหลายว่า ขอาราธนาพระผู้เป็นเจ้าทั้งหลายมา ดิฉันประทานจะถวายทาน
ฟังธรรม และพบเห็นกิจทึ้งหลาย . เมื่อนางส่งทุตมา พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ แต่เมื่อนาง
ไม่ส่งมา ก็ไม่พึงไป พึงกลับใน ๗ วัน.

ดุกรกิจทึ้งหลาย อนึ่ง อาสาภินิศาสนานี้ได้ให้สร้างเรือนมุงແဏบเดียวอุทิศลงฟ . . . .

..... ได้ให้สร้างเรือนชั้น .....

..... ได้ให้สร้างเรือนล้อน .....

..... ได้ให้สร้างถ้ำ .....

..... ได้ให้สร้างบวริเวณ .....

..... ได้ให้สร้างชัม .....

..... ได้ให้สร้างโรงฉัน .....

..... ได้ให้สร้างโรงไฟ .....

..... ได้ให้สร้างกับปิยภี .....

..... ได้ให้สร้างวังจกภี .....

..... ได้ให้สร้างทึ่งกรรม .....

..... ได้ให้สร้างโรงจงกรรม .....

..... ได้ให้สร้างบอน้ำ .....

..... ได้ให้สร้างโรงบอน้ำ .....

..... ได้ให้สร้างเรือนไฟ .....

..... ได้ให้สร้างโรงเรือนไฟ .....

..... ได้ให้สร้างสะไภกขรณี .....

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

..... ได้ให้สร้างมนථ . . .
..... ได้ให้สร้างอาราม . . .
..... ได้ให้สร้างอารามวัตถุ . . . ถ้าเข้าส่งทุตไปในสำนักกิจทึ่งหลายว่า ขอาราธนา
พระคุณเจ้าทึ่งหลายมา ข้าพเจ้าประทานจะถ่ายทาน พึงธรรม และพบเห็นกิจทึ่งหลาย . เมื่อนาง
ส่งทุตมา พึงไปด้วยลัตตาหารถียะได้ แต่เมื่อนางไม่ส่งมา ก็ไม่พึงไป พึงกลับใน ๗ วัน.

ดุกรกิจทึ่งหลาย อนึ่ง อาบสิกาในศาสนาได้ให้สร้างวิหารอุทิศกิจมหากุรุปด้วยกัน . . .

..... อุทิศกิจธูปหนึ่ง . . .
..... อุทิศกิจถีสงฆ์ . . .
..... อุทิศกิจถีมีการรูปด้วยกัน . . .
..... อุทิศกิจถีรูปหนึ่ง . . .
..... อุทิศสิกขามานารูปด้วยกัน . . .
..... อุทิศสามเณรมากรูปด้วยกัน . . .
..... อุทิศสามเณรรูปหนึ่ง . . .
..... อุทิศสามเณรีมากรูปด้วยกัน . . .
..... อุทิศสามเณรรูปหนึ่ง . . .
..... ได้ให้สร้างเรือนมงเกบเดียว . . .
..... ได้ให้สร้างเรือนชั้น . . .
..... ได้ให้สร้างเรือนໄลั่น . . .
..... ได้ให้สร้างถ้ำ . . .
..... ได้ให้สร้างบริเวณ . . .
..... ได้ให้สร้างซัม . . .
..... ได้ให้สร้างโรงฉัน . . .
..... ได้ให้สร้างโรงไฟ . . .
..... ได้ให้สร้างกับปียกถี . . .
..... ได้ให้สร้างวังจกถี . . .
..... ได้ให้สร้างทึ่งกรรม . . .
..... ได้ให้สร้างโรงจกรรม . . .
..... ได้ให้สร้างบอน្តា . . .
..... ได้ให้สร้างโรงบอน្តា . . .
..... ได้ให้สร้างเรือนไฟ . . .
..... ได้ให้สร้างโรงเรือนไฟ . . .
..... ได้ให้สร้างสะโบกขรณี . . .
..... ได้ให้สร้างมนථ . . .
..... ได้ให้สร้างอาราม . . .

* คุณเจ้าทึ่งหลายมา ดิฉันประทานจะถ่ายทาน พึงธรรม และพบเห็นกิจทึ่งหลาย . เมื่อนางส่ง
ทุตมา พึงไปด้วยลัตตาหารถียะได้ แต่เมื่อนางไม่ส่งมา ก็ไม่พึงไป พึงกลับใน ๗ วัน.

ดุกรกิจทึ่งหลาย อนึ่ง อาบสิกาในศาสนาได้ให้สร้างนิเวศน เพื่อประโยชน์ตน . . .

..... ได้ให้สร้างเรือนนอน . . .
..... ได้ให้สร้างโรงเก็บของ . . .
..... ได้ให้สร้างร้าน . . .
..... ได้ให้สร้างโรงกลม . . .
..... ได้ให้สร้างร้านค้า . . .
..... ได้ให้สร้างโรงร้านค้า . . .
..... ได้ให้สร้างเรือนชั้น . . .
..... ได้ให้สร้างเรือนໄลั่น . . .
..... ได้ให้สร้างถ้ำ . . .
..... ได้ให้สร้างบริเวณ . . .
..... ได้ให้สร้างซัม . . .
..... ได้ให้สร้างโรงฉัน . . .
..... ได้ให้สร้างโรงไฟ . . .
..... ได้ให้สร้างกับปียกถี . . .
..... ได้ให้สร้างวังจกถี . . .
..... ได้ให้สร้างทึ่งกรรม . . .
..... ได้ให้สร้างโรงจกรรม . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

- ..... ได้ให้สร้างบ่อน้ำ .....
- ..... ได้ให้สร้างโรงน้ำ .....
- ..... ได้ให้สร้างเรือนไฟ .....
- ..... ได้ให้สร้างโรงเรือนไฟ .....
- ..... ได้ให้สร้างสะโนกรถี .....
- ..... ได้ให้สร้างมณฑป .....
- ..... ได้ให้สร้างาราม .....
- ..... ได้ให้สร้างอารามวัดกุ อันนี้ จะมีการมงคลแก่บุตรก็ตี จะมีการมงคลแก่ธิดา ก็ตี เขา

เจ็บไข้ก็ตี จะกล่าวพราสตันตะที่รู้เงินพะก็ตี . ถ้าเขางส่งทุตไปในสำนักกิกษ์ทั้งหลายว่า ขอ
อา Rahman พราคุณเจ้าทั้งหลายมา จักได้รับเงินพราสตันตะนี้ไว้ โดยวิธีที่พราสตันตะนี้จะไม่เสื่อมสูญ
ไปเสีย หรือว่า เขาเมือง ก็หรือกรณียะอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตี . ถ้าเขางส่งทุตไปในสำนักกิกษ์
ทั้งหลายว่า ขออา Rahman พราคุณเจ้าทั้งหลายมา ดิฉันประทานจะถวายทาน พึงธรรม และพบเห็น
กิกษ์ทั้งหลาย . เมื่อนางส่งทุตมา พึงไปด้วยสัตตاتหารกรณียะได้ แต่เมื่อนางไม่ส่งมา ก็ไม่พึงไป
พึงกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิกษ์ทั้งหลาย ก็กิกษ์ในศาสนานี้ได้ให้สร้างวิหารอุทิศลงมร . . . .

- ..... กิกษ์บุณได้ให้สร้างวิหารอุทิศลงมร . . . .
- ..... สิกขามนาได้ให้สร้างวิหารอุทิศลงมร . . . .
- ..... สามเณรได้ให้สร้างวิหารอุทิศลงมร . . . .
- ..... สามเณรีได้ให้สร้างวิหารอุทิศลงมร . . . .
- ..... อุทิศกิกษ์บุญด้วยกัน . . . .
- ..... อุทิศกิกษ์บุญรูปหนึ่ . . . .
- ..... อุทิศกิกษ์บุณส่งน . . . .
- ..... อุทิศกิกษ์บุณมากรูปด้วยกัน . . . .
- ..... อุทิศกิกษ์บุณรูปหนึ่ . . . .
- ..... อุทิศสิกขามนากรูปด้วยกัน . . . .
- ..... อุทิศสามเณรบุณรูปด้วยกัน . . . .
- ..... อุทิศสามเณรบุณรูปหนึ่ . . . .
- ..... อุทิศสามเณรรูปด้วยกัน . . . .
- ..... อุทิศสามเณรรูปหนึ่ . . . .

ดุกรกิกษ์ทั้งหลาย อันนี้ สามเณรในศาสนานี้ได้ให้สร้างวิหารเพื่อประโยชน์ตน . . . .

- ..... ได้ให้สร้างเรือนแม่เดบเดียว . . . .
- ..... ได้ให้สร้างเรือนชั้น . . . .
- ..... ได้ให้สร้างเรือนโล้น . . . .
- ..... ได้ให้สร้างถ้ำ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างบวีวน . . . .
- ..... ได้ให้สร้างชั้ม . . . .
- ..... ได้ให้สร้างโรงฉัน . . . .
- ..... ได้ให้สร้างโรงไฟ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างกับปียกภี . . . .
- ..... ได้ให้สร้างวังจกภี . . . .
- ..... ได้ให้สร้างทั้งกรม . . . .
- ..... ได้ให้สร้างโรงง่วม . . . .
- ..... ได้ให้สร้างบ่อน้ำ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างโรงบ่อน้ำ . . . .
- ..... ได้ให้สร้างสาระโนกรถี . . . .
- ..... ได้ให้สร้างมณฑป . . . .
- ..... ได้ให้สร้างาราม . . . .

..... ได้ให้สร้างอารามวัดกุ . ถ้านางส่งทุตไปในสำนักกิกษ์ทั้งหลายว่า ขออา Rahman พระ-

* คุณเจ้าทั้งหลายมา ดิฉันประทานจะถวายทาน พึงธรรม และพบเห็นกิกษ์ทั้งหลาย . เมื่อนางส่ง
ทุตมา พึงไปด้วยสัตตاتหารกรณียะได้ แต่เมื่อนางไม่ส่งมา ก็ไม่พึงไป พึงกลับใน ๗ วัน .

ทรงอนุญาตสัตตاتหารกรณียะเพราะสมหธรรมิก ๕

[๒๑] ก็โดยสมัยนั้นแล กิกษ์บุญรูปหนึ่งอาพาธ . เธอได้ส่งทุตไปในสำนักกิกษ์ทั้งหลาย
ว่า กระผมเองอาพาธ ขออา Rahman กิกษ์ทั้งหลายมา กระผมประทานการมาของกิกษ์ทั้งหลาย .
กิกษ์ทั้งหลายยกทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสอนุญาตแก่กิกษ์ทั้งหลายว่า
ดุกรกิกษ์ทั้งหลาย เมื่อสหธรรมิก ๕ แม้มิได้ส่งทุตมา เราย้อนถอยให้ไปด้วยสัตตاتหารกรณียะได้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑

จะต้องกล่าวไปได้เมื่อเขางส่งทุกมา สมหารมิก ก คือ กิบชุ กิบชุณี ลักษณะ สามเณร สามเณรี ดุกรกิบชุทั้งหลาย เมื่อสมหารมิก ก นี้ แม้มิได้ส่งทุกมา เรายอนญาตให้ไปด้วยสัตตากรรมนี้ยังได้ จะต้องกล่าวไปได้เมื่อเขางส่งทุกมา แต่ต้องกลับใน ๗ วัน.

สัตตานกรณียะเนื่องด้วยภิกษุ

๑. ดูกรกิจทั้งหลาย กิจขึ้นในศาสนานี้อาพาธ ถ้าເຮັດວຽກສ່າງທຸກ ໄປໃນສຳນັກກິບມີ
ທັງໝາຍວາ ກະພາແອງอาพาธ ຂອງອາຮານາກິບທັງໝາຍມາ ກະພາປະກາຄາການມາຂອງກິບມີ.
ດູກກິບທັງໝາຍ ແມ່ເມື່ອເຮົມໄດ້ສັງຫຼຸມາ ກີ່ພິງໄປດ້ວຍສັຕກທາກຮົມຍະໄດ້ ຈະຕັ້ງກລ່າໄປໄຍ່
ເມື່ອເຮົວສັງຫຼຸມາ ພຶກໄປດ້ວຍຕົ້ງໃຈວ່າ ຈັກແລງທັກຄືລ້ານກັດ ອິລ້ານປົງກັດ ອິລ້ານແກລ້ນ
ຈັກການກາກາ ຜຣີຈັກພຍາບາລ ແຕ່ຕັ້ງກລັບໃນ ๗ ວັນ .

ดูกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง ความกระสันดั่งเกิดแก่กิจยุ่นศาสนานี้ ถ้าเชื่อจะพึงส่งทุติไปในสำนักกิจยุ่นทั้งหลายว่า ความกระสันดั่งเกิดแก่กรรมแล้ว ขอาราธนา กิษทั้งหลายมา กรรมประทานการมาของกิจยุ่นทั้งหลาย ดูกรกิษทั้งหลาย เม้มีเมือเรอ米ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตดาภรณ์焉ได้ จะต้องกล่าวไปใบเมือเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักรังส์ความกระสัน หรือจักรกิจยุ่นให้ขวยรับสั่ง หรือจักทำธรรมกากาแก่กิจยุ่นนั้น แต่ต้องกลับใน๓วัน.

ดูกรกิษทห้หลาย อนึง ความรำคำญบังกิดขึ้นแก่กิกษในศาสนานี. ถ้าเอจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิกษห้หลายว่า ความรำคำญบังกิดแก่กิกษ ขออาภานกิกษห้หลายมา กระยอมประรอนการมาของกิกษห้หลาย. ดูกรกิษห้หลาย เม้มีเม้อเรอมิได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตากลรยได้ จะต้องกล่าวไปไไเม้อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักบรรเทาความรำคำญหรือจักวันกิกษอื่นให้ช่วยบรรเทา หรือจักทำธรรมกิจแก่กิกษนน แต่ต้องกลับไป๗ วัน.

ดูกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง ความเห็นผิดบังเกิดแก่กิษในศาสนานี้. ถ้าเรอจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิษทั้งหลายว่า ความเห็นผิดบังเกิดแก่กรรม ขอาราธนา กิษทั้งหลายมา กระผม ประรานาการมาของกิษทั้งหลาย. ดูกรกิษทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอ มิได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วย สัตตาหกรณียะได้ จะต้องกล่าวไป เป็นเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักเปลี่ยนความเห็นผิด ข้อกิษทั้งหลาย ให้หายเปลี่ยน หรือจักทำธรรมกากแก่กิษนั้น แต่ต้องกลับไป ๓ วัน.

ดุกรกิษทั้งหลาย อ ning กิกช ในศาสานี้เป็นผู้ต้องครุบติดราบอยู่ปริวาส . ถ้าเรอพึงส่งทูตไปในสำนักกิกษทั้งหลายว่า กระผมเองต้องการราบติดราบอยู่ปริวาส ขออาจารยานกิกษทั้งหลายมา กระผมประทานการมาของกิกษทั้งหลาย . ดุกรกิษทั้งหลาย แม้มีเมื่อเชมีได้ส่งทูตมาก็พึงไปด้วยลัตตากกรณีจะได้ จะต้องกล่าวไปใบเมื่อเชอส่งทูตมา พึงไปด้วยตึงใจว่า จักทำการขันขวยให้ปริวาส จักช่วยสาดหรือจักเป็นคนะประภะ แต่ต้องกลับไปใน ๗ วัน .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อธิบายในศาสนานี้เป็นผู้ควรซักเข้าหาอาบัติดิม ถ้าເຮັດວະພົງສ່ວນທຸກໄປໃນສຳນັກภิกษุทั้งหลายว่า กระຜມເວງເປັນຜູ້ควรซักเข้าหาอาบัติดิມ ขอຈາກຮານກິກຂໍ້ທັງຫລາຍມາ กระຜມປ່າວຄນາກາມານຂອງກິກຂໍ້ທັງຫລາຍ. ดูกรภิกษุทั้งหลาย ແມ່ນເມື່ອເຂົ້າມີໄດ້ສ່ວນທຸມາກີພົງໄປດ້ວຍສັຕິຕາຫກຣັນຍະ ໄດ້ ຈະຕ້ອງກຳລັງໄປໄບເມື່ອເຮັດວະພົງສ່ວນທຸມາ ພົງໄປດ້ວຍຕິ່ງໃຈວ່າ ຈັກທ່າກາຮ່ານຂວາຍຊັກເຫຼົາຫາอาບັດດີມ ຈັກໜ່າຍສົວດ ຮົວ້ອຈັກເປັນຄະປະປະກະ ແຕ່ຕ້ອງກຳລັບໃນ ๗ ວັນ.

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง ภิกษุในศาสนานี้เป็นผู้ความานัต . ถ้าເຮົາຈະພຶງສັງຫຼຸດໄປໃນ
สำນักภิกษุทั้งหลายວ່າ ກະພາມເອງເປັນຜົດຄວາມນັດ ຂອງຮານາກິບທີ່ທັງຫລຸຍາມາ ກະພາມປະການ
ກາມານຂອງທີ່ທັງຫລຸຍາ . ດູກຣິກິບທີ່ທັງຫລຸຍາ ແນ້ນີ້ເອົາມີໄດ້ສັງຫຼຸດມາ ກີ່ພຶງໄປດ້ວຍສັຕກຫຼາກຮົນຍີແດ້
ຈະຕ້ອງກລາວໄປໄໝເນື້ອເຮັດສັງຫຼຸດມາ ພຶງໄປດ້ວຍຕິ່ງຈຳວ່າ ຈັກທໍາການຂວາງຂາຍໃຫ້ມານັດ ຈັກຂວາງສົດ
ຮ້ອງຈັກປັນຄະປະປົກະ ແຕ່ຕ້ອງກລັນໃນ ๗ ວັນ .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง ภิกษุในศาสนานี้เป็นผู้ควรอับพกาน. ถ้าเรื่องจะพึงส่งทุติไปใน
สำนักภิกษุทั้งหลายว่า กระผมเองเป็นผู้ควรอับพกาน ขออาจารย์นาภิกษุทั้งหลายมา กระผมประทานฯ
การมาของภิกษุทั้งหลาย. ดูกรภิกษุทั้งหลาย แม้เมื่อเรอไม่ได้ส่งทุตมมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหกรณียะได้
จะต้องกล่าวไปป้ายเมื่อเรอส่งทุตมมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักทำการขวนขายให้อับพกาน จักช่วยสวัสด
หรือจักเป็นคุณะปรภก. แต่ต้องกลับใน๗ วัน.

ดุกรักกิษทั้งหลาย อนึ่ง สงฆ์เป็นผู้คร่าเพื่อทำการม คือ ตัวชนนี้กรรม นิยกรรม ปัปพาชนี้กรรม ปฏิสารณ์กรรม หรืออกเขปนี้กรรม แก่กิกษในศาสนานี้. ถ้าเรอะจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิกษทั้งหลายว่า สงฆ์เป็นผู้คร่าเพื่อทำการมแก่กรรม ขอาราธนา กิกษทั้งหลาย มา กรรมประรานการมาของกิกษทั้งหลาย. ดุกรักกิษทั้งหลาย แม้เมื่อเรอไม่ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตاتหารกรณีะได้ จะต้องกล่าวไปไไเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า ด้วยวิธีอย่างไรหนอ สงฆ์จึงจะไม่ทำการม หรือพึงน้อมไปเพื่อกรรมสถานแบบ แต่ต้องกลับใน ๗ วัน. อนึ่ง กิกษนั้นได้ถูกสงฆ์ทำการม คือ ตัวชนนี้กรรม นิยกรรม ปัปพาชนี้กรรม ปฏิสารณ์กรรม หรืออกเขปนี้กรรมแล้ว. ถ้าเรอะจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิกษทั้งหลายว่า สงฆ์ได้ทำการมแก่กรรมแล้ว ขอาราธนา กิกษทั้งหลายมา กรรมประรานการมาของกิกษทั้งหลาย. ดุกรักกิษทั้งหลาย แม้เมื่อเรอไม่ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตاتหารกรณีะได้ จะต้องกล่าวไปไไเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า ด้วยวิธีอย่างไรหนอ กิกษนั้นพึงประพฤติชอบ หายเย่อหอย ประพฤติแก้ตัวได้ สงฆ์จะได้รับวันกรรมนั้นเสีย แต่ต้องกลับใน ๗ วัน.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑

สัตตาหกรณียะเนื่องด้วยกิจยานี

๒. ดุกรกิษณ์ทั้งหลาย กิ๊กิษณ์ในศาสนาคริสต์ ถ้าเรอจะพึงส่งทุกๆไปในสำนักกิษณ์ ทั้งหลายว่า ดิฉันเองอาพาธ ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมา ดิฉันประทานการมาของพระคุณเจ้า ดุกรกิษณ์ทั้งหลาย เม้มีเมืองอเมริกาได้ส่งทุกๆมา พึงไปปัดด้วยสัตตานาการณ์ยะได้ จะต้องกล่าวไว้ไป เมื่อเรอส่งทุกๆมา พึงไปปัดด้วยตัวใจว่า จักแสวงหาคิลันภัตต์ คิลันบูร្បากัตต์ คิลันแกลซ์ช จักความอาพาธ หรือจักพยาบาล แต่ต้องกลับใน ๗ วัน.

ดุกรักษาทั้งหลาย อื่น ความกระสันดั่งเกิดแก่กิษณ์ในศาลาหนานี้. ถ้าเรื่องพึงส่งทุติไปในสำนักกิษณ์ทั้งหลายว่า ความกระสันดั่งเกิดแก่ดิฉันแล้ว ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมาดิฉันประทานการมาของพระคุณเจ้า. ดุกรักษาทั้งหลาย เม้มือเรอ米ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตนาคระเนยะ ได้ จะต้องกล่าวไปไถเมื่อเรอสุทุมมา พึงไปด้วยตั้งใจไว้ จักรังษ์บุคคลกระสัน หรือจักรวนกิษณ์อื่นให้ช่วยรับ หรือจักทำธรรมกถา แก่กิษณ์นั้น แต่ต้องกลับใน๑วัน.

ดุกรักกิษทั้งหลาย อนึ่ง ความรำคาญบังเกิดแก่กิษณ์ในศาสนามนี. ถ้าเอօจะพิงส่งหุตไปในสำนักกิษทั้งหลายว่า ความรำคาญบังเกิดแก่ดิฉันแล้ว ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมาดิฉันประทานการมากของพระคุณเจ้า. ดุกรักกิษทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอมีได้ส่งหุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตนาคราโนะได้ จะต้องกล่าวไปไยเมื่อเอօส่งหุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักบรรเทาความรำคาญหรือจักวนกิษอีนให้ฟุ้งบูรพา หรือจักทำธรรมกถาแก่กิษณ์นั้น เผื่อต้องกลับไปใน ๗ วัน.

ดุกรักษาทั้งหลาย อนึ่ง ความเห็นผิดบังเกิดแก่กิจยานในศาสนานี้. ถ้าเรื่องพึงส่งทุตไปในสำนักกิจยานทั้งหลายว่า ความเห็นผิดบังเกิดแก่ฉัน ขอาราธนาพระคณเจ้าทั้งหลายมาตีลับประทานการมาของพระคณเจ้า. ดุกรักษาทั้งหลาย เม้มือเรอ米ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตนาครกโนยะ ได้ จะต้องกล่าวไป ไปเมื่อเรอสุทุมมา พึงไปด้วยตั้งใจไว้ จับเปลี่ยนความเห็นผิดจักงานกิจยานอันให้ช่วยเปลือย หรือจักทำธรรมกถาแก่กิจยานนั้น แต่ต้องกลับใน๗ วัน.

ดุกรกิจทึ้งหลาย อนึ่ง กิจชัติในศาสนานี้เป็นผู้ต้องครุภารติ ความนานัต ถ้าเออ
จะพึงส่งทุติไปในสำนักกิจทึ้งหลายว่า ติดนั้นเองต้องครุภารติ ความนานัต ขอาราธนาพระคุณเจ้า
ทึ้งหลายมา ดิฉันประทานการมาของพระคุณเจ้า. ดุกรกิจทึ้งหลาย แม้เมื่อเรอ米ได้ส่งทุตุมา
ก็พึงไปด้วยสัตตากรณียะ ได้ จะต้องกล่าวไปไวยเมื่อเรอสังทุตุมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักทำการ
นานาขวายให้มานัต แต่ต้องกลับใน๗ วัน.

ดุกรักษาทั้งหลาย อนึ่ง ภิกษุณีในศาสนานี้เป็นผู้ควรเข้าหาอาบดีเดิม . ถ้าເຮັດຈະພິ້ງສົງຫຼຸດໄປໃນສຳນັກກົກຂ້າທັງໝາຍວ່າ ດີລັນເອງເປັນຜູ້ຄວາມຂັ້ນຂ້າພະນັກງານ ຂອງພຣະມະຄູນເຈົ້າທັງໝາຍນາ ດີລັນປະກາດນາກາມຂອງພຣະຄູນເຈົ້າ . ດຸກກົກຂ້າທັງໝາຍ ແມ່ນເນື່ອເຂົມໄດ້ສົງຫຼຸດມາກີ່ພິ້ງໄປດ້ວຍສັຕິທາກກຽນຍະໄດ້ ຈະຕ້ອງກລາວໄປໄຢ່ເນື່ອເຂົມໄດ້ສົງຫຼຸດມາ ພິ້ງໄປດ້ວຍຕົ້ງຈົວ ຈັກທໍາການຂານຂວາຍຂັ້ນຂ້າພະນັກງານ ແຕ່ຕ້ອງກລັນໃນ ۷ ວັນ .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง ภิกษุณีในศาสนาเป็นผู้ควรอัพกาน . ถ้าเรอะจะพึงส่งทุตไปใน
สำนักภิกษุทั้งหลายว่า ดิฉันเองเป็นผู้ควรอัพกาน ขออาสางานพระคณเจ้าทั้งหลายมา ดิฉัน
ประทานการมาของพระคณเจ้า . ดูกรภิกษุทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอ米ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัต堪
* การนี้ยังไหได จะต้องกล่าวไปไหเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักทำการขานขาวให้อัพกาน
แต่ต้องกลับใน ๓ วัน .

ดุกรักษาทั้งหลาย อนึ่ง ลงมือเป็นผู้ใดรับเพื่อทำการรบ คือ ตัวชนนี้กรรม นิยมกรรม ปัพพาชนนี้กรรม ปฏิสารณนี้กรรม หรืออกเขปนี้กรรม แก่กิกษณ์ในศาสนานี้. ถ้าเรอจะพึงส่ง ทตไปในสำนักกิกษ์ทั้งหลายว่า ลงมือเป็นผู้ใดรับเพื่อทำการรบแก่ดิฉัน ขอาราธนาพระคุณเจ้า ทั้งหลายมา ดิฉันประทานการมาของพระคุณเจ้า. ดุกรักษาทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอไม่ได้ส่งทุกมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณ์ยะได้ จะต้องกล่าวไปไไเมื่อเรอส่งทุกมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า ด้วยวิธีอย่าง ไหนอ ลงมือจะไม่ทำการรบ หรือพึงน้อมไปเพื่อกรรมสถานเบา แต่ต้องกลับใน๗ วัน. อนึ่ง กิกษณ์นี่นั้นได้ถูกลงโทษทำการรบ คือ ตัวชนนี้กรรม นิยมกรรม ปัพพาชนนี้กรรม ปฏิสารณนี้กรรม หรือ ออกเขปนี้กรรมแล้ว. ถ้าเรอจะพึงส่งทุกไปในสำนักกิกษ์ทั้งหลายว่า ลงมือได้ทำการรบแก่ดิฉันแล้ว ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมา ดิฉันประทานการมาของพระคุณเจ้า. ดุกรักษาทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอไม่ได้ส่งทุกมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณ์ยะได้ จะต้องกล่าวไปไไเมื่อเรอส่งทุกมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า ด้วยวิธีอย่าง ไหน กิกษณ์นี่นั้นพึงประพฤติชอบ หายเยื่อหนัง ประพฤติ แก้ตัวได้ ลงมือจะได้รับวังกรรมนั้นเสีย แต่ต้องกลับใน๗ วัน.

สัตว์ทางการนิยมเนื่องตัวยังสึกหามาก

๓. ดูกรกิษท์ห้วยหลาย กีสิกข์มานาในศาสนานี้อ้าพาร. ถ้าเรอะจะพึงส่งทุตไปในสำนัก กิษท์ห้วยหลายว่า ดิฉันเองอาพาธ ขอาราธนาพระคุณเจ้าห้วยหลายมา ดิฉันประทานการมาของ พระคุณเจ้า. ดูกรกิษท์ห้วยหลาย แม้มีเมื่อเรื่องมีได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยลัตตาหารณียะได้ จะต้อง กล่าวไปไยก็เมื่อเรื่องทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจไว้ จักแสวงหาคิลานภัตต คิลานปัช្យากภัต คิลานแก้วชั้น จักความอាមาน หรือจักพยานลาจ แต่ต้องกลับไปใน ๗ วัน.

ดกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง ความกระสันดังเกิดแก่สิกขามานาในกาลนานี . . .

..... ความรำคาญบังเกิด .....

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

..... ความเห็นผิดบังเกิด .....

..... สิกขางานสิกขามاناในศาสนานี้กำเริบ . ถ้าเรอจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิษทั้งหลายว่า สิกขางานเดิมแล้ว ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมา ดิฉันประทานการมาของพระคุณเจ้า . ดุกรกิษทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอไม่ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไパイเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักทำการขวนขวยให้สมາทนสิกขาแต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง สิกขามاناในศาสนานี้เป็นผู้ไครจะอุปสมบท . ถ้าเรอจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิษทั้งหลายว่า ดิฉันเองไครจะอุปสมบท ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมา ดิฉันประทานการมาของกิษทั้งหลาย . ดุกรกิษทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอไม่ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไパイเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักทำการขวนขวยให้อุปสมบท จักช่วยสาดหรือจักเป็นຄณะบุรุษ แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

สัตตาหารณียะเนื่องด้วยสามเณร

๔. ดุกรกิษทั้งหลาย ก็สามเณรในศาสนานี้อาพาธ . ถ้าเรอจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิษทั้งหลายว่า กระเพราเงอะอาพาธ ขอาราธนาภิกษุทั้งหลายมา กระเพราประทานการมาของกิษทั้งหลาย . ดุกรกิษทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอไม่ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไパイเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักแสวงหาคิลานภัต คิลานปัจ្យากภัต คิลันแกสัช จักถามอาการ หรือจักพยาบาล แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง กรรมการสันบังเกิดแก่สามเณรในศาสนานี้ .....

..... ความรำคาญบังเกิด .....

..... ความเห็นผิดบังเกิด .....

สามเณรเป็นผู้ไครจะสามปี . ถ้าเรอจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิษทั้งหลายว่า กระเพราองไครจะสามปี ขอาราธนาภิกษุทั้งหลายมา กระเพราประทานการมาของกิษทั้งหลาย ดุกรกิษทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอไม่ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไパイเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักทำการขวนขวย ให้อุปสมบท จักช่วยสาด หรือจักเป็นຄະบุรุษ แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง สามเณรในศาสนานี้เป็นผู้ไครจะอุปสมบท . ถ้าเรอจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิษทั้งหลายว่า กระเพราองไครจะอุปสมบท ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมา กระเพราประทานการมาของกิษทั้งหลาย . ดุกรกิษทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอไม่ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไパイเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักทำการขวนขวย ให้อุปสมบท จักช่วยสาด หรือจักเป็นຄະบุรุษ แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

สัตตาหารณียะเนื่องด้วยสามเณร

๕. ดุกรกิษทั้งหลาย ก็สามเณรในศาสนานี้อาพาธ . ถ้าเรอจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิษทั้งหลายว่า ดิฉันเองอาพาธ ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมา ดิฉันประทานการมาของพระคุณเจ้า . ดุกรกิษทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอไม่ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไパイเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักแสวงหาคิลานภัต คิลานปัจ្យากภัต คิลันแกสัช จักถามอาการ หรือจักพยาบาล แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง กรรมการสันบังเกิดแก่สามเณรในศาสนานี้ .....

..... ความรำคาญบังเกิด .....

..... ความเห็นผิดบังเกิด .....

..... สามเณรเป็นผู้ไครจะสามปี .....

สามเณรเป็นผู้ไครจะสมາทนสิกขा . ถ้าเรอจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิษทั้งหลายว่า ดิฉันเองไครจะสมາทนสิกขា ขอาราธนาพระคุณเจ้าทั้งหลายมา ดิฉันประทานการมาของพระคุณเจ้า . ดุกรกิษทั้งหลาย แม้มีเมื่อเรอไม่ได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไパイเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักทำการขวนขวยให้สมາทนสิกขा แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

[๒๑๒] ก็โดยสมัยนั้นแล กรรมการของกิษรูปหนึ่งได้ป่วยไข้ . นางส่งทุตไปในสำนักกิษผู้เป็นบุตรว่า ดิฉันเองป่วยไข้ ดิฉันประทานการมาของบุตร จึงกิษนั้นได้ดำเนินว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า เมื่อบุคคล ๗ จำพวกส่งทุตมา ไปด้วยสัตตาหารณียะได้ แต่เมื่อเขามีส่งทุตมา จะไปไม่ได้ สำหรับสหธรรมิก ๔ แม้มีได้ส่งทุตมา ก็ไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไパイเมื่อเรอส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักทำการขวนขวย ให้สมາทนสิกขा แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ก็โดยสมัยนั้นแล กรรมการของกิษรูปหนึ่งได้ป่วยไข้ . นางส่งทุตไปในสำนักกิษผู้เป็นบุตรว่า ดิฉันเองป่วยไข้ ดิฉันประทานการมาของบุตร จึงกิษนั้นได้ดำเนินว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า ดุกรกิษทั้งหลาย แม่บุคคล ๗ จำพวก แม้มีได้ส่งทุตมา เรา อนุญาตให้ไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไパイเมื่อเรอส่งทุตมา บุคคล ๗ จำพวก คือ กิษ กิษลี สิกขามانا สามเณร สามเณรี กรรมการและบิดา ดุกรกิษทั้งหลาย เมื่อบุคคล ๗ จำพวกนี้ แม้มีได้ส่งทุตมา เราอนุญาตให้ไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไパイเมื่อเรอส่งทุตมา แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิษทั้งหลาย ก็กรรมการของกิษในศาสนานี้ป่วยไข้ . ถ้าเขจะพึงส่งทุตไปในสำนักกิษ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

ผู้เป็นบุตรร่วา ดีฉันเองป่วยไข้ ขอนบตรของดีฉันจงมา ดีฉันประทานการมาของบุตร . ดุกรกิษช
ทั้งหลาย แม้มื่อนามมิได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไyi เมื่อนาง
ส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักแสวงหาคิลานภัต คิลานป្រោកภัต คิลานແກສ៉ី จักถามอาการ
หรือจักษพยาบาล แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิษชทั้งหลาย อนึ่ง บิดาของกิษชในศาสนานี้ป่วยไข้ . ถ้าเขจะพึงส่งทุตไปในสำนัก
กิษชพุ่นบุตรร่วา ฉันเองป่วยไข้ ขอนบตรของฉันจงมา ฉันประทานการมาของบุตร . ดุกรกิษช
ทั้งหลาย แม้มื่อเขมิได้ส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ จะต้องกล่าวไปไyi เมื่อเข^{๒๓๓}
ส่งทุตมา พึงไปด้วยตั้งใจว่า จักแสวงหาคิลานภัต คิลานป្រោកภัต คิลานແກສ៉ី จักถามอาการ
หรือจักษพยาบาล แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิษชทั้งหลาย อนึ่ง พิชัยน้องชายของกิษชในศาสนานี้ป่วยไข้ . ถ้าเขจะพึงส่งทุต
ไปในสำนักกิษชผู้พิชัยน้องชายว่า กระผมเองป่วยไข้ ขอพิชัยน้องชายของกระผมจะลงมา กระผม
ประทานการมาของพิชัยน้องชาย . ดุกรกิษชทั้งหลาย เมื่อเขส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ แต่เมื่อ
เขไม่ส่งทุตมา ก็ไม่พึงไป แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิษชทั้งหลาย อนึ่ง พิหัญน้องหญิงของกิษชในศาสนานี้ป่วยไข้ . ถ้าเขจะพึงส่ง
ทุตไปในสำนักกิษชว่า ดิฉันเองป่วยไข้ ขอพิหัญน้องชายของดีฉันจงมา ดีฉันประทานการมา
ของพิหัญน้องชาย . ดุกรกิษชทั้งหลาย เมื่อเขส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ แต่เมื่อ
เขไม่ส่งทุตมา ก็ไม่พึงไป แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิษชทั้งหลาย อนึ่ง ญาติของกิษชในศาสนานี้ป่วยไข้ . ถ้าเขจะพึงส่งทุตไปใน
สำนักกิษชว่า กระผมเองป่วยไข้ ขอพระคุณเจ้าลงมา กระผมประทานการมาของพระคุณเจ้า . ดุกรกิษช
ทั้งหลาย เมื่อเขส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ แต่เมื่อเขไม่ส่ง
ทุตมา ก็ไม่พึงไป แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ดุกรกิษชทั้งหลาย อนึ่ง บุรุษผู้ภักดีตอกิษชในศาสนานี้ป่วยไข้ . ถ้าเขจะพึงส่งทุตไปใน
สำนักกิษชว่า กระผมเองป่วยไข้ ขออาราธนาภิกษชทั้งหลายมา กระผมประทานการมาของกิษช
ทั้งหลาย . ดุกรกิษชทั้งหลาย เมื่อเขส่งทุตมา ก็พึงไปด้วยสัตตาหารณียะได้ แต่เมื่อเขไม่ส่ง
ทุตมา ก็ไม่พึงไป แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

ทรงอนุญาตสัตตาหารณียะเพราภกิจของสงฆ์

[๒๓๓] ก็โดยสมัยนั้นแล มหาวิหารของสงฆ์ชำราดลง อุบาสกคนหนึ่งได้ให้ตัดเครื่อง
หพผลสมภาระไว้ในปา . เขาส่งทุตไปในสำนักกิษชทั้งหลายว่า ถ้าพระคุณเจ้าทั้งหลาย จะพึงขน
เครื่องหพผลสมภาระนั้นไปได้ กระผมขอถวายเครื่องหพผลสมภาระนั้น . กิษชทั้งหลายทราบทูล
เรื่องนั้นแล่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสอนญาตแก่กิษชทั้งหลายว่า ดุกรกิษชทั้งหลาย
เราอนุญาตให้ไปได้เพราภกิจของสงฆ์ แต่ต้องกลับใน ๗ วัน .

เรื่องทรงอนุญาตสัตตาหารณียะ จบ .

วัสดาวาสภานวารที่ ๑ จบ

อันตรายของกิษชผู้จำพรหมา

กุลสัตว์ร้ายเบียดเบียนเป็นต้น

[๒๓๔] ก็โดยสมัยนั้นแล กิษชทั้งหลายจำพรหมาในอาสาแห่งหนึ่งในโภคลชนบท ถูก
เหล่าสัตว์ร้ายเบียดเบียน มันจับเอาไปได้บ้าง หนึ่นันรอดมาได้บ้าง . กิษชทั้งหลายทราบทูลเรื่อง
นั้นแล่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษชทั้งหลาย ว่าดังนี้ :-

ดุกรกิษชทั้งหลาย ก็กิษชทั้งหลายในศาสนานี้จำพรหมาแล้วกุลสัตว์ร้ายเบียดเบียน มัน
จับเอาไปได้บ้าง หนึ่นันรอดมาได้บ้าง . พากເຮືອພຶງໜີກໄປດ້ວຍຄວາມສຳຄັນວ່າ นັ້ນແລ້ວ
ມີຕົວຈຳຕົວຫຼັບຕົວຫຼັກ .

ดุกรกิษชทั้งหลาย อนึ่ง กิษชทั้งหลายในศาสนานี้จำพรหมาแล้ว ถูกุลสัตว์ร้ายเบียดเบียน มัน
ຂັບກັດເຈົ້າบ้าง หนີມັນຮອດມາได้บ้าง . พากເຮືອພຶງໜີກໄປດ້ວຍຄວາມສຳຄັນວ່າ ນັ້ນແລ້ວ
ມີຕົວຈຳຕົວຫຼັບຕົວຫຼັກ .

ดุกรกิษชทั้งหลาย อนึ่ง กิษชทั้งหลายในศาสนานี้จำพรหมาแล้ว ถูกົງເບີຍດເບີຍນ ມັນ
ປັບນັງ ຮູມຕື່ບັງ . พากເຮືອພຶງໜີກໄປດ້ວຍສຳຄັນວ່າ ນັ້ນແລ້ວ
ມີຕົວຈຳຕົວຫຼັບຕົວຫຼັກ .

ดุกรกิษชทั้งหลาย อนึ่ง กิษชทั้งหลายในศาสนานี้จำพรหมาแล้ว ถูกົງພົກປົກປົກຈະບົກ
ມັນຂັ້າສິ້ນບັງ ພາເຈົ້າໄປບັງ . พากເຮືອພຶງໜີກໄປດ້ວຍສຳຄັນວ່າ ນັ້ນແລ້ວ
ມີຕົວຈຳຕົວຫຼັບຕົວຫຼັກ .

ดุกรกิษชทั้งหลาย อนึ่ง เมื่อกิษชทั้งหลายในศาสนานี้จำพรหมาแล้ว หมຸນບັນປະສົບ
ອັດຕືກຍ . กิษชทั้งหลายຈຳນາກດ້ວຍບິນທາບາຕ . พากເຮືອພຶງໜີກໄປດ້ວຍສຳຄັນວ່າ ນັ້ນແລ້ວ
ມີຕົວຈຳຕົວຫຼັບຕົວຫຼັກ .

ดุกรกิษชทั้งหลาย อนึ่ง เมื่อกิษชทั้งหลายในศาสนานี้จำพรหมาแล้ว ເສນາສະຖຸກໄພໄໝ້ .
กิษชทั้งหลายເດືອດຮອນດ້ວຍເສນາສະນ . พากເຮືອພຶງໜີກໄປດ້ວຍສຳຄັນວ່າ ນັ້ນແລ້ວ
ມີຕົວຈຳຕົວຫຼັບຕົວຫຼັກ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๙ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

ดุกรักษาทั้งหลาย อนึ่ง เมื่อกิษทั้งหลายในศาสนานี้จำพรรษาแล้ว หมูบ้านประสมอทกภัย ภิกษุทั้งหลายจำนวนด้วยบิณฑบาต พากເຮືອພິ່ງຫລືກໄປດ້ວຍສຳຄັນວ່າ ນັ້ນແລ້ວຕ່າງ

ມີມີຕ້ອງຈຳບັດ ແຕ່ພຣະນາຂາດ .

ดุกรักษาทั้งหลาย อนື່ງ ເນື້ອກິທຸກທັງຫຼາຍໃນศาสนานี้จำพรรษาแล้ว ເສນາສະຖຸກ ນັ້ນທຸມ ອິກິທຸກທັງຫຼາຍເດືອດຮອນດ້ວຍເສນາສະນະ ພາກເຮືອພິ່ງຫລືກໄປດ້ວຍສຳຄັນວ່າ ນັ້ນແລ້ວຕ່າງ

ມີມີຕ້ອງຈຳບັດ ແຕ່ພຣະນາຂາດ .

[๒๑๕] ກີໂໂດສມັຍນັ້ນແລ ເນື້ອກິທຸກທັງຫຼາຍຈຳປຣະນາໃນອວາສແໜ່ງໜຶ່ງ ຂ້າບ້ານ ອພຍພໄປພຣະພາກໂຈຮວຍ . ອິກິທຸກທັງຫຼາຍການບ່າຍທຸລເວື່ອນັ້ນແດ່ພຣະຜູມີພຣະກາດ . ພຣະຜູມີພຣະກາດ ຮັບສັ່ງວ່າ ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ ເຮົອນຸ່າຕີໃຫ້ໄປຕ່າມຂ້າບ້ານ . ຂ້າບ້ານແຍກກັນເປັນສອງພາກ . ອິກິທຸກທັງຫຼາຍການບ່າຍທຸລເວື່ອນັ້ນແດ່ພຣະຜູມີພຣະກາດ . ພຣະຜູມີພຣະກາດຮັບສັ່ງວ່າ ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ ເຮົອນຸ່າຕີໃຫ້ໄປຕ່າມຂ້າບ້ານທີ່ນັກກວ່າ . ຂ້າບ້ານທີ່ນັກກວ່າເປັນຜູ້ໄມ້ມີຄົກທ່າ ໃນເລື່ອມໄສ . ອິກິທຸກທັງຫຼາຍການບ່າຍທຸລເວື່ອນັ້ນແດ່ພຣະພູທເຈົ້າ . ພຣະຜູມີພຣະກາດຮັບສັ່ງວ່າ ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ ເຮົອນຸ່າຕີໃຫ້ໄປຕ່າມຂ້າບ້ານທີ່ມີຄົກທ່າເລື່ອມໄສ .

[๒๑๖] ກີໂໂດສມັຍນັ້ນແລ ອິກິທຸກທັງຫຼາຍຈຳປຣະນາໃນອວາສແໜ່ງໜຶ່ງໃນໂກຄລ່ານນທ ໄນໄດ້ໂກຂ້ານາຫາຮັນເຕົර້າໝອງຫົວປະຄົດ ບຣິນຸຽດຕໍາມຕ້ອງການ ຈຶ່ງການບ່າຍທຸລເວື່ອນັ້ນແດ່ພຣະຜູມີພຣະກາດ . ພຣະຜູມີພຣະກາດຮັບສັ່ງກິທຸກທັງຫຼາຍ ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ ອິກິທຸກທັງຫຼາຍໃນศาสนานີ້ຈຳປຣະນາແລ້ວ ໄນໄດ້ໂກຂ້ານາຫາຮັນເຕົ

ເຕົຮ້າໝອງຫົວປະຄົດ ບຣິນຸຽດຕໍາມຕ້ອງການ . ພາກເຮືອພິ່ງຫລືກໄປດ້ວຍສຳຄັນວ່າ ນັ້ນແລ້ວຕ່າງ

ມີມີຕ້ອງຈຳບັດ ແຕ່ພຣະນາຂາດ .

ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ อนື່ງ ອິກິທຸກທັງຫຼາຍໃນศาสนานີ້ຈຳປຣະນາແລ້ວ ໄດ້ໂກຂ້ານາຫາຮັນເຕົ

ເຕົຮ້າໝອງຫົວປະຄົດ ບຣິນຸຽດຕໍາມຕ້ອງການ ແລະ ໄດ້ໂກຂ້ານາຫາຮັນເປັນທີ່ສນາຍ ໄດ້ໄມ້ໄດ້ເກສັ້ນ

ອັນເປັນທີ່ສນາຍ ພາກເຮືອພິ່ງຫລືກໄປດ້ວຍສຳຄັນວ່າ ນັ້ນແລ້ວຕ່າງ ໄນໄດ້ມີຕ້ອງຈຳບັດ ແຕ່ພຣະນາຂາດ .

ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ อนື່ງ ອິກິທຸກທັງຫຼາຍໃນศาสนานີ້ຈຳປຣະນາແລ້ວ ໄດ້ໂກຂ້ານາຫາຮັນເຕົ

ເຕົຮ້າໝອງຫົວປະຄົດ ບຣິນຸຽດຕໍາມຕ້ອງການ ໄດ້ໂກຂ້ານາຫາຮັນເປັນທີ່ສນາຍ ໄດ້ເກສັ້ນອັນເປັນທີ່ສນາຍ

ແຕ່ໄມ້ໄດ້ອຳປັງຢູ່ກີ່ສົມຄວາ ພາກເຮືອພິ່ງຫລືກໄປດ້ວຍສຳຄັນວ່າ ນັ້ນແລ້ວຕ່າງ

ມີມີຕ້ອງຈຳບັດ ແຕ່ພຣະນາຂາດ .

ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ อนື່ງ ອິກິທຸກໃນศาสนานີ້ຈຳປຣະນາແລ້ວ ສຕັບມືນຕໍ່ວ່າ ຂອທ່ານຈົມາ

ເຄີດເຈົ້າ ດີ່ນຈະຄາຍ ເນີນ ທອງ ນາ ສວນ ພ່ອໂຄ ແມ່ໂຄ ທາສ ທາສີ ແກ່ທ່ານ ຈະຍກລູກສາໄຫ້

ເປັນກາຮ່າຍຂອງທ່ານ ດີ່ນຈະຍອມເປັນກາຮ່າຍຂອງທ່ານ ພຣະຜູມີຈະນີ້ນີ້ ຈະນຳສຕັບມືນໄທ້ເປັນ

ກາຮ່າຍຂອງທ່ານ . ໃນເຮືອນັ້ນ ຄ້າອິກິທຸກຈະຄືດອ່າງນີ້ວ່າ ພຣະຜູມີພຣະກາດຕັກສ່ວ່າ ຈິຕເປັນຫົມໝາດີ

ກລັນກລອກເຮົວນັກ ສັກໜ່ອຍຈະເປັນອັນຕ່າງແກ່ພຣ່າມຈົກສ່ວ່າ ເກົ່າໄດ້ ພິ່ງຫລືກໄປເສີຍ ໄນໄດ້

ມີມີຕ້ອງຈຳບັດ ແຕ່ພຣະນາຂາດ .

ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ อนື່ງ ອິກິທຸກໃນศาสนานີ້ຈຳປຣະນາແລ້ວ ໜີ້ງແພດຍານີມນົດ . . . .

ຫີ້ງສາວ ເຫຼືນີມນົດ . . . . ບັນເຫາກົນມົນຕໍ່ . . . . ພາກຢູ່ຕິນມົນຕໍ່ . . . . ພຣະກາທັງຫຼາຍນີມນົດ . . . .

. . . .

ພວກນັກເລັງນີມນົດຕໍ່ວ່າ ຂອທ່ານມາເຄີດ ຂອງບັນ ພວກຂ້າພະເຈົ້າຈົກລວງ ເນີນ ທອງ ນາ ສວນ ພ່ອໂຄ

ແມ່ໂຄ ທາສ ທາສີ ແກ່ທ່ານ ຈະຍກລູກສາໄຫ້ເປັນກາຮ່າຍທ່ານ ພຣະຈະນຳນີ້ນີ້ໄທ້ເປັນກາຮ່າຍ

ຂອງທ່ານ . ໃນເຮືອນັ້ນ ຄ້າອິກິທຸກຈະຄືດອ່າງນີ້ວ່າ ພຣະຜູມີພຣະກາດຕັກສ່ວ່າ ຈິຕເປັນຫົມໝາດີ

ກລັນກລອກເຮົວນັກ ສັກໜ່ອຍຈະເປັນອັນຕ່າງແກ່ພຣ່າມຈົກສ່ວ່າ ເກົ່າໄດ້ ພິ່ງຫລືກໄປເສີຍ ໄນໄດ້

ມີມີຕ້ອງຈຳບັດ ແຕ່ພຣະນາຂາດ .

ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ อนື່ງ ອິກິທຸກໃນศาสนานີ້ຈຳປຣະນາແລ້ວ ໜີ້ງມາກຸປ່າດ້ວຍກັນ

ກຳລັງຕະເກີກຕະກາຍເພື່ອທຳລາຍສົງ . ໃນເຮືອນັ້ນ ຄ້າອິກິທຸກຈະຄືດອ່າງນີ້ວ່າ ພຣະຜູມີພຣະກາດ

ຕັກສ່ວ່າ ກາຮ່າຍສົງເປັນກາຮ່າຍທຸກນັກ ເນື້ອເຮົາຍຝ່ອພ້ອມໜ້າ ສົງໂປ່າແຕກກັນແລຍ

ພິ່ງຫລືກໄປເສີຍ ໄນໄດ້ມີຕ້ອງຈຳບັດ ແຕ່ພຣະນາຂາດ .

ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ อนື່ງ ອິກິທຸກໃນศาสนานີ້ຈຳປຣະນາແລ້ວ ໄດ້ສັບຂ່າວ່າ ອິກິທຸກມາກຸປ່າດ້ວຍ

ກິທຸກນຸ່າຕົກຕະກາຍເພື່ອທຳລາຍສົງ . ໃນເຮືອນັ້ນ ຄ້າອິກິທຸກຈະຄືດອ່າງນີ້ວ່າ ພຣະຜູມີພຣະກາດ

ຕັກສ່ວ່າ ກາຮ່າຍສົງເປັນກາຮ່າຍທຸກນັກ ເນື້ອເຮົາຍຝ່ອພ້ອມໜ້າ ສົງໂປ່າແຕກກັນແລຍ

ພິ່ງຫລືກໄປເສີຍ ໄນໄດ້ມີຕ້ອງຈຳບັດ ແຕ່ພຣະນາຂາດ .

ດຸກຮັກກິທຸກທັງຫຼາຍ อนື່ງ ອິກິທຸກໃນศาสนานີ້ຈຳປຣະນາແລ້ວ ໄດ້ສັບຂ່າວ່າ ໃນອວາສຊື່ອໂນ້ນ

ກິທຸກນຸ່າຕົກຕະກາຍເພື່ອທຳລາຍສົງ . ໃນເຮືອນັ້ນ ຄ້າອິກິທຸກຈະຄືດອ່າງນີ້ວ່າ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวราค ภาค ๑
กิกขุเหล่านี้ล้วนเป็นมิตรของเราราจกิจก้าวกล่าวพากเรอว่า อาฐีสั่งหลาย พระผู้มีพระภาค
ตรัสว่า การทำลายสงฆ์เป็นกรรมหนักนัก พากท่านอย่าพอยทำลายสงฆ์เลย ดังนี้ พากเรอ
จักตาม จักเชือฟังคำของเรา จักเงยโสตลงสั๊บ พึงหลีกไปเสีย ไม่ต้องอาบตี แต่พระรา
ชาด.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้จำพรรษาแล้ว ได้สั่นข่าวว่า ในอาวาส
ชื่อนี้ กิกขุมากรูปด้วยกัน กำลังตะเกียกตะกายเพื่อทำลายสงฆ์. ในเรื่องนั้น ถ้ากิกขุจะคิด
อย่างนี้ว่า กิกขุเหล่านี้ไม่ใช่มิตรของเรายัง แต่กิกขุที่เป็นมิตรของกิกขุเหล่านี้ เป็นมิตร
กับเรา เราจักบอกกับกิกขุเหล่านี้ กิกขุที่เรงานอกล้วนนี้ จักว่ากล่าวพากเรอว่า อาฐี
ทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคตรัสว่า การทำลายสงฆ์เป็นกรรมหนักนัก พากท่านอย่าพอยทำลาย
สงฆ์เลย ดังนี้ พากเรอจักตาม จักเชือฟังคำของเรา จักเงยโสตลงสั๊บ พึงหลีกไปเสีย
ไม่ต้องอาบตี แต่พระราชาด.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้จำพรรษาแล้ว ได้สั่นข่าวว่า ในอาวาสชื่อโน้น
กิกขุมากรูปด้วยกัน ได้ทำลายสงฆ์แล้ว. ในเรื่องนั้น ถ้ากิกขุจะคิดอย่างนี้ว่า กิกขุเหล่านี้มีใช
มิตรของเรายัง แต่กิกขุที่เป็นมิตรของกิกขุเหล่านี้เป็นมิตรกับเรา เราจักบอกกิกขุเหล่านี้
กิกขุที่เรงานอกล้วนนี้ จักว่ากล่าวพากเรอว่า อาฐีสั่งหลาย พระผู้มีพระภาคตรัสว่า การทำลาย
สงฆ์เป็นกรรมหนักนัก พากท่านอย่าพอยทำลายสงฆ์เลย ดังนี้ พากเรอจักตาม จักเชือฟัง
คำของเรา จักเงยโสตลงสั๊บ พึงหลีกไปเสีย ไม่ต้องอาบตี แต่พระราชาด.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้จำพรรษาแล้ว ได้สั่นข่าวว่า ในอาวาสชื่อโน้น
กิกขุถีมีมากรูปด้วยกัน กำลังตะเกียกตะกายเพื่อทำลายสงฆ์. ในเรื่องนั้น ถ้ากิกขุจะคิดอย่างนี้ว่า
กิกขุถีเหล่านี้ล้วนเป็นมิตรของเรา เราจักว่ากล่าวพากเรอว่า ดุกรน้องหญิงทั้งหลาย พระผู้มี
พระภาคตรัสว่า การทำลายสงฆ์เป็นกรรมหนักนัก พากน้องหญิงอย่าพอยทำลายสงฆ์เลย ดังนี้
พากเรอจักตาม จักเชือฟังคำของเรา จักเงยโสตลงสั๊บ พึงหลีกไปเสีย ไม่ต้องอาบตี
แต่พระราชาด.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้จำพรรษาแล้ว ได้สั่นข่าวว่า ในอาวาสชื่อโน้น
กิกขุถีมีมากรูปด้วยกัน ได้ทำลายสงฆ์แล้ว. ในเรื่องนั้น ถ้ากิกขุจะคิดอย่างนี้ว่า กิกขุถีเหล่านี้
ล้วนเป็นมิตรของเรา เราจักว่ากล่าวพากเรอว่า ดุกรน้องหญิงทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคตรัสว่า
การทำลายสงฆ์เป็นกรรมหนักนัก พากน้องหญิงอย่าพอยทำลายสงฆ์เลย ดังนี้ พากเรอจักตาม
จักเชือฟังคำของเรา จักเงยโสตลงสั๊บ พึงหลีกไปเสีย ไม่ต้องอาบตี แต่พระราชาด.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้จำพรรษาแล้ว ได้สั่นข่าวว่า ในอาวาสชื่อโน้น
กิกขุถีมีมากรูปด้วยกัน ได้ทำลายสงฆ์แล้ว. ในเรื่องนั้น ถ้ากิกขุจะคิดอย่างนี้ว่า กิกขุถีเหล่านี้
ไม่ใช่มิตรของเรายัง แต่กิกขุถีที่เป็นมิตรของกิกขุถีเหล่านี้ เป็นมิตรกับเรา เราจักบอกกิกขุถี
เหล่านี้ กิกขุถีที่เรงานอกล้วนนี้ จักว่ากล่าวพากเรอว่า ดุกรน้องหญิงทั้งหลาย พระผู้มีพระภาค
ตรัสว่า การทำลายสงฆ์เป็นกรรมหนักนัก พากน้องหญิงอย่าพอยทำลายสงฆ์เลย ดังนี้
พากเรอจักตาม จักเชือฟังคำของเรา จักเงยโสตลงสั๊บ พึงหลีกไปเสีย ไม่ต้องอาบตี
แต่พระราชาด

อันตรายของกิกขุผู้จำพรรษา จบ.

จำพรรษาในสถานที่ต่างๆ

[๒๑๓] ก็โดยสมัยนั้นแล กิกขุรูปหนึ่งได้จำพรรษาในหมู่โคต่าง. กิกขุทั้งหลาย
กราบเทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาค รับสั่งว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย เรายอนญาตให้
จำพรรษาในหมู่โคต่างได้. หมู่โคต่างย้ายไป. กิกขุทั้งหลายกราบเทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค.
พระผู้มีพระภาค รับสั่งว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย เรายอนญาตให้เดินทางไปกับหมู่โคต่างได.

สมัยต่อมา กิกขุรูปหนึ่งเมื่อຈวนถึงวันเข้าพรรษา ได้จะเดินทางไปกับพากเกรียน.
กิกขุทั้งหลายกราบเทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาค รับสั่งว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย
เรយอนญาตให้จำพรรษาในหมู่พากเกรียนได้.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑
สมัยต่อมา กิกษุรูปหนึ่ง เมื่อจวนถึงวันเข้าพรรษา ได้จะเดินทางไปกับเรือ กิกษุหั้ง流星
กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาค รับสั่งว่า ดูกรกิกษุหั้ง流星 เรายอนถญาตให้
จำพรรษาในเรือได้.

จำพรรษาในสถานที่ไม่สมควร

[๒๗๙] ก็โดยสมัยนั้นแล กิกษุรูปหนึ่งจำพรรษาในโพร์ไม้ . คนหั้ง流星พาภันเพงโทย
ติดเตียน โพนทะนาว่า เมื่อ่อนพากปีศาจ . กิกษุหั้ง流星กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค .
พระผู้มีพระภาค ตรัสห้ามว่า ดูกรกิกษุหั้ง流星 กิกษุไม่พึงจำพรรษาในโพร์ไม้ รูปได้จำ
ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา กิกษุหั้ง流星จำพรรษาบนค่าบุ่นไม้ . คนหั้ง流星พาภันเพงโทย ติดเตียน
โพนทะนาว่า เมื่อ่อนพาราณี . กิกษุหั้ง流星กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาค
ตรัสห้ามว่า ดูกรกิกษุหั้ง流星 กิกษุไม่พึงจำพรรษาบนค่าบุ่นไม้ รูปได้จำ ต้องอาบัติทุกกฎ .

[๒๘๐] ก็โดยสมัยนั้นแล กิกษุหั้ง流星จำพรรษาในที่แจ้ง เมื่อฝนตกก็พากันวิงเวงเข้าไป
สู่โพร์ไม้บัง สุขายคานบัง . กิกษุหั้ง流星กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาค
ตรัสห้ามว่า ดูกรกิกษุหั้ง流星 กิกษุไม่พึงจำพรรษาในที่แจ้ง รูปได้จำ ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา กิกษุหั้ง流星หาเสนาสนะไม่ได้จำพรรษา เดี๋ยวตัวน้ำด้วยความหนาบัง
ด้วยความร้อนบัง จึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาค ตรัสห้ามว่า
ดูกรกิกษุหั้ง流星 กิกษุไม่มีเสนาสนะไม่พึงจำพรรษา รูปได้จำ ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา กิกษุหั้ง流星จำพรรษาในกระหอมพี . คนหั้ง流星พาภันเพงโทย ติดเตียน
โพนทะนาว่า เมื่อ่อนพากลับเปลี่ยนเรือ . กิกษุหั้ง流星กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค .
พระผู้มีพระภาค ตรัสห้ามว่า ดูกรกิกษุหั้ง流星 กิกษุไม่พึงจำพรรษาในกระหอมพี รูปได้จำ
ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา กิกษุหั้ง流星จำพรรษาในร่ม . คนหั้ง流星พาภันเพงโทย ติดเตียน โพนทะนาว่า
เมื่อ่อนพากคนเลี้ยงร้าว . กิกษุหั้ง流星กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาค
ตรัสห้ามว่า ดูกรกิกษุหั้ง流星 กิกษุไม่พึงจำพรรษาในร่ม รูปได้จำ ต้องอาบัติทุกกฎ .

สมัยต่อมา กิกษุหั้ง流星จำพรรษาในตุ่ม . คนหั้ง流星พาภันเพงโทย ติดเตียน โพนทะนาว่า
เมื่อ่อนพากเดียรีบี . กิกษุหั้ง流星กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาค
ตรัสห้ามว่า ดูกรกิกษุหั้ง流星 กิกษุไม่พึงจำพรรษาในตุ่ม รูปได้จำ ต้องอาบัติทุกกฎ .

ตั้งกติกาไม่เป็นธรรมในระหว่างพรรษา

[๒๒๐] ก็โดยสมัยนั้นแล พระสูงในพระนครสาวัตถีได้ตั้งกติกาไว้ว่า ในระหว่างพรรษา
ห้ามไม่ให้บรรพชา .

หลานชายของนางวิสาขा มีความมาต้า ได้เข้าไปหา กิกษุหั้ง流星แล้วข้อบรรพชา
กิกษุหั้ง流星บอกอย่างนี้ว่า คุณ พระสูงได้ตั้งกติกาไว้แล้วว่า ในระหว่างพรรษาห้ามไม่ให้บรรพชา
คุณ จะรออยู่กับ กิกษุหั้ง流星ผู้จำพรรษาเสร็จแล้ว จึงจะบวชให้ . ครัวกิกษุเหล่านั้นจำพรรษา^{*}
แล้ว ได้นอกหลานชายของนางวิสาขा มีความมาต้า อาวโโส บัดนี้ ท่านจะบวชแล้วก็ได้ .
เขางึงเรียนอย่างนี้ว่า ท่านขอรับ ถ้ากระผมจักได้บวชแล้วไชร จะพึงยินดียิ่ง แต่เดี๋ยวนี้กระผม
ยังไม่บวชละ

นางวิสาขा มีความมาต้าจึงได้เพงโทย ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนพระคุณเจ้าหั้ง流星
จึงได้ตั้งกติกาไว้เช่นนี้ว่า ในระหว่างพรรษาห้ามไม่ให้บรรพชา กาลเช่นไรเล่า จึงไม่ควร
ประพฤติธรรม .

กิกษุหั้ง流星ได้ยินนานาเพงโทย ติดเตียน โพนทะนาอยู่ จึงกราบทูลเรื่องนี้แด่
พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาค ตรัสห้ามกิกษุหั้ง流星ว่า ดูกรกิกษุหั้ง流星 กิกษุไม่พึงตั้งกติกา^{*}
เช่นนี้ว่า ในระหว่างพรรษา ห้ามไม่ให้บรรพชา รูปได้ตั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ .

จำพรรษาในอาวาส ๒ แห่ง

[๒๒๑] ก็โดยสมัยนั้นแล ท่านพระอุปนนทศากยบตร ถวายปฏิญญาแก่พระเจ้าปเสนที-
*โ哥คลว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษาตัน . ท่านไปสู่อาวาสนั้น ในระหว่างทาง ได้พบอาวาส ๒ แห่ง^{*}
เมืองมาก จึงคิดว่า ใจนหนอน เราชีบเพิ่งจำพรรษาในอาวาส ๒ แห่งนี้ เมื่อเป็นเช่นนี้ จีร
เป็นอันมากก็จักบังเกิดแก่เรา ดังนี้ เราจึงจำพรรษาในอาวาส ๒ แห่งนั้น . พระเจ้าปเสนทีโ哥คล
ทรงเพงโทย ติดเตียน โพนทะนาว่า พระคุณเจ้าอุปนนทศากยบตร ให้ปฏิญญาแก่เราไว้จะจำพรรษา^{*}
ใจนจึงได้ทำให้คลาดเสียเล่า พระผู้มีพระภาคทรงติดเตียนการพุดเท็จ ทรงสรรเสริญกิริยาที่เว้น
จากการพุดเท็จ โดยอเนกปริยาลัยใช้หรือ? กิกษุหั้ง流星ได้ยินท้าวเรอทรงเพงโทย ติดเตียน
โพนทะนาอยู่ . บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย ต่างก็เพงโทย ติดเตียน โพนทะนาว่า ท่านพระอุปนนท-

*ศากยบุตรถวายปฏิญญาแก่พระเจ้าปเสนทีโ哥คลว่า จะจำพรรษา ใจนจึงได้ทำให้คลาดเสียเล่า
พระผู้มีพระภาคทรงติดเตียนการพุดเท็จ ทรงสรรเสริญกิริยาที่เว้นจากการพุดเท็จ โดยอเนกปริยา
ลัยใช้หรือ? ดังนี้ จึงกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค .

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมกิกษุสงฆ์ . ในพระเหตุเป็นเค้มูลนั้น
แล้วทรงสอบถามท่านพระอุปนนทศากยบุตรว่า ดูกรอุปนนท์ ข่าวว่าເຮືອຄາຍปฏิญญาแก่พระเจ้า

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

ปเลนท์โภคลาภ จะอยู่จำพรรษา แล้วท่าให้คลาดจิริงหรือ?
ท่านอปันนทากายบุตรทูลรับว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.
พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ถูกรโมฆบุรุษ เธอความปฏิญาณแก่พระเจ้า
ปเลนท์โภคลาภจะจำพรรษา ใจนึงได้ทำให้คลาดเสียล่า? เรายังตีเตียนการพูดเท็จ สารเสริญกิริยา
ที่วันจากการพอดเท็จ โดยอเนกปริยาและ้มใจหรือ? การกระทำของเธอัน ไม่เป็นไปเพื่อความ
เลื่อมใสของขมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . . ครั้นแล้วทรงทำธรรมิกา รับสั่งกะกิกขุทั้งหลาย ว่าดังนี้:-
ดุกรกิกขุทั้งหลาย กิกขุในศาสนานี้ให้ปฏิญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษาต้น.
เรอไปสู่อาสาสนน พนอาวาส ๒ แห่งเมืองมาก ในระหว่างทางนึงคิดอย่างนี้ว่า ใจหนอน
เราจะพึงจำพรรษาในอาวาส ๒ แห่งนี้ เมื่อเป็นเช่นนี้ จีวเป็นอันมากก็จักบังเกิดแก่เรา ดังนี้.
เรอจึงจำพรรษาในอาวาส ๒ แห่งนั้น . ดุกรกิกขุทั้งหลาย วันจำพรรษาต้นของกิกขุนั้นไม่ปรากฏ
และเรอต้องอาบดีทุกกฎ . เพราะรับคำ

ปฏิญาณจำพรรษาต้น

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้ให้ปฏิญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา
ต้น . เเรอไปสู่อาสาสนน ทำอุโบสถภายในอกวิหาร ถึงวันแรม ๑ ค่ำ จึงเข้าวิหาร จัดเสนาสนะ
ตั้งน้ำฉัน น้ำใช้ ก้าดบริเวณ . เเรอไม่มีกิจจำเป็นหลักไปเสียในวันนั้นที่เดียว . ดุกรกิกขุทั้งหลาย
วันจำพรรษาต้นของกิกขุนั้นไม่ปรากฏ และเรอต้องอาบดีทุกกฎ เพราะรับคำ.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้ให้ปฏิญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้า
พรรษาต้น . เเรอไปสู่อาสาสนน ทำอุโบสถภายในอกวิหาร ถึงวันแรม ๑ ค่ำ จึงเข้าวิหาร จัดหา
เสนาสนะ ตั้งน้ำฉัน น้ำใช้ ก้าดบริเวณ . เเรอเมื่อกิจจำเป็น หลักไปเสียในวันนั้นที่เดียว .
ดุกรกิกขุทั้งหลาย วันจำพรรษาต้นของกิกขุนั้นไม่ปรากฏ และเรอต้องอาบดีทุกกฎ เพราะรับคำ.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้ให้ปฏิญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้า
พรรษาต้น . เเรอไปสู่อาสาสนน ทำอุโบสถภายในอกวิหาร ถึงวันแรม ๑ ค่ำ จึงเข้าวิหาร จัดเสนาสนะ
ตั้งน้ำฉัน น้ำใช้ ก้าดบริเวณ . เเรอพักอยู่ ๒-๓ วัน ไม่มีกิจจำเป็น หลักไปเสีย . ดุกรกิกขุทั้งหลาย
วันจำพรรษาต้นของกิกขุนั้นไม่ปรากฏ และเรอต้องอาบดีทุกกฎ เพราะรับคำ.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้ให้ปฏิญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา
ต้น . เเรอไปสู่อาสาสนน ทำอุโบสถภายในอกวิหาร ถึงวันแรม ๑ ค่ำ จึงเข้าวิหาร จัดเสนาสนะ
ตั้งน้ำฉัน น้ำใช้ ก้าดบริเวณ . เเรอพักอยู่ ๒-๓ วัน มีกิจจำเป็น หลักไปเสีย . ดุกรกิกขุทั้งหลาย
วันจำพรรษาต้นของกิกขุนั้นไม่ปรากฏ และเรอต้องอาบดีทุกกฎ เพราะรับคำ.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้ให้ปฏิญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา
ต้น . เเรอไปสู่อาสาสนน ทำอุโบสถภายในอกวิหาร ถึงวันแรม ๑ ค่ำ จึงเข้าวิหาร จัดเสนาสนะ
ตั้งน้ำฉัน น้ำใช้ ก้าดบริเวณ . เเรอพักอยู่ ๒-๓ วัน และหลักไปด้วยสัตตาหารกรณียะ .
เรอยู่ภายนอกพื้น ๗ วัน . ดุกรกิกขุทั้งหลาย วันจำพรรษาต้นของกิกขุนั้นไม่ปรากฏ และเรอ
ต้องอาบดีทุกกฎ เพราะรับคำ.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้ให้ปฏิญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา
ต้น . เเรอพักอยู่ ๒-๓ วัน และหลักไปด้วยสัตตาหารกรณียะ . เเรอกลับมาภายใน ๗ วัน .
ดุกรกิกขุทั้งหลาย วันจำพรรษาต้นของกิกขุนั้นไม่ปรากฏ และเรอไม่ต้องอาบดี เพราะรับคำ.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้ให้ปฏิญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษาต้น .
เรอไปสู่อาสาสนน ทำอุโบสถ ถึงวันแรม ๑ ค่ำ จึงเข้าวิหาร จัดเสนาสนะ ตั้งน้ำฉัน น้ำใช้
ก้าดบริเวณ . เเรอไม่มีกิจจำเป็น หลักไปเสียในวันนั้นที่เดียว . ดุกรกิกขุทั้งหลาย วันจำพรรษา
ต้นของกิกขุนั้นไม่ปรากฏ และเรอต้องอาบดีทุกกฎ เพราะรับคำ.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้ให้ปฏิญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา
ต้น เเรอไปสู่อาสาสนน ทำอุโบสถถึงวันแรม ๑ ค่ำ จึงเข้าวิหารจัดหาเสนาสนะ ตั้งน้ำฉัน
น้ำใช้ ก้าดบริเวณ . เเรอเมื่อกิจจำเป็น หลักไปเสียในวันนั้นที่เดียว . . .
. . . . เเรอพักอยู่ ๒-๓ วัน ไม่มีกิจจำเป็นหลักไปเสีย . . .
. . . . เเรอพักอยู่ ๒-๓ วัน มีกิจจำเป็นหลักไปเสีย . . .
. . . . เเรอพักอยู่ ๒-๓ วัน และหลักไปด้วยสัตตาหารกรณียะ . เเรอยู่ภายนอกพื้น ๗ วัน .

ดุกรกิกขุทั้งหลาย วันจำพรรษาต้นของกิกขุนั้นไม่ปรากฏ และเรอต้องอาบดีทุกกฎ เพราะรับคำ.
เรอพักอยู่ ๒-๓ วัน และหลักไปด้วยสัตตาหารกรณียะ . เเรอกลับมาภายใน ๗ วัน .
ดุกรกิกขุทั้งหลาย วันจำพรรษาต้นของกิกขุนั้นไม่ปรากฏ และเรอไม่ต้องอาบดี เพราะรับคำ.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนานี้ให้ปฏิญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้า
Page 111

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
พระยาตัน . เอօไปสู่อาสาสนน์ ทำอุโบสถลีบัณเรม ๑ ค่า จึงเข้าสู่วิหารจัดเสนาสนะ ตั้งน้ำฉัน
น้ำใช้ กวดบริเวณ . ยังอีก ๗ วัน จะถึงวันป่าวรณา เรอมีกิจจำเป็นหลักไป . ดุกรกิษทั้งหลาย
กิษนั่นจะมาสู่อาสาสนน์ก็ตาม ไม่มาก็ตาม . วันจำพรรษาตันของกิษนั่นปรากฏ และเอօไม่
ต้อง abaดิ เพราะรับคำ .

ปฏิญญาณจำพรรษาหลัง

[๒๒๒] ดุกรกิษทั้งหลาย กิษในศาสนานี้ให้ปฏิญญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้า
พรรษาหลัง . เอօไปสู่อาสาสนน์ ทำอุโบสถภายนอกวิหาร ลีบัณเรม ๑ ค่า จึงเข้าวิหาร จัด
เสนาสนะ ตั้งน้ำฉัน น้ำใช้ กวดบริเวณ . เอօไม่มีกิจจำเป็น หลักไปเสียในวันนั้นที่เดียว .
ดุกรกิษทั้งหลาย วันจำพรรษาหลังของกิษนั่นไม่ปรากฏ และเอօต้อง abaดิทกกฎ เพราะรับคำ .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง กิษในศาสนานี้ได้ปฏิญญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา
หลัง . เอօไปสู่อาสาสนน์ ทำอุโบสถภายนอกวิหาร ลีบัณเรม ๑ ค่า จึงเข้าวิหาร จัดเสนาสนะ
ตั้งน้ำฉัน น้ำใช้ กวดบริเวณ . เอօมีกิจจำเป็น หลักไปเสียในวันนั้นที่เดียว . . . .

. . . . เอօพักอยู่ ๒-๓ วัน ไม่มีกิจจำเป็นหลักไปเสีย . . . .

. . . . เอօพักอยู่ ๒-๓ วัน มีกิจจำเป็นหลักไปเสีย . . . .

. . . . เอօพักอยู่ ๒-๓ วัน แล้วหลักไปด้วยสัตตาหารณียะ . เอօอยุภายนอกพัน ๗ วัน .

ดุกรกิษทั้งหลาย วันจำพรรษาหลังของกิษนั่นไม่ปรากฏ และเอօต้อง abaดิทกกฎ เพราะรับคำ .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง กิษในศาสนานี้ให้ปฏิญญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา

หลัง . . . . ยังอีก ๗ วัน จะครบ ๔ เดือน อันเป็นที่บานแห่งดอกโกลมุท เอօมีกิจจำเป็นหลัก
ไปเสีย . ดุกรกิษทั้งหลาย กิษนั่นจะมาสู่อาสาสนน์ก็ตาม ไม่มาก็ตาม . วันจำพรรษาหลังของ
กิษนั่นปรากฏ และเอօไม่ต้อง abaดิ เพราะรับคำ .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง กิษในศาสนานี้ให้ปฏิญญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา

หลัง . . . . เอօพักอยู่ ๒-๓ วัน จะครบ ๔ เดือน อันเป็นที่บานแห่งดอกโกลมุท เอօมีกิจจำเป็นหลัก
ไปเสีย . ดุกรกิษทั้งหลาย กิษนั่นจะมาสู่อาสาสนน์ก็ตาม ไม่มาก็ตาม . วันจำพรรษาหลังของ
กิษนั่นปรากฏ และเอօไม่ต้อง abaดิ เพราะรับคำ .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง กิษในศาสนานี้ให้ปฏิญญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา

หลัง . . . . ยังอีก ๗ วัน จะครบ ๔ เดือน อันเป็นที่บานแห่งดอกโกลมุท เอօมีกิจจำเป็นหลัก
ไปเสีย . ดุกรกิษทั้งหลาย กิษนั่นจะมาสู่อาสาสนน์ก็ตาม ไม่มาก็ตาม . วันจำพรรษาหลังของ
กิษนั่นปรากฏ และเอօไม่ต้อง abaดิ เพราะรับคำ .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง กิษในศาสนานี้ให้ปฏิญญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา

หลัง . . . . เอօพักอยู่ ๒-๓ วัน จะครบ ๔ เดือน อันเป็นที่บานแห่งดอกโกลมุท เอօมีกิจจำเป็นหลัก
ไปเสีย . ดุกรกิษทั้งหลาย กิษนั่นจะมาสู่อาสาสนน์ก็ตาม ไม่มาก็ตาม . วันจำพรรษาหลังของ
กิษนั่นปรากฏ และเอօไม่ต้อง abaดิ เพราะรับคำ .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง กิษในศาสนานี้ให้ปฏิญญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา

หลัง . . . . เอօพักอยู่ ๒-๓ วัน แล้วหลักไปด้วยสัตตาหารณียะ . เอօอยุภายนอกพัน ๗ วัน .

ดุกรกิษทั้งหลาย วันจำพรรษาหลังของเอօไม่ปรากฏ และเอօไม่ต้อง abaดิทกกฎ เพราะรับคำ .

ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง กิษในศาสนานี้ให้ปฏิญญาณไว้ว่า จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา

หลัง . . . . เอօพักอยู่ ๒-๓ วัน จะครบ ๔ เดือน อันเป็นที่บานแห่งดอกโกลมุท เอօมีกิจจำเป็นหลัก
ไปเสีย . ดุกรกิษทั้งหลาย กิษนั่นจะมาสู่อาสาสนน์ก็ตาม ไม่มาก็ตาม . วันจำพรรษาหลังของ
กิษนั่นปรากฏ และเอօไม่ต้อง abaดิ เพราะรับคำ .

วัสดุปูนยิกขันธะ ๒๓ จบ .

หัวข้อประจำขันธะ

[๒๒๓] ๑. เรื่องจำพรรษา ๒. เรื่องจำพรรษาในเวลาไหน ๓. เรื่องวันเข้าพรรษาเมื่อ
เท่าไร ๔. เรื่องเที่ยวจาริกในระหว่างพรรษา ๕. เรื่องไม่ประஸงค์จำพรรษา ๖. เรื่องแกลงไม่
จำพรรษา ๗. เรื่องทรงเลื่อนกาลเฝน ๘. เรื่องอุบากลรังวิหาร ๙. เรื่องกิษอาพาธ ๑๐. เรื่อง
มารดา มิดา พิชัยน่องชาย พิทัยน่องหญิง ญาติและบรรพบุรุษผูกัดต่อ กิษป่วยไข้ ๑๑. เรื่องวิหาร
ชำรุด ๑๒. เรื่องสัตว์ร้ายเบียดเบียน ๑๓. เรื่องงูเบียดเบียน ๑๔. เรื่องพากใจเบียดเบียน
๑๕. เรื่องปีศาจวนกวน ๑๖. เรื่องหมูบ้านประสนบอุทกภัย ๑๗. เรื่องเสนาสนะถูกน้ำท่วม ๑๘. เรื่องชาวบ้านพากันอพยพ
๑๙. เรื่องผู้ที่เป็นทายกมีจำนวนมากกว่า ๒๒. เรื่องไม่ได้โกรชนะอันเคราหน่องหรือประณิต ไม่ได้
โกรชนะและเกลี้ยงอันสนบาย ไม่ได้อบปัญญาที่สมควร ๒๓. เรื่องถูกสตอร์นิมนต์ ๒๔. เรื่องถูก
หญิงแพคบานนิมนต์ ๒๕. เรื่องถูกหญิงสาวเทือนิมนต์ ๒๖. เรื่องถูกบัณฑეาะกนิมนต์ ๒๗. เรื่อง
ถูกพากญาตินิมนต์ ๒๘. เรื่องถูกพะราชาโนนิมนต์ ๒๙. เรื่องถูกพากใจนิมนต์ ๓๐. เรื่องถูก
พากนกเงลงนิมนต์ ๓๑. เรื่องพบบุญทรัพย์ ๓๒. เรื่องทำลายลงมูล ๓๓. เรื่องจำพรรษา

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวราค ภาค ๑
ในหมู่โคตาง ๓๔. เรื่องจำพารชาในหมู่เกวียน ๓๕. เรื่องจำพารชาในเรือ ๓๖. เรื่องจำพารชา
ในโพรไม้ ๓๗. เรื่องจำพารชาบนค่าบไม้ ๓๘. เรื่องจำพารชาในที่แจ้ง ๓๙. เรื่องกิกษ์ไม้มี
เสนาสนะจำพารชา ๔๐. เรื่องจำพารชาในกระท่อมฟี ๔๑. เรื่องจำพารชาในร่ม ๔๒. เรื่อง
จำพารชาในตุ่น ๔๓. เรื่องตั้งกติกา ๔๔. เรื่องให้ไปภูฏาน ๔๕. เรื่องทำอุโบสกนอภิหาร
๔๖. เรื่องวันจำพารชาตัน ๔๗. เรื่องวันจำพารชาหลัง ๔๘. เรื่องไม่มีกิจจำเป็นหลักไป ๔๙. เรื่อง
มีกิจจำเป็นหลักไป ๔๐. เรื่องพักอยู่ ๒-๓ วัน ๔๑. เรื่องหลักไปด้วยสัตตาหกรณียะ ๔๒. เรื่อง
ยังอิก ๗ วันจะถึงวันป่าวรณา จะมาถึงตาม ไม่มาก็ตาม.

พึงพิจารณาแนวฉบับ ตามลำดับหัวข้อเรื่อง.

ในขั้นระดับนี้มี ๔๒ เรื่อง

ป่าวรณาขั้นระดับ

เรื่องกิกษ์หมายรูป

[๔๒๔] โดยสัญญันdale พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ประทับอยู่ ณ พระเขตตัน อารามของ
อนาคตบิณฑิกหนวดี เขตพระนครสาลวัตถี. ครั้งนี้ กิกษ์มากกรุปด้วยกัน ซึ่งเคยเห็นร่วมคบหากันมา จำพารชาอยู่ในอาวาสแห่งหนึ่ง ในโถกชลบุรุษ จึงกิกษ์เหล่านี้ได้ปรึกษา กันว่า ด้วยวิธี
อย่างไรหนอ พากเราจึงพร้อมเพรียงกัน ปrong ดองกัน ไม่ริว่าทกัน อยู่จำพารชาเป็นผาสุก และ
จะไม่ต้องลำบากด้วยบิณฑบาต ครั้นแล้วได้ปรึกษา กันต่อไปว่า หากพากเราจะไม่พึงทักทาย
จะไม่พึงประศัยซึ่งกันและกัน รูปโดยบิณฑบาตกลับจากบ้านก่อน รูปนั้นพึงป่าวรณา จัดหน้า
ล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้าไว้ ล้างภาชนะสำหรับถ่ายบิณฑบาตเตรียมตั้งไว้ จัดตั้งน้ำฉัน
น้ำใช้ไว้ รูปโดยบิณฑบาตกลับจากบ้านที่หลัง หากอาหารที่รูปก่อนฉันแล้วยังมีเหลือ ถ้าต้องการ
พิงฉัน ถ้าไม่ต้องการ ก็พึงเท็งเสียในสถานอันปราศจากของเสียเช่นสอด หรือเหลืองเสียในน้ำที่
ปราศจากตัวสัตว์ รูปนั้นพึงรื้ออาสนะ พึงเก็บน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า ล้าง
ภาชนะสำหรับถ่ายบิณฑบาตเก็บไว้ เก็บน้ำฉัน น้ำใช้ ภาชนะหดฉัน รูปโดยเห็นหม้อน้ำฉัน หม้อ
น้ำใช้ หม้อน้ำชำรุด ว่างเปล่า รูปนั้นพึงจัดหาไว้ หากกิกษ์นั้นไม่สามารถ พึงกวักมือเรียกเพื่อ
มาช่วยเหลือ กัน แต่ไม่พึงปล่าวว่า เพราะเหตุนั้นเลย ด้วยวิธีอย่างนี้แล พวกเราจะจึงพร้อมเพรียง
กัน ปrong ดองกัน ไม่ริว่าทกัน อยู่จำพารชาเป็นผาสุก และจะไม่ต้องลำบากด้วยบิณฑบาต.
ครั้นแล้วกิกษ์เหล่านี้ ไม่ทักทาย ไม่ประศัยต่อ กันและกัน กิกษ์รูปโดยบิณฑบาตกลับจากบ้าน
ก่อน กิกษ์รูปนั้นป่าวรณา จัดหน้าล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้าไว้ ล้างภาชนะสำหรับ
ถ่ายบิณฑบาต เตรียมตั้งไว้ จัดตั้งน้ำฉัน น้ำใช้ไว้ กิกษ์รูปโดยบิณฑบาตกลับจากบ้านที่หลัง หาก
อาหารที่รูปก่อนฉันแล้วยังมีเหลือ ถ้าต้องการ ก็ฉัน ถ้าไม่ต้องการ ก็เท็งเสียในสถานที่อัน
ปราศจากของเช่นสอด หรือเหลืองเสียในน้ำอันปราศจากตัวสัตว์ กิกษ์รูปนั้นรื้ออาสนะ เก็บน้ำ
ล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า ล้างภาชนะสำหรับถ่ายบิณฑบาตเก็บไว้ เก็บน้ำฉันน้ำใช้
ภาชนะหดฉัน กิกษ์รูปโดยเห็นหม้อน้ำฉัน หม้อน้ำใช้ หรือหม้อน้ำชำรุด ว่างเปล่า กิกษ์รูปนั้นกี
จัดหาไว้ หากกิกษ์นั้นไม่สามารถ ก็กวักมือเรียกเพื่อ กิกษ์มาช่วยเหลือ กัน แต่ไม่ปล่าวว่า
 เพราะเหตุนั้นเลย.

ธรรมเนียมเข้าเฝ้าพระพಥองค์

[๔๒๕] กิจการที่กิกษ์ทั้งหลายออกพารชาแล้ว เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค นั้นเป็นประเพณี.
ครั้นกิกษ์เหล่านี้จำพารชาโดยล่วง ไตรมาส เลี้ยวเก็บจำเสนาสนะ กีบมาตรฐาน หรือไปโดยมารดา
อันจะไปสู่พระนครสาลวัตถี ถึงพระนครสาลวัตถี และพระเขตตัน อารามของอนาคตบิณฑิกหนวดี
โดยลำดับแล้ว เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวายบังคมนึ่งอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง.

อัน การที่พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทั้งหลาย ทรงประศัยกับพระอาทิตย์ทั้งหลาย
นั้นเป็นพุทธประเพณี.

ครั้นนี้ พระผู้มีพระภาคตรัสรถาม กิกษ์เหล่านี้นั่นว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย ร่างกายของ
พากເຮືອຍ້ງພອນໄດ້ຫຼືອ ຍັງພອໄຫ້ປິນໄປໄດ້ຫຼືອ ພາກເຮືອເປັນຜູ້ພຽມພວິເງິນ ປrong ดองกัน
ไม่ริว่าทกัน อยู่จำพารชาเป็นผาสุก และไม่ลำบากด้วยบิณฑบาต หรือ?

กิกษ์เหล่านี้นຽນกราบทูลว่า ຍັງພອໄຫ້ປິນໄປໄດ້ ພະພູທີ່ຈຳເຫົາ ຍັງພອໄຫ້ປິນໄປໄດ້ ພະພູທີ່ຈຳເຫົາ
ອນີ່ ພາກໜ້າພະພູທີ່ຈຳເຫົາເປັນຜູ້ພຽມພວິເງິນ ປrong ดองกัน ไม่ริว่าทกัน อยู่จำพารชา
เป็นผาสุก และไม่ลำบากด้วยบิณฑบาต ພະພູທີ່ຈຳເຫົາ.

พุทธประเพณี

พระตถาคตทั้งหลาย ทรงทราบอยู่ ຢ່ອມຕັບສາມາດົງ ทรงทราบอยู่ ຢ່ອມໄມຕັບສາມາດົງ
ทรงทราบກາລແລ້ວຕັບສາມ ทรงทราบກາລແລ້ວໄມຕັບສາມ ພຣະຕາຄຕັບທັງໝາຍ ຢ່ອມຕັບສາມສິ່ງທີ່
ປະກອບດ້ວຍປະໂຍ້ໜົນ ໄມຕັບສາມສິ່ງທີ່ໄມປະກອບດ້ວຍປະໂຍ້ໜົນ ໃນລົງທີ່ໄມປະກອບດ້ວຍ
ປະໂຍ້ໜົນ ພຣະອົງຄ່ອງທັງກ່າວດ້ວຍຂອບປົງປັບຕິ. ພຣະຜູ້ມີພຣະການພູທີ່ຈຳເຫົາທັງໝາຍ ຍ່ອມທຽບສອບຄາມ
ກົກສູທັງໝາຍດ້ວຍອາການ ໂອຍໆ ອື່ອຈັກທຽບແສດງຮຽມຍ່າງหนີ່ ຈັກທຽບບັນຫຼຸດສຶກຂາບແກ່
ພຣະສາກທັງໝາຍຍ່າງหนີ່.

ครั้นนี้ พระຜູ້ມີພຣະການຕັບສາມກົກສູเหล่านີ່ນ້າວ່າ ດູກກົກສູທັງໝາຍ ພາກເຮືອເປັນຜູ້

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑
พร้อมเพรียงกัน ปrongดองกัน ไม่วิวาทกัน อยู่จำพรรษาเป็นผาสุก และไม่ลำบากด้วยบิณฑบาต
ด้วยวิธีการอย่างไร?

กิกษุเหล่านั้นทราบทูลว่า พระพุทธเจ้าข้า พากข้าพระพุทธเจ้า บรรดาที่นั่งเฝ้า ณ ที่นี่
เป็นกิจชีวิตเด่นคนหากันมา จำนวนมากด้วยกัน ได้จำพรรษาอยู่ในอาวาสแห่งหนึ่ง ใน
โภคลงวนบท พากข้าพระพุทธเจ้าเหล่านี้ได้ปรึกษากันว่า ด้วยวิธีอย่างไรหนอ พากเรจังจะ
พร้อมเพรียงกัน ปrongดองกัน ไม่วิวาทกัน อยู่จำพรรษาเป็นผาสุก และจะไม่ต้องลำบากด้วย
บิณฑบาต พากข้าพระพุทธเจ้านั้นได้ปรึกษากันต่อไปว่า หากพากเราจะไม่พึงทักทาย จะไม่พึง
ประครายซึ่งกันและกัน รูปใดบิณฑบาตกลับจากบ้านก่อน รูปนั้นพึงป่าสันะ จัดหาน้ำล้างเท้า
ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้าไว้ ล้างภาชนะสำหรับถ่ายบิณฑบาต เตรียมตั้งไว้ จัดตั้งน้ำล้าง
น้ำใช้ไว้ รูปใดบิณฑบาตกลับจากบ้านที่หลัง หากอาหารที่รูปก่อนจันแล้วยังมีเหลือ ถ้าต้องการ
พึงจัน ถ้าไม่ต้องการ ก็พึงเทที่เงียบในสถานอันปราศจากของขี้ยวสุด หรือเทล้างเสียในน้ำ
ที่ปราศจากตัวสัตว์ รูปนั้นพึงรื้ออาสนะ เก็บน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า ล้างภาชนะ
สำหรับถ่ายบิณฑบาตเก็บไว้ เก็บน้ำล้างน้ำใช้ ภาชนะดื่มน้ำ รูปใดเห็นหม้อน้ำล้าง หม้อน้ำใช้
หม้อน้ำชำระว่างเปล่า รูปนั้นพึงจัดหาไว้ หากกิกษุนั้นไม่สามารถ พึงกวักมือเรียกเพื่อนมา
ช่วยเหลือกัน แต่ไม่พึงปล่าวจากเพราะเหตุนั้นเลย ด้วยวิธีอย่างนี้แล พากเรจังจะพร้อมเพรียง
กัน ปrongดองกัน ไม่วิวาทกัน อยู่จำพรรษาเป็นผาสุก และจะไม่ต้องลำบากด้วยบิณฑบาต
พระพุทธเจ้าข้า ครั้นแล้วพากข้าพระพุทธเจ้าจึงไม่ทักทาย ไม่ปราศรัยต่อกันและกัน กิกษุรูปใด
บิณฑบาตกลับจากบ้านก่อน กิกษุรูปนั้นยอมป่าสันะไว้ จัดหาน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้อง
เช็ดเท้าไว้ ล้างภาชนะสำหรับถ่ายบิณฑบาต เตรียมตั้งไว้ จัดตั้งน้ำล้าง น้ำใช้ไว้ กิกษุรูปใด
บิณฑบาตกลับจากบ้านที่หลัง หากอาหารที่รูปก่อนจันแล้วยังมีเหลือ ถ้าต้องการกิน ถ้าไม่
ต้องการ ก็เทที่เงียบในสถานอันปราศจากของขี้ยวสุด หรือเทล้างเสียในน้ำอันปราศจากตัวสัตว์
กิกษุรูปนั้นยอมรื้ออาสนะ เก็บน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า ล้างภาชนะสำหรับ
ถ่ายบิณฑบาตเก็บไว้ เก็บน้ำล้างน้ำใช้ ภาชนะดื่มน้ำ กิกษุรูปใดเห็นหม้อน้ำล้าง หม้อน้ำใช้
หรือหม้อน้ำชำระว่างเปล่า กิกษุรูปนั้นก็จัดหาไว้ หากกิกษุรูปนั้นไม่สามารถ กิกษุรูปใด
มาช่วยเหลือกัน แต่ไม่พึงปล่าวจากเพราะเหตุนั้นเลย ด้วยวิธีอย่างนี้แล พากข้าพุทธเจ้าจึงเป็น
ผู้พร้อมเพรียงกัน ปrongดองกัน ไม่วิวาทกัน อยู่จำพรรษาเป็นผาสุก และไม่ต้องลำบากด้วย
บิณฑบาต พระพุทธเจ้าข้า.

ทรงตีเตียน

[๒๒๖] ล่าดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษุทั้งหลายว่า ดุกรกิกษุทั้งหลาย ข่าวว่า โนมบุรุษ
พากนี้เป็นผู้อยู่จำพรรษาอย่างปีศาจสัตว์อยู่ร่วมกันแท้ๆ ยังยืนยันว่าอยู่จำพรรษาเป็นผาสุก ข่าวว่า โนมบุรุษ
พากนี้เป็นผู้อยู่จำพรรษา อย่างแพะอยู่ร่วมกันแท้ๆ ยังยืนยันว่าอยู่จำพรรษาเป็นผาสุก ข่าวว่า
โนมบุรุษพากนี้เป็นผู้อยู่จำพรรษาอย่างคนประมาทอยู่ร่วมกันแท้ๆ ยังยืนยันว่าอยู่จำพรรษา^{เป็นผาสุก}.

ทรงห้ามมุควัตร ติดกิจสมາทาน

ดุกรกิกษุทั้งหลาย เหตุใดน โนมบุรุษพากนี้จึงได้ถือมุควัตร ซึ่งพากเดียร์กีย์ถือกัน
การกระทำของโนมบุรุษเหล่านี้ นั้นไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชนชั้นที่ยังไม่เลื่อมใส . . . .
ครั้นแล้วทรงทำธรรมมีการรับสั่งกะกิกษุทั้งหลายว่า ดุกรกิกษุทั้งหลาย กิกษุไม่พึงสมາทานมุควัตร
ที่พากเดียร์กีย์สมາทานกัน รูปใดสมາทาน ต้องอาบัติทุกกฎ .

พระพุทธานุญาตป่าวารณา

ดุกรกิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกษุทั้งหลายอยู่จำพรรษา แล้วป่าวารณาด้วยเหตุ ๓ สถาน
คือ ด้วยได้เห็น ๑ ด้วยได้ฟัง ๑ ด้วยสัมผัส ๑ การป่าวารณาตนจักเป็นวิธีเหมาะสมเพื่อว่ากล่าว
กันและกัน เป็นวิธีออกจากอาบัติ เป็นวิธีเคราะห์พราวนิยของพากเชื้อ .

วิธีป่าวารณา

ดุกรกิกษุทั้งหลาย ก็แลพากเรอพึงป่าวารณา อย่างนี้ :-

กิกษุผู้ลุลลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้สั่งฟารบด้วยถ้อยคำติกรรม瓦جا ว่าดังนี้ :-

สัพพสัังคាតิคากญัตติ

ท่านเจ้าข้า ขอสั่งคงฟังข้าพเจ้า วันนี้เป็นวันป่าวารณา ถ้าความพร้อมพรัชของสั่ง
ถึงที่ในเล้า ลงมือพึงป่าวารณา .

กิกษุผู้กระพึงห่มผ้าอุตราสงค์เนวิงบ่า นั่งกระโพยยัง ประคงอัญชลิลแลกกล่าวป่าวารณา
อย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

เตราจิกาป่าวารณา

เรอทั้งหลาย ลั้นป่าวารณาต่อสั่ง ด้วยได้เห็นกีดี ด้วยได้ฟังกีดี ด้วยสัมผัสกีดี
ขอเรอทั้งหลายจะถ่ายความกรุณาไว้กับล้วน ลั้นเห็นอยู่จักทำคืนเสีย

เรอทั้งหลาย เม็ครังที่สอง ลั้นป่าวารณาต่อสั่ง ด้วยได้เห็นกีดี ด้วยได้ฟังกีดี
ด้วยสัมผัสกีดี ขอเรอทั้งหลายจะถ่ายความกรุณาไว้กับล้วน ลั้นเห็นอยู่จักทำคืนเสีย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาารค ภาค ๑
เรอทั้งหลาย แม้ครั้งที่สาม ฉันป่าวารณาต่อสัมผัส ด้วยได้เห็นก็ตี ด้วยได้ฟังก็ตี
ด้วยลงสัมภ์ก็ตี ขอเออทั้งหลายจะจากความกรุณาจากล่าวฉัน ฉันเห็นอย่างจักทำคืนเสีย .

กิกษุผู้น่าจะพึงห่มผ้าอุตราสัมภ์เจวีงบ่า นั่งกระโloy ประคงอัญชลีแล้วกล่าวป่าวารณา
อย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

ท่านเจ้าข้า ข้าพเจ้าป่าวารณาต่อสัมผัส ด้วยได้เห็นก็ตี ด้วยได้ฟังก็ตี ด้วยลงสัมภ์ก็ตี
ขอท่านทั้งหลายจะจากความกรุณาจากล่าวข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเห็นอย่างจักทำคืนเสีย
ด้วยลงสัมภ์ก็ตี ขอท่านทั้งหลายจะจากความกรุณาจากล่าวข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเห็นอยู่จักทำ
คืนเสีย

ท่านเจ้าข้า แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าป่าวารณาต่อสัมผัส ด้วยได้เห็นก็ตี ด้วยได้ฟังก็ตี
ด้วยลงสัมภ์ก็ตี ขอท่านทั้งหลายจะจากความกรุณาจากล่าวข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเห็นอยู่จักทำ
คืนเสีย .

พระพಥธานญาตให้นั่งกระโloy ป่าวารณา

[๒๒๗] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพัคคียเมื่อกิกษุผู้เกระทั้งหลายนั่งกระโloy ป่าวารณาอยู่
ยังนั่งอยูบนอาสนะ . บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มีน้อย ตาก็เพงไปไทย ติดเตียน โนนทะนาวา
โนนพระฉัพพัคคีย เมื่อกิกษุผู้เกระทั้งหลายนั่งกระโloy ป่าวารณาอยู่ จึงได้นั่งอยูบนอาสนะเล่า
แล้วกราบทูลรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกษุทั้งหลายว่า ดูกิจกิษุทั้งหลาย ข่าวว่าพระฉัพพัคคีย
เมื่อกิกษุผู้เกระทั้งหลายนั่งกระโloy ยังนั่งบนอาสนะ จริงหรือ?

กิกษุทั้งหลายรับว่า จริง พระพุทธเจ้าข้า .

พระผู้มีพระภาคทรงตีบินว่า ดูกิจกิษุทั้งหลาย โนนโมฆบุรุษพากนั้น เมื่อกิกษุ
ผู้เกระทั้งหลายนั่งกระโloy ยัง ได้นั่งอยูบนอาสนะเล่า การกระทำของโมฆบุรุษเหล่านั้น
นั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชนชาติยัง ไม่เลื่อมใส . . . . ครั้นแล้วทรงทำธรรมมิกา รับสั่งกะ
กิกษุทั้งหลายว่า ดูกิจกิษุทั้งหลาย เมื่อบรดาภิกษุผู้เกระนั่งกระโloy ป่าวารณาอยู่ กิกษุ ไม่พึงนั่ง
บนอาสนะ รูปใดนั่งต้องอาบัติทุกกฎ ดูกิจกิษุทั้งหลาย เรายอนญาตให้กิกษุทุกรูปนั่งกระโloy ป่าวารณา .

สมัยต่อมา พระเคราะรูปหนึ่งชรา ทุพพลภาพ นั่นกระหຍร่อคออยู่ จนกว่ากิกษุทั้งหลาย
จะป่าวารณาเสร็จทุกรูป ได้เป็นลมล้มลง . กิกษุทั้งหลายกราบทูลรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

พระผู้มีพระภาคตรัสอนุญาตแก่กิกษุทั้งหลายว่า ดูกิจกิษุทั้งหลาย เรายอนญาตให้หัน
กระโloy ในระหว่างที่ยังป่าวารณา และอนุญาตให้กิกษุป่าวารณาแล้วนั่งบนอาสนะ .

วันป่าวารามี ๒

[๒๒๘] ครั้นนั้นแล กิกษุทั้งหลายลงสัมภ์ว่า วันป่าวารามีกี่วัน? จึงกราบทูลรื่องนั้น
แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งว่า ดูกิจกิษุทั้งหลาย วันป่าวารามี ๒ คือ วัน ๑๕ ค่ำ
วัน ๑๕ ค่ำ ดูกิจกิษุทั้งหลาย วันป่าวารามี ๒ เท่านั้นแล .

อาการที่ทำป่าวารามี ๒

ครั้นนั้น กิกษุทั้งหลายลงสัมภ์ว่า อาการที่ทำป่าวารามีเท่าไรหนอ? จึงกราบทูลรื่องนั้น
แด่พระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิกษุทั้งหลายว่า ดูกิจกิษุทั้งหลาย อาการที่ทำ
ป่าวารามี ๔ คือ การทำป่าวารามเป็นวรรคโดยธรรม ๑ การทำป่าวารามพร้อมเพรียงกันโดย
ธรรม ๑ การทำป่าวารามเป็นวรรคโดยธรรม ๑ การทำป่าวารามพร้อมเพรียงกันโดยธรรม ๑ .

ดูกิจกิษุทั้งหลาย ในการทำป่าวาราม ๔ นั้น การทำป่าวารามนี้ได้เป็นวรรคโดยธรรม
การทำป่าวารามเห็นปานนั้น ไม่ควรทำ และเรา ก็ไม่อนุญาต .

การทำป่าวารามนี้ได้ที่พร้อมเพรียงกันโดยธรรม การทำป่าวารามเห็นปานนั้น ไม่ควรทำ
และเรา ก็ไม่อนุญาต .

การทำป่าวารามนี้ได้ที่เป็นวรรคโดยธรรม การทำป่าวารามเห็นปานนั้น ไม่ควรทำ และ
เรา ก็ไม่อนุญาต .

การทำป่าวารามนี้ได้ที่พร้อมเพรียงกันโดยธรรม การทำป่าวารามเห็นปานนั้น ควรทำ
และเรา ก็อนุญาต .

ดูกิจกิษุทั้งหลาย เพราะเหตุนั้นแล พากເຮືອພຶກທ່ານໃຈວ່າ ຈັກທ່າປວາຣາກຣມ
ชนິດທີພົມພຶກພຶກກັນໂດຍຫຣມ ດັ່ນນີ້ ດຸກກິຈກິສູທັງຫຼາຍ ພາກເຮືອພຶກຕຶກນາຍອ່າງນີ້ແລ .

พระพಥธานญาตให้มอบป่าวาราม

[๒๒๙] ครั้นนີ້ ພະຜູມພຶກຄັບສັ່ງກະກິຈກິສູທັງຫຼາຍວ່າ ດຸກກິຈກິສູທັງຫຼາຍ
ພາກເຮືອຈົງປະໜັກ ສົງຈັກປວາຣາ . ເມື່ອພະຜູມພຶກຄັບສັ່ງກະກິຈກິສູທັງຫຼາຍ ກິຈຊູປຸ່ນ
ໄດ້ການທຸລພະຜູມພຶກຄັບສັ່ງກະກິຈກິສູທັງຫຼາຍ ພັນຍົງກິຈກິສູທັງຫຼາຍ .

พระผู้มีพระภาคตรัสว່າ ດຸກກິຈກິສູທັງຫຼາຍ ເຮືອນຸ້າຕີໃຫ້ກິຈກິສູອາພານອົບປວາຣາ .

ວິສິມອົບປວາຣາ

ດຸກກິຈກິສູທັງຫຼາຍ ກີແລ ພົມອົບຍ່າງນີ້:-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาาราค ภาค ๑
กิกขุਆพานน พึงเข้าไปหาภิกษุรูปหนึ่ง หมาดอุตราสค์เดรียงบ่า นั่งกระโยงประคอง
อัญชลีแล้วกล่าวคำสอนป่าวารณาอย่างนี้ว่า :-

ข้าพเจ้าขออบรมป่าวารณา ขอท่านจะนำป่าวารณาของข้าพเจ้าไป ขอท่านจะป่าวารณา
แทนข้าพเจ้า

ภิกษุรับด้วยกาย รับด้วยวาจา รับด้วยกายด้วยวาจาจักได้ เป็นอันภิกขุਆพามอบป่าวารณา
แล้ว . ไม่รับด้วยกาย ไม่รับด้วยวาจา ไม่รับด้วยกายด้วยวาจา ไม่เป็นอันภิกขุਆพามอบ
ป่าวารณา . หากได้ภิกษุผู้รับอย่างนี้ นั้นเป็นการตี หากไม่ได้ ภิกษุทั้งหลาย พึงใช้เตียงหรือตั้ง
หามภิกขุਆพานนมาในท่านกลางลงมีแล้วป่าวารณา .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย หากพากภิกษุผู้พยาบาลไข้ มีความคิดเห็นอย่างนี้ว่า หากพากเรา^{เรา}
จักย้ายภิกขุਆพาร อพาธจักกำเริบหนัก หรือมีฉะนั้นจักถึงมรณภาพ ดังนี้ ไม่พึงย้ายภิกษุਆพาร
ลงมีไปป่าวารณาในสำนักภิกขุਆพานน แต่ลงมีเป็นวรรคไม่พึงป่าวารณา หากขึ้นป่าวารณา
ต้องอาบดีทุกกฎ .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุਆพามอบป่าวารณาแล้ว หากภิกษุผู้นำป่าวารณาหลบไป
เสียจากที่นั้นแล้ว ภิกษุआพารพึงมอบป่าวารณาแก่รูปอื่น .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุਆพามอบป่าวารณาแล้ว หากภิกษุผู้นำป่าวารณาสึกเสีย ณ
ที่นั้นแหล่ . . . ถึงมรณภาพ ปฏิญญาณเป็นสามแคร ปฏิญญาณเป็นผู้บุกคลาสิกษา ปฏิญญาณเป็นผู้ต้อง
อันดิมวัตถุ ปฏิญญาณเป็นผู้วิจิจาริต ปฏิญญาณเป็นผู้มีจิตฟุ่มเฟือ ปฏิญญาณเป็นผู้กระสับกระส่าย
เพราเวทนา ปฏิญญาณเป็นผู้ถูกสงสัยเกลียดชัง ไม่เห็นชอบบัด ปฏิญญาณเป็นผู้ถูกสงสัยเกลียดชัง^{ชู}
ไม่ทำคืนชอบบัด ปฏิญญาณเป็นผู้ถูกสงสัยเกลียดชัง ไม่แสดงคืนทิฐิอันลงมัก ปฏิญญาณเป็นบัณฑะก
ปฏิญญาณเป็นไถยลั่วว่า ปฏิญญาณเป็นผู้เข้าริดเดยริดี ปฏิญญาณเป็นดิรัจจนา ปฏิญญาณเป็นผู้ช่วย
มาตรา ปฏิญญาณเป็นผู้ช่วยบิดา ปฏิญญาณเป็นผู้ช่วยพระอรหันต์ ปฏิญญาณเป็นผู้ช่วยรับภิกษุณี
ปฏิญญาณเป็นผู้ช่วยลงมี ปฏิญญาณเป็นผู้ช่วยพระศาสนาลงมีห้อพระโลหิต ปฏิญญาณเป็น^{อุ}
อกุโโตพยัญชนา กิกขุਆพารจึงมอบป่าวารณาแก่รูปอื่น .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุਆพามอบป่าวารณาแล้ว หากภิกษุผู้นำป่าวารณาหลบไปเสีย
ในระหว่างทาง ป่าวารณาไม่เป็นอันนำมา .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุਆพามอบป่าวารณาแล้ว หากภิกษุผู้นำป่าวารณาสึกเสีย
ในระหว่างทาง ถึงมรณภาพ . . . ปฏิญญาณเป็นอกุโตพยัญชนา ป่าวารณาไม่เป็นอันนำมา .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุਆพามอบป่าวารณาแล้ว หากภิกษุผู้นำป่าวารณาเข้าประชุมลงม
แล้ว หลบไปเสีย ป่าวารณาเป็นอันนำมาแล้ว .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุਆพามอบป่าวารณาแล้ว หากภิกษุผู้นำป่าวารณาเข้าประชุมลงม
แล้ว สึกเสีย ถึงมรณภาพ . . . ปฏิญญาณเป็นอกุโตพยัญชนา ป่าวารณาเป็นอันนำมาแล้ว .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุਆพามอบป่าวารณาแล้ว หากภิกษุผู้นำป่าวารณาเข้าประชุมลงม
แล้ว หลบเสียมิได้บอก ป่าวารณาเป็นอันนำมาแล้ว ภิกษุผู้นำป่าวารณา ไม่ต้องชอบบัด .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุਆพามอบป่าวารณาแล้ว หากภิกษุผู้นำป่าวารณาเข้าประชุมลงม
แล้ว เข้าสมนาบัด มิได้บอก ป่าวารณาเป็นอันนำมาแล้ว ภิกษุผู้นำป่าวารณา ไม่ต้องชอบบัด .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุਆพามอบป่าวารณาแล้ว หากภิกษุผู้นำป่าวารณาเข้าประชุมลงม
แล้ว เผด็จไปไม่ได้บอก ป่าวารณาเป็นอันนำมาแล้ว ภิกษุผู้นำป่าวารณา ไม่ต้องชอบบัด .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อภิกษุਆพามอบป่าวารณาแล้ว หากภิกษุผู้นำป่าวารณาเข้าประชุมลงม
แล้ว แกล้งไม่บอก ป่าวารณาเป็นอันนำมาแล้ว แต่ภิกษุผู้นำป่าวารณา ต้องอาบดีทุกกฎ .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย ในวันป่าวารณา เราอนุญาตให้ภิกษุผู้มีอบรมป่าวารณา มอบฉบับด้วย
เพื่อลงมีจะมีการณ์ยิ่ง .

หมู่ญาติเป็นต้นจับภิกษุ

[๒๓๐] ก็โดยสมัยนั้นแล ถึงวันป่าวารณา หมู่ญาติได้จับภิกษุรูปหนึ่งไว . ภิกษุทั้งหลาย
ทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่า ดุกรภิกษุทั้งหลาย
ก็ในวันป่าวารณา พากญาติจับภิกษุในศาสนานี้ไว . หมู่ญาติเหล่านั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าว
อย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ขอพากท่านกรุณาปล่อยภิกษุรูปนี้สักครู่หนึ่ง พอกิษรูปนี้ป่าวารณาเสร็จ .
หากได้การขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการตี หากไม่ได้ หมู่ญาติเหล่านั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าว
อย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลายขอพากท่านกรุณาอยู่ ณ ที่ควรส่วนของท่านนั่นสักครู่ก่อน พอกิษรูปนี้
มอบป่าวารณาเสร็จ . หากได้การขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการตี หากไม่ได้ พึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า
ท่านทั้งหลาย ขอพากท่านกรุนานำภิกษุนี้ไปนอกรสนาสักครู่หนึ่ง พอกิษรูปนี้ป่าวารณาเสร็จ . ถ้าได้
การขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการตี หากไม่ได้ ลงมีเป็นวรรค ไม่พึงป่าวารณา หากขึ้นป่าวารณา
ต้องอาบดีทุกกฎ .

ดุกรภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง ในวันป่าวารณา พระราชาทั้งหลายได้จับภิกษุในศาสนานี้ไว . . .
พากใจได้จับ . . . พากนักลงได้จับ . . . พากภิกษุที่เป็นข้าศึกได้จับภิกษุในศาสนานี้ไว . พากนั้น
อันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าว อย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ขอพากท่านกรุณาปล่อยภิกษุนี้สักครู่หนึ่ง
พอกิษรูปนี้ป่าวารณาเสร็จ . หากได้การขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการตี หากไม่ได้ พากนั้นอัน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
กิจกุทั้งหลายพึงว่ากล่าว อย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ขอพากท่านกรุณารออยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง
ลักษรก่อน พอกิจชื่นเมื่อบาปภารณาเสร็จ . หากได้การขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการดี หากไม่ได้
พากนั้นอันกิจกุทั้งหลายพึงว่ากล่าว อย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย ขอพากท่านกรุณายกิจชูปนี
ไปบนอสีมาลักษรหนึ่ง พ่องฟงปภารณาเสร็จ . หากได้การขอร้องอย่างนี้ นั้นเป็นการดี หากไม่ได้
ลงหะเป็นวรคไม่พึงปภารณา หากขืนปภารณา ต้องอาบติทุกกฎ .

ปภารณาเป็นการลงหะ

[๒๓๑] ก็โดยสมัยนั้นแล ในਆวاسแห่งหนึ่ง ถึงวันปภารณา มีกิจชูอยู่ด้วยกัน ๔ รูป
จึงกิจกุทั้งนี้ได้มีความปริวิตกว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตให้กิจชุ ๔ รูป พึงปภารณาเป็นการลงหะ
กิจพากเรามีอยู่เพียง ๔ รูป จะพึงปภารဏากันอย่างไรหนอ จึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .
พระผู้มีพระภาคตรัสสอนุญาตแก่กิจกุทั้งหลายว่า ดูกิจกุทั้งหลาย เรายอนุญาตให้กิจชุ ๔ รูป
ปภารณาเป็นการลงหะ .

ปภารณาเป็นการถอน

สมัยต่อมา ในਆวاسแห่งหนึ่ง ถึงวันปภารณา มีกิจชูอยู่ด้วยกัน ๔ รูป จึงกิจกุทั้งนี้
ได้มีความปริวิตกว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตให้กิจชุ ๔ รูป ปภารณาเป็นการลงหะ กิจพากเรา
มีอยู่เพียง ๔ รูป จะพึงปภารဏากันอย่างไรหนอ จึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .
พระผู้มีพระภาคตรัสสอนุญาตแก่กิจกุทั้งหลายว่า ดูกิจกุทั้งหลาย เรายอนุญาตให้กิจชุ ๔ รูป ปภารณา
ต่อ กัน .

วิธีทำคณะปภารณา

ดูกิจกุทั้งหลาย ก็ແລກິກຍ່າງຫຼາຍພຶງປວດມາຍ່າງນີ້ : -

กิจชຸຜູ້ລາດ ຜັສາມາຮັກ ພຶງປະກາດໃຫ້ກິກຍ່າງຫຼານ໌ທຽບດ້ວຍຍັດຕິກາຣມາຈາວ່າ
ຍັດຕິກາຣມາຈາວ່າ

ขอท่านทั้งหลายຈະຝຶກ້າພເຈົ້າ ວັນນີ້ເປັນວັນປວດມາ ຕ້າຄວາມພຣັມພຣັງຂອງທ່ານ
ທັງຫຼາຍຄືນທີ່ແລ້ວ ເຮົາທັງຫຼາຍພຶງປວດມາກັນເກີດ .

ກິກຍ່າງເຄະພຶງໜ່າມີ່ຜ່າອຕຣາສົກໍເລົວຍິນປ່າ ນັ້ນກະໂໄທຍ່າ ປະຄອງອັນຸ້າລີ ແລ້ວກ່າວລ່າວຳປວດມາ
ຕ້ອກິກຍ່າງຫຼານ໌ ອ່າງນີ້ວ່າ

ປຳປວດມາ

ເຮົອ ລັນປວດມາຕ້ອທ່ານທັງຫຼາຍ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກົດ ດ້ວຍສັບກີດ
ขอທ່ານທັງຫຼາຍຈະອ້າຍຄວາມກຽດນາວ່າກ່າລ່າວັນ ລັນເຫັນອູ້ຈັກທຳຄິນເສີຍ

ເຮົອ ລັນປວດມາຕ້ອທ່ານທັງຫຼາຍ ແມ່ກັງທີ່ສ່ອງ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກົດ
ດ້ວຍສັບກີດ ພຶກ ອ່າງທັງຫຼາຍຈະອ້າຍຄວາມກຽດນາວ່າລ່າວັນ ລັນເຫັນອູ້ຈັກທຳຄິນເສີຍ

ເຮົອ ລັນປວດມາຕ້ອທ່ານທັງຫຼາຍ ແມ່ກັງທີ່ສ່າມ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກົດ
ດ້ວຍສັບກີດ ພຶກ ອ່າງທັງຫຼາຍຈະອ້າຍຄວາມກຽດນາວ່າລ່າວັນ ລັນເຫັນອູ້ຈັກທຳຄິນເສີຍ

ກິກຍ່າງເຄະພຶງໜ່າມີ່ຜ່າອຕຣາສົກໍເລົວຍິນປ່າ ນັ້ນກະໂໄທຍ່າ ປະຄອງອັນຸ້າລີ ແລ້ວກ່າວລ່າວຳ
ປວດມາຕ້ອກິກຍ່າງຫຼານ໌ ອ່າງນີ້ວ່າ

ທ່ານເຈົ້າພຶກ ພຶນປວດມາຕ້ອທ່ານທັງຫຼາຍ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກົດ ດ້ວຍສັບ
ກີດ ພຶກ ອ່າງທັງຫຼາຍຈະອ້າຍຄວາມກຽດນາວ່າລ່າວັນ ພຶນເຫັນອູ້ຈັກທຳຄິນເສີຍ .

ທ່ານເຈົ້າພຶກ ພຶນປວດມາຕ້ອທ່ານທັງຫຼາຍ ແມ່ກັງທີ່ສ່າມ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກົດ
ກີດ ດ້ວຍສັບກີດ ພຶກ ອ່າງທັງຫຼາຍຈະອ້າຍຄວາມກຽດນາວ່າລ່າວັນ ພຶນເຫັນອູ້ຈັກທຳຄິນເສີຍ .

ຄະປວດມາ (ພະ ๓ ຮູບ)

สมัยต่อมา ในਆວاسแห่งหนึ่ง ถึงวันປວດມາມີກິກຍ່າງດ້ວຍກີດ ๓ ຮູບ จึงກິກຍ່າງຫຼານ໌
ໄດ້ມີຄວາມปรິວິຕກວ່າ พระผู้ມີพระภาคทรงอนุญาตให้ກິກຍ່າງ ๔ ຮູບ ປວດມາເປັນການลงหະ ໃຫ້ກິກຍ່າ
๔ ຮູບ ປວດມາຕ້ອກັນ ກີຈົກເຮົາມີອູ້ຈັກທຳຄິນ ๓ ຮູບ ຈະພຶງປວດມາກັນອ່າງໄຮ່ໂຮງ ແລ້ວກົບກົມ
ເຮົ່ວມືນແດ່ພະັນຍົງພະັນຍົງ .
พระผู้ມີພະັນຍົງພະັນຍົງ ປະກົບປະກົບ ທັງຫຼາຍຈະອ້າຍຄວາມກຽດນາວ່າລ່າວັນ ດູກິກຍ່າງທັງຫຼາຍ
ເຮົ່ວມືນແດ່ກິກຍ່າງ ๓ ຮູບ ປວດມາຕ້ອກັນ

ວິທີທຳຄະປວດມາ

ດูกິກຍ່າງທັງຫຼາຍ ກົດແລກິກຍ່າງຫຼາຍພຶງປວດມາຍ່າງນີ້ : -

ກິກຍ່າງຜູ້ລາດ ຜັສາມາຮັກ ພຶງປະກາດ ໃຫ້ກິກຍ່າງຫຼານ໌ທຽບດ້ວຍຍັດຕິກາຣມາຈາວ່າ
ຍັດຕິກາຣມາຈາວ່າ

ขอທ່ານທັງຫຼາຍຈະຝຶກ້າພເຈົ້າ ວັນນີ້ເປັນວັນປວດມາ ຕ້າຄວາມພຣັມພຣັງຂອງທ່ານ
ທັງຫຼາຍຄືນທີ່ແລ້ວ ເຮົາທັງຫຼາຍພຶງປວດມາກັນເກີດ .

ກິກຍ່າງເຄະພຶງໜ່າມີ່ຜ່າອຕຣາສົກໍເລົວຍິນປ່າ ນັ້ນກະໂໄທຍ່າ ປະຄອງອັນຸ້າລີແລ້ວ ກ່າວລ່າວຳ
ປວດມາຕ້ອກິກຍ່າງຫຼານ໌ ອ່າງນີ້ວ່າດັ່ງນີ້ : -

ປຳປວດມາ

ເຮົອ ລັນປວດມາຕ້ອເຮົອທັງຫຼາຍ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກົດ ດ້ວຍສັບກີດ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๕ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ขอเรอหั้งหลายจงอาทัยความกรุณาไว้ก้าวฉัน ฉันเห็นอยู่จักทำคืนเสีย

เรอ ฉันປວາរណາต่อເຮອหั้งหลาย ແມ້ຄັ້ງທີ່ສອງ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກີດ
ດ້າຍສັບກີດ ขอເຮອหั้งหลายຈงอาทัยความกรุณาไว้ก้าวฉัน ฉันเห็นอยู่ຈักทำคืนเสีย
ເຮອ ฉັນປວາរណາຕ່ອເຮອหั้งหลาย ແມ້ຄັ້ງທີ່ສາມ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກີດ
ດ້າຍສັບກີດ ขอເຮອหั้งหลายຈงอาทัยความกรุณาไว้ก้าวฉัน ฉັນເຫັນອຸ່ນຍັກທຳກີນເສີຍ .

ກົກຂູຜູ້ນວະພິ່ງໜ່າອຸດරາສົດເລື່ອງນໍາ ນັ້ນກະໂໂຍ່ງ ປະຄອງອຸ່ນໝີແລ້ວ ກລ່າວຳ
ປວາຮາຕ່ອກົກຂູເຫຼານັ້ນ ອ່າຍ່ານິ່ວາ

ທ່ານເຈົ້າຂ້າ ຂ້າພະເຈົ້າປວາຮາຕ່ອທ່ານທັງໝ່າຍ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກີດ ດ້ວຍ
ສັບກີດ ຂອທ່ານທັງໝ່າຍຈงอาทัยความกรุณาไว່າຂ້າພະເຈົ້າເຫັນອຸ່ນຍັກທຳກີນເສີຍ .

ທ່ານເຈົ້າຂ້າ ຂ້າພະເຈົ້າປວາຮາຕ່ອທ່ານທັງໝ່າຍ ແມ້ຄັ້ງທີ່ສອງ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍ
ໄດ້ຝຶກີດ ດ້ວຍສັບກີດ ຂອທ່ານທັງໝ່າຍຈงอาทัยความกรุณาไว່າຂ້າພະເຈົ້າ ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນ
ອຸ່ນຍັກທຳກີນເສີຍ .

ທ່ານເຈົ້າຂ້າ ຂ້າພະເຈົ້າປວາຮາຕ່ອທ່ານທັງໝ່າຍ ແມ້ຄັ້ງທີ່ສາມ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍ
ໄດ້ຝຶກີດ ດ້ວຍສັບກີດ ຂອທ່ານທັງໝ່າຍຈงอาทัยความกรุณาไว່າຂ້າພະເຈົ້າ ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນ
ອຸ່ນຍັກທຳກີນເສີຍ .

ຄະປວາຮາ (ພຣະ ๒ ຮູບ)

ສັມຍືຕ່ອມາ ໃນອາວັສແໜ່ງໜຶ່ງ ລຶ້ງວັນປວາຮາ ມົກກົນອູ່ດ້າຍກັນ ๒ ຮູບ ຈຶ່ງກົກຂູທັ້ງສອງ
ນີ້ໄດ້ມີຄວາມປຣິວຕົກວ່າ ພຣະຟຸມີພຣະກາດທຽບອນໝາຕີໃຫ້ກົກຂູ ๔ ຮູບ ປວາຮາເປັນກາຮັງນີ້ ໄກ
ກົກຂູ ๔ ຮູບ ປວາຮາຕ່ອກັນ ໃຫ້ກົກຂູ ๓ ຮູບ ປວາຮາຕ່ອກັນ ກີ່ເຮົາມືອູ່ດ້າຍກັນສອງຮູບ ຈະພິ່ງ
ປວາຮາກັນອ່າຍ່າ ໄກແນວ ແລ້ວການທຸລະເຮືອງນັ້ນພຣະຟຸມີພຣະກາດ . ພຣະຟຸມີພຣະກາດຕັດສອນໝາຕີແກ່
ກົກຂູທັ້ງໝ່າຍວ່າ ດຸກກົກຂູທັ້ງໝ່າຍ ເຮົາອຸ່ນໝາຕີໃຫ້ກົກຂູ ๒ ຮູບ ປວາຮາຕ່ອກັນ .

ວິຊີ່ທຳຄະນະປວາຮາ

ດຸກກົກຂູທັ້ງໝ່າຍ ກີ່ແລກກົກຂູທັ້ງສອງພຶ່ງປວາຮາຢ່າງນີ້ : -
ກົກຂູຜູ້ເຄະພິ່ງໜ່າອຸດරາສົດເລື່ອງນໍາ ນັ້ນກະໂໂຍ່ງ ປະຄອງອຸ່ນໝີ ແລ້ວກລ່າວຳປວາຮາ
ຕ່ອກົກຂູຜູ້ນາກອ່າຍ່ານີ້ ວ່າດັ່ງນີ້ : -

ເຮອ ฉັນປວາຮາຕ່ອເຮອ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກີດ ດ້ວຍສັບ
ກີດ ຂອເຮອຈອງຈາຍຄວາມກຽດນາວ່າກ່າວ່າລັ້ນ ຊັນເຫັນອຸ່ນຍັກທຳກີນເສີຍ .

ເຮອ ฉັນປວາຮາຕ່ອເຮອ ແມ້ຄັ້ງທີ່ສອງ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກີດ ດ້ວຍສັບ
ກີດ ຂອເຮອຈອງຈາຍຄວາມກຽດນາວ່າກ່າວ່າລັ້ນ ຊັນເຫັນອຸ່ນຍັກທຳກີນເສີຍ .

ກົກຂູຜູ້ນວະພິ່ງໜ່າອຸດරາສົດເລື່ອງນໍາ ນັ້ນກະໂໂຍ່ງ ປະຄອງອຸ່ນໝີ ແລ້ວກລ່າວຳປວາຮາ
ປວາຮາຕ່ອກົກຂູຮ່າຍ່ານີ້ ວ່າດັ່ງນີ້ : -

ທ່ານ ພມປວາຮາຕ່ອທ່ານ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກີດ ດ້ວຍສັບກີດ ຂອທ່ານຈະ
ຈາຍຄວາມກຽດນາວ່າກ່າວ່າພມ ພມເຫັນອຸ່ນຍັກທຳກີນເສີຍ .

ທ່ານ ພມປວາຮາຕ່ອທ່ານ ແມ້ຄັ້ງທີ່ສອງ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກີດ ດ້ວຍສັບ
ກີດ ຂອທ່ານຈະຈາຍຄວາມກຽດນາວ່າກ່າວ່າພມ ພມເຫັນອຸ່ນຍັກທຳກີນເສີຍ .

ທ່ານ ພມປວາຮາຕ່ອທ່ານ ແມ້ຄັ້ງທີ່ສາມ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກີດ ດ້ວຍໄດ້ຝຶກີດ ດ້ວຍສັບ
ກີດ ຂອທ່ານຈະຈາຍຄວາມກຽດນາວ່າກ່າວ່າພມ ພມເຫັນອຸ່ນຍັກທຳກີນເສີຍ .

ອົບໝານປວາຮາ

ສັມຍືຕ່ອມາ ໃນອາວັສແໜ່ງໜຶ່ງ ລຶ້ງວັນປວາຮາ ມົກກົນອູ່ຮູປ່ເດືອຍ ຈຶ່ງກົກນີ້ໄດ້ມີຄວາມ
ປຣິວຕົກວ່າ ພຣະຟຸມີພຣະກາດທຽບອນໝາຕີໃຫ້ກົກຂູ ๔ ຮູບ ປວາຮາເປັນກາຮັງນີ້ ໃຫ້ກົກຂູ ๔ ຮູບ
ປວາຮາຕ່ອກັນ ໃຫ້ກົກຂູ ๓ ຮູບ ປວາຮາຕ່ອກັນ ໃຫ້ກົກຂູ ๒ ຮູບ ປວາຮາຕ່ອກັນ ໃຫ້ກົກຂູ ๒ ຮູບ
ຈະພິ່ງປວາຮາກັນໄດ້ອ່າຍ່າ ໄກແນວ . ກົກຂູທັ້ງໝ່າຍ ກຽດທຸລະເຮືອງນັ້ນແດ່ພຣະຟຸມີພຣະກາດ . ພຣະຟຸມີພຣະກາດ
ຕັດສະກະກົກຂູທັ້ງໝ່າຍວ່າ ດຸກກົກຂູທັ້ງໝ່າຍ ກີ່ເຮົາອຸ່ນໝາຕີໃຫ້ກົກຂູ ໒ ຮູບ ຈະເປັນໂຮງຈັນ
ມອນຫປ່ອໂດືອັນຕົນໄມ້ ກີ່ຕາມ ແລ້ວຈັດຕັ້ງໜ້າລັ້ນ ນໍາໃຫ້ໄວ້ ບຸລາສະ ຕາມປະທິປີ ແລ້ວນໍ່ຮອຍໆ .
ຫາກນົກກົນເຫຼົາເນີນມາ ພຶ່ງປວາຮານ່າຮ່ວມກັບພວກເຮົາ ຫາກໄມ້ມີມາ ພຶ່ງອົບໝານວ່າ ປວາຮາຂອງເຮົາ
ຈັນນີ້ ຫາກໄມ້ອົບໝານ ຕ້ອງອຳບັດຖືກກູ .

ດຸກກົກຂູທັ້ງໝ່າຍ ໃນອາວັສທີ່ມີກົກຂູອູ່ດ້າຍກັນ ๔ ຮູບ ຈະນຳປວາຮາຂອງກົກຂູຮູປ່ເດືອຍ
ມາແລ້ວ ๔ ຮູບປວາຮາເປັນກາຮັງນີ້ໄດ້ ຫາກນື້ນປວາຮາ ຕ້ອງອຳບັດຖືກກູ .

ດຸກກົກຂູທັ້ງໝ່າຍ ໃນອາວັສທີ່ມີກົກຂູອູ່ດ້າຍກັນ ๓ ຮູບ ຈະນຳປວາຮາຂອງກົກຂູຮູປ່ເດືອຍ
ມາແລ້ວ ๓ ຮູບປວາຮາຕ່ອກັນໄມ້ໄດ້ ຫາກນື້ນປວາຮາ ຕ້ອງອຳບັດຖືກກູ .

ດຸກກົກຂູທັ້ງໝ່າຍ ໃນອາວັສທີ່ມີກົກຂູອູ່ດ້າຍກັນ ๒ ຮູບ ຈະນຳປວາຮາຂອງກົກຂູຮູປ່ເດືອຍ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑
มาแล้ว อีกรูปหนึ่งอธิษฐานไม่ได้ หากขันอธิษฐาน ต้องอาบัติทุกกฎ .

แสดงอาบัติ ก่อนป่าวารณา

[๒๓๒] ก็โดยสมัยนั้นแล ภิกขุรูปหนึ่งต้องอาบัติ ในวันป่าวารณา . เหอได้คิดลงสัย ในขณะนั้นว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า ภิกษุมีอาบัติติดตัวไม่พึงป่าวารณา ดังนี้ ก็เรา เป็นผู้ต้องอาบัติแล้ว จะพึงปฏิบัติอย่างไรหนอ . ภิกษุทั้งหลายทราบทุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสจะภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุในศาสนามี ต้องอาบัติในวัน ป่าวารณา . ภิกษุนั้นพึงเข้าไปหาภิกษุรูปหนึ่ง หมาดอุตราสกัดเวียงบ่า นั่งกระโloy ประจำ อัญชลี และกล่าวอย่างนี้ว่า

ท่าน ผู้ต้องอาบัติมีเชื่อนี้ ผู้แสดงคืนอาบัตินั้น

ภิกษุผู้รับพึงถามว่า ท่านเห็นหรือ?

ภิกษุผู้แสดงพึงตอบว่า ครับ ผู้เห็น .

ภิกษุผู้รับพึงบอกว่า ท่านพึงสำรวจต่อไป .

ลงสัยในอาบัติ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง ถึงวันป่าวารณา ภิกษุในศาสนามีความลงสัยในอาบัติ .

เหอพึงเข้าไปหาภิกษุรูปหนึ่ง หมาดอุตราสกัดเวียงบ่า นั่งกระโloy ประจำ อัญชลี และกล่าว อย่างนี้ว่า

ท่าน ผู้มีความลงสัยในอาบัติมีเชื่อนี้ จักหมดลงสัยเมื่อใด จักทำคืนอาบัตินั้น เมื่อันน์ ครั้นแล้วพึงป่าวารณา แต่ไม่พึงทำอันตรายแก่ป่าวารณา เพราะข้อที่ลงสัยนั้นเป็นปัจจัย

กำลังป่าวารนาจะลึกอาบัติได้

ก็โดยสมัยนั้นแล ภิกษุรูปหนึ่งกำลังป่าวารนา จะลึกอาบัติได้ จึงภิกษุนั้นได้มีความ ปริวิตกว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า ภิกษุมีอาบัติติดตัว ไม่พึงป่าวารณา ดังนี้ ก็เราเป็น ผู้ต้องอาบัติแล้ว จะพึงปฏิบัติอย่างไรหนอ . ภิกษุทั้งหลายทราบทุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคครับสังกะภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุในศาสนามี กำลังป่าวารนา จะลึกอาบัติได้ . เหอพึงบอกภิกษุใกล้เคียงอย่างนี้ว่า

อาวุโส ผู้ต้องอาบัติมีเชื่อนี้ ลุกจากที่นี่แล้ว จักทำคืนอาบัตินั้น ครั้นแล้วพึงป่าวารนา แต่ไม่พึงทำอันตรายแก่ป่าวารนา เพราะข้อที่จะลึกอาบัติได้นั้นเป็นปัจจัย .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง ภิกษุในศาสนามี กำลังป่าวารนา มีความลงสัยในอาบัติ .

เหอพึงบอกภิกษุใกล้เคียงอย่างนี้ว่า

อาวุโส ผู้มีความลงสัยในอาบัติมีเชื่อนี้ จักหมดลงสัยเมื่อใด จักทำคืนอาบัตินั้นเมื่อันน์ ครั้นแล้ว พึงป่าวารนา แต่ไม่พึงทำอันตรายแก่ป่าวารนา เพราะข้อที่ลงสัยนั้นเป็นปัจจัย .

ลงสัยต้องสภากาบัติ

ก็โดยสมัยนั้นแล ในวันป่าวารนา ลงสัยต้องสภากาบัติ จึงภิกษุ เหล่านั้นได้มีความปริวิตกว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้ว่า ภิกษุจะแสดงสภากาบัติไม่ได้ จะรับ แสดงสภากาบัติไม่ได้ ก็ลงสัยหมุนเวียนทั้งหมดต้องสภากาบัติ พากเราจะพึงปฏิบัติอย่างไรหนอ แล้วทราบทุลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคครับสังกะภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุ ทั้งหลาย ก็ในวันป่าวารนา ลงสัยทั้งหมดในศาสนามีต้องสภากาบัติ . พากเหอ พึงลงภิกษุรูปหนึ่งไปสู่อาวาสใกล้เคียงพอดีกลับมาทัน ในวันนั้น ด้วยสังฆาวา อาวุโส คงจะไป ทำคืนอาบัตินั้นแล้วมา พากเราจักทำคืนอาบัตินั้นในสำนักคณ . ถ้าได้ภิกษุเช่นนั้น อย่างนี้ นั้นเป็นการดี หากไม่ได้ ภิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงสัยทราบด้วยญัตติกรรมว่า ว่าดังนี้ :-

ญัตติกรรมว่า

ท่านเจ้าช้า ขอลงช่วงฟังข้าพเจ้า ลงสัยต้องสภากาบัติ เมื่อได้พูดภิกษุ รูปอื่นผู้ริสุทธิ์ ไม่มีอาบัติ เมื่อันนั้นลงมือจักทำคืนอาบัตินั้นในสำนักภิกษุรูปนั้น

ครั้นแล้วพึงป่าวารนา แต่ไม่พึงทำอันตรายแก่ป่าวารนา เพราะข้อที่ต้องสภากาบัตินั้น เป็นปัจจัย .

ลงสัยในสภากาบัติ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง ในวันป่าวารนา ลงสัยต้องสภากาบัติ จักหมดในศาสนามี ความลงสัยในสภากาบัติ ภิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงสัยทราบด้วยญัตติกรรมว่า ว่าดังนี้ :-

ญัตติกรรมว่า

ท่านเจ้าช้า ขอลงช่วงฟังข้าพเจ้า ลงสัยต้องสภากาบัติ เมื่อได้พูดภิกษุ ความลงสัยเมื่อได้ จักทำคืนอาบัตินั้นเมื่อันน์ .

ครั้นแล้วพึงป่าวารนา แต่ไม่พึงทำอันตรายแก่ป่าวารนา เพราะข้อที่ลงสัยนั้น เป็นปัจจัย .

ปฐมภณવาร จบ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

ป่าวรณาไม่ต้องอาบตี ๑๕ ข้อ

[๒๓๓] ก็โดยสมัยนั้นแล ในการสแห่งหนึ่ง ถึงวันป่าวรณา มีกิกษุเจ้าถินมากรูป ด้วยกัน แต่ประชุมกัน & รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง . พากເຂອໄນ່ທរາບວ່າຍັງມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນທີ່ຍັງໄນ່ແນ່ . ພາກເຂອມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນຮຽມ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນວິນຍັຍ ເປັນໜຸ່ງ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າພຣ້ອມກັນ ປວດສະນາ ແລ້ວພາກເຂອກຳລັງປວດສະນາ ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນມີຈຳນວນ ມາກກວ່າ . ກົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍການທຸລາເຮືອນັ້ນແດ່ພະຜູມີພະກາດ . ພະຜູມີພະກາດຮັບລັງກົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ ວ່າດັ່ງນີ້ :-

๑. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ ກີນຂາວສແຫ່ງໜຶ່ງ ຄືນວັນປວດສະນາ ມີກົກເຊົ້າຄືນໃນຄາສນານີ້ ມາກຮົກປັດວັກ ແຕ່ປະປຸມກັນ & ຮູບປັບ ເກີນກວ່າບ້າງ . ພາກເຂອໄນ່ທຽບວ່າ ຍັງມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນທີ່ຍັງໄນ່ມາ . ພາກເຂອມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນຮຽມ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນວິນຍັຍ ເປັນໜຸ່ງ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າພຣ້ອມກັນ ປວດສະນາ ແລ້ວພາກເຂອກຳລັງປວດສະນາ ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນມີຈຳນວນ ມາກກວ່າ . ພາກເຂອດຕົ້ນປວດສະນາໃໝ່ ກົກເຊົ້າທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ໄນຕົ້ນກົກເຊົ້າໃນຄາສນານີ້ ແລ້ວ ໄນຕົ້ນກົກເຊົ້າໃນຄາສນານີ້

๒. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ ອົ່ງ ຃ືນວັນປວດສະນາ ມີກົກເຊົ້າຄືນໃນຄາສນານີ້ ພາກເຂອໄນ່ທຽບວ່າ ຍັງມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນທີ່ຍັງໄນ່ມາ . ພາກເຂອມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນຮຽມ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນວິນຍັຍ ເປັນໜຸ່ງ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າພຣ້ອມກັນ ປວດສະນາ . ເນື່ອພາກເຂອກຳລັງປວດສະນາ ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນມີຈຳນວນເທົ່າກັນ . ກົກເຊົ້າພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ເປັນອັນປວດສະນາດີແລ້ວ . ພາກທີ່ເໜືອ ພຶ່ງປວດສະນາຕ່ອງໄປ . ພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ໄນຕົ້ນກົກເຊົ້າໃນຄາສນານີ້

๓. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ ອົ່ງ ຃ືນວັນປວດສະນາ ມີກົກເຊົ້າຄືນໃນຄາສນານີ້ ພາກເຂອໄນ່ທຽບວ່າ ຍັງມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນທີ່ຍັງໄນ່ມາ . ພາກເຂອມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນຮຽມ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນວິນຍັຍ ເປັນໜຸ່ງ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າພຣ້ອມກັນ ປວດສະນາ . ເນື່ອພາກເຂອກຳລັງປວດສະນາ ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນມີຈຳນວນນ້ອຍກວ່າ . ກົກເຊົ້າພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ເປັນອັນປວດສະນາດີແລ້ວ . ພາກທີ່ເໜືອ ພຶ່ງປວດສະນາຕ່ອງໄປ . ພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ໄນຕົ້ນກົກເຊົ້າໃນຄາສນານີ້

๔. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ ອົ່ງ ຃ືນວັນປວດສະນາ ມີກົກເຊົ້າຄືນໃນຄາສນານີ້ ພາກເຂອໄນ່ທຽບວ່າ ຍັງມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນທີ່ຍັງໄນ່ມາ . ພາກເຂອມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນຮຽມ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າເປັນວິນຍັຍ ເປັນໜຸ່ງ ມີຄວາມສຳຄັງວ່າພຣ້ອມກັນ ປວດສະນາ . ເນື່ອພາກເຂອກຳລັງປວດສະນາ ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນມີຈຳນວນເທົ່າກັນ . ກົກເຊົ້າພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ໄນຕົ້ນກົກເຊົ້າໃນຄາສນານີ້

๕. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ . . . . ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນມີຈຳນວນເທົ່າກັນ . ກົກເຊົ້າພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ເປັນອັນປວດສະນາດີແລ້ວ . ກົກເຊົ້າພາກທີ່ມາທີ່ຫັ້ງພຶ່ງປວດສະນາໃນສຳນັກພາກເຂອ ພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ໄນຕົ້ນກົກເຊົ້າໃນຄາສນານີ້

๖. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ . . . . ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນມີຈຳນວນນ້ອຍກວ່າ . ກົກເຊົ້າພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ເປັນອັນປວດສະນາດີແລ້ວ . ກົກເຊົ້າພາກທີ່ມາທີ່ຫັ້ງພຶ່ງປວດສະນາໃນສຳນັກພາກເຂອ ພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ໄນຕົ້ນກົກເຊົ້າໃນຄາສນານີ້

๗. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ . . . . ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນມີຈຳນວນເທົ່າກັນ . . . .

๘. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ . . . . ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນ ມີຈຳນວນນ້ອຍກວ່າ . ກົກເຊົ້າພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ເປັນອັນປວດສະນາດີແລ້ວ . ພາກທີ່ມາທີ່ຫັ້ງພຶ່ງປວດສະນາໃນສຳນັກພາກເຂອ ພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ໄນຕົ້ນກົກເຊົ້າໃນຄາສນານີ້

๙. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ . . . . ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນມີຈຳນວນເທົ່າກັນ . . . .

๑๐. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ . . . . ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນມີຈຳນວນເທົ່າກັນ . . . .

๑๑. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ . . . . ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນ ມີຈຳນວນເທົ່າກັນ . . . .

๑๒. ດຸກຮົກເຊົ້າທີ່ໜ້າລາຍ . . . . ຂະນັ້ນ ມີກົກເຊົ້າຄືນພາກອືນມາຄືນ ມີຈຳນວນນ້ອຍກວ່າ .

ກົກເຊົ້າພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ເປັນອັນປວດສະນາດີແລ້ວ . ພາກທີ່ມາທີ່ຫັ້ງພຶ່ງປວດສະນາໃນສຳນັກພາກເຂອ .

ພາກທີ່ປວດສະນາແລ້ວ ໄນຕົ້ນກົກເຊົ້າໃນຄາສນານີ້

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑

๓. ดุกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง ในอาวสั่งแห่งหนึ่ง ถึงวันป่าวารณา มีกิกขุเจ้ากิน ในคาสนานี้มาปรึกษา กับพระชุมกัน และรูปบัว เกินกว่าบัว . พากเรอไม่ทราบว่า ยังมี กิกขุเจ้ากินพากอื่นที่ยังไม่มา . พากเรอเมื่อความสำคัญว่าเป็นธรรม มีความสำคัญว่าเป็นวินัย เป็นหมู่ มีความสำคัญว่าพร้อมกัน ป่าวารณา เมื่อพากเรอป่าวารณาเสร็จ บริษัทลูกไปหมดแล้ว ขณะนั้น มีกิกขุเจ้ากินพากอื่นมาถึงมีจำนวนมากกว่า . กิกขุเหล่านั้นต้องป่าวารณาใหม่ . พากที่ ป่าวารณาแล้ว ไม่ต้องอาบัติ .

๑๔. ดูกรภิกษุทั้งหลาย . . . . ขณะนั้น มีภิกษุเจ้ากินพากอื่นมาถึงเมื่อจำนวนเท่ากัน . . . .

๑๕. ดูกรภิกษุหั้งหลาย . . . . ขณะนี้ มีภิกษุเจ้าถิ่นพากอื่นมาถึง มีจำนวนหน่อยกว่า.

กิจกรรมที่ปั่นป่วนแล้ว เป็นอันปั่นป่วนดีแล้ว. พวกที่มาที่หลังพึงปั่นป่วนในสำนักพวกรอ.

พวกรที่ป่วยราษฎร์แล้ว ไม่ต้องอาบตี

ภาครณาไม่ต้องอาบตี ๑๕ ข้อ ฉบ.

ภาครถนาเป็นหมู่สำนักงานว่าพร้อมกัน ๑๙ ข้อ

[๒๓๔] ๑. ดุกรกิษณหั้งหลาย ก็ในความสแห่งหนึ่ง ถึงวันปวารณา มีกิษณเจ้าถิน
ในศาสนานี้มากรปด้วยกัน แต่ประชุมกัน & รูปบัง เกินกว่าบัง . พากเรอรืออยู่ร ยังมี
กิษณเจ้าถินพากอื่นที่ยังไม่มา . พากเรอมีความสำคัญวape็นธรรม m ความสำคัญape็นวินัย
เป็นหมุ m ความสำคัญวารอรวมกัน ปวารณา . เมื่อพากเรอกำลังปวารณา ขณะนั้น มีกิษณเจ้าถิน
พากอื่นมาถึงมีจำนวนมากกว่า กิษณเหล่านั้นต้องปวารณาใหม่ . พากที่ปวารณาแล้ว ต้องอาบดี
ทอกก.

๒ ๘๙ ឧបន៍ អតិថិជន មិនមែនជាក្រុងការសរុបទេ ពីរដែលមានភាពជាបាន

๓. . . . ขณะนี้ มีกิจกรรมเจ้าถิ่นพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า กิจกรรมที่ป่าวรณาแล้ว เป็นอันป่าวรณาได้แล้ว. นอกนั้นเพียงป่าวรณาต่อไป. พากที่ป่าวรณาแล้ว ต้องอับดิทกาก.

๔. គ្រកិច្ចថែងលាយ នៅឯណា នៃវាសេដេងអី សិរីជាពារណា មិកិញ្ញោត្តិកា
និងភាសានៅមាត្របំផុយកัน ពេត្រមុនការ ៥ រូបបាយ កេនកវាបាយ។ ពាក្យខ្លួនយើង ឬ
ិកិញ្ញោត្តិកាដឹងពាក្យនេះឬមីនៅ។ ពាក្យខ្លួនមិត្តភាពជាមុនរំលែក មិត្តភាពជាមុនរំលែក
បែនិងអី មិត្តភាពជាមុនរំលែក ពាក្យខ្លួន ពាក្យខ្លួន មិត្តភាពជាមុនរំលែក
ជាមុនរំលែក មិត្តភាពជាមុនរំលែក ពាក្យខ្លួន ពាក្យខ្លួន មិត្តភាពជាមុនរំលែក

..... ใจหนึ่น มีกิจจะเจ้ากิ่นพากอื่นมาถึง มีจำนวนท่ากัน .....

๙ ฯ . . . . . ခုနည် မြန်မာကျော် ပေါ်ရခဲ့သူများ အတွက် မြန်မာ လူများ မြန်မာ လူများ

๗. เนื่องจากเรื่องความไม่สงบทางการเมืองในประเทศไทย จึงขอสงวนสิทธิ์ไม่รับผู้เดินทางกลับประเทศไทย

๗. ขอแนะนำ มีกิจกรรมเจ้าถิ่นพากอื่นมาถึง มีจำนวนนักท่องเที่ยว

๑๐. เลือกพวกเรอป่าวร่าดเลสิริพอดี บริษัทบางพากลุกไปแล้ว ขณะนั้นมีภิกขุเจ้าถิน พากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า . . .

๑๙ . . . . . ឧទននេះ មិនធម៌ជាកីនពាក្យកីនមានី មីវាំនានេហោកុំ . . . . .

๗๖๔. . . . . บะหมี่หัน สะการะเช ไก่พะกังนัม เก หมาหัน รังหะกัน . . . .

๓๙. . . . เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางการค้าและเศรษฐกิจในประเทศไทย
๓๙. . . . เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางการค้าและเศรษฐกิจในประเทศไทย

๑๗. . . . . ឧបនេណ្ឌ មិកុជាកីនពាកីនមាតិក មិរានវន្យទាកីន . . . . .

๑๕. . . . ขณะนั้น มีกิจยุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า กิจยุพากที่ป่าวารณาแล้ว เป็นอันป่าวารณาดีแล้ว. พากที่มาที่หลังพึงป่าวารณาในสำนักพากเชอ. พากที่ป่าวารณาแล้ว ต้องอาบัติทุกๆ.

ปัจจุบันเป็นหมู่สำคัญว่าพร้อมกัน ๑๕ ข้อ จบ.

มีความสนใจป่าวรณา ๑๕ ข้อ

[๒๓๔] ๑. ดูกิจกรรมทั้งหลาย กิโนอาสาแห่งหนึ่ง ถึงวันป่าวรณา มีกิจกรรมเจ้าถิน ในศาสนานี้มากปรดดับกัน แต่ประชุมกัน ๕ รูปบัว เกินกว่าบัว พากເຮືອງຫຼູຍ່ວ່າ ຍັງມີກິດມຸຈຳເຈົ້າຄົນພາກອື່ນທີ່ຢັ້ງໃນມາ. ພາກເຮືອມີຄວາມສັສຍ່ວ່າ ພາກເຮົາປ່ວມກັນຈະສົນຄວາຮ້ອງໄນ້ສົມຄວາ ມານວ່າ ດັ່ງນີ້ ແລ້ວຢັ້ງຂຶ້ນປ່ວມກັນ. ເນື່ອພາກເຮົາກໍາລຳປ່ວມກັນ ຂະແນນີ້ ມີກິດມຸຈຳເຈົ້າຄົນພາກອື່ນມາສິ່ງ ມີຈຳນານມາກວ່າ. ກິດມຸຈຳເຈົ້ານີ້ຕ້ອງປ່ວມກັນໄໝ່. ພາກທີ່ປ່ວມກັນແລ້ວ ຕ້ອງອັບຕິທິກກ.

๓ . . . ขณะนั้น มีกิจกรรมเยาวชนพากอีนม้าถีง มีจำนวนน้อยกว่า กิจกรรมพากที่ป่าวรรณ alew เป็นอันเป็นป่าวรรณชาติแล้ว พากที่เหลือพิงป่าวรรณต่อไป พากที่ป่าวรรณแล้ว ต้องอนับถือกัน

๔. ดูกรักษาทั้งหลาย อนึ่ง ในความสเหงหนึ่ง ถึงวันป่าวรานา มีกิจเนื้อกินในศาสนาหนึ่ง มากกว่าเดือน แต่จะหมายถึง ๕ วัน ไปรบ เนินกว่า วัน พระยาลือวัน ยังมีกิจเนื้อกินอีก

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
พากอื่นที่ยังไม่มา. พากเรอ มีความสงสัยว่า พากเราป่าวรณา กันจะสมควรหรือไม่สมควรหนอน
ดังนี้ แล้วยังขึ้นป่าวรณา. พอกพากเรอป่าวรณาเสร็จ ขณะนั้น มีกิกษะเจ้ากินพากอื่นมาถึง
เมืองนุนมากกว่า . . .

๕. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๖. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า . . . . .

๗. . . . . บริษัทยังไม่ทันลุกไป ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า . . . . .

๘. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๙. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า . . . . .

๑๐. . . . . บริษัทบางพากลูกไปแล้ว ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวน กกว่า . . . . .

๑๑. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๑๒. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า . . . . .

๑๓. . . . . บริษัทลูกไปหมดแล้ว ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า . . . . .

๑๔. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๑๕. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า กิกขุพากที่ป่วยรา务แล้ว

เป็นขันป่าวรรณดีแล้ว . พากที่มาที่หลังพึงป่าวรรณในสำนักพากเชอ . พากที่ป่าวรรณแล้ว ต้องอาบดีทุกกฎ .

มีความสัมภารณา ๑๕ ข้อ จบ .

ฝึกใจทำปوارณา ๙๕ ข้อ

[๒๓๖] ๑. ดุกรกิจทึ้งหลาย ก็ในอาวansแห่งหนึ่ง ถึงวันป่าวรณา มีกิกข์เจ้ากินในคาสนานี้มากปรปักษ์กัน แต่ประชุมกัน ๕ รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง . พากเรอเรือรู้อยู่ว่า ยังมีกิกข์เจ้ากินพากอื่นที่ยังไม่มา แต่ฟื้นใจทำป่าวรณา ด้วยเข้าใจว่า พากเราป่าวรณา กัน สมควรแท้จะไม่สมควรก็ตามได้ . เมื่อพากเรอกำลังป่าวรณา ขณะนั้น มีกิกข์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า กิกข์เหล่านั้นต้องป่าวรณาใหม่ . พากที่ป่าวรณาแล้ว ต้องอาบติดหากกู .

๒. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๓. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า กิกขุพากที่ป่าวรณาแล้ว เป็นอันป่าวรณาตีแล้ว. พากที่เหลือพึงป่าวรณาต่อไป. พากที่ป่าวรณาแล้ว ต้องจบติทกกฎ.

๔. ดูกกริกขุทั้งหลาย อันในอาสาสเหงหงหนึ่ง ถึงวันป่าวรณา มีกิกขุเจ้าถินในศาลาหนึ่ง มากกรีดawayกัน แต่ประชุมกัน ๕ รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง. พากเรือรู้อยู่ว่า ยังมีกิกขุเจ้าถินพากอื่น ที่ยังไม่มา แต่เป็นใจทำป่าวรณา ด้วยเข้าใจว่าพากเราป่าวรณา กันสมควรแท้ จะไม่สมควรก็ทำไม่ได. พอกพากเรือป่าวรณาเสร็จ ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึงมีจำนวนมากกว่า . . . . .

๕. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๖. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า . . . . .

๗. . . . . บริษัทบังไม่ทันลุกไป ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า . . . . .

๘. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๙. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า . . . . .

๑๐. . . . . บริษัทบังพากลุกไป ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า . . . . .

๑๑. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๑๒. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า . . . . .

๑๓. . . . . บริษัทลุกไปหมดแล้ว ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า . . . . .

๑๔. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . . .

๑๕. . . . . ขณะนั้น มีกิกขุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า กิกขุพากที่ป่าวรณา แล้ว เป็นอันป่าวรณาตีแล้ว. พากที่มาทีหลังพึงป่าวรณาในลำนักพากเรอ. พากที่ป่าวรณาแล้ว ต้องจบติทกกฎ.

ฝึกใจทำป่าวารณา ๑๕ ข้อ จบ.

มุ่งความต่อกร้าวไว้ภารණา ๑๕ ข้อ

[๒๓๑] ๑. ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ในอาวสัตเที่ยงหนึ่ง ถึงวันป่าวารณา มีภิกษุเจ้าถิน ในศาสนาเนื้มกรุปด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๔ รูปนั้น เกินกว่าบ้าน พวกเขอรู้อยู่ว่า ยังมีภิกษุเจ้าถินพากอื่นที่บังไม่มา และมุงความแตกร้าวว่า ขอภิกษาเหล่านั้นจะเสื่อมสูญ ขอภิกษุเหล่านั้นจะพินาศ จะประโยชน์อะไรด้วยภิกษุเหล่านั้น ดังนี้ จึงป่าวารณา เมื่อพวกเรอกำลังป่าวารณา ขณะนั้น มีภิกษุเจ้าถินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า ภิกษุเหล่านั้นต้องป่าวารณาใหม่ พวกที่ป่าวารณาแล้ว ตัวล่วงวงต้องกลับลัง.

๒. .... ขอนำนี้มีกิจกรรมกิจกรรมอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า ....
๓. .... ขอนำนี้มีกิจกรรมกิจกรรมอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า กิจกรรมพากที่ปาร์ตี้แล้ว

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑
เป็นอันป่าวารณาดีแล้ว . พากที่เหลือพิงป่าวารณาต่อไป . พากที่ป่าวารณาแล้ว ต้องอาบติดลัจจัย .

๔. ดุกริกษ์ห้วยหลาย อนึง ในอาสาสแห่งหนึ่ง ถึงวันป่าวารณา มีกิกษ์เจ้ากินในศาสนามี
มากรูปด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๕ รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง . พากเรอรู้อยู่ว่า ยังมีกิกษ์เจ้ากิน
พากอื่นที่ยังไม่มา และมุงความแตกร้าวว่า ขอ กิกษ์เหล่านี้จะเสื่อมสูญ ขอ กิกษ์เหล่านี้น
จะพินาศ จะประโภชน์อะไรด้วยกิกษ์เหล่านั้น ดังนี้ จึงป่าวารณา . พากเรอป่าวารณาเสร็จ
ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึงมีจำนวนมากกว่า . . . .

๕. . . . ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . .
๖. . . . ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า . . . .
๗. . . . บริษัทซั่งไม่ทันลอกไป ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า . . . .
๘. . . . ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . .
๙. . . . ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า . . . .
๑๐. . . . บริษัทบวงพากลูกไปแล้ว ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวน
มากกว่า . . . .
๑๑. . . . ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . .
๑๒. . . . ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า . . . .
๑๓. . . . บริษัทหลกไปหมดแล้ว ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนมากกว่า.
กิกษ์เหล่านั้นต้องป่าวารณาใหม่ . พากที่ป่าวารณาแล้ว ต้องอาบติดลัจจัย .
๑๔. . . . ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนเท่ากัน . . . .
๑๕. . . . ขณะนั้น มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นมาถึง มีจำนวนน้อยกว่า กิกษ์พากที่ป่าวารณา
แล้วเป็นอันป่าวารณาดีแล้ว . พากที่มาที่หลังพิงป่าวารณาในลำกพากเรอ . พากที่ป่าวารณาแล้ว
ต้องอาบติดลัจจัย .

มุ่งความแตกร้าวป่าวารณา ๑๕ ข้อ จบ .

เปรยาลุมข ๗๐๐ ติกะ

[๒๓๔] ดุกริกษ์ห้วยหลาย อนึง ในอาสาสแห่งหนึ่ง ถึงวันป่าวารณา มีกิกษ์เจ้ากินใน
ศาสนามีมากรูปด้วยกัน แต่ประชุมกัน ๕ รูปบ้าง เกินกว่าบ้าง . พากเรอไม่ทราบว่า มีกิกษ์
เจ้ากินพากอื่นกำลังเข้ามาภายในสีมา . . . .

- . . . . พากเรอไม่ทราบว่า มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นเข้ามาในสีมาแล้ว . . . .
. . . . พากเรอไม่เห็นกิกษ์เจ้ากินพากอื่นที่กำลังเข้ามาในสีมา . . . .
. . . . พากเรอไม่เห็นกิกษ์เจ้ากินพากอื่น เข้ามาภายในสีมาแล้ว . . . .
. . . . พากเรอไม่ได้ยินว่า มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นกำลังเข้ามาภายในสีมา . . . .
. . . . พากเรอไม่ได้ยินว่า มีกิกษ์เจ้ากินพากอื่นเข้ามาภายในสีมาแล้ว . . . .

โดยนัย ๑๕ ติกะ กิกษ์เจ้ากินกับกิกษ์เจ้ากิน กิกษ์อาคันตุกะกับกิกษ์เจ้ากิน กิกษ์
เจ้ากินกับกิกษ์อาคันตุกะ กิกษ์อาคันตุกะกับกิกษ์อาคันตุกะ รวมเป็น ๗๐๐ ติกะ โดยเปรยาลุมข .

เปรยาลุมข ๗๐๐ ติกะ จบ .

กิกษ์เจ้ากินกับกิกษ์อาคันตุกะนับวันป่าวารณาต่างกัน

[๒๓๕] ดุกริกษ์ห้วยหลาย กิจวันป่าวารณาของพากกิกษ์เจ้ากินในศาสนามีเป็น ๑๔ ค่ำ
ของพากกิกษ์อาคันตุกะเป็น ๑๕ ค่ำ . ถ้าพากเจ้ากินมีจำนวนมากกว่าพากกิกษ์อาคันตุกะพึงอนุวัตร
พากกิกษ์เจ้ากิน . ถ้ามีจำนวนเท่ากัน พากกิกษ์อาคันตุกะพึงอนุวัตรพากกิกษ์เจ้ากิน . ถ้าพากกิกษ์
อาคันตุกะมีจำนวนมากกว่า . พากกิกษ์เจ้ากินพึงอนุวัตรพากกิกษ์อาคันตุกะ .

ดุกริกษ์ห้วยหลาย กิจวันป่าวารณาของพากกิกษ์เจ้ากินในศาสนามีเป็น ๑๕ ค่ำ ของ
พากกิกษ์อาคันตุกะเป็น ๑๔ ค่ำ . ถ้าพากเจ้ากินมีจำนวนมากกว่า พากกิกษ์อาคันตุกะพึง
อนุวัตรพากกิกษ์เจ้ากิน . ถ้ามีจำนวนเท่ากัน พากกิกษ์อาคันตุกะพึงอนุวัตรพากกิกษ์เจ้ากิน . ถ้า
พากกิกษ์อาคันตุกะมีจำนวนมากกว่า . พากกิกษ์เจ้ากินพึงอนุวัตรพากกิกษ์อาคันตุกะ .

ดุกริกษ์ห้วยหลาย อนึง วันป่าวารณาของพากกิกษ์เจ้ากินในศาสนามีเป็นวัน ๑ ค่ำ ของ
พากกิกษ์อาคันตุกะเป็น ๑๕ ค่ำ . ถ้าพากกิกษ์เจ้ากินมีจำนวนมากกว่า . พากกิกษ์เจ้ากินไม่ป่าวารณา
ก็ไม่ให้ความสามัคคีแก่พากกิกษ์อาคันตุกะ . พากกิกษ์อาคันตุกะพึงไปป่าวารณาออกสีมาเด็ด .
ถ้ามีจำนวนเท่ากัน พากกิกษ์เจ้ากินไม่ป่าวารณา ก็ไม่ต้องให้ความสามัคคีแก่พากกิกษ์อาคันตุกะ
พากกิกษ์อาคันตุกะพึงไปป่าวารณาออกสีมาเด็ด . ถ้าพากกิกษ์อาคันตุกะมีจำนวนมากกว่า พากกิกษ์
เจ้ากินพึงให้ความสามัคคีแก่พากกิกษ์อาคันตุกะ หรือพึงไปป่าวารณาออกสีมา .

ดุกริกษ์ห้วยหลาย อนึง วันป่าวารณาของพากกิกษ์เจ้ากินในศาสนามีเป็น ๑๕ ค่ำ ของ
พากกิกษ์อาคันตุกะเป็น ๑ ค่ำ . ถ้าพากกิกษ์เจ้ากินมีจำนวนมากกว่า พากกิกษ์อาคันตุกะพึงให้
ความสามัคคีแก่พากกิกษ์เจ้ากิน หรือพึงไปป่าวารณาออกสีมา . ถ้ามีจำนวนเท่ากัน . พากกิกษ์อาคันตุกะ
พึงให้ความสามัคคีแก่พากกิกษ์เจ้ากิน หรือพึงไปป่าวารณาออกสีมา . ถ้าพากกิกษ์อาคันตุกะมีจำนวน
มากกว่า พากกิกษ์อาคันตุกะไม่ป่าวารณา ก็ไม่ต้องให้ความสามัคคีแก่พากกิกษ์เจ้ากิน พากกิกษ์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
เจ้าถินพึงไปป่าวารณาอกสีมาเกิด.

ป่าวารณาของภิกษุที่สังสัยเป็นต้น

[๒๕๐] ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็พากภิกษุอาคันตุกะในศาสนามีได้เห็นอาการเจ้าถิน ลักษณะเจ้าถิน เครื่องหมายเจ้าถิน สิ่งที่แสดงเจ้าถิน ของพากภิกษุเจ้าถิน เตียง ตั้ง ฟูก หมอน จัดไว้ได้ระเบียบ น้ำสัน น้ำใช้ จัดหาไว้เป็นอันดี บริเวณภาชนะดีสะอาด อ่อนน้อม กระนั้นแล้ว มีความสังสัยว่า พากภิกษุเจ้าถินมีหรือไม่มีหนอน? พากເຮົມມີຄວາມສັງສິບແຕ່ໄມ່ເຫັນຫາ กระนั้นแล้ว ขື້ປະກາດ ต້ອງອາບັດທຸກກູງ.

..... พากເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາແລ້ວແຕ່ໄມ່ພບ ຈຶ່ງປາວານາ ໄມ່ຕ້ອງອາບັດ.

..... พากເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາແລ້ວພບ ຈຶ່ງປາວານາຮ່ວມກັນ ໄມ່ຕ້ອງອາບັດ.

..... พากເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາແລ້ວພບ ຄັ້ນແລ້ວແຍກກັນປາວານາ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູງ.

..... พากເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາແລ້ວພບ ຄັ້ນແລ້ວຈຸ່າວາມແຕກຮ້າວ່າ ຂອງພັກພັກນີ້ຈະເສື່ອມສຸນ ຈົນພິນາຕ ຈະປະໂຍ່ນວ່າໄດ້ວ່າຍົກເຂົ້າແລ້ນນີ້ ດັ່ງນີ້ ຈຶ່ງປາວານາ ຕ້ອງອາບັດ ຄຸລັ້ງຈັຍ.

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนື່ອ ພາກภิกษุอาคันตุกะในศาสนามีได้ยືນอาการเจ้าถิน ลักษณะเจ้าถิน เครื่องหมายเจ้าถิน สิ่งที่แสดงเจ้าถิน ของພາກພັກເຂົ້າແລ້ນນີ້ ໄດ້ຍືນເສີ່ງທ່ານພາກພັກເຂົ້າ ກໍາລັງດິນຈົງກຣມ ໄດ້ຍືນເສີ່ງທ່ານສາຍາຍ ເສີ່ງໄວ ເສີ່ງຈາມ ຄັ້ນແລ້ວມີຄວາມສັງສິບ ພາກພັກເຂົ້າແລ້ນນີ້ຍັງມີຫຼືວ່າໄມ່ຫຼັນອ? ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບແຕ່ໄມ່ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຂື້ປະກາດ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູງ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວໄມ່ພບ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງປາວານາ ໄມ່
ຕ້ອງອາບັດ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງພບ ຄັ້ນພບແລ້ວຈຶ່ງປາວານາຮ່ວມກັນ
ໄມ່ຕ້ອງອາບັດ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງພບ ຄັ້ນພບແລ້ວຈຶ່ງແຍກກັນປາວານາ
ຕ້ອງອາບັດທຸກກູງ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງພບ ຄັ້ນພບແລ້ວຈຶ່ງປາວານາແຕກຮ້າວ່າ
ຂອງພັກພັກໜີ້ຈະເສື່ອມສຸນ ຈົນພິນາຕ ຈະປະໂຍ່ນວ່າໄດ້ວ່າຍົກເຂົ້າແລ້ນນີ້ ດັ່ງນີ້ ຈຶ່ງປາວານາ
ຕ້ອງອາບັດຄຸລັ້ງຈັຍ.

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนື່ອ ພາກພັກເຂົ້າແລ້ນນີ້ໃນศาสนามีได้ยືນอาการາຄັ້ນຕຸກະ ລັກຂະນະ
າຄັ້ນຕຸກະ ເຄື່ອງໝາຍາຄັ້ນຕຸກະ ສິ່ງທີ່ແດດງາຄັ້ນຕຸກະ ຂອງພາກພັກເຂົ້າແລ້ນຕຸກະ ໄດ້ເຫັນ ບາຕ
ຈົ້ວ ຜ້ານີ້ສີທະນະ ຊັ້ນເປັນຂອງພັກພັກນີ້ ໄດ້ເຫັນຮອຍໜ້າລ້າງເທົ່າ ຄັ້ນແລ້ວມີຄວາມສັງສິບ ພາກພັກເຂົ້າແລ້ນຕຸກະຍັງມີຫຼືວ່າໄມ່ຫຼັນອ?

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບແຕ່ໄມ່ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງປາວານາ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູງ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວໄມ່ພບ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງປາວານາ ໄມ່
ຕ້ອງອາບັດ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງພບ ຄັ້ນພບແລ້ວ ຈຶ່ງປາວານາ
ຮ່ວມກັນ ໄມ່ຕ້ອງອາບັດ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງພບ ຄັ້ນພບແລ້ວ ໄດ້ແຍກກັນ
ປາວານາ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູງ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງພບ ຄັ້ນພບແລ້ວ ມຸ່ງຄວາມແຕກຮ້າວ່າ
ຂອງພັກພັກໜີ້ຈະເສື່ອມສຸນ ຈົນພິນາຕ ຈະປະໂຍ່ນວ່າໄດ້ວ່າຍົກເຂົ້າແລ້ນນີ້ ດັ່ງນີ້ ຈຶ່ງປາວານາ
ຕ້ອງອາບັດຄຸລັ້ງຈັຍ.

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนື່ອ ພາກພັກເຂົ້າແລ້ນນີ້ໃນศาสนามีไดໍຍືນอาการາຄັ້ນຕຸກະ ລັກຂະນະ
າຄັ້ນຕຸກະ ເຄື່ອງໝາຍາຄັ້ນຕຸກະ ສິ່ງທີ່ແດດງາຄັ້ນຕຸກະ ຂອງພາກພັກເຂົ້າແລ້ນຕຸກະ ໄດ້ຍືນ
ເສີ່ງທ່ານພາກພັກເຂົ້າແລ້ນຕຸກະ ໄດ້ຍືນເສີ່ງຮອງເທົກະບົບ ໄດ້ຍືນເສີ່ງໄວ ເສີ່ງຈາມ
ຄັ້ນແລ້ວມີຄວາມສັງສິບ ພາກພັກເຂົ້າແລ້ນຕຸກະຍັງມີຫຼືວ່າໄມ່ຫຼັນອ? ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບແຕ່ໄມ່
ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈື້ປະກາດ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູງ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວໄມ່ພບ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງປາວານາ ໄມ່
ຕ້ອງອາບັດ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງພບ ຄັ້ນພບແລ້ວ ໄດ້ປາວານາ
ຮ່ວມກັນ ໄມ່ຕ້ອງອາບັດ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງພບ ຄັ້ນພບແລ້ວ ໄດ້ແຍກກັນ
ປາວານາ ຕ້ອງອາບັດທຸກກູງ.

..... ພາກເຮົມມີຄວາມສັງສິບໄດ້ຄັ້ນຫາ ຄັ້ນແລ້ວຈຶ່ງພບ ຄັ້ນພບແລ້ວ ມຸ່ງຄວາມ
ແຕກຮ້າວ່າ ຂອງພັກພັກໜີ້ຈະເສື່ອມສຸນ ຈົນພິນາຕ ຈະປະໂຍ່ນວ່າໄດ້ວ່າຍົກເຂົ້າແລ້ນນີ້ ດັ່ງນີ້
ຈຶ່ງປາວານາ ຕ້ອງອາບັດຄຸລັ້ງຈັຍ.

ກົກເຊີ່ມານັ້ນສຳເນົາສັບປະກຳປາວານາ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑

[๒๔๑] ดุกรากิกษ์ทั้งหลาย ก็พากกิกษ์ชาตันตภกในศาสนาได้เห็นพากกิกษ์เจ้าถินซึ่งเป็นนาฬังวาส พากເຮັດລັບໄດ້ຄວາມເຫັນວ່າເປັນສມານສັງวาສ ຄຽນແລ້ວກີໄມໄຕ່ຄາມ ຄຽນແລ້ວຈຶ່ງປະການຮ່າງກັນ ໄມຕ້ອງຈຳບັດ.

.... พากເຮືອໄດ້ໄຕຄາມ ຄຣິນໄຕຄາມແລ້ວໄນ່ຮັງເກີຈ ຄຣິນແລ້ວປະວາງຄາວ່ວມກັນ ຕ້ອງບັນດີ

..... พากເຮົາໄດ້ໄຕຄາມ ຄຣິນໄຕຄາມແລ້ວໄມ່ຮັງເກີຍ ຄຣິນແລ້ວແບກກັນປວາຣານາ ໄມ່ຕ້ອງ

ดุกรกิษยาห์หลาย อนึง พากกิษยาคันตุกะในศาสนานี้ได้เห็นพากกิษยาเจ้าถินซึ่งเป็น
สามันสังวาส. พากเรอกลับได้ความเห็นว่าเป็นนาสังวาส ครั้นแล้วก็ไม่ได้ตาม ครั้นแล้ว
ป่าวรณาไว้มัน กัน ต้องอาบดีทุกกฎ.

.... พากເຮືອໄດ້ໄຕຄາມ ດຽວໃຫ້ຄາມແລ້ວຮັງເກີຈ ດຽວແລ້ວແບກກັນປວກຄາ ຕ້ອງຈາບີທີ່
ທົກກວ່າ .

.... พากເຮືອໄດ້ໄຕຄາມ ຄຣົນໄຕຄາມແລ້ວຮັງເກີຈາ ຄຣົນແລ້ວປະວາດໝາວ່າມັກນັ້ນ ໂມ່ຕົ້ງອາບັດີ .

..... พากເຂົ້າໄດ້ໄຕການ ຄຽນ ໄຕການແລ້ວໄມ່ຮັງເກີຍຈ ຄຽນແລ້ວແຍກກົນປວກຄານ ໂມ່ຕອງ
ອາບຕີ .

ดุกรกิษทั่งหลาย อนึ่ง พากกิษเจ้ากินในคาสนา ได้เห็นพากกิษเจ้าตนกะซึ่งเป็นนานาสังวาส . พากเรอกลับได้ความเห็นว่าเป็นสมานสังวาส ครั้นแล้วก็ไม่ได้ถาม ครั้นแล้วปารณารวมกัน ไม่ต้อง abaดี.

..... พากເຮືອ ໄດ້ໄດ້ການ ຄວິນ ໄດ້ການແລ້ວ ໡ີຮັງເກີຍຈ ຄວິນແລ້ວປະວາງນາວົມກັນ ຕ້ອງ
ອຳບັດທຸກຄູງ .

..... พวกรเรอได้ตีถกาม ครรน์ได้ถกามแล้วไม่รังเกิจ ครรน์แล้วแยกกันป่าวรณา ไม่ต้อง

ดุกรักกิษทั้งหลาย อนึ่ง พากภิกขเจ้าก็นในศาสนานี้เห็นพากภิกขอาคันตกะซึ่งเป็น
สมานลังกาส . พากເຮັດຄົນໄດ້ຄວາມເຫັນວ່າເປັນນາງລັງກາສ ຄຽນແລ້ວກີ່ໄມ້ໄດ້ຄາມ ຄຽນແລ້ວ
ປວາຣາວ່າມກັນ ຕ້ອງຈຳບັດທຸກກູງ . . . . . ພັກເຮົດໄດ້ໄດ້ຄາມ ຄຽນໄຕ່ຄາມແລ້ວຮັງເກີຍ ຄຽນແລ້ວແຢກກັນປວາຣາ ຕ້ອງຈຳບັດ
ທຸກກູງ .

..... พวกรือได้ได้ต่อกาม ครั้น ได้ต่อกามแล้วรังเกียจ ครั้นแล้วป่าวารณาร่วมกัน ไม่ต้องอาบตี .
ไม่ควรไปไหนในวันป่าวารณา

[๒๔๒] ดุรกิจทั้งหลาย เมื่อถึงวันป่าวรณา กิจไม่พิงไปจากอาสาที่มีกิจกรรม
จำนวน ส่วนมาสที่มีกิจไม่ครบจำนวน นอกจากไปเป็นคณะษัช นอกจากมีอันตราย.

ดูกรักษาทั้งหลาย เมื่อถึงวันป่าวรณา ไม่เพียง ไปภาควาสนาที่มีภิกขุครบจำนวน สุกิณที่ มีไว้อวาระ ซึ่งมีภิกขุ ไม่ครบจำนวน นอกจากไปปีนยอดลงสู่ ออกจากมืออันตราย.

ดูกรกิกหงษ์ทั้งหลาย เมื่อถึงวันป่าวราณ ไม่พิงไปจากอาสาที่มีกิกบุตรจนเจ้านวน สู่อาสาล
หรืออินที่มีชื่ออาสาล ซึ่งมีกิกน ไม่ควรจำนำนวน นอกจากไปเป็นคณฑ์ลงชื่อ นอกจากมีอันตราย.

ดุกรากทึบหัวใจ เมื่อถึงวันป่าวรานา ไม่เงิบไปจากกืนที่มีชื่อวารา ซึ่งมีกิจกรรมจำนวน
สี่ความที่มีอิทธิพล ไม่ควรมองลางวน นอกจาก ใบใบในคอมะลงช์ นอกจากมีอันตราย

ดรกิกษหั้งเหลี่ยม เนื่องสืบวันปารบนา ไม่เงินไปจากมีเชื้ออาสา เชิงมีกิกกรรมจำนวน
สักกิ่งที่เป็นไว้วาสนา ตีเสียงกิจวนไปกราบเจ้าบ้าน บลอกว่าป้า เป็นบุตรสาวแล้ว บลอกว่ามีอันตราย

ศูนย์เคมีภัณฑ์ ชั้นนำของอาเซียน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและผลิตภัณฑ์เคมีเพื่อการสนับสนุนอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของประเทศไทย ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาและผลิตสารเคมีที่ใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมอาหาร เครื่องสำอาง ยา และเคมีภัณฑ์ต่างๆ ที่มีคุณภาพดีและราคาเหมาะสม ทำให้เป็นแหล่งจ้างงานและสร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างมาก

ອວຍເລື່ອງສະຫງົບສະໄໝ ເປົ້າເຈົ້າໃຫຍ່ໄວ້ຮັດວາງ ປັກເມື່ອໄຟ້ໄຟ້ ປັກລວມວາງ ແລ້ວເລີ່ມຕົ້ນໄຟ້ໄຟ້ ທີ່ໄຟ້ໄຟ້

ดูกรกษุทั้งหลาย เมื่อการนับราวน่า เมพ เบจากอาวส หรือณเมืองอาวส ซึ่ง กิษุครุบจานวน สู่อาวาสซึ่งมีกิษุไม่ครบจำนวน นอกจากไปเป็นคณะลงช์ นอกจากมีอันตราย .
ดูกรกษุทั้งหลาย เมื่อถึงวันป่าวรณา ไม่เพียงไปจากอาวส หรือถ้าที่มีใช้อวาส ซึ่งมี กิษุครุบจานวน สู่อาวาสหรือถ้าที่มีใช้อวาส ซึ่งมีกิษุไม่ครบจำนวน นอกจากไปเป็นคณะลงช์

ดูกรกิษณ์ทั้งหลาย เมื่อถึงวันป่าวารณา ไม่พึงไปจากอาวาส หรือถ้าที่มีใช้อวาส ซึ่งมีกิษณุกรรมจำนวน สู่อาวาสหรือถ้าที่มีใช้อวาส ซึ่งมีกิษณุไม่ครบจำนวน นอกจากไปเป็นคณะสงฆ์แล้วจะมีอีกหนึ่ง

ดูกรกิกษุทั้งหลาย เมื่อถึงวันป่าวารณา ไม่พึงไปจากอาวาส ซึ่งมีกิกษุครบจำนวน สู่อาวาส มีกิกษุซึ่งครบจำนวน ซึ่งเป็นที่อยู่ของพากกิกษุผู้เป็นนานาสังวาส นอกจากไปเป็นคณะสงฆ์ น้อมร่วมเป็นอันตราย

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อถึงวันป่าวารณา ไม่พึงไปจากอาวาส ซึ่งมีภิกขุครบจำนวน สูกิน ที่มีใช้อาวาส ซึ่งมีภิกขุครบจำนวน ซึ่งเป็นที่อยู่ของพากภิกษุผู้เป็นนานาลัง瓦ล นอกจากไป เป็นอย่างอื่นแล้ววันนี้อีกด้วย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวราค ภาค ๑
ไม่พึงประณາในบริษัทที่มีอุตสาหกรรมขันกน้อยด้วย รูปไดประณາ ต่องอบติดทุกกฎ.
ดูกรกิษทั้งหลาย กิษไม่พึงประณາ ด้วยการให้ประณานังค์ครัว นอกจากบริษัท
ยังไม่ลุกไป.

ดูกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง กิษไม่พึงประณานในเดือนไข่วันประณาน นอกจกวัน
สังฆสามัคคี.

ภารණารที ๒ ฉบับ .

พระพุทธานุญาตเตาจิกาประณาน
สัญจรกัยในประณาน

[๒๔๕] ก็โดยสมัยนั้นแล อาวาสแห่งหนึ่งในโภคคลชนบท คนชาวดงได้มาปลูกพล่าน
ในวันประณาน. กิษทั้งหลายไม่อาจประณาน ๓ หน จึงทราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค.
พระผู้มีพระภาค ตรัสสอนญาตแก่กิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย เราอนุญาตให้ประณาน ๒ หน.
คนชาวดงได้มามาปลูกพล่านมากขึ้น กิษทั้งหลายไม่อาจประณาน ๒ หน จึงทราบทูลเรื่องนั้น
แด่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาคตรัสสอนญาตแก่กิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย เราอนุญาต
ให้ประณานหนเดียว. ชนชาวดงได้มามาปลูกพล่านหนักขึ้นอีก. กิษทั้งหลายไม่อาจประณานหนเดียว
จึงทราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาคตรัสสอนญาตแก่กิษทั้งหลายว่า ดูกร
กิษทั้งหลาย เราอนุญาตให้ประณานมีพราชาเท่ากัน.

ราตรีจوانสว่าง

ก็โดยสมัยนั้นแล ในอาวาสแห่งหนึ่ง ถึงวันประณาน ชาวบ้านมัวให้ทานอยู่จนราตรี
จوانสว่าง จึงกิษเหล่านั้นได้ปรึกษากันว่า คณเหล่านี้มัวให้ทานอยู่จนราตรีจوانสว่าง ถ้าสังฆจัก
ประณาน ๓ หน ลงช่วงจักไม่ทัน ได้ประณานท้าวัน ราตรีนี้ก็จักสว่างเสียก่อน พากเราจะพิงปฎิบัติ
อย่างไรหนอ แล้วทราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาคตรัสจะกิษทั้งหลายว่า
ดูกรกิษทั้งหลาย ในอาวาสแห่งหนึ่งถึงวันประณาน ชาวบ้านในตำบลนี้มัวให้ทานอยู่ จนราตรี
จوانสว่าง หากกิษทั้งหลายในอาวาสนั้น มีความคิดเห็นอย่างนี้ว่า ชาวบ้านพากันให้ทานอยู่จน
ราตรีจوانสว่าง ถ้าสังฆจะประณาน ๓ หน ลงช่วงจักไม่ทัน ได้ประณานท้าวัน ราตรีนี้ก็จักสว่าง
เสียก่อน ดังนี้. กิษผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงช่วงทราบ ด้วยญัตติกรรมมาว่าดังนี้:-

ท่านเจ้าช้า ขอสังฆจงฟังข้าพเจ้า ชาวบ้านมัวให้ทานอยู่จนราตรีจوانสว่าง
ถ้าสังฆจักประณาน ๓ หน ลงช่วงจักไม่ทัน ได้ประณานท้าวัน ราตรีจักสว่างเสียก่อน.
ถ้าความพร้อมพร่องของลงช่วงที่แล้ว ลงช่วงพึงประณาน ๒ หน . . . หนเดียว . . . มีพราชาเท่ากัน.
ดูกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง ในอาวาสแห่งหนึ่ง ถึงวันประณาน กิษทั้งหลายกล่าวธรรมกัน . . .
กิษที่เชี่ยวชาญในพระสูตร สังคายนาพระสูตรกัน . . . พระวินัยธารตัดสินพระวินัยกัน . . .
พระธรรมกิสสนหนาธรรมกัน . . . กิษทั้งหลายทະلهะกันจนราตรีจوانสว่าง. หากกิษทั้งหลาย
ในอาวาสนั้นมีความคิดเห็นอย่างนี้ว่า กิษทั้งหลายทະلهะกันจนราตรีจوانสว่าง ถ้าสังฆจัก
ประณาน ๓ หน ลงช่วงจักไม่ทัน ได้ประณานท้าวัน ราตรีจักสว่างเสียก่อน ดังนี้. กิษผู้ฉลาด
สามารถ พึงประกาศให้ลงช่วงทราบด้วยญัตติกรรมมาว่า ดังนี้:-

ท่านเจ้าช้า ขอสังฆจงฟังข้าพเจ้า กิษทั้งหลายมัวทະلهะกันจนราตรีจوانสว่าง
ถ้าสังฆจักประณาน ๓ หน ลงช่วงจักไม่ทัน ได้ประณานท้าวัน ราตรีจักสว่างเสียก่อน ถ้าความ
พร้อมพร่องของลงช่วงที่แล้ว ลงช่วงพึงประณาน ๒ หน . . . หนเดียว . . . มีพราชาเท่ากัน.

fonกำลังตั้งเค้า

ก็โดยสมัยนั้นแล ในอาวาสแห่งหนึ่งในโภคคลชนบท ถึงวันประณานกิษลงช่วงมาประชุม
กันมาก. สถานที่ประชุมคับແคน คัม芬ไม่ได้ และfonกำลังตั้งเค้ามาใหญ่ จึงกิษเหล่านั้นได้
ปรึกษากันว่า กิษลงช่วงนี้มีประชุมกันมาก สถานที่ประชุมคับແคน คัม芬ไม่ได้ และfonก็กำลัง
ตั้งเค้ามาใหญ่ ถ้าสังฆจักประณาน ๓ หน ลงช่วงจักไม่ทัน ได้ประณานท้าวัน Fonนี้ก็จักตกเสียก่อน
พากเราจะพิงปฎิบัติสถานไวหนอ แล้วทราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค. พระผู้มีพระภาค รับสั่ง^๑
จะกิษทั้งหลายว่า ดูกรกิษทั้งหลาย กิโนอาวาสแห่งหนึ่ง ถึงวันประณาน กิษในศาสนามีมา
ประชุมกันมาก. สถานที่ประชุมคับແคนคัม芬ไม่ได้ และfonก็กำลังตั้งเค้ามาใหญ่ ถ้ากิษ
ทั้งหลายในอาวาสนั้นมีความคิดเห็นอย่างนี้ว่า กิษลงช่วงมีประชุมกันมาก สถานที่ประชุมคับແคน
คัม芬ไม่ได้ และfonก็กำลังตั้งเค้ามาใหญ่ ถ้าสังฆจักประณาน ๓ หน ลงช่วงจักไม่ทัน ได้ประณาน
ท้าวัน Fonนี้ก็จักตกหนักเสียก่อน. กิษผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงช่วงทราบด้วยญัตติ
กรรมมาว่า ดังนี้:-

ท่านเจ้าช้า ขอสังฆจงฟังข้าพเจ้า กิษลงช่วงนี้มีประชุมกันมาก สถานที่ประชุม
คับແคน คัม芬ไม่ได้ และfonก็กำลังตั้งเค้ามาใหญ่ ถ้าสังฆจักประณาน ๓ หน ลงช่วงจัก
ไม่ทัน ได้ประณานท้าวัน Fonนี้ก็จักตกเสียก่อน. ถ้าความพร้อมพร่องของลงช่วงที่แล้ว ลงช่วงพึง
ประณาน ๒ หน . . . หนเดียว . . . มีพราชาเท่ากัน.

อันตราย ๑๐ ประการ

ดูกรกิษทั้งหลาย อนึ่ง ในอาวาสแห่งหนึ่งในตำบลนี้ ถึงวันประณาน มีอันตราย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวารค ภาค ๑

เกิดขึ้น คือ

๑. พระราชาเสด็จมา . . . .
๒. โจรปล้น . . . .
๓. ไฟไหม้ . . . .
๔. น้ำหลาภما . . . .
๕. คنمามาก . . . .
๖. ผีเข้าสิงกิกษุ . . . .
๗. สัตว์ร้ายเข้ามา . . . .
๘. ภรรยาลี้อยเข้ามา . . . .
๙. กิกษะจะถึงเสียชีวิต . . . .
๑๐. มีอันตรายเก่าพรหมจารย์เกิดขึ้น .

ในข้อนี้น หากกิกษุทั้งหลายในอาสาสนน์มีความคิดเห็นอย่างนี้ว่า เหตุณเดินนี้แหล่ คือ อันตรายแก่พรหมจารย์ ถ้าสังฆจักป่าวารณา ๓ หน ลงจักไม่ทันได้ป่าวารณาทั้งกัน อันตรายแก่พรหมจารย์นี้ก็จักเกิดเสียก่อน . กิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประการให้ลงม์ธรรมด้วย ญัญตติกรรมมวลฯ ว่าดังนี้ :-

ท่านเจ้าข้า ขอส่งของฟังข้าพเจ้า เหตุณเดินนี้คืออันตรายแก่พรหมจารย์ ถ้าสังฆจักป่าวารณา ๓ หน ลงจักไม่ทันได้ป่าวารณาทั้งกัน อันตรายแก่พรหมจารย์นี้ก็จักเกิดเสียก่อน . ถ้าความพร้อมพรargentของลงม์ถึงที่แล้ว ลงม์พึงป่าวารณา ๒ หน . . . . หนเดียว . . . . มีพรรษา เท่ากัน .

กิกษุมีอาบัติห้ามป่าวารณา

[๒๔๔] ก็โดยสมัยนั้นแล พระฉัพพัสดุคีบ่มีอาบัติติดตัวได้ป่าวารณา . กิกษุทั้งหลาย ทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสห้ามแก่กิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุ ทั้งหลาย กิกษุมีอาบัติติดตัวไม่พึงป่าวารณา รูปได้ป่าวารณา ต้องอาบัติทุกกฎ . ดูกรกิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกษุผู้มีอาบัติติดตัวป่าวารณา รูปนั้นทำโอกาส โจทัด้วยอาบัติ .

สมัยต่อมา พระฉัพพัสดุคีบ่มีอาบัติอันลงนี้ให้ทำโอกาส ก็ไม่ป่าวารณาจะทำโอกาส . กิกษุทั้งหลาย ทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสอนุญาตแก่กิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุ ทั้งหลาย เราอนุญาตให้ดีป่าวารณาของกิกษุผู้ไม่ยอมทำโอกาส .

วิธีดีป่าวารณา

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ก็แล ลงม์พึงดีป่าวารณาอย่างนี้ :-

เมื่อถึงวันป่าวารณา ๑๔ ค่ หรือ ๑๕ ค่ เมื่อบุคคลนั้นอยู่พร้อมหน้า กิกษุผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประการในท่ามกลางลงม์ ว่าดังนี้ :-

ท่านเจ้าข้า ขอส่งของฟังข้าพเจ้า บุคคลมีชื่อนี้ มีอาบัติติดตัวป่าวารณา ข้าพเจ้า ของดีป่าวารณาของเรอเสีย เมื่อเรอซังอยู่พร้อมหน้า ลงม์ไม่พึงป่าวารณา .

เท่านี้ เป็นอันดีป่าวารณาแล้ว .

สมัยต่อมา พระฉัพพัสดุคีบ่มีอาบัติ ห้ามก็เป็นที่รัก งดป่าวารณาของ พากเจอกัน ดังนี้ จึงเริ่งดีป่าวารณาของกิกษุที่บุรีสุทธิ์ ไม่มีอาบัติเสียก่อน เพราะเรื่องอันไม่ สมควร เพราะเหตุอันไม่สมควร แม้ป่าวารณาของกิกษุที่ป่าวารณาแล้วก็งดด้วย . กิกษุทั้งหลาย ทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค . พระผู้มีพระภาคตรัสห้ามกิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย กิกษุไม่พึงดีป่าวารณา ของกิกษุผู้บุรีสุทธิ์ ไม่มีอาบัติ เพราะเรื่องอันไม่สมควร เพราะเหตุ อันไม่สมควร รูปได้ดี ต้องอาบัติทุกกฎ . ดูกรกิกษุทั้งหลาย นั่น เมื่อป่าวารณาของกิกษุ ที่ป่าวารณาแล้ว ก็ไม่พึงดี รูปได้ดี ต้องอาบัติทุกกฎ .

ลักษณะป่าวารณาที่ไม่เป็นอันดี

[๒๔๕] ดูกรกิกษุทั้งหลาย อย่างนี้แล ป่าวารณาเป็นอันดี อย่างนี้ไม่เป็นอันดี . ดูกรกิกษุทั้งหลาย ป่าวารณาไม่เป็นอันดีอย่างไรแล . ดูกรกิกษุทั้งหลาย ถ้าเมื่อป่าวารณา ๓ หน อันกิกษุกล่าวว่าจบแล้ว จึงดีป่าวารณา ป่าวารณาไม่เป็นอันดี .

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ถ้าเมื่อป่าวารณา ๒ หน . . . .

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ถ้าเมื่อป่าวารณาหนเดียว . . . .

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ถ้าเมื่อป่าวารณาไม่พรรษาเท่ากัน อันกิกษุกล่าวว่าจบแล้ว จึงดีป่าวารณา ป่าวารณาไม่เป็นอันดี .

ดูกรกิกษุทั้งหลาย อย่างนี้แล ป่าวารณาไม่เป็นอันดี .

ลักษณะป่าวารณาเป็นอันดี

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ป่าวารณาเป็นอันดีอย่างไรแล ?

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ถ้าเมื่อป่าวารณา ๓ หน อันกิกษุกล่าวว่ายังไม่ทันจบ จึงดีป่าวารณา ป่าวารณาเป็นอันดี .

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ถ้าเมื่อป่าวารณา ๒ หน . . . .

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ถ้าเมื่อป่าวารณาหนเดียว . . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ดุกรกิษทั้งหลาย ถ้าเมื่อป่าวรณาไม่ทันจบ จึงงด
ป่าวรณา ป่าวรณาเป็นอันงด.

ดุกรกิษทั้งหลาย อย่าเนื้ะแล ป่าวรณาเป็นอันงด.

กิกขพุ่งดป่าวรณา

[๒๔๗] ดุกรกิษทั้งหลาย ก็เมื่อถึงวันป่าวรณา กิกขในศาสนานี้ งดป่าวรณาของกิกข เสีย. ถ้ากิกขเหล่านี้รู้จักกิกขรูปนั้นว่า ทำนองคนนี้แล มีความประพฤติทางกายไม่บริสุทธิ์ มีความประพฤติทางวาจาไม่บริสุทธิ์ มีอาชีวะไม่บริสุทธิ์ เป็นผู้เขลา ไม่ฉลาด เมื่อถูกซักถาม ไม่อาจให้คำตอบข้อที่ซักถาม. สงฆ์พึงกล่าวห้ามว่า อย่าเลย กิกข อย่าทุ่มເຄີຍກັນ อย่าทะເລະກັນ อย่าແກ່ງແຍ່ງກັນ อย่าວິຫາທັກແລຍ ดັ່ງນີ້ ແລ້ວຈຶ່ງປ่าวرณา.

ดุกรกิษทั้งหลาย อนື່ອ เมื่อถึงวันป่าวรณา กิกขในศาสนานี้งดป่าวรนาของกิกขเสีย. ถ้ากิกขเหล่านี้รู้จักกิกขรูปนั้นว่า ทำนองคนนี้แล มีความประพฤติทางกายบริสุทธิ์ แต่มีความประพฤติทางวาจาไม่บริสุทธิ์ มีอาชีวะไม่บริสุทธิ์ เป็นผู้เขลา ไม่ฉลาด เมื่อถูกซักถาม กີไม่อาจให้คำตอบข้อที่ซักถาม. สงฆ์พึงกล่าวห้ามว่า อย่าเลย กิกข อย่าทุ่ມເຄີຍກັນ อย่าทะເລະກັນ อย่าແກ່ງແຍ່ງກັນ อย่าວິຫາທັກແລຍ ดັ່ງນີ້ ແລ້ວຈຶ່ງປ่าวרนา.

ดุกรกิษทั้งหลาย อนື່ອ เมื่อถึงวันป่าวรนา กิกขในศาสนานี้งดป่าวรนาของกิกขเสีย. ถ้ากิกขเหล่านี้รู้จักกิกขรูปนั้นว่า ทำนองคนนี้แล มีความประพฤติทางกายบริสุทธิ์ มีความประพฤติทางวาจาบริสุทธิ์ แต่มีอาชีวะไม่บริสุทธิ์ เป็นผู้เขลา ไม่ฉลาด เมื่อถูกซักถาม กີไม่อาจให้คำตอบข้อที่ซักถาม. สงฆ์พึงกล่าวห้ามว่า อย่าเลย กิกข อย่าทุ่ມເຄີຍກັນ อย่าทะເລະກັນ อย่าແກ່ງແຍ່ງກັນ อย่าວິຫາທັກແລຍ ดັ່ງນີ້ ແລ້ວຈຶ່ງປ่าวרนา.

ดุกรกิษทั้งหลาย อนື່ອ เมื่อถึงวันป่าวรนา กิกขในศาสนานี้งดป่าวรนาของกิกขเสีย. ถ้ากิกขเหล่านี้รู้จักกิกขรูปนั้นว่า ทำนองคนนี้แล มีความประพฤติทางกายบริสุทธิ์ มีความประพฤติทางวาจาบริสุทธิ์ แต่เป็นผู้เขลา ไม่ฉลาด เมื่อถูกซักถาม กີไม่อาจให้คำตอบข้อที่ซักถาม. สงฆ์พึงกล่าวห้ามว่า อย่าเลย กิกข อย่าทุ่ມເຄີຍກັນ อย่าทะເລະກັນ อย่าແກ່ງແຍ່ງກັນ อย่าວິຫາທັກແລຍ ดັ່ງນີ້ ແລ້ວຈຶ່ງປ่าวרนา.

ดุกรกิษทั้งหลาย อนື່ອ เมื่อถึงวันป่าวรนา กิกขในศาสนานี้งดป่าวรนาของกิกขเสีย. ถ้ากิกขเหล่านี้รู้จักกิกขรูปนั้นว่า ทำนองคนนี้แล มีความประพฤติทางกายบริสุทธิ์ มีความประพฤติทางวาจาบริสุทธิ์ มีอาชีวะบริสุทธิ์ เป็นบักติด ฉลาด ມີປັບປຸງ ເມື່ອถูกซักถาม สามารถให้คำตอบข้อที่ซักถามได. กิกขนີ້ອັນສົງໝົງວິກລາ อย่างนີ້ວ່າ ອາວຸໂສ ຄຸນງດປ່າວນາຂອງກົກຂຽບນີ້ພ່າວະວະໄຮ? ດັດເພຣະຕືລືວິບຕິຫວູ້? ດັດເພຣະຈາຈາວິບຕິຫວູ້? ດັດເພຣະທິງງົງວິບຕິຫວູ້? ທ່ານເຮົາຈະພຶກຕອນ อย่างນີ້ວ່າ ຂັພເຈັງດເພຣະຕືລືວິບຕິ ຂັພເຈັງ ດັດເພຣະຈາຈາວິບຕິ ຂັພເຈັງດເພຣະທິງງົງວິບຕິ. ເຮືອນສົງໝົງວິກຄາມ ອິນ່າງນີ້ວ່າ ຄຸນຮັຈັກ ຕືລືວິບຕິ ຮູ້ຈັກຈາຈາວິບຕິ ຮູ້ຈັກທິງງົງວິບຕິຫວູ້? ທ່ານເຮົາຈະພຶກຕອນ อย่างນີ້ວ່າ ອາວຸໂສທັ້ງຫຼາຍ ຂັພເຈັງຮັຈັກຕືລືວິບຕິ ຮູ້ຈັກຈາຈາວິບຕິ. ເຮືອນສົງໝົງວິກຄາມອິນ່າງນີ້ວ່າ ອາວຸໂສ ກີຕືລືວິບຕິປັນອິນ່າງໄຮ? ຈາຈາວິບຕິປັນອິນ່າງໄຮ? ທິງງົງວິບຕິປັນອິນ່າງໄຮ? ທ່ານເຮົາ ຈະພຶກຕອນ อย่างນີ້ວ່າ ປາරັຊີກ ๔ ສັງຫັກທີເສລ ๓๙ ນີ້ຂໍວ່າຈົກຂົງ ອຸລັງຈັບ ປາຈິຕິຍະ ປາກູ້ເຖິງນີ້ຍະ ທຸກກູ້ ທຸພກາສີຕ ນີ້ຂໍວ່າຈາຈາວິບຕິ ມີຈຳລາທິງງົງ ອັນຕາທິກທິງງົງ ນີ້ຂໍວ່າ ທິງງົງວິບຕິ. ເຮືອນສົງໝົງວິກຄາມ ອິນ່າງນີ້ວ່າ ອາວຸໂສ ຄຸນງດປ່າວນາຂອງກົກຂຽບນີ້ດ້ວຍເຫດວະໄຣ? ດັດຕ້າຍໄດ້ເຫັນຫວູ້? ດັດຕ້າຍໄດ້ຝຶກຫວູ້? ດັດຕ້າຍສັງສົງຫວູ້? ທ່ານເຮົາຈະພຶກຕອນອິນ່າງນີ້ວ່າ ຂັພເຈັງດ້ວຍໄດ້ເຫັນກົດ ຂັພເຈັງດ້ວຍໄດ້ຝຶກກົດ ຂັພເຈັງດ້ວຍສັງສົງກົດ. ເຮືອນສົງໝົງວິກຄາມ ອິນ່າງນີ້ວ່າ ອາວຸໂສ ຄຸນງດປ່າວນາຂອງກົກຂຽບນີ້ດ້ວຍໄດ້ເຫັນອິນ່າງໄຮ? ຄຸນເຫັນວ່າໃໄ? ຄຸນເຫັນວ່າ ອິນ່າງໄຮ? ຄຸນເຫັນມີໂລໃໄ? ຄຸນເຫັນທີ່ໃຫນ? ກົກຂຽບນີ້ຕ້ອງຈຳປັດປາຮັກ ຄຸນເຫັນຫວູ້? ກົກຂຽບນີ້ຕ້ອງຈຳປັດຄຸລັງຈັບ . . . ຈຳປັດປາຈິຕິຍະ . . . ຈຳປັດປາກູ້ເຖິງນີ້ຍະ . . . ຈຳປັດທຸກກູ້ . . . ຈຳປັດທຸພກາສີຕ ຄຸນເຫັນຫວູ້? ຄຸນຍອດທີ່ໃຫນ? ແລະກົກຂຽບນີ້ ອູ້ທີ່ໃຫນ? ຄຸນທໍາວະໄໄນ້ບ້ານ? ກົກຂຽບນີ້ທໍາວະໄໄນ້ບ້ານ?. ທ່ານເຮົາຈະພຶກຕອນອິນ່າງນີ້ວ່າ ອາວຸໂສທັ້ງຫຼາຍ ຂັພເຈັງມີໄດ້ດັດປ່າວນາຂອງກົກຂຽບນີ້ດ້ວຍໄດ້ເຫັນ ແຕ່ງດປ່າວນາດ້ວຍໄດ້ຝຶກຕ່າງໜາກ. ເຮືອນສົງໝົງວິກຄາມ ອິນ່າງນີ້ວ່າ ອາວຸໂສ ຄຸນງດປ່າວນາຂອງກົກຂຽບນີ້ດ້ວຍໄດ້ຝຶກມາອິນ່າງໄຮ? ຄຸນໄດ້ຝຶກເຮືອງວະໄຣ? ຄຸນໄດ້ຝຶກມາວ່າອິນ່າງໄຮ? ຄຸນໄດ້ຝຶກມາເນື່ອໄຮ? ຄຸນໄດ້ຝຶກທີ່ໃຫນ? ຄຸນໄດ້ຝຶກວ່າ ກົກຂຽບນີ້ຕ້ອງຈຳປັດ-

*ປາຮັກຫວູ້? ໄດ້ຝຶກວ່າກົກຂຽບນີ້ຕ້ອງຈຳປັດສັງຫັກທີເສລຫວູ້? ໄດ້ຝຶກວ່າກົກຂຽບນີ້ຕ້ອງຈຳປັດ . . . ຈຳປັດປາຈິຕິຍະ . . . ຈຳປັດທຸກກູ້ . . . ຈຳປັດທຸພກາສີຕຫວູ້? ໄດ້ຝຶກມາຈາກກົກຂຽບນີ້ຫວູ້? ໄດ້ຝຶກມາຈາກສົມແນຣຫວູ້? ໄດ້ຝຶກມາຈາກສົມແນຣຫວູ້? ໄດ້ຝຶກມາຈາກອຸບສັກຫວູ້? ໄດ້ຝຶກມາຈາກອຸບສັກຫວູ້? ໄດ້ຝຶກມາຈາກອຸບສັກຫວູ້? ໄດ້ຝຶກມາຈາກພວກເເຍຮົມຫວູ້? ໄດ້ຝຶກມາຈາກພວກເເຍຮົມຫວູ້? ໄດ້ຝຶກມາຈາກພວກສາກເຕີຍຮົມຫວູ້? ທ່ານເຮົາຈະພຶກຕອນ ອິນ່າງນີ້ວ່າ ອາວຸໂສທັ້ງຫຼາຍ ຂັພເຈັງມີໄດ້ດັດປ່າວນາ ຂອງກົກຂຽບນີ້ດ້ວຍໄດ້ຝຶກ ແຕ່ງດປ່າວນາດ້ວຍສັງສົງຕ່າງໜາກ. ເຮືອນສົງໝົງວິກຄາມ ອິນ່າງນີ້ວ່າ ອາວຸໂສ ຄຸນງດປ່າວນາຂອງກົກຂຽບນີ້ດ້ວຍສັງສົງອິນ່າງໄຮ? ຄຸນສັງສົງວະໄຣ? ສັງສົງວ່າອິນ່າງໄຮ?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑

สงสัยเมื่อไร? สงสัยที่ไหน? คุณสงสัยวากิกขุนี้ต้องอาบัติปราารชิกหรือ? สงสัยวากิกขุนี้ต้องอาบัติสังฆา thi เสหหรือ? สงสัยวากิกขุนี้ต้องอาบัติถอลัง . . . อาบัติป่าจิตติยะ . . . อาบัติปฏิเสธนียะ . . . อาบัติทกกฎ . . . อาบัติพุทธภารสิตหรือ? คุณฟังมาจากกิกขุแล้วสงสัยหรือ? คุณฟังมาจากกิกขุนี่แล้วสงสัยหรือ? คุณฟังมาจากสิกขามานาเเล้วสงสัยหรือ? คุณฟังมาจากบานาสีเเล้วสงสัยหรือ? คุณฟังมาจากพรารชชาเเล้วสงสัยหรือ? คุณฟังมาจากราษมaha อำเภอมาตย์เเล้วสงสัยหรือ? คุณฟังมาจากพากเดียรลีย์เเล้วสงสัยหรือ? คุณฟังมาจากพากสาวกเดียรลีย์เเล้วสงสัยหรือ? หากเชื่อจะเพิ่งตอบอย่างนี้ว่า อาฐุโลหะทั้งหลาย ข้าพเจ้ามีได้ดงป่าวารณาของกิกขุนี้ด้วยสงสัย ความจริงเเม้ข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบว่า เรางดป่าวารณาของกิกขุนี้เสียด้วยเหตุไรเล่า? .

ฝังคัมภีรญาณของโจทก์เเละจำเลย

ดุกรกิกขุทั้งหลาย หากกิกขุโจทก์นั้นตอบข้อซักถาม ไม่เป็นที่พ่อใจของสพรหมจารีผู้รู้ทั้งหลาย สงษ์ควรบอกว่า คุณไม่ควรฟังกิกขุจำเลย.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย หากกิกขุโจทก์นั้นตอบข้อซักถามเป็นที่พ่อใจของสพรหมจารีผู้รู้ทั้งหลาย สงษ์ควรบอกว่า คุณควรฟังกิกขุจำเลย.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย หากกิกขุโจทก์นั้นปฏิญาณว่า ตนตามกำจัดด้วยอาบัติปราารชิกไม่มีมูล สงษ์พึงปรับอาบัติสังฆา thi เสหแล้วจึงป่าวารณา.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย หากกิกขุโจทก์นั้นปฏิญาณว่า ตนตามกำจัดด้วยอาบัติสังฆา thi เสหไม่มีมูล สงษ์พึงปรับอาบัติตามธรรมเเล้วจึงป่าวารณา.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย หากกิกขุโจทก์นั้นปฏิญาณว่า ตนตามกำจัดด้วยอาบัติถอลังจัย ไม่มีมูล ด้วยอาบัติป่าจิตติยะ . . . ด้วยอาบัติปฏิเสธนียะ . . . ด้วยอาบัติทกกฎ . . . ด้วยอาบัติพุทธภารสิต ไม่มีมูล สงษ์พึงปรับอาบัติตามธรรมเเล้วจึงป่าวารณา.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย หากกิกขุจำเลยนั้นปฏิญาณว่า ตนต้องอาบัติปราารชิก สงษ์พึงนาสนะ เสีย เเล้วจึงป่าวารณา.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย หากกิกขุจำเลยนั้นปฏิญาณว่า ตนต้องอาบัติสังฆา thi เสห สงษ์พึงปรับอาบัติสังฆา thi เสห เเล้วจึงป่าวารณา.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย หากกิกขุจำเลยนั้นปฏิญาณว่า ตนต้องอาบัติถอลังจัย . . . อาบัติป่าจิตติยะ . . . อาบัติปฏิเสธนียะ . . . อาบัติทกกฎ . . . อาบัติพุทธภารสิต สงษ์พึงปรับอาบัติตามธรรม เเล้วป่าวารณา เกิด.

มีความเห็น ไม่ตรงกันในอาบัติที่ต้อง

[๒๔๘] ดุกรกิกขุทั้งหลาย กิกขุในศาสนามี ต้องอาบัติถอลังจัย ในวันป่าวารณา. กิกขุบางพากมีความเห็นว่า ต้องอาบัติถอลังจัย บางพากมีความเห็นว่า ต้องอาบัติสังฆา thi เสห

ดุกรกิกขุทั้งหลาย กิกขุพากที่มีความเห็นว่า ต้องอาบัติถอลังจัย พึงนำกิกขุรูปนั้น ออกไปในที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ปรับอาบัติตามธรรมเเล้ว เข้าไปหาสงฆ์กล่าวอย่างนี้ว่า อาฐุโลหะทั้งหลาย กิกขุรูปนั้นต้องอาบัติได้แล อาบัตินั้นเรอทำคืนตามธรรมเเล้ว ถ้าความพร้อมพรั่งของสงษ์ถึงที่แล้ว สงษ์พึงป่าวารณา.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนามี ต้องอาบัติถอลังจัย ในวันป่าวารณา. กิกขุ บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติถอลังจัย บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติป่าจิตติยะ บางพาก มีความเห็นว่าต้องอาบัติถอลังจัย บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติปฏิเสธนียะ บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติถอลังจัย บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติทกกฎ บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติถอลังจัย บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติพุทธภารสิต.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย กิกขุพากที่มีความเห็นว่า ต้องอาบัติถอลังจัย พึงนำกิกขุรูปนั้นออกไปในที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ปรับอาบัติตามธรรมเเล้ว เข้าไปหาสงฆ์กล่าวอย่างนี้ว่า อาฐุโลหะทั้งหลาย กิกขุนั้นต้องอาบัติได้แล อาบัตินั้นเรอทำคืนตามธรรมเเล้ว ถ้าความพร้อมพรั่งของสงษ์ถึงที่แล้ว สงษ์พึงป่าวารณา.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนามี ต้องอาบัติป่าจิตติยะ . . . ต้องอาบัติปฏิเสธนียะ . . . ต้องอาบัติทกกฎ . . . ต้องอาบัติพุทธภารสิต ในวันป่าวารณา. กิกขุบางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติสังฆา thi เสห.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย กิกขุที่มีความเห็นว่าต้องอาบัติพุทธภารสิต พึงนำกิกขุรูปนั้นออกไปในที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ปรับอาบัติตามธรรมเเล้ว เข้าไปหาสงฆ์กล่าวอย่างนี้ว่า อาฐุโลหะทั้งหลาย กิกขุนั้นต้องอาบัติได้แล อาบัตินั้นเรอทำคืนตามธรรมเเล้ว ถ้าความพร้อมพรั่งของสงษ์ถึงที่แล้ว สงษ์พึงป่าวารณา.

ดุกรกิกขุทั้งหลาย อนึ่ง กิกขุในศาสนามี ต้องอาบัติพุทธภารสิตในวันป่าวารณา. กิกขุ บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติพุทธภารสิต บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติถอลังจัย บางพาก มีความเห็นว่าต้องอาบัติทกกฎ บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติป่าจิตติยะ บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติปฏิเสธนียะ บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติทกกฎ. บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติพุทธภารสิต บางพากมีความเห็นว่าต้องอาบัติทกกฎ.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค กภาค ๑

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษที่มีความเห็นว่าต้องอาบัติพากลัม พึงนำกิษชูปันนออก
ไปในที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ปรับอาบัติตามธรรมแล้ว เข้าไปหาสงฆ์กล่าวอย่างนี้ว่า อาวุโสทั้งหลาย
กิษนั้นต้องอาบัติได้แล้ว อาบัตินั้นเรอทำคืนตามธรรมแล้ว ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ที่แล้ว
ลงพิงป่าวณา.

วัดคุณและบุคคลประภากู

[๒๕๙] ดุกรกิษทั้งหลาย กิษในศาสนานี้ พึงประกาศในท่ามกลางสงฆ์ ในวัน
ป่าวณาฯ

ท่านเจ้าข้า ขอส่งรองฟังข้าพเจ้า วัดคุณประภากู บุคคลไม่ประภากู ถ้าความ
พร้อมพรั่งของสงฆ์ที่แล้ว ลงพิงด้วยกัน แล้วป่าวณาฯ

กิษนั้นอันลงพิงกล่าวอย่างนี้ว่า อาวุโส พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติป่าวณาฯ ไว้สำหรับ
กิษทั้งหลายผู้บุรุษที่ ถ้าวัดคุณประภากู บุคคลไม่ประภากู เเร่องระบุบุคคลนั้นมาเดียวนี้.

ดุกรกิษทั้งหลาย อื่น กิษในศาสนานี้ พึงประกาศในท่ามกลางสงฆ์ ในวันป่าวณาฯ
ท่านเจ้าข้า ขอส่งรองฟังข้าพเจ้า บุคคลนี้ประภากู วัดคุณประภากู ถ้าความพร้อม
พรั่งของสงฆ์ที่แล้ว ลงพิงด้วยกัน แล้วป่าวณาฯ

กิษนั้นอันลงพิงกล่าวอย่างนี้ว่า อาวุโส พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติป่าวณาฯ ไว้สำหรับ
กิษทั้งหลายผู้บุรุษที่ เร่องกิษในศาสนานี้ พึงประกาศในท่ามกลางสงฆ์ ในวันป่าวณาฯ.

ดุกรกิษทั้งหลาย อื่น กิษในศาสนานี้ พึงประกาศในท่ามกลางสงฆ์ ในวันป่าวณาฯ
ท่านเจ้าข้า ขอส่งรองฟังข้าพเจ้า วัดคุณและบุคคลนี้ประภากู ถ้าความพร้อมพรั่ง
ของสงฆ์ที่แล้ว ลงพิงด้วยกัน แล้วป่าวณาฯ

กิษนั้นอันลงพิงกล่าวอย่างนี้ว่า อาวุโส พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติป่าวณาฯ ไว้
สำหรับกิษทั้งหลายผู้บุรุษที่ และพร้อมเร่องกิษ กิษในศาสนานี้ พึงระบุบุคคลประภากู เเร่องระบุวัดคุณ
และบุคคลนั้นมาเดียวนี้.

ดุกรกิษทั้งหลาย หากวัดคุณประภากูก่อนป่าวณาฯ ภายหลังบุคคลจึงประภากู ควรพุดขึ้น.
หากบุคคลประภากูก่อนป่าวณาฯ ภายหลังวัดคุณประภากู กิษควรพุดขึ้น. หากวัดคุณและบุคคลประภากู
ก่อนป่าวณาฯ. ถ้าเมื่อทำป่าวณาฯแล้ว ที่นี่เรื่องนี้มีเป็นปalytics ติยะ เพราะที่นี่เรื่องนี้.

กิษก่อความบาดหมางเป็นต้น

[๒๖๐] ก็โดยสมัยนั้นแล กิษมุกุรุปด้วยกันที่เคยเห็นร่วมคบหากันมา จำพรรษาอยู่
ในอาวาสแห่งหนึ่ง ในโถคลชนบท ณ สถานที่ใกล้เคียงของกิษเหล่านั้น มีกิษเหล่าอื่นที่ก่อ^๑
ความบาดหมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท ทำความอื้อฉาว ก่ออธิกรณ์ในสงฆ์ จำพรรษา
อยู่ด้วยประสงค์ว่า ในวันป่าวณาฯ พากเราจังดป่าวณาของกิษที่อยู่จำพรรษาเหล่านี้เสีย.
กิษเหล่านี้ได้ทราบข่าวว่า ณ สถานที่ใกล้เคียงของพากเรา มีกิษเหล่าอื่นที่ก่อความบาดหมาง
ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท ทำความอื้อฉาว ก่ออธิกรณ์ในสงฆ์ จำพรรษาอยู่ ด้วยเช่นหมายว่า
ในวันป่าวณาฯ พากเราจังดป่าวณาของกิษที่อยู่จำพรรษาเหล่านี้เสีย ดังนี้ พากเราจะพึง
ปฏิบัติอย่างไรหนอ จึงกราบถูลเรื่องเดพระผู้มีพระภาค.

พระผู้มีพระภาครับสั่งกะกิษทั้งหลาย ว่าดังนี้ :-

ดุกรกิษทั้งหลาย กิษในศาสนานี้ มากรุปด้วยกัน ซึ่งเคยเห็นร่วมคบหากันมา
จำพรรษาอยู่ในอาวาสแห่งหนึ่ง. ณ สถานที่ใกล้เคียงของกิษเหล่านั้น มีกิษเหล่าอื่นที่ก่อความ
บาดหมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท ทำความอื้อฉาว ก่ออธิกรณ์ในสงฆ์ จำพรรษาอยู่
ด้วยเช่นหมายว่า ในวันป่าวณาฯ พากเราจังดป่าวณาของพากกิษที่อยู่จำพรรษาเหล่านี้เสีย
ดังนี้. ดุกรกิษทั้งหลาย เรายอนญาตให้กิษเหล่านี้ทำอุโบสถ ๒ ศีอ ที่ ๓ ที่ ๔ หรือ ๓
อโภสต ศีอ ที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ให้เป็นอุโบสถ ๑๔ ค่า ด้วยประสงค์ว่า ให้พากเราพึงป่าวณา
ก่อนกิษเหล่านั้น.

ดุกรกิษทั้งหลาย หากกิษพากที่ก่อความบาดหมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท
ทำความอื้อฉาว ก่ออธิกรณ์ในสงฆ์เหล่านั้น มาสู่อาวาส กิษพากเจ้ากิษเหล่านั้น พึงรึบประชุม
ป่าวณาเสียโดยเร็ว ครั้นแล้วพึงแจ้งว่า อาวุโสทั้งหลาย พากเราป่าวณาแก้กิษเหล่านี้แล้ว
ท่านทั้งหลายจะสำคัญสถานได ก็จะทำสถานนั้นแล้ว.

ดุกรกิษทั้งหลาย หากกิษพากที่ก่อความบาดหมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท
ทำความอื้อฉาว ก่ออธิกรณ์ในสงฆ์เหล่านั้น ไม่แจ้งให้ทราบก่อนมาสู่อาวาสนั้น พากกิษ
เจ้ากิษเหล่านั้น พึงปูอาสนะ จัดหาน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้าไว พึงลุกขึ้นแล้ว
รับน้ำตรัพย์ พึงต้อนรับด้วยน้ำดื่ม. พึงเสแสร้งกล่าวแก่กิษเหล่านั้น แล้ว ไปป่าวณาอกลีมา.
ครั้นแล้วพึงแจ้งว่า อาวุโสทั้งหลาย พากเราป่าวนาแก้กิษเหล่านี้แล้ว ท่านทั้งหลายจะสำคัญสถานได
ก็จะทำสถานนั้นแล้ว. ถ้าได้วิธีการนั้นอย่างนี้ การได้อย่างนี้ นั้นเป็นการดี หากไม่ได้กิษ
เจ้ากิษผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้กิษเจ้ากิษเหล่านี้ทั้งหลายทราบว่า

ขอท่านเจ้ากิษทั้งหลาย จงฟังข้าพเจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของท่านทั้งหลายถึงที่แล้ว
พากเราพึงทำอุโบสถ พึงสาดป่าติโมกข์ในบัดนี้ พึงป่าวณาในวันกาพปักที่จะมาถึงศีด.

ดุกรกิษทั้งหลาย หากกิษพากที่ก่อความบาดหมาง ก่อความทะเลาะ ก่อความวิวาท

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มาหาราค ภาค ๑
ทำความอื้อฉาว ก่ออธิกรณ์ในสังฆเหล่านั้น จะพิงกล่าวจะกิจขุเหล่านี้ อย่างนี้ว่า ดีแล้ว
อาโฐทั้งหลาย ขอพากท่านจะงประทานต่อพากเราในบัดนี้เกิด . พากເຮອັນກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ
ພິງກລ່າວອຍ່າງນີ້ວ່າ อาโฐทั้งຫຍ່າ ພາກທ່ານໄມ່ເປັນໃຫຍ່ໃນປະກາດຂອງພາກເຮາ ພາກເຮາຈະ
ຍັງໄມ່ປະກາດກ່ອນລະ .

ດູກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ หากກິບໝຸທີ່ກ່ອດຄວາມນາດໝານ ກ່ອດຄວາມທະເລາະ ກ່ອດຄວາມວິວາຫ
ທຳຄວາມອື່ອຈາວ ກ່ອດອິກຣານໃນສົງໝົ່ງເຫຼຸ້ນນີ້ ຈະພິ່ງອູ່ຄອຍໄປຄົງວັນກັບປັບນີ້ ກິບໝຸເຈົ້າຄືນ
ຜູ້ລາດ ຜູ້ສາມາຮັກ ພິງປະກາດໃຫ້ພາກກິບໝຸເຈົ້າຄືນທ່ານວ່າ

ຂອທ່ານເຈົ້າຄືນທັ້ງຫລາຍ ຈະພິ່ງຂ້າພະຈົ້າ ຄ້າຄວາມພວມພັ້ງຂອງທ່ານທັ້ງຫລາຍເສີ່ງທີ່ແລ້ວ
ພາກເຮາພິ່ງທ່ານໂບສົດ ພິງສາດປາຕິໂນກຂີໃນບັດນີ້ເກີດ ພາກເຮາພິ່ງປະກາດໃນວັນຊຸມທັກປັບທີ່ຈະ
ມາເຖິງເກີດ .

ດູກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ หากກິບໝຸພາກທີ່ກ່ອດຄວາມນາດໝານ ກ່ອດຄວາມທະເລາະ ກ່ອດຄວາມວິວາຫ
ທຳຄວາມອື່ອຈາວ ກ່ອດອິກຣານໃນສົງໝົ່ງເຫຼຸ້ນນີ້ ຈະພິ່ງກລ່າວະກິບໝຸເຫຼຸ້ນນີ້ ອຍາງນີ້ວ່າ ດີແລ້ວ อาຟສ
ທັ້ງຫລາຍ ຂອພາກທ່ານຈະງປະກາດຕ່ອງພາກເຮາໃນບັດນີ້ເກີດ . ພາກເຮອັນກິບໝຸທັ້ງຫລາຍພິງກລ່າ
ອຍ່າງນີ້ວ່າ อาຟສທັ້ງຫລາຍ ພາກທ່ານໄມ່ເປັນໃຫຍ່ໃນປະກາດຂອງພາກເຮາ ພາກເຮາຈະຍັງໄມ່ປະກາດ
ກ່ອນລະ .

ດູກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ หากກິບໝຸພາກທີ່ກ່ອດຄວາມນາດໝານ ກ່ອດຄວາມທະເລາະ ກ່ອດຄວາມວິວາຫ
ທຳຄວາມອື່ອຈາວ ກ່ອດອິກຣານໃນສົງໝົ່ງເຫຼຸ້ນນີ້ ຈະພິ່ງອູ່ຄອຍໄປຄົງວັນຊຸມທັກປັບນີ້ ກິບໝຸ
ເຫຼຸ້ນທັກປຸປ່າໄມ່ປະກາດ ກີ່ຕົ້ນຈະປະກາດໃນວັນພຶ້ມເດືອນ ອະ ເປັນທີຄຽນ ๔ ເດືອນທີ່ຈະມາເຖິງ .

ດູກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ ຄ້າເມື່ອກິບໝຸເຫຼຸ້ນນີ້ກໍາລັງປະກາດກັນ ກິບໝຸອາພາສົງດປະກາດຂອງກິບໝຸ
ຜູ້ໄໝອາພາສ ກິບໝຸອາພາສນີ້ອັນກິບໝຸທັ້ງຫລາຍພິ່ງວ່າກລ່າວອຍ່າງນີ້ວ່າ ທ່ານກໍາລັງອາພາສ ອັນຜູ້ອາພາສ
ພະຜູ້ມີພະກາດຕັກສ່ວາ ໄນສູ່ຈະອຳດຫນຕ່ອງການຂັ້ນຕ່າມ ຂາຟສ ຂອທ່ານຈະຮອຍໆຈຸນກວ່າຈະຫາຍອາພາສ
ຫາຍອາພາສແລ້ວ ເນື້ອຈຳນຶ່ງຄອຍໂຈທ . ລາກກິບໝຸອາພາສຖາວຸກລ່າວອຍ່າງນີ້ ຍັງຂຶ້ນໂຈທ ເປັນປາຈິຕິບະ
ເພຣະໄມ່ເອົ້ວເື້ອ .

ດູກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ ຄ້າເມື່ອກິບໝຸເຫຼຸ້ນນີ້ກໍາລັງປະກາດກັນ ກິບໝຸຜູ້ໄໝອາພາສົງດປະກາດ
ຂອງກິບໝຸຜູ້ອາພາສ ກິບໝຸຜູ້ໄໝອາພາສນີ້ ອັນກິບໝຸທັ້ງຫລາຍພິ່ງວ່າກລ່າວ ອຍ່າງນີ້ວ່າ ଆຟສ ກິບໝຸຮູບນີ້ແລ້
ກໍາລັງອາພາສ ອັນຜູ້ອາພາສ ພຣະຜູ້ມີພະກາດຕັກສ່ວາ ໄນສູ່ຈະອຳດຫນຕ່ອງການຂັ້ນຕ່າມ ຂາຟສ ຂອທ່ານ
ຈະຮອຍໆຈຸນກວ່າກິບໝຸຮູບນີ້ຫາຍອາພາສ ກິບໝຸນັ້ນຫາຍອາພາສແລ້ວ ເນື້ອຈຳນຶ່ງຄອຍໂຈທ . ລາກກິບໝຸ
ຜູ້ໄໝອາພາສຖາວຸກລ່າວອຍ່າງນີ້ ຍັງຂຶ້ນໂຈທ ເປັນປາຈິຕິບະ ເພຣະໄມ່ເອົ້ວເື້ອ .

ດູກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ ຄ້າເມື່ອກິບໝຸເຫຼຸ້ນນີ້ກໍາລັງປະກາດກັນ ກິບໝຸຜູ້ໄໝອາພາສົງດປະກາດ
ຂອງກິບໝຸຜູ້ໄໝອາພາສ . ທັ້ງສອງຝ່າຍ ສົງໝົ່ງສົບສາວສືບສາວເປັນກາສົງປັບອັບຕິດາມຮຣາມ
ແລ້ວຈິງປະກາດເຄີດ .

ພາກທີ່ພຣັ້ນພຣີຍັງກັນເປັນຕົ້ນແລ້ວເລືອນປະກາດ
[๒๕๑] ກີ່ໂດຍສັນນີ້ແລ້ ກິບໝຸມາກຽປ່າດ້ວຍກັນ ປື້ນເຄຍເຫັນຮ່ວມຄົນທ່ານນາມ ຈຳພຣາຍ
ອູ່ໃນຈາວສແໜ່ງໜີ້ໃນໂກຄລ່ານນັທ . ເນື້ອພາກເຮອພຣັ້ນພຣີຍັງກັນ ປຣອງດອງກັນ ໄນວິວາທກັນອູ່
ຍ່ອມບຣລຸພາສຸວິຫາຮຮຣມອຍ່າງໃດອຍ່າງໜີ້ ຈຶ່ງພາກເຮອໄດ້ມີຄວາມປຣິວິຕກວ່າ ເນື້ອພາກເຮາ
ພຣັ້ນພຣີຍັງກັນ ປຣອງດອງກັນ ໄນວິວາທກັນອູ່ໄດ້ບຣລຸພາສຸວິຫາຮຮຣມອຍ່າງໃດອຍ່າງໜີ້ແລ້ວ .
ຄ້າພາກເຮຈັກປະກາດກັນເສີ່ງໃນບັດນີ້ ບາງທີ່ພາກກິບໝຸປະກາດກັນແລ້ວຈະພິ່ງໜີ້ໄປສູງຈົກກີຈະ
ມີບັງ ເນື້ອເປັນແໜ້ນນີ້ ພາກເຮກີຈັກເຫັນທ່ານຈາກພາສຸວິຫາຮຮຣມນີ້ ພາກເຮາຈະພິ່ງປົງບັດໃອຍ່າງໄຮ່ຮອ
ແລ້ວການບ່າດຫຼຸດເວັ້ງນີ້ແຕ່ພະຜູ້ມີພະກາດ .

ພຣະພຸຫານຸ້າຕີໃຫ້ເລືອນປະກາດ
ພະຜູ້ມີພະກາດຕັກສ່ວາສອນຄູາຕແກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ ວ່າດັ່ງນີ້ : -
ດູກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ ກິບໝຸໃນຄາສານີ້ນາມກຽປ່າດ້ວຍກັນ ປື້ນເຄຍເຫັນຮ່ວມຄົນທ່ານນາມ
ຈຳພຣາຍໃນຈາວສແໜ່ງໜີ້ . ເນື້ອພາກເຮອພຣັ້ນພຣີຍັງກັນ ປຣອງດອງກັນ ໄນວິວາທກັນອູ່
ຍ່ອມບຣລຸພາສຸວິຫາຮຮຣມອຍ່າງໃດອຍ່າງໜີ້ . ລາກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍໃນສັ້ນສັນນິບາດນີ້ຕິດກັນອຍ່າງນີ້ວ່າ
ພາກເຮາພຣັ້ນພຣີຍັງກັນ ປຣອງດອງກັນ ໄນວິວາທກັນອູ່ໄດ້ບຣລຸພາສຸວິຫາຮຮຣມອຍ່າງໃດອຍ່າງໜີ້
ແລ້ວ ຄ້າພາກເຮຈັກປະກາດກັນເສີ່ງໃນບັດນີ້ ບາງທີ່ພາກກິບໝຸປະກາດກັນແລ້ວຈະພິ່ງໜີ້ໄປສູງຈົກກີຈະ
ມີບັງ ເນື້ອເປັນແໜ້ນນີ້ ພາກເຮກີຈັກເຫັນທ່ານຈາກພາສຸວິຫາຮຮຣມນີ້ ດູກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ ເຮົາ
ອຸນຸ້າຕີໃຫ້ກິບໝຸເຫຼຸ້ນນີ້ທ່ານກໍາລັງເລືອນປະກາດອຸປະກໂຕໄປ .

ວິທີເລືອນປະກາດ

ດູກກິບໝຸທັ້ງຫລາຍ ກີ່ແລ້ ສົງໝົ່ງທ່ານກໍາລັງເລືອນປະກາດອຍ່າງນີ້ .

ກິບໝຸທຸກໆ ຮູ່ປະກາດຕັກສ່ວາສອນຄູາຕແກກິບໝຸຜູ້ລາດ ຜູ້ສາມາຮັກ ພິ່ງປະກາດ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิกุลที่ ๔ มหาวรค ภาค ๑
ให้สังฆ์ทราบด้วยกฎติดต่อกันมา ว่าดังนี้ :-

กรรมวาราจเลื่อนป่าวรณา

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า เมื่อพากเพริญกัน ปrongดองกัน
ไม่วิวากกันอยู่ ได้บรรลุผลสุวิหารธรรมอย่างได้อย่างหนึ่งแล้ว . หากพากเพริญป่าวรณา
เสียในบัดนี้ บางทีกิกษ์หึ้งหลายป่าวรณา กันแล้ว พึงหลักไปสู่จาริกก็จะมีบ้าง เมื่อเป็น
เช่นนั้น พากเพราก็จักเห็นห่างจากผาสุวิหารธรรมนี้ ถ้าความพร่องของสงฆ์ถึงที่แล้ว
สงฆ์พึงทำการเลื่อนป่าวรณาออกไป บัดนี้พึงทำอุโบสถ สาดป่าติโมกข์ พึงป่าวรณา
ในวันเพ็ญเดือน ๑๒ เป็นที่ครบ ๔ เดือนที่จะมาถึง . นี้เป็นกฎติด

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า เมื่อพากเพริญกัน ปrongดองกัน
ไม่วิวากกันอยู่ ได้บรรลุผลสุวิหารธรรมอย่างได้อย่างหนึ่งแล้ว . หากพากเพริญป่าวรณาเสีย
ในบัดนี้ บางทีกิกษ์หึ้งหลายป่าวรณา กันแล้ว พึงหลักไปสู่จาริกก็จะมีบ้าง เมื่อเป็นเช่นนั้น
พากเพราก็จักเห็นห่างจากผาสุวิหารธรรมนี้ . สงฆ์ทำการเลื่อนป่าวรนาออกไป บัดนี้สงฆ์
จักทำอุโบสถ สาดป่าติโมกข์ จักป่าวรณาในวันเพ็ญเดือน ๑๒ เป็นที่ครบ ๔ เดือนที่จะ
มาถึง การกระทำซึ่งการเลื่อนป่าวรณาออกไป เดียวเนี้ยสงฆ์จักทำอุโบสถ สาดป่าติโมกข์
จักป่าวรณาในวันเพ็ญเดือน ๑๒ เป็นที่ครบ ๔ เดือนที่จะมาถึง ขอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้น
พึงเป็นผู้นึง ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด .

การเลื่อนป่าวรนาอันสงฆ์ทำแล้ว บัดนี้สงฆ์จักทำอุโบสถ สาดป่าติโมกข์ จัก
ป่าวรนาในวันเพ็ญเดือน ๑๒ เป็นที่ครบ ๔ เดือนที่จะมาถึง ขอบแก่สงฆ์ เหตุนั้นจึงนิ่ง
ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้ .

ไม่เป็นใหญ่ในป่าวรณา

ดูกิจกษ์หึ้งหลาย เมื่อกิกษ์เหล่านั้นทำการเลื่อนป่าวรนาออกไปแล้ว หากจะมีกิกษ์
สักรูปหนึ่งพุดอย่างนี้ว่า อาวุโสหึ้งหลาย ผู้มีป่าวรนาจะหลักไปสู่จาริกตามชนบท เพราะพม
มีกิจจำเป็นที่ชนบท . กิกษ์รูปนั้นอันกิกษ์หึ้งหลายพึงกล่าวอย่างนี้ว่า ดีแล้ว อาวุโส ท่านป่าวรนา
แล้วจึงค่อยไป . ดูกิจกษ์หึ้งหลาย หากกิกษ์รูปนั้นอันสงฆ์ป่าวรนาอยู่ งดป่าวรนาของกิกษ์รูปหนึ่ง
เสีย กิกษ์ผู้ดูดป่าวรนา อันกิกษ์ผู้ถูกห้ามป่าวรนาพึงกล่าวอย่างนี้ว่า อาวุโส ท่านไม่เป็นใหญ่
ในการป่าวรนาของพมฯ จักยังไม่ป่าวรนา ก่อน . ดูกิจกษ์หึ้งหลาย เมื่อกิกษ์นั้นป่าวรนาอยู่
กิกษ์รูปหนึ่งห้ามป่าวรนาของกิกษ์รูปนั้น สงฆ์พึงสอนสวนสืบสวนหึ้ง ๒ ฝ่าย แล้วปรับอาบัติ
ตามธรรม .

ดูกิจกษ์หึ้งหลาย หากกิกษ์รูปนั้นทำการณีกิจนั้นในชนบทเสร็จแล้วกลับมาสู่อาสาสนน
ภายในวันเพ็ญเดือน ๑๒ เป็นที่ครบ ๔ เดือน หากเมื่อกิกษ์เหล่านั้นกำลังป่าวรนา กิกษ์อีกรูปหนึ่ง
งดป่าวรนาของกิกษ์รูปนั้น กิกษ์ผู้ดูดป่าวรนา อันกิกษ์ผู้ถูกห้ามพึงกล่าวอย่างนี้ว่า อาวุโส ท่าน
ไม่เป็นใหญ่ในป่าวรนาของพม เพราะพมป่าวรนาเสร็จแล้ว . ดูกิจกษ์หึ้งหลาย หากเมื่อกิกษ์
เหล่านั้นป่าวรนาอยู่ กิกษ์นั้นดูป่าวรนาของกิกษ์อีกรูปหนึ่ง . หึ้ง ๒ ฝ่ายสงฆ์พึงสอนสวน
สืบสวนเป็นการลงมือ ปรับอาบัติตามธรรมแล้วจึงป่าวรนาเกิด .

ป่าวรนาขันธะที่ ๔ จบ .

เรื่องในขันธะนี้ ๕๖ เรื่อง

หัวข้อประจำขันธะ

[๙๗] ๑. เรื่องกิกษ์จำพรรษาในโภคลัมบဏมาเฝ้าพระศาสดา ๒. เรื่องจำพรรษา
ไม่pastกันเหมือนปศุสัตว์อยู่ร่วมกัน ๓. เรื่องการป่าวรนาที่เหมาะสมเพื่อว่ากันแล้ว ๔. เรื่อง
พระพัพพัคคีนั้นรับบนอาสาและป่าวรนา ๕. เรื่องวันป่าวรนาเมื่อ ๒ วัน ๖. เรื่องอาการที่ทำ
ป่าวรนา ๗. เรื่องให้กิกษ์อาพาธมอบป่าวรนา ๘. เรื่องกิกษ์ถูกพากโกรจับไว้ ๙. เรื่อง
กิกษ์ถูกพะราชาคุมตัวไว้ ๑๐. เรื่องกิกษ์ถูกพากโกรจับไว้ ๑๑. เรื่องกิกษ์ถูกพากนักลง
จับไว้ ๑๒. เรื่องกิกษ์ถูกกิกษ์ผู้เป็นข้าศึกจับไว้ ๑๓. เรื่องสงฆ์ป่าวรนา ๔ รูป ๑๔. เรื่อง
คณะป่าวรนา ๔ รูป ๑๕. เรื่องคณะป่าวรนา ๓ รูป ๑๖. เรื่องคณะป่าวรนา ๒ รูป
๑๗. เรื่องกิกษ์รูปเดียวอธิบดีฐานป่าวรนา ๑๘. เรื่องกิกษ์ต้องอาบัติป่าวรนา ๑๙. เรื่องกิกษ์
ลงสัญญาบัติป่าวรนา ๒๐. เรื่องกิกษ์ระลึกอาบัติ ๒๑. เรื่องสงฆ์หึ้งหมัดต้องสภากาบดี
๒๒. เรื่องสงฆ์หึ้งหมัดลงสัญญาบัติ ๒๓. เรื่องกิกษ์เจ้าถินพากอื่นมากกว่า ๒๔. เรื่อง
กิกษ์เจ้าถินพากอื่นมากเท่ากัน ๒๕. เรื่องกิกษ์เจ้าถินพากอื่นมากน้อยกว่า ๒๖. เรื่องวัน
ป่าวรนาของเจ้าถินแป้น ๑๕ ค่า ๒๗. เรื่องลักษณะเจ้าถิน ๒๘. เรื่องกิกษ์ลงสัญญาสป่าวรนา
๒๙. เรื่องไม่ควรไป ๓๐. เรื่องไม่ควรป่าวรนาในบริษัทเมืองกันเป็นต้นนั่งอยู่ด้วย ๓๑. เรื่อง
ให้ฉันทะ ๓๒. เรื่องห้ามป่าวรนาในวันมีไข้หรือป่าวรนา ๓๓. เรื่องคนขาดง ๓๔. เรื่อง
ราชริเวณสว่าง ๓๕. เรื่องฝน ๓๖. เรื่องมีอันตราย ๓๗. เรื่องกิกษ์มีอาบัติป่าวรนา
๓๘. เรื่องไม่ยอมทำโอกาส ๓๙. เรื่องดูป่าวรนาของพากเพราก่อน ๔๐. เรื่องไม่เป็นอันด
ป่าวรนา ๔๑. เรื่องดูป่าวรนาของกิกษ์ งดเพราะเรื่องจะไรเป็นต้น เป็นอย่างไร งดด้วย
ได้เห็น ได้ยิน หรือรังเกียจโจทก์และจำเลย ๔๒. เรื่องกิกษ์ต้องอาบัติถลัจจัย ๔๓. เรื่อง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๔ วินัยปิฎกที่ ๔ มหาวรรค ภาค ๑
วัดถุปราภู ๔๔. เรื่องก่อความบادหماง ๔๕. เรื่องเลื่อนป่าวารณา ๔๖. เรื่องไม้เป็นใหญ่
ในป่าวารณา.

ห้าข้อประจำขันธะ จบ
